

ЯЦЕК ДУКАЙ

ДРУГИ ПЕСНИ

ЯЦЕК ДУКАЙ ДРУГИ ПЕСНИ

Превод: Силвия Борисова

chitanka.info

Яцек Дукай (р. 1974 г.) е полски фантаст, автор на романи и сборници с разкази, сред които „Лед“, „Черни океани“ и „Перфектно несъвършенство“.

Много от творбите му, в това число „Други песни“, са отличени с най-престижната полска награда за научна фантастика, „Зайдел“. Известният художник, аниматор и режисьор Томаш Багински създава филм по разказа му „Катедрала“, който е номиниран за наградата Оскар. Негови произведения са преведени на английски, немски, италиански, руски и др.

Йероним Бербелек беше велик стратег. Но по време на войната с извънземните пришълци, причинили тежки деформации на природата и хората, попадна под Формата на неприятеля, която едва не го лиши от самоличност и воля за живот.

Може би след срещата с порасналите си деца, които отдавна не е виждал, той ще се възроди и ще спечели решителната битка... а по пътя към нея ще преживее невероятни приключения в Африка — там, където по волята на чуждо съзнание се раждат отвратителни твари и неземна красота, а под небето звучат други песни.

Очаква ви смайващ калейдоскоп от фантастични герои — философи, владетели, пътешественици, воини, красиви и смели жени... в един алтернативен свят на Земята и заселената Луна, който се подчинява на философията на Аристотел и учението му за четирите основни стихии.

Романът на Яцек Дукай, смятан за наследник на великия полски мислител фантаст Станислав Лем, е една многопластова интелектуална игра, истинска главоблъсканица, синтезирана от теориите на античността и съвременните идеи, пиршество за ума и сетивата. Световните критици сравняват „Други песни“ с творби на Нийл Стивънсън, Питър Уотс и Дан Симънс.

През живота си съм си изработил особена чувствителност към Формата и наистина се боя от това, че имам пет пръста на ръката. Защо пет? Защо не 328584598208854? А защо не всички количества наведнъж? И защо е изобицо пръст? Няма нищо по-фантастично за мене от това, че тук и сега съм какъвто съм, определен, конкретен, точно такъв, а не друг. И се боя от нея, от Формата, като от див звяр. Дали и други се безпокоят като мене? Доколко? Не чувстват Формата като мене, нейната автономия, нейната неограниченост, нейната съзидателна страст, капризите и перверзиите ѝ, натрупванията и разпадите, неудържимостта и безграничността, непрестанното ѝ сплитане и разплитане.

Витолд Гомбрович

*Съществува човешкият род,
съществува родът на боговете.
Една и съща майка ни е
вдъхнала живот.
Но сме различни в отредената
ни сила.^[1]*

Пиндар

I

А НОКТЮРНО

Мъглата се стелеше около файтона, в меките извивки на сиво-бялата завеса господин Бербелек се мъчеше да долови съдбата си. Мъгла, вода, дим, листа, завъртени от вятъра, сипещ се пясък и човешка тълпа — в тях се прозира най-добре.

Главата му натежаваше към кожената тапицерия. Той вдъхна дълбоко влажния въздух и се защити от морфата на нощта — дребен човечец със скъпо палто, с прекалено гладко лице и прекалено големи очи. Взе от седалката вестник, оставен от пътниците преди него. В мътната светлина от пирокийните лампи хердонският шрифт едва се разчиташе: буквите като руни, като части от някакви по-големи знаци, вдясно големи и дебели, наляво избледняваха. Коравата хартия се мачкаше и трошеше в ръцете с ръкавици. ЛУННАТА ВЕЩИЦА Е ВЛЮБЕНА. КОЙ Е ИЗБРАНИКЪТ? На другата страница — гравюра с морско чудовище и заглавие: ПЪРВИЯТ НИМРОД НА АФРИКАНСКАТА КОМПАНИЯ ЗАГИНАЛ В МОРЕТО. Политически коментар на ритера Дройг-от-Коле: *Наистина ли беше толкова трудно да се предвиди съюзът на Йоан Чернобради с кратистос Седемпръсти? Сега Рим, Готландия, Франкония и Неургия ще трябва да пъшкат под съня на Магьосника. Браво на нашите дипломати, отлична работа!* От текста направо се лееше сарказъм. В локвите върху черния паваж се отразяваше Луната в трета четвърт, безоблачното ѝ небе разкриваше розовите морета, кратиста Илеа май е в добро настроение (може пък наистина да е влюбена?) или съзнателно разпростира короната си толкова мощно. Антосът на господин Бербелек рядко стигаше по-далече от една ръка разстояние и наистина само в мъглата, в дима можеше да се отгатне нещо от формата му — може би тъкмо бъдещето, късметът, който го чака, както гласи популярното поверие. Но нима господин Бербелек днес вечерта не беше попрекалил да изпитва волята и на министър Бруге, и на Шулима? Затова се вглеждаше той замислено в кълбящата се мъгла.

Чат, чат, чат, кочияшът не насилваше коня да бърза, нощта беше тиха и топла, внушаваше спокойствие и благоразумие. Господин Бербелек си спомняше горещия винен дъх на Шулима и уханието на египетския ѝ парфюм. Тази пролет вече не господстваше аскетичната мода от Хердон (малка победа над кратистос Анаксегирос, поне в това) и в салоните се върнаха традиционните европейски химатии, лондонските кафтани, ризите без копчета, оголващи гърдите, за жените — кафторските рокли, софории и митани, арабските шалвари, корсетите, повдигащи бюста, предизвикателните накити за гърдните зърна. Ръцете на Шулима над лактите бяха обхванати от дълги спираловидни гривни във формата на змия и когато естле Амитаче протегна ръка за целувка на господин Бербелек (докосването на нейната кожа направо го изгори), той погледна право в смарагдовите очи на влечугото.

— Естле.

— Естлос.

Тя вече се усмихваше, добър знак, още от първия поглед беше наложил формата на доброжелателност и доверие. После тя му шепнеше зад синьото си ветрило иронични коментари за кръстосващите залата гости. За чичо си също. Естлос А. Р. Бруге, министър на търговията на Княжество Неургия, се бил впуснал наскоро в заплетен роман с готска кавалеристка, стотничка на Хорър, която очевидно била силен демиургос, защото след всяка среща с нея Бруге се връщал малко разхубавен и малко оглупял, както се присмиваше Шулима. Може пък наистина министърът да е бил вече обработен? Защото беше приел предложението на Бербелек практически без възражения, едно махване с ръка, гримаса, дори без да се замисли — така Търговската къща „Нюте, Икита те Бербелек“ се сдоби с фактически монопол върху вноса на кожи от Северен Хердон. Господин Бербелек празнуваше. Между два тоста, без много да му мисли, покани Шулима в лятното си имение в Иберия. Тя вдигна вежди, махна с ветрилото, зеленото змийско око проблесна.

— На драго сърце.

Но сега господин Бербелек брои ярките Луни в локвите и чаткането на копитата по градския паваж във влажната тишина и мисли така: ами ако беше точно обратното, ако нейният антос ме прояде коварно и именно нейната недостъпност изтръгна от устата ми

тази покана? Дали пък с разказа за готската стотничка демиургосът не искаше да ми подсказе нещо...?

Мъглата изтъня, той виждаше ръбестите силуети на къщите, надничачи във фиакъра със спуснат гюрук. Бербелек никога не беше намирал класическата воденбургска архитектура за особено красива, всички тези масивни сгради, стиснати в криви редици, улиците като каньони на каменен лабиринт, покривите с настръхнали гаргойли и водоливници, прозорците като бойници, вратите като двери на крипти, тъмните дворове зад потъналите в сенки порти, вечно мокрия паваж, по който надолу към пристанището и морето текат потоци градска мръсотия... Центърът и повечето жилищни квартали на столицата бяха построени по времето на кратистос Грегор Мрачни, когато той властваше в княжеския дворец. Тогава керосът на Воденбург се огъваше и топеше наистина като восъчен в огъня на короната на кратистоса, след като той си тръгна, самият дворец беше застинал във формата на зловещи градини от камък и стомана. Бербелек беше поканен там скоро след като се пренесе във Воденбург и собственият му слънчев и радостен дом после му се стори в пълен контраст с двореца. Обаче хората се променят по-бързо от неодушевената материя. Три поколения воденбургчани след Грегор Черни се бяха научили да се смеят и забавляват и той дори беше чул за тези шест години няколко анекдота. Истинско щастие беше, че Шулима не е оттам. Той отвори „Залезния конник“ на предпоследната страница. Днешната карикатура — взря се — представяше канцлера Льоке на четири крака, с блажена физиономия да изблизва нощното гърне на Магъосника. Е, хубавите работи бавно стават, чувството за хумор явно също не пада от небето.

Пресякоха площада пред храма. На стълбището на Дома на Ищар забеляза няколко проститутки послушнички, белите им бедра лъщяха в светлината на фенерите. Фиакърът зави и тръгна по-бързо надолу по стръмната улица, чат-чат-чат. Бербелек бръкна във вътрешния джоб на кафтана, извади тутуницерата и кибрит. Такаааа. Дръпна дълбоко, отпусна глава върху кожената облегалка и се загледа в небето. Въпреки следобедния дъжд то беше безоблачно, звездите примигваха закачливо, Луната направо заслепяваше. Далече напред над пристанището, където висяха на железните си вериги въздушни свини, дебелите им силуети засланияха звездосклона. Тутуницата искреше, господин Бербелек

духна и искрите литнаха в нощта. Да предположим, че Кристоф удържи оборота на миналогодишното равнище. Но след като поеха правителствените поръчки... сто и двацет, сто и четиресет гроша чиста печалба. От тях петнайсет процента... Да кажем, двацет хиляди. Ще мога да платя дълговете на татко и да осигуря рентата на Орланда, Мария и децата. Няма да е лошо да си купя и някой добър текнитес за тяло. Признай си, Йероним Бербелек-от-Острог: старееш като всеки друг.

Монотонното поклащане на фиакъра и ритмичното чаткане на копитата все пак действаха приспивно, почти хипнотично — когато той спря, Йероним се стресна, досущ събуден от най-сладкия сън призори.

— Пристигнахме, естлос — обяви кочияшът.

Господин Бербелек тръгна да слиза и забърка из джобовете си за дребни.

Портата към двора беше затворена, естествено, но над малката врата светеше пирокийна лампа. Той потропа три пъти със сребърната глава на бастуна. Фиакърът бавно изтрополи нагоре по пустата улица към предхрамовия площад. Още едно дръпване от черната тутуница в хладния полумрак на разсъмването, в този най-дълъг час, когато боговете сладко се протягат, а керосът на Вселената е малко по-мек, малко по-близко до Материята...

— А, ето те и тебе! Вече мислех, че тази нощ няма да се върнеш. Как беше балът? Хайде, дай палтото. И ръкавиците. Пак ли валя?

Господин Бербелек игнорира досадното мърморене на стария прислужник и както си беше по палто, мина в предната библиотека. На празния пулт записа върху малък лист от телешка кожа кратка информация за успешните преговори с Министерството на търговията. Сгъна листа два пъти по еврейски обичай, разтопи над свещта зелен восък и запечата листа. Оставаше пръстенът с герба на Острог и:

— Порте! Нека Антон занесе това веднага в кантората на естлос Нюте.

Но си остана пред пулта. Този дим от свещта — вдигна ръка — не, нямаше течение — сабя ли беше, меч ли? — в листата на вятъра, в хорската тълпа, в мъглата, водата и дима, в този тъмен дим — чак се наведе, примигвайки — закривено острие, да.

[1] Превод от гръцки Яна Букова. — Бел.пр. ↑

В ТЪРГОВСКАТА КЪЩА

Този ден господин Бербелек не можа да се наспи. Господин Бербелек спеше лошо във Воденбург, но сега спа и малко: още в девет часа в спалнята нахлу естлос Нюте, избутвайки от прага Порте и Тереза, и от Бербелековото тяло тутакси започна да се изпарява цялата сънливост, както и кошмарите от мислите му.

— Ай, ай, ай! Йерониме, чудотворецо, салонни ми кратистосе, кланям ти се доземи!

— Дявол да те... Не дърпай пердетата!

— Няма да се питам как си го направил, но едно ще ти кажа, цена нямаш, следващият кораб на Ситин ще носи твоето име, хайде, покажи ми се да те прегърна!

— Абе, я се... И ти щеше да го уредиш, Бруге щеше да се съгласи с всичко, май е оглупял от любов, във всеки случай главата му е в облаците... Тереза! Кахва!

Благородният Кристоф Нюте, ерусалимски ритер и едър търговец на кожи, също не беше родом от Воденбург (беше второ поколение хердонец), което донякъде обясняваше неговата бърбивост. Той обаче живееше тук по-дълго от Бербелек и за последния беше голяма загадка как Кристоф беше успял да си остане все същият безцеремонен холерик, докато дори истински демиургоси на оптимизма и арогантността след няколко месеца под морфата на Грегор изпадаха във „воденбургска депресия“. Но Нюте изобщо беше отрицание на баналността: шест и половина пуса ръст, два литоса живо тегло, архитектурни плещи, коси като огнени езици — и брадата, и гривата — и този глас на пещерен човек, рев на подпийнал мечок, чашите звъняха дори когато шепнеше.

— Веднага направих нови поръчки и пратих по куриер на посредниците по-висока оферта за изкупуване, ще изтикаме Кройцек не само от Неургия, но и от балтийските княжества, вече го виждам — продължи господин Нюте. — Година-две, не могат вечно да я карат с цигански кредити, а когато навлезем на Север...

— Мушахин се подкрепя от кралската хазна — вметна Йероним, сърбайки горещата канелена кахва.

— Хе! Нали затуй те взех в компанията? Ти имаш приятели в източните дворове, първата ти беше от Москва, нали?

— Кристоф...

— Ох, моля да ме извините, че споменах, господин Мъченико. Кристе Боже, колко те бива да се наслаждаваш на траура! Помниш ли как се наложи да те измъкна от кучкарника на Льоке? Мислех, че...

— Излез.

— Добре, добре. За какво бях... А, Кройцек, Мушахин, братя Розарски. И ще остане само сибирското ханство.

— Тях няма да може, транспортните разходи...

Кристоф удари с грамадния си юмрук възглавницата.

— Ама аз нямам и намерение. Тъкмо обратното! Например кожата в Северен Хердон. Хоп през пролива. А когато Дядо Мраз преморфира този леден мост от Азия към Нова Лапония...

— Да бе, той го морфира от седемстотната. Слаб му е антосът, трябва да се премести от Убби към пролива Ибн Када.

— Ама защо това черногледство, естлос! Цели три добри новини от заранта, а той сякаш от гроб излиза!

— Да видиш какво е... Как човек се събужда по-изморен, отколкото е легнал.

— Какво пак сънува?

— Не помня, не съм сигурен, дори не знам как да го опиша. Помисли, какво може да е, Кристоф: затворен съм, но в безкрая, тичам към мястото, в което съм, а те ме режат до кокал колкото пъти се обърна, но всъщност не се обръщам аз...

— Стига, стига! Трябва да те раздвижа, ще ръждясаш тук. На бала също насила те пратих — и какво? Зле ли ти беше?

— Какво ново?

— Ай, ама ти не знаеш ли? Тор тръгва на война! Пак ще се бият за Уук. Представи си поръчките, само зимен контингент, а като вземеш и скока на цените...

— Паразит.

— Хи-хи. Впрочем след три часа пристига „Апостол Филип“, рано птиче. Преждевременно и без загуби. Сега пак кажи, че не трябва да инвестираме в собствен флот.

— Без загуби, защото излови в последния му рейс тоя персиец хекатомб. Чете ли вчерашния „Ездач“? Нещо е изяло клипера на компанията заедно с най-добрия им нимрод, и то къде — в Средиземно море! А ти ми говориш за океана!

— Именно затова сега ще напуснеш ложето си и ще дойдеш с мене в пристанището. Трябва да пипнем Ихмет на трапа, преди да е подписал договор с някой друг. Ти можеш да го навиеш, усещам, че ще си допаднете. В писмата изразяваше голямо уважение към тебе — наистина ли никога не сте се срещали? Така или иначе, сега имате случай да го направите, ще си размените кървавите разкази, ще го заведеш на баня, всичко за сметка на фирмата, бъди щедър, нека му се завърти главата, какво друго...

— Не ми се ще — измърмори Йероним.

Кристоф го удари по гърба толкова силно, че чашата с останалата кафява падна от ръката на господин Бербелек на леглото и от него — на килима.

— Вярвам в тебе!

— Фанатик.

Господин Бербелек се потътри към санитарията, където Тереза вече беше приготвила гореща вода за ваната. Парата замъгли цветния витраж, гледащ към вътрешния двор. Слънчевата светлина преборваше мократа сянка само по това време на деня, след час там вече щеше да царя каменен сумрак и тогава газовите пирокийни пламъци, отразявайки се в синьо-зелената мозайка, щяха да придадат на банята вид на морски аквариум. Тук Йероним често позаспиваше във ваната и именно тамошните сънища го омайваха най-ласкаво.

Изобщо господин Бербелек лесно и често задрямваше, само не и нощем, когато сънят идваше трудно и рядко. Още от дете, откакто се помнеше, всъщност доста преди Коленица, го преследваха черни кошмари, които така и не можеше ни да пресъздаде на заранта, ни дори да си спомни; помнеше само чувството на пълна безпомощност и объркване, на толкова силно безпокойство, че нямаше как да го облече в думи. Затова пък дните му във Воденбург преминаваха в някакъв ленив полусън, най-често той дори не ставаше от леглото, не се обличаше, нямаше защо. Прислужниците клатеха глави и одумваха полугласно, но той не обръщаше внимание. Гласовете, хората, светлината и мракът, шумовете и тишината, храната с такъв или друг

вкус, смяната на сезоните навън — всичко му се сливаше в топла лепкава каша, която полека го заливаше като прилив, където потъваха всичките му сетива. Само силната ръка на естлос Нюте успяваше да изтегли Йероним на повърхността. Нюте винаги знаеше защо и за какво.

Пари, пари, пари. Изглеждаше като че ли, откакто е дошъл в столицата на Неургия, господин Бербелек не мисли за нищо друго, във всеки случай това е единствената ос за действията му. Защото, дори да се изтръгне от тази мрежа, то не беше към нещо по-различно, а към мрачно бездействие и безволие, към този тартар за старците и самоубийците, към който вратата беше най-широко отворена от Воденбург. Трябва обаче да признаем, че богатството е все пак някаква цел, някаква причина да се живее, низка макар, но истинска, а от нея се раждат следващите и така човечеството се регенерира. Например гордостта, личното достойнство — от естетиката на облеклото и формите на етикета. Белотата на ризата и тежестта на пръстена определят стойността на момента. Ето как мъртвите предмети могат да морфират самочувствието на човека — нима не сме най-отвратителната субстанция?

Така че, когато се присъедини към Кристоф, облечен за излизане, с напomadена коса, зелено жабо под брадичката, в черен британски кафтан, закопчан догоре, и югри, излъскани до блясък от домашния роб, беше малко по-различен естлос Бербелек от онзи, когото Кристоф бе заварил в топлия задух на спалнята; малко по-различно мислещ и съвсем различно държач се. В каляската на естлос Нюте Йероним се качи енергично като самия Нюте. Пролетното слънце почти печеше, той хвърли на облегалката хумиевото си палто. Кристоф обаче си остана в широката си шуба с боброва яка — и когато хердонецът се ширеше в голямата си кола, господин Бербелек изглеждаше още помършав и незначителен до него.

Преди да излезе, погледна към термометъра: седемнайсет деления по александрийската скала, макар че от морето духаше силен хладен вятър и парцаливи облаци с цвят на пясък бързаха по лазурното небе. Обикновено пушеците от мината на Вьорнер забулваха северния хоризонт, но днес вятърът се беше справил и с тях, небето беше като глазура. Те потеглиха в обратната посока, надолу към пристанището и Йероним непрекъснато виждаше въздушните свини, чиито дългнести

корпуси се подмятаха ту встрани, ту нагоре. Той ги преброи: седем. Тъкмо пристигна една с цветовете на султаната Малта, кошовите ѝ още се движеха. Той обърна поглед към пристанищната кула. Наистина, там вече беше издигнато знамето на очаквания „Апостол Филип“. Самото пристанище още не се виждаше, улиците на Воденбург бяха изключително криви, проектирани така за защита от британските пирати, нападали тази част на Европа чак до 850 година СУР. Северните градове, които се бяха подчинили и плащаха на британците данък, бяха избегнали разрушенията, чиито следи все още личаха във Воденбург, дори само в нащърбената крепостна стена на крайбрежието. Нейната тъмносива грамада се извисяваше над пристанищния квартал на града; сега там се намираха стражевите кули на морските текнитеси и пристаните на свинете. От черните очни ями на кулите стърчаха овалните муцуни на стогодишните пиросидери.

Преди да навлезе в пристанищните алеи, каляската трябваше да се промъкне през още по-тесните улички на стария търговски квартал и в него заседна задълго. Потънаха в тълпата от хора, гъстата каша от викове, смехове и шумни разговори на четири езика нахлу в ушите им, а в ноздрите — миризми, всичките остри, от най-орднерни до най-екзотични от персийските и индийските магазини, отворените „лавки на глупците“. Както обикновено в такава блъсканица и бъркотия всяко нещо изглеждаше по-малко себе си и малко повече нещо друго, сиреч просто нищо, слово, спомен, мисъл, господин Бербелек разсеяно се потупваше с ръкохватката на бастуна по брадичката.

— Този Ихмет...

— Е?

— Има ли семейство? Къде живее?

— Да го вържем със земя? Хм, този град има много достойнства, но едва ли някой би го нарекъл привлекателен.

— По-скоро си мисля за къща край Картаген, имението до моята вила идния месец ще се продава, получих писмо, та би могло...

— Те много ценят такива ангажименти. Хм.

Не трябва да забравяме, че ритерът Нюте дълбоко в душата си беше ксенофоб. Господин Бербелек помнеше това добре, самият той беше чужд за Кристоф, нещо повече, в Неургия чужди бяха и двамата. Ксенофобията на Кристоф беше доста специфичен вид, защото изобщо не водеше до омраза, неприязън или дори страх. Просто Кристоф

подхождаше към всекиго, който не беше хердонец и кристиянин, като към див варварин, от когото може да се очакват само най-ужасни неща и който с нищо не може да го учуди, а каквато и да е проява на човечност приветстваше като голяма победа на своята морфа. Зад това се криеха огромни залежи от непреднамерено презрение, въпреки че външно то се изразяваше само с искрена сърдечност. „Говориш гръцки? Ах, колко се радвам! Заповядай у нас на вечеря! Ако, разбира се, ядеш месо и пиеш алкохол.“ И все пак беше просто невъзможно да не се обича Кристоф.

Господин Бербелек извади кехлибарена тутуницера и почерпи ритера. Запалиха и двамата, кочияшът им даде огънче.

— Познаваш естле Шулима Амитаче.

— Мда. — Нюте освободи бавно дробовете си от лепкавия дим.
— Каква е тази смес?

— Наша.

— Наистина? Виж ти. Та какво за Амитаче?

Господин Бербелек се разсмя, дръпвайки дълбоко.

— Май съм попаднал в короната й. Или тя в моята. Чудя се...

— Всички жени са демиургоси на желанието.

— Мдааа.

— От какво се притесняваш? Добре правиш, сдушавай се с тях, с Бруге, с роднините му, точно така, точно така. За още по-мощна НИБ!

— Идва от Византион — познаваш ли някого, който да я знае от там?

— Ще поразпитам. Ама защо? Да не вярваш в тези клюки?

— Какви клюки?

— Че е млада не защото е млада и хубава не защото е хубава...

— Е, обичайните врели-некипели, това е от завист.

— Факт. Щом е роднина на Бруге...

— Глинен министър.

Кочияшът изплющя с камшика, конете подскочиха, каляската излезе от тълпата. Напуснаха сенките и излязоха на слънчевите булеварди и широките пристанищни тераси, където керосът тутакси се втвърди, освободен от натиска на тълпите, и господин Бербелек оформи мислите си в подчинен му ред, разбърканият разговор приключи.

Складовете на Търговската къща „Нюте, Икита те Бербелек“ се помещаваха в дълга дървена магация, чиито високи врати се отваряха направо към каменното крайбрежие. Воденбург имаше дълбоко пристанище в затворен защитен залив (дело на отдавна забравен кратистос) и обикновено корабите хвърляха котва борд до борд, плътно закривайки хоризонта; така беше и днес. Кипяха товарно-разтоварни работи, на самия кей на НИБ се суетяха стотина роби и наемни работници.

Кристоф и Йероним спряха откъм гърба на складовете. Естлос Нюте слезе и извади от джобчето си часовник.

— Най-много половин час.

Качиха се по вътрешното стълбище в кантората, която се помещаваше в пристройка на третия етаж. На вратата се разминаха с Н'Юма.

— Пришпори хората от „Карл“ да грабват веслата, да грабват веслата, веднага да ми отворят място за „Филип“.

Едноокият негър кимна. Миналата година Н'Юма се беше откупил от ритера, но не беше се освободил от робския манталитет, такава морфа се отпечатва най-дълбоко.

Господин Бербелек имаше тук своя канцелария, бяха му дали ъгловата стая, но за тези години той беше влизал там всичко на всичко два пъти. Не виждаше защо да поддържа фикцията, беше толкова търговец, колкото Кристоф — дипломат. Ако изобщо стъпваше в складовете, се приключваше с посещение в кабинета на Нюте, откъдето впрочем гледката беше най-хубава: широкият трикрилен прозорец гледаше право към пристанището и залива, та можеше да наблюдава от височината на мачтите цялата суетня като в мравуняк. Ако не валеше дъжд или не беше непоносимо мразовито, Нюте държеше прозореца отворен и морският вятър необезпокоявано нахлуваше вътре, соленият въздух беше преминал доста пъти през всичко в стаята, беше се просмукал в стените и килима.

Господин Бербелек си допушваше и наблюдаваше птичите движения на товарния кран, който пълнеше океанския клипер на друга компания със сандъци, обковани с желязо, следеше с поглед „Карл Пети“, бавно напускащ кея, отбелязваше и ритмичната работа на гребците в буксирните лодки, голите бицепси на Н'Юма, покрити с някакъв племенен морфинг — негърът, застанал върху куп стар

такелаж, изригваше ругатни и подкани към носачите, които почистваха кея, за тях той беше повелител и господар, от един само негов див поглед потъваха в земята... Чайките пицяха меланхолично, робиня донесе горещ те; той благодари, без да се отделя от прозореца. Зад гърба му Кристоф спореше за някакъв просрочен данък с чиновника персиец, ругатните и оскърбленията преминаваха от окски на гръцки и пахлави и обратно. Йероним хвърли угарката през прозореца. Подпрял се с гръб на рамката, засърба горещия те, солта пареше езика.

Естлос Бербелек мислено се връщаше към началото на кариерата си като търговец. Лутеция Паризиорум, лятото след карпатската офанзива на Магьосника, Йероним Бербелек приетан в салоните. Толкова се беше смалил, че дори мислеше в трето лице. „Поклон от Йероним“, „Йероним забавлява компанията“, „Сега Йероним впечатлява“, „Сега Йероним ще се оттегли да почива“, „А сега Йероним ще си пререже гърлото“. Антосът на Магьосника го изпълваше като парлива смрад. Забравяше да се храни. Остри предмети, пропасти, подивели коне, под които би могъл да се хвърли — бяха като пламъка за нощната пеперуда. Разбира се, почти непрекъснато спеше. А когато все пак се будеше, беше в някакво странно време, със странни желания. Е, добре, че имаше някакви желания. Такъв го беше сграбчил в ноктите си естлос Кристоф Нюте. Голям кръст на гърдите, дивашка брада, никакъв такт и обноски: вносител на кожи от Хердон с огромни планове и пазар под неформален персийски монопол. „Ех, да можеше да се добереш до тях, нали познаваш всички, а когото не познаваш, той пък познава тебе. Само помисли, естлос, какви пари ни чакат!“ Злато! Богатство! Тази вечер, на чаша сладко вино, под цветните светлини от джунгуоските фойерверки на безлунното небе, в облака от морфи на франконската аристокрация, в самото сърце на антоса на Лео Виале, кратистоса на Високомерието и Надменността — беше решил да пожелае богатството. Беше решил да иска да иска, да реши да реши — Юпитер го взел, трябва да събудя тая воля в себе си! Ето, удивителната вече е начало. Следва промяната в наратива: „Господин Бербелек решава да стане богаташ“, „Господин Бербелек ще бъде богаташ“. Дали пък смрадта на Магьосника не беше намаляла? За всеки случай оттогава Йероним не се отделяше от ритера, сигурен, че импулсивният хердонец ще го завлече на всеки прием с каквато и да е покана и няма

да го стави да спи прекалено дълго. Постепенно надигнаха глава и други желаниа. Най-новата идея беше естле Амитаचे — нима не беше тя достойна за пожелаване? Всичко вървеше добре: в този момент господин Бербелек вече не беше сигурен дали само иска да я желае, или всъщност вече я желае. Най-трудно е да морфираш сам себе си и най-лесно е да пропуснеш момента на промяна на собствения керос.

— Кристоф, акостира.

„Апостол Филип“ беше свалил платната на втория буй и се насочваше към кея, намалявайки скорост, екипажът вече чакаше с канджи и въжета.

Нюте отиде до прозореца, наведе се и извика:

— Н'Юма! Капитанът, щурманът и нимродът при мене!

А Йероним дръпна за ръка към вратата на салона.

— Поръчах обяд от Скела.

Като се изключи Бербелековият кабинет, салонът май беше най-рядко посещаваното помещение в седалището на НИБ. Площта на магазинята, шест хиляди квадратни пуса, бе позволила на ритера най-различни глезотии: той бе разположил в пристройката дори две спални (официално „за гости на компанията“) и стая за шахмат. Гостната беше дълго тясно помещение с прозорци към пристанищните зидове и кейовете на въздушните свини. Беше обзаведена в келтски стил, с ламперия от тъмно дърво, масивни мебели от дъб, хиекс и прошнина с прави ъгли и остри ръбове бяха разположени нагъсто край стените и в ъглите, само в центъра имаше висока маса, край която сега се суетяха двама дулоси от „При Скела“. Беше сервирано за петима души.

Господин Бербелек седна на масата, оправя местата на приборите, наля си вино и ето че вече трябваше да стане, за да посрещне гостите. Двама от тях бяха силни морски текнитеси и май мъчно контролираха аурите си, което Бербелек веднага забеляза по държанието на виното в чашата си и топлината по бузите, когато кръвта нахлу в главата му и зачерви лицето. Червени бяха и Кристоф, и робите на Скела — не и гостите, естествено.

Бързи стисвания на китките, искрени усмивки — дулосите побързаха да донесат вода за изплакване на ръцете, а Нюте незабавно вдигна тост за успешното пътуване от Хердон до тук. Седна на челото на масата, от лявата му страна господин Бербелек, отдясно — Ото Прюнц, капитанът на „Филип“, до него Хайнемерле Трепт, младата

океаноска шурманка; естествено, Ихмет Зайдар, първият нимрод на „Нюте, Икита те Бербелек“, бе настанен до Йероним. Размениха си любезности над димящата супа. Двамата текнитеси седяха един до друг от едната страна на масата и течностите застрашително потекоха към ръбовете на съдовете.

Именно Ихмет беше единственият, когото господин Бербелек изобщо не познаваше. Ото, кристиянин и земляк на Нюте, плаваше за НИБ от самото начало, първо на собствен клипер, сега вече като капитан на „Апостол“, първия океаникос на компанията. Хайнемерле беше наета веднага след като беше станала член на императорската гилдия на навигаторите. Като жена позицията ѝ беше по-слаба от тази на останалия екипаж и създаваше по-голям риск от конфликт на компетенциите в по-дългите рейсове, та договорът ѝ беше за по-ниска сума, но способностите на Трепт говореха сами за себе си и тя работеше определено добре със стария Прюнц.

Обаче смуглоликият Зайдар... неговите връзки с фирмата бяха най-слаби. През последните години, когато морските чудовища бяха станали по-агресивни, цените на услугите на нимродите с опит в охраната на корабите доста се повишиха, пък и те не бяха чак толкова много. Естлос Нюте прибягваше до най-различни изкушения: едностранен договор, общи договори, прикачване към конвои... Така беше привлякъл и Зайдар. Персиецът беше приключил дългогодишната си работа с Кастига и беше почнал да приема само индивидуални поръчки, което за някои беше неудобно; Кристоф обаче ползваше услугите му винаги когато беше възможно, именно него беше наел като охрана на първия изцяло собствен океаникос на „Нюте, Икита те Бербелек“. Почна дори да го титулува „първи нимрод на компанията“ с известната надежда да замаже реалността с думи. Ихмет винаги отговаряше с любезни и необвързващи писма.

— Вчера прочетох за смъртта на първия нимрод на Африканската — поде господин Бербелек на пахлави. — Вашето пътуване, надявам се, е минало без неприятни инциденти?

— Ако не броим сирените на Локолоидите. Нямахме и убийства.

— О, никога не сме се съмнявали в тебе. Особено естлос Нюте — той те цени много високо.

Ихмет Зайдар кимна. Неопитните текнитеси, неспособни да се контролират, или тъкмо прекалено опитните, прекалено дълго

практикуващите уменията си, чиято работа изискваше многоседмични периоди на непрекъснато развитие на антосите като морските текнитеси въпреки, месеци наред водещи корабите в тясната прегръдка на своите аури, или военните текнитеси, стратегосите, аресите — всички те често биваха неспособни да контролират въпросните аури, не умееха да ги свият, нивелират и оставяха тежък печат в кероса независимо от обстоятелствата, денем и нощем, наяве и насън, в усамотение и сред тълпата. Страничен ефект от дългото присъствие именно на такъв нимрод на кораба бяха смъртните случаи сред екипажа. Спечкванията, сблъсъците, професионалното съперничество, всичко, което в други случаи би завършило най-много с някой избит зъб, в короната на нимрода водеше до счупени глави, срязани гърла и удавници зад борда. Зайдар обаче се радваше на много добра репутация.

— Забелязал съм — отговори той и насипа доста подправки в супата си. — Но се боя, че ще ми се наложи да го разочаровам.

— Ама ти още не си чул предложението.

— Но ще получа, нали?

Ихмет погледна въпросително зачервения Йероним.

Господин Бербелек отвърна на погледа му. Очите на персиеца бяха ясносини, с лазура на пролетно небе, потънали в мрежа дълбоки бръчки на загорялата кожа — бръчки от слънцето и вятъра, Зайдар иначе не изглеждаше на повече от трийсетина годишен. В действителност отдавна беше минал шейсетте, ако не и седемдесетте, само че морфата яко удържаше Материята. Тялото е само одежда за разума, както бяха писали философите. Одеждите на неговото тяло също заблуждаваха — Ихмет се носеше по хердонска мода, прости кройки, бяло, черно и сиво, тесни панталони и ръкави, ризата завързана до под брадичката. Само черната му брада беше подстригана по исмаилитски.

— Да не си подписал вече договор с друг?

Персиецът отрече с глава, преглъщайки горещата супа.

Йероним само въздъхна и се наведе над своята чиния.

Дълго време мълчаха, заслушани в разговора на висок глас между естлос Нюте, капитан Прюнц и Трепт. Хайнемерле възбудено разказваше за чудесата в южнохердонските пристанища и за диваците от екваториалните острови, животинските наркотици и екзотичните

морфезоони. В паузата между блюдата донесоха на ритера уточнения манифест на „Филип“ и Кристоф почна наново да изчислява очакваните печалби.

— На север също, в ония грамадански пусти — продължаваше Хайнемерле, — дето се простират от Океанос до Океанос, във всеки случай до Мегарите, до шестия лист, а Анаксегирос все още не е враснал там достатъчно дълбоко, за да изблъска дивите кратистоси, съвсем на север или например в Хердон-Арагон, когато чакахме да ни натоварят, разговарях с колонистите, митове ли са, или истина, е трудно да се прецени, може би вече се стопяват в короната на Анаксегирос, тези градове от жив камък, реките от светлина, кристалните риби, хилядолетните змии, по-мъдри от хората, и цветята на любовта и омразата, и дърветата, от които се раждат даймоните на горите — кажи де, Ихмет, нали видя със собствените си очи.

— Не ме бива да разказвам.

— На кораба, като изпадаше в меланхолия, разказваше доста дълги истории...

— Защото бяха чужди истории — усмихна се под мустак Зайдар.

— Не разбирам — нервира се Трепт, — какво значи това — че са лъжи? Че лъжи те бива да разказваш?

— Не е там работата — обади се тихо господин Бербелек, чупейки си от хляба. — Историите, които преповтаряме, може да не бъдат истински, и това ни освобождава. Но да се говори за собствените преживявания...

— Е, какво? — прекъсна го тя. — Какво всъщност се мъчиш да кажеш? Че искреност има само в лъжата? Тия зенонки ги остави за децата.

Господин Бербелек сви рамене.

— Аз пък обичам да споделям истории — измърмори Хайнемерле. — Какъв е смисълът да обикаляш света, ако не разкажеш на някого какво си видял?

Преди десерта Нюте подписа чековете с личните премии, независими от гарантираните по договор 4 процента печалба за капитана и два за щурмана. Трепт благодари искрено, Зайдар дори не погледна своя.

Йероним го докосна по рамото.

— Спокойна старост?

Ихмет направи жест, защитаващ от Ал-Уза.

— Дано не се наложи. Но всъщност си прав, естлос — почвам вече да пресмятам изгубеното време. Седмиците в морето... капки кръв в пясъчния часовник на живота, усещам всяка от тях, падат като камъни, човек настръхва.

— Съжаляваш ли?

Персиецът погледна замислено Йероним.

— Едва ли. Не.

— И сега какво — семейството?

— Отдавна са ме забравили.

— Тогава?

Зайдар погледна към Трепт, която се занасяше с Кристоф.

— Жаден съм за света, като нея. Още малко, още малко.

Господин Бербелек опита безобразно сладкия сироп.

— Ммм. Докато имаш апетит, а?

Персиецът се наведе към него.

— То е заразно, естлос.

— Мисля, че...

— Наистина можеш да се заразиш. Взemi си млада любовница. Направи й син. Премести се в короната на друг кратистос. В южните земи. Повече слънце, повече ясно небе. В морфата на младостта.

Господин Бербелек се засмя гърлено.

— Работа по въпроса! — Взе си орехов пастет; Зайдар отказа с жест. — Колкото до ясното небе... Вила край Картаген. Вал дю Плои, прекрасно място, много гладък керос. Би ли те интересувало?

— Вече имам малко земя в Лангедок. Но нали току-що казах — все още не се каня да си грея костите в градина.

— Хммм — не работи, не си почива — Йероним изду бузи, — че какво тогава ще прави всъщност?

Ихмет избърса пръсти в подадената му от дулоса на Скела кърпа. Отвори чека, погледна сумата, подсмръкна.

— Ще практикува щастие.

Г ОТЦЕРОДСТВО

Още на влизане вкъщи господин Бербелек видя конспиративната усмивчица на Порте и окончателно разбра, че няма надежда за спокойна вечер и връщане към сънното бездействие.

— Какво става пак? — измърмори намръщен.

— Горе са, настаних ги в стаите за гости.

Порте подхвана хвърленото палто и посочи с показалец етаж.

— О, Шеол, кого?

Старикът се ухили криво, после с пресилен поклон подаде на господин Бербелек лист.

Бресла, 1.12.1194

Скъпи мой Йерониме!

Те са и твои деца, макар че ти може би вече не си техен баща. Помниш ли детството си? Разчитам да го помниш.

Няма да те познаят, бъди деликатен. Авел се раздели с всички приятели, каквито някога е имал, и с голяма част от мечтите си, Алитеа тази зима си смени Формата, ще минат няколко години, докато достигне ентелехия, вече не е дете, още не е жена, бъди внимателен.

Трябва ли да ти се извиня? Извинявай. Не исках, не искам да те товаря с това, ти беше последен в списъка ми. Накрая избирах между тебе и чичо Блоте. Сгреших ли в избора?

Трябва ли да ти се заклевам, че говоря истината? Ти ме познаваше; сега държиш само една хартия. Добре знам каква истина ще потъне в кероса и все пак ще го напиша: обвиненията, които ще чуеш, са фалшиви. Не съм участвала в заговор, не съм откраднала завещанието на урграфа, не знаех, че е болен.

Може би Яхве ще ни позволи някога да се срещнем пак. Може би ще доживея. Сега изчезвам в огъня на божествените антоси; може би тогава вече няма да ме познаеш, няма да се познаем. Имаше моменти, цели дни, когато те обичах толкова силно, че чак сърцето ме болеше и се задъхвах, кожата ми гореше, тоест ти знаеш кого обичах. Знаеш, нали? Разчитам да помниш.

ε. Мария Латек п. Бербелек

Ох, да пише я биваше. Той прочете три пъти писмото. Сигурно цял ден го е обмисляла, винаги е била перфекционистка. Поне откогато я познаваше. Двайсет години? Да, вече двайсет години. Всъщност можеше да очаква, че Мария ще свърши именно така: бягайки нощем от правосъдието, жертва на собствените си интриги, до края убедена в невинността си в собствените си очи, чаровно и с лек лиричен монолог стоварваща в чуждия живот излишните товари, сигурна, че светът ще ѝ помогне. Съдейки по всичко, което сега тя знаеше за него, Йероним можеше да бъде някакъв какоморф психопат, който разнася по хората смрадта на Магьосника. Но все пак му беше изпратила децата.

Господин Бербелек се качи горе. Още в коридора чу гласовете им. Алитеа се смееше. Той спря пред вратата на стаята за гости. Тя се смееше, а Авел говореше нещо, прекалено тихо, за да разбере, но май по вистулски. На стълбите цъфна Тереза; господин Бербелек я отпрати с жест. Тя го погледна изумена. Да не би да подслушваше собствените си деца? Да, той правеше точно това. Чакаше да кажат нещо по негов адрес: баща ми това, баща ми онова. Но не би, нищо. Малкото думи, които разбра, бяха за града, очевидно Воденбург не отговаряше на представата им за столица на Неургия. Алитеа спря да се смее. Йероним гладеше с opakото на ръката си лакираната дървена врата. Трябваше ли да почука? Притисна с показалец пулсиращата артерия на врата си. Успокой дишането, успокой сърцето — ама от какво толкова се вълнуваш? Раз, два, три, четири.

Влезе. Те бяха още с пътните си дрехи, момчето стоеше до прозореца и гледаше града под тъмното небе и залязващото слънце, момичето полулежеше на леглото и прелистваше някаква книга. Като го чуха, се обърнаха и чак в това едновременно движение забеляза

родствената им прилика — една кръв, една морфа. Тези дълбоко разположени очи, много черни, високите скули, рязко очертаната брадичка...

Гледаха го равнодушно, с едва доловимо любопитство.

— Йероним Бербелек — каза той.

Не разбраха веднага.

— Вие... ти ли си? — Авел се приближи. Нямахше още петнайсет, а вече беше по-висок от Йероним. — Вие сте. — Протегна ръка. — Аз съм Авел.

— Да. — Господин Бербелек се стегна, пое енергично подадената ръка, но все едно, ръкостискането на сина му се оказа по-силно. — Зная.

И попаднаха под властта на Мълчанието. Искаше да отвори уста, но формата беше по-мощна; виждаше, че и Авел също безсилно се мъчи. Момчето си пригладжаше косата, чешеше се по бузата, оправяше си ръкавите. Господин Бербелек поне си владееше ръцете. Огледа се за Алитеа. Тя остави книгата, но не мръдна от леглото. Гледаше и двамата със сериозно изражение.

Господин Бербелек дръпна стола от секретера. Седна и се наведе напред, подпирайки се с лакти на коленете, сплете пръсти. Сега бяха на едно ниво с Алитеа. Разбраха, че се гледат право в очите; не беше възможно да се извърнат, да сведат очи. Тя се смути, руменец плъзна по бузите ѝ, по шията, деколтето; захапа долната си устна. Хм, това може би е изход...?

Господин Бербелек силно се ухапа по езика. Заболя го, както се очакваше. Замига, за да овладее сълзите.

От изражението на дъщеря си разбра, че тя е сметнала това за признак на голямото му вълнение. Е, това вече не се издържаше и той шумно се разсмя.

Братът и сестрата се спогледаха объркани. За всеки случай Авел се отдръпна към прозореца, по-далече от баща си.

— Да — изпъшка Йероним, мъчейки се да овладее кикота, — точно така си представях срещата ни!

Разбира се, изобщо не си я беше представял. Не че не я беше желал; това би означавало, че мисли за нея — за тях. Но Авел и Алитеа бяха вън от живота му, той беше изгубил децата си заедно със старата

си морфа, Мария и онази кариера, онези мечти, онова минало. Тук, във Воденбург, той беше бездетен ерген.

Впрочем какви бяха последните му спомени за тях: напускат Позен, Мария в шейната, от запотените коне се вдига пара, Алитеа и Авел се мушкат под кожите, само главичките им надничат, кръглите светли личица на онемелите от изумление деца, на колко години бяха, пет, шест? Наистина не биха го познали.

Той въздъхна, изправи се, овладя лицето си.

— Няма да се правя на блуден баща — рече. — Аз не познавам вас, вие не познавате мене. Нямам понятие в какво се е забъркала майка ви в Бресла, та е трябвало екстрено да ви праща през половин Европа при бившия си мъж. Коумто по собствените й думи не би поверила и куче. Но няма значение. Вие сте мои деца. Ще се погрижа за вас колкото мога по-добре. Разбира се, можете да се настаните тук. Току-виж сме се сприятелили... Макар че едва ли, а, Авел?

Авел заби поглед в пода.

— Амиии...

— Да, да. — След това господин Бербелек се обърна към дъщеря си, която продължаваше да го гледа с широко отворени очи. — Колко багаж имате?

— Два големи куфара, останалото чакаме с парахода — издекламира тя на един дъх като хипнотизирана.

— С кой параход?

— „Окуста“. Май.

— Ще проверя кога пристига, може би ще трябва междувременно да ви се купи туй-онуй. За парите не мислете, и без това досега аз ви издържах. Но това майка ви едва ли ви е казала.

— А — измърмори Авел, — каза ни.

Господин Бербелек поклати глава.

— Ще й се зачете. Извинете, че така от време на време бълвам срещу нея отрова, но ми се е насъбрало. Всъщност истинската свиня съм аз, а тя беше права. Трябва да е била добра майка, а?

Алитеа се обърна и се тръшна възник на леглото. Черните й коси покриха лицето, но не заглушиха внезапния й вопъл.

— Каза, че ще се върне! Ще се върне! Жива е!

Авел застана между бащата и сестрата.

— По-добре ще е да излезете.

Господин Бербелек излезе.

На слизане към кухнята пак сложи показалец на артерията. Дишането му беше по-бавно от мисълта, едва излизаше от дробовете. Нямахше от какво да се притеснява. Разумът винаги трябва да властва над сърцето, морфата над хиле.

Вече в кухнята поръча на Тереза и Агни да приготвят вечеря за трима в голямата трапезария на партера. След като се изкъпа и преоблече, отиде там, вързал още мократа си коса на опашка на тила и надянал на показалеца стария пръстен на Скакалеца. Провери в огледалото как изглежда: господин Бербелек изискан.

Нито Авел, нито Алитеа слязоха да вечерят. Той яде сам. Пирокийните лампи хвърляха неподвижни отблясъци с цвят на мед по стените и мебелите. Всяко потропване на приборите отекваше оглушително. Той се вслушваше в звуците от собствената си уста, докато гризеше месото и дъвчеше зеленчуците. И те отекваха по същия начин, някакъв влажен екот пълзеше по костите на челюстта към ушите и слепоочията и чак го караше да замижи. Не беше гладен след обилния обяд, сервиран от Скела, но яде, трябва да се яде. Докато тялото му послушно изпълняваше ритуала, мислите му се рееха свободни. Трябваше да се заеме и с бизнеса. Ихмет в края на краищата се съгласи поне да намери за НИБ порядъчни нимроди за постоянни договори. Естествено, естлос Нюте искаше да плати на Зайдар колкото на агент, но Йероним успя да го разубеди; Кристоф наистина нямахше грам усет. Ако персиецът не намери бързо заместници, нищо няма да го задържа във Воденбург. А да се докопа толкова бързо опитен нимрод може само по един начин: като го отмъкнеш от конкуренцията за добра цена. Затова Йероним не трябва да изпуска Зайдар от очи — никакво успокоение, движение, движение, поемане на отговорност, съобразяване с необходимостта, пари, пари — утре рано отива в „При Скела“, където „Нюте, Икита те Бербелек“ ще наемат стая за Ихмет...

Господин Бербелек мина в библиотеката. Запали си тутуница от една свещ и се отпусна в креслото в ъгъла. Тереза надникна през откренатата врата, както обикновено преди да се оттегли в стаята си, не иска ли естлос нещо, може би черен те? Не, не иска. Къщата потъваше в тишина. От време на време отвън се чуваше тропот на копита от минаващ по паважа нощен файтон; или пък човешки глас.

— Може ли?

Господин Бербелек почти подскочи, стреснат.

— Заповядай.

Авел влезе и внимателно затвори вратата на библиотеката. Йероним остави тутуницата в пепелника. Гледаше формите, които димът приемаше в полумрака. Авел се възползва от ситуацията и се приближи, спря пред полузакритата от тежки завеси статуя на Калиопа.

— Тя иска да отиде в Толоса при вуйчо ни.

Господин Бербелек бръкна с ръка в дима, който се заусуква около статуята.

— Ще ви платя пътя.

— Не съм сигурен, че идеята е добра.

— На чест ли си играеш? Имате ли някакви спестявания?

— За Толоса. Не съм сигурен. Но вие искате да се отървете от нас.

— Не си сигурен?

— Малко прибързано решение, не смятате ли? Само след един разговор...

Господин Бербелек погледна сина си. Авел мигна само веднъж, държеше формата.

— Ами ето вече втория разговор — рече естлос. — Колебаеш ли се?

— Вие искате да се отървете от нас.

Йероним смачка тутуницата, после посочи на сина си стола пред лавиците. Авел седна, измери баща си с поглед, стана, премести стола по-близо и пак седна.

Господин Бербелек почука с пръстена по ръкохватката на креслото. Наблюдаваше момчето изпод спуснатите клепачи.

— Сигурно си прав — измърмори. — Сигурно бих предпочел... Ще понесеш ли малко овехтяла искреност?

— Моля.

— Добре тогава. Авел, от мене не става баща. От мене изобщо не става мъж, аз съм човек, разсечен надве и сглобен от части, това остана. Не се самосъжалявам, казвам каквото е. Това, което остана от Йероним Бербелек след Коленица... Виждаш само развалини и пепел. И малко от смрадта на Магьосника. Така че сигурно има някаква доза егоизъм. Но и за вас ще е по-добре да се откъснете от моята морфа,

може да е слаба, но кръвта ви прави податливи, затова бягайте колкото може по-бързо, докато глината е твърда. Така смятам. Не бях сигурен, но когато ви видях... — Той направи жест с ръката с пръстена във въздуха, сякаш очерта силует на момче. — На колко си години?

— На шестнайсет. Почти.

— Да. Алитеа е навършила четиринайсет.

— През декембер.

— Това е опасна възраст, тогава човек е най-податлив, трябва много да се внимава под каква морфа се живее, какво попива. Едва ли бихте искали след двайсет години да видите в себе си отпечатъка — стисна юмрук и отпусна ръка на ръкохватката, — отпечатъка на моята ръка.

Авел беше явно объркан. Въртеше се на стола, чешеше се по главата; погледът му бягаше от този на бащата — гледаше към статуята, книгите, цветните пирокийни абажури.

— Не зная, може да сте прав. Но — спря и поде отново, — но това винаги действа и в двете посоки: ако толкова сте се изменили, толкова сте загубили, тогава чия морфа по-добре ще върне и възстанови истинския Йероним Бербелек, ако не морфата на родните му деца?

Господин Бербелек беше искрено изумен.

— Не ми е много ясно какво си въобразяваш. Извини ме, но това не ти е приказка: пристигаш, спасяваш баща си, щастливо семейство, деца герои.

— Защо не? — Авел чак се наведе към Йероним. — Защо не? Нима кучетата не заприличват на собствениците си, собствениците на кучетата си, съпрузите един на друг, нима жените, живеещи под един покрив, не влизат в цикъла си при една и съща Луна? Колкото детето представя ейдолоса на родителя, толкова и родителят представя ейдолоса на детето.

— Дълго ли размишлява върху това? — изсмя се естлос. — С какво си си напълнил главата?

Авел издиша шумно целия въздух от дробовете си. Сви се, заби поглед в пода между обувките си.

— С нищо.

Господин Бербелек също се наведе към него. Стисна рамото на сина си. Момчето не вдигна очи.

— Е? — повтори той вече по-тихо, почти шепнейки.

Момчето завъртя глава.

Господин Бербелек не го притискаше. Чакаше. Стенният часовник в хола бавно би единайсет. Някъде на улицата пияница ревеше пошла песничка, най-сетне градската стража го прибра, това също се чу в нощната тишина. В мрака нещо току скърцаше и попукваше, старата къща дишаше. Господин Бербелек не махаше ръката си.

— В Бресла, в университетската библиотека — най-сетне поде Авел, — когато четях историята на поляните... В края на краищата всичко се свежда до най-новата история, до света наоколо. Преподавателят ми препоръча *Четвъртият сън на Магьосника* от Крешчов. Има те, има ви в указателя.

— Аха. Така, значи.

— *Обсадата на Коленица*, 1183, цяла глава. Крешчов ви нарича „най-големия стратегос на нашето време“. Аз, разбира се, бях чувал и по-рано, от майка...

— О!

Авел се изчерви.

— Помислих си: заченат съм от неговото семе, от неговата Форма, значи, е съвсем естествено! Това е възвишена мечта — да вървиш по стъпките на баща си. Стратегос Авел Латек. Ще ми се смеете.

— Моят баща, твоят дядо, беше канцеларист при урграфа.

— Ще се смеете.

— Не. Заложби имаш, ти си навил Мария да ви прати при мене, нали? Макар че не е искала. И накрая така си я забаламосал, та сама си е повярвала, че от самото начало идеята е нейна.

Авел сви рамене.

Господин Бербелек пусна рамото на сина си и стана. Нещо се рушеше в него, формираше се конвекционен поток от емоции, нещо, което не се осмеляваше да нарече амбиция — предвестник на голяма жажда за удовлетворение, мечта за гордост. „Още бих могъл да бъда велик! Бих могъл отново да стигна небето! В тялото на Авел. Защото само Формата е безсмъртна. Бих могъл! Мога!“

— Не ми е много ясно как си го представяш — измърмори равнодушно. — Нали виждаш сега какъв съм. По-скоро аз ще се

вдетиня покрай тебе, отколкото ти да възмъжееш край мене.

— Не смятам.

— Не смяташ?

— Ти влезе в стаята, секунда, две — и вече не можехме да откъснем очи от тебе. Така звездите и планетите се въртят около Земята.

— Я по-добре отивай да спиш, започва да те избива на поезия. Какви са ви плановете за утре?

— Мм, да разгледаме града, разбира се.

* * *

Княжеският град Воденбург е основан през 439 година от александрийската ера като речно укрепление в устието на река Мьоза, което да охранява безопасното вътрешно корабоплаване и да събира мито за тамошния македонски наместник. Съществувалите в по-ранни времена рибарски селища са унищожени от непрекъснатите нападения; днес няма и следа нито от тях, нито от първоначалната римска крепост.

Първите векове След Упадъка на Рим, през Войните на кратистосите, когато в Европа и Александрийска Африка се формира политическо и хилеморфно равновесие, значението на Воденбург се повишава заради бесния морфинг в поречието на Рейн. Тогава фронтвата линия минава там, там се наслагват короните на кратистосите. Дълги години след това земята не става за заселване, нито Рейн за плаване.

И все пак до седми век СУР Воденбург остава само столица на една от по-малките провинции на франкското царство. Чак след 653 година, след прогонването на кратистата Илеа, когато натискът на кратистосите върху кероса на Европа поотслабва, Неургия успява да си осигури относителна независимост. С времето столицата ѝ се утвърждава като един от главните градове на търговска Европа. Няколко века дори е резиденция на един по-незначителен кратистос, успял да се намъкне между антосите на съседстващите Сили. Мощта на Формата на Грегор Мрачни позволява на Воденбург окончателно да засенчи граничните крепости на Рейн и южните франконски градове.

Колонизацията на Хердон и началото на оживена трансокеаносова търговия полагат началото на епохата на благоденствието. Отваря се академея, заработва една от първите на север фактории на въздушни свини, славата и изделията на местните заводи за стъкло достигат най-отдалечените краища на света. Пристанищата работят с пълна пара, персийските, еврейските, готските квартали непрекъснато се разрастват. Отвсякъде се стичат технитеси на изящни изкуства и занаяти, математици и алхимици — тъкмо във Воденбург Ире Гауке изнамери пневматона. Воденбург е също така третият град след Александрия и Москва с улично пирокийно осветление.

Понастоящем князът форсира проект за висок поголовен данък, за да финансира интензивния морфинг на кероса на цяла Неургия към калокагатична Форма, съвършенство на духа и тялото, на каквато се радват безплатно градовете резиденции на по-алтруистичните кратистоси. Неургия ще трябва да плати много пари, за да наеме за дълги години огромен брой технитеси за този тежък труд. Проектът ще увеличи популярността на княза сред простолюдието; аристокрацията и богатите търговци, които почти управляват Воденбург, и без това ползват услугите на технитеси на тялото, но се боят, че към тази благотворна Форма неминуемо ще се стекат емигранти от цяла Северозападна Европа. Градът, известен в Европа като Столица на скитниците, вече се пръска по шевовете.

Антон разказваше всичко това, докато развеждаше брата и сестрата по окъпаните в утринна светлина улици на Воденбург. Авел и Алитеа мислеха да се разходят сами, но господин Бербелек възрази: най-напред искаше да им даде кола, накрая склони синът на Порте да ги придружи; самият той трябваше вече да излезе по своите си фирмени дела. Антон взе със себе си дълга тояга „моля“ и свирка на пазач.

В началото тръгнаха към пристанището — панорамният изглед и наклонените улици водят към морето всички колебаещи се. Но понеже непрестанно се отбиваха тук и там заради любопитството на Авел и Алитеа, се озоваха в центъра на новия персийски квартал, на широк булевард с палми и изисканата архитектура на арабските къщи, украсени с цветни орнаменти по варосаните стени; над плоските покриви се издигаше облият гномон на минаре.

Двамата виждаха за първи път живи палми, дотогава ги познаваха от книгите. Алитеа се приближи до една и поглади грапавото стъбло.

— Не растат никъде другаде в този кръг на Земята, нали? — мръщеше чело Авел. — Това да не е някаква разновидност, морфирана за по-голяма студоустойчивост?

— Не, едва ли — възрази Антон. — Наоколо е пълно с исмаилитски демиургоси и текнитеси, ето там например е домът на Хайба ибн Хасай, княжеския бижутер; спокойно могат да си садят палми, зербиго и портокали.

Наистина, въздухът в този квартал сякаш беше малко по-топъл, във всеки случай ухаеше различно. Авел се опитваше да познае екзотичните аромати. Тамян? Канела? Бекща? Естествено, обкръжаваше ги и обичайната градска миризма, сиреч смрад, смрадта на огромната тълпа хора и сбутаните натясно хорски жилища. По булеварда трополяха коли, бързаха нанякъде десетки, стотици люде, повечето в традиционните исмаилитски джулбаби, джиби, шалвари и тюрбани, жените — в ослепително пъстри одежди, накичени с колкото тежки, толкова и евтини накити. Мюсюлманите си личаха по татуировката и морфинга на кожата.

— Бих искал някога да я видя.

— Кое?

— Тази тяхна страна. Палмите, слънцето, лъвовете. Ти знаеш — пустините, пирамидите.

— Скорпионите, мантикорите, ифритите, хиените, лешоядите, джиновете, въшките, заржите, москитите и маларията.

Алитеа се изплези на брат си.

Той едва се сдържа да не ѝ отвърне със същото. Трябва да приключи с тези неща, вече не съм малък. Нима един стратегос щурее пред хората, нима се заяжда със сестра си? Стратегосът запазва гордо мълчание.

То и това беше донякъде инфантилно. Мигар децата не играят именно на стратегоси и ареси, кратистоси и крале, не имитират сериозност и така са още по-смешни? Срамът беше неизбежен — и като следваш инстинкта, и като му се противопоставиш. Той замига и погледна встрани.

Но помнеше какво толкова често беше казвала майка му. Особено когато той мърмореше, че заради нейното безкрайно стоене пред огледалото закъсняват за всичко. Тя отговаряше заучено и вече почти механично, но баналността на този неин любим отговор не го правеше по-малко правдив:

— Характерът се изгражда от отработени навици. На когото и да подражаваш, ако си достатъчно последователен, накрая ще станеш като него. Това ни отличава от животните и нисшите създания, тяхната Форма идва винаги отвън, сами не са в състояние да се променят. — И му се усмихваше в сребристото отражение. — Не хленчи; търпение. Хубавите жени винаги ги чакат.

Майка му си изграждаше навика към красота. Никога не си позволяваше занемареност. Дори когато не отиваше на някакво официално посещение, прием или бал, нито приемаше гости, не отстъпваше от предварително планираната представа за себе си. Красотата ѝ понякога просто потискаше. Авел така и не беше успял да превъзмогне набожната плахост, с която в детството си влизаше в нейните покои. Спалнята, гардеробната, банята, кабинета — в него антосът ѝ най-силно се беше пропил. Въздухът винаги беше наситен с характерната смесица от дразнеци и главозамайващи ухания, душна мъгла от аромати на екзотични парфюми и цветя във вазите по прозорците. Там светлината имаше някакъв друг цвят, по-тъмен и мек. Звучите тутакси заглъхваха. Там нямаше прави ъгли и остри ръбове. Всички предмети или се оказваха фина мозайка от по-дребни частици, или сами вече се бяха разпаднали на множество джунджурийки, или поне се намираха в процес на разпадане, разръфани, раздробени, изгубени в собствените си орнаменти. Майка му изникваше сред тях, шумейки с дантелените си рокли, предшествана от размитото сияние на ярките им цветове и замайващото ухание на парфюма си, чернокоса кралица, кратиста на сърцето му. Нима можеше да стори нещо пред такава Форма?

Той не вярваше, че е успял да склони майка си на каквото и да е. Баща му грешеше — ще да се беше канела от самото начало да ги прати във Воденбург. Вярно, не беше лесно да предугажда намеренията ѝ, тя никога не ги обсъждаше с него (може би го е правила с Алитеа?), така че беше свикнал с изненадите ѝ. Управляваше живота им с кадифен деспотизъм. Така беше и последните дни преди

заминаването — тяхното и нейното. Изведнъж в къщата почнаха да се появяват за първи път разни хора, по странно време, в странни дрехи и под странна морфа — на страх, гняв, отчаяние, омраза. Авел ги виждаше през откритата врата, отразени в огледалото зад завоя на коридора, бързо да се шумуват в стаята на майка му и пак така бързо да се изнизват от там, често непридружени от прислужницата. Алитеа смяташе, че са пратеници, че майката им поверява някакви тайни писма. Понякога дори нещо повече: веднъж успя да зърне бедно облечена жена и стар вавилонец (позна откъде е по брадата и шестте пръста на ръката) как излизат от кабинета на майка му с тежки продълговати пакети в ръце. На следващия ден Авел чу в гимназията да се приказва, че всъщност урграфът бил убит, че всичко било интрига на чуждоземни аристократи. Когато се прибра, майка му вече си събираше багажа. Алитеа седеше на стълбите и си гризеше ноктите.

— Казва, че ще я арестуват. Казва, че трябва да бяга. Ние също. Но не с нея. Ще ни изпрати.

— Къде?

— Далече.

Тогава Авел се сети за Йероним Бербелек в неургския Воденбург, наистина сякаш нещо го осени: какъв късмет! При бащата стратегос! Аз съм син на легенда! Майка им изслуша аргументите, виковете и стоновеите му, без да прекъсва да пълни куфарите, като едновременно пишеше нещо на секретера и хокеше слугите да побързат. Накрая заяви, че ще поговорят за това следващата сутрин. Целуна го по челото и го избути навън. На следващата сутрин се оказа, че тя е заминала през нощта само с два сака, дори не с колата, а на кон, като е взела друг за смяна. Багажите на Авел и Алитеа вече бяха натоварени на параход. Самите тях ги чакаше кратко писъмце: *Заминавате за Воденбург, баща ви ще се погрижи за вас.* Къщата вече беше продадена, парите от продажбата разпределени. Така заминаха.

Дали наистина тя не се беше възползвала от идеята му, която иначе не би й хрумнала? Дали наистина я беше склонил с многочасовите си мрънкания? Така или иначе, в това нямаше никаква деликатност, която Йероним приписваше на Авел, просто детски инат. Помнеше, че много беше внимавал да не разкрие истинските си мотиви и така беше излязъл глупак в собствените си очи. В сблъсъка с

нейната Форма, в майчиния антос той винаги щеше да бъде само едно дете. Как баща му не може да види това!

Ще му позволя да си мисли, че съм успял да склоня майка да ме послуша — но това не е истина, не е истина.

— През осемдесет и седма тук избухнал голям пожар — продължаваше Антон, — целият квартал изгорял до основи, тогава още са строели къщите от дърво. В Стария град вече нищо не може да се промени, но за новите квартали князът разпореди по-големи разстояния между сградите, задължителна минимална широчина на улиците, забрани паленето на огън на открито в районите с бедняци, макар че това, разбира се, никой не го спазва. През оная нощ имаше безредици във фабриките и тръгна клюка, че някой от демиургосите на Огъня бил имал там исмаилитска любовница и нали схващате, така се разгорещил, хи-хи-хи. А пък през осемдесет и девета... Не, не, не им давайте пари, няма да се отървете!

Беше им се лепнал някакъв какоморфен просяк — трето ухо на челото, костите стърчат над кожата, дълга опашка, от хрилете капе слуз — и заеквайки, почна да моли Алитеа за един грош, половин грош поне, смилете се. Антон го прогони, като го напердаши с тоягата по прасците.

Нищо чудно, че молеше именно Алитеа: дори с пътническите си дрехи („Окуста“, която караше останалите, още не беше пристигнала) тя привличаше вниманието, събираше погледите на минувачите, истинска дъщеря на Мария Латек. Може би на хората е обещано именно такава безсмъртие? От баща на син, от майка на дъщеря — това, което не умира, маниерът на говорене, начинът на мислене, маниерът на ходене, на изразяване на чувствата и прикриването им, начинът на живот, животът, самият човек. Морфата е точно толкова неповторима, колкото и почеркът, отпечатва се като от пръстен във въздух и от мъжа, и от жената. И Провета правилно поправя Аристотел: Формата е над пола и именно от Формата зависи силата на семето, а не обратното. Достатъчно е да се погледне Алитеа: косата, сплетена умело на осем плитчици, тъмносиня дантелена якичка около шията, от същата дантела напръстци, полуразвързана кафторска митани, египетският лен се дипли свободно по тялото, бяло върху светлосиньо, на бяло, широките черни шалвари са пристегнати високо на талията с колан, навит няколко пъти, токчетата на кожените обувки са високи

точно четири тука. Авел би се басирал, че парфюмът ѝ доскоро е лежал на майчината тоалетка, познаваше това ухание; още по-добре познаваше погледа, с който Алитеа изпрати просяка, тази вирната брадичка и изправените рамене и гръб, смръщените вежди — сега няма да се изплези, сега е друг човек.

Майка им ли я беше научила на всичко това? Не, със сигурност не, това не се научава. Просто беше достатъчно Алитеа да бъде с нея и да живее в нейната аура.

Аз също не искам от баща ми нищо повече.

— Вие тука винаги ли биете просяците? — попита тя ледено Антон.

Слугата се ухили широко.

— Всъщност, естле, значително по-често просяците бият минувачите.

Седнаха за малко в градината на амидската таверна. Антон поръча кападокийска медовина от див мед. Посочи картините по стените на таверната и цвета на фирмата над входа.

— „При Четвъртия меч“. Такива страни като Неургия, балансиращи между антосите на Силите, непритиснати от никаква морфа, привличат изгнаници от различни армии, лишени от наследство и своя земя, остатъци от несъществуващи народи, пръснати диаспори. — Слугата се наслаждаваше на разказа си. Сигурно повтаряше думите на някой естлос, личеше, че това не е негов стил. — След бягството на Грегор тук се изсипа истински порой от такива. Май тогава е паднал Пергам...

— Хиляда сто трийсет и девета — намеси се Авел и остави чашата.

История ли беше това още, или вече политика? Явно тук минава граничната линия. Изобщо, както казва прецептор Янош, историята е политика, за която говорят в минало време. Авел беше добър ученик. Подялбата на царството на Третия Пергам допълва съюза на Нов Вавилон с Урал. Като острозъби механизми на желязна машина сграбчват короните на Седемпръстия и Магьосника земите на Селевкидите. Някога в Амида управлява кратиста Йезабел Милосърдната, запазвайки древната Форма на царство Пергам; тя бяга първа. Царството е разкъсано на две, амидската провинция се пада на Магьосника, Пергамската на Седемпръстия. Селевкидите са

изтребени до крак. Само сред Пергамската диаспора кръжат слухове за оцелял потомък на кралското семейство, който един ден — както във всички подобни легенди — ще седне на амидския трон: все пак Селевкидите са се връщали веднъж и са туряли край на царстването на Аталидите! През цялото това време изгнаниците се стараят да задържат и да предадат на децата си морфата на вече несъществуващия народ, което е възможно вече само далече от родината, постепенно, от поколение на поколение разяждана от аурите на завоевателите. Но дори тук, във Воденбург, центъра на много култури, бежанците не бяха в безопасност. Езикът, облеклото, кухнята, свещените цветове — това бяха убежищата им. Накрая и те ще изгубят морфата си, когато поредното поколение, родено в чужбина, се окаже повече амидски неургци нежели неургски амидци. Така умират народите.

От булеварда с палмите тримата слязоха към по-ниските предградия. В тамошните тъмни улички вреше и кипеше един огромен сук. Сякаш всеки жител на тези квартали непрестанно търгуваше с нещо, продава нещо или е готов да продаде, стига някой да прояви и най-малък интерес към дрехите му, дома му, имота или децата му. Стоките се излагаха на стълбите, по прозорците, на балконите, направо на земята или на импровизирани сергии. Антон бързо обясни, че тук наистина вярват в „сергииите на глупаците“ — само глупак би тръгнал направо да се пазари. Достатъчно е да се хванеш на разговор с търговеца, достатъчно е да те докосне, да те хване за ръката — и докато се усетиш, минал цял час, а ти вече си дал всичките си пари за куп безполезни вещи и нямаш и грош в джоба. Както казва неургската поговорка, всеки втори исмаилит е демиургос на алчността. А тук, във Воденбург, можеш да срещнеш персийци, индийци, араби, негри и египтяни, дошли направо от земите на Навуходоносоровото слънце. Неургци все още виждат в тях екзотични магои, които с лекота пригаждат обикновените, „глинените“ хора към своята морфа. Не беше ясно Антон споделя ли това убеждение, или не, когато така подробно разказваше за воденбургските обичаи и обясняваше ритуалите. Трябва да се купува чрез посредник или поне да се запазва дистанция, да не се отговаря на поканите им, ами да се показва с тояга исканата стока. Авел и Алитеа предаваха на Антон какво искат шепнешком. И той всеки път започваше от посочването на съвсем друга вещ. Впрочем блъсканицата по това време беше толкова голяма, че братът и сестрата

често си променяха мнението, неуверени в желанията си под бухващия керос.

И така — от уличка в уличка, от площад на площад и зад всеки ъгъл още по-интересни неща — изглеждаше, сякаш никога няма да се измъкнат от тук. Никой не може да се съпротивлява успешно на морфата на сука, дори беднякът се оказва в паяжината на безсилни желания; особено беднякът. Освен всичко друго Антон купи тънък готски ханджар от черна пуринична стомана с ръкохватка във формата на кобра (за Авел) и дървено питагорейско кубче и комплект гривни за глезените, уж от времето на първото нашествие на Народите на морето (за Алитеа).

И сигурно щяха да бродят така до вечерта, ако изведнъж тълпата не потече нанякъде и не ги повлече със себе си — между сградите направо в ливадите на север край града. Преди да разберат за какво всъщност говорят хората край тях, какво подвикват възбудено децата, тичайки на големи групи напред, тримата вече бяха в първата редица на зяпачите, обхванати от една и съща морфа на безкористно любопитство, заляпани в бавния поход на возила и животни.

Най-напред вървяха достолепни елефантийни морфезоони: индийски бербери и вавилонски бегемоти, с козина на карминовочервени ивици, подредени в спирали. От гигантските туловища на берберите висяха почти до земята жълти щандарти със стилизирани надписи на пракрит. Върху гърбовете на елефантите, на врата и зад лопатките, седяха полуголи ездаци, мършави мъже и жени азиатска морфа, които Авел определи като укротители, демиургоси на зверове. Имаха сиво-кафява кожа и дълги черни коси, вързани на дебели колкото ръка възли; по тях се разхождаха десетки, ако не стотици мухи и други насекоми, цели облаци инсекти се въртяха над главите им или се рояха край туловищата на зверовете. Върху грубите чела на вечно прегърбените бегемоти бяха наложени сложни юзди, които покриваха очите им, те продължаваха в плетеница от ленти и шнурове върху гънките на дебалата кожа и яките кости до пастта и средата на ъглестите глави. Бегемотите бяха морфирани най-напред за бойното поле и все така, във всичките си видове, се отличаваха със склонност към внезапни пристъпи на ярост, по време на които се хвърляха напред и мачкаха, смазваха и стъпкваха всичко по пътя си; и понеже бяха морфирани и като максимално трудни за убиване, само

незабавното разрушаване на мозъка им беше гаранция за край на този бяс. Укротителите на теория трябваше да бъдат в състояние да контролират бегемотите, но повечето цивилизовани страни не ги пускаха на територията си без тези „юзди на смъртта“. И сега при всяка тежка стъпка на двата колоса — бух, бух, земята се тресеше, зяпачите подвикваха притеснено, линията на тълпата се вълнуваше — половин крачка ту напред, ту назад, Авел и Алитеа заедно с всички; Авел стискаше сестра си за рамото, двамата следяха едновременно зверовете. По-назад, след морфезооните, идваха високи коли, теглени от впрягове ховоли. Върху откритите им платформи представяха изкуството си акробати, жонгльори, демиургоси на огъня, водата, въздуха и желязото, фокусници и магои. Край кервана, от самия му край, губещ се в облаците прах по пътя, който се спускаше от хълмовете на север, до завиващия към ливадите авангард, конници язدهа тънконоги зебри и издаваха кратки хрипливи викове на няколко развалени езика, размахвайки джунгуоски факли, от които се сипеха фонтани цветни искри.

Авел не разбираше виковете, но и не беше длъжен. Той се засмя тихо и склони глава на рамото на Алитеа; морфата на детския възторг ги привлече един към друг.

— Циркът дойде!

Δ

БОГ В ЦИРКА

Циркът на Аберато К'Ире, славещ се с традициите си още от времената на римските пандаймониуми и обявил се за най-голямото пътуващо зрелище на Европа, тази пролет започна континентално турне по северното крайбрежие на Франкония, а Воденбург се оказа петият поред град в него.

Циркът наистина беше голям: двеста артисти, петстотин животни, няколко десетки масивни коли. Той се разположи на воденбургските крайградски ливади в концентрично съзвездие от пъстри шатри с празно място в центъра за манежа. През нощта там бяха забити три високи стълба за акробатите. Клетките със зверовете бяха събрани в своеобразна менажерия в северния край на лагера; зяпачите, които искаха да видят отблизо екзотичната фауна, трябваше да се бръкнат с половин грош. Аберато печелеше и Аберато харчеше — плащаше значителни суми на местния текнитес на времето, стария Ремигий от Плачещата кула, поне за да се опита да осигури няколко дни без дъжд. За пристанищните градове това никога не биваше сигурно, особено в толкова оживени пристанища с големи кораби, непрестанно навлизащи и отплаващи от залива. И все пак първия ден от програмата небето остана безоблачно, от изток подухваше топъл ветрец и господин Бербелек се остави да бъде измъкнат от къщи дори лесно, а може би наистина искаше да достави удоволствие на сина си и дъщеря си? Алитеа благодари и плахо се усмихна — дълъг поглед изпод черните ресници, трапчинки на бузите, смутена увива на пръста си плитчиците — и леден нокът раздра сърцето на Йероним.

По традиция западният сектор беше предназначен за по-богатите граждани, тоест за тези, които можеха да си позволят седящо място. Там бяха наслагани няколко реда столове и кресла, е, малко позахабени, отзад няколко редици пейки; останалите зрители трябваше да се тъпчат пред високите заграждения около манежа. По-голямата част от представлението се предвиждаше над земята — или на стълбовете и опънатите между тях въжета, или на скованата набързо от

цирковите работници сцена, висока пет-шест пуса, където в очакване излизането на Аберато местните комедианти разиграваха вулгарна пантомима. Обаче номерата с животните и някои изпълнения на демиургосите на стихииите са възможни само на твърда земя и застаналите по-назад няма да могат да ги видят. Господин Бербелек доплати двайсетина гроша и осигури четири места на първия ред. Четири — защото смяташе да съчетае приятното с полезното и беше поканил Ихмет Зайдар. На този тип забавления във Воденбург беше обичайно да се идва по-рано, като на светско събитие. Йероним се надяваше да използва това време за разговор с нимрода по делата на дружеството, още повече че Авел и Алитеа тутакси изчезнаха някъде из тълпата.

Едва бяха седнали обаче, запушили и разменили няколко думи, когато зад гърба им се разнесе мощният бас на ритера Кристоф Нюте.

— А! Аааа! Значи, и вие дойдохте! Тъкмо се канех да те измъкна! Къде са ти децата? Чакай, и ние ще седнем. Естера, Павел и Луиза познаваш. Хайде, скъпи мои, запознайте се с нашия нимрод Ихмет Зайдар, Ихмет Зайдар, я някой да премести насам това столче, сядайте, сядайте де, уф, ама че задуха, същинска баня, ама с тоя склерозирал Ремигий винаги е така, помниш ли, като поръчахме да укроти ония бури през деветдесет и първа, бас държа, че кучият син сам ги предизвикваше...

Кристоф беше дошъл с жена си Естера и дъщерята и зет си. Както трябваше да се очаква — нещо, което господин Бербелек добре помнеше от посещенията си у Нюте — в негово присъствие семейството мълчеше, говореше само ритерът. Най-големи шансове за пречупване на Формата имаше зетят Павел, като чужда кръв и най-малко време под влиянието му. И наистина от време на време той успяваше да вметне някое и друго изреченище.

Господин Бербелек остави Кристоф да бърби — кой с ума си ще тръгне да спира водопад? — но не обръщаше внимание на думите и съдържанието им. Пък и ритерът се обръщаше към Зайдар, персиецът му се усмихваше любезно и кимаше. А Йероним оглеждаше разсеяно ливадите, колите и шатрите, очите му пълзяха из тълпата и над главите на зрителите. Те ставаха все повече, заедно с тях пристигаха и обичайните продавачи на цветя, чадъри, ветрила, лакомства, вино, грубо сковани столчета, джебчиите, просяците и разни подозрителни

демиургоси на тялото, всички на висок глас хвалеци стоките и услугите си, шумът от хорските гласове покриваше ливадите като с дебело одеяло. Колкото по-гъста ставаше тълпата и по-голяма бутаницата, толкова по-нетърпелив ставаше и господин Бербелек и по-възбуден от предстоящото зрелище. Даваше си сметка, че голяма част от удоволствието от подобни представления идва не от гледането на самите чудеса и номера, а от усещането на съпричастност с десетките, стотиците хора. Нищо чудно, че артистите онемяват и се сковават, ако усетят пред себе си враждебно настроена публика. Би трябвало да са аристократи от висока класа, за да излязат от ситуацията, да обърнат формата, да привлекат публиката на своя страна...

Господин Бербелек трепна от това, което видя при страничните заграждения, ръката с тутуницата увисна пред устата му. Естле Шулима Амитаче — платила на стражника и отпратила роба си — влиза в затворения сектор. Долови погледа на Йероним и отвърна с махване на ветрилото и лека усмивка. Господин Бербелек стана и ѝ се поклони над още празните редове от столове и кресла. Тя нямаше избор, трябваше да отиде при него. Нюте проследи погледа на Йероним и прекъсна водопада от думи; сега вече всички наблюдаваха смълчани приближаващата се жена. Тя обаче дори не трепна, тайнствената усмивка не се промени ни на йота, не забърза и не се скова, техният поглед не беше в състояние да ѝ подейства.

Господин Бербелек хвърли тутуницата и я стъпка; стоеше с ръце, сплетени на гърба. Не сваляше очи от естле и броеше ударите на сърцето си. Тя е прекрасна, тя е прекрасна, тя е прекрасна. Желая я, желая я. Тези зелени очи, които гледат само мене, тези дълги пръсти, обхващащи рамото ми, тези светлозлатни коси под ръката ми, тази висока гръд под устните ми, тези усмихнати устни — не усмихнати, стенещи непристойни думи под морфата на желанието ми. Ела при мене!

— Естле.

— Естлос.

Тя му протегна ръката си. Той целуна обратната страна на китката ѝ, навеждайки се леко (беше по-висока от него). Горещата кожа опари устните му, смарагдовите очи на змията гривна светнаха право в неговите. Разпозна и парфюма ѝ от бреговете на Нил, тъмна животинска миризма, дразнеща и приятна едновременно.

— Естле, позволете да ви представя жена ми... — поде Нюте, прочиствайки гърлото си.

Седнаха. Между редовете тъкмо минаваше продавач на сладки лалета и господин Бербелек купи дузина с мисъл за Авел и Алитеа. Шулима изду буза. Той ѝ подаде едно пържено цвете. Тя отхапа и се облиза; едно захаросано листенце падна върху гърдта ѝ. Господин Бербелек протегна лявата си ръка, хвана го бавно с палеца и показалеца, вдигна пръсти, положи листенцето на езика си, сдъвка го, сладостта се плъзна в гърлото му, преглътна. През цялото това време естле Амитаचे не помръдна, наблюдавайки го внимателно, само гърдта ѝ леко се повдигаше в ритъма на спокойното дишане, над тъмното зърно се виждаше влажната следа от листенцето.

— Не знаех, че си кристианка — обади се Нюте, за да разбие формата на внезапна интимност между естлос Бербелек и естле Амитаचे; останалите тя изключи в неловко мълчание.

Ритерът посочи колието на Шулима със сребърен кръст на него.

— Ах, не. — Тя вдигна накита, сякаш го виждаше за първи път. — Това е свастика. Още хиляда години преди Александър са го използвали за магии и обреди.

Както винаги когато я слушаше, господин Бербелек се мъчеше да уточни акцента на Шулима. Окският ѝ беше мек, с разтегнати гласни и тук-там с придихание, сякаш тя говореше само на себе си някакви тайни, за да не я чуят другите. Така човек неволно се навеждаше към нея, кривеше глава.

— Ти се интересуваш от древни култове, естле? — намеси се господин Бербелек, за да поддържа разговора.

Шулима го погледна над ветрилото.

— Това все още са опасни теми — каза.

— Опасни?

— Старите богове не си отиват лесно — отбеляза Ихмет Зайдар. — Остава чувството, че те все пак бяха... по-истински.

— Кръв от козел и виене към месечината — измърмори презрително Кристоф.

Естле Амитаче въздъхна шумно.

— Наистина ли трябва сега да говорим за това? Дошли сме да се забавляваме, а не да водим религиозни диспути.

— Красотата винаги привлича вниманието — усмихна се господин Бербелек, показвайки с поглед сребърния гамадион между гърдите на естле.

— Жалко — изсумтя естлос Нюте. — За момент усетих надежда, че съм срещнал сестра по вяра. Обаче трябва да има някаква причина да избереш точно такъв кръст, естле, щом знаеш произхода му.

— Нима вкусът предопределя избора на религия? Не се обиждайте, но с уред за мъчения не бих парадирала така, прекалено е перверзно.

— Оо, това не мога да подмина с лека ръка! — замахна с ръце йерусалимският ритер. — Такива мнения от устата на религиозни невежи, дете само повтарят какво са чували, се раждат като клюките, от нищото, от съпадението на случайно подхвърлени думи, елементарни асоциации, от мътна форма. Знаеш ли изобщо нещо за Кростос, естле?

— Хм... еврейски кратистос от четвърти век на александрийската ера, още от дивите кратистоси, обсебен от местен еврейски култ, осъден на разпъване на кръст по политическо дело, успял да привлече в своята Форма доста евреи. Изглежда, не е умрял на този кръст, удържал е тялото си. Какво още? Май си е приписвал някакво родство с Бог.

— Син, бил е и е син на Бога.

— Никога не съм уважавала кой знае колко тези богове — заяви с леко иронична усмивка Шулима, — дете имат и тяло, и амбиции, страсти и комплекси, врагове, приятели и любовници, десетки деца, всичко човешко. Човешкото стократно не се равнява на божественото.

— Всъщност такъв е Аллах, богът на мюсюлманите — вметна господин Бербелек. — Нали така?

Кристоф се хвана за главата.

— Кристе! Какви ги говорите! Мохамед ни го открадна, превъртял под антоса на Ал-Кааба, и така всичко им е объркано на исмаилитите.

— Аа, значи, все пак това е Богът на Аристотел? — полюбопитства Шулима. — Е, сега вече нищо не разбирам. — Как може да е имал син? За какво? Какъв е смисълът? Никакъв.

Тя изду устни и схруска остатъка от лалето.

Кристоф прихна шумно. „Ей сега ще почне да си скубе рижавите косми“, помисли Йероним.

— Винаги ми се е струвало — намеси се Ихмет, примижал, защото замислено гледаше над главите на Бербелек и Амитаचे залязващото слънце, — още от детството ми впрочем, че това е като с кръглата форма на Земята или с кръвообращението, рано или късно, всеки човек разбира това просто като наблюдава света и си прави изводи. Хората преди Аристотел също. Въпросите са винаги едни и същи. Защо светът е такъв, какъвто е? Защо го има изобщо? Какво е имало преди него, откъде се е взел, по какви Причини? Би ли могло да бъде друг и ако да, то какъв, а ако не, защо не? Виждаме как от простите форми се появяват по-сложните, как от празнотата се ражда мисълта, ръката на демиургоса създава от безформената суровина сложен артефакт. Значи, и за Света трябва да има Цел, съвършена Форма, окончателна причина, която сама няма причина, защото инак бихме се върнали в безкрайността. Следователно, ако Вселената, Времето, Битието изобщо имат начало, това е точно такова начало: безпричинно, абсолютно, затворено в себе си, съвършено. От него водят началото си всички Форми, то привлича първоначално безформената Материя към все по-близки нему видове: планети, звезди, луни — инак откъде биха се взели с идеалната си кълбовидност, на идеално кръглите си орбити, ако не от наложената морфа на този кратистос над кратистосите — морета и суши, кал и камъни, растения и животни, и хора, мислеци хора, а сред тях демиургоси, текнитеси, кратистоси, все по-близки до Него? Всички живеем в неговия антос, цялата Вселена се намира в лоното на Неговата аура и с всеки изминал миг става все по-близка до крайната Форма, все по-конкретна, оформена, съвършена, божествена. Защото в края съществува само една субстанция: Той.

Персиецът говореше тихо, често спираше в търсене на подходящата дума, а когато завърши, извинително се усмихна.

— Охо, не знаех, че сте такъв софистес! — поклати глава Кристоф.

— Седмици и месеци насред океаноса... — сви рамене нимродът. — Какво друго ми остава? Да зяпам хоризонта? Човек или полудява, или все пак стига до някаква евдемония, душевно спокойствие, ммм... мъдрост.

— Добре де — въздъхна Шулима, нарушавайки застиващата морфа на мига, — но този Бог на кристияните какво? Съвършенството не се намесва в работите на смъртните, достатъчно е, че *Го има*.

— Аа! — Нюте вдигна показалец. — Съвършенството може ли да притежава чувства? Състрадание например? Съчувствие, милосърдие, любов?

Естле Амитаचे сви устни скептично.

— Пак почнахме да придаваме на абстракцията човешки черти. Ще свършим като Зевс или Хера.

— Защото ти говориш за Бог, който би бил логически хармоничен, естле, а аз говоря за Бог, в когото се вярва.

Шулима направи неясен жест с ветрилото.

— Ама това е едно и също. Кой ще повярва в квадратен кръг? Впрочем за какъв Бог говореше преди малко господин Зайдар?

— Признавам, че като на потомък на зороастризма — отвърна нимродът, — Богът на Мохамед ми е по-близък от Бога на Кристос. Цялата тази история с изпращането на сина Му на Земята, и то уж за да умре, във всеки случай за да страда, в опасност...

— О, точно в това съзирам жестоката истина! — засмя се иронично Шулима, криейки се зад лазурното ветрило. — Проблемът е другаде. Първо трябва да се приеме именно вече очовеченият Бог, не абсолютната форма на Аристотел, която е съвсем очевидна догадка; нещо по-скоро от древните приказки — Строгия старец, Майка Любов и Плодовитост, Кървавия воин. И на един човек умът е устроен за геометрични мъдрости, на друг пък — за прекрасни разкази, от които настръхваш. Но никакъв Бог не може да бъде едновременно и едното, и другото.

— Но откъде ние, смъртните, можем да знаем Бог какъв може да бъде и какъв да не бъде, а? — възмути се ритерът.

— Ние изобщо малко знаем — призна Шулима. — Но вървим от незнанието към съвършенството, като приемаме не ирационални хипотези, а такива, които нам, невежите, се струват най-прости и най-разумни от всички.

— Но аз не съм приемал никаква хипотеза, естле — възрази Кристоф, вече определено скъсал с тона на лекия инат и дистанцията, в който досега се водеше дискусиата. — *Аз повярвах*.

— Имал си това право, той наистина е оставил ярка следа и е увлякъл мнозина да го последват, никой не спори, бил е могъщ кратистос. Дори ако наистина е умрял на този кръст. Но нима това е причина да се превръща в символ на религия? Ами ако го бяха осъдили на разчленяване и така беше умрял? А? С брадви, триони, ножове?

— Не разбираш! — Раздразненият Нюте стана и пак седна, подръпна брадата си, мустака, пак стана, пак седна. — Това е било изкупление! Той е умрял заради нашите грехове!

— Е, това вече е пълен абсурд! — Амитаче също изгуби дотогавашното си спокойствие, в гласа ѝ прозвуча силен гняв. — Представи си такъв крал, абсолютен властелин: васалите нарушават законите му, васалите му причиняват всякакви неприятности, а той, вместо да накаже тях, наказва детето си. Нима има някой над него, който налага принципи и определя колко да се страда? Не, думата на краля винаги е последна. Каква е тогава единствената причина за страданията на сина? Желанието на краля. Той е искал това. Явно му е доставило удоволствие.

Лицето на Кристоф, плувнало в пот, пламна, той отвори уста и изрева:

— Какви са тия болни идиотизми...

— Достатъчно! — изсъска Шулима и сгъна с трясък ветрилото си; ръката ѝ описа хоризонтална дъга — жест на изглаждане на кероса.

И ето, йерусалимският ритер млъкна. Изпускайки шумно въздуха от дробовете си, той се тръшна удобно на стола, набързо успокоен, и огледа разсеяно отсрещната страна на цирка. Семейството на Нюте мълчеше сконфузено.

След малко Кристоф извади кърпа от ръкава и си избърса челото.

Когато отново погледна Шулима, лицето му вече не изразяваше нищо.

— Естле — склони глава.

Тя отвърна с любезно поклащане на ветрилото.

Какво беше това? — питаше се междувременно господин Бербелек. Дватамата с Ихмет се спогледаха изумени. Нимродът изглеждаше и развеселен от цялата ситуация. Може би такива неща са смешни за текнитеса — а може би тази развеселеност е само маска — господин Бербелек добре помнеше чупещия костите и разстройващия

мислите мраз на Магьосника. Коя е тя, по дяволите? С такава морфа наистина може да превива волята на министри и аристократи към своята. Бруге наистина ли ѝ е чичо, или просто го е убедила да твърди така? Ами аз — наистина ли тогава исках да я поканя в иберийската си вила? А сега — желая я, желая я, прекрасна е — сега бих ли се осмелил да се изправа срещу нея, да сломя формата, например да ѝ задам някакъв въпрос — не на място, прямо, невъзпитано — бих ли бил в състояние, или не?

Не му беше писано да разбере. Появиха се Авел и Алитеа, които бяха разгледали менажерията на Аберато К'Ире, и господин Бербелек започна ритуала на представянето им — на семейство Нюте, Зайдар и Амитаче — много спокойно и много учтиво: естле Алитеа Латек, тигатера на Бербелек, естлос Авел Латек, ийос на Бербелек.

Седнаха един срещу друг — Алитеа при Шулима и Ихмет, Авел при Луиза и Павел.

В компания Алитеа се оказа удивително бърлива, описанията на прекрасни, чудновати и страховити създания веднага рукнаха от нея като ромолящ поток, тя беше по някакъв необикновен начин едновременно забавна и възпитана, едновременно дете и сериозна не за годините си девойка.

Господин Бербелек я наблюдаваше объркан. Никога няма да я опозная като хората. Това ли е истинската морфа на Алитеа-сред-хора? Те са мои деца, но аз не съм техен баща.

Той се наведе към Кристоф.

— В бъдеще се въздържай от такива изпълнения — прошепна. — Не ми улесняваш задачата. Бруге може и да си промени мнението. А докато тя живее при нашия любим министър... Помисли, преди да зинеш, а?

— Тя започна, искаше да разбере. Аз само отговарях.

— Кристоф!

— Знам, знам, че съм простак и кретен. Ами ти защо не ме прекъсна? Смяташ ли, че се е обидила?

— Ще разберем след седмица, когато Бруге обяви митническите тарифи.

Алитеа захрупа второто лале и почна да разказва надълго и нашироко за поредните екземпляри от цирковата менажерия — крилати змии и ледени жаби. Луиза обяви високо, че също трябва да ги

види, хайде всички да отидем след представлението. Алитеа машинално я почерпи с цвете и така с един само жест въввлече чуждата ѝ жена във форма на довереност.

— ... или пък тези огнени копраки — продължи на един дъх, — ами онова нещо, дето израстваше от камък, растение или животно, откъде всъщност ги вземат, сами ли ги морфират? Откъде намират такива безумни дивечовъди? Това не може да бъде полезно за никого.

— Да беше видяла, естле — промърмори Ихмет, — какви само вадим понякога от морето. Вече дори не може да се каже от каква Форма идват, може пък да са от Южен Хердон? Океанските течения ги носят десетки хиляди стадии, предимно трупове, рядко се случва нещо живо. Едно време познавахме всички видове и къде, и кога се появяват, имам такъв ръчно написан атлас от миналия век, в който дори разните кракени и морски змии имат имена: „Буба Щърбавия през двайсет и втора смазва «Сукуб IV», парче от мачтата се забива под левия плавник, никога не изливайте отпадъците в морето“ и тям подобни, наистина симпатично. А сега? Нищо сигурно няма, всичко се променя.

Господин Бербелек, видял с какво неприкрито възхищение Авел и Алитеа слушат меланхоличните разкази на нимрода, едва сдържа усмивката си. Все пак Бресла е глуха провинция на Европа, едва ли цирк като Аберато К'Ире някога се е отбивал там. Дватамата положително бяха изживели дълбоко бягството на Мария и внезапното заминаване, но пък несъмнено сега преживяваха най-голямото приключение в живота си.

Това възхищение лесно може да се използва, но то е и мощна сила само по себе си. Благословена наивност, най-живо любопитство — нима Авел ще се окаже прав и аз постепенно попивам тяхната Форма...?

За втори път усмивката изгря на лицето му и този път господин Бербелек не я потисна.

— Де да беше само в моретата — заговори естле Амитаче, без да спира да си вее ритмично с ветрилото, блестящият лазур се полюшваше над гръдта ѝ, досущ крило на райска птица. — Току-що получих писмо от приятелка в Александрия. Хората, които се връщали от втория кръг отвъд Златните царства, от известно време разказвали чудни неща за цели джунгли, деморфирани до неузнаваемост, за оределите стада елфанти, газели, тапалопи, изчезващи с хиляди

някъде по пътищата им из саваните. Понякога керванът докарвал останки — жив екземпляр не може да се вкара в Александрия, не се приближават до короната на Навуходоносор. Чак от юг, отвъд границата на неговата Форма, сред слабите антоси на дивите кратистоси идват. И от сърцето на джунглата. Хипатия праща съгледвачи, цели експедиции с кралски софистеси. Аристокрацията вече ходи на лов там, нова мода от няколко сезона... Четох също, че тази година се присъединяват и търговци, финансират свои експедиции. Сигурно ще остана там няколко месеца, после ще замина за Иберия. — Тук тя погледна Бербелек. — Така или иначе, трябва да напуснем Воденбург, докато е време, през лятото градът става наистина непоносим.

— Ти ловуваш ли, естле? — попита нимродът.

— Почнах за компания, сега вече ми доставя удоволствие — засмя се тя. — И само благороден дивеч. Но в края на краищата не облагородява ли самият ловец всеки звяр, оказвайки му уважението си в ритуала на преследване и борба?

— Лигайон, *Първата река*.

Авел беше познал цитата и побърза да се похвали.

— Отдавна искам да отида в Александрия... — поде колебливо Павел. — Наистина толкова много поети славят калокагатията на Навуходоносор! „Свещените градини на Паретене, който ги е видял нощем, под ясното око на Циклопа от Фарос...“

— Да, каня ви, каня ви! — замаха бързо-бързо с ветрилото Шулима.

— Ти си ми нужен тука — отсече Кристоф Нюте. — Може би догодина.

— Може — сви рамене зетят на ритера.

— Сериозно говоря! — стана естле Амитаче. — Ще ми бъде извънредно приятно! Или ако вие бихте желали... — кимна на Алитеа. — Трябва да призная, че повечето лица, с които се запознах тук, не бих приела за спътници; достатъчна ми беше компанията им на двете официални вечери. В този град има нещо... Но слънцето на Александрия! Колкото повече мисля за него, толкова по-голяма решимост ме обзема.

Алитеа и Авел се спогледаха, после едновременно погледнаха Йероним.

Господин Бербелек вече не се усмихваше. Не бива да се поддаваме безконтролно на Формата, нали не става дума за това, реално да се върне в собственото детство.

Но преди да отвори уста...

— Започват! — посочи Луиза арената.

Актьорите току-що бяха напуснали сцената. Заби невидимо барабанче и в неговия ритъм на арената излезе самият К'Ире, съпроводен от два сфинкса с червени очи. Сфинксовете изреваха, барабанчето замлъкна. К'Ире вдигна ръка, държеше златен скептън — и край: не се налагаше нито да повиши тон, нито да казва каквото и да е, достатъчно беше самото му присъствие, позата, жестът. Разговорите тутакси замряха, публиката се смълча, втренчена във високия гот. Бе завладял вниманието им без думи; но и самите те искаха да бъдат завладени, за това бяха платили.

— Би ли ме придружил за минута? — прошепна персиецът, наведен към Йероним.

— Сега? Какво има?

— Струва ми се, че видях един от нимродите на Втора гренадска компания. Познавам го, май няма постоянен договор, би се изкушил.

— Мм, добре тогава.

Двамата се промъкнаха с извинения през седналите към една от страничните бариери.

— Кой е? — попита господин Бербелек, оглеждайки лицата на зрителите, вторачени в сцената.

К'Ире тъкмо обяви първия номер, зрелището започваше.

— Излъгах — рече Ихмет. — Никого не съм видял. Откога познаваш тази жена?

— Какво? Коя?

— Естле Амитаче, нали? Нея.

— Какво имаш предвид?

— Първо ми кажи. Откога я познаваш?

— През зимата пристигна във Воденбург от Византион. При чичо си. Племенница на министъра, която никога никога не е виждал. Запознаха ни на някакъв прием на княза, през декември или ноември.

Персиецът се намръщи, задърпа мустак. Бръкна в джоба, извади кехлибарена тутуницера и почерпи Бербелек. Йероним прие мълчаливо, подчинявайки се на Формата на Зайдар. Запушиха.

Нимродът се подпря с хълбок на дървената бариера. Обърна се, без да помръдва тялото си, и погледна към първия ред — господин Бербелек проследи погледа му. Виждаха само раменете на Шулима и тила ѝ, светлата корона на косите ѝ като предчувствие за другата, невидимата, за лазурния ѝ антос. Тя гледаше изпълненията на какоморфните демиургоси заедно с всички, не усети погледа на мъжете.

— През хиляда сто шейсет и шеста — започна бавно Зайдар, като спираше всеки път, когато публиката викаше ужасено или шумно въздъхваше — напуснах работата като охрана на керваните по Пътя на тамяна и приех първите поръчки по средиземноморските маршрути. Плавах главно на кафторски галери — Египет, Рим, Кносос, Гренада, Черно море. Кралят на бурите отново се местеше по небето, дойде краят на спокойното плаване по Средиземното. Тогава също, както сигурно си спомняш, Магъосника за трети път напусна уралските си крепости и потегли на юг, та ханът трябваше да бяга през Босфора. Византион се готвеше за война, събираше стратегоси, ареси, дори нимроди, султанът нае Хорър. Аз плавах и там, и на Крим. През лятото на Крим пристигна и Магъосника. Князът на Херсонес му се закле във вярност. Публично, над пристанището, на терасите на крепостта: бяха отсечени всички дървета и разрушена стената, за да не пречи на гледката. Сигурно си виждал картини и гравюри. Е, аз бях там. Народ — игла да хвърлиш, няма къде да падне. Така де — кога друг път смъртните ще видят жив кратистос?

Господин Бербелек не коментира тези думи.

Ихмет Зайдар спря, за да пусне кръгче дим.

— Всички бяха на колене. Дори когато ставахме, едва изправяхме гръб, в този ден всички до един бяхме роби. Жега. Петнайсетина жени родиха преждевременно, сигурно си чувал за „децата на Магъосника“. Нали продължи от зори до мрак. Картините показват само как Хесара се заклева във вярност, това стана сутринта. После обаче имаше безкрайни процесии, церемонии, речи, благослови, екзекуции. Магъосника седеше на висок трон от челюсти на морски змей, така е и на картините. Имаше свита: сенешал, гвардия ареси, двамата заместници на Юга, Иван Джуджето, разбира се. От дясната му страна, първо в сянката на балдахина, седеше жена с богата кафторска рокля. Той няколко пъти се наведе към нея, нещо си

говореха, смееха се, видях. Златни коси, александрийска гръд, лястовичи вежди, седи гордо изправена. Следобед тя изчезна някъде. Знаех само, че не е от херсонската аристокрация.

Господин Бербелек откъсна взор от гърба на Амитаचे, наполовина закрит от близко седящите зрители.

— Колко далече беше от тях? На сто, двеста пуса?

— Аз съм нимрод, естлос. Виждам, запомням, разпознавам. В гората, в морето, в тълпата — за част от секундата, лице, животно в буша. Никога няма да забравя.

— И какво всъщност искаш да ми кажеш с това?

— То е ясно. — Персиецът хвърли угарката и я стъпка. — Плъх на Магъосника.

Плъхове, мухи, кучета, те имаха различни имена, тези най-близки сътрудници на кратистосите, техни доверени лица и почитатели, живеещи непосредствено в огъня на короните им дни, месеци, години, керосът не е в състояние да издържи натиска на толкова мощна Форма, поддава се, по-бързо или по-бавно, веднага или постепенно, но се поддава: най-напред, разбира се, поведението, речникът, скоро обаче и чувствата, най-дълбоките, и тялото, до костите — морфира се към идеала на кратистоса, изменя се по образ и подобие, ейдолос на мощта. Ако кратистосът сам съзнателно не спре процеса, скоро всички слуги и царедворци възприемат неговото лице.

Плъховете, които се хранят на масата му, спят под покрива му, споделят неговите радости и грижи, заприличват най-много. Той дори не трябва да им заповядва и поръчва; вече знаят, мислите в главите им вървят по успоредни пътища, морфата е симетрична като двете крилца на пеперуда, огледалния образ, ехото, гордостта и унижението.

Няма полза обаче от такива емисари, шпиони и агенти, които всеки веднага ще разпознае. Затова кратистосите наемат текнитеси на тяло или сами разработват нужната му морфа, ако тя не противоречи на антоса им, и придават на своите плъхове безопасен оригинален облик.

Дълголетието е само страничен ефект. Защото, ако през хиляда сто шейсет и шеста Зайдар я е видял като зряла жена, това означава, че Шулима е най-малко на петдесет. А изглежда като двайсетгодишна. И откога е „естле Шулима Амитаче“ — от година, от половин?

Разбира се, няма как да се провери истината ли казва Ихмет, или си измисля, или лъже, или пък само леко я преиначава.

— Можело е да бъде майка й — измърмори господин Бербелек.
— Или някой съвсем друг: може просто да е взела красива Форма от непознатата аристократка.

— Ами ако я е приела толкова съвършено... такава е и станала, не съм ли прав?

На арената гол мъж плесна с ръце и тутакси пламна в огън, публиката ахна в един глас.

Господин Бербелек допуши мълчаливо.

— Не чувствам Магьосника в нея.

— Добър плъх, хубав плъх.

— Поканих я да ми гостува за лятото.

— Винаги убивай победените врагове.

— Но тя каза, че най-напред ще отиде в Александрия, под морфата на Навуходоносор, а той ненавижда Магьосника...

— Значи, там ще я убиеш — каза твърдо нимродът, текнитес на дивия лов, и господин Бербелек не възрази.

Е ДУМА, ЖЕСТ, ПОГЛЕД

Мария им беше забранила, но те, все едно, пишеха писма на приятелите в Бресла.

Алитеа:

Той май се бои от нас. Обаче що за град е това! Стаята ми е малка, не влиза слънце. Студено е. Обаче да знаеш какво става по улиците! И аз не знам що за хора са това, откъде идват тук. По море. Пристанището е огромно. И това море! Вчера отидох на стената, часове останах така да го гледам. Вълни, ти казвам! Морето има ли собствена морфа? Мислех си, че ще заспя. БЯХМЕ НА ЦИРК. Никога не бях чувала за такива страшилища. И какво ли не правеха! Татко познава разни важни хора, княза, министри и една естле, чужденка, голяма красавица. Може да иска пак да се ожени. Но няма да го питам. Понякога така ме гледа, че... Май ме е страх от него.

Авел:

Той е богат, не знаех, че чак толкова. Разказа ми някои неща за фирмата. Знаем какво си мислиш, но нямам понятие какви са му плановете, има и други роднини все пак, в добро здраве е и не спомена за завещание. Не е от словоохотливите. Така че не очаквай да измъкнеш нови заеми (познавам те!).

За първата жена нито дума, разбира се. Нямам представа кои от тези страховити семейни легенди са истински. Не ми прилича на чак такъв звяр. (Когато най-сетне отидеш в Острог, ще ми разкажеш.) Във всеки случай тук вкъщи не държи кучета.

Впрочем живеем странно скромно. Това обаче може бързо да се промени. Свършва сезонът, за лятото аристокрацията напуска Воденбург, ние се местим в Иберия. Но току-виж склонил да отидем в Александрия, на лов в сърцето на Африка. Спокойно, ще ти донеса сувенир (само гледай да не умреш от завист).

Каквото и да разправят, Воденбург си е един голям търговски град, половин Европа минава през него, всякакви можеш да срещнеш. Още първата седмица се запознах с повече аристократи, отколкото през целия си живот в Бресла. Видях хора под най-различни морфи. (А-ха, проверих — дивите хердонци НАИСТИНА имат опашки — та колко вече ми дължиш?)

На двайсетина стадия северно от града Хорър си е устроил лагер, три стотици. Преди да напуснем Воденбург, ще гледам да се измъкна натам за по-дълго.

Господин Бербелек прочете писмата, след като внимателно разлепи на свещ печатите. Антон щеше да ги прати на заранта заедно с пощата на самия Йероним. Господин Бербелек ги видя на подноса в предната библиотека на партера. Спря, взе ги, повъртя ги из пръстите си. Да ги отвори ли, или не? Както винаги не можа да заспи, та слезе посред нощ долу да отговори на някои от натрупалите се писма. На път към кабинета забеляза орнаменталната калиграфия, украсяваща плика най-отгоре. Алитеа беше написала адреса със зелено мастило. Да отвори ли, или не? Той знаеше, че ще ги отвори.

Запали пирокрийните лампи в кабинета и дръпна тежките завеси — партерът на сградата беше нисък, прозорците към улицата, макар и малки, стигаха почти до тавана; за през нощта ги затваряха с отвън с

железни капаци, но те все прозираха тук-там. Заклучи и вратата, запали тръпчива ароматна пръчица и седна пред секретера.

Писмата бяха седем — пет на Алитеа, две на Авел. Прочете всички. Хвана се да се усмихва и хихика, докато ги чете. Собственото му държане така го изуми, че почна да го коментира на глас: „Хе-хе, какъв смешен тип си, Йерониме Бербелек“, което пак му заприлича на тревожен знак за психическо разстройство.

Нагря печатите и затвори писмата.

Господин Бербелек също си пишеше с роднините и познатите във Вистулия; е, някои писма предпочиташе да не е получил, да забрави напълно определени лица. Орланда пишеше всеки месец дълги бърбиви послания, сигнали за прогресиращото ѝ полудяване. Току-що беше получил късо — късо-късо, но както винаги съдържателно писмо от своя подчинена от времето на големите войни и триумфи, Яна-от-Гнезно, хегемон във вистулската армия. Саркастичният ѝ хумор винаги му оправяше настроението.

Е, не можах да пикаят на гроба ти. Поне да се знаеше ние ли сключихме такъв мир, или просто фронтът е замразен. Обаче не, Казимир и Токач, новият полеви маршал, само повтарят „да удържим позициите“ и „да не провокираме други инциденти“. И като резултат — четиринайсета година седим на линията Вистула и само гледаме как Москва колонизира източните княжества, а Магьосника пуска корени в тази земя и в тези хора. Вчера чухме клюката за дезертъори от гарнизона в крепостта Лужица. Сега именно оттам минава по-голямата част от търговията с дунавско зърно. Щом такава тъпа фуражка като мене успява да разчете вибрациите на антосите, за Святovid трябва да е от ясно по-ясно. Пет, десет години — как смяташ? За щастие, сигурно няма да дочакам.

Е, а ти как си? Свали ли някоя франконска принцеса? Разправям на хората, че си живееш царски. Благодаря за кожата. Баламосвам ги, че ми е от един нордлински любовник, но май никой не е толкова наивен, че да ми повярва. За последен път се видях в огледало, когато си

изчовърквах окото след Легницкото клане. Не смятам, че белите коси са ме направили още по-красива.

В лявото чекмедже на секретера той държеше връзка документи, изпратени от Нюте, отгоре лежеше дълго послание на оризова хартия от съдружника им от другия край на света Иидзьо Икита, към чиято четвърта страница беше закарфичена бележка от Кристоф: *Хайде, заминавай за пустата Александрия!*

Писмото на княза дзайбацу беше отпреди месец и половина, тоест тогава беше стигнало до Воденбург, а беше написано още поне пет месеца преди изпращането. Кристоф беше сметнал момента за подходящ да го покаже на Йероним като поредния аргумент в продължаващата повече от десет дни — с начало срещата на ливадите — кампания по убеждаване на Бербелек. Ритерът го навиваше да тръгне за Александрия, а господин Бербелек се измъкваше с бегли и необвързващи отговори.

— Да не би да имаш нещо по-добро за правене? — досаждаше Кристоф. — А? Някакви планове, за които аз нищо не знам, някаква нова кариера, нова форма на живот, каквото и да е?

Нямаше нищо.

Кристоф се беше запалил толкова за тази идея, защото изобщо се палеше лесно, макар че неведнъж бяха говорили за необходимостта да се отиде в Александрия. Йероним припомняше колко му се ходи на Павел, но и двамата знаеха, че младият зет на ритера не влиза в сметката, и Нюте ликвидираше темата с едно махване на ръка. След което почваше пак:

— Първо: рано или късно, трябва да се разберем с Африканската и да подпишем договор. (Седалището на Африканската компания беше в Александрия.) Второ: ако успеем да се отървем от посредниците при доставките на южни подправки, ще започнем да печелим добри пари от обратното карго. Трето: поръчките на Хипатия. Четвърто: не казвам веднага да се ожениш за нея, но сам знаеш, горещите ноци в Златната аура до бедрото на племенницата на търговския министър... хм, това е голям капитал. Пето: вземи и прочети какво пише Иидзьо. Трябва да бъдем в течение на нещата. Голяма работа, три-четири месеца. Господи Кристе, поемам всички разходи!

Икита-сан пишеше на класически гръцки, който под перото му никак не блестеше с големи чувства и възвишеност. Господин Бербелек не го познаваше лично. А Кристоф се беше срещнал с Иидзьо преди повече от двайсет години отвъд Западния океанос.

Тогава от нипонските колонии в Западен Хердон беше потеглила експедиция — спонсорирана частично от самия император Аико — с цел да изследва географията и керографията на провлака Еузумена, най-тясната земна връзка между Северен и Южен Хердон. Беше планирано там да се морфира междуокеаносов канал, подобен на Александрийския, свързващ Средиземно с Еритрейско море; господин Бербелек помнеше, че всички европейски вестници бяха писали за това „прерязване на Гърлото“^[1]. В експедицията участваше и младият тогава Иидзьо Икита като представител на дзайбацу, заинтересуван от инвестицията.

Предприятието беше завършило с провал, защото експедицията се беше набутала право в разбеснялата се Форма на одного от местните кратистоси, бягащ на юг под натиска на разцъфващия досуц като леден железен цвят антос на Анаксегирос. Трябваше незабавно да се върнат на земя с гладък керос, докато съвсем не са се забравили. Най-близката такава беше Хердон-Арагония. Най-пострадалите бяха взети на кораб с капитан бащата на Кристоф Нюте. Самият Кристоф беше там втори офицер. Грижеше се за Иидзьо, получил заразяване на кръвта и деформация на костите. Тогава се бяха сприятелили, морфите им се бяха смесили. Когато няколко години по-късно Кристоф създаваше Търговска къща „Нюте“, Икита без колебание финансира предприятието и не загуби. Като активен съдружник продължаваше да споделя с Нюте разни поверителни информации, доставяни от безбройните шпиони на дзайбацу Икита, осми по сила в Божествената империя.

„Там тече река, след преминаването на която човек вече не е човек“, така се говори, такива истории ни разправяха. Слухове за появата на нови кратистоси се носят всяка пролет, сякаш се пръкват от завихрянцията на кероса заедно с ежегодното възраждане на природата. Не им обърнахме внимание, както на стотици подобни преди

това. После обаче почнаха да стигат до нас информации за нарастващия интерес към въпросните земи от страна на разни европейски и азиатски сили, натам тръгваха с неясни цели пратеници на крале и кратистоси, върнали се, не върнали се, тръгваха следващите. В този момент дори няма значение какви са истинският източник и причината на въпросните слухове; самият интерес от страна на конкурентите си струва изследването. Така се ражда и животът, от случайно съвпадение на желанията; от нищото се ражда нещо.

Случайно съвпадение на желанията. Господин Бербелек обмисляше пътищата на съдбата. Сгъна посланието на Икита, запуши — димът ще помогне. Път първи: ще замина за Александрия. Дали Шулима наистина е плъх на Магъосника? Там, в антоса на Навуходоносор, ще имам поне повече шанс. Ами ако не е? Още по-добре. Път втори: няма да замина за Александрия. Дали Шулима наистина е плъх на Магъосника? Ако е, по-добре да съм по-далече от нея, да не ѝ се навирам в очите; прав ѝ път; после и аз ще напусна Воденбург, но няма да ида в Иберия, другаде някъде ще се скрия. Ами ако не е? Къде ме води моето желание?

Я да се погледна през очите на Авел: какво би направил на мое място Йероним Бербелек? Би избягал? Би се скрил и би се молил треперещ опасността да отmine? Или истинският Йероним Бербелек би се изправил насреща ѝ с открито чело?

Крайно време е да почна да се правя именно на него.

Той отбутна пепелника. Зад него, мушната в ъгъла на секретера, лежеше поканата за вечеря у княза, написана на официален дворцов пергамент. Естле Амитаче положително ще бъде там. Той провери датата — днес. Господин Бербелек ще отиде.

* * *

В същия момент, в който се влюби, Авел Латек искрено възненавидя обекта на своята еуфория.

Тя се казваше Румиа и беше внучка на княза на Неургия. Видя я и целият пламна. Видя я и разбра, че не е достоен да я погледне. Че се е родил и ще умре като неин роб. Коленичи, защото не би могъл да не коленичи.

Вечерята беше сервирана в Залата на прадедите. Тук, във воденбургския дворец, където Грегор Мрачни беше живял столетия, неговата Форма беше оставила най-дълбок отпечатък и беше най-трудно да ѝ се съпротивляваш. Никой не се усмихваше. Разговорите утихваха още във външния вестибюл. Алитеа колебливо измърмори няколко пъти още нещо, после и тя само оглеждаше унило наоколо. Пирокийната инсталация бе оплела двореца с гъста мрежа метални жили, отвсякъде ги обграждаха съзвездия ярки светлини — но въпреки това преобладаваше усещането за тъмнина, влажен мрак, лигава чернилка, стичаща се по стълбищата, стените, лампериите, древните зидове, по килимите, пътеките, гоблените, среброто и златото. Пламъците не трепереха от горещина, трепереха от студ; тръпки пронизваха и гостите. В Залата на протокола във висока камина пращеше голям огън, но неговите отблясъци не стигаха по-далече от няколко крачки, поне така се струваше на Авел. Баща им ги беше предупредил и те бяха с топли дрехи. Тук задължителна беше съдържаната елегантност, хердонската простота. Вечерята се даваше в чест на новоназначения посланик на Колония. Господин Бербелек редовно получаваше покани за подобни приеми, понеже беше единственият жител на Воденбург — освен владетелите му и няколко професори от местната академия, за когото гостите на княза бяха имали възможността да чуят по-рано; освен това той принадлежеше към аристокрацията и не създаваше проблеми, изразявайки собствено мнение; по принцип се съгласяваше с високопоставените събеседници. Беше удивително предвидим, мечтата на всеки церемониалмайстор: човек, изцяло дефиниран от чужди Форми. Мигновено долавяше всички нарушения на дворцовия етикет. Вратите още само се откряваха — и той вече се обръщаше натам, коленете му се сгъваха, главата се навеждаше. Не ставаше дума за това, че коленичеше пръв — не, той коленичеше точно тогава, когато трябваше. Авел закъсня, беше още прав, когато влязоха князът, княгинята, двете им дъщери, внукът и внучката. За миг улови погледа ѝ. На Румиа, знаеше, че се казва Румиа. Тя му се усмихна с ъгълчето на устните си, хем въпросително, хем

насърчаващо. Най-сетне коленичи. Стиснатите юмруци натиснаха студения под, кръвта шумеше в слепоочията. Какво унижение само!

Вечерята беше сервирана в Залата на прадедите под бдителните очи на предшествениците на княза, които гледаха хранещите се отвсякъде, от тавана, от стените, цяла галерия портрети, рисувани от най-големите демиургоси на четката и платното. Авел стрелкаше с очи картините недоверчиво. Богато облечените мъже и жени с прекрасни строги лица сякаш се навеждаха от рамките си и гледаха именно него. Преброи портретите: седемдесет и два. Колко ли е стара историята на рода на Неург? Колко ли поколения аристократи се тулят в сянката зад бледоликата Румиа?

Достатъчно беше да послуша излиянията на посланика на Колония, естлос Карл Ройк, над пуйката в гъбен сос.

— Толкова са подивели, че, мхмм, са загубили всякакво чувство за йерархичност, няма обществени структури, само една, мхмм, голяма орда, в която всички гласове имат еднаква тежест и всички решават общо, един, един и един, аморфна маса. Нито крале, нито роби, няма низина, няма връх, мхмм, всичко са забравили.

— Забравили? — обади се Авел от другия край на масата и тутакси съжали, че си е отворил устата, защото, вярно, благодарение на това Румиа го погледна, но го погледнаха и другите и изведнъж се наложи да се бори с всички сили, за да каже поне още една дума под тежестта на ледените им воденбургски погледи. — Забравили или никога не им е била дадена тази Форма? Може би наистина Анаксегирос е пръв там.

— А ти, мхмм, млади човече, никога ли не си чувал за „дивите кратистоси“ в Хердон, но и в Африка, в Земята на Гаудат на Антиподите? Редът е заложен в природата на света. А, мхмм, именно хаосът и смесването в една монолитна маса му противоречи и всъщност е болестно. Само в най-дивата пустош, отвъд Мегоросите, в горите на нощта, под адските дървета, под, мхмм, забележително, забележително, само там човек може толкова дълбоко да дегенерира.

— А щом така напълно забрави своята Форма — обади се княгинката, — значи, престава да бъде човек, нали, Якса?

Преди да отговори, Якса, придворната софистес, избърса тесните си устни с кърпа и положи приборите симетрично от двете страни на чинията.

— Този ред е всеобщ — отговори, поглеждайки Авел — и се отнася и до хората, и до животните и растенията, до всичко, що е живо и желае да живее. Например две които и да е кучета. В каквито и обстоятелства да се срещнат, ще почнат да се лаят едно друго и да се борят, докато едното не се подчини на другото и не признае неговото превъзходство и своята подчиненост. А нима хората са произлезли от животните веднага като крале и кратистоси, слуги и роби? Не. Но всеки път, когато се срещат двама непознати, се стига до сблъсък на волите им, до опити за подчиняване, в повече или по-малко деликатна форма. Сега, когато живеем в цивилизацията, това невинаги се забелязва от пръв поглед. Но в началото, в дивия живот, единоборствата са били брутални и безпрепятствени. Подчини се или ще умреш! Колко си в състояние да рискуваш за свободата си, за независимостта на Формата? Защото в края на краищата винаги трябва да се играе с най-висок залог. Смърт или живот под чужда воля? И едни са се огъвали, поставяйки по-високо спокойния живот в сигурност, от тях произлизат робите, селяните, послушковците; но други, техният брой е по-малък, не могат да понесат никакво унижение, по-скоро ще се пречупят, нежели да се прегънат, Формата им е прекалено твърда — и от тях произлиза аристокрацията.

— Знам, знам, но... — запъна се Авел.

— Но — млясна звучно естле Амитаче. — Но ние, с високата кръв, можем помежду си да споделим истинските си страхове. Естлос Латек е прав да се усъмни в тезата на естлос Ройк. Щом тези древни хердонци някога са живели в здрави структури, щом са имали цивилизация, а сега не могат да посочат дори вожд на ордата... значи, и нашето бъдеще е несигурно. Нито една Форма не е дадена веднъж завинаги. На тези, които се раждат горе и не са длъжни да се борят за мястото си тук, им е най-трудно да рискуват всичко, когато се появи някой, който няма да преклони глава и ще ги предизвика; той няма да има какво да губи, а те могат да загубят всички богатства на света. По-лесно и просто, по-безопасно е да му дадат малка част от тези богатства. И още една, и още една. Спомнете си съдбата на рода на Александър.

— Която е предупреждение за всички нас — измърмори князът и погледна остро Румиа.

Авел забеляза този поглед и се наведе над чинията, едва сдържайки усмивката си.

— Мхмм, именно, мхмм, това ги сполетя, мхмм, подивяване, подивяване.

— Ах, скъпи посланико — естле Амитаचे протегна ръка към него над масата, пръстите ѝ леко докоснаха рамото му, — ние знаем, че това е истина. Още повече тя трябва публично да бъде опровергавана. Какъв смисъл да насърчаваме амбициозните мечтатели? Както каза естлос Латек, тази Форма никога не им е била дадена.

— Истински Одисеев ум — обобщи князът и вдигна тост за Шулима.

След вечерята, когато всички се пръснаха по ъглите на голямата зала, за да си говорят на ухо (князът и посланикът първи се сбогуваха), Алитеа бързо изчезна някъде заедно с Якса, а баща ѝ скоро след това се оттегли, хванал под ръка естле Амитаचे, Авел остана сам. Не знаеше какво да прави. Лакеите и стражите в черно-червени униформи стояха като статуи край стените и до вратата и уж никого не гледаха, но Авел усещаше погледа им, също толкова неприязнен, колкото на предците на Румиа, увековечени на портретите. Отдалечавайки се колкото е възможно повече от тях, той най-сетне спря до прозорците към предния двор на палата. Мрак обгръщаше града, мрак, гъсто инкрустиран със светлините на хиляди прозорци и улични фенери. Някога княжеският дворец бил доста извън предградията на Воденбург, но през вековете градът бе допълзъл чак под Хълма на Неург и обкръжил княжеските имоти — самия дворец, лабиринта стопански постройки, конюшните и сайванта за каретите, прочутите Градини. От мястото си до прозореца Авел не ги виждаше, не ги видя и когато пристигнаха пред парадния вход. Наистина ли тежкия като надгробен камък антос на Грегор Черни беше морфирал там земята, стоманата, растенията и животните в едно огромно, полуживо-полумъртво архитектурно чудовище? Той притисна буза до стъклото, но на гледката пречеше западното крило на двореца.

Едва когато усети уханието и дъха ѝ, видя, че се е приближила. Отскочи. Тя го гледаше, наклонила глава, с ръце под гърдите, които бяха изцяло закрити от гъсто завързания корсет на тъмносинята рокля. Косите, знакът на Неург, също толкова огненочервени като при брат ѝ, майка ѝ, леля ѝ, бабата и дядото, обрамчваха лицето ѝ с пламтяща

аура, той почти виждаше разливащите се от нея вълни на деформация на кероса. Тя е едно разглежено момиче, каза си, не може да е по-голяма от мене, Юпитер го взел, аз също съм с благородна кръв, защо пък да се, не, няма да ѝ се поклоня, няма да сведа глава, няма да се правя на идиот. Усмивка, двусмислени думи, открит поглед — това е пътят.

Тя бавно му протегна ръка.

Той коленичи. Замижал, също протегна своята, тя се тресеше, все така със затворени очи, целуна добре поддържаните пръсти. Сърцето му препускаше твърде бързо, за да може да брои ударите, не би успял впрочем да преброи дори до три, пламнал, плувнал в пот, задъхан, с отворена уста.

Румиа пристъпи още половин крачка. Направо го вбиваше в пода. Уханието на цветя от парфюма ѝ запушваше ноздрите му. Още миг и ще изгуби съзнание. Само как не се разплака от отчаяние. Искаше му се да ѝ извие врата, жадуваше да изпие дъха между устните ѝ, светлината от очите ѝ, ах, още само веднъж да погледне в очите ѝ, за цяла вечност в тях.

Каза ли нещо тя? Авел не чуваше от хрипливото си дишане.

Разтрепери се, когато положи длан на главата му. Галеше го по косата.

Наведе се над него, той усети това, макар да не гледаше.

— Стани.

Трябваше да стане, ще стане, няма да се излага, тя иска да стане.

Стана.

— Сега вече знаеш ли какъв е редът в света?

Той кимна.

Тя внезапно се разсмя, тупна го с юмруче по рамото; той усети почти физически промяната на Формата — издиша въздуха, отдръпна се на крачка, най-сетне отвори очи.

Румиа се усмихваше кокетно, това разглежено момиче, негова връстница.

— Искаш ли да разгледаш Градините?

В отговор той се ухили тарикатски.

Господин Бербелек ги видя да излизат от страничната врата, сина си с внучката на княза, и ги посочи с поглед на Шулима. Тя поклати глава.

— Като пеперуди към пламък.

Тъкмо разговаряха за политика и той се постара да насочи диалога към съюза на Йоан Чернобради със Седемпръсти, рано или късно, Магьосника задължително щеше да изскочи от него. Когато това стана, тя за кратко го изненада с нескриваната отрова в думите си; изненадата обаче бързо отстъпи място на хладното съображение — тя трябваше да се прикрива точно така.

— Пърчовият му син — кълнеше Шулима, — Шеолово изчадие! Помисли само как щеше да изглежда Европа, ако не беше този вонящ цирей. Не мога да разбера защо не се обединят срещу него, та най-сетне да го изгонят! Не, вечните им игрички, едnodневни съюзи, хартийки и хартийки, разбира се, никой няма да се срещне с друг лице в лице, няма да му стисне ръка, няма да се наслади на искреността на другия. За кратистосите е ясно, те никога не могат да се срещнат, но кралете, високите аристократи, властелините на Материята? Имат силата, биха могли да го направят. Да, но не, идиотите копират кратистосите, нищо не се променя: с посредници и посредници на посредниците — и после всички се чудят защо Магьосника пак побеждава и е оплел още едного в мрежите си.

Кралят кратистос Седемпръсти, владетел на Вавилон и подчинените му територии, оставаше като че ли единственият истински искрен съюзник на Магьосника, за разлика от онези, които на пълчища му се заклеваха във вярност, понеже не можеха да сторят друго. Седемпръсти беше до него още по времето на Войните на кратистосите, бе слял своята Форма с неговата при прокуждането на кратиста Илеа. Съюзът между Седемпръсти и Чернобради означаваше стягане на политическото менгеме между Мала Азия и Македония и всъщност безвъзвратно лишаваше независимите държави в Западна Европа от пряката помощ на Изтока.

— Лице в лице... — измърмори господин Бербелек. — Тогава още по-бързо биха му се поддали.

— Ох, прощавай, че отворих раната ти, естлос — каза тя и го стисна за ръката; ако не беше този жест, щеше да е сигурен, че се подиграва, сега само смръщи вежди объркан. Тя остави чашата си на подаден от лакея поднос и пак хвана Йероним под ръка. — Моля да ме извиниш, ако... Разбира се, добре знаех кой си, когато за пръв път те видях на приема у Льоке; ти не ме видя, естлос. Пиеше в ъгъла цяла

вечер, но някак рутинно, излезе оттам трезвен. Жалкият край на героите, си казах тогава. По-добре да не срещаш тогава, за когото четеш в историческите хроники, винаги ще се разочароваш. Но сега знам повече. Ти никога не си бил сломен, естлос, ти си несломим. Само си се върнал вътре в крепостта, предавайки външната защита. — Тя отново го стисна. — Бих искала да те видя как отново вдигаш знамето.

Вече бяха излезли на източната тераса. Край парапета ѝ стояха мрачни стражи с бели лампиони във високо вдигнатите ръце.

Господин Бербелек се стремеше да наблюдава Шулима с крайчеца на окото си, без да се обръща с лице към нея; сенките от лампионите го заблуждаваха — какво означава полуусмивката ѝ: ирония, състрадание, презрение? Едно време след такава задъхана лирика от женски уста щеше да си помисли: иска да я съблазнят, моли дори. Сега обаче само си спомняше едновременните сравнения.

Естествено, такава беше Формата ѝ: вечерен дворецов флирт. Може би наистина идеята да оживи стария герой беше подгряла амбициите на естле Амитаче, какво по-голямо удовлетворение за една жена от това, да събуди мъжа в един мъж, може би тя наистина...

Той се опомни.

— Имам познати във Византион — рече сухо. — Успяхме да си обменим писма относно тебе, естле.

Тя не отпусна ръката си. Обърна се леко и се взря в нощната панорама на Воденбург и морето. Той не сваляше очи от лицето ѝ. Усмивката изчезна, но това беше всичко: Шулима не се издаде. Дали пък не сгреши, като я блъфира? Моментът беше подходящ.

Чакаше я да каже нещо, така или иначе, да хвърли в лицето му контраобвинение, да се засмее, да заплаче, нагло да отрече, каквото и да е. Но не, нищо. Той освободи полека ръката си и се отдръпна. Извади тутуница. Лакеят му подаде огън. Господин Бербелек вдъхна дълбоко дима. Шулима си стоеше все така, загледана в нощен Воденбург, потропвайки с ноктите си в бели ръкавици по грапавия камък на парапета.

Когато най-сетне се размърда, го свари неподготвен. Преди да съсредоточи погледа си, тя вече беше досами него, лице в лице, дихание в дихание — навеждаше се към Йероним през дима.

— Ще дойдеш ли с мене в Александрия? — попита го тихо.

Той издържа на погледа ѝ; дали това не беше чаканата грешка?
(„Значи, там ще я убиеш.“)

— Да — отвърна.

Тя бързо го целуна по бузата.

— Благодаря.

И се отдалечи, почуквайки енергично с токчетата.

Той си допуши бавно.

* * *

Алитеа заспа още в колата. Порте я занесе в леглото. Авел обаче все още беше превъзбуден. Дори когато господин Бербелек най-сетне го принуди да седне в едно от креслата в библиотеката, юношата продължи да се върти, да щрака с пръсти, да кръстосва крака и пак да ги изправя или пък да ги качва на ръкохватката, свирукаше под нос, а в паузите между всичко това се удряше с юмрук по бедрото — сигурно сам не си даваше сметка какво прави. Йероним се забавляваше известно време, докато не се замисли за причината на това настроение и не си спомни отворените тайно писма. Отвърна очи и преглътна, слюнката му загорча.

Тереза донесе черен те, той благодари и подаде на сина си парещата купа.

— Сигурно осъзнаваш, че те знаят стотици такива игрички — измърмори, без да гледа Авел.

— Кои те?

— Те. Дворцовите сирени.

— Като естле Амитаче? — нападна Авел.

— Да — отговори невъзмутимо господин Бербелек и седна в креслото, разположено по диагонал.

Веднъж вече бяха разговаряли тук така. Чрез повторението на мястото, времето и жестовете се върнаха към тогавашната Форма, нощта се съедини с другата нощ, изказаното с неизказаното. Беше ли се променило нещо между тях оттогава? Е, Авел вече не му говореше в трето лице.

— Да, естле Амитаче, естле Неург — каза господин Бербелек, сърбайки солената течност. — Защо аристократите сключват бракове

помежду си? Защото между кучето и господаря му равенството е невъзможно: кучето е притежавано, господарят — притежател. Естествено, животното може да се дресираща така, че да обикне искрено господаря си.

Авел почервения. Дълго въртя купата между пръстите си, забил поглед в нея.

— Знам — измърмори най-накрая, — но нали и аз съм с благородна кръв.

— Затова тя реши да се забавлява с тебе. Един роб нямаше да й достави удовлетворение. Предполагам, че бързо си се поддал, повече няма да си й интересен. В Бресла никога не си се срещал с висока аристокрация, така ли е?

— Да. — Авел остави най-сетне купата и погледна баща си. — Но нали ти имаш голям опит, живял си сред тях, бил си един от тях, прав ли съм?

Господин Бербелек поклати няколко пъти глава, игнорирайки предизвикателния тон на Авел.

— След известно време преставаш да вярваш в правдивостта на другите хора. Ако в твое присъствие се държат като безволеви предмети, са предмети. А с предмети не се разговаря, предметите не даряваш с чувства, най-много да ги колекционираш. Търсиш компанията на подобни на тебе; с радост посрещаш всекиго, който ти се противопоставя и за най-малкото нещо. В такива кратки минути не си самотен. Румиа поне още се надява, не й се сърди.

— Той затова ли те е пощадил? Защото си се възпротивил?

— Кой? А, той.

— Затова ли?

Господин Бербелек погледна часовника. Наближаваше два. На излизане Тереза беше затръшна вратата на библиотеката и затворила нощта навън. Всички спят, мрак е обгърнал метрополията, тук вътре само пирокийните лампи под матовите абажури ни пазят от него, моментът е подходящ. Господин Бербелек — в лявата ръка купата с недопития те, дясната ръка на сърцето — се навежда към сина си и започва да разказва.

[1] Игра на думи: поляците използват „гърло“ за тясно място. — Бел.пр. ↑

Е КАТО МАГЪОСНИКА

Огнивата спряха да секат искри, кибритените клечки престанаха да се палят, с кераунетите и пиросидерите вече не можеше да се стреля — по тези признаци разбрахме, че е пристигнал Магъосника.

Първите самоубийства на войници се случиха още на следващата вечер. Течеше вторият месец от обсадата и аз командвах близо седемстотин души, като не броим шестте хиляди жители на Коленица, които си бяха останали по къщите. Самоубийствата сред тях никой не броеше.

По онова време ходех в морфата на велик стратегос, войските полагаха клетва за вярност още щом ме видеха, битките се печелеха, само да погледнех бойното поле, заповедите се изпълняваха още преди да съм ги доизговорил, усещах как керосът се огъва под краката ми, бях над седем пуса висок, в Коленица нямаше достатъчно дълга постеля за мене, бях на двайсет и четири години и никога не бях губил битки, армии, замъци, градове, страни, всичко беше пред мене, не съществувахе достатъчно голяма мечта. А после пристигна Магъосника.

Трябва да научиш защо изобщо бях заседнал в тази Коленица. Главнокомандващият на армията на Вистулия, маршал Славски, по указ на Казимир III беше заповядал контранастъпление край карпатската верига, готите пък трябваше да слязат от север и да изблъскат силите на Магъосника обратно към линията Москва. На картите това изглеждаше като класическа подкова: противникът или се оттегля сам, или ще му се наложи да воюва на два фронта, поражението на всеки от тях е еднакво трагично, или пък да рискува удар върху уж оголения център и ще попадне в стопроцентов капан, чиито челюсти тутакси ще щракнат и той ще остане в смъртоносен котел. За да осъществи обаче тази югоизточна офанзива, Славски се нуждаеше от многобройна войска, и то съставена от ветерани, и той я събра, но отслаби двукратно и трикратно частите във вътрешността на въпросната подкова. През мартиус имах три хиляди души, през

априлис ми останаха по-малко от хиляда. Славски разсъждаваше логично: дори при такова отслабване на защитата стратегосите на Магьосника трябваше да са си изгубили ума, за да атакуват централните крепости на Вистулия. Предположението беше да отстъпят. Както знаеш, не отстъпиха.

Целия априлис се държахме без особени проблеми. Всеки ден се качвах на коленицкото минаре, оттам имаше прекрасна панорама към околността край замъка и полята чак до пустата. Няколко седмици пращах редовна разузнавателна конница, разположих постове из околните села в поречието на Вистула в радиус от триста стадия, поддържахме постоянна връзка с Краковия. Всъщност отговарях за фронтова линия, дълга почти хиляда стадия, от Брота до Черевуж, повечето гарнизони от Мазовия също ми се подчиниха. На теория, сиреч според стратегията на Славски, трябваше всеки ден да получавам от тях и от щаба донесения за движенията на московските войски и при първите доказателства за отстъпление да преместя в гърба им целия централен фронт; така че бях главнокомандващ на Армия Запад и нейното поражение ми беше записано в анализите. Обаче донесенията от самото начало постъпваха рядко и със закъснение, ако изобщо постъпваха, и трябваше да съкратя собствените си постове и наблюдателници, когато врагът привлече допълнителни сили, за една нощ подпалиха три села и това беше границата на разумния риск. Разузнавателните конници също се връщаха оредели. От разпитите на хванатите езици знаех, че към нас настъпва Трепей Слънчицето, внукът на Иван Джуджето, с около десетхилядна уралска орда. Разбира се, веднага изпратих специален човек в Краковия, защото тази информация доказваше, че все пак ония са избрали стратегията на фронталната атака; очаквах веднага да ми пратят подкрепления. Подкрепленията не дойдоха, бяхме отрязани, Трепей навлезе дълбоко и превзе всички мостове и бродове пред нас и зад нас. Наложих се да разчитаме на гълъбите. Но това вече си беше чиста лотария. Московците бяха довели хитро преморфирани ястреби, девет от десет изпратени птици прихващаха още в небето над Коленица, виждахме как ги разкъсват на парчета. Така или иначе, Славски ни заповяда „да задържим крепостта на всяка цена“, Коленица беше ключов пункт, нашественикът не можеше да си позволи да я остави в тила си непревзета — и именно затова беше поверена на Йероним Бербелек.

Бяхме добре подготвени за обсадата. Преди това бях събрал демиургоси на ге да ремонтират градските стени, натрупах запаси, увеличих дълбочината на кладенците. В Коленица от години живееше и полудив текнитес на сома, та чак до мартиус никой не се разболя. После започнаха престрелките, пиросидерите гърмяха денем и нощем, жертвите бяха неминуеми. Но съм сигурен, че Трепей пострада доста повече, имах добри войници, добри ареси, сръчни мерачи, стреляхме винаги по-точно и по-надалече, улучвахме пиросидерите и барутните погребни на московците. Веднъж опитаха пряк щурм, отблъснахме ги без особени загуби. Моралът беше на висота, в моята войска моралът винаги е бил добър. Под мое командване проведохме две нощни нападения, опожарихме част от лагера им. Беше само въпрос на време Славски да се присъедини с подкрепление или да затвори обкръжението от юг. Е, онези имаха демиургос метео, от седмици не беше валил дъжд, всичко беше изсъхнало. Разчитаха на пожар, но аз бях подготвил солидно гражданите, пораженията бяха минимални. Държахме се.

В началото на маюс подкрепленията наистина започнаха да пристигат — за Трепей. Гледах от минарето как организират лагер в равнината около Коленица, редове еднакви едноцветни шатри досами хоризонта. Нищо добро не произлизаше от броенето им, и без това най-силно плаши невидимият неприятел. Новите доведоха бегемоти и най-различни уралски какоморфи, черно семе от оборите на Магъосника — сигурен знак, че приближава и самият Иван Джуджето с главните сили. Гули, грозофили, множници, морфирани от животни в хора или още по-отвратително — от хора в зверове. Пускаха ги от синджирите привечер, те доближаваха стените, катереха се чак до зъбците, някои можеха да говорят и шепнеха на черните си езици от безлунен мрак, войниците си изпускаха нервите, стреляха безразборно, хабяха пироса. С грозофилите ни изненадваха, прехвърляха ги вече мъртви през стените с катапулти. Трепей държеше да пръсне из града всички зарази, които те носеха в коремните си мехури, опънати като тъпани от разкапващия се мор. Вече знаехме, че обсадата ще бъде дълга, щом искаха да ни превземат с какоморфи. Може би сред тях имаше и безумни текнитеси, които умишлено покриваха Коленица с болни антоси, корони на разпадането на Формата; съмнявам се обаче, голям риск е за една армия да водиш такива, лудите по принцип са

неконтролируеми, най-напред загнива дисциплината. А може би просто нашият технитес на тяло ни държеше здраво в аурата си. Във всеки случай епидемия не избухна.

Още от самото начало имах готови планове за бягство. Пробивам изненадващо, бърз клин и в галоп на запад. Но проблемът бяха цивилните, по този начин нямаше как да ги спася. Обаче моите стотници представиха чисто военни аргументи: тук обкръжена, войската просто се хаби, докато само боговете знаят какво става по широкия свят, дали Вистула в този момент не пада под бича на Джуджето, а Святовид под съня на Магьосника, кой знае, бихме могли да наклоним везните на своя страна, аз бих могъл.

В четвъртата седмица на маюс тръгна слух, че главните сили на Славски са претърпели поражение и крал Казимир е избягал от Краковия, а Святовид е търтил към западните гори. Това все още не можеше да се почувства, но хората толкова силно повярваха в слуха, че все едно дали беше истина, или измислица, духът започна да пада. Произнесох няколко пъти реч, помагаше, но за кратко време.

В началото на юниус вече и аз усетих, че настъпва промяна. Това не можеше да се скрие от хората, достатъчно беше да се хвърлят на земята шепа пръчки и половината винаги падаха в някакви геометрични фигури — квадрат, осмоъгълник, пентаграм, звезда, познаваш печатите на Магьосника. Шепа пръчки, шепа пясък, размътва водата, пуска дим... Той приближаваше, не помагаша публичните опровержения, ще да беше слязъл от Урал в началото на пролетта, сигурно е подминал вече Москва, върви на запад, право срещу нас.

В неговата корона поне не ме заплашваха бунтовете и истерията на ужасеното простолудие, с всеки изминал ден дисциплината и послушанието растяха, коленичани бързо започнаха да падат ничком в краката ми, само дето ботушите ми не лижеха. В началото се възмущавах, но антосът на Магьосника попиваше и в мене, след седмица заповядах да нашибат някакъв заядлив търговец, който не ми се поклони до земята. Небето беше ясно и безоблачно, яркият лазур на вистулското лято, но всички знаехме, че това е подла измама на Материята.

Лагерът на Иван Джуджето се разрастваше около града, досущ цирей около открита рана. Нощем огънове, музика, празнуваха. Спряха

да ни обстрелват и това беше най-тревожно. Мислех за поредната експедиция за език, дано науча какви са им плановете, изобщо какво става. Последният гълъб стигна до нас преди шест седмици, бяхме отрязани, извън полезрението от минарето нямаше свят.

После огнивата престанаха да дават пламък, кибритът престана да пали, пиросът вече не избухваше. Нощните стражи напускаха поста си и скачаха от зъберите, право в обятията на гулите и грозофилите. Слънчицето, сиреч Джуджето, беше оттеглил войските си чак на границата на пустата, сега вече обсадата беше съвсем друга. На свечеряване пред вратите на крепостта се изправи глашатай. „Предайте се и отворете, ще ви оставя живи. Все едно, ще ми се подчините, живи или мъртви. Той дойде. Чака. Отворете портите. Един е редът в света и един неговият властелин. Ето сянката му. Отворете портите. В Коленица пристигна кратистос Максим Рог!“ Наредих на арбалетчиците да свалят глашатая и да стрелят по всеки следващ, независимо от герба му.

Максим Рог, Магъосника, Уралския колос, Вечния вдовец, кратистоса, сюзерен на Москва, черната легенда на Европа, героя на стотици романтични драми, червея на историята, непобедения страх с хиляди имена — видях го за първи път заранта на четвърти квинтилис. От минарето, с далекоглед. Яздеше самотен по средата на ничията земя между линията на окопите на армията на Иван Джуджето и градските стени на Коленица, обикаляше града. На някакъв рогат зооморф с черна като въглен козина и висок извит гръб, наследство от камила или хумий, и истинските пропорции на картината стигнаха до мене чак след няколко минути: върху толкова едро ездитно животно човекът, когото виждах, сам трябваше да има най-малко осем пуса на ръст. А той изглеждаше по-скоро як широкоплещест атлет, нежели костелив слабак. Беше горещо, носеше само бяла риза и панталони. Не виждах лицето му, само гривата черни коси и наболата черна брада. Веднъж обърна глава към мен, бях сигурен, че ме е видял, невъзможно, но аз бях сигурен, за малко да изтърва далекогледа. Трябва да разбереш това, още тогава му беше достатъчно само да ме погледне. На слизане от кулата броях стъпалата като минути, оставащи до екзекуция. Знаех, че ще победи. Знаех, че нямаме шансове. Трябваше да отворим портите. Това беше Магъосника.

Войниците също го бяха видели; той искаше точно това, вече течеше чиста битка за налагане на волята; Форма срещу Форма. Произнесох поредната реч: „Няма да позволя да се сее паника, опитите за бягство ще се наказват със смърт. Няма да проникнат тук, ако самите ние не ги пуснем. Ще чакаме! Подкрепленията идват“.

Магьосника обикаляше града като вълк около огън, ден след ден и нощ след нощ, самотен силует в пустото поле, постоянен като черна звезда, гномон на поражението. С всеки изминал час пропадахме все по-дълбоко в неговия антос. Не знам дали короната му е такава, или за нас бе избрал тъкмо тази морфа, във всеки случай това, към което отиваше керосът на Коленица, е окончателната Форма... Влечаха ни нищото, бездната, неподвижността, мъртвилото, тишината и съвършеният порядък на смъртта. Имал ли си някога такова чувство — колко неестествено, странно и ужасяващо е това, че изобщо си жив, че дишаш, движиш се, говориш, храниш се, отделяш, що за абсурди, що за перверзии, отвращението на топлото тяло, слюнката, кръвта, жлъчката, всичко това се върти в меките органи, във вътрешността, а не може да е така, по кой закон, сложи ръка на гърдите си, какво е това, какво бие там, о, богове, това не може да се издържи, ужас и отвращение, изтръгни, унищожи, спри, върни се в земята.

Той ни преживяше.

Излизах на пустите улици, може би вече само аз имах толкова сили, че да се изкача на кулата, да проверя зидовете, да обходя постовете, то и нямаше какво да се проверява, тези, които все още не ги бяха напуснали, стояха там не по задължение или страх от мене, а защото точно това не изискваше нищо от тях, никакво движение, решение, импулс на волята; те почти вече не живееха. Често не успявах да различа мъртвите от спящите, не ядяха, не пиеха, заспиваха всред урината и изпражненията си. Когато една вечер се върнах в казармата, заварих моя заместник и трима стотници заспали в приемната; после помирисах чашите им — не спяха, бяха пили с виното бадемова отрова.

Квинтилис премина в секстилис, вече нямаше какво да облека, всичките ми дрехи ставаха все по-големи, подгъвах крачолите, затяхах колана, режех ръкавите, от някакъв труп откраднах обувца. Другите имаха същия проблем, и то още по-рано от мене; но повечето изобщо не се стесняваха, ходеха голи, отдавна вече не слагаха доспехи.

Опитвах се да удържа дисциплината поне сред офицерите. Никакви заплахи не помагаха. Свикнах да се разхождам нощем, не можех да заспя в това огромно легло, ходех, за да подслушвам, да шпионирам настроенията, за какво разговарят войниците и коленичани. Но вече нямаше какво да се подслушва, свободният разговор беше станал нещо също толкова рядко, колкото и смехът. Мълчанието беше станало Форма на Коленица.

Не можех да разбера защо не ни атакуват, щяха да преодолеят стените още при първата атака, нямаше кой да ги отбранява. Нима не знаеха това, нима Магьосника не го знаеше? Вместо това — дни, седмици, месеци в короната му, градът и хората, той ли ни убиваше, не, ние сами ли се убивахме, не, просто подобие на смърт преобладаваше над подобие на живот. Дърветата, тревата, животните — също; дегенерираха, побеляваха, агонизираха. Само един кратистос би успял да задържи Формата си в такава аура.

Честно казано, не помня много ясно онези времена, паметта ми е угаснала. Разбира се, че не беше важно да не се предадем, не гледай какво пишат в книгите. В онези дни вече нищо не беше важно. Вероятно ако някой ги беше въодушевил, ако беше викнал да отворят портите... Но никой вече не беше способен. Броях ударите на сърцето си, за да се убедя, че все още съществува някакъв „аз“, някой си Йероним Бербелек, какъвто и да е. По-късно научих, че последните дни съм бил единственият жив човек в Коленица, поне единственият в съзнание — представи си колко съм бил в съзнание, след като не помня нищо от онези дни. Само едно: зловещо грамадното слънце в яркосиньото небе.

Е, да, и последният спомен, когато той влезе в града. Сега смятам, че наистина е търсел мене. Нали ме познаваше, тоест бяха му казали кой е главнокомандващият. Защото това — разбери добре — е единствената победа на кратистосите: не чрез унищожение, изтощаване, бягство на врага, а чрез доброволното му подчинение. Доколкото изобщо каквото и наше действие на този свят може да се нарече доброволно. Това е техният триумф.

Той влезе сам, това съвпада с легендата, той винаги влиза пръв, присвоява. Не съм сигурен дали аз усетих това и му се изпречих, или той ме намери на тази улица. Пладне, жегга, никъде сянка. Видях го да излиза от завоя, беше без коня си, с нагайка в лявата ръка, удряше се

ритмично с нея по бедрото. Крачка по крачка, бавно, разходката на виктора, и всяко място, през което минаваше, всяка къща по пътя му, всяко нещо, което погледнеш — наистина ми се струваше, че виждам пресичащата кероса гънка на морфата — всяко нещо оттогава все повече се уподобяваше на Магьосника. Завари ме на земята и докато се приближаваше към мене, аз се опитвах да се изправа на краката си. Отдавна вече не бях слагал нищо в уста, това беше немислимо, най-добре щеше да ми бъде така, на четири крака, знаех, че трябва да остана на четири крака, на колене, с глава в праха, да му целуна нозете, когато приближи, така следваше да направя, това беше естественото, всичко отиваше натам — опитай да разбереш, макар че това са само думи — когато вдигнах поглед, той закриваше половината небе, той беше гигант, надраснал човешкия род, не можем да стигнем до ръката му, до гърдите, той е над всичко, ние сме под всичко, ние сме земя, прах, пръст, кал, на колене, на колене — опитай се да разбереш — не беше нужно да говори, извисяваше се над мене, нагайката по бедрото, шляп-шляп, аз бърбях нещо, сигурно съм стенел умолително, със слюнка по брадата, главата надолу, но все пак се надигам, крака, ръката, подирам се и се треса, той стои, чака, усещах миризмата му, нещо като миризмата на бадеми от устите на самоубийците, а може би миризмата на короната му — опитай се да разбереш, самият аз нищо не разбирам — изправих се, вдигнах очи, полусляп, погледнах в неговите сини ириса, загоряла кожа, усмихваше се под мустак, какво ли означаваше тази усмивка, до днес ми се присънва, усмивката на триумфиращ кратистос. Разбираш ли? Само да продумаше и бих си изтръгнал сърцето, за да го задоволя.

Плюх в лицето му.

II

Z АЕРЕУС

На 22 априлис 1194 година господин Йероним Бербелек напусна княжеския град Воденбург на борда на въздушната свиня „Ал-Хавиджа“ в полет към Александрия. Придружаваха го синът и дъщерята му и двама прислужници.

Взеха две двойни каюти Θ-I и К-Λ на горната палуба. „Ал-Хавиджа“ качи още десет пътници. Беше наета от княжеската фабрика за стъкло за полет до Александрия без прекачване и междинни кацания и метео демиургосът на аеростата предвиждаше разстоянието от 20 хиляди стадия да бъде изминато за три до седем дни.

През нощта на 23 срещу 24 априлис, когато прелитаха над долината на Рона — сенките на високите Алпи играеха по източното небе, жълтият лик на Луната надничаше между облаците — един от пътниците беше убит. Чу се само накъсаният му вик, докато падаше в ледения мрак на десетки стадии от невидимата земя.

Налага се да опишем пространството на това убийство. „Ал-Хавиджа“ беше от средно големите свини, между желязната игла на носа и кривите крила на опашката имаше малко по-малко от един стадий. Облицовката на търбуха от аер в тъмнозелено, за да се отличава добре от фона. Върху двата борда — гербът на манатския емират Кордоба: Михзам и Расуб, свещените мечове от светилището в Куидад (компанията, построила „Ал-Хавиджа“, принадлежеше на семейството на емира; покупката на въздушна свиня все още не беше за всяка уста лъжица).

Дървеното гнездо, израстващо в долната част на корема на свинята, нямаше и половин стадий дължина и не повече от двацет пуса широчина. На долното ниво беше товарният отсек; под него, на куки от ликотово дърво и по оголените стоманени ребра можеше да се окачат още стотици литоси допълнителен товар. Кърмовите лебедки работеха на веригите на главния перпетуум-мобиле на аеростата. Горното ниво беше предназначено за каюти на екипажа и пътниците, трапезарията, мостика, макинното и предната обсерватория; пред

макинното имаше кухня, бани и санитарии. Между двата реда каюти, по седем от всяка страна, минаваше централният коридор, който в двата си края се съединяваше с перпендикулярни коридори, излизащи на простиращата се по цялото горно ниво „панорамна палуба“, сиреч тесен балкон, от който можеше да се надникне направо в облачната бездна. Панорамната палуба беше обезопасена с гъста ликотова мрежа, обтегната от дървения под до зеления корем на свинята — през бримката с големината на длан не можеше да изпадне дори дете.

На балкона можеше да се излиза и направо от каютите, всяка имаше две противоположни врати: едната към въпросния централен коридор, „гръбнака“ на свинята, и втората — навън. От двете страни на външната врата имаше тесни илюминатори, обикновено запотени. Но и без това никой не беше гледал през тях, когато беше извършено убийството.

Господин Йероним Бербелек заедно с Антон и Порте се настаниха в каюти Θ-I, първите откъм носа на десния борд. До тях, в К-Л, бяха Алитеа и Авел. Естле Амитаचे с робинята си Зуея се разположиха в А-В на левия борд, срещу каютите на Йероним. Ихмет Зайдар избра дясната каюта на кърмата.

Трябва да представим и останалите пътници на „Ал-Хавиджа“. Господин Бербелек ги срещна за пръв път на 22 априлис, на обяда. Беше точно Диес мартис и им сервираха меса алангле, ароматът на печено свинско изпълни трапезарията на кърмата. Капитан Азуз Вавзар вдигна тост за щастливо пътуване. „Попътен вятър“ — отвърна Вукаций, готски търговец (каюта Е). Метео демиургосът, неразговорлив млад човек негърска морфа, кимна. На почетното място вдясно от капитана седеше естле Амитаче. Това не подлежеше на обсъждане още от самото начало, стигаше едно махване на ветрилото и блясъкът на смарагдовото око на змията гривна; сега тя само вдигаше вежди и Вавзар млъкваше по средата на думата. Господин Бербелек седеше от лявата страна на капитана. До него настаниха семейство Трет — Гаил и Анна с трите им деца (каюти Г-Δ); от репликата на Гаил при печеното господин Бербелек разбра, че пътуват за Александрия на сватбата на свой роднина. Срещу Третови, отдясно на Шулима, седнаха Алитеа и Авел, аристократи все пак.

Първия ден „Ал-Хавиджа“ често сменяше алеите на ветровете, та ту се вдигаха, ту снижаваха, пневматорите работеха с пълна пара, задвижвайки ликотовите крила на въздушните мелници, така че към всички други сензации целият аеростат непрестанно вибрираше деликатно ту на силни, ту на по-слаби вълни — и на Алитеа започна да ѝ се гади още след първия час. Присъства на обяда, но не хапна нищо; Авел я закачаше, поглъщайки с апетит късовете червено месо. Леко пребледнялата Алитеа почна толкова енергично да си маха с ветрилото, че имаше опасност за китката ѝ, и за да се залиса някак, поде оживен разговор със съседа си по маса. Това беше Забахай, един от тримата вавилонци (каюти Z, H, N), млади гвардейци на Седемпръстия, които се връщаха у дома през Египет. Другите двама се казваха Урч и Кистей или Гистей — на този последния впрочем много трудно можеше да се разбере приказката, заекваше и фъфлеше, като при това и се тресеше от нерви. Другарите му обясниха, че е от злостен удар по главата при някакво сбиване в кръчма; морфата на Навуходносор трябваше да му помогне да се съвземе. Междувременно вече се проявяваха първите признаци за загуба на Формата: на Гистей започнаха да му растат косми по клепачите и дланите, от раковината на лявото ухо изскочи нокът, а кожата на ръцете му над лактите смени цвета си и се покри с виолетови петна. Освен това той можеше да заспи само прав, а насън гризеше дървениите — полиците и столовете. Последният пътник (каюта M) беше родовита неургийка на средна възраст, която пътуваше редовно всеки няколко месеца до Александрия за работа в библиотеката, изпратена от Воденбургската академия (така спомена капитанът). Тя се обличаше с мъжки шалвари, целите ѝ ръце бяха с нордически татуировки. На първия обяд веднага се напи с червено вино, заспа и хърка шумно. Шулима махна с ветрилото и Вавзар, подръпвайки брадата си, повика двама корабни дулоси, които почти насила завлякоха олюляващата се неургийка в каютата ѝ. Тогава господин Бербелек не разбра как се казва тя.

— Когато човек се напие — цитира класика Ихмет Зайдар, щом вратата се затвори зад дулосите, — доброволно става роб.

— Ви-винаги съм и-имал я-яка глава — заяви Кистей.

Разговаряха на окски и на гръцки. Господин Бербелек ядеше мълчаливо. Никой не му обръщаше внимание.

Вечерта той излезе на панорамната палуба да попуши. Плановете за офанзива трябва да се обмислят на спокойствие, при пълно емоционално изключване и ледено равнодушие към родината и врага. Също и плановете за престъпление. Мястото. Времето. Начинът. Дали ще трябва да я погледна в лицето? (Ами ако тя все пак не идва от Магьосника?) Дали ще трябва. Той всмукна дълбоко топлия дим. Ще трябва.

Свинята се люлееше под краката му, тъкмо се прехвърляха от хребета на единия вятър върху друг, той се хвана за ликотовата мрежа. Така наведен, погледна надолу. Вихърът свистеше между пръстите му, разчорли косата му, загаси тутуницата. Залязващото слънце простираше върху всички неравности на земята и арабските на пейзажа воднисти сенки, „Ал-Хавиджа“ летеше над страната на хилядата езера на здрача. Долини, дефилета, хълмове, всичко в сянката, от тази височина не се вижда дали нещо все още се движи в този потоп от мрак, ездач — едва забележима точица, речна лодка — бяло платно, забито в повърхността на залива. Само ако се втренчиш в избран детайл и погледът ти хвърли котва там, можеш да забележиш движението му, бавното равномерно бягство.

Господин Бербелек чу как вратата проскърца.

— Как е тя? — попита.

— Заспа, вече не повръща — отвърна Авел. — Порте ѝ даде някакви билки. Робинята на госпожа Амитаче донесе писмо за тебе. На каква височина сме? Ако тая мрежа не издържи...

— Ще издържи. — Господин Бербелек хвърли остатъка от тутуницата, вихърът тутакси го подхвана, дори не видяха падащия към земята фас. — В Александрия... ще ви отворя фонд, от който да теглите, ще имаш изпълнителни права, Алитеа ще поеме управлението на своя дял, когато навърши шестнайсет; така ще бъдете осигурени.

— Ще отидеш ли със Зайдар на лов? Нищо няма да ти се случи. Вземи и мене, вече не съм дете, не се налага да се грижиш за мене. Всъщност какво имаш предвид? Ако загинеш, все едно наследяваме всичко!

— Няма значение, не го мисли.

— Капитанът обеща утре да ми покаже макинното.

— Много мило от негова страна.

И двамата се обърнаха надясно, когато от каюта N излезе Гистей и отиде на панорамната палуба. Той им се поклони леко, те също. После си затананика тихо, поклащайки се в ритъма. Те се прибраха.

Писмото от естле Амитаче не беше за каквото бе очаквал Йероним. *Може би ще мога да помогна на дъщеря ти. Ще дойда след залез. Ще разрешиш ли? Прати за мене слуга.* Ами да, нали видя как позеленя Алитеа към края на обяда и почти на бегом се махна от масата; после и в коридора, присвита одве. На вечеря вече я нямаше и Амитаче естествено се поинтересува защо. Наистина ли се е загрижила, или просто иска да спечели доверието ми, да приспи вниманието ми? Той изпрати Антон.

Шулима се появи с робинята си, чернокоса девойка римска морфа с дълги стройни крайници и снежнобяла усмивка. Зуейя внимателно събуди Алитеа. Господин Бербелек погледна въпросително Шулима. Тя кимна към балконската врата.

Беше вече много студено, жените се увиха с шалове. Йероним наметна хумиево палто. На носа и кърмата горяха маслени лампи, а през тесните илюминатори се промъкваше светлина от каютите — но още щом Авел затвори вратата, потънаха в гъста нощ.

Гъста, но пронизана от жълто-червения блясък на луната. Беше пълнолуние — тежък пирокиен фенер, окачен наскрел небосклона, почти ослепяваше, ако погледнеш право в него. Гистей май наистина беше ослепен, вавилонецът стоеше неподвижен, опрял се с гръб на стената, по брадичката му течеше слюнка, очите широко оцъклени.

— Спи — измърмори Авел.

— Оставете ме — пъшкаше полусъбудената Алитеа, — какво сега, човек не може да се наспи, Авел, кажи им де...

— Шшт! — Шулима прегърна Алитеа и се наведе към нея, с другата ръка хвана нежно брадичката ѝ и обърна момичето с лице към Луната. — Погледни — шепнеше, — тя не е неподвижна, тя плува, всички плуваме заедно с нея, вълна след вълна, по вълните, не можеш да се противиш, не можеш да се съпротивляваш, плуваш заедно с нея, плуваш заедно с нас. Вземи.

Зуейя, която беше изчезнала за малко, се появи с метална купа, наполовина пълна с вода. Подаде я на Алитеа. Примигвайки, момичето погледна Авел, баща си, Шулима, купата, пак Шулима и колебливо взе съда.

Естле Амитаचे се отдръпна.

— Изпъни си ръцете — каза. — Дръпни се от стената, ти си на краката си, никой няма да те събори. Погледни отражението й. Плуваш. Не отмествай поглед! Плуваш, не можеш да паднеш. Тя никак не е тежка. Издигаш се на чисти вълни. Покой. Тялото знае прекрасно. Гледай.

Господин Бербелек скръсти ръце на гърдите си и загърна полите на палтото.

— Каква е тая гоетия? — процеди към Шулима. — Магиите са за простолудието, ти не вярваш в тези глупости.

— Шшт! — Тя дори не се обърна към него. — Никакви магии. Не ми казвай, че не си учил войниците си на някакви примитивни начини да игнорират болката, да лъжат жаждата, да се защитават от страха. Това са все такива номера, с помощта на които по-лесно приспособяваме формата си към необходимостта. Човек затова е човек, защото умее да се промени по собствена воля, да; но това не значи, че всички сме равни на божествените представи за нас. Не е толкова просто. Трябва да умееш да мамиш, да заблуждаваш себе си. Не пречи, естлос.

Алитеа стоеше загледана в отражението на луната в сребрилата вода в кръглата купа на височината на гърдите й, дългите тъмни коси падаха като завеса — наистина ли не откъсваше поглед от ясното отражение, или пак беше заспала, хипнотизирана, тя и какоморфният вавилонец, само че тя стоеше съзнателно на краката си, босите стъпала на дървения под, краката се огъват, още преди свинята да се залюшка напред, назад, встрани, луната няма да се излее от купата, не може — плуват на една вълна.

Авел се изкашля, господин Бербелек вдигна поглед. В някакъв момент, в който не гледаха натам, от каютата си беше излязла академическата библиотекарка. Химатият незакопчан, нахапана ябълка в ръката, вдъхваше дълбоко нощния въздух, опряла се с рамо на вратата. Гистей беше от дясната й страна, но тя, разбира се, не гледаше него, а аранжираната от Амитаचे мистерия с водата и луната. Йероним пресрещна за миг погледа на неургийката: трезв, съсредоточен.

— Бррр, какъв студ, чумата го взела — измърмори Авел, тракайки зъби, и се прибра в каютата си.

— Още дълго ли? — попита господин Бербелек.

Амитаче вдигна ръка, широкият ръкав на тъмната дреха се свлече.

— Тишина, моля.

Този претенциозен ритуал ли беше подействал и Алитеа наистина беше успяла да си наложи толкова силна физиологична форма, или по-скоро бяха подействали билките на Порте, но във всеки случай на следващото утро морската ѝ болест беше изчезнала без следа. Тя изяде обяда си с отличен апетит, обърна на Забахай вече искрено внимание, усърдно напредваща в изкуството на флирта и съблазняването. Шулима прати на Йероним съзаклятническа усмивка; той не отговори, мълчалив както обикновено. Впрочем и без това в момента избухна шумна свада между Вукаций и Гаил Трет. Както можеше да се съди от ругатните на втория, той обвиняваше гота в непочтени намерения спрямо жена си. Отначало търговецът реагира със смях, което още повече вбеси Трет и той се нахвърли на гота направо през масата. Капитанът пак трябваше да вика дулосите, отведеха кавгаджиите по каютите им. Останалите пътници наблюдаваха инцидента видимо развеселени; самата госпожа Трет едва сдържаше смяха си.

След обяда Азуз Вавзар заведе желаещите на кратка екскурзия из аеростата. Авел и малките Трет искаха, разбира се, да си пъхнат носовете във всяко ъгълче на свинята; Урч и Йероним се отегчиха още след посещението в макинното. Помещението беше тясно като всички в аеростата Впрочем, при това почти цялото запълнено със сложен артефакт от метал, ликот и морфирано в твърдо състояние стъкло, който непрекъснато се тресеше — именно от него по целия кораб се разнасяше дразнещата вибрация. От вътрешността на конструкцията излизаха съскане, вой, писъци и тропот, сякаш във всичките тези тръби, колби и реторти се надпрепускаха стадо диви даймони. Като влязоха — Вавзар най-напред трябваше да се справи с многобройните ключалки и катинари — не затвориха вратата, и без това тутакси плузнаха в пот, температурата и влагата бяха като в римска баня.

Капитанът трябваше да повиши глас, за да бъде чул, и така южният акцент в неговия окски, смесен с гръцкия, стана още по-ясен. Той адресира думите си към най-младите, наистина обясняваше като на деца, наведен и почти приклепнал пред малките Трет.

— Цялата Материя е изградена от четири стихии, първоелементи: Огън — пирос, Вода — хидор, Въздух — аер, и Земя — ге. За земните обекти — за разлика от небесните тела, за които казват, че са изградени от някакъв пети елемент, пемптон стоихейон: ураноиза, ефир — та за земните обекти естественото състояние е покой. Всеки предмет се стреми да си намери присъщото място тук: търкалящият се камък, падащият дъжд, издигащият се дим. Земята лежи най-ниско, над нея е Водата, над нея е Въздухът, над него е Огънят. Вие виждате всеки ден това. Хвърлете камък в езерото и той ще падне на дъното. В затворен съд течността винаги се сляга на дъното, въздухът напират нагоре. А огънят се издига нагоре през всякакъв въздух. Това е естественото движение. Но има и неестествено такова, принудено, което трае толкова, колкото и принудата: движещите се хора и животни, движението от тях предмети. Човекът, който като единствено същество осъзнава природата на действителността и може да я пригажда към своята воля, е в състояние да променя Формата — не само своята, а и на другите обекти: занаятчия, превръщащ буцата земя в стомна, градинарят, създаващ нови видове растения. Хората с особени способности на волята наричаме демиургоси, под техните усилия керосът се поддава особено леко. Тези, които умеят да наложат на Материята окончателни Форми, към които тя се стреми вече и в тяхно отсъствие, вече пленена завинаги по новата пътека към съвършенство — тях наричаме текнитеси. В нашия случай текнитесът на Въздуха е променил морфата на малкото количество въздух, хванат тук, така че неговото естествено състояние вече е движението, като движението на звездите и планетите, и той неуморно се върти в тази система, движейки витлата на мелницата. Мелницата пък кара аеростата да върви напред и докато тя се върти, „Ал-Хавиджа“ може да лети дори срещу въздушните течения. Още по-лесно, отколкото на Въздуха, би било да се наложи Форма на ефирно движение на Огъня, но пиросът е практически неизползваем в каквито и да е устройства. Ефирът пък няма как да се свали на Земята и да се вкара в каквато и да е машина; казват, че него могат да го използват луняните. През четвъртия век на александрийската ера Херон от Александрия конструира подобна парна машина, обаче се налага тя непрестанно да се подгръва, да се пали под водата и този огън да се поддържа. А този тук автоматон се

нарича пневматон и е изнамерен от великия воденбургски софистес Ире Гауке, сигурно сте чували за него. Впрочем в Хердон използват пневматони вече и за придвижване по повърхността на Земята, макар че такова придвижване несъмнено е по-неудобно и по-бавно от пътуването на гърба на животно или в кола. И пневматоновите морски кораби също са по-бавни от платноходите, управлявани от технитесите на Водата и Въздуха. Защото в крайна сметка именно Формата на човека, антропоморфата винаги побеждава.

Господин Бербелек се оттегли мълчаливо. В коридора гръбнак се размина със Зуейя; робинята се огледа зад него и сви към банята.

Алитеа не се интересуваше от тайните на аеростата, естле Амитаче я покани на гости. Когато дъщеря му го попита, господин Бербелек даде съгласието си, защото не можеше да не го даде: след вчерашната нощ Формата между него и Шулима изцяло изключваше отказ. После разпита Алитеа какво са правила. Тя сви рамене: „Разговаряхме, играхме шах, тя ми позволи да си сложа накитите й. Нищо особено“. Но господин Бербелек знаеше, че точно така се започва, най-беззащитни сме в скучното ежедневие.

Преди вечеря го посети неургийката. Казваше се Магдалена Леезе. Уж искаше да се извини за вчерашното си държане, но Йероним усещаше зад опитите й да го въвлече в пряк разговор някакво прикрито намерение, конкретна цел. Нали не се познаваха, само случайни спътници, какво ли би могла да узнае? За нощния ритуал? Но той не й позволи да го оплете в мрежата на общуването, измъкна се, че има да чете и да отговаря на натрупалите се писма. През цялото това време Порте стоеше в ъгъла на каютата, гледаше и слушаше, хладен контрапункт на несръчните опити на жената да прояви сърдечност.

Вечерята мина спокойно, всички мълчаха, не направи изключение и господин Бербелек. Капитанът им пожела лека нощ и обяви, че на заранта ще прелетят покрай Краля на бурите, така че следва да загасят всички излишни лампи, да приберат маслата, твърдия алкохол, леснозапалимите субстанции и да внимават с пушенето.

Когато се прибираха по каютите, Амитаче задържа за момент Йероним и Ихмет.

— Още не сме уточнили подробностите по вашето пребиваване в Александрия. Летиция положително ще ви покани в своя дворец;

предавам поканата от нейно име. Няма да откажете, нали? Естлос? Господин Зайдар?

Нимродът погледна към Бербелек уж въпросително, но Йероним беше достатъчно близо, за да го обхване короната на ловеца, та тутакси разбра контекста. Под един и същи покрив! С достъп и денем, и нощем! Пусни лисицата в курника! Покани вампира! На жертвата не се отказва.

— С удоволствие.

Докато се събличаше за лягане, господин Бербелек обмисляше мотивацията на персиеца. Че го насърчаваше по-бързо да нападне, коварно убийство преди другото коварно убийство, нищо чудно, това си му беше в природата, беше какъвто беше, за вълка на лов не са нужни допълнителни мотиви: затова е вълк, ловува. Обаче... все пак... Да предположим, че излъга тогава, че изобщо не е виждал Шулима в свитата на Магьосника, че изобщо не е бил в Херсонес, че всичко това е някаква шега, мъст, заговор...

Но веднага се опомни: не искам да му вярвам, защото толкова дълбоко съм потънал в антоса на Амитаचे, че още малко и няма да повярвам за нито една нейна подлост, дори да я видя със собствените си очи; тоест, е, ще повярвам, но тя няма да има значение за мене, далеч по-важна ще бъде нейната усмивка, макар и съвсем лека, кроткото ѝ удовлетворение и възхищение от мене, и ще простя всичко.

Кой е прав тогава? На чия страна е правото? Когато Формите се сблъскат, разумът и логиката губят смисъл, откакто свят светува, мярката е една: силата. Между Зайдар и Амитаче — като между два чука: както ударят, такава форма ще приема. Вярно, господин Йероним Бербелек, стратегос Бербелек би се справил...

Вик, предсмъртен крясък, получовешки, полуживотински проби стените на каютата и накара Йероним да скочи. Отвън беше, от балкона — той се хвърли към вратата, преди да помисли: така викат, когато шрапнелът разкъсва вътрешностите, куршумът троши костта. Беше бос, само по панталони, отвори вратата, спъна се в прага, изруга, загубил равновесие, и ожули бузата си в касата. Объркан, изскочи на панорамната палуба.

Леденият вятър моментално го накара да дойде на себе си. Присви очи; след излизането от светлото в тъмната нощ виждаше всичко като двуизмерни петна сенки. Палубата във всеки случай беше

пуста — погледна към кърмата и носа и когато отново обърна глава, палубата вече не беше пуста, от каютата си, последна в редицата Е, излезе Ихмет Зайдар. Облечен в пъстра копринена джиба, той зави дългите ѝ поли с едната ръка, с другата изнесе отвътре лампа и я вдигна високо. Свинята се полюшваше леко, сенките затанцуваха, прогонени от жълтото сияние. Ихмет посочи обезопасителната мрежа от лявата си страна. Двамата отидоха натам и се срещнаха някъде около каюта М. Оказа се, че там ликотовата мрежа е разрязана, зееше вертикална дупка чак четири пуса, разкъсаните краища плющяха от вятъра на пискюли.

Врати почнаха да се отварят една след друга, излязоха и други пътници: заекващият Кистей, Авел и Алитеа с набързо наметнати пелерини, Порте и Антон, накрая другите двама вавилонци и Шулима. Само Вукаций, Магдалена Леезе и семейство Трет не показаха интерес към нощната олелия.

В тази блъсканица, когато всеки се буташе по-близо до източника на произшествието, стигаше само едно по-рязко движение на аеростата и някой щеше да падне през дупката; самият Йероним няколко пъти вече беше блъснат току до нея, балконът беше много тесен.

— Какво стана?

— Кой викаше?

— Ще бъдете ли така любезен да не ме настъпвате!

— Някой може ли да ми каже...

— Естлос! Добре ли си?

— Може би господин Зайдар...

— Нали виждате, някой я е прерязал.

— Целият е в кръв!

— М-м-мисля, че т-това...

— Но кой викаше!?!

Шест гласа, два езика, пълна скала емоции, от истерия до ирония. Господин Бербелек чакаше да се появи капитан Вавзар и да въведе ред, арабинът обаче не идваше; дойдоха само двама дулоси и застанаха най-отзад, объркани, не знаеха какво да правят. Впрочем Йероним явно беше най-ниският тук, не можеше да види над главите на струпалите се пътници дали е дошъл още някой. Впил се с едната

ръка в мрежата, с другата удържаше навеждащия се към дупката Урч. Срещна за миг погледа на Порте. Слугата гледаше към главата му.

— Кървиш, естлос.

Господин Бербелек се пипна по челото, в този момент „Ал-Хавиджа“ се наклони леко и вавилонският гвардеец се стовари с цялото си тяло върху него. Господин Бербелек го отблъсна, забивайки лакът между ребрата му.

— Тихо! — кресна. — Всички да млъкнат! По каютите! Зайдар остава. Вие там! За капитана! Веднага!

Заповедите бяха тутакси изпълнени.

Когато той остана само с нимрода, си наведе главата пред него.

— Посвети тук. Има някаква рана, усещам кръвта. Погледни.

— Оо, доста дълбоко е срязано, май костта се вижда. С тъпо острие. Той ли беше?

— Какво? Кой?

— При бягството.

Двамата огледаха разрязаната мрежа. Господин Бербелек хвана с два пръста едно стърчащо влакно.

— Ликот — измърмори учудено.

Ликотовите дървета, морфирани някога от дъб и кедър в стогодишните градини на най-прочутия текнитес на флора Филип Галски, се ценяха за неимоверната им здравина и лекота на влакното. Ликотът често се прилагаше вместо твърди метали, когато и тежината на материала е важен критерий при избора му — ето, дори гнездото на въздушната свиня беше три четвърти от ликот. Така че беше практически невъзможно да бъде срязана една ликотова мрежа, не съществуваха нито толкова остри ножове, нито толкова яки хора.

Господин Бербелек замислено докосна раната на слепоочието си и вдигна очи към нимрода.

Ихмет замига, подръпна си брадата.

— Не съм аз — прошепна. — Не бях аз.

Успя само това да каже, дотича най-сетне капитан Вавзар с трима дулоси и съннения демиургос на времето.

— Нареди на робите да проверят всички пътници и членове на екипажа — рече господин Бербелек на арабина, преди още той да е отворил уста. — Да ги питат къде са били, когато са чули вика, и кой може да потвърди казаното. Отдели хора някак да закърпят тази дупка,

на борда има деца. И прати да ми донесат чисти бинтове, отивам в каютата си да се измия. Дулосите да докладват на моя слуга. Ти спешели?

— Да.

— Разбирам.

Господин Бербелек се прибра в каютата. Пъшкаташе на всяка крачка. Вътре се вгледа в нокътя на големия пръст на левия си крак. Беше вече целият черен от събралата се кръв. С измита и превързана глава Йероним огледа касата на вратата, където се беше ударил (още си личеше следата от кръвта). Никакви остри ръбове и краища, никакви стърчащи пирони: дървото си беше съвсем гладко.

Порте съобщи информацията на дулосите. Господин Бербелек го прати при капитана. Заедно влязоха в каюта М. Леглото беше оправено, лампите светеха, на масата имаше две книги и чаша вино, малко се беше разляло. Провери куфарите. Липсваха панталоните, с които тя беше през деня, и сигурно един химатий или риза, но в това нямаше как да бъдат сигурни.

— Наистина ли никъде я няма? — поиска да се увери Йероним.

Нимродът завъртя глава.

— Целият кораб е претърсен из основи, естлос.

Защо на някого му беше дотрябвало да убие Магдалена Леезе, библиотекарката от Воденбургската академия? За пари? Хайде де. Теоретически тя би могла и сама да скочи, но това би я превърнало в самоубийца, а той не беше забелязал у нея такъв недостатък на Формата. Следователно някой я е убил, разрязал е ликотовата мрежа и я е бутнал от борда на „Ал-Хавиджа“ в бездната. Дали беше познавала някого от пътниците отпреди? И така да беше, и двамата явно много добре се бяха прикривали. Но защо пък да я убива случаен спътник? Поводът би трябвало да е възникнал, значи, през изминалото денонощие и половина. А като се вземе предвид, че целия първи ден тя беше пияна... Днес дойде при мене, искаше да научи нещо, искаше да отвори Искреността между нас; аз ѝ напъхах в гърлото тази Форма. И сега е мъртва. Библиотекарката.

Той се върна на балкона. Имаха попътен вятър, въздухът беше почти тих. Луната излезе иззад облаците. Един роб се суетеше около разрязаната мрежа, преплиташе я наново. Като видя Йероним, коленичи и сведе глава.

Господин Бербелек огледа редицата затворени врати. Навсякъде още светеше, през тесните прозорци се процеждаше блед светлик.

— Почти по средата е, нямаше да успее да изтича към кърмата или носа, преди да изляза, имал е едва две-три секунди. Щях да го видя, най-малкото да го чуя.

— Имаш право, естлос, трябва да е бил някой от тези каюти — каза Вавзар. — Кои са тук, хм, господин Зайдар, господин Гистей, мхм, твоите деца, естлос, и мхм, слугите ти...

— Глупости. Накъде му е било най-лесно да избяга? Къде би се скрил най-надеждно? — Господин Бербелек посочи вратата, пред която бяха застанали. — Много добре е знаел, че каютата на Леезе е празна.

— А. Да, разбира се. После е могъл да мине през централния коридор към своята каюта и да излезе от нея най-спокойно.

Господин Бербелек завъртя глава.

— Не мисля. Сутринта трябва да се разпитат пътниците. Ако някой го е видял да излиза от каютата на жертвата... Той или е изтичал веднага и е имал голям късмет, или е изчакал някъде. Някои изобщо не излязоха от каютите си.

— Господин Трет и господин Вукаций...

Господин Бербелек вдигна ръка.

— Обаче никакви такива няма да разправяш. — Обърна се към роба. — Ти също, чу ли? Че ще играе камшикът.

Дулосът си запуши ушите и замижа.

— Няма, няма — заповтаря, кланяйки се.

Господин Бербелек кимна на капитана.

— Лека нощ.

— Лека нощ, естлос.

Йероним се върна в каютата на Магдалена Леезе. Какво ли е правила? Излязла е на балкона да подиша чист въздух или да поговори с убиеца примерно? Сигурно е дошъл, почукал е, бихте ли излезли за малко, нали не сте си легнали още, госпожо, няма да ви отнема много време, може би тук, няма да влизам в каютата на самотна жена — и когато се е обърнала...

Как я е заварил? Била си е наляла вино. Господин Бербелек помириса. Евтино розе. Тя обича винце, всички знаем. Обичаше. Във всеки случай това не бе успяла да изпие. Книгите. Отвори първата.

„Петата война на кратистосите“ от Орикс Брит. Прелисти я. Никакви бележки, разделители. Не изглежда често четена. Отвори втората. Не разпозна азбуката, някаква доелинска пиктография, малко символи, опростени почти до букви, но и доста сложни рисунки, глава, рога, кон, каруца, кораб, ръка, крило, вълна. Кой печата подобно нещо? Доста е скъпо. Прелисти и нея, спираше на гравюрите. Дворец отпред. Някакъв триъгълен площад. Жени с кафторски рокли, във всеки случай с разголени гърди и талии като оси (гравюрите не бяха особено качествени). Мъж с лъвска глава, мъж с глава на птица. Двуостра брадва. Танцуващи хора, голи. Бик. Воин с набедрена препаска, с копие и овален щит. Земеделец на нивата, наведен над плуг. Жена с...

Господин Бербелек премести книгата по-близо до лампата.

Жена с купа в протегнатите ръце, гола, над нея луната четири четвърти, до жената втора, с кафторска рокля, над нея гълъб, в краката ѝ змия.

Господин Бербелек изпи виното и открадна книгата.

* * *

Кралят на бурите беше от многото кратистоси, загубили Втората война, 320 година След Упадъка на Рим. Всъщност се наричаше Юлий Кадеций, син на Юлий, но това знаеха май единствено историците. Когато се раждал, над Иберийския полуостров се развилняла седемдневна буря, от чиито мълнии и вихри пострадали почти всички градове и села на полуострова. Антосът на Краля на бурите винаги най-силно се отразяваше в Огъня и Въздуха. И все пак не беше достатъчно силен, за да се противопостави на натиска на кратистосите, с чиито аури съседстваше: К'Азура, който окончателно беше подчинил цяла Иберия, Меузулек Черни и Йосиф Справедливи от Северна Африка, Сикст от Рим, Белла Афродита от Алпите. Беше се опитал да бяга на Корса и други острови в Средиземно море, но територията се беше оказала поделена, керосът замръзваше. Той не искаше нова война. И избра буквално доброволното Прокуждане, но си взе града, Ороней. Ороней беше съграден върху високи скали на стръмния бряг, подмивани от юг от топлите вълни на Средиземно море. В началото александрийска крепост, после арабски град, едно от търговските

средища на манатските исмаилити, никога не обсаждан и оцелял, той беше запазил еkleктичната си елинско-ориенталска архитектура и профила на конус с плавни хълмове, белокаменна цитадела с масивни кули на върха и ниски постройки с градини по склоновете; в подножието се бяха наместили крайградските „търговски селища“, зад които започваха просторни ниви и лозя. Кралят на бурите беше взел всичко това със себе си. Започна от морфинга на скалите, един стадий под повърхността, на чиято плоча лежеше цялото плато. Немаше особено добро усещане за ге, но пък и не държеше да направи Земята повече Земя; точно обратното. Понеже беше подписал по желание на К'Азура Договор за подчинение, му бяха отпуснали време. След трийсет и три години скалите на Ороней, чиято Форма беше вече предимно Форма на Огъня и Въздуха, почнаха да се приплъзват към новото естествено място на пребиваване: на небето, двайсет стадия над ярката синева на Средиземно море, на границата между антосите на К'Азура, Белла, Сикст и Йосиф Справедливи. В ясни безоблачни дни моряците можеха да забележат Ороней — малка тъмна елипса под Слънцето; от сушата не се виждаше. Но да я видиш обикновено се смяташе за лоша поличба и често предупреждаваха да не се плава оттам: всъщност оронейците изхвърляха боклука си и всякакви нечистотии в морето и из пристанищата на Европа и Африка се носеха легенди за кораби, разрушени от „плюнката на Краля на бурите“, за удавени хора и пропаднали товари. На всичко отгоре времето по тези места винаги беше капризно, антосът на Краля на бурите, укрепвайки Формата на пироса и аера, току завихряше урагани, бури и торнада. Донякъде това си беше съзнателна морфа на Юлий, който все някак трябваше да осигурява чиста вода за своята Ороней. Но откакто въздушните свини бяха станали популярни, градът беше излязъл от изолацията си, беше почнал успешно да търгува с прочулия се камък във Форма, направена в короната на Краля на бурите, тъй наречения оронейгес, търсен като строителен материал. В Александрия издигаха от него цели „въздушни дворци“, аергарони, в осъществяване на сънищата на лудичките архитекти. Поне така беше разказала на Йероним естле Амитаче.

Капитан Вавзар вдигна „Ал-Хавиджа“ в горните слоеве на облаците, за да разгледат добре града на Краля на бурите. Минаха покрай него от изток, само на няколко стадия (Вавзар поудължи пътя).

Всички пътници се струпаха на дясната панорамна палуба. Беше ранно утро. Слънцето им беше от другата страна, те в сянката, та виждаха окъпаните в чистия топъл блясък градини, поля и предградия на небесната метрополия, зъберите и масивните кули на цитаделата на Краля на бурите. Червено-жълти пряпорци, дълги по няколко десетки пуса, плющяха на силния вятър по кулите, същински огнени змии. Виждаха оживлението по полята и улиците, каруците и конете, и дребните фигурки на хората, но не и по-незначителните детайли. Разбира се, най-интересни бяха вихрорастите, стопански растения, морфирани от ядливи лиани, дело на тамошните текнитеси на флора. Те падаха далече отвъд краищата на земята и тежките им дебели плитки, дълги по няколко стадия, се полюшваха достолепно на вятъра — зелени пипала на каменна медуза. Азуз Вавзар разказа как през късна есен, по време на своеобразната жертва на вихрорастите, може да се видят слизаци по тези сплитове оронейци, стегнати с кожени сбруи, с криви мечо-сърпове на гърбовете, как мъкнат кълба въжета с примки и куки. И това в дни на най-спокойно време.

„Ал-Хавиджа“ се издигна над последните облаци, над нея вече беше само яркото небе, под нея — хълмовете и платата на медените облаци. На тази височина беше горещо, независимо от сезона и часа. Пътниците бяха на сянка, но все едно, след няколко часа вече плуваха в пот. Шулима предвидливо беше облякла лека кафторска рокля, без корсет и с голямо деколте, и господин Бербелек, колчем я погледнеше, все си спомняше илюстрацията от книгата.

Робите разнасяха напитки. Йероним подаде на Шулима студена чаша.

— Благодаря. — Тя отмести за миг погледа си от носещата се над облаците Ороней. Непосредствено зад Йероним, където стояха трима войници, плетката на ликотовата мрежа беше явно нарушена от груби възли. Тя кимна натам. — Е, кой я е убил?

— Не зная.

— По твое нареждане ни разпитваха, нали, естлос? Явно нещо си научил.

— Всички са били по каютите си, сами или с прислугата или семейството. Без господин Урч, който е играл на зарове с господин Забахай в неговата каюта. Някой лъже. Кой? Никой не е виждал убиеца да излиза от каютата на Леезе.

— А, значи, е бил вътре при нея?

— Може би точно затова е била убита? Притежавала е някакъв компрометиращ убиеца предмет, информация.

— Хм. — Амитаचे пиеше бавно разреденото вино, загледана в огряната от слънцето Ороней. Беше преметнала плитката си на лявото рамо, с дясната ръка се държеше за мрежата. „Ал-Хавиджа“ се полюшваше леко. — Някой, който е могъл да пререже това...

— Все още ли искаш да вземеш на лова Ихмет Зайдар, естле?

Тя се усмихна с угълчетата на устните.

— Все пак няма да наредиш на капитана да го затвори? А? Пък още щом стъпи на земята на Хипатия...

— Емирът на Кордоба няма никаква власт в Александрия.

— Именно.

— Занапред трябва повече да внимавам с кого се качвам на кораб или свиня.

— Ти ли, естлос? — засмя се Шулима. — Нали те видях нощес. Би издал заповед и...

— Извини ме. Трябва да си сменя превръзката.

Той се скри в каютата си. Впечатлението беше много силно. Тя знае, че аз знам. И знае, че си давам сметка за това. Това не беше форма на флирт — Шулима умишлено дразнеше хищника, галеше лъва с окървавена ръка.

Той погледна в огледалото. Да бе, лъв. Какъв ти лъв. Де да беше Йероним Бербелек отпреди Коленица... Стисна юмруци, както се беше подпрял на масата. Щеше да падне ужасена в краката ми! Щеше да си признае всичко само от една моя дума. Поне нямаше да ми се подиграва в лицето.

Седна, наля си вино. Спокойно. Мисли като стратегос. (Какво би направил на твое място Йероним Бербелек?) Обстоятелства, възможности, вероятности, мотиви, факти. Тя не беше в състояние да убие Леезе. Всъщност на „Ал-Хавиджа“ това можеше да направи само Зайдар; тя знае това, аз знам това. Но нимродът нямаше мотив; мотив — някаква тайнствена връзка чрез знанията от тайната книга — имаше Шулима. Би ли убил той за нея? Но нали именно той ме убеждава в необходимостта от смъртта ѝ? О, богове...

Защо съм тръгнал към тая проклета Александрия?

* * *

Най-лошото беше, че вече не можеше да мълчи по време на останалите обеда и вечери. Разбира се, разпитваха го за смъртта на Магдалена Леезе; изведнъж се оказа, че е нещо като военен командир на аеростата, хегемон без войска. Всъщност той сам се беше направил такъв — те само се приспособиха към наложената от него форма.

Иначе не излизаше от каютата си. Но и това не беше решение. Те пращаха робите си с покани „на кахва“, „на шах“, „на хашиш“. Отказваше. Не можеше да откаже само на Авел и Алитеа. Ден и нощ синът и дъщерята обсъждаха сценариите на престъплението. Алитеа залагаше на Гистей, Авел се колебаеше между Вукаций и капитан Вавзар. Господин Бербелек търпеливо изслушваше фантастичните им теории. Алитеа беше забавна с тази своя детинска разпаленост, обаче Авел — Авел смяташе неуспеха на разследването за личен неуспех на стратегос Бербелек и правеше на Йероним повече или по-малко завоалирани упреци, че „позволява на убиеца да се измъкне безнаказано“. Авел знаеше прекрасно какъв е баща му, по-добре от самия господин Бербелек, и този баща никога не би оставил без реакция подобно предизвикателство. Убийство пред вратата на спалнята му!

— Какво ще си помислят за тебе, ако не заставиш убиеца на колене да моли за пощада? Особено след като публично сам пое отговорността.

Господин Бербелек сви рамене.

— Да, това беше грешка; няма да се повтори.

А на вечерите и обедите му се налагаше да гледа как Шулима безгрижно флиртува с капитана и налага властта си на всички мъже на кораба, после и на жените. Ветрило, усмивка, закръглена гръд, топъл глас с аристократичен акцент, разточителна благодарност за най-малката услуга, изящна ръка, кацваща за миг на рамото ти, шията, бузата като лятна пеперуда, утринен ветреца, лек парфюм с ухание на цветя, който замайва главата ти, неизказано обещание, което размътва мислите. Нали точно по този начин беше пратила за зелен хайвер министър Бруге и неургците — какви бяха в сравнение с тях някакъв Вавзар или Вукаций, че да се защитят пред морфата й? Дори Ихмет

Зайдар се беше поддал на чара на Шулима, поне се правеше, може би за да не привлича вниманието — а може би беше започнал играта по-рано, когато капка по капка вливаше в ушите на Йероним отровните си обвинения? Господин Бербелек вече нищо не знаеше.

Вечерта на 25 априлис, на Диес Венерис, видяха ниско над южния хоризонт ярък отблясък, искра от фойерверк — светлината от големия фар във Фарос. „Ал-Хавиджа“ започна спускането към Александрия.

Н ПОД СЛЪНЦЕТО НА НАВУХОДОНОСОР

Понеже пристанът на въздушните свине се намираше на залива Еуностос, при Лунната порта, а дворецът на естле Летиция Лоте п Загис беше в другия край на града, при Мареотското езеро, трябваше да пресекат центъра на така наречената Стара Александрия, тоест кварталите между най-старите крепостни стени още от 25 година на александрийската ера, сиреч от времето, когато по заповед на Александър Велики там, на мястото на селцето Ракотис, били построени първите сгради от камъни и тухли. Естле Шулима Амитаचे сочеше със затвореното ветрило посоките на света, тъмните силуети на постройките на фона на огнения пурпур на небето по залез, в сравнение с воденбургското небе — огромно, цветно, сочно като презрял плод. Шулима пътуваше в първата виктика заедно с Йероним и Алитеа, Ихмет Зайдар и Авел бяха във втората, подире им пълзеше змия от шестнайсет виктики, натоварени с багажа, като по-голямата част от него, както предполагаше Бербелек, беше пренесен от „Окуста“ на „Ал-Хавиджа“ и после от нея в двуколките, не отварян повече от два месеца. Слугите на Йероним и робинята на Амитаचे пътуваха в последната виктика. Шулима нае в пристанището и орда голи момчета и момичета, общо към четиресет души мускурливи хлапета, за да придружават минаването през града, тичайки край колите и пъдейки просяците, крадците, самозваните водачи, наглите улични търговци, свещеници и тарикати. По този повод се разбра и колко добре естле владее пахлави. Макар че се очаква жителите на Александрия да говорят гръцки, повечето тукашни бедняци, особено от източните канопски квартали, знаят само няколко учтиви гръцки израза, предупреди Шулима. Сега разказваше за местата, край които минаваха, на мек придворен гръцки.

Пътуваха от запад на изток, срещу отварящия се над града нощен звездосклон, оставили зад гърба си последния светлик на умиращото слънце. Канопският път водеше право към Слънчевата порта и зад нея към западното Устие на Нил, покрай Стария канал с Канопис, Меноур

и Хераклеийон на него — някога отделни градове, днес погълнати без остатък от Александрия. Ако не се смятат невъобразимите азиатски триполи на Джун Гуо, Александрия беше най-големият световен град. Според резултатите от преброяването, извършено по времето на Хипатия XII, в столицата на Египет заедно с околните градчета и селца живееха над пет милиона души. Откакто е била основана, Александрия растеше непрестанно и укрепваше мощта на значението си — но мигар нещо друго би могло да се очаква от града на Първия кратистос? И макар историците да твърдяха, че не е вярно, управляващият в момента Александрия кратистос Навуходоносор Златни упорито поддържаше легендата, че е правнук на Александър Велики; от тази приемственост градът само печелеше. Естле Амитаче сочеше сгради на по петстотин, хиляда, две хиляди години. Първоначалният проект е дело на Дейнократ, по плановете на Хиподам от Милет. Оттам е взето и кръстосването на двете централни улици, Канопския път и Пелусийския път. Те се пресичат в сърцето на стара Александрия; кръстовището им е наречено от поетите Пазар на света. Когато Амитаче сочеше с протегнатата ръка натам, градските роби палеха първите пирокийни фенери. От този момент върволицата виктики се точеше в шпалир от успоредни жълти светлини. Фенерите бяха на много високи стълбове, по-високи от палмите.

Когато Канопският път премина първия канал, Шулима посочи надясно, на юг, ветрилото мереше над линията на светлините и плоските покриви. Видяха само сенките на най-високите здания.

— Храм на Изида, храм на Серапис, храм на Манат, храм на Аказа, храм на Ормузд, храм на Кристос, храм на Посейдон, храм на Озирис. Те са реконструирани многократно, но повечето са още от александрийската ера. Ако боговете съществуват, гледат точно в тази посока, след като се събудят.

Стигнаха Пазара на света. Насред кръстовището се издигаше висока половин стадий каменна колона, увенчана със златна статуя на мъж. Скулптурата ще да беше доста голяма, щом господин Бербелек без проблеми видя жеста на златния мъж: с дясната ръка вдига към небето меч, с лявата изглажда кероса. Това, разбира се, беше Александър Македонски. Веригата от виктики са завъртя около колоната. Когато вече отминаваха, ветрилото на Шулима отново посочи на юг: „Библиотеката. Всичко, което някога е написал човекът“.

Напуснаха Стара Александрия през Портата на Слънцето, пресякоха втория канал и потънаха в еврейския квартал. Днес там живееха малко евреи, но названието си беше останало същото; в този град названията имат най-дълъг живот. Материята се поддава на времето, но Формата остава. Амитаче посочи наляво гигантските колони на фронтона на елинистичния дворец, между каменните стълбове лежеше дебела сянка. „Тронът на тронете. Тук на четиресетия си рожден ден Александър се увенчава с короната на Цар на света.“

Завиха надясно. Подмина ги рота гвардейци, яхнали еднорози. Черни нагръдници върху бели химатии, бели труфи, завити около главите, брадите подстригани по исмаилитски, нарамили двойни кераунети с четирипусови дула и приклади на цветни шарки, на кръста лунни мечове. Еднорозите морфирани от зебри, гладко изчетканата им черно-бяла козина лъщи на светлината от пирокийните фенери като намаслена. Господин Бербелек притвори очи. Искаше да усети аромата на града, да вдъхне дълбоко вкуса му, знака на морфата — но единственото, което усещаше, беше уханието на парфюма на Шулима. Някъде над Средиземно море тя беше сменила египетските благовония с по-фини цветни аромати — жасмин? квитра? фул? Седеше отляво на Йероним, бедрата и прасците им се докосваха, той усещаше трескавата топлина на тялото ѝ през тънкия плат; когато тя се извърещаше, за да покаже с ветрилото нещо над него, а правеше това често, гърдите ѝ леко притискаха рамото на господин Бербелек. Още на борда на аеростата се беше облякла по александрийска мода, тоест Навуходоносорова: дълга до земята бяла пола, с пристегнатата високо талия, широк копринен шал, праметнат свободно през раменете (когато го отвори, за да го покаже на Алитеа, в лъчите на залязващото слънце запламтя бродиран със злато феникс), и бяла широкопола шапка. Не беше свалила гривните змии. Преди да притвори очи, господин Бербелек видя как командирът на гвардейците се покланя на Амитаче от седлото в отговор на закачливия ѝ поглед. Усмивката и жеста с ветрилото вече не видя, не му и трябваше, познаваше наизуст тази Форма. С кама, трябва да е с кама, мислеше си, докато пътуваха на юг през все по-тихи квартали, все по-бързо и сред все по-малко хора. С кама и няма да извърна глава. Ако не издържа лице в лице, ако не успее да вдигна ръка, значи, наистина не съм достоен да живея и нека

Магьосника си вземе което му принадлежи. Но — преброи ударите на сърцето, седемнайсет, осемнайсет, добре — но казаното от Ихмет не стига, дори да е убила тази Леезе, не стига, дори да ме съблазнява и сама желае смъртта ми в тази проклета Александрия, за какво дойдох тук — не стига, не стига, нуждая се от потвърждение. Прекалено красива е. Той отвори очи. „Парсеидите, дворцовите хълмове — разказваше тя, а ветрилото рисуваше с меки дъги високите сенки, — тоест не хълмовете, цялото крайбрежие на Мареот е силно преморфирано по време на Петата война на кратистосите, когато Навуходносор изтласква Химерой Скарабей; сега тук са разположени градските резиденции на аристокрацията. Разбира се, много време се прекарва и в селските имения в горното течение на Нил, доколкото знам, Летиция е именно там сега — но кой ли ще се откаже доброволно от благодатния антос на Навуходносор? Да не говорим, че не е много разумно да се отдалечава за твърде дълго време от двора на Хипатия. Вярно, Летиция ѝ е роднина чрез баба си по бащина линия, но все пак... Ето го и нейния дворец.“

Двуколката спря за момент пред главния вход, двамата задъхани виктикари тежко се отпуснаха на напречницата. Естле Амитаче се наведе към един от стражите, който се приближи към тях. Прошепна му нещо на ухото, замаха с ветрилото. Той се поклони ниско, после викна да се отвори портата. Дотичаха роби с лампи. Банда пристанищни нехранимайковци се засуетиха около него, той даде на всеки по монета. През това време портата се отвори, те навлязоха между палми и хевой. Зад завоя на алеята постепенно се показаха светлините на двореца, роби се викаха в мрака на три езика, скърцаха колелата на старата виктика, хладен вятър носеше екзотични ухания от невидимото езеро, нощните птици се надвикваха в короните на дърветата, гампард притича пред тях, зелените му очи блеснаха в мрака. Алитеа стисна дясната ръка на господин Бербелек: „Благодаря ти, благодаря ти, татко“. Той замига. Бранеше се, но безуспешно, морфата на нейното щастие го покори. Усмивка като ням победен вик, усмивка като чаша гореща светлина. Безмълвно се наведе и я целуна по челото.

* * *

Анеис Панатакис беше данъчен измамник рецидивист. Вече за трети път му отсичаха десния палец за престъпления против Хазната. Името му беше станало за египетските митничари синоним на непочтеност. Плащаше на седем счетоводители; седмият се занимаваше само с регистрация на рушветите. Панатакис имаше две жени, шестима синове, осем дъщери. Трима синове и две дъщери му бяха умрели. Най-големият син помагаше на баща си в бизнеса; най-малкият беше избягал в Хердон; Исман пък, любимецът на Анеис, чакаше в александрийския затвор да го екзекутират за пиратство. Две от дъщерите му бяха омъжени за митничари, две работеха като хетери. Панатакис имаше също така шестнайсет внуци. В десния джоб на джулбаба си държеше лист с имената и описанието им — не можел да помни подробности. Така се беше оправдал и на процеса срещу двамата наемници, които бяха опитали да го нападнат и убият през нощта — не можел да си спомни лицата им. Седмица след това бяха извадили от Нил парцали от дрехите на двамата, разкъсани от крокодили. Анеис Панатакис беше александрийският посредник на компанията „Нюте, Икита те Бербелек“.

Господин Бербелек го откри в задния двор на складовете му. Панатакис го почерпи с кахва, пикваи, фурми, три пъти го покани на гости, шест пъти се покая за ужасните условия, в които се налага да приеме толкова важен гост, още повече пъти прокле бедността си, алчните митничари, Хипатия и Навуходоносор, призова на помощ всички богове (дори тук си имаше малки олтари на Манат, Кростос и Меркурий), повъздиша за доброто старо време, навика роба, който донесе някакво известие в неподходящо време, и чак тогава позволи на господин Бербелек да изложи за какво е дошъл.

— Хммм — взе да смуче замислено мундщука на лулата, след като чу всичко, — значи, искаш, естлос, просто да научиш всичко възможно за нея.

— Да.

— И както разбирам, това не е молба на естлос Нюте.

— Предадох ти писма от него.

— Такааа. Висока аристокрация. У братовчедката Хипатия...

Хммм. Още кахва?

— Не, благодаря.

— Така или иначе, ще ти изпратя човек за преговорите с Африканската, естлос.

Навън беше жега, слънцето изгаряше последните петна сянка между паветата и под тентите на магазините и пивниците. До виктиката на господин Бербелек чакаше Фарад, синът на сенешала на дома на естле Лоте, който беше гид на Йероним по града. Като видя господин Бербелек, той прекрати шумната си свада с някакъв прекупвач, поклони се и помогна на естлос да седне във возилото и чак тогава се качи и той, запазвайки съответната дистанция. Фарад беше само по къса поличка и сандали и Йероним, който, след като излезе от сянката, мигновено плувна в пот, го изгледа строго.

— Сега накъде, естлос? — попита юношата.

— Шивач, добър и бърз.

— О, това не е проблем, естле Лоте ползва услугите на най-добрия, впрочем май днес ще идва в двореца да вземе мерки на естле Латек.

— На кого?

— На естле Алитеа.

— А, да. А далече ли е ателието му? До пладне има още доста време. Трябва да облека нещо, хм, неводенбургско.

Кожата на Фарад като на всички александрийци, беше с цвета на тъмна мед. След толкова дълъг живот в короната на Навуходоносор...

Шивачът, стар мидиец, взе мерките лично, отпращайки помощниците си с едно махване. Господин Бербелек си поръча няколко костюма и купи един готов, ушит за друг, но: „Той може да почака“ — както отсече мидиецът, издул устни. Бяло върху бяло: широки памучни шалвари, свободна кируфа от памук и коприна, със светлосиня бродерия на ръкавите. Кируфата беше изискана версия на бурнуса, с поли до земята и стегната качулка. Тя можеше да се закопчава, макар че денем се носеше разтворена. Към комплекта имаше сандали, но Йероним си остана с неургските югри с високи кончови. Мидиецът обеща да приготви останалата част до края на седмицата. Изпрати господин Бербелек до вратата с непрестанни поклони, но той не си правеше илюзии: шивачът всъщност се кланяше на естле Лоте.

Йероним се качи във виктиката и скри главата си под сянката на качулката.

Ихмет Зайдар чакаше, както беше обещал, при статуята на Александър на Пазара на света; намериха го лесно въпреки многото хора. Той измери Фарад с поглед и веднага започна на окски:

— Три неща. Първо, този лов. Наистина изглежда интересно, ще ти покажа какво карат от юг. Сигурно на практика няма да си загубя времето, рано или късно, положително щях да замина и сам. Чух, че в града са Даниел от Орме и старата Лусинда; не знам канят ли се да ходят, или вече са се върнали. Второ. Добър съвет за естлос Нюте: пажуба. Нова трева. В Златните царства вече измества хашиша. Отива на север с керваните с благовония, скоро ще мине от Европа в Хердон. Трето, тя. Трябва да решим: тук или нещастен случай по време на лова.

Зайдар също беше захвърлил европейските дрехи. Загърнат от главата до петите с черен джулбаб и с бамбуков бастун в ръка, приличаше на Пилигрим към Камъка. Впрочем може и наистина да беше решил да посети Ал-Кааба. Никога не беше изразявал явно намерението си да участва в лова с естле Амитаче.

И той скочи в колата, седна отляво на господин Бербелек и потупа с бастуна виктикарите. Извика нещо на пахлави. Дватамат потеглиха, свиха по Пелусийския път, на юг. Слънцето тутакси ги удари в очите. Йероним дръпна качулката по-дълбоко.

— Както чувам — поде също на окски, — сега вече всичко се нагласява само. Пристигат нимроди, кой от кой по-прочут, примамени от разказите за лов на зверове, каквито светът не е виждал, отиват на юг, към тях се присъединяват отегчени аристократи, бръкнали се дълбоко, как иначе, има ли по-великолепен лов от този в антоса на толкова големи ловци? И така, всеки сезон експедиция след експедиция, джурджи, както ги наричат тук, не върви поне веднъж да не се участва, светската форма обхваща града, страната, раждат се първите песни и пиеси. Всички знаят, че е форма, но искат да ѝ се поддадат. Ще отидеш ли? Само разтръби, че ще заминеш, и веднага ще се съберат желаещи.

— А ти, естлос? Не се ли стягаш? А, да, ако я пипнеш тук...

„Така ли говори за жертвите си?“ — помисли Йероним. Застанал с димящ кераунет над окървавения труп. „Пипнах я.“

— Защо сам не го направиш — измърмори, — след като толкова държиш?

Нимродът насочи синия си поглед към господин Бербелек. Но дали изобщо вижда лицето му в сянката на качулката? Бамбукът потропваше по виктиката.

— А искаш ли го, естлос?

Господин Бербелек не отмести погледа си и персиецът накрая сведе очи.

— Тя е моя — рече господин Бербелек.

— Небето чу, земята чу — съгласи се покорно нимродът.

Господин Бербелек преброи ударите на сърцето си. Двайсет и четири, дваайсет и пет, добре. Щом така и така ти е кацнал на ръката, защо да не го опитомиш този ястреб?

— Сега кажи каквото премълча.

Ихмет гледаше края на бастуна, подрипващ в ритъма на въртенето на високите колела на виктиката.

— Арджер, осемдесет и първа, Ръката на Тор. Ти имаше само една стотица. Не съм ги виждал от години, но това не означава, че не ме е грижа за съдбата им, трябва да разбереш това, естлос. Брат ми, цялото му семейство. Нямаше да оживеят. Ти изведе и последния жител, а не беше длъжен, корабите потънаха. Балтик беше на Тор. Ти спаси всички. И щом сега Магьосника иска тебе... Как да остана равнодушен? Естлос.

Невероятно, изуми се Йероним, оправяйки механично гънките на кируфата. Сред хилядите смъртни врагове, които човек си спечелва, палейки градове и изстребвайки армии, сред десетките хиляди наистина може да се случи да си спечели и един-двама приятели...

Междувременно виктиката се качи на Пелусийския мост, който пресичаше косо Мареотското езеро. Тук се простираше вътрешното пристанище, модернизирано по времето на предишната Хипатия, когато за пореден път бяха разширени и направени по-дълбоки каналите, съединяващи езерото с Нил и Средиземно море. Мареот винаги е бил солено езеро, но сега вече беше морски залив. Александрия се разгръщаше край него, на него и над него. От моста видяха първите аергарони, дворци, висящи над водите на Мареот, издигнати при източния бряг, където по закон можеха да плават само ладиите на аристократите. Фарад веднага обясни кой аергарон на кого е и кой в момента губи в това архитектурно състезание. Отдясно беше начупената линия на каменните търговски кейове, където

приставаха фелуки и галери, морски кораби и трансокеаници, истинска гора от мачти, кранове, такелаж. Фарад посочи на Йероним складовете на Африканската компания, огромните силози и магазини.

От моста навлязоха в улиците на Горна Александрия. Тук вече и дума не можеше да става за старовремски постройки, хилядолетни храмове и крепостни зидове, помнещи времето на Първия кратистос. Каменни здания се издигаха на седем, десет, петнайсет етажа, често свързани помежду си над улиците, което, от една страна, осигуряваше на минувачите благословена сянка, а от друга — човек оставаше с впечатлението, че влиза в една огромна сграда, мръсен лабиринт от гигантски коридори, в който можеш само да се изгубиш. В това почти затворено пространство какофонията от човешки и животински гласове, екзотична музика и екзотични песни беше почти оглушителна. Господин Бербелек вдигна глава. Над него небето просветваше между съединяващите терасите мостчета. Там, на по-високите етажи и върху плоските покриви на тези сгради, там, под слънцето на Навуходносор, течеше друг, успореден живот: пешеходци, виктики, камили, зебри, хумии, коне, мулета, кози, сергии и прекупвачи, магазини и работилници. Само мухите, москитите и стършелите се кълбяха еднакво и на слънцето, и на сянка. Господин Бербелек с раздражен жест смете от лицето си нахалните насекоми; те тутакси се върнаха.

От невидимо минаре муедзин канеше за следобедната молитва.

Завиваха толкова много пъти, че когато най-сетне спряха, Йероним трудно се ориентира дори в посоките на света. Зайдар скочи пръв, отвори, без да чука, и влезе вътре. Виктиката бе спряла в тъмна уличка без изход, къщата беше с решетки на прозорците, прясно варосана. Господин Бербелек вдъхна през носа и тутакси съжали: вонеше ужасно. Над входа висеше фирма, но надписът не беше и на гръцки.

— Демиургос Харшин, син на Зебедей, син на Коджи, препаратор — прочете Фарад.

Титлата на демиургоса на табелката не означаваше нищо: всеки втори занаятчия се обявяваше почти за текнитес.

Влязоха вътре.

— Богове — въздъхна Фарад, огледа залата и си запуши носа.

Въпреки многото прозорци повечето светлина идваше от лампите високо на тавана; прозорците бяха запречени с купчини чучела на животни, оцавени и неоцавени кожи, скелети и отделни кости, прозрачни и непрозрачни буркани с консервирани в тях части от тела, още по-загадъчни затворени кутии и кашони. Всичко това беше струпано край стените почти до тавана, някога сигурно подредено по лавиците, нищо чудно на тях да се криеше някакъв ред, защото окото виждаше само хаос.

Господин Бербелек отиде в центъра на залата, където на успоредни маси се кипреха в цялата си отвратителност още недовършени творби на препаратора. По-нататък, към вратите за стаите, бяха готовите произведения. В момента общо над сто мъртви очи зяпаха Йероним — ами онези животни, дето нямат очи, ами онези, които пулят засега празните си очни ями...? Господин Бербелек пипна предпазливо отворената паст на изпънал се за скок хищник.

— Какво е това? Хиена?

— Ааа, не, не, естлос. — Гърбав старец полунегроидна морфа, се дотътри до господин Бербелек, прекъсвайки полугласния си разговор със Зайдар. — Това е специална поръчка, предизвикателство за един демиургос. — С усмивка потупа хищника по голия, сиреч без кожа, гръб. — Такива създания няма, аз ги творя, от мъртви части.

Господин Бербелек отметна бялата качулка и се огледа из залата.

— Как тогава се разбира кои животни са истински? Не познавам тукашната фауна. Това например — ще е птица, нали?

— Ааа, естлос, ето това е въпрос, това е въпрос!

Харшин заклати енергично плешивия си череп, едновременно подръпвайки рядката си сива брадичка. Йероним забеляза, че лявото око на препаратора има перде, а тялото му е разкривено не само от гърбицата: частична парализа е обездвижила лявата му ръка, лакътят е превит в неестествен ъгъл. От какъв вид е безумието на този човек? Щом дори под калокагатичната корона на Навуходносор се е деформирал така... Поне гръцкият му език е останал кристалночист.

— Това е въпрос, над който съм мислил дълги години, преди изобщо да опитам да постигна съвършенство в моята текне. Кои животни изглеждат „истински“, на кои сме в състояние да повярваме, кои никога не биха могли да съществуват? Зад простотата на всяка красота се крие голяма философия, която се постига така, както са го

правили софистесите, с огромно усилие, по трупите на мислите. Именно тук, в Александрия, е извършена първата аутопсия и вивисекция на човека; традицията е дълга и богата. Да не мислиш, естлос, че препарирането е само примитивна текне за разкрасяване на мърши? Ха!

Харшин за момент зашляпа към ъгъла, където изпод купищата боклук изрови книга с кожена подвързия. Господин Бербелек използва тази пауза, за да погледне въпросително Ихмет. Персиецът вдигна рамене.

Гърбушкото тикна книгата под носа на Йероним. *Peri fizeos. Katharmoi*, прочете господин Бербелек.

— Емпедокъл от Акрагант! — възкликна препараторът, досущ жрец, който започва да хвали боговете. — Не Александър, а той е бил първият истински кратистос! Възкресявал е мъртвите, управлявал е ветровете, аурата му е изгаряла болестите в цели страни, никой не е оставал неубеден, след като го е изслушал. Наистина е бил като безсмъртен бог сред другите, не като смъртен човек. Наричали са го магьосник. Ха! Хвърлил се е във вулкан, но пиросът се оказал по-слаб от морфата му, лавата не могла да унищожи тялото му. Емпедокъл от Акрагант столетие преди Аристотел е опознал правата на природата, четирите първоелемента, четирите корена, ризомата, филия, нейкос, непрестанно свързващи се и разделящи се, вечния хаос и стремежа от форма към форма, от съединение към съединение както между всичко мъртво, така и между всичко живо. И ето какво е казвал: в началото не е имало нито Форма, нито Цел, ами смесица на всичко с всичко, свободен хаос; само глави, само ръце, само копита, само рога, само пръсти, само косми. После от тях се създали всички възможни и невъзможни комбинации: мечка с крила на водно конче, три глави без тяло, крак и ухо, рогати змии, ръце с хриле, птици с глави на тигри, мускули без стомаси, мускули без жили, мускули без кости, тела без начало и без край. Но повечето от тези създания не са били способни да преживеят или са можели някак си да оцелеят, но други са се справили по-добре и са изстребили първите. Така че накрая са останали само най-храбрите или тези с най-полезните органи. Размножавайки се, са придавали своята Форма на потомството. И какво тогава да стори препараторът, изправен пред този студен хаос от тела да избира формата на ново непознато съвършенство? Трябва да видя в главата си

цялата предистория на това животно, да видя как живее, как ловува, какви врагове има, как се размножава и ако успее да се оправя с всичко това, значи, животното е достатъчно истинско. Дори най-посредственият текнитес на флора или фауна не трябва да прави това, когато отглежда нови видове, пригаждайки потенцицията на неродените още и неразвити растения или животни към своята Форма, насищайки ги изцяло със своята аура, привличайки ги лека-полека, от поколение на поколение към себе си — той знае, че каквото и да се роди, ще бъде по-съвършено, все пак не е в състояние да изморфира невъзможното. Аз, аз съм този, който с много труд изнамирам възможното в потопа от невъзможности. Това изисква особен начин на мислене; мисълта също може да бъде заразена. Но попитай когото искаш в Александрия — няма по-добър от Харшин, сина на Зебедей! — Той оголи пред господин Бербелек изпочупените си криви зъби. Със свободната си ръка продължаваше да потупва по гърба изкуственото животно. — Повярва в него, нали, естлос! Истинско е колкото хиената. Нарекох го ройпус.

— Хм, наистина, помислих, че това е някакъв звяр, който не ми е познат. Господин Зайдар...

— А, да, да, ето, отиваме...

Старецът хвърли книгата към купа до стената и кимна към гостите да го последват. Без да се оглежда, повлече крака по тесен, потънал в полумрак коридор в задната част на ателието. При това не спираше да бърби.

— И ето че се изправих пред същия проблем, само дето сега разрешаването му не е в моите ръце, не аз вземам решението, ще ми го докарат и ще поискат да го обезсмъртя в истинската му форма, такова каквото е живяло, но аз не знам как е могло да живее, каква е била истинската му форма, какъв е бил възможният му живот, опитвам се да доловя в главата предците му, историята, но е невъзможно, невъзможно е, няма такава форма, то се разпада — както е казвал Емпедокъл: глава без тяло, очи без глава, зеници без очи. Може и наистина да са се променили до неузнаваемост по време на пътуването на север, не трябва да ги вкарват в сърцето на антоса на Навуходоносор, но всъщност нали той по-скоро би ги вдигнал на крака и излекувал посмъртно, макар че, все едно, няма смисъл, нито един антос на

кратистос не е толкова силен, тук не става дума за това, не знам за какво става дума, няма да мога, това е невъзможно.

Мрънкайки цялата тази тирада, той отвори странична врата и влязоха в друга работилница. Тук на три отделни маси в телени скелета имаше три чучела на животни в различен стадий на декомпозиция.

Така си помисли господин Бербелек, като ги видя, защото вече беше подготвен от думите на Зайдар и Харшин да види животински форми; но след третия удар на сърцето дойде опомнянето: какви ти животни, това не са, не бяха животни. Но не знаеше какво би могло да бъдат.

На масата отляво имаше тъмен храст от преплетени жили и сухожилия, без кръв, без кости, хаос от извадени на жълтата светлина вътрешни органи — но що за органи бяха това, в какво тяло са били опаковани, в каква форма? Нито връх, нито дъно, нито гръб, нито страни, нито глава, нито опашка, ами гъсто оплетени черни вени и сиви връзки, които не свързваха нищо, никакви части от организъм, просто започваха и свършваха в пустотата.

На масата срещу господин Бербелек висеше в скелето червен като бебешка кръв скелет на гигантска пеперуда. Разбира се, пеперудите нямат кости. Но — окото вижда, разумът назовава. Да имаше поне глава тази пеперуда — ала нямаше, от двете страни я увенчаваха прозрачни мехури от опъната ципа, наполовина пълни с някаква мазна пихтия. Лявото крило на „пеперудата“, по-скоро костите на лявото крило бяха два пъти по-големи от костите на дясното.

На масата отдясно теловете оплитаха одрани крайници на голяма маймуна, крайници и глава. Туловището липсваше.

— Казват, че точно така е изглеждала — отвърна препараторът на въпросителния поглед на господин Бербелек. — Че вътре е имало само зелена мъгла. И от тази мъгла — лапи, крака... Изглежда, се е превърнала в капки и се е изпарила, докато са се връщали в Александрия. И какво да го правя сега аз това?

Демииургосът разпери безпомощно ръце и левият лакът се вдигна над рамото му.

Ихмет Зайдар се приближи до непеперудата, полека прекара нокът по мехура от лигава ципа.

— Е, куршум ще я пробие — измърмори.

След което се усмихна криво към господин Бербелек, сякаш вече напълно освободен от неговата Форма.

— И какво, естлос? Ще полувуваш ли?

* * *

На следващия ден, 28 априлис, на Диес Луне господин Бербелек се запъти към Александрийската библиотека. Фарад отпрати още сутринта. Никой не видя как Йероним вади изпод двойното дъно на пътническия си сандък овехтяла книга с черни корици и я пъха в широкия джоб на кируфата.

Музеят, който Александър отваря за шейсетия си рожден ден, създаден по образец на Ликея на неговия учител и втори баща Аристотел, отначало включва параклиси, посветени на музите (с времето превърнати в светилища на най-различни богове), градини, в които се организират лекции под открито небе (с времето погълнати от Градините на Паретене), бестиарий (също погълнат от Градините) и основана от самия Аристотел библиотека. Библиотеката, и тя финансирана от държавната хазна, не се занимава само с физически изследвания и търсене на софия, а се оказва много полезна за нуждите на административния център на Александровата империя, в какъвто бързо се превръща градът. Скоро тя се отделя като независима и се разраства далеч над намеренията на своя създател. Днес, след близо две хиляди години непрекъснато събиране, копиране, преводи и архивиране на книги и всякакви други материални носители на човешката мисъл, Голямата библиотека в самата Александрия наброяваше над двайсет сгради с няколкостотин милиона книги в тях; освен нея имаше и най-различни филиали в страните от бившата империя. Само Пергамската библиотека от най-добрите времена на Селевкидите можеше да се сравнява с нея.

Обикновеният пришълец, който поискваше да ползва натрупаното в тази съкровищница на знанията, следваше да влезе там през Серапеума. Светилището на Серапис първо е анексирано от разрастващата се Библиотека. То все още беше седалище на култа към бога на плодородието и смъртта — макар че го засенчваше прочулият се с множеството излекувани храм в Канопа — но преди всичко

изпълняваше ролята на вход в Библиотеката. Библиотекарите и жреците си бяха изработили изпробван от вековете кодекс за мирно съвместно съжителство, удобен и за двете страни.

Виктиката на господин Бербелек премина по моста на Мареотското езеро, свърна от Пелусийския път наляво и спря заради задръстванията в центъра на югозападната част на Стара Александрия. Йероним плати на виктикаря, нахлупи плътно качулката и се сля с тълпата минувачи. По примера на Зайдар се беше сдобил с бамбукова тояга, така наречената рикта — главно за да ръга в ребрата и удря по прасците другите пешеходци, както и да се пази от подобни действия на чуждите рикти. Аристократите по принцип не се движеха из града пеша и без прислуга.

Нямаше как да сбърка Серапеума, виждаше го отдалече. Не че сам той не беше висок — беше си — но и се издигаше на огромна платформа над града. Господин Бербелек се заизкачва, като броеше стъпалата на широкото стълбище. Сто шейсет и три. В центъра на платформата се издигаше храм с мраморна колонада. Нямаше нито врата, нито стражи, поне Йероним не видя такива; всеки можеше да влезе. Зад колонадата и сенчестото преддверие с блестяща мозайка на тавана, представляваща Слънцето, се отваряше Голямата зала на храма със статуята на Серапис в центъра. Това не беше оригиналът, дело на Бриаксис, изваян по специалната заръка на Александър — той беше унищожен по време на Второто питагорейско въстание. Сегашната статуя беше пренесена от Серапеума в Канопа. Брадатият бог седеше с разперени ръце — под едната клечеше двуглаво куче, в другата имаше масивен скиптър — и беше толкова голям, че ръцете му докосваха стените. Стените бяха покрити със златни, сребърни и бронзови орнаменти; самият бог беше от злато, сребро, олово, рубия и калай, сапфири, хематити, смарагди и топази. На една от стените високо под тавана имаше малък прозорец, който отваряха в деня на бога, когато в храма се внасяше Живото слънце; през това прозорче падаше тънък слънчев лъч и полагаше ярка целувка върху устните му. Самото Живо слънце биваше вдигано на височината на устата на бога и там увисваше във въздуха, между ръцете му. Когато предния ден минаваха пред храма, Фарад услужливо обясни на господин Бербелек, че в дланите на Серапис са монтирани силни магнити. Йероним

съжаляваше, че вече не му е писано да види как са се почитали великите богове.

Зад статуята имаше две врати, водещи до страничните кораби и по-нататък, в подземието, през лабиринт от хранилища, който постоянно растеше, до главното здание на Библиотеката. Под дясната ръка на Серапис имаше маса за дарения за храма, под лявата — маса с дарения за библиотеката. Даренията, естествено, бяха доброволни и в свободно количество, но в обилния словесен поток на Фарад се съдържаше информация и за тази традиция.

Йероним сви надясно, бръкна във вътрешния джоб на кируфата и остави на масата пет житни таланта. Чиновникът от Библиотеката вдигна поглед над книгата, в която се записваха даренията.

Господин Бербелек се подпря на масата с ръка, на чийто безименен пръст имаше родов пръстен.

— Естлос Йероним Бербелек-от-Острог търси мъдростта в светилището на Музите — рече на гръцки.

Чиновникът кимна към един от голите роби, които клечаха до стената. Робът скочи към него; чиновникът му прошепна нещо на ухото. Дулосът бързешком се скри в страничния кораб.

— Заповядай да си починеш, естлос.

Господин Бербелек седна на мраморната пейка зад гърба на Серапис. Положи ръце върху риктата, подпряна в пода между коленете му. Лицето му все така бе скрито под бялата качулка; железният пръстен със Скакалец беше единственият видим знак за идентичност.

— Естлос?

Той вдигна глава. Повиканата библиотекарка очевидно беше родовита александрийка, ако се съди по кожата с цвят на мед, гърдите с класическа форма, черната коса и правия тесен нос. Дългата й пола беше закопчана високо над талията с брошка със знака на библиотеката.

Тя го заведе в източния кораб, където седнаха на една от ниските мраморни маси, отрупана с купчини книги. В дъното на помещението работеха двама библиотекари, разговаряйки тихо над отворените ръкописи. Това беше светилище на сянката, хлада и тишината, лампите хвърляха само толкова светлина, колкото да може да се чете.

Библиотекарката почерпи Йероним с медотокал от купа, пълна с плодове. Той благодари.

— Береника — представи се тя. — С какво мога да ви помогна?

Той извади книгата. Береника протегна ръка. След кратък миг на колебание Йероним ѝ подаде изданието.

Тя го отвори, прелисти няколко страници и го погледна въпросително.

— Гръцки, окски, гелски, вистулски, готски, московски или латински превод. Имате ли някой от тях? Сигурно имате.

Береника замислено положи затворената книга на коленете си — мръсно черно на меката белота — преплете пръсти върху нея — той сега видя, че има еднакви халки на палците — и леко наведе глава. И двамата скриха лицата си: тя под завесата от коси, той в сянката на качулката.

— Бих искала да знам как си се сдобил с нея, естлос.

— Имате ли тези преводи, или не?

— О, сигурно ги имаме.

— Тогава?

— Как? — повтори тя. — Естлос?

— Но какво има? Толкова ли е рядка?

— Наистина ли не знаеш...

— Щях ли да идвам тук и да питам...

— Е, да. Да. — Тя помълча. — Всъщност трябва да докладвам за нея на началниците си.

— Но за какво, богове! Поне ми кажи каква е тази книга. Кой е езикът. Какво пише в нея. Знаеш.

— Знам, знам, познаваме такива книги.

Начинът, по който го каза, интонацията, с която устните ѝ отрониха това „такива“, тутакси отвори в главата на Йероним пътечка на бързи асоциации. Александрийската библиотека на теория е независима институция, но все пак е на земята на Хипатия, в антоса на Навуходоносор. Като родовита александрийка, Береника притежава всички добродетели и проклетия на тази Форма.

Господин Бербелек отметна качулката. Обърна се към жената и леко я стисна за ръката. Тя потрепери.

— Можеш да ми кажеш — рече. — Длъжна си.

Тя инстинктивно кимна.

— *Светлината на нашата Господарка*, най-вероятно първо копие — заговори трескаво. — Езикът е на Лабиринта, една от

свещените писмености в Кафтор, от хилядолетия не се ползва. Когато след Петата война на кратистосите и Прокуждането на Илеа Колотропийска се появяват лунните култове, те възприемат тези традиции и новия език като своеобразен шифър. Из Европа и Александрийска Африка започват да се разпространяват издания и книги. Непосредствено след Прокуждането кратистосите остават особено чувствителни, оказват натиск върху владетелите, всички заловени последователи на Господарката са осъдени на смърт. Оттогава са минали няколкостотин години, но подобна книга все още е утежняваща улика в антосите на повечето кратистоси. Тук също, в антоса на Навуходоносор; особено тук. Трябва да знаеш, естлос: някога Потния е владеела тези земи, от Пиренеите до Садара и Аксум. Имаме тези заглавия в библиотеката, всички, но те не се изнасят и никой външен няма достъп до тях.

Проклетата Магдалена Леезе, каза си господин Бербелек. Само това му липсваше. Ако и Шулима е забъркана в това...

Стисна рамото на Береника; веднъж му се подчини, няма да се опъне и сега.

— Върни ми я.

Но тя скочи, изтръгна се от хватката му, отдръпна се от масата. Притисна книгата до гърдите си (мръсно черно на светлокафяво).

— Мисля... мисля вече да си тръгваш, естлос.

Хубаво връщане на великия стратегос, няма що, въздъхна наум Йероним и пак се скри под качулката. Някаква си библиотекарка — уж уплашена, а без проблеми му се изплъзна. Друго нещо: наистина ли сложих на везната морфата на стратегос, нямаше да я заколя, това не беше заповед, не ми се е клела във вярност все пак. Не си кратистос, Йерониме, нито крал, нито аристократ на чистата Форма. Детските фантазии на Авел ти объркват главата. Магьосника изяде сърцето ти, забрави за онзи живот.

Той излезе от Серапеума на заления от слънцето площад. От височината на сто шейсет и трите стъпала виждаше цялата Стара Александрия, чак до светилището на Изидата и големия фар на остров Фарос. Небето беше безоблачно, девствена синева, от която струи пречистваща яркост. За няколко удара на сърцето настроението на Йероним коренно се промени. Въпреки всичко — каза си, вдишвайки дълбоко морския бриз — въпреки всичко Ихмет беше прав: дълги дни,

топли ноци, сияние във въздуха, хората по-здрави и по-красиви, подправките по-пикантни, вината по-горчиви; така човек може да си втълпи живота и радостта от живота, това е благородна форма. Да е благословен хилядократно Навуходonosор Златни! Няма да се предам. Винаги мога най-малкото да плюя в лицето ѝ, нали!

Слизайки от платформата на храма, господин Бербелек се смееше на глас.

* * *

Разделиха се при Фонтана на Хезиод. Алитеа беше убедена, че той възнамерява да посети римския бардак — добре усети настроението му, но Авел беше възбуден от съвсем друго нещо. Снощи след вечерята се беше заприказвал със Зенон, сина на естле Лоте от първия ѝ брак. Робините не спираха да доливат вино, разговорът прескачаше от асоциация на асоциация — цирка на Аберато К'Ире, черните олимпиади, римските гладиатори; и тогава Зенон разказа за това място и показа белега си, крит от майка му и семейния текнитес на тяло — тесен и блед, на бедрото. „Всеки младеж от добро семейство има поне един такъв — убеждаваше го Зенон. — Това сега е модерно. Всички ходят. Не е прието да се откажеш. Градините на Паретене, разбира се, на Диес Мартис, час след здрачаване, но се отива по-рано. Двайсет и втора градина. С препоръка. Един белег, една препоръка. Искаш ли?“

Що за въпрос! Формата не допускаше отказ, само страхливец би се отказал — нищо чудно, че „всички ходят“. Но той действително искаше. Макар че може би именно Формата го караше да иска. От салон в салон, от един квартал в друг, където и да се срещнат двама или трима млади мъже от добри семейства — достатъчно е един да я наложи съзнателно, неволно — и тя ще победи, неподдаваща се на отхвърляне, ще я понесат по-нататък... Когато сега на влизане в Градините, мислеше така, озърнал се назад, към вечерния град, към Александрия от хоризонта до хоризонта, от небе до небе, той си представи гигантски юмрук, стиснал столицата на Египет и изстискаващ от нея най-свежи, най-живи сокове право върху плодородната почва на Градините на Паретене всяка седмица, в деня

на Марс, един час след здрач. Ако изобщо съществуват някакви богове, то са точно такива, мислеше си Авел. И точно така им принасяме жертви: пламенно, на драго сърце, по собствена свободна воля. Защото знам, че това е Форма, но искам да ѝ се подчиня. Ако не бях дошъл тук, нямаше да мога да ги погледна в очите: Зенон, другите, които ще научат, че съм отказал. Разумът не управлява срама. Срамът се ражда от непрестанното сравняване с образа на човек, какъвто бихме искали да бъдем. Баща ми също трябваше да накаже онзи убиец на „Ал-Хавиджа“; срамно е, че го остави да избяга. Аз знам как не мога да не се държа. И Авел несъзнателно галеше ръкохватката на готския кинжал, скрит под кируфата.

Свещените градини на Паретене бяха открити още под аурата на кратиста Илеа, преди Войната на кратистосите. Казват, че всички най-добри текнитеси на ге и на флора са жени, именно техните произведения остават в историята. Създателка на Градините беше Мария Анатолийка, Черната гълъбица, същата, която е отгледала млечната палма и пясъчната пшеница, серба и зербиго. Преморфирала е това кътче египетска земя така, че оттогава всяко растение е можело да му наложи своята Форма — тук растяха при условия, близки до родните, най-екзотични видове от най-отдалечените краища на Земята. (Вече по времето на Навуходоносор част от Градините беше оградена с панели от воденбургско стъкло за допълнителна изолация.) Софистесите и до днес спореха каква всъщност беше морфата на Черната гълъбица, какво беше направила с тукашния керос.

Градините на Паретене бяха достъпни за гости през цялото денонощие, входът струваше дваисет драхми. Авел плати и влезе. От параклиса на Паретене веднага след входа алеята се разклоняваше на по-малки, които обикаляха Градините. В тази окръжност бяха затворените градини, обикновено под патронажа на светилището или на високопоставени семейства, извън нея — отворените градини под патронажа на Хипатия. Дваисет и първата градина беше от вътрешните с патрони Птоломеите.

Вече се смрачаваше, робите палеха лампите. Осветяваше се само околоръстната алея, вътрешността на градините бързо потъваше в полумрак, из който танцуваха милиони сенки. Авел задмина параклисчето и погледна над желязната ограда — от северните градини прекрасно се виждаха морето, Големият залив и Фарос,

отразената светлина от фара стига през гъсталака дори тук. Авел обаче зави на юг.

По това време Градините се посещаваха главно от търсеци усамотение двойки; дваисетдрахмовият входен билет впрочем беше и затова, да не влизат уличниците. Индийската градина, Градината на Хатат, Градината на Антиподите бяха най-популярни. Ледената градина и Градината на Садара пък се посещаваха най-слабо.

Авел мина първия завой. На всяко разклонение имаше малка статуя на Паретене, по атрибута, който държеше, можеше да се разбере видът на дадената градина. Зенон беше казал на Авел да завие при Паретене със змията в нозете.

Но не му каза, че това е едва втората градина на южната алея и изненаданият Авел спря при вида на каменната група от жена и чудовище. Ръката стискаше влажната от пот дръжка на кинжала. Той облиза устни, огледа се — никой не минаваше, впрочем какво значение има дали някой ще го види, нали точно това се искаше — всички да видят как Авел Латек, Авел Бербелек с този кинжал...

Би могло да ми се случи нещо, да се загубя, баща ми да ме хване и да ми забрани, всъщност не съм длъжен да ходя там, някак ще се извиня, ще ми повярват — той знаеше, че няма да му повярват — малко ли камъни има, всякак мога да се спъна в неподходящ момент, чиста случайност, удар между ребрата, лекарят закъснява, случват се тези неща, Зенон каза, че се е случвало — но случаят няма власт над Формата, можел ли е Александър Велики да умре, падайки от коня? — ако сега се върна, а никой не ме видя, така че никой няма да знае, че...

Авел се отдалечи доста от статуята, вече стигна до входа на градината, стоманеният герб на Птолемеите — орел върху светкавица — блестеше в полумрака. Вратата се отвори още преди да е почукал. Зенон чакаше до вратаря, готов да гарантира за него.

— Влизай, влизай, почнали са по-рано.

Почерпи го с тутуница. Авел вдъхна дълбоко. Държеше тутуницата в лявата ръка, погледна — не трепереше. Усмихна се криво.

— Добре, надявах се да не се наложи да чакам.

На Земята на драконите, Южен Хердон, растяха определено гигантски дървета с дънери като кули, високите им корони напълно закриваха потъмняващото небе. Хартиени лампиони и ехото от хорови подвиквания показваха пътя. Вървяха зад роб, понесъл голяма амфора.

Зенон припираше Авел, изпревариха дулоса. „Побързай, да видя поне края!“ От клоните на колосалните дървета висяха гирлянди тъмновиолетови лиани с леко фосфоресциращи червени цветове. Като се озоваха на поляната, Зенон хвърли фасата в един от тях. Цветът тутакси се сви в пурпурен юмрук.

На поляната имаше стотина души, девойки и младежи, почти всички под двайсет и пет години; с едноморфно свършени тела, допълнително идеализирани от скъпо платени текнитеси, приличащи си досущ братя и сестри, всички аристократи или наследници на родове, стремящи се към аристокрацията, бъдещият елит на Александрия, Децата на Навуходоносор. Те се смееха, крещяха ругатни, обиди и приветствия, пиеха тъмно вино от кристални чаши, пушеха сладък хашиш с персийски лули. Някои седяха на тревата, край дебелия коренища на драконовите дървета, няколко двойки, заети с ласки, вече не забелязваха околните, но повечето бяха застанали в кръг около центъра на поляната, където един гол младеж с нож гонеше друг гол младеж с нож. Над главите им висеше пръстен от яркочервени лампи.

Зенон и Авел си пробиха път през навалищата и застанаха в първия кръг зяпачи. Пътюм Зенон грабна от един дулос разносвач чаша вино.

— Ха! Знаех си! Мише сърце! — плю с отвращение и протегна към единия с ножа, който бягаше, ръката си с жеста на Обърнати рога.

Авел видя, че другите показват същото. Гласове ругаеха страхливостта на Гай и подканяха Аксиндър най-сетне да се разправи с него. Авел пушеше настървено, но и това вече не помагаше.

Противниците се гонеха из кръга, явно това траеше дълго време, защото те по-скоро се местеха, Аксиндър, целият червен, крещеше на Гай и размахваше ножа, Гай от време на време поглеждаше назад, нито един от двамата нямаше дори драскотина.

Изведнъж Гай се олюля и бутна един от струпалите се; той го отблъсна и Гай падна по гръб. Аксиндър скочи към него — сега ще го убие, помисли Авел — но Гай избягна ножа от ръката му, обаче Аксиндър пък стъпи с един крак на гърдите му. И двамата дишаха тежко.

Тълпата почна да вика една-единствена дума: „Покори се! Покори се!“ — Формата на ситуацията беше толкова силна, че самият

Авел не разбра кога почна и той да вика същото, краят трябваше да настъпи, такава беше реалността: „Покори се!“.

Аксиндър премести мръсния си крак към устата на поваления. Гай вече не можеше да се колебае, замижа, вдигна глава и целуна крака на победителя.

— Аксиндър! Аксиндър! — скандираше тълпата, Авел и той с останалите.

Към Аксиндър се спуснаха две момичета, започна се прегръщане и целуване, той, целият грейнал от триумфа си, вдигна нагоре чистия нож, сякаш беше някакъв трофей; някой му подаде чаша вино, той го изля на главата си. Всички се засмяха.

Гай пропъзля извън кръга червена светлина от лампите.

— Добрее — измърмори Зенон и даде на Авел празната чаша. — Херман е тук. Докато не са се разотишли.

И преди Авел да схване значението на тези думи, синът на естле Летиция Лоте влезе в центъра на поляната и плесна три пъти с ръце.

— Сега внимание! — извика. — Госпожи и господа! Сега! Вечерта едва започва! Не си тръгвайте! Сега! Слава на естлос Херман от Меретепите! Синът на Адмос! От хилядолетна кръв! Правнукът на победителя от Родос! Деветнайсет години! Трети двубой! Четири белега! Слава сега!

Херман излезе от кръга и отиде при него в центъра на поляната, облечен беше само с бели шалвари, които тутакси свали; някой му хвърли нож, Херман го хвана във въздуха. Зенон се обърна към Авел:

— Сега! Сега! Слава на естлос Авел от Бербелекови! Синът на Йероним! Йероним Бербелек! Да! Стратегосът на Европа! Победителят от Умита! Победителят от Финас! Завоевателят на Кучешкия град! Мълнията на Вистулия! Позорът на Магьосника! Да! Синът на Йероним Бербелек! Шестнайсет години! Първи двубой! Слава! Сега! Тук и сега!

С всеки вик за почест на баща му Авел все по-уверено чувстваше, че ще загуби, че е обречен да загуби, победата му е невъзможна. Бавно и спокойно, почти като в транс — увереността беше тъй голяма — свали кируфата и шалварите, развърза сандалите, извади от пазвата си готската кама. За миг се вторачи в черното закривено острие от пуринична стомана. Дръжката във форма на кобра беше мокра от пот, той отри дланта си в бедрото.

Зенон потупа Авел по рамото и се върна при зрителите. Авел вирна глава. Вече нищо не чуваше, наоколо скандираха нещо, но той не чуваше какво, червената светлина му бе отнела слуха. — Херман вървеше към него, беше с половин пус по-висок, стискаше ножа някак странно пред гърдите си. „Той е тренирал — каза си Авел, — той вече се е бил два пъти, знае как. А аз само съм си играл с кама. Няма как да спечеля. Трябва да хвърля кинжала и да падна на колене, да му целуна краката. Иначе ще ме заколи. Хряс!“

Представи си го: как коленичи и му целува стъпалата. Кръвта се заблъска в слепоочията му. Озъби се. Почит за естлос Авел Бербелек! Синът на Йероним! И се хвърли към Херман. Онзи замига, вдигна ножа, в последния момент го отпусна, отстъпи назад, обърна се и търти да бяга. Авел беше бърз, в гимназиона изпреварваше всичките си връстници. С десет крачки настигна Херман, почна да му нанася удари по гърба, резна го по бедрото, през ръката; сграбчи го за косите и го дръпна, спирайки го на място, после заби кинжала в дясната половина на седалището.

Херман падна. Зенон дръпна задъхания Авел настрани. Над победения се наведоха лекари, демиургоси на кръв и кости. Авел извърна изумения си поглед.

Висока аристократка с брилянткови обеци и цветна татуировка по цялата шия подаде на Авел голяма чаша вино. Усмиваше се широко. Най-естествено, сякаш бършеше потта от челото си, Авел я притегли към себе си и я целуна, жадно пиейки дъха ѝ.

Зенон го хвана за дясната ръка и я вдигна високо, както си беше още на юмрук. Скандираха вече всички, случилото се беше безспорно: — Авел! Авел! Авел! Авел!

* * *

Първото нещо, което естле Летиция Лоте направи след завръщането си в Александрия, беше да устрои прием по този повод. Разбира се, не заради естле Амитаче; важното беше александрийската аристокрация да приветства самата Летиция. По думите ѝ приемът трябваше да бъде „скромничък“. Покани малко над сто гости. Вечерта на трети маюс, на Коленопреклонението пред Слънцето — когато

ръбът на слънчевия диск докосва златната статуя на Александър — вратите на двореца се отвориха.

Колкото и голямо да беше, гостоприемството на естле Лоте си имаше граници, впрочем нямаше и обичай на поканените да се възстановяват парите за покупките, затова господин Бербелек трябваше да плати за своите и на децата си дрехи от собствения си джоб. Неволно вдигна вежди, като видя сметката, изпратена му от шивача мидиец и вавилонския бижутер на Лоте: деветдесет процента от сумата беше за тоалетите на Алитеа. Разбира се, плати безропотно; но намери сгоден случай да поразпита Порте и Антон за разпространяващите се сред прислугата и робите приказки (най-сигурният източник на информация във всяка къща!) и излезе наяве нещо, което всъщност Йероним беше очаквал: Алитеа прекарваше по-голямата част от времето си с естле Амитаचे, в двореца или в града, в луксозни бани и сомеи на технитеси на тяло, покупките си също беше правила в компанията на Шулима. Тя я морфира пред очите ми, гневеше се господин Бербелек. Сега, когато Алитеа е най-податлива, Амитаче оформя бъдещето ѝ. И как да се противопоставя на това, как? Не мога; би трябвало да сломя Формата на собствената си дъщеря, да потисна волята ѝ. Кога започна това, на „Ал-Хавиджа“ ли? Или още на срещата им в цирка? Защото е вярно, че родителите никога не са най-близките приятели на своите деца; тази роля винаги се пада на чуждите, когато децата търсят начин да се изтръгнат от формата на бащата или майката — и слепешката падат в противоположни форми. Само че в случая с Авел чуждият съм аз, Алитеа обаче си е намерила По-голяма сестра.

Но когато я видя вечерта на приема в големия атриум на двореца, до племенницата на Хипатия, да посреща прииждащите гости, с един от тоалетите, за които беше платил почти състояние, целият му гняв се изпари и той призна спокойно, че Шулима е победителка и всъщност това дори не го дразни. Защото видя една красива млада жена, горда аристократка. Само за няколко дни Амитаче почти беше успяла да превърне Алитеа в александрийка, дори кожата ѝ по някакво чудо беше започнала да става меднозлатиста, с цвета на Навуходносоровото злато. Черните къдрици падаха на изкусно фризирани вълни по гърба ѝ чак до също черния широк колан, бродиран със сребро, надолу се спускаше дълга пола от снежнобяла коприна, разрязана почти до

коляното, в разреза проблясваха златните шнурове на високите сандали, овързани няколко пъти около стройния прасец; кракът беше леко издаден напред. Алитеа беше гордо изправена с вирната глава и брадичка, раменете дръпнати назад, гърдите — е, все още далече от Навуходносоровата морфа — изпъчени, между тях сребърно колие спускаше ледената си метална висулка, полузаязлото на хоризонта слънце остро проблясваше върху нея, когато Алитеа подаваше дясната си ръка с дланта нагоре, та аристократите с поклон да могат да целунат вътрешната страна на китката ѝ, и високите аристократи на Египет наистина се покланяха и полагаха формални целувки, тя ги награждаваше с кимане и жест на черното ветрило от крило на василиск, което държеше с дясната ръка, леко и небрежно, достойно наистина за естле Амитаче: отваряне, прибиране, отваряне, леко размахване, затваряне, докосване ръката на госта... дори когато аристократите вече влизаха вътре и се смесваха с останалите гости, пак се извъръщаха към Алитеа и я обсъждаха полугласно, опитваха се да доловят погледа ѝ. Тя се правеше, че не забелязва.

Отдясно на естле Лоте стояха синовете ѝ и естле Амитаче с естлос Камал, брата на Летиция. Това място беше предназначено за естлос Бербелек, но той се измъкна уж по бизнес въпроси. По-лошото беше, че измъкването отговаряше на истината: съгласно информацията, получена от Анеис Панатакис, поканата беше приел и беше дошъл естлос Кетар Ануджабар, един от двамата основни съдружници в Африканската компания. Без да чака формално да го представят, той отиде при Йероним и поде разговор. Беше, разбира се, доста по-висок от него; под отворената картиба се виждаха черните му мускулести гърди (през по-голямата част от годината Ануджабар живееше в антоса на Меузулек, в крепостта Сала на западния бряг на Африка), подстригана на квадрат брадичка обрамчваше лицето му, месестите устни вечно бяха изкривени в оскърбително явна насмешка. Той се възползва от неразговорливостта на Бербелек и натрапи формата за разговор. Сочеше с чашата абсент отделни гости и полугласно разправяше на Йероним по-забавните клюки за посочените; някои от тези сплетни всъщност бяха завоалирани коментари и намеци за търговски оферти от писмата на Кристоф Нюте. Господин Бербелек слушаше с интерес. Явно естле Лоте наистина познаваше всеки, който си струваше да се познава в Александрия.

— Естле Марта Одиджа, Втора довереница на Гемите, в действителност контролира канцеларията на Хипатия и споделяше с нея последните двама любовници; веднъж побесняла и удушила няколко свои робини. А, този пък там е Изидор Вул, усмихни му се, естлос, двамината до него са горилите му, бивши войници на Хорър, странно, че е дошъл, да можеше да видиш в каква крепост живее; някога е държал монопола върху търговията със Златните царства, но напоследък нещо там скърца, конкуренцията голяма, три покушения, ако не и повече. Упрак Индиеца, не този, другият наляво, до римлянката с рубина на зърното, Упрак наследи лудостта на Химеройс, форсира проекта за бент на Нил, половината му състояние вече е потънало там, Хипатия и Навуходносор, естествено, никога няма да се съгласят, но за бога, да не му кажеш! Хе-хе. Охо, ето го и нашия кривоглед дипломат Узо, човек на ипонския император, рядко идва в града, стои си на границата на короната на Златния. Много е популярен в двора, дава фантастични рушвети. Ако знаех с каква цел... Зад цветовете на яприса, под чадъра са сестрите Ичепе от Птолемеите, Ази и Трез, но не се опитвай да познаеш коя коя е, живеят заедно, омъжени са за един мъж, текнитесът премахва всичките разлики в телата им, самите те сигурно вече не се различават една друга, обща морфа. Онзи там младеж, дете не може да се откъсне от ръката на щерка ти, е естлос Давид Моншебе, от Вторите Моншебе, внук е на наместника на Горен Египет, арес. Искаше да избяга при Хорър, баща му го държа половин година под стража. Явно се е огънал или пък Давид му се е закълел в нещо. Онези, дете тъкмо влизат, са Глакови. Имаха демократ в семейството, подозрителна морфа, по-добре стой далече от тях. Красавицата, дете се здрависва с Летиция, е естле Игнатиа от Ашаканидите, от Инд са, но от две поколения са в короната на Златния, Игнатиа май дори лично се е срещала с кратистоса. Ей там, оттатък басейна, пред флейтиста е естлос Хайне Оникос, току-що се върна от джурджа. Впрочем май и ти се канеше да ходиш, а, естлос?

— Поканен съм.

— Е, отиваш или не? Поприказвай с него.

Естлос Ануджабар без проблеми убеди сенешала да настани двамата на една маса за вечерята. Наистина естлос Оникос веднага беше запитан за неотдавнашната си ловна експедиция.

— О, това не може да се разкаже — каза той най-сетне след сумтене и подръпване на брадата. — Както си спомням сега... не, не беше точно така. Тоест докарахме различни трофеи, но те вече не си приличат, съвсем различна форма, не може да се задържи в короната на Навуходоносор; същото важи и за спомените. Какво бих могъл да ви разкажа? За чудовищата? Да, имаше. Човек трябва сам да отиде и да види.

— Колко навътре влязохте? — разпитваше Куетар.

— Не много. Две десети от втория кръг. Северния бряг на Костенурковата. Лусинда искаше и още по-далече, ама те, нимродите, винаги искат. Ксеврите и хумиите вече не ни се подчиняваха, яденето беше отвратително, нощем камъните пропълзяваха под кожата на животните, един роб почна да сере с уста...

— Ее, не на масата! — направи недоволна гримаса естле Игнатиа Ашаканидка.

— Моля за извинение. Във всеки случай решихме, че е време да се връщаме.

Господин Бербелек слушаше мълчаливо.

— Май пажуба помага — обади се естлос Давид Моншебе, който също седеше на тази маса.

През повечето време се беше въртял на стола, за да може да види настанената на масата на Лоте Алитеа, и не обръщаше внимание на дискусията. Йероним се запита дали младият арес изобщо знае, че седящият тук естлос Бербелек е всъщност баща на момичето — може да я представяха само като Алитеа Латек.

Естлос Оникос се изкашля въпросително.

— Отвара от пажуба — поясни Моншебе. — Добавя се във водата за животните. На драго сърце тръгват. Чувал съм, че диваците правят така. Шаманите дават пажуба на воините, които отиват отвъд Сухата река.

— Има такава лудост, древните са я знаели — вметна Кетар, избърсвайки си устата. — Тогавя тялото се разпада на парчета, кожата, месата, до кокал...

— Проказа — подхвърли млада негрийка.

— Не на масата де, храним се!

— Молим за извинение. — Ануджабар подстана и се поклони, но продължи: — Чувал съм, че пажубата в големи дози предизвиква

проказа.

— В големи дози дори калокагатията вреди — заключи естле Игнатиа и всички любезно се засмяха; подобни шегички могат да си позволят само всепризнати красавици. Изглежда, само Йероним забеляза, че всъщност шегата е политическа: казвайки това, Игнатиа беше погледнала ипонеца Узо, който седеше на съседна маса.

След вечерята, когато гостите се разделиха и една част отидоха в балната зала, а друга — да гледат изпълненията на наетите от Летиция актьори, акробати и магои, някои се пръснаха из палата, а трети пък излязоха в градината, естлос Ануджабар покани господин Бербелек да изпушат по лула на лунна светлина. Луната беше в полусянка, разрязана от светлината и мрака точно между моретата, хвърляше върху градината розов блясък, в който всичко изглеждаше по-меко, по-обло и по-хлъзгаво. Седнаха на една от каменните пейки около площада с фонтаните. Статуите на мъже, жени и фантастични какоморфи, от които под различни ъгли пръскаше вода, бяха изваяни по каноните на навуходоносорското изкуство — елински натурализъм, единни пропорции, египетски идеал за красота — докато самият дворец беше от времето на Химеройс, после само беше реновиран и приспособяван за новите обичаи. Част от тези нововъведения бяха впрочем атриумът, отворен към предния двор, и изнервящата асиметрия на планировката. Бербелек и Ануджабар седнаха в лявата част на площада. Точно срещу тях, зад завеса от сребристи капки, беше осветеният от хиляди лампи и факли дворец в профил; зад гърба им шумяха невидими палми и акации, и водите на близкото Мареотско езеро; над главите им беше безоблачното небе, толкова нагъсто инкрустирано със звезди, че почти ослепяваше и без полумесеца. Двойка гампарди лениво кръстосваха алеите.

Дулос донесе дълги лули от хорусово дърво с каменни чибуци. Кетар избра от кутията смес с една четвърт хашиш. Запалиха. В градината излизаха и други гости, спирайки обикновено при водоскоците. Господин Бербелек забеляза Авел сред неколцина младежи. Още от по-рано го беше поразила промяната, трудно забележимото поотделно преместване на тежестта на Формата на юношата. Например сега: заобикалят го така, че да виждат лицето му, млъкват, когато той заговори, не прекъсват тогава, когато той гледа — а са по-стари от него, от по-високи родове, мъже и жени. Авел се

озърта за роб — още не е протегнал ръка и някой вече му подава чаша от таблата. Смят се, когато той се смее. Нещо се крие зад всичко това, нещо трябва да се е случило — но под каква форма бих могъл открито да го попитам? Съществува ли изобщо такава форма?

— „По вика познаваме врага, по мълчанието — приятеля“ — цитира естлос Ануджабар.

— „Най-големите лъжи се казват в тишина“ — отвърна с цитат господин Бербелек.

Седяха обърнати в една и съща посока — краката изпружени на ниско подстриганата трева, лулите подпрени на гърдите — не се гледаха, нощта посредничеше в диалога им.

— Силните хора са справедливи и говорят истината, защото всяка лъжа изисква отказ от своята морфа и най-изкусните лъжци скоро забравят какви са.

— Когато се срещнат двама лъжци, чия Форма ще победи: на по-добрия или на по-лошия лъжец?

Когато превзел града, Ксеркс заповядал да посекаат всички оцелели жители, защото са затворили вратите и са му се съпротивлявали, макар че по-рано са се заклели във вярност. Тогава един подир друг започнали да излизат победени и да се кълнат, че искали да спазят клетвата си, но не могли, защото мнозинството искало друго. Ксеркс попитал запазилите мълчание вярно ли е. Те отрекли. Тогава той наредил да посекаат всички. Попитан откъде знае кои са излъгали, отвърнал: „Защото ги победих“.

— Не вярвай на човек, който през живота си не е казал нито една лъжа.

— Лъжците имат поне една полза: че когато казват истината, никой не им вярва.

— Който лъже дете, оскърбява боговете.

— В семейството на лъжци се родило дете, което казвало истината. Как е възможно? Защото бащата и майката били лъжци.

— Ако всички деца наследяваха Формата на родителите си, за човешкия род нямаше да има никаква надежда.

— Кой желае злото на собственото си дете? Всички бихме искали да ги видим по-добри, отколкото ние сме имали волята да станем, и така ги възпитаваме; а те — своите деца. По този начин накрая поколенията ще станат съвършени.

— Имаш ли деца?

— Седем.

— Аз само тези двамата.

— Наследили са ярка и силна морфа. Виждаш го, нали?

— Да. О, да.

— И момента, когато за първи път осъзнаваш, че вече работиш не за себе си, не за собствените си амбиции, а с мисъл за това, което ще дойде след смъртта ти.

— Да, май да. Аз напоследък по-скоро не съм имал големи амбиции.

— Но все пак си представяш някак бъдещето, в което... Не? Тогава поне тяхното бъдеще.

— Всъщност защо да искам да им осигуря богатство? Ако се окажат достатъчно силни, ще придобият сами, не е ли така? А ако са слаби — каквото имат, пак ще го пропилят.

— Тогава защо изобщо трябва да си губим времето в притеснения от бурите, морските чудовища, плитчините, пиратите, коварната конкуренция, капризите на пазара, непостоянните цени, непочтените съдружници, лъжливите партньори — и да се борим за все по-големи богатства?

Господин Бербелек сви рамене и бавно издиша сладникавия дим.

— Защо де?

— Защото това ни е в природата. — Кетар Ануджабар стана, остави лулата на тревата, изглади с ръце картибата. — Вдругиден в офиса на компанията, по пладне. Ще представя контрапредложение, донеси нужните документи, имаш пълномощно и ако се съ согласиш, ще подпишем още там пред свидетел на Хипатия. Естлос? — Господин Бербелек стана, стиснаха си китките. — За мене беше чест.

Като каза това, Ануджабар кимна и се отдалечи.

Йероним огледа площада с водоскоците. Авел беше изчезнал някъде с познатите си. В една от алеите се появи Изидор Вул с някаква аристократка, увиснала на рамото му, подире им като сенки бързаха двама стражи. На стълбището на двореца за миг се мярна Алитеа заедно с Давид Моншебе; господин Бербелек тръгна към тях, но преди да обиколи фонтаните, те отново изчезнаха в двореца. Той попадна на излизащата Шулима. Оглеждаше се назад и отпращаше дулоса, явно не беше видяла Йероним.

— О, ти ли си, естлос!

Преди да успее да се извини, да я подмине и да побърза след Алитеа, естле Амитаче го хвана под ръка и го задърпа към завоя на най-близката алея.

— Всъщност нямахме възможност спокойно да си поговорим — започна, като пъхна ветрилото в корсета си.

Лекият вятър откъм езерото беше приятно прохладен и влажен. Сребърната халка в зърното на Шулима светеше на лунния блясък, досущ...

— Убийство! Стража! — Мъж тичаше през площада и се дереше. — Преследват ме!

Господин Бербелек се изтръгна от хватката на Шулима. Мъжът стигна до първия фонтан; това беше Изидор Вул. Господин Бербелек дотича при него.

— Стража! — едва дишаше Изидор. — Стража!

На стълбището на палата се показа роб, тутакси се прибра и хукна за помощ. Господин Бербелек погледна към мястото, откъдето в алеята беше влетял Изидор. От полумрака излязоха три приведени до земята фигури.

— Ами твоите хора? — попита Йероним.

— Дори не гръмнаха!

Фигурите бавно излязоха на лунната светлина. Глава и нокти на гепард, останалото човешко. От сянката излезе и четвърти гепантроп. Започнаха да обикалят фонтана и застаналите до него мъже.

— Ако побегнем към двореца, ще ни прегризат гърлата — измърмори господин Бербелек.

През завесата от падащи на широки дъги водни капки виждаше естле Амитаче спокойно да стои на границата между полумрака и лунния блясък. Тя улови погледа на Йероним и тръсна глава. Движението на светлите коси привлече вниманието на единия гепантроп и той тутакси зави към Шулима.

Господин Бербелек изкриви поглед към двореца. Къде са проклетите пазачи? Дори най-великият стратегос не може да се справи без армията. Притиснат до каменната статуя, Изидор се молеше на глас.

Гепантропът затича към Шулима. Тя пристъпи крачка напред, халката на зърното ѝ блесна под луната. Протегна дясната си ръка и

посочи повелително пред краката си. Гепантропът спря, вирна глава, озъби се и легна на тревата пред Амитаचे. Тя извади отнякъде малък крив нож. „Шшшшш“ — пропя и се наведе над сигеморфа. Той отпусна глава. Тя му преряза гърлото.

Останалите три гепантропа, чули писъка на побратима си, спряха и обърнаха студените си животински очи към Шулима, която вече се изправяше. Господин Бербелек успя да забележи колко смолисточерна на лунния блясък е разлятата кръв върху светлосинята пола на Шулима. От палата изтича жена. Гепантропите отново обърнаха глави. Защо още не атакуват? Жената смъкна в движение полата си, за да не ѝ пречи. Държеше в ръка парче от стойка на лампион. Зверовете я нападнаха от три страни. Зуейя замахна три пъти със стойката — и трите пъти смъртоносно. Отскочи, за да не я съборят падащите трупове. Господин Бербелек запретна левия си ръкав, стисна дясната ръка в юмрук и се удари по ръката под рамото. Стисна зъби, за да не изкрещи. Синината се появи веднага, абсурдно огромна, тъмна, кръвта започна да сълзи от порите. Значи, Ихмет Зайдар е невинен. Ето кой беше убил Магдалена Леезе. На площада се втурнаха мамелюци с вдигнати предпазители на кераунетите. Господин Бербелек седна на мокрия мраморен бордюр на фонтана и си свали ръкава, криейки кървавата стигма. Зуейя хвърли импровизираното оръжие и се приближи до господарката си. Шулима ѝ удари две плесници. Робинята клекна до трупа на четвъртия гепантроп и целуна ръката на Амитаचे, повтаряйки страстно: „Деспойна, деспойна“. Господин Бербелек не беше чувал за арес роб; това беше нещо като оксиморон, като студен огън или крал без власт. Дори при кратистосите, дори при Магъосника аресите са свободни воители. В очите на Зуейя имаше сълзи. Естле Шулима Амитаче се обърна и тръгна към стълбището, вятърът натисна яркозлатните ѝ коси към почернелия гръб. Господин Бербелек никога не я беше виждал толкова красива. Стисна юмруци. Трийсет и седем, трийсет и осем, трийсет и девет, четиресет; добре.

Ⓞ КАМАТА

Анеис Панатакис извади камата.

— Хтонитархот, Яхве, Еуламо, сега има душа. Не докосвай острието, убива. Трябваше да намеря истински безумен демиургос, ковач на вода, последни дни на разложение, тялото се разлива на всички страни в черна отрова; само той беше в състояние да морфира отровата в метала. Ирга, от жилото на мантикора, убива всичко живо — едно докосване изгаря, едно драсване — и отровата влиза в кръвта, ако забиеш дълбоко, и кратистос няма да издържи. Пази от вода и ръжда, естлос. Дръж я на студено и на тъмно.

Камата имаше халдейско острие — тесен език от светъл метал, закривен като лист на хевоя, като пламък, змия в атака — което показваше и предназначението му: това беше оръжие против Формата, не против Материята. Господин Бербелек не вярваше, разбира се, във всички тези измишльотини за магии, едва се сдържа да не се усмихне, докато Панатакис няколко минути мърмореше безсмислените варварски имена, но трябваше да признае, че ножът беше красив. Тръпки го побиха, докато го държеше, леденото изящество на вписаната в предмет смърт правеше камата своеобразно произведение на изкуството. Демиургосът не беше използвал благородни метали и скъпоценни камъни, не беше си играл да гравира и орнаментира: гладка стомана, тясно острие, проста дръжка с кръгла глава. Калъфът беше от крокодилска кожа. Имаше и три ремъка със закопчалки; с тяхна помощ камата можеше да се прикрепва на колана, на крака, на ръката. Четвъртият ремък пазеше от самата кама: все пак и случайното изваждане и докосване на острието заплашваше най-малкото с инфектиране на кожата.

Господин Бербелек не каза, естествено, на Панатакис за какво му е толкова смъртоносно оръжие. Впрочем не беше и необходимо: беше отишъл при търговеца (този път у дома му) на другия ден след приема на естле Лоте, така че цяла Александрия не говореше за нищо друго, освен за покушението срещу Изидор Вул.

— Тихо, казвам, тихо и без свидетели! — въртеше глава Анеис и доливаше на Йероним от виното с подправки, за чийто внос на едро в Хердон се надяваше да заинтригува съсобственика на НИБ. Седяха на пода на обширната тераса, покрита с няколко килима, пет етажа над главната улица на Картак, новия индийски квартал. — Така се убива. А то какво? Срам, аматьорщина и оскърбление за боговете. Пфуй!

— Вул не мърда от къщата си; би трябвало да му устроят истинско преследване.

— Ха! Възниква въпросът откъде са знаели, че ще отиде у естле Лоте? И то толкова отдавна, че са успели да осигурят и гепантропи. Не бих искал сега да бъда на мястото на домашните му, той вече няма да се задоволи с прости клетви.

— Ти си въртял бизнес с него?

— Да, над десет години. Дори се надявах да се ожени за Майя. Може пък да е за добро, че не стана...

— Обаче това беше умен ход — отбеляза господин Бербелек, — това с гепантропите: само те могат да се вмъкнат в земите на Лоте, без нейните гампарди да ги усетят. Летиция има няколко дузини, уникална родова морфа, подушват всеки чужд. Това беше добре планирано покушение, всъщност трябваше да завърши с успех.

— От друга страна, колцина са в Египет текнитесите на фауна, дето могат да отгледат такива сигеморфи между човек и животно? Трима? Четирима? А Хипатия никога няма да остави така атаката срещу дома на роднината си.

— Даже и някой текнитес да си признае, какво от това? Няма забрана за отглеждане. А кой е купил? Посредник на посредника на посредника. Някой по веригата положително вече е нахранил крокодилите — и край на следата. Ако Изидор имаше само един враг, лесна работа — но както чувам, той има толкова много врагове, че цял живот ще се обвиняват взаимно.

— Самата истина, самата истина, и аз не бих могъл да изброя всички готови да убият за достъп до Кривите земи; могат да очакват големи печалби, макар че наистина не знам на какво основание. Но е сигурно, че ще има още убийства. Впрочем така е винаги когато се отваря нов пазар с нова стока. Е, как е виното, естлос?

— Мм, май може да се свикне с вкуса му. Анеис, мисля, че трябва да си потърся оръжие.

— Кераунет?

— Нее, нещо малко, за всеки случай, но да може да убие бързо дори бегемот. Кама, най-добре кама.

— Разбирам, разбирам — покима Панатакис.

След седмица я връчи на Йероним на същата тераса. Договорите, подписани с Африканската компания, носеха на Панатакис толкова големи печалби, че безопасността на господин Бербелек изведнъж стана за стария посредник по-важна от безопасността на собствените му внуци: човек гледа човек в лицето, човек стиска ръката на човек, а Търговската къща не притежава воля, чест, морфа, след смъртта на естлос Бербелек би трябвало да започне всичко отначало с естлос Ануджабар.

Колкото до първата молба на Йероним, нещата там вървяха доста по-бавно. Панатакис му пращаше по свои хора писма с нови и нови информации; но те не бяха много.

„Живяла в Александрия през 1174–1176, 1178–1181, 1184 година и с прекъсвания от 1187-а. У естле Летиция Лоте, у естлос Дамиен Шард, смятан за неин любовник (изчезнал в океаноса през 1186-а) и в нает дворец в Стария канопски квартал. Вероятно приемана на частни аудиенции от предишната Хипатия. Полици с големи суми от банки във Византион и Земята на Гаудат.“

„Участвала в най-малко три джурджи, през 1192 и 1193 година.“

„През 1176, когато са разкопани катакомбите на Питагорейските въстаници, изпреварила Библиотеката и купила трите най-добре запазени свитъка.“

„Виждана в Хердон.“

„Преди десетина и повече години се говорело, че участвала в черна олимпиада; оказало се обаче, че картината, на която се позовали, изобразявала победителите от XXV черна олимпиада, от 964 година СУР.“

Господин Бербелек изпрати писмено запитване в каква дисциплина е стартирал двойникът на естле Амитаचे.

„В Стоте твари.“

„Вероятно е посетила Камъка.“

„Не са намерени роднини. Говорела за майка си, която «управлява на Изток». Никакви сведения за съпрузи и деца.“

„Колекционирала работи на Ваик Аксумеец; публично била обвинена в намерение да реставрира автоматона му и призовала клеветника на дуел. Неясни разкази на свидетели. Призованият (нисш аристократ от Втория Васет) загинал на място.“

Камата беше лека, хладна на пипане, убийствено красива. Йероним си я прикрепил под лявата мишница, по-близо до лакътя, ръкавът на кируфата прикриваше отлично оръжието. През нощта, в мрака и тишината на спалнята си в двореца „Лоте“, господин Бербелек тренираше движението с дясната ръка — първо, пръстите в ръкава, второ, палецът под ремъка, трето, стисване на дръжката, четвърто, плавно изваждане, пето, забиване отблизо, шесто — край. За да помни тялото, дори ако разумът подведе.

Трябваше да бъдат изпълнени точно определени условия за място и време. Никакви свидетели — двамата насаме или сред четири стени, или в абсолютна пустош. Да не ѝ се даде време да се защити — значи, без дълги приготовления, никакви разговори, като нищо ще усети. И да оцелея — значи, да нанесе удар само ако съм сто процента сигурен, че Зуейя не е някъде наоколо.

Третото условие се оказа най-трудно за изпълнение. Зуейя и без това рядко оставяше господарката си да се отдалечи на не повече от няколко крачки, най-много в съседно помещение, а след покушението върху Изидор Вул стана практически невъзможно двете да бъдат разделени. Господин Бербелек започна да обмисля предварително нападение срещу робинята арес или дори да прибегне до помощта на Зайдар, все пак е нимрод. Инстинктът на стратегос обаче му подсказваше да не усложнява плана.

Междувременно приближаваше египетската Нова година, останала в народните ритуали и древните култове въпреки над хилядагодишното господство на римския календар. Астролозите от Мемфис предричаха началото на нилския разлив за третата седмица на юниус. Рожденият ден на Изидата се падаше на девети юниус. Това беше ден — начало на нов живот, нови любови, ден на чудеса в лекуването и изненади в зачеването. На зазоряване в светилището на Изидата в Менотис възкръсва Озирис, по пладне на Площада на света е ежегодният Годаж на Хипатия, в два подир пладне Навуходносор Златни ще се покаже на прозореца на кулата си в Менотис, вечерта жреците и жриците на Изидата ще се бият с жреците и жриците на Манат по улиците, а на смрачаване Нил, каналите и езерата ще загъмжат от десетки хиляди „люлки на Озирис“ — тесни лодки със зелени фенери на носа.

Господин Бербелек се събуди доста след зазоряване, дворецът на Лоте вече беше пълен с отзвучи от суетнята, необикновено енергична като за ден, в който Летиция не организираше никакъв прием. Във въздуха се носеше уханието на мирта и фул. Някой пееше точно под прозорците на спалнята на Йероним. Той се надвеси навън. Нубийската робиня, хранеща гампардите, тананикаше сутрешната молитва към богинята на Трона, думи със забравено значение: *нехес, нехес, нехес ем хотеп, нехес ен неферу, нехет хотепет! Вебен ем хотеп, вебен ем неферу, нутърт ем Анкх, нефер ем Пет! Пет ем хотеп, та ем хотеп, нутърт сат Нут, сат Геб, мерит Аусер, нутърт ьшь-рену! Анеть храк, анеть храк, туа ату, туа ату, небер асет!* Господин Бербелек примижаваше от светлината на утрото. Виждаше дулоси да слагат саксиите с амарант и лилии, дулоси да носят към езерото тесните лодки от ликотово дърво, украсени с еротични рисунки, виждаше двама слуги как се целуват в сянката на хевоята и изведнъж също толкова ясно видя абсолютно сигурния план за убийството на естле Шулима Амитаче.

Нощес.

Дотогава не искаше да ѝ се мярка пред очите. Чрез Порте се осведоми за обичаите в дома на Лоте: в колко часа потеглят лодките, трябва ли да наеме отделна за себе си и дали двойките си уговарят някакви знаци, или само мястото и времето. Според традицията от александрийската ера срещите трябваше да са случайни, но

естествено, не бяха, двойките се уговаряха предварително, тъмнината и ритуалът позволяваха смелост, която беше немислима в друга форма.

Порте резервира лодка с нарисувани на носа виолетови ибиси. Господин Бербелек написа кратко писмо на Шулима: *Ако Изида позволи, по течението — крачещи ибиси, скрит крокодил. С трепет — ε. Й. Б.* Порте го занесе.

Господин Бербелек чакаше. Мина половин час, час, два часа. Закъснях, каза си, няма как да е очаквала мене, сигурно вече си е разменила знаци с някого другиго; трябваше да го планирам по-рано. Метна купата в стената. Тя издрънча силно. Дотича Порте, удивен. Господин Бербелек също се удиви: това беше първият израз на искрения му гняв от... от... не помнеше откога.

Един час преди Коленопреклонението пред Слънцето Зуейя донесе отговор. *Когато видиш годежа на кентаврите и дриада, наведена над ловеца, знай, че богинята е била благосклонна към тебе. Не обръщай внимание на течението на водата. ε. А.*

Водите на Мареотското езеро бяха толкова лениви в преформирания му източен ръкав, че не можеше да става и дума за преодоляване на някакво насрещно течение. Когато господин Бербелек се яви на дворцовия пристан, тъмната повърхност на езерото беше вече цялата в зелени звезди — в блясъка на най-близките до брега, шейсет-осемдесет пуса, можеха да се доловят очертанията на носещите ги лодки, изящните профили на високите носове; по-надалече — само сенки сред сенките, лениво плаване в тюркоазно сияние. Светлините на Александрия обрамчваха тъмните води с проблясваща огърлица; светлите квадрати на прозорците, уличните лампи, факлите, огньовете, всичко се сливаше в пламтящото зарево на метрополията. Следобед беше преваляло, но сега небето беше безоблачно, мириади звезди се отразяваха във водата. Младата Луна беше изгряла, за да си отиде после с мрачна физиономия. От време на време над града избухваше букет от серпийски огньовете, тогава над езерото минаваше вълна от смях и викове. Но като цяло беше тихо, рядко се чуваше само отделен призив или глухо кикотене. Няколко минути по-рано по Пелусийския мост беше преминал аскалонският оркестър начело с амиданските тръбачи, ехото от кресливата им музика още се носеше над тъмните води.

Господин Бербелек седна в люлката на Озирис и се отблъсна с веслото от кея. Повечето лодки (всичките от двореца) бяха снабдени с две псевдомачти от ликотово дърво: тънки пръти, съединени с трети водоравен над главата на пътника. Ако не духаше прекалено силно, над нея се прехвърляше парче лек плат и се завързваше към бордовете, та ставаше нещо като балдахин. Господин Бербелек прибра грижливо топчето коприна в сандъче на кърмата; отдолу скри черна кируфа, същата като тази, с която беше облечен. Тя — закопчана под брадата, с качулка, пусната ниско над челото, беше единствената дреха на него сега. Целта беше колкото може по-бързо да смени окървавената с прибраната.

Господин Бербелек се отдалечи на сто пуса и зави, като гребеше успоредно на брега. Затърси с поглед кентаври и дриади под зелена звезда. Част от лодките бяха легнали на дрейф и загасили фенерите си — плътно борд до борд, на симетрични сенки. Но повечето любовници на Изида все още кръжаха и търсеха. Инстинктивно се обръщаха, оглеждайки лицето на всеки подминат гребец и рисунките на носа на лодката му. На Йероним се стори, че в един момент е разпознал лицето на Давид Моншебе. (Къде ли е Алитеа? Трябваше да разпита Антон. Ами Авел? Трябва повече да се старая като баща, в края на краищата не е чак толкова трудно.) Моншебе е от знатен род, това е забава за него. Простолюдието обичаше да разправя за дръзки младежи, които в обредната нощ с риск за живота си проникват с крадени лодки във водите на аристократите и гасят фенерите на някоя божествено красива естле... Може да има и зрънце истина в тези легенди, тя е привлекателна и за младежите от мраморните палати.

Отпред вляво: кентаври на пролетна поляна. Спокойната вода мие елинския орнамент върху лениво дрейфащата лодка. Коприненият балдахин крие лицето на пътника. Господин Бербелек за миг замря с вдигнато весло. Погреба още малко, заобиколи лодката, за да се увери. Не, нямаше съмнение: червенокоса дриада дебнеше притаилия се ловец; мареотските води ближеха стъпалата им.

Йероним инстинктивно провери камата. Там е. Огледа се. Най-близките свидетели са на поне четиресет пуса. До брега има към сто и двайсет пуса. Още някакъв претекст, за да се откаже? Няма. И загреба напред.

Лодките отъркаха бордовете си. Той остави веслото, дръпна шнуровете. Зелената коприна се разтвори, ръката с гривната змия му помогна да завърже възела. Люлките се събраха по цялата си дължина, нос до кърма, кърма до нос.

Той бръкна за камата.

— Загаси — късо нареди тя.

Ама, разбира се, трябва да се загаси. Той загаси своя фенер, скочи през кърмата в лодката на Шулима и загаси и нейния. Обърна се към вътрешността на балдахина, вече държеше камата.

Тя също беше само по кируфа, бяла, разтворена, качулката отметната върху вързаните на тила коси. Седеше по турски на възглавници с ресни, с купа плодове между кръстосаните крака; с малко криво ножче белеше портокал и когато господин Бербелек се обърна, внезапно му го хвърли. Той го хвана в последния момент, изваждайки ръка от левия ръкав.

— Сядай, сядай — измърка Шулима и избърса лепкавите си от сладкия сок ръце с памучна кърпа.

Единствената светлина под балдахина идваше от сиянието на града и звездите откъм носа; дори Йероним да не я засланияше допълнително, пак щеше да му е трудно да различи изражението на лицето на жената в копринения полумрак. Достатъчно беше само да наведе главата си под качулката. Гледа ли ме тя изобщо? Проклет портокал, пръстите ми вече лепнат.

Седна.

Шулима остави купата, прозина се, изпъвайки ръце над главата си — кируфата се разтвори докрай, качулката се свлече назад и тя, усмихната, побутна с крак към него едната възглавница, след което плавно и по детски грациозно се изтегна пред Бербелек на килима на пода: главата върху ръцете, подпрени на лакти, дяволита искра в погледа, сгънатите в коленете крака се полюшват в лекия ритъм на лодката, на пръстите на краката проблясват сребърни халки, стъпалата са бели като вистулски сняг.

— Шпионираш ме — каза.

Той пак посегна към камата.

— О, падна ти портокалът.

Почти насила му натика плода в ръката. Лицето ѝ беше толкова близо, че нямаше нужда дори да се навежда, нито дори да изпъва ръка:

ще прониже с огненото острие окото ѝ още преди тя да успее да мигне. Само този портокал, този дяволски портокал, какво да прави с него!

Шулима се усмихва иронично, крачетата ѝ се бялкат в сянката.

— Един приятел ми съобщи, че някакви хора ровят из моите стари сделки, къде какво съм купувала и за колко, откъде са парите и тям подобни. Оказа се, че са партньори на някой си господин Панатакис. Представлявал в Африка бизнеса на твоята компания. Сигурно няма да отречеш, а, Йерониме?

Той хвърли портокала в езерото, избърса се в полите на черната дреха.

— Коя си ти? — изхриптя.

Тя се засмя.

— Хайде сега, нали не очакваш, че в нощта на Изида ще ти разкрия всичките си тайни!

— Изчадие на Магьосника!

— Не вярвай на тоя Панатакис, това е най-големият мошеник в Александрия. По-силен е, отколкото изглежда, нямаше да може така да забогатее с морфата на роб, външността лъже.

— Седяла си до трона му в Крим!

Тя нацупи устни.

— Олеле, свършено е с Шулима!

Подиграва се! Кръвта забуча в ушите му.

Пак бръкна за камата.

Но защо се бави? Ръката трябва да изпревари мисълта. А то — преди да извади камата от пазвата си, Шулима вече беше в скута му, опряла крака в борда и прегърнала Йероним през шията, спирайки така ръката му, стиснала стоманената дръжка, между телата им, и шепнеше на аристократичен гръцки в ухото му думи като горещи капки мед:

— Йерониме, Йерониме, Йерониме. Послушай сърцето ми, изпий дъха ми, опитай сладта ми. Спокойно, няма да омърся морфата ти. Нима идвам от Рог? Нима у мене има и най-малка следа от Формата на Максим Вдовеца? Кой тук повече прилича на бога на черната жалейка и трагичната любов? Кажете де. Как бих могла да служа на Магьосника? Не бива да мислиш така.

— Била си там.

— Бях там, да, седях до него. По какъв начин кратистосите се разбират помежду си, как преговарят, сключват примирия, определят граници на влияние, делят кероса? Един крал, владетел, вожд може да покани или да го посетят във владенията му, дали ще им се кълне във вярност, или не, ще се огъне или ще избяга — но срещата лице в лице между двама кратистоси означава война, сблъсък на толкова мощни Форми, че керосът се раздробява, чупи се: всяка дума е предизвикателство, всеки жест принуда, самото ѝ присъствие вече е нападение. Те не се срещат. Те пращат посредници. Хора, за които и двете страни знаят, че няма да се огънат, че Формата им е достатъчно силна и ако не са били пречупени, носят истината. Не се подчиняват на никого. Не се кълнат във вярност. Не остават задълго в ничия аура. Идват отвън. Сами са гаранتي за истинността на думите си: че са такива, каквито са. Никога не лъжат. Легни, Изида ни гледа.

Това ухание, това ухание, какъв беше този парфюм, нарцис, ашуха, фул — египетски жасмин? Лявата ѝ ръка разтваряше кируфата му, дясната сваляше качулката от главата му. Тя притискаше Йероним все по-тежко, той трябваше да се подпре или да падне възник на възглавниците. Какво ще стане с камата, когато тя свали кируфата му? Той се обърна към левия борд, уж че се е заплел в полите на дрехата, и спечели двете секунди да отвори ремъка и да хвърли калъфа с камата в своята лодка, после веднага се излегна под балдахина и привлече към себе си Шулима. Лодките се разлюляха. Тя пъкна два пръста в устата му и облиза слюнката от тях. „Предавам се“ — прошепна и разтвори кируфата му. В контраст с черния ѝ плат, тялото му беше почти бяло; нейното, загоряло, гладко, с ръцете на опитните текнитеси на сома изчистено от всякакви белези, бръчки, животински косми, изглеждаше двойно по-живо, несравнимо по-здрово, силно, препълнено с гореща енергия, *vis vitae*. Тръгна с нокти към долната част на корема му, стисна приветствено набъбващия член, подраска бедрата му отвътре. Той я прегърна, притисна я, тяло в тяло, меките гърди към железния торс, дъх в дъх. Гледаше го право в очите, погледът ѝ беше ясен, радостен, спокоен. Седем, осем, девет; няма, няма в нея следа от Магъосника. „Но аз не воювам — прошепна в отговор, — изхвърлих оръжието.“ Тя разтвори бедра, той усети топла влага по кожата си. „Всички воюваме, всяка минута от живота си.“ Склонила глава, галеше с показалец бръчките по лицето му. Не можеше да не се усмихне,

морфата на безгрижието ѝ отпускате мускулите му и изправяше мислите. Коя всъщност беше тази жена?

Той уви около ръката си косата ѝ, събрана на тила, сви юмрук и дръпна; главата на Шулима се отметна рязко назад и тя изстена.

— Значи, воюваме — процеди. — Магдалена Леезе, библиотекарката от Воденбургската академия. Твоята Зуейя я е изхвърлила от „Ал-Хавиджа“; в антоса на такъв арес аз бих прерязал ликотовата мрежа и с най-тъпия нож. А тя бе отворила там толкова силна Форма на унищожение, че и до днес кръвта ѝ е под ноктите ми, а този белег на челото ми виждаш ли го?

— Ще ти препоръчам добър текнитес на сома.

Той дръпна по-силно. Тя не се съпротивляваше.

— Леезе е видяла в една от книгите си този твой лунен ритуал — каза. — А може би и тя е била в сектата?

— Лош късмет, едно на милиард.

— Не са ли те учили? „Няма лош и добър късмет, има само по-слаби и по-силни морфи.“

Шулима все така се усмихваше.

— Моята беше по-силна — отбеляза.

— И за мене ли мислиш така? Че твоята морфа е по-силна? И ще направя каквото ти се прииска? А? Така ли е, кажи! За какво съм ти? Защо ме мъкнеш със себе си в тая джурджа?

— Дойде, без да знаеш защо? Това май отговаря на всички въпроси за силата.

Усети как отслабва ерекцията му. Намръщи се. Пусна косата ѝ, затвори очи.

Тя взе главата му в топлите си длани, целуна го по челото, по клепачите, в устата. Той разтвори устни. Тя го ухапа по езика.

— Дойде, защото те помолих. Желаш ме, защото поисках да ме желаш. За какво си ми, питаш? Ти — за нищо. Аз имам нужда от Йероним Бербелек. И ти ще ме заведеш при него. Искам човека, който може да плюе в лицето на Магьосника.

Той беше по-бърз от вика ѝ. Обърна я на възглавниците, задържайки ръцете ѝ над главата. Полите на кируфите им се преплетоха, див хаос от бяло и черно, коприни и тела. Разтвори с коляно краката ѝ, влезе с пръсти в нея, тя извика повторно. Виждаше над себе си хищна птица, увиснала във въздуха миг преди да нападне.

Тесни очи, разширени зеници, потръпващи ноздри, вените под кожата. Мачкаше китките ѝ. Не отместваше поглед от лицето на Шулима и когато забеляза първия проблясък на неподправен страх, хищно се ухили.

Тя облиза устни.

— С един удар.

С един.

* * *

Копието на най-точната от известните карти на Африка, изготвено през 1178 година от Мазер бен Кешла, с прякор Каламус, писар и картограф при двора на Хуратите, разтворено, зае цялата хиексова маса в библиотеката на двореца „Лоте“ и провисна от двете ѝ страни чак до мраморния под. Мазер бен Кешла пръв от земните картографи открито беше използвал видяното от орбита в чертаенето на картите си. Както повечето, и той спазваше традицията в описанието на земното кълбо от времето на александрийската ера, създадена от Филоген от Гадес, развил на практика изчисленията от *География* на Ератостен от Кирена: разделяне на глобуса на два̀сет водоравни успоредни кръга, десет северни и десет южни, отмервани от екватора с една и съща ъглова стойност. Кръговете се деляха на десет подкръга всеки, те още на десет и тъй нататък. Конструирани от вавилонските астролози уранометри и непрекъснато усъвършенстваните от времето на Хипарх диоптри даваха възможност за прецизно изчисляване на географската сума. Географската разлика се измерваше в два̀сет листа, десет източни и десет западни, също делени по десетичната система. Западът и Изтокът се съединяваха на линията, пресичаща Гадес. Ератостен, сравнявайки ъгъла на падане на сянката в Александрия и Сиене, изчислява дължината на земната обиколка: четвърт милион стадия. Въпреки използването на най-скъпи цигански часовници, все още имаше трудности при изчисляването на географската разлика по време на пътуване — антосите на различните кратистоси влияеха различно върху дейността на хронометрите, затова Хуратите (без съмнение най-напред поискали съвет от своя кратистос Йосиф Справедливи) накрая позволяват да се използва помощта на

лунните жители. Каламус беше и автор на каноничните карти на Европа и Мала Азия. Почина, докато работеше заедно с нает текнитес върху проекта за самокопиращ се глобус; софистесите и философите неизменно твърдяха, че такъв механизъм е нереален като приказките.

Господин Бербелек затисна краищата на картата към матовия хиекс с празни свещници. Високите прозорци на библиотеката бяха широко отворени (прозорците в двореца на Лоте изобщо си стояха отворени, повечето дори нямаха стъкла и капаци) и понеже гледаха на изток, утринното слънце нахлуваше през тях на ослепителни потоци. В градината пееха птици. По едно време през средния прозорец влетя жълтоперест тлупчик и кацна на античната статуетка на Манат. Господин Бербелек му намигна. Птицата наклони главица и отвори човката си.

— Седемдесет и осем... пет и пет... по двайсет и четири... — мърмореше полугласно Ихмет Зайдар и изчисляваше ентузиазирано на абака, наведен над картата.

Зенон и Авел стояха от двете му страни, подпираха се на черния блат и се разхождаха с показалци из шарената Африка.

Господин Бербелек обиколи масата от другата страна. Дулос донесе поднос с пресни арфаги. Йероним подхвърли на момчетата по една и счупи черупката на своята, удряйки я в подложката на свещника.

Александрия — трети северен кръг, втори източен лист — блестеше на пергалона като златен полумесец, впил се в западната част на делтата на Нил покрай брега на Средиземно море. Синият Нил се виеше на юг през жълти пясъци и зелени джунгли, стигаше почти до края на масата. На старателен гръцки бяха описани поредните прагове и линията на кулите на хелиографа край реката и през Големия аксум чак до разположения почти на екватора Агоратеум, където акостираха всички параходи от Индия и Джун Гуо. Втората, перпендикулярна, линия на хелиографа тръгваше от Нов Вавилон, минаваше през Александрия и по цялото северно крайбрежие на Африка стигаше до Сала в първия западен лист.

Колкото по-встрани от съобщителните трасета и по-дълбоко на юг и запад, толкова по-обща ставаше картата, описанията по-лаконици; първият и вторият северен кръг на запад от Нил и на юг от Златните царства бяха почти празни, ако не се смятат няколкото по-

големи възвишения, локализирани от Мазер сигурно по орбитални карти и ситно изписани указания, намерени из легендите и разказите на пътешествениците.

— Ето! — извика Шулима, която се появи с голям атлас под мишница.

Хвърли го на масата и си придърпа висока табуретка.

Господин Бербелек застана зад нея с пукната арфага в лявата ръка, дясната прокара по топлата гладка кожа на Амитаचे край гръбнака, под разпуснатата коса. Шулима се извърна и го погледна предупредително, но не се отмести. Почна енергично да прелиства огромните страници.

— Ето: втория полет на „Пакс“, хиляда сто осемдесет и осма. Ползвахме техните скици при планирането на предишните джурджи. Вижете, тук има част от Костенурковата река, това трябва да е Сухата, а тия хълмове там вече са Кривите земи, Сколиодои.

Обърна атласа, за да го разгледат и те. Ихмет бутна настрани абака.

— Все още не сме решили откъде ще минем. Доколкото се ориентирам, има три маршрута. По Нил до Пахорас и право на югозапад. По Нил до Крепостта на лешоядите и на запад. До Царствата и на юг. Е, може и направо през Източна Садара...

Шулима вдигна глава.

— За кога я обяви?

— За дванайсети, естле. Първата седмица на квинтилис като предварителен срок за тръгване. Планирана продължителност: три месеца. Финансиране от различни източници.

— И?

— Ако се придържам към първоначално определения лимит за брой на участниците, вече трябва да прекратя записването. Аз, ти, естле, естлос Бербелек със сина си и дъщеря си, естлос Лоте, ето ги вече половин дузина. По десет роби на човек...

— Предвиди по петнайсет.

— Ще заседнем с тая армия от двеста души.

— Половината ще избягат, още щом подушат вонята на Изкривяването — измърмори Шулима.

— Е, и животните — продължи Зайдар, почесвайки се по гърбавия нос. — Завчера разговарях с нимрода Даниел Арменец. Каза,

че следващия път ще се опита по въздуха, стига да намери някого да му осигури въздушна свиня. Трябва да наемем най-малко двама демиургоси на фауна. И някой мелез, на когото можем да се доверим за преговорите с местните диваци...

— Това остави на мене, познавам един много добър. Колкото до маршрута...

Тя пак се наведе над масата и приближи отворения атлас до съответното място на картата.

Йероним не можеше да устои на геометричната дъга на раменете и гърба ѝ. Вдигна арфагата и изля върху бронзовата кожа на Шулима струйка студен сок; той бързо се стече към колана на памучната ѝ пола. Шулима потръпна. Изруга и се обърна към господин Бербелек. Той се усмихна палаво и сви рамене. Тя го ритна в глезена — понечи, но той навреме си дръпна крака. Показа му Обърнати рога. Той се поклони.

Авел и Зенон наблюдаваха сценката над масата и едва сдържаха смеха си. Когато Шулима отново се обърна към картата и атласа, Авел кимна разбиращо. Тя му хвърли унищожителен поглед.

— Та за маршрута. Златните царства. Защо? По четири причини. Първо, Нил е претоварен. Второ, в Аксум е дъждовният период. Трето, свинята ще ни закара до Царствата без проблеми и вече половината път е зад гърба ни. Четвърто, най-много възможности за влизане. Тоест още в Царствата можем да обсъдим по-нататъшния маршрут, разполагайки с по-добра информация, а откъм север имаме достъп до почти целите Криви земи, няма защо да откриваме вече откритото, деветдесет процента от тези територии са неизследвани. Имам предвид източната половина на първия лист и западната на втория във втория кръг. — Шулима обиколи с показалец мястото на картата. — Как сме с парите? — обърна се към Ихмет.

— Изчислил съм с резерв. Разбира се, частното оборудване не влиза. Напоследък цените на кераунетите се повишиха. Надявам се, че вече сте се снабдили.

— Тъкмо се канехме да идем при оръжейника — каза Авел и погледна многозначително баща си.

— Днес имам още три срещи — разпери ръце Йероним.

Господин Бербелек наистина не разполагаше с излишък от свободно време тези дни. Откакто бе обявено споразумението между НИБ и Африканската компания (а Анеис Панатакис беше разгласил

това из цяла Александрия още същата вечер), при Йероним като пълномощник и съсобственик на „Нюте, Икита те Бербелек“ се стичаха дузини търговци и предприемачи с предложения за съвместен бизнес, който щял да бъде стопроцентово печеливш и за двете страни, само господин Бербелек да благоволи да посвети час, половин час, няколко минути за запознаване с тази гениална идея, моля, ето, а колкото до реализацията му... сумата наистина не заслужава внимание, е, щом питаш, естлос... Част от тях отиваше при Панатакис, но немалко нападаха направо Йероним, често намъквайки се под един или друг претекст в двореца на Лоте или дебнейки на изхода и дръзко качвайки се във виктиката на излизация Бербелек. Йероним беше потресен от клюките, пуснати от Анеис по негов адрес: току-виж, някой вземе и го похити заради откупа! Или Авел, или Алитеа! Но александрийските нрави и обичаи бяха такива, тук така се правеше бизнес: по принуда, под натиск, на границата на измамата. Равноправните фирми бяха рядкост. Богатството беше свързано с кръвта и морфата още по-здраво, отколкото на север в Европа. Сякаш наистина южната аристокрация беше запазила във Формата си повече от първоначалното хищничество, издигнало предците ѝ на върха на обществената пирамида.

И все пак в масата финансови мошеници и изнудвачи се срещаха и хора с идеи, заслужаващи внимание. Ако се попаднеш на бизнес, обещаващ печалби, той трябваше да бъде безогледно присвоен и ръководен самостоятелно. Точно така господин Бербелек беше купил за НИБ например експериментално златарско ателие (опитващо се да шлифова и фасетира скъпоценни камъни с ръбове и равни повърхности), циганска доменна пещ за рубий, преработваща в големи количества трансмутиран метал от рубин, както и фактория за алхимически отрови, които уж трябвало значително да повишат урожая по време на разливите на Нил. Този следобед имаше уговорена среща и с изобретателя на пироматона, благодарение на който в доменните пещи можеше да се достигат непознати досега температури и така пурификацията на Материята най-сетне да стигне до чисто ге, първоелемента на Земята. Ако се потвърдяха теориите на софистесите, това щеше да отвори пътя към масовото производство на материали от първоелементи: безкрайни нескъсваеми нишки, стомана, по-тънка от коприна и по-твърда от диамант, мек мрамор с хилядолетна памет за

форма — и то без помощта на технитеси или поне демиургоси. Господин Бербелек дори вярваше в искреността на изобретателя. Но как предварително да се познае кои хипотези на последователите на Аристотел ще се окажат правилни, а кои не?

Той осъзна, че разправя нашироко за тези дилеми на сина си, докато стояха на сянка под покрива на стрелбището в работилницата на демиургоса Ян Ормас и чакаха робите да донесат поредната партида кераунети.

— Хм, ако това беше истина, би могло да се изработват и доспехи — леки, но издръжливи на куршуми — забеляза Авел, претегляйки прекрасно украсения и боядисан кераунет с трипусова цев, който държеше. — Тогава край с Хорър и хидоровия му графит.

— Забележи, че от първоелементна и истинска пуринична стомана би могло да се произведат и по-леки, но по-мощни кераунети. Да не говорим за пиросидерите! — Господин Бербелек вдигна кераунета до очите си и стреля бързо, преди тежестта на оръжието да му попречи на прицелването. Гърмът ги оглуши, прикладът с форма на муцуна на бегемот го ритна в рамото със сила, достойна за въпросния морфезоон. В стрелбището имаше подпори за дулата с регулируема височина, но на джурджата нямаше да имат такива условия, така че оръжието трябваше да се подбере за съответната обстановка. Йероним свали бегемотовия кераунет с пъшкане. Робът на Ормас взе тежкото оръжие.

— Утре ще доведе Алитеа, трябва да си намери нещо според силищата — рече Авел.

Господин Бербелек неволно се намръщи.

— Какво? — възмути се Авел. — Мислиш, че няма да се справи ли?

— Държала ли е сестра ти изобщо някога кераунет?

— Не. Както и аз впрочем. Ще я науча. Просто е.

— Бих предпочел да я оставя в Александрия, разбира се.

— Шегуваш се. Естле Амитаचे отива — и ти искаш да спреш Алитеа?

— Естле Амитаче. Е, да.

— Защо точно Алитеа да не се справи? Защото е най-младата ли? Племенницата на Верониеви например не е много по-голяма от нея, а я вземат.

— Да ги ядат скорпиони дано тия Верониеви, какво ме интересуват те? Аз се притеснявам за Алитеа. Едно са салоните на Александрия, съвсем друго дивите джунгли на какоморфна Африка. Ами ако изпадне в паника точно когато не трябва?... Няма да я държим все в лагера!

— Виж, понякога трябва да се поеме риск, за да може Формата да се определи, да реши накъде.

— О-хо, господин Латек е чел книгата!

Авел се усмихна широко, белите му зъби проблеснаха в сянката.

— Не я мисли Алитеа, току-виж се окаже, че остава в Александрия, тогава ще съжеляваш, че не е дошла с нас.

— Чакай, чакай, ти за какво... Този арес, Моншебе, така ли?

— Е, аз нищо не знам. По-добре питай твойта Шулима.

— Зевс да ме тръшне, ами ако изведнъж стана дядо...

— Е, не, тя пие черни билки всеки месец.

— Изобщо не искам да слушам за това!

Авел се засмя, вдигна до окоето си кераунета, натисна спусъка. Гръмна. Май дори улучи мишената.

* * *

Ще чакам един час след смрачаване при задната порта. Преди да заминеш, естлос, моля те. Анеис. Почеркът беше неговият, но господин Бербелек, който знае, защо заподозря засада. Но кой пък би му устроил засада от името на Панатакис? Това вече не можеше да си представи.

„Какъв страхливец съм станал, защо?“ — укоряваше се мислено, докато пресичаше парка на двореца, потънал в топъл влажен мрак. Подмина го млад гампард, зелените очи за миг го пронизаха. Господин Бербелек попипа камата в левия си ръкав.

Но това наистина беше лично Анеис Панатакис, неповторимият.

— Поклон, поклон, хиляда благослова за естлос Бербелек, моля за извинение, че по това време и при такива обстоятелства, наистина изгарям от срам, да, но боговете биха ме наказали, ако не опитам да те откажа от това, естлос, страхувам се за живота ти, няма точно сега да загинеш, сърцето ми би се пръснало, не може.

Да бе, сърцето, по-скоро банковата сметка, рече си господин Бербелек.

Той дръпна посредника по-далече от портата, да не ги слушат мамелюците стражи.

— За какво говориш, Анеис, изразявай се като хората!

— Не отивай.

— Какво?

— Утре тръгваш на джурджа, ти сам ми каза, естлос. Не отивай.

— Я се успокой. Всички отиват.

Панатакис дръпна брадата си, плю, прекръсти се, с лявата ръка отпъди биотанатоите, дясната отвори за Аказа, затропа с крака, огледа се нервно в тъмното; най-сетне поде шепнешком:

— Разговарях с Изидор. Да, да, Вул накрая прие Панатакис. Изидор е сломен. В ужас е. Казва, че всичко е заради Кривите земи. Още щом тръгнаха слуховете, после, след като дойдоха първите трофеи отвъд Костенурковата, особено в последните години... Пише хроника, наел е софистес, показал му документи. От хиляда сто осемдесет и шеста, когато придворният медик на Хуратите е потвърдил първата какоморфия. Працат шпиони, пратеници, агенти, плъхове. Наемат кервани като прикритие. Купуват цели компании. Той е пръв по ред, има най-добри връзки. В Александрия беше сила, никой не можеше да го заплашва. Но сега получава такива предложения, че не може нито да приеме, нито да откаже, като в клещи е. Естлос, той говореше за крале, за кратистоси! Това е истинска нелегална война, невидима — нито на шахматната дъска на политиката, нито на шахматната дъска на парите. Джурджите сигурно също са тяхна идея и натрапена на аристокрацията мода, за да могат да ходят дотам, без да събуждат подозрения. Да ме накажат боговете, ако знам причините. Софистесът на Вул също само предполага. Говори за топоморф, втора Ал-Кааба, място на независимо изкривяване на кероса. Само че какво значение има това — те просто искат да сложат ръка на това, да си гарантират печалби и ексклузивност. Да речем, пажубата. Софистесът твърди, че хората на Аксумските Кушихади са провеждали там експерименти, засадили коноп отвъд Сухата, но от него вместо хашишова смола добиват пажубов сок. И сега тая пажуба се продава по целия свят; но колкото по-далече от Сколиодои, толкова по-слаба е. Други пък смятат, че там е избягал някой от прогонените кратистоси,

че се е побъркал и умира, подчинил се е на джунглата и всичко е антос на смъртоносното му безумие. Или че се е родил нов, от нечовешките диваци, тия варварски негри, ама толкова могъщ, че още като бебе наложил на цялата страна нечуваната си морфа и...

— Анеис, чуй се какво говориш: Вул те е заразил със страха си и ти сега го разнасяш като воня на труп. Направо от него идваш, нали? Я иди се наспи и забрави всичко това.

— Естлос!

— Върви, върви.

Господин Бербелек се обърна да си тръгва.

— Гауер Шебрек от Вавилон. Не отивай с него, естлос, Вул се къльне, че той е шпионин на Седемпръстия; ако помисли, че искаш...

Нервиран, господин Бербелек ускори крачка. Не знаеше кое от несвързаните приказки на Панатакис е истина (сигурно нищо), но пък знаеше, че ако продължи да се излага на тая нощна литания на страха, у него наистина може да остане трайна утайка от Изидоровия страх. А на джурджа не се тръгва в такава форма.

На връщане към двореца през тъмната градина той, унесен в мисли, се озова в лабиринта от тесни алеи на брега на езерото. Топографията на мястото беше в унисон със състоянието на мислите му. Където и да завие, само сенки и сенки; тук-там само някоя полянка, огряна от лунния блясък, но и той някак подозрителен. *Светлината на нашата Господарка*. Ако Шулима наистина има нещо общо с този култ и иска да използва какоморфията на Сколиодои за целите му... А мене как ще иска да използва? Скоро няма да се появи ситуация с такава Форма като тогава на езерото, та да мога да запитам Шулима открито; сега съм оставен на благоволенieto на алюзии и догадки. А нейните планове сигурно включват и Алитеа, едва ли греша, като смятам, че именно Амитаचे я е набутала в прегръдките на оня млад арес от Тива. А може би Шулима просто има такъв каприз, защо винаги приписваме на жените някакъв гигантски умисъл, та после излизаме глупави манияци. Е, аресът се връща в Горен Египет, а Алитеа идва с мене, това може да се окаже не толкова лоша идея, колко пъти досега имах възможност да поговоря с нея насаме, да поработя върху Формата на баща и дъщеря. Всъщност нито веднъж. Ще им предам документите на доверителните фондове, ще бъде удобен случай. Няма да е лошо и да напиша завещание. Прав беше

Ануджабар: за кого, ако не за децата си и за живота след смъртта толкова се трепем, трупаме богатства и тленни блага? Такава ни е природата, само затова. А понеже човек може да се променя по своя воля...

Някой се промъкваше през тъмните алеи, напъряно, сянка сред сенките, изтрещя клонче, вдигна се птица, зашумяха листата на акацията — господин Бербелек спря, огледа се наоколо, пък се дръпна и погледна иззад дънера. На поляната в сребрилата светлина излезе тънка фигурка — жена беше, с подвити поли, прилекна, разрови земята с няколко бързо движения, извади изпод колана дълъг свитък и го зарови. Започна да изравнява сухата пръст, наведена, косата ѝ беше дълга и разпусната, гърдите малки, тананикаше си нещо ту по-силно, ту по-тихо, без да вдига глава. Господин Бербелек излезе иззад дървото и пристъпи напред; ръката инстинктивно потърси дръжката на камата. Думите бяха на гръцки, акцентът твърд; а и гласът му се стори познат, но най-трудно се разбира в шепот, песен и вик.

Жената повтори каквото нареждаше:

— Ела при мене, господарю Тот, както зародишите влизат в лоното на жените; ела при мене, господарю Тот, ти, който събираш храната за боговете и хората; влез в мене, Ибисе Абаносов, и обвържи с морфата си Давид от Моншебите, сина на Малите, очите му, ръцете му, пръстите, раменете, ноктите, косите, главата, краката, бедрата, стомаха, задника, пъпа, гърдите, зърната, шията, устата, зъбите, устните, брадата, очите, челото, веждите, плещите, нервите, костите, мозъка, стомаха, члена, краката, здравето, доходите, печалбите, славата, името, морфата — завържи ги в този пергамент! Та от сега нататък винаги, все едно яде ли, или пие, работи, воюва, разговаря, почива, лежи и спи, денем и нощем, на слънце и в сянка, в самота или сред хората, винаги да мисли за мене, да копнее за мене, да ме иска, мене и никоя друга, само мене, а ако някоя жена поиска да се приближи до него, нека Давид, син на Малите от Моншебите, се отвърне от нея, от ръцете ѝ, очите, гърдите, корема, вулвата, устата, вътрешностите, тялото и сянката, името и морфата и да избяга от всяко място, всеки дом, всеки град, далече, далече, далече, и да мисли само за мене. Защото ти си аз, аз съм ти, твоето име е мое, моето име е твое, твоята морфа е моя, моята морфа е твоя — аз съм твоето огледало.

Познавам те, Тот, и ти ме познаваш. Аз съм ти, ти си аз. Затова го направи, Господарю — веднага, веднага, бързо, бързо, сега, сега!

Господин Бербелек бавно се оттегли, като внимаваше с някакво рязко движение или звук да не привлече вниманието на Алитеа.

I

ДЖУРДЖАТА

Садара, Ассадра Ал-Кубра: рай, пустиня, незавършен рай. На борда на „Въставащ“, по време на двудневния полет до Ам-Шаса господин Бербелек почна да води дневник на джурджата. Пишеше на вистулски. По пладне на 10 квинтилис, когато въздушната свиня вече приближаваше източните склонове на Тибейските планини, Йероним записа: *Ако Илеа Жестоката може да бъде запомнена с някаква заслуга, то това е точно създаването на Златните царства.* Предния ден бяха прелетели над садарските възвишения, двеста-триста пуса над полетата със златна трева, тази „пшеница на бедните“, сянката на въздушната свиня минаваше по насажденията досущ като ръката на бог, който нежно гали лъскавата козина. От хоризонт до хоризонт, докъдето погледът стига, люлени от горещия вятър златни ниви. Отдавна вече никой не отглеждаше културата, това бяха само бурени, морфирани от текнитесите на флора на Илеа: да издържат дори в пустинята, да превърнат каменистото поле в цветни ливади.

Гауер Шебрек, който твърдеше, че е получил диплома за софистес от академеята в Кум, не пропусна да се похвали с познанията си:

— Още преди времената на Египет и фараоните тук е имало царства и големи градове, днес вече забравени и съсипани от пясъка и ветровете. Това е бил рай за земеделците и животновъдите: най-плодородните почви, най-благоприятният климат; първите градини на човека, може да се каже. Но формата на света се променила и цялата тази част на Африка е станала безплодна пустиня. Хората избягали на изток, към Нил, и така се образувала Първата империя. Кратиста Илеа посвети почти триста години за обръщането на този процес и придаде на тези земи животворна морфа. Може би ако имаше още триста, сега щяхме да виждаме истинското връщане на Рая.

Шулима иронично го посъветва:

— Емигрирай на Луната, за нейното морфиране тя имаше над петстотин години.

Гауер Шебрек сви рамене.

— Бих се решил може би, стига да беше възможно. Засега си чета преди лягане Елкинг.

Следобед на 10 квинтилис, Диес Меркурие беше, господин Бербелек отиде в каютата на естле Амитаче, за да обсъдят преди кацането в Ам-Шаса въпроса за наемането на мелеза и диваците; Амитаче твърдеше от самото начало, че е по-добре това да оставят на нея, нали някога вече го е правила. Наистина тя единствена от цялата група имаше някакъв опит в джурджата. Всъщност Йероним просто се надяваше в принудителната интимност на тясната каюта на аеростата да пресъздаде Формата от нощта на Изида.

Шулима обаче го лиши от всички илюзии: игнорираше намеците, не отвръщаше на усмивката с усмивка, не позволяваше и най-малкото разхлабване на морфата; на всичко отгоре по средата на разговора повика Зуейя и я задържа. Господин Бербелек трябваше да изпита гняв от това игнориране (да, гневът би бил добре дошъл), но излезе от Амитаче само в леко меланхолично настроение. Трябваше да го очаквам, си каза; богинята дава, богинята взема. Нали в края на краищата тръгнах на тая джурджа, вече не се налага да ме изкушава и подкупва.

На балкона на свинята завари Алитеа и естле Клаудия Верона, дъщерята на естлос Марк и естле Юстина Верониеви, които първи се бяха записали при Ихмет Зайдар; с тях беше дошъл и доведеният брат на естле Юстина, младият естлос Тобиас Ливий. Верониеви живееха в Александрия само от половин година, бяха дошли от Рим и морфата на кратистос Сикстус още им личеше; а Ливий, който само им ходеше на гости, си беше останал римлянин до мозъка на костите.

Алитеа и Клаудия седяха на ръба на борда, промушили крака през бримките на предпазната мрежа над бездната. Наведени напред, почти увиснали на мрежата, гледаха надолу покрай босите си крака, които непрестанно размахваха напред-назад в идеален общ ритъм. Пак така и двете бяха почти еднакво облечени с широки шалвари, бели широкополи шапки, бутнати на тила, и господин Бербелек още по-ясно видя разделящата ги разлика във формата. Алитеа беше вече половин египтянка, с тъмномедна кожа и дълги черни коси, стройни бедра и висока гръд, с тесен нос. Клаудия Верона се придържа по-здраво за родната си морфа: светла кожа, по-пълна фигура и широки рамене, по-

кръгло лице. Но тя положително не ходеше през ден при най-скъпия текнитес на сома, за да се подложи на морфинг, усиловац антоса на Навуходоносор, като Алитеа, несъмнено по съвет на Шулима. Впрочем в очите на Йероним всичко това беше част от хитрия план на Шулима да свърже Алитеа с ареса Моншебе. Не виждаше мотива, но в този момент беше в състояние да си внуши и най-голямо коварство от страна на естле Амитаче. Така беше започнало и с Мария...

Той седна до Алитеа, от лявата ѝ страна, и също провря крака през бримките на мрежата. Веднага усети как ботушите му се изхлузват — абсурдно усещане, защото те, точно по мярка воденбургски югри с високи кончови, просто не можеше да се изхлузят, въпреки това той почти се надвеси навън и чак на очите си повярва.

Африка се носеше под тях с голяма скорост, вятърът разбъркваше косите, дърпаше шапките на момичетата, свистеше във въжетата на аеростата, крачолите на шалварите и полите на Йеронимовата кируфа плющяха. Летяха само благодарение на пневматона и големите лопатести перки, въпреки съпротивляващите се неподвижни маси горещ въздух, нямаше никакъв вихър да ги тегли. Земята беше на едва сто пуса под товарните мачти на аеростата. Ако по пътя им се появеше някакъв хълм или много високо дърво, щяха да разчитат само на рефлекс на капитана. Но това беше плато, плоско като маса; продукт на морфинга на Илеа Жестоката, оживил и взривил тибейските вулкани и изравнил земята около планината в радиус от хиляди стадии. Дори в честотата на появяване на акациеви, каоблови и палмови горички и в разположението на потоците и рекичките имаше някаква неестествена регулярност, отпечатан в кероса стремеж към порядък — кратиста Илеа наистина ще да е методична и необикновено добре организирана особа.

Под свинята профучаха и няколко селца: куп кръгли къщи, обикновено сред дървета, с няколко тънки струйки дим, издигащи се право към ослепително лазурното небе. Туземците вдигаха черни лица и изпращаха с погледи вихрено носещия се аеростат. Алитеа и Клаудия им махаха, но онези долу едва ли ги виждаха, заслепени от слънцето.

„Въставац“ подплаши няколко стада диви животни: антилопи, газели, дори малко стадо елфанти и подивели оглаци. По-често прелитаха над питомни стада с пастири негри, големи грамади

добитък, стотици и хиляди. Ховоли, тапалопи, мамоли, акапаси, хумии, трисли — всичките морфа на Илеа и текнитесите й. Питомните изобщо не обръщаха внимание на прелитация аеростат.

Господин Бербелек вдишваше дълбоко въздуха на златната савана, опиваше се от аромата на дивия антос. От седми век СУР, от Прокуждането на Илеа Златните царства нямаха кратистос с толкова голяма мощ, че да обхване всички с аурата си. В по-голямата си част бяха останали под влиянието на неосъзнати кратистоси, нерядко племенни шамани от покрайнините на царствата — в селца като тези, над които прелиташе „Въставац“. Все пак това си беше дива Африка, откъсната от формите на цивилизацията. Тук хората пиеха кръв, съвкупяваха се с диви животни, изгаряха живи деца, унищожяваха цели градове, изпаднали в пристъп на необяснимо безумие, поддаваха се на морфата на безименни божества отпреди началото на времето; хора и не-хора, същества още по-далечни от съвършенството.

— Там! — извика Клаудия и посочи някъде пред носа на аеростата, на хоризонта, под разлялото се по половината небосклон слънце на фона на монументалните планини.

Оттам излизаха ярки отблясъци, иззад хоризонта се възземаше знойно сияеща звезда.

— Ам-Шаса — обяви Алитеа. — Пристигаме. Как мислите, наистина ли е от злато?

— Трябваше да слушате господин Шебрек, извора на мъдростта — рече Йероним, неволно повишавайки тон, за да надвика грохота на вятъра. — Това е илеум, глина, образувала се при смесването на праха, който изхвърлят тукашните вулкани. От нея правят много здрава керамика, подходяща за керемиди. Впрочем може би и за тухли, не знам, ще видим. На слънце наистина блести като златна.

— Нали ще останем поне за малко, а? Щом пътуваме през Златните царства...

— Няколко дни може, докато организираме всичко и изберем маршрут. В Садара има шест-седем такива града, може да се отбием и в Ам-Туур, ако тръгнем право на запад. Зависи кой маршрут ще се окаже най-обещаващ: трябва да поразпитаем, да съберем информация от местните ловци, да подкупим шамани... Може да успеем да навлезем по-навътре в Сколиодои.

— Един познат на баща ми — намеси се Клаудия — свалил отвъд Сухата летящ змей.

— Змей ли? — смръщи вежди Алитеа. — Тоест как, имал е крила? Как всъщност е летял?

— Дълъг колкото тази свиня. Той ми показва кожата му, виси на стената в хола му, свита на спирала. Трябвало е да я прикове, иначе се вдигала във въздуха, самостоятелно.

— Надявам се да мога да уловя нещо такова. Змей или дракон, или хидра; нали там може да има всичко? И да занеса вкъщи трофей.

— Не бой се, във Воденбург всякакъв какоморф ще направи впечатление — каза господин Бербелек.

— Воденбург ли? — Алитеа се обърна към баща си, видимо развълнувана. — След джурджата в Неургия ли се връщаме?

— Такъв беше планът. — Господин Бербелек внимателно подбираше думите. — Александрия, Иберия и Воденбург за зимата. А ти коя къща имаше предвид? Двореца на естле Лоте?

— Би могъл да купиш някакво имение. Знам, че имаш делова работа там, големи пари, всички говорят, с този естлос Ануджабар, защо да се връщаш във Воденбург, естлос Нюте сигурно... А? Защо не?

— Наистина ли искаш да живееш в Александрия?

— Авел също, питай го.

— Някаква конкретна причина?

Тя се нацупи.

— Воденбург е гаден.

Клаудия прихна.

Господин Бербелек покима тъжно.

— А всъщност каква?

Алитеа сви рамене. Той виждаше как различните настроения минават по лицето ѝ като облаци по небето, кой от кой по-черни. Нацупена, свита, прехапала долната си устна, Алитеа се криеше в детински форми — та тя си беше дете.

Той нахлупи качулката на главата ѝ, оправи косата.

— Ще помислим, ще помислим.

Тя тутакси грейна; какво да направи бащата — трябваше да се усмихне, искаше да се усмихне.

Прегърна я с дясната си ръка.

— Ако ми кажеш истината — продължи да се усмихва.

Тя моментално пак се нацупи. Клаудия се засмя вече с цяло гърло. Алитеа ѝ се изплези.

Демонстративно обърна гръб на двамата, опря чело до грубото въже, провеси ръце през мрежата. Пак гледаше земята под краката си.

Йероним стана, изтупа си шалварите и кируфата.

— Ако Шулима остане, и ти ще останеш.

Господин Бербелек спря рязко. Хвана се за ликотовата мрежа и се наведе над дъщеря си.

— Какво каза?

Тя продължаваше да маха с боси крака над сребристо проблясващото езеро долу, над което ято птици тъкмо се вдигна подплашено, шумна буря червени, жълти и сини пера.

— Нищо.

* * *

— Какво, какво? Повтори.

— Ксевра. Не прави такава физиономия, язди се точно като кон или зебра. Впрочем морфирана е именно от зебра. Много популярна във вторите и първите кръгове. Предлагам да вземем трийсет.

Животното беше високо шест пуса до холката, с мощни масивни крака, малко по-дълга и извита шия от коня (но главата несъмнено конска) и дълга рунтава опашка. Късата козина образуваше на хълбоците многоцветни шарки, не белите и черните ивици, а някакви пеперуди, сложни орнаменти, жълти, кафяви, пурпурни, дори зелени. Каприз на текнитеса, предположи господин Бербелек; както Абракас Гекун, който преди хиляди години успял най-сетне да отгледа ездитна зебра, но без видима рационална причина я привлякъл към форма с огненочервени очи — ей такъв бил Абракас Велики.

— Всичко останало и багажите, ако не с талиги, ще бъде качено на камили и хумии, но ние за лова се нуждаем от ездитни животни — обяви Шулима, потупвайки с едната си ръка ксеврата по шията, а с другата отпъждайки тлъстите заржи. — Много добре издържат какоморфията.

— Щом така казваш, естле — кимна естлос Ап Рек.

За разлика от Йероним той беше отишъл на пазара в Ам-Шаса с египетски сандали и сега току спираше, за да изтрие краката си от поредния тор, в който беше стъпил. Но продължаваше да демонстрира стоическо спокойствие, както подобава на един стар дворянин.

Докато Зуейя плащаше, а Шулима уговаряше с белокосия негър последните подробности, господин Бербелек търсеше с очи из претърпаното тържище Алитеа и Клаудия, които преди малко се бяха отдалечили, придружени от двама дулоси на Верониеви. Зайдар, Зенон и Авел заедно с Тобиас Ливий пък изобщо не бяха отишли на пазара с останалите ловци, а бяха избрали да закусят у римския посланик, стар приятел на Ливиеви, както се беше оказало. Верониеви от своя страна бяха отишли да разгледат руините на лабиринта на Илеа, а Гауер Шебрек беше изчезнал още на разсъмване от странноприемницата.

Когато отвъд оградата, зад мястото на търговеца на роби избухна шумна врява, господин Бербелек веднага помисли за Алитеа — и беше прав. Хукна през тълпата, блъскайки и удряйки зяпачите по прасците с тръстиковата рикта, допълнително раздразнен от морфата на възбуда, която обхващаше тълпата.

Завари Алитеа и Клаудия, здрави и читави, да спорят на висок глас със седларя негър, на когото племенният морфинг беше разтеглил устата и ушите му до чудовищни размери; туй обаче ни най-малко не помагаше да бъде по-добре разбран. Той говореше на някакъв местен диалект, момичетата на гръцки, зяпачите подвикваха на пахлави и още дузина диалекти, а горкият Папагалий опитваше да преведе всичко това. Разбира се, всеки си помагаше с ръце, дано правотата му бъде по-лесно разбрана.

Господин Бербелек удари три пъти с риктата по едно от седлата, изложени на килимче, тряс, тряс, тряс!

— Тишина!

Естествено негрите не разбраха думата, но за всеки случай млъкнаха.

Господин Бербелек описа с риктата широк полукръг във въздуха. Зяпачите се дръгнаха две крачки. Той им обърна гръб.

— Какво става? — попита Алитеа.

Тя го гледаше уплашена. Едва след миг той усети, че все още държи риктата така, сякаш ще замахне и ще удари. Отпусна ръка.

— Какво става? — повтори.

— Искаха да ни обертат — каза припряно Клаудия.

— Кой?

— Избяга. Робите изтичаха след него.

— Надявам се, че поне парите са оставили.

Алитеа посочи портмонето. Плащането е работа на слугите и дулосите, аристокрацията не си цапа ръцете с мамона. Полезен обичай и за ситуации като тази: ако престъпникът налети на бой, да се бие с робите.

— Ви-видях естле Латек — намеси се Папагалий, отмервайки дълбок поклон към Йероним — и дойдох да по-попитам къде мога да намеря естле Амита-аче. Естле Латек ме по-помоли да превеждам на пазарлъка. И за-забелязах тогова мъж, стоеше ей там зад ко-колата и ни наблюдаваше. Посо-сочих го на търгове-еца, за да каже да-дали е негов човек. Но то-тогава онзи си нахлупи качулка-ката и се махна. Ви-викнах „Крадец!“ и той за-затича. Ро-робите хукнаха по-подире му.

Папагалий беше полудивият преводач на Шулима. Заекваше само когато говори на цивилизовани езици; втората, дивата половина на морфата му беше по-силна.

— Ако е разбрал какво си извикал, нищо чудно, че е избягал — измърмори господин Бербелек. — А той какво казва? — Посочи седларя. — Може би наистина е бил от неговите хора?

— Казва, че н-не е.

— Ясно, сега няма да признае, дори да е бил синът му. — Господин Бербелек се обърна към момичетата. — Какво всъщност искахте да купите? Вземайте бързо, ще ви даде на половин цена. Седла вече имаме.

— Тези бичове — показва Алитеа.

— Рукати — поправи я Клаудия.

— Тези рукати.

— Но те са за пастирите на добитък, не стават за джурджа.

— Какво, нямам ли право да си купя? — заинати се Алитеа. — Видях как плющят с тях, по-шумно от кераунет. Ще се науча.

Господин Бербелек само махна с ръка.

— Естле! Е-е-естле! — Папагалий се втурна към Шулима, която в този момент се появи, придружена от Зуейя. — У-уговорих сре-срещата, чакат ни! При во-во-водопоя. Да тръгваме! Е-естле!

За всеки случай оставиха Антон при седларя, докато дулосите на Вероний се върнат от гонитбата, най-вероятно неуспешна; останалите тръгнаха към южния вход на тържището. Излязоха на широкия, настлан с пясък Говежди друм. Градският водопой се намираше под Ам-Шаса, там, където слизащата от планините река забавяше ход и се разливаше широко по златните пасбища на Садара. За щастие, в момента по друма не прекарваха никакви стада, само десетина мамола се тътреха край него, лениво подканяни от негърче.

Колкото по-близо беше водопоят, толкова повече заржи се кълбяха във въздуха. Тези насекоми, морфирани преди незапомнени времена от конски мухи, незнайно от кого и с каква цел, бяха истински бич за Африка. Дори антосът на Илеа не беше успял да ги пропъди; а може би те просто се бяха върнали, след като се бяха пръснали по цялата земя. Господин Бербелек ги отпъждаше с ръце и с риктата; накрая просто завърза кируфата под брадичката, нахлупи плътно качулката ѝ и стисна с лявата ръка белия плат, оставяйки само малка цепка за очите. Другите направиха същото, стига да им позволяваше облеклото. Жените се бранеха от заржите, размахвайки шапките си. Заржите бяха черни и тлъсти, три пъти по-едри от мухите. Според легендата се били пръкнали от яйца, снесени в разлагащия се труп на кратистос Верцингеторикс Глиноядеца, убит в Първата война на кратистосите. В този момент господин Бербелек беше в състояние да повярва на тази приказна некрomorphicия. Минаха край мършата на ховол, целия покрит със заржи, от вонята и глухото бръмчене на насекомите главата се пръскаше.

Племето се наричаше н'зуи и Формата му обхващаше дълги кльошави крайници, кожа черна и лъщяща, досуц намазан с мас въглен, и почти плешиви издължени черепи със странни вдлъбнатини над челото. При водопоя, зад завоя на друма, на малкото оцеляла трева клечаха под самотна ратакация петима воини н'зуи: един стар и четирима млади.

Надигнаха се, когато белите приближиха. Папагалий задърдори бързо на езика на племето. Старецът се оказа шаманът, а воинът с препаска от кожата на мантикора — вторият син на вожда, той щеше да води преговорите. Казваше се Н'Те, което означаваше Този, който отхапва. Дивакът се ухили широко на Папагалий.

— Пи-пита кой е во-водачът ви.

— Шулима вече е водила с тях... — започна господин Бербелек, но нямаше защо да довършва, формата се беше определила без негово участие, Папагалий, превеждайки въпроса, гледаше него, останалите също спонтанно се обърнаха към него и Този, който отхапва разбра това безпогрешно, като застана срещу Йероним.

Другите се дръпнаха на крачка. Господин Бербелек знаеше, че няма смисъл да се противи на морфата на ситуацията, впрочем тя най-вероятно беше последица от случката на тържището. Той все още държеше риктата, достатъчно беше да я вдигне.

Свали качулката и откри лицето си. Удари се с риктата по бедрото. Шаманът зави, ухапа си ръката и насочи окървавени пръсти към господин Бербелек. Н'Те се ухили още по-широко, оголвайки зъби. Посочи земята между него и господин Бербелек. Двамата приклекнаха, до тях Папагалий. Преговорите започнаха.

Господин Бербелек поиска сто и осемдесет воини като носачи, за подкарване на животните, следотърсачи и ловци, за работа из бивака и за бой, когато и където стане нужда, за срок от три до пет месеца. Н'Те поиска по една златна драхма за всеки воин за всеки месец. Бюджетът на джурджата беше готов да поеме тези разходи, но кой ти приема без пазарлъци още първото предложение. След четвърт час пазарене дори Папагалий стана излишен, господин Бербелек и негърът се разбираха, като вдигаха изправени показалци, драскаха черти по земята и кимаха или въртяха глави. Накрая се стигна до драхма и половина за всекиго за три месеца. Плюха на земята и размазаха плюнката с крак.

Господин Бербелек се изправи, изпъвайки гръб. Беше останал сам, дори Шулима се беше отдалечила. Папагалий уточняваше с Н'Те подробностите.

— Кой ще ги води? — попита Йероним. — Искам човек, който ще отговаря пряко за воините.

— Той.

— Кой?

Папагалий посочи Н'Те. Този, който отхапва кимна, сякаш разбираше какво говорят. Важно беше, че не беше се изправил, ами ги гледаше отдолу. Господин Бербелек вдигна риктата. Негърът плесна с ръце, веднъж, още веднъж. „Приемал съм и по-съмнителни клетви“, рече си Йероним. Обърна се към града.

Алитеа и Клаудия отдавна бяха изгубили интерес към преговорите. Пресекли друма, двете се забавляваха с рукатите, като безуспешно се мъчеха да произведат с бичовете ефектни звуци. Наблюдаваха ги, избухвайки в смях от време на време, Антон и двамата дулоси на Верониеви — докато Клаудия не удари по невнимание едного от тях. После се гониха с викове и смях, момичетата си загубиха шапките, изпоцапаха полите. Отзад над тях се бе покатерил по югоизточния склон на Седлото на Ебе златният град, потъващият в свечеряването Ам-Шаса, засега все още в лъчите на слънцето, което залязваше зад Тибейските планини: тераси над тераси, на тях скупчени без видим план едно- и двуетажни квадратни постройки, по това време с ослепително жълти стени и покриви. На върха на зикурата в храма Няд пламна огън, жрецът току-що беше изял сърцето на днешната жертва. Прозорците на стотиците къщи светваха един след друг. Децата на пастирите прибираха стадата от водопоя към оборите. Голи и полуголи негърки различни морфи, се връщаха от планинските извори и разнасяха из града кани и тикви с вода, гласовете им бълбукаха заедно с реката, нестроен шум от половин дузина непонятни диалекти. Алитеа изтича край Йероним, подгонила с руката в ръка кикотещия се Антон; веселбата продължаваше. Дори заржите сякаш намаляха. Слънцето се скри зад полегатия ръб на планината и сянката полека заливаше Ам-Шаса, досущ студена кръв от разкъсана артерия на богинята на Деня. Сърцето на господин Бербелек меланхолично се сви: прекалено красива и мирна беше тази картина, твърде много безгрижие и топли цветове. Точно такива мигове си спомня човек, когато съжалява за нещо безвъзвратно отминало.

* * *

На всеки голям лов е благоразумно да има лекар, още повече на джурджа, така че Ихмет беше наел от Александрия един от най-опитните, стар аксумеец негърска морфа, демиургос на тяло Мбула Нокътя. Говореше се, че той е над стогодишен, но имаше вид на бойко старче, което свидетелстваше за силата на Формата му. Още първия ден за удивление на всички се сприятели с момичетата. Докато летяха с аеростата, ги забавляваше, като разрязваше с пуриничен нож ръката

си до рамото, крака, стъпалото и обясняваше вътрешния строеж на човека; те гримасничеха отвратно и уж извързаха глави, но всъщност гледаха увлечено и се кикотеха, когато той в края бързо затваряше разрезите. Лекарят говореше на простонароден гръцки. Единствен той от всички участници мъже в експедицията беше по-нисък от господин Бербелек.

Именно той, Нокътя — не Зайдар, не Папагалий, не Шулима и не Ливий, а старият лекар — донесе информации, които предопределиха избора на маршрута.

— Марабрата, ето тук. — Той копна с изкривения си показалец черно-бялата карта. — По-нататък петстотин стадия край Сухата и на юг. Разбира се, извън Сколиодои, но се вижда над върховете на дърветата. Кълне се, че е град.

— Град в Кривите земи?

— Да.

— Кой го е построил?

Мбула сложи ръка на челото си, което в нисшите слоеве означаваше свиване на рамене.

— В Сколиодои още живеят хора? — изуми се естлос Ап Рек.

— Според определението, щом живеят там, значи не са хора — измърмори Гауер Шебрек.

Зайдар се наведе над картата.

— Марабрата... Катамуше... Абу-Ти... Познаваш ли тези земи?

— Позна-авам ги. Н-но никога не съм хо-ходил отвъд Марабрат-т-та.

— А някой ходил ли е?

— Н-не знам. Никой.

— Ами този твой либертин? — обърна се нимродът към лекаря. — Как се е появил там? Би ли дошъл с нас като водач? Злато на ръка и тъй нататък. А?

— Не. Никога. Половин година се песьчеше, плюеше кал, едвам си е възвърнал формата, още сере камъни и от него се сипе ръжда. Не.

— Хм, нищо не струват свидетелствата от очите и ушите за човек с душа на варварин — измърмори загадъчно господин Бербелек. Огледа верандата на странноприемницата. — Всички ли сме? Добре. Трети ден сме в Ам-Шаса, губим време. Решение? Марабрата? Така ли? Тогава да се стягаме. Ихмет, Марабрата. Папагалий, тичай при

Н'Те: утре на съмване при водопоя. Пригответе багажа, платете, легнете рано. Нали, естле?

Юстина Верона си запали тутуница от трептящото пламъче на свещта.

— Бих искала да знам — каза и издуха тъмен облак дим — кой и кога те определи за стратегос на тази джурджа, естлос.

Господин Бербелек се приближи до нея, взе от пръстите ѝ тутуницата и дръпна. Марк Вероний седеше до жена си. Йероним го гледаше в очите, докато изтръскваше пепелта на глинения под на верандата.

— Ти, естле — отговори, без да сваля поглед от възрастния мъж. — Точно в този момент.

— Това пък какво... — скочи възмутено Юстина.

Господин Бербелек я спря с едно движение на ръката. Тя седна. Той се наведе над нея; сега очите му бяха точно срещу очите на Марк, седнал зад гърба ѝ.

— Искаш ли аз да ви водя? — попита тихо.

Тя опита да намери подкрепа у другите, но не можа дори да погледне към тях, лицето на господин Бербелек беше твърде близо. В него нямаше заплахата и нямаше подигравка, той не се усмихваше, гледаше Верониеви спокойно, почти приятелски. Тя не можа да каже „не“.

Кимна.

Той ѝ върна тутуницата.

Докато се връщаше към масата с картите, забеляза Авел. Синът му стоеше на прага, скрит в сенките. „Наблюдава ме — рече си Йероним. — Това добре ли е, или зле? Нали Авел искаше точно това: да наследи морфата. И наистина ли зависимостта действа и в двете посоки? Всъщност за какъв дявол ми е тази чисто театрална власт? Изобщо не искам да ръководя джурджата. Но знаех, очаквах той да ме гледа... А то точно така се развива, самоизхранва се, незабелязано расте от най-банални неща: неволно движение на тялото, припряна дума, необмислена реакция, вдигната рикта, заповядал съм и те ме гледат в очакване на следващата заповед, така че се държа според формата на ситуацията. Папагалий, седларят, а щом те, то и Н'Те, а щом той, то и естле Юстина, а щом тя, то — то — точно това е твоят живот, стратегосе Йероним Бербелек.“

— Не правим нещата, които искаме да правим, а тези, които са в природата ни — измърмори на вистулски.

— Какво?

Зайдар вдигна очи от картите.

— Нищо, нищо. Пресметна ли вече дните?

По-късно, когато над Ам-Шаса изгря розовият полумесец и на верандата останаха само господин Бербелек, Тобиас Ливий и Мбула Нокътя, и тримата пушеци с глинени лули местния вариант на хердонската трева и попийващи така нареченото „горчиво злато“, спиртна напитка от ферментирали златни садарски треви, и гадничката местна бира тедж, Авел пак се появи. Йероним мълчаливо му подаде чаша. Авел седна до стената, запазвайки дистанция. Естлос Ливий забавляваше господин Бербелек с историйки, чути от римския посланик: за все по-честите джурджи в Царствата (току-що една беше напуснала Ам-Шаса по южния маршрут); за страшните трофеи, които ловците носят от Кривите земи и които тук, извън антосите на цивилизованите кратистоси, запазват доста повече от оригиналната си невъзможна Форма; за непреводимите разкази на дивите скитници от първия кръг, паникьосали цели племена; за софистеси от Египет, Вавилон, Сидон, Трит, Аксум, дори от Хердон и Обърнатите земи, прииждащи тук, за да изследват Формата на Сколиодои; за атмосферните феномени, изригващи от време на време от Кривите земи и стоварващи се върху южните краища на Царствата: огнени облаци по небето, мълнии, крачещи през пустинята върху хилядапусови лапи, дъждове, под които всичко живо се разкапва като разварено тесто... Господин Бербелек разпитваше Мбула за града на Сколиодои. Либертинът определено не се беше оказал от разговорливите, Нокътя може да цитира само няколко фрази за „черни пирамиди“ и „каменни дървета на светлина“. Накрая Ливий заспа с глава, отпусната върху масата, победен от „горчивото злато“. Лекарят го замъкна на леглото му.

Авел спря баща си за малко.

— Ще ми позволиш ли поне веднъж...

— Какво?

— Иска ми се да командвам сам поне един лов. Да разбере дали съм способен...

Господин Бербелек поклати отрицателно глава.

— Ама защо? — възмути се Авел.

— Не така, не така — въздъхна Йероним. — Ако наистина беше способен, нямаше да питаш за разрешение.

— Е, глупави афоризми! Защо да се карам и да споря с тебе пред хората, след като мога просто да попитам?

— Но ако ти разреши да командваш — господин Бербелек проточи между зъбите си това „разреша“, сякаш беше нещо несмилаемо, — всъщност ти ли ще командваш, или аз? — Тупна сина си по рамото и се усмихна криво. — Наблюдаваш ли ме? Наблюдавай, наблюдавай. Мигар аз наистина исках разрешение? Нима мислиш, че естле Верона можеше да ми забрани каквото и да е?

* * *

Първата ксевра на господин Бербелек се казваше Облекчение (виолетови пламъци по хълбоците, шията в спирала сочна зеленина), втората, тази за смяна — Ситост (червени зигзаги, бяла гръд). Всички ездитни коне бяха маркирани с пироморфинг на развален гръцки. Облекчение се оказа много добре дресирана, усещаше и най-малкото напрежение в мускулите на бедрата, непрестанно си кривеше назад главата, за да следи с крайчеца на окоото движенията на ездача. Търговецът от Ам-Шаса се закле, че ловците ще могат дори да стрелят от седлото. Нимродът Зайдар провери това още щом напуснаха града, отдалечавайки се достатъчно от кервана, за да не подплаши изстрелът от кераунета животните и хората.

В състава на кервана влизаха осем талиги, теглени от по четири двойки ховоли, три дузини хумии, на които да се натоварят по-тежките багажи, когато джурджата стигне до терени, където кола не може да мине. В края й, в Кривите страни, и бездруго всичко ще мъкнат носачите на н'зуи. Зайдар, Папагалий и Н'Те бяха изготвили маршрута така, че да заобиколят джунглите и пустините. Чак до Марабрата щяха да пътуват през савана, садарови баобабови гори, по края на скалистата хамада. Посоката беше запад, югозапад.

Първият ден беше ден на определяне на ритуалите. Сто и осемдесет негри се явиха край Ам-Шаса, всеки с кожена торба на гръб, триъгълен щит от ликотово дърво и биволска кожа и с три курои,

криви къси копия от кост на хумий, подобни донякъде на харпун. Вързани заедно, с костните шипове навън, действаха като разкъсващ месата боздуган, курота; мятани поотделно, можеха да пронизват бягаща газела. Господин Бербелек не можа да сдържи ироничната си усмивка. Ето ти я и войската, неговата войска — алфата и омегата на всеки стратегос. Негрите чакаха, приклеknали на пета, в полумрака на зазоряването, едва сега над хоризонта изникна червената грива на Слънцето. Н'Те стана, посочи Йероним със своите курои и извика. Господин Бербелек се приближи и смъкна качулката на кируфата. Папагалий и останалите стояха встрани, зад колите и животните; но сега съдържанието на думите нямаше значение, не те бяха важни. Йероним се беше приближил откъм изток, та слънцето да е зад него. Изправи се на стремената, посочи с риктата н'зуи и напред, към хоризонта. „Тръгваме!“ Те станаха, без да чакат Н'Те да потвърди заповедта.

Естествено, това беше само началото. По пладне, когато спряха за „час вода“, един от воините, който връщаше хумии от реката, се спъна и бутна господин Бербелек, тъкмо разговарящ със Зайдар. Беше толкова явно, че Йероним и Ихмет дори успяха да си разменят развеселени погледи, преди господин Бербелек да се обърне и да фрасне негъра с риктата по гърба. Воинът се хвърли с крясък върху него — всъщност понечи, но Йероним не спря, обърна се лице в лице срещу надвишаващия го с цял пус н'зуи и вместо да удари, той отстъпи крачка, две, три, господин Бербелек вървеше към него с непроницаемо лице и рикта, сочеща земята. „Куче! — процеди (негърът, естествено, не разбираше този език). — Служи!“ На петата крачка започна да удря воина по гърдите, по лицето, по гърба, докато той се сви, приведе се, накрая падна на колене и тогава господин Бербелек го удари с размах по врата, стъпи с ботуша на тила му и притисна лицето му към земята. Когато най-сетне се отстриани, н'зуи, без да губи време да си поема дъх, зави прегракнало някаква песен литания и се закланя доземи на Йероним. Господин Бербелек се отдалечи, без да се обръща.

Същата нощ направиха първия си лагер. Господин Бербелек реши веднага да утвърди мерките в случай на заплаха, като определи една десета от воините за постови и събра шатрите в кръга пред колите. Всъщност като най-голяма заплаха се очертаваха нощните

хищници, когато подушеха прясно месо, но Йероним вече се беше увлякъл в ролята на стратегос Бербелек, Формата или е правдива, или не е, няма полу-Форма, „уж-Форма“ — а къде се е чуло и видяло стратегос оптимист? По-лесно е да срещнеш страхлив арес.

На другия ден, когато напуснаха селцата, пасищата и нивите около Ам-Шаса, нимродът започна да учи неопитните ловци как да си служат с кераунета. Рано сутрин се отдалечаваха на доста стадии от кервана и стреляха по скали и дънери. Освен Алитеа, Авел, Клаудия и естлос Ап Река, и Гауер Шебрек си призна, че не умее да борави с пиросово оръжие (Ихмет твърдеше, че вавилонецът наистина не се справя с кераунета).

Естлос Ливий се смееше, че сега джурджите изглеждат точно така: съвместни екскурзии на аристократи, които през живота си не са помирисвали пирос. На втората нощ, когато, опиянени от „горчивото злато“, изпаднаха в бърлива форма, Тобиас призна, че е прекарал пет години в римските отвъдморски легиони. И показва морфинга на рамото си. Господин Бербелек разбра колко много му струва на този двайсет и няколко годишен младеж да се прави, че не си дава сметка кой е Йероним. Във всеки случай да не му дава да разбере това. Господин Бербелек записа: *Защо, когато срещам по европейските салони тези млади аристократи, толкова жадни за вкуса на истинската смъртна опасност, че биха го опитали дори от моя труп, впрочем те точно това и правеха, защо тогава морфата им се отразяваше от мене като празнотата на огледало в друго огледало — а сега аз я пия ненаситно, без срам се оглеждам в очите им? Откъде дойде тази промяна?*

Нощите бяха много студени, толкова студени, колкото знойни бяха дните. Изправен сред саваната срещу изгряващото слънце, ти физически усещаше как по нея минава, заедно с видимата вълна светлина, невидимата вълна горещ въздух. Само за тези няколко минути скрежът от тревата изчезваше, променяха се цветовете на небето и земята и ти изведнъж се оказваше насред океанос от люлеещо се злато, с набожно сведена глава, защото в Африка е невъзможно да гледаш изгряващото слънце в лицето, това е земя на боговете на огъня и кръвта. Н'зуи си имаха талисмани, носеха в торбите грозноватите си идоли и понякога по изгрев ги вадеха, за да се напият със слънце,

тогава лъчите му носят най-голяма сила; после ги прибираха обратно на тъмно, нежно потупвайки каменните изроди.

Голяма част от държанието им се дължеше непосредствено на дивата им морфа, все пак още полуживотинска; дори то да можеше някак да се опише с думи, цивилизованите хора с мъка биха го разбрали. Например воините на н'зуи не приемаха никакви заповеди от жени. Разбира се, Шулима се справи с това, но Алитеа и Клаудия още първия ден дойдоха при господин Бербелек и Папагалий да се оплачат.

Йероним само вдигна рамене.

— Със заповед не се постига уважение.

— Ама нека слагат водата там, където им показвам! — нервираше се Алитеа. — Не ми е потрябвало тяхното уважение, не са длъжни.

Господин Бербелек въздъхна и добави дърва в огъня.

— Скъпа, те са диваци. Виждала ли си някога дивачка воин? Или жена вожд? Нас цивилизацията ни е освободила от диктата на наследената морфа и ни е дала власт над хиле, светът се подчинява на волята ни, волята решава — те обаче са като зверовете. Можеш да ги дресиращ, но сами не умеят да се преморфират, затова нито една тяхна жена не е в състояние да си наложи Форма, която ѝ дава власт над мъжете; те наистина са „несвършени мъже“. Техните демиургоси дори не осъзнават, че са демиургоси; убиват текнитесите или ги правят шамани; дори кратистосите на варварите нямат съзнание за собствената морфа, антосите им са аури на случайна дивота, подсилени отражения на местните деформации на кероса. Погледни ги. — Той посочи с горящата рикта към мястото извън кръга от коли, в сянката, в която играеха още по-тъмни сенки, откъдето се чуваха протяжни песни и тихи разговори на скърцащо-мляскащ език. Самите огнища на н'зуи, малки, разпалвани с изсушен тор, пламтящи в зелено и синьо, не се виждаха. — Където и да отидат, каквото и да видят, тяхното невежество си остава непоколебимо.

— Много благодаря — отвърна саркастично Алитеа. — А не можеш ли просто да им заповядаш?

— И веднага да дотърчите за следващата заповед? И така до безкрайност. Не, трябва да се оправяте сами. Имате Антон. Вземете пример от естле Амитаचे.

— Именно. — Клаудия се обърна към шатрата на Шулима. — Нея я слушат. Как става това? А?

— Защото е-естле Амитаче не е же-жена.

Те зяпнаха Папагалий, смръщвайки вежди.

— Ще ни разкриеш ли как разбра това? — изкикоти се Алитеа.

— Щом не е жена, тогава какво е — мъж? Хермафродит? Ифрит?
— засмя се и Клаудия.

— Тя е Ма'хле, дъщеря на богиня.

— Удобно наистина — измърмори след пауза Алитеа. — А тази богиня не би ли могла да има повече дъщери?

Господин Бербелек не се усмихна.

— Защо се подиграваш? Само в легендите боговете са деца на богове.

Алитеа махна с ръка. Беше изморен, Йероним казваше не това, което тя искаше да чуе. Господин Бербелек гледаше след отдалечаващите се момичета тъжно замислен. Може би бащинството изобщо не е в сериозното и напълно искрено отношение към децата, може би беше сбъркал формата...

Впрочем Алитеа наистина най-често беше с Шулима, с Шулима и с Клаудия. Първата седмица, когато джурджата пресичаше земите на племената н'йома и беречуте, които бяха непосредствени съседи на н'зуи и затова имаха дълга и кървава обща история, та Папагалий съветваше да се избягват каквито и да е срещи, дори и най-невинните, първата седмица никой не се отдалечаваше от кервана на повече от тези няколко стадия, на които и нимродът за неговите тренировки по стрелба. После започнаха да се впускат във все по-дълги екскурзии, нерядко отлъчвайки се още рано сутринта, та чак до вечерта. Керванът се тътреше в ховолско темпо, пейзажът се сменяше много бавно, стъклените очи на негрите, непрестанно вперени в белите, също не правеха пътешествието приятно, та на човек му се искаше да се откъсне поне за малко. Африка разтваряше широко ръце, огромното светло пространство зовеше. Яхваха ксеврите и препускаха към хоризонта. Бързо се образуваха групички: Шулима, Алитеа, Клаудия (обикновено с Антон и Зуейя); Верониеви и Зенон Лоте (също с един или двама слуги); естлос Ап Рек и Гауер Шебрек — понякога със Зайдар, но и нимродът често тръгваше сам или с естлос Ливий. Ливий пък най-вече не се отделяше от кервана, както и господин Бербелек; но

докато Йероним така запълваше Формата на хегемон на джурджата, то какво задържаше Тобиас в кервана?

Колкото до Зайдар, неговата роля беше доста добре определена. С всеки изминат стадий далече от цивилизацията антосът на персиеца укрепваше. Естествено, първи усетиха това животните, ксеврите и хумиите: вирваха глави, цвилеха нервно и ровеха с копита още щом той се появише в полезрението им. Личните му ксеври обаче го слушаха като верни кучета. На 23 квинтилис нимродът за първи път взе със себе си на лов за месо неколцина н'зуи; върнаха се надвечер и носеха парчета елефантско месо, разрязани с прецизността на касапин. Нимродът го повалил с един изстрел, куршумът пробил бронираната му глава. През нощта негрите отпразнуваха с танци край огъня всички етапи на лова. Междувременно Ихмет започна да се носи като южен манатит: бос, черни шалвари, кожен елек с джобове за патроните за кераунета, бяла труфа, денем така омотана около главата му, че се виждаха само сините очи и черната брада, която ставаше все по-гъста. През нощта обличаше дебел ленен джулбаб и шермов бурнус. Всъщност той само тогава можеше да бъде видян в кервана: след смрачаване преди разсъмване. Ходеше из лагера от сянка на сянка, безшумно, появяваше се изневиделица и потъваше в мрака без предупреждение. Момичетата твърдяха, че нарочно ги плаши, но господин Бербелек знаеше, че нимродът не го прави умишлено, съзнателно. Н'зуи му носеха куроите, да ги благослови. Зайдар облизваше костените им остриета, чувствено прокарвайки език по ръбчетата и неравностите. Една вечер по пълнолуние господин Бербелек видя нимрода да клечи до огнището от кравешки тор на негрите и да яде сурово месо, поглъщайки шумно големи хапки, а кръвта попиваше в брадата му. Ухиленият Н'Те му подаваше следващото парче.

25 квинтилис. Пресякохме Таитси през горния брод. Пръстите не държат перото, все по-трудно е да се пише. Всичко е по-близо до земята. Постепенно напускаме морфата на цивилизацията.

През нощта на два̀сет и седми срещу два̀сет и осми, между Диес Сатурни и Диес Солис, Ихмет Зайдар цѣфна непоканен в шатрата на господин Бербелек, приклезна до главата му и го събуди, разтърсвайки го.

Йероним инстинктивно бръкна под възглавницата. Нимродът го стисна за китката.

— Спокойно, аз съм.

— Виждам — процеди господин Бербелек. — Пусни ме.

Ихмет поотпусна прѣсти.

Господин Бербелек седна. Входът на шатрата беше затворен отвътре, отпред спеше Порте, а никѣде в платното не се виждаше разрез, доколкото господин Бербелек можеше да прецени на лунната светлина. Реши да не пита как нимродът беше влязъл.

— Говори.

— Следят ни.

— Кой, колко, от какво разстояние, откога?

— Шестнайсет хумии и камили, пет зебри. Петнайсетина души. Често се разделят, главната група се държи на около половин ден зад нас, на юг-югоизток. Двама-трима разузнавачи на зебри идват поблизо, изучават следите, изпреварват ни и се връщат. Много добре прикриват своите следи, не рискувах да се приближа много. Това не са негри, поне не всички.

— Откога?

— Не знам, но има пет дни, би се наложило да ви оставя за седмица, за да проверя дали е още от Ам-Шаса.

— Разузнавачите тук ли се сменят, или в главния отряд?

— Най-добре ще бъде да ги хванем на два пъти. Те ще кажат за какво иде реч, ще знам какво да очакваме.

— Ловуват ли?

— Да.

— Нимроди, ареси?

— Няма или се крият. Но са добри следотърсачи, много добри.

— Знаеш ли къде са в момента?

— Разузнавачите ли? На петдесет стадия. — Ихмет посочи с ръка накѣде. — Освен ако не са тръгнали на някой нощен оглед.

— Трима или двама?

— Двама.

— Добре. Иди да събудиш естлос Ливий и естле Амитаче.

— Естле Амитаче? Нея пък защо?

— Робинята ѝ може да ни е полезна.

Нимродът стана.

— Ихмет.

— Да?

— Щеше ли да отговориш с въпрос на заповедта на един истински стратегос?

Зайдар неочаквано се разсмя.

— Щеше ли един истински нимрод да идва и да пита какво да прави с проследения звяр?

И излезе, отмятайки с размах платнището на входа, и така събуди стария Порте.

Напуснаха този лагер по пълнолуние с три часа тъмнина като резерва: Бербелек, Зайдар, Ливий, Зуейя. Взеха три ксеври за смяна. Преди това господин Бербелек предаде точни нареждания на Папагалий по Н'Те. Всички воители бяха събудени, изпратиха постове на няколко стадия напред в саваната; керванът да тръгне на зазоряване както обикновено, маршрутът е уточнен; никой да не се отдалечава извън полезрението. Докато господин Бербелек отсъства, командва Ма'хле.

Добрият кон може да мине петдесет стадия за има-няма двайсет минути. Ксеврите бяха по-добри на дългите дистанции, но и така до разсъмване оставаше доста време. Нямахме как да връхлетят на врага в галоп все пак.

На петнайсет стадиона от очакваното място на неговия лагер спряха и слязоха от конете. Зайдар съблече джулбаба и елека и без дума да каже, хукна в нощта; известно време го виждаха като слаба сянка под луната, после тъмната савана погълна нимрода. Останалите спънаха ксеврите и приседнаха на земята. И дума не можеше да става за огън, та трепереха от студ. Африка дишаше бавно и дълбоко насън, тревите се огъваха на няколко минути, приспивно шумолене се носеше над равнината, шшшшш, спи, спи. Сред тревите просветваха очите на мършояди. Всички мълчаха и чакаха връщането на нимрода. Господин Бербелек разиграваше наум най-мрачни сценарии, абсурдно-убедителни: Зайдар го е довел нарочно тук, не го излъга само за това, че там, в тъмното, някой дебне — него, естлос Йероним Бербелек, сега

ще го пипнат без проблеми, толкова далече от кервана и воините, с един войник и един арес само, а те може и да са двацет, ще го застрелят без предупреждение, защото повярва и се остави да го вкарат в засада, някога нямаше да се съмнява, никой не можеше да го лъже в очите, без да се издаде, а сега...

— Двама са, спят, зебрите са от другата страна, да тръгваме — изрече запъхтян нимродът, изплувал от мрака.

Станаха, измъкнаха дългите кераунети изпод седлата, всеки по два, Ихмет също. Провериха заряда, провериха чукчетата и наковалничките, метнаха оръжията през рамо и последваха нимрода, който наложи бързо темпо. От мрака в треперливата лунна сянка изплува хилава ратакациева горичка. Зайдар посочи на запад: зебрите. Господин Бербелек кимна към Ливий. Тобиас се понесе в противоположна посока, описвайки широка дъга.

Последните сто пуса изминаха пълзейки, почти скрити в тревата. Приклекул зад първата ратакация и поел си дъх, господин Бербелек с шест кратки жеста изложи плана, прост като всички най-добри планове. Нимродът даде на Йероним и Зуея кераунетите си и извади дълъг ловджийски нож. Той ще се приближи от изток, Бербелек и робинята ще покрият терена под прав ъгъл от север, за да запазят отворено поле за обстрел. Йероним тупна Ихмет по врата. Разделиха се.

Разузнавачите спяха в коренището на една крива ратакация, навела се ниско над малка полянка, короната ѝ почти докосваше земята. Аресът и господин Бербелек, приготвили се за стрелба от петдесет пуса в гъстия храсталак, виждаха в сянката на това дърво само тъмни силуети на издатини — тела или не, налагаше се да вярват на нимрода. Чакаха жеста на Зайдар. През няколко минути дългото дишане на Африка разлюляваше клоните, студена въздишка от дълбините на неопознатата земя, тхххх, и пак тишина, и вдишване, и издишване, вдишване, издишване, изобщо не видяха нимрода, докато не се изправи над спящите разузнавачи и не махна с ръка: „Хайде!“.

Приближиха се. Увити във вълнени одеяла, на земята лежаха двама мъже, на двацет и трийсет години, и двамата египетска морфа, по-скоро южна — Нубия? Аксум? Господин Бербелек свали одеялата с дулото на кераунета. Мръсни дрипави дрехи и в същото време златен пръстен на показалеца на възрастния.

— Завържи ги! — нареди на Зуейя и тръгна за Ливий.

Отведе на полянката пленените зебри и прати Тобиас за ксеврите.

В това време по-младият разбойник, явно по-слабо ударен от нимрода, а може би и с по-корава глава, дойде в съзнание. Господин Бербелек кимна на Зайдар. Персиецът плю, облиза с език острието на ножа и почна да реже пръстите на пленника, един след друг; пленникът закрепця, чак зебрите се подплашиха — първо левия показалец, пръстите падаха от дланта като презрели плодове. След петия дойде в съзнание и възрастният разбойник, плешив като охлюв аксумеец. Облещи очи към Йероним и Зуейя, клекнали с кераунети на коленете, към седналия на гърдите на другаря му Зайдар, който след всяко рязане прилежно облизваше кръвта от ножа.

— После си ти — каза господин Бербелек на гръцки и повтори на латински и пахлави.

Аксумеецът тутакси почна да говори, разваленият гръцки потече накъсано; нимродът спря. Младият, останал само с два пръста, плачеше и виеше.

Какво се оказа: около джурджите постепенно се беше развил цял поминък, легален и нелегален. Крайгранични банди като тази, живеещи от плячкосване и нападения в този край на цивилизацията, между царства и антоси на кратистоси, бяха надушили златния шанс. Разбира се, и дума не ставаше за пряко нападение; впрочем много по-изгодно би било да се нападне търговски керван, той поне караше някакви богатства; имаше си начини за изнудване на пари от северните аристократи. Чакаха малка група да се отдели за по-дълъг лов и нападаха, като отвличаха по-важните ловци. За да не сбъркат, наблюдаваха участниците в джурджите още в градовете на Златните царства: кой е високопоставен, кой плаща, на кого се кланят. Най-добре е да се отвлекат роднините му; най-голяма цена имаха децата. Аристократите плащаха стотици таланти. Размяната се извършваше в пустинни части на Садара или дълбоко в джунглата, в дивите антоси.

Господин Бербелек си спомни мнимия крадец на тържището в Ам-Шаса. Ами да, трябваше да се досети.

В това време се върна Ливий с ксеврите.

— Не ми се вярва — поклати глава. — Александрия щеше да гъмжи от приказки. А никой дори не намекна за такова нещо.

— Това не е град, в който човек доброволно си признава слабостите — отбеляза господин Бербелек.

Тобиас се изправи над разбойника.

— Но нали повечето джурджи се водят от нимроди, как сте могли да очаквате, че няма да ви проследят?

— Не ни проследиха. Нито веднъж. Три пъти вече.

Йероним погледна Ихмет, вдигна вежда. Персиецът сложи ръка на челото си.

Преметнаха завързаните похитители върху зебрите и тръгнаха бавно да се връщат към бивака на джурджата. Слънцето още не беше почнало да се измъква изпод земята. Господин Бербелек яздеше до зебрата на по-стария разбойник (наричаше се Хамис) и в тишината на африканската нощ слушаше припряната му изповед: каквото само Хамис можеше да издаде, каквото ставаше за предателство: че са петнайсет, водачът им се казва Ходжрик Кахвар, дезертър от мемфиската армия. В Египет, Аксум, Хуратия, Ефремовите шейханати и Златните царства е обявена награда за главите на петима от тях. В групата няма нито един нимрод или арес, но пък има демиургос на водата, който им отваря извори в пустините. Всички са с кераунети. До лагера им се стига така и така; сменят се тогава и тогава, ако има стража, тя е там и там. Ще ме пощадите ли, естлос?

Разузнавачите се сменяха вдругиден, така че нямаше време за губене. Господин Бербелек предаде пленниците на Н'Те. Нареди на Папагалий да обяви, че след час ще тръгне военна експедиция, добър шанс за спечелване на трофеи, слава и застъпничеството на боговете. Петдесет куражлии? Разбира се, вдигна се гора от курои. Подбираше Този, който отхапва. Колкото до ловците, с Йероним, естествено, тръгват Ихмет, Тобиас, Зуейя и Папагалий, но и за това имаше много желаещи, почти всички — най-сетне първото истинско приключение! Щели са да ги нападнат разбойници! Ще има да разказват... Дори старият Ап Рек изпадна във форма на юношеска екзалтация. Господин Бербелек беше по отказите. Авел го попита само веднъж, но той отказа и на него. Алитеа и Клаудия, чули също късото „не“, демонстративно се нацупиха. Докато товареха припаси на хумиите, Йероним даде последни наставления на Шулима. Тя слушаше мълчаливо. Накрая му подаде ръка. Той целуна вътрешността на китката ѝ, горещата кожа над пулсиращите вени.

Керванът и отрядът на Бербелек тръгнаха в противоположни посоки и скоро вече не се виждаха един друг. Дузина животни и половин стотица воители негри, една цяла дълга змия, вървяха право към слънцето, което изгряваше над саваната, в тунела от знойна светлина, отварящ се на хоризонта. Н'зуи запяха ритмично с тичането, Ихмет веднага излезе начело на отряда и скоро се стопи в слънцето. Господин Бербелек остана в ариергарда, на опашката на змията от воители и животни.

След половин час до него изникна Авел, ксеврата му беше вир-вода. На погледа на баща си отвърна с широка усмивка.

— Мислиш си, че можеш да ми забраниш каквото и да е?

Господин Бербелек го перна с риктата през гърдите. Авел падна от ксеврата.

Господин Бербелек спря Облекчение; почака момчето пак да яхне ксеврата.

— А сега ще се подчиняваш на заповедите ми.

— Да, естлос.

Към слънцето, към слънцето, към слънцето, жегата става все по-тежка и сухият въздух раздира гърлото, което се стисва все повече с всеки нов дъх; когато трябва нещо да се каже, дори една дума, най-напред трябва да се преглътне, но слюнка няма, така че посягаш към манерката. Качулките ниско спуснати, шапките нахлупени, труфите здраво омотани — откъдето и да е, сенчицата е благословена. Сянка, хлад, влага — скоро в мислите са само те, разумът се изплъзва от властта на волята. Не спряха по пладне, няма да спрат, докато не стигнат целта. Н'зуи тичаха все така живо, белите се справяха по-зле. Тобиас почна да се полива с вода — върналият се за пореден път от разузнаването си Зайдар обруга аристократа на три езика. Когато след пладне стигнаха до кална речица, само нимродът, господин Бербелек и аресът не спряха, както и негрите, водещи хумиите.

* * *

Когато слънцето прилякаше, Зайдар донесе вестта, че скалното образувание, посочено от Хамис — наклонена призма сред равнината — е веднага зад хоризонта. Трябваше да почака да се стъмни, за да

може нимродът да се приближи и да се ориентира в точните позиции на бандата. Н'Те определи кой да се грижи за животните и кой да стои на стража. Господин Бербелек посъветва всички да се облекчат. И никакъв огън, естествено, никакви лули и тутуници. Самият той се отдалечи от воините, седна на напечен камък и почна да пише под лъчите на залязващото слънце: *Ако всичко се нареди както едно време, ако морфата съвпадне с морфата, това ще бъде ли доказателство за нещо? А ако претърпя поражение — то за какво ще бъде доказателство? Наистина ли толкова добре може да се имитира чуждата Форма? Аз също съм син на стратегоса Йероним Бербелек като Авел; и двамата искаме едно и също нещо. Един от нас ще се върне победител от тази джурджа. Слънцето залезе, вече не можеше да пише. Върна се при хората. Ливий го почерпи с разводнено вино, Папагалий му подхвърли арфага. В портокаловата светлина от луната всички изглеждаха по-млади и по-слаби, с по-гладка кожа. Йероним наблюдаваше Авел, който си шепнеше със Зуейя. Ами ако Авел загине? Може да загине, независимо че има предимство, всяка битка е потенциално клане и за двете страни. А не мога да му забраня, да се излага на смъртна опасност е негово право и задължение, време му е, именно сега, в младостта. Йероним изсмука арфагата в мълчание.*

Както винаги, никой не забеляза завръщането на нимрода.

— Никакви стражи. Всички под западния склон, тринайсет. Едно огнище. Повечето животни спънати, няколкостотин пуса южно от тук. Кераунетите на стойки, със сигурност заредени. Точно почваха да се хранят.

Господин Бербелек повика Папагалий и Н'Те.

— Три отряда: Север, Юг и Резервен. Ние ще се приближим направо на изстрел разстояние. Север и Юг заобикалят в дъга към скалата. Чакайте гръм. Тогава атака от две страни. Резервата в тила. Ако някой се откъсне, сваляме го с кераунетите. После вие, и при животните. Не убивайте. Цялата плячка е ваша. Разбра ли?

— Д-да.

— Тогава напред!

И пак се прокрадваха превити към земята, разтваряйки с ръце високите треви, с тежките кераунети на гръб, всеки с два. Златната савана се простираше почти до скалата, ще трябва да се стреля в положение прав. Господин Бербелек видя в мрака първия отблясък от

огнището на разбойниците още след сто крачки, но трябваше да се приближат доста повече, за да разчитат на някаква точност при изстрелите, дори в наслагващите се антоси на нимрода и ареса. Поне благодарение на тези два антоса всички се придвижваха безшумно, никой не се спъна, не кихна, не изпусна оръжието; а такива неща се случват често. Макар че със сигурност не и на воините н'зуи.

Господин Бербелек вече можеше да различи мъжете и жените (бяха две) сред силуетите, скупчили се край малкия огън при скалата. Заповяда спиране. Сега трябваше да се изчака четвърт час, за да е сигурно, че Север и Юг са заели позициите си. Йероним разположи стрелците. Той в средата, от лявата му страна Авел и Зайдар, от дясната Зуейя и Ливий. Разпредели целите, за да избегне хабенето на няколко куршума по една цел. През това време резервният отряд се подреди в широка подкова зад тях — Биволски рога.

Господин Бербелек вдигна ръка. Разбойниците ядяха, смеейки се и бърбрейки, един отиде настрани да се облекчи. Стрелците чакаха в редица; н'зуи приклекли в тревата, почти вкаменени. Над саваната — тишина. Петнайсет, шестнайсет, седемнайсет, осемнайсет; добре. Вдигна кераунета към окото си, натисна спусъка. Гръм — и веднага след него още четири. Вдигна веднага втория кераунет, дори не погледна улучил ли е своята цел. Бойният вик на н'зуи — протяжен зверски рев, какъвто никой човек, цивилизована морфа, не е в състояние да издаде — раздираше нощта. Дъжд от курои се изсипа върху бандитите от две страни, откъм северния и южния ръб на канарата. Никой не се надигна, никой не хукна да бяга. Негрите изникнаха край огъня сякаш изпод земята — вдигнати щитове, острията на куроите над тях. Господин Бербелек посочи с ръка скалата. Вдигна първия кераунет и затича след галопиращия резервен отряд.

Както бе заповядано, не убиха ранените. Живи бяха четирима злодеи, един негърска морфа, един мелез, двама египтяни. Н'зуи смъкваха от победените каквото можеше — оръжие, дрехи, накити, от мъртвите и живите поравно. Господин Бербелек заповяда да се пренесат четиримата кървящи голи мъже до канарата. Те стенеха и проклинаха. В корема на негъра стърчеше куроят, от раната излизаха вътрешностите, а тя се отваряше все повече с всяко негово вдишване и издишване.

Н'зуи напалиха огън, докараха животните, започна голямото празнуване с песни, танци и бой за плячката. По заповед на Йероним Н'Те изпрати четирима стражи в саваната.

Белите се скупчиха край канарата.

— Какво ще ги правим? — Авел погледна стенещия негър. — Този няма да изкара до разсъмване. Ако бяхме взели Мбула...

— Трябваше веднага да ги убием — процеди нимродът.

— За някои от тях има големи награди — каза господин Бербелек. — Труповете няма да се запазят тези няколко месеца, но живите можем да върнем.

Зуейя се засмя дрезгаво.

— Предишните им жертви или семействата на жертвите ще платят дори повече, най-малкото за главатаря им.

— Да, но как ще ги идентифицираме сега? — въздъхна Тобиас. — Мислиш ли, че ще признаят? А като разберат какво става, всеки ще почне да твърди, че е този, как беше, а, Кахвар.

Господин Бербелек даде знак на Папагалий.

— Обясни му — кимна към черния разбойник, — че ако ни представи приятелите си, ще му съкратим мъките. Но ако ни излъже, много лесно можем да ги продължим.

След което се оказа, че Ходжрик Кахвар е сред живите — единият египтянин, с простреляното ляво рамо. Имаше награда и за мелеза, Гучо Лястовицата.

Зуейя клекна до негъра, сложи пръсти на шията му. Той спря да стене, припадна и умря.

Оказа се също така, че Ходжрик отлично знае гръцки (което трябваше да се очаква от египетски гвардеец). Веднага след като изкорменият му другар простена имената им, Ходжрик взе да къдне и обижда жертвите, които си беше набелязал.

— Я ти по-добре се наслаждавай на щастието си без много приказки — посъветва го господин Бербелек. — Имаш още няколко месеца живот.

— Да не мислите, че няма да избягам? — пенеше се Ходжрик, оголил кривите си зъби и мъчейки се да се освободи от въжетата. — Че няма да им избягам на слепите псета на Хипатия? Три пъти съм бягал, ще избягам и четвърти! Лешояди такива, чумни заржи! Какви сте вие, че... Лайна ще ядете, само да кажа! Ще продам жените ви, ще изям

децата ви, ще ви паля на части! Никъде няма да ми избягате, няма къде да се скриете от мене! Знам имената ви! Бербелек! Авел! Лоте! Амитаче! Вероний! Латек! Рек! Познавам ви! Няма да намерите покой! След година-две Ходжрик Кахвар е на прага ви! Лайна, лайна, ви казвам! Кой сте вие! Аз помня! За четвърти път! Дори да трябва да си отхапя ръката!

Господин Бербелек се върна и му преряза гърлото.

— Той ме убеди — рече в отговор на изумените им погледи и внимателно избърса закривеното острие на халдейската кама.

* * *

До руините на Марабрата им оставаха две седмици път, а междуременно Африка предлагаше щедро изобилие от жив дивеч, полесно е да се отстреля куду, отколкото някой неправдоподобен какоморф. Три дни след инцидента с похитителите Алитеа взе първия си трофей, млада тапалопа. Беше сама, без Зайдар или Зуейя, изстрелът не беше точен, наложи се воин н'зуи да я доубие с куроя. (Господин Бербелек пращаше бойци с всеки ловец, напуснал лагера или кервана.) Като цяло гледката никак не беше естетична: много кръв, лоша рана, тапалопата се влачи в конвулсии към бодливите храсталаци, задният ѝ крак е почти откъснат, негърът удря с назъбената мачуга, заржките се събират над лепкавата от кръв и лимфа мърша, задушлива миризма...

Вечерта изядоха тапалопата. Алитеа не отказа да хапне, но не изглеждаше горда от първия си ловен успех. Господин Бербелек реши да помоли Ихмет няколко дни да взема със себе си на лов Алитеа, в горещия антос на нимрода момичето бързо ще преодолее отвращението си от кръвта и мерзостта на убийството, ще забрави присъщите на цивилизованите люде представи за смъртта.

— Това ми било благородно забавление! — гримасничеше Алитеа и бършеше устата си от маста. — Просто стрелях и убих.

— Чакай да се изправиш пред лъв или мантикора.

— И какво тогава?

— Ако не улучиш, си мъртва.

— На всичкото отгоре и опасно.

— Затова се нарича благородно забавление. Малкият човек не разбира удоволствието да се изложиш на смъртен риск, да се пребориш със страховете и слабостта си, да провериш докъде се простират уменията ти. Но аристократите — да, точно затова са аристократи.

Алитеа продължаваше да се цупи. С крайчеца на ленената си кърпа бършеше от гърдите си покапалата мас.

— Но това е толкова... отвратително! Пфуй!

— Няма значение какво е; важното е как гледаш на него. Всичко най-възвишено предизвиква отвращение у онези, които пълзят в прахта и гледат от калта: раждането, смъртта, любовта, победата. Когато човек идва на този свят — нали си виждала отвращението от мръсната физиология? Когато го напуска — няма цветенца и песни на птички, дивни ухания и зора в небето, не си отива той усмихнат. Когато телата се съединяват — отстрани виждаш само телата и всичко телесно. И когато побеждаваш — винаги има и победен, противен, когото вече не можеш да гледаш.

— Ами не мога, да. Какво да направя, като е отвратително?

— Това е сега; да не мислиш, че какоморфите умират по-красиво?

Натъкнаха се на първите какоморфи в Сколиодои седмица и повече преди да стигнат до Сухата река. Отдавна вече забелязваха повече или по-малко явни признаци за деформация на флората. Всъщност пръв видя Гауер Шебрек. Вавилонският софистес явно не си падаше по лова, доста по-силно го влечаха фауната и флората на Африка в естествено състояние, сиреч живи и недеформирани от човека. Той потегляше към саваната с книги и скициник в дисагите. Когато се връщаше вечерта, те бяха пълни с най-различни образци от листа, цветове, плодове, а скициникът с рисунки на всичко, което не се побира в дисагите. Ръката му с шест пръста си служеше с въглена удивително прецизно. Край огъня, разпалван в кръга между колите, тези рисунки често минаваха от ръка на ръка, всички им се възхищаваха и ги обсъждаха. Шебрек не беше от авторите, които се срамуват от творбите си, впрочем изобщо отказваше да бъде смятан за творец. Алитеа и Клаудия си изпросиха да ги нарисува, а той ги скицираше всяка вечер. Зенон пък, в рамките на вежливия флирт, ги купуваше от вавилонца на символична цена.

Гауер Шебрек искаше да напише книга по наблюденията си от джурджата — *Несъвършена ботаника в светлината на африканското Изкривяване*. Господин Бербелек не беше много сигурен какво да мисли за него. Ако Шебрек наистина беше шпионин на Седемпръстия, както твърдеше Панатакис, щеше да се прикрива точно така — максимално да раздува легендата си и с повод и без повод да разглаголства за мнимите си научни увлечения.

— Главните природоведски теории, които се опитват да опишат и подредят света на всичко живо, са две: така наречените съвършена и несъвършена зоология и ботаника. Естествено, и двете се базират на Аристотеловите твърдения за неизменността на видовете и на дефинициите на Стагирита. Перфекционистите предполагат, че стремежът към ентелехия, външност, максимално изпълняваща предназначението на дадена Субстанция, се отнася и към природата като такава. Следователно, доколкото видовете като реализация на завършени Форми сами по себе си са неизменни, се променят броят и родът на вече съществуващите видове, от по-малко до все по-съвършените. Работите на текнитесите на фауна и флора подкрепят тези твърдения, защото видовете наистина биват морфирани винаги към по-голяма пригодност, а не към безцелен хаос, нали човекът е по-съвършен от всичко, което привлича към себе си. Погледнете тези колбасови дървета. Някога са се размножавали, опрашвани от прилепи. Сега тази функция е поета от ифритите, обаче морфирани за съвсем различно нещо; но понеже по-голямото съвършенство е било възможно да се постигне, Формата е била запълнена. Или погледнете алоето. В антоса на Илеа се е преморфирало не само в лечебни и приятни за окоето разновидности — вижте цветовете им, не са ли прекрасни! — а и доста вкусни. Естествената телеология на Космоса изключва стремежа към хаос. Но какво казват имперфекционистите? Щом всички Форми, всички видове са предварително определени и текнитесите само преместват Субстанцията от вид към вид, от Форма към Форма, по-близка до антоса им, значи, потенциално, все още неактуализирани, трябва да съществуват и видове, близки до хаоса и пустата хиле. Донякъде това следва от самото Доказателство за самозараждането из трактата на Теофраст *За причините в растителния свят*: щом в началото е имало само хаос на мъртва материя, а сега животът безспорно съществува, значи, трябва да се

случват актове на самозараждане: живото се ражда спонтанно от мъртвото. Тоест каквото и да изморфира дори най-безумният текнитес, то вече съществува потенциално. Пита се дали може да се актуализира точно такава „изкривена“ телеология, насочена някъде встрани от съвършенството или направо срещу него? Софистесите от двете групи се позовават на класическите трудове, от самия Аристотел и Теофраст до Флорен, Провета, Борелий и Улрик Физика. Може би обаче това е един от онези въпроси, по които Стагиритът и неговите интерпретатори не са били прави. Така че природата трябва внимателно да се изследва и изучава. Всяка животинска и растителна Форма да се припише към *genus proximum* и да се определи нейната *differentia specifica*, и да се ориентира по оста на съвършенството и целта. Ако се потвърдят съобщенията на ловците и разказите на диваците за деморфите на Сколиодои, това би било доказателство, трудно за опровергаване от перфекционистите.

Така че, нищо чудно — именно Шебрек, който прилежно записваше всички забелязани аберации на природата, пръв намери следи на Крива морфа. В началото дребни неща: цвета на листата и кората на маслените дървета, дивите храсталаци на кафеените дървета, цветята, отпъждащи насекомите, вместо да ги притеглят. После откри група млади финикови палми, високи по сто пуса, на които растяха не гроздове златисти фурми, а черни черепи на горили. Няколко н'зуи се покатериха и ги хвърлиха на Шебрек. Приликата с маймунски глави беше не само външна. Като се разчупеха плодовете, отвътре излизаше мозък, потънал в лепкава кафява каша. Вавилонецът бръкна с шестия си пръст, помириса, близна с крайчеца на езика си.

— Сладко е.

Когато пресичаха старата баобабова гора, Гауер трудно намираше подобни феномени — Субстанцията, постигнала отдавна ентелехия, не си сменя морфата толкова лесно, но после навлязоха в последната равнина, отделяща ги от Марабрата, и тук близостта на Кривите страни се прояви вече доста явно, не само във флората, но и във фауната.

На осми секстилис хванаха първия какоморф. Повали го естлос Лоте. Зенон дори не знаеше какво е отстрелял, докато не отиде при трупа на животното. Н'зуи обърна лъвицата по гръб. Но това не беше лъвица, на врата на звяра имаше жълта месеста буца — гнездо оси; те

веднага се разлетяха и атакуваха негъра и ксеврата. Негърът не успя да избяга и после трябваше да го лекува Мбула Нокътя. Шебрек си прибра трупа, след като пропъди осите с пушек. Отначало искаше да го вземе в Александрия (скелета, кожата и въпросното гнездо; н'зуи много добре препарираха животни), но и той като Зенон реши, че предстои да срещнат още по-добри екземпляри.

И наистина, още следващата сутрин Зайдар, докато претърсваше развалините на Марабрата, отстреля двуглав гампард. Какоморфът му бягаше извънредно тромаво. Оказа се самка; след като разрязаха корема ѝ, оттам изпаднаха плодове с три глави. Н'зуи интерпретираха това като щастлив знак. След устройването на лагера си участниците набиха на пръчки трупове на неродените гампарди и ги разположиха по четирите ъгъла — изток, запад, север, юг; един изядоха. Мбула ги предупреди за евентуално отравяне с Изкривяване, но никой не заболя.

Марабрата беше името на това древно царство, съществувало хиляди години, преди Садара да се превърне в пустиня и да настъпи голямата миграция на изток, към Нил и Вавилон. От царството бяха останали само няколко легенди, базирани на още по-стари легенди, и развалините.

Джурджата стигна до тях на 11 секстилис. Тук приключваше и по-лекият етап от експедицията. Теглените от ховоли коли щяха да изминат още няколко десетки стадия по коритото на Сухата река, но после щеше да се наложи да завият на юг, да влязат в джунглата, където в най-добрия случай имаше пътечки колкото един хумий ширина. Господин Бербелек трябваше да вземе решение тук ли да остави колите и част от оборудването, или чак в Сухата. Избра развалините — те поне даваха някаква защита, от някои сгради се беше запазила повече от една стена.

Направиха лагера между две огромни статуи на хора котки, паднали на земята. Скулптурите имаха странно изнервящи пропорции — Йероним не можеше да реши дали са символи на забравена религия, или реалистични образи на някаква първична, праčovешка Форма. Спомни си думите на александрийския препарататор, безумието на Емпедокъл.

Не беше ясно къде свършват руините, земята ги беше погълнала, трева и рядка горичка растяха отгоре. След установяването на лагера господин Бербелек тръгна да ги пообиколи. Разтваряше с риктата

високи стръкове, диви цветя и бодливи храсти. От зелената надничаха потрошени каменни блокове с големината на елефант. Съдейки по основите, тук беше рухнала кула с триъгълен фундамент; онзи триъгълник там, вкопан в земята, пък беше от осемъгълен кладенец. Формата на Марабрата явно се основаваше на числото три. Господин Бербелек измери с риктата дължината и ширината на каменните блокове — наистина, едно към три.

Тревата зашумя. Той се обърна.

Гауер Шебрек с накривена капела и скицник под мишница беше се качил на купчина камъни, обрасли с ниски храсти. Той се поклони мълчаливо на Йероним, приседна, отвори скицника и почна да рисува. Господин Бербелек проследи погледа му. Явно вавилонецът скицираше онези там два големи симетрични стълба от порта, водила към също толкова монументално здание, от което нямаше и следа, на мястото му се бяха настанили клонести акации, вече почернели от старост, мощни баобаби и хевои — портата всъщност беше вход към гора, потъваща в дебели сенки. В Африка вечерта и сутринта траят извънредно кратко. Ей сега всичко ще се обърне срещу светлината и портата ще се затръшне. Слънцето вече се стопяваше в хоризонта зад руините.

Господин Бербелек също се изкачи на купчината камъни, приседна до софистеса и надникна през рамото му. Шебрек обаче не рисуваше развалините, а потънал в джунглата дворец крепост, вратите бяха затворени, колоните им покриваха позлатени барелефи на фантазмагорични същества, над вратите пламтеше висок огън. Господин Бербелек се взря по-внимателно. Наистина, сенките върху колоните образуваха подозрително правилни рисунки.

— Идвал ли си някога тук?

Шебрек завъртя отрицателно глава.

— Чел ли си нещо за Марабрата? — не мирясваше Йероним. — На какъв език е впрочем това название?

— Няма нищо за четене — отвърна вавилонецът, продължавайки да рисува. — Нищо не е написано. Може аз да напиша. Още не съм решил на коя от легендите да вярвам. Кой е живял тук? Кой е управлявал царството? Какви са били тези хора?

— Може би още не хора, а нещо по-ранно — измърмори господин Бербелек. — Дали са имали кратистос, дали градът е основан именно в тристранния антос на владетеля им? — Той посочи с риктата

тристенния кладенец, трираменното кръстовище на павирани улици. — Кой знае дали хиляди години преди Аристотел някой праегипетски мъдрец не се е досетил за природата на действителността и не е научил своя народ как да манипулира своята и чуждата Форма, да скулптира кероса — а после всичко е било забравено, познанието е изчезнало заедно с древната цивилизация...

Шебрек погледна господин Бербелек и изду бузи.

— Може би нейните създания все пак са оцелели, може би това, което вземаме за естествен ред на нещата и космическа теология на живота, са само дело на марабратските текнитеси на флора и фауна? Растенията, животните. Ние.

Светлината се оттегляше между развалините, досущ море по време на рязък отлив. Господин Бербелек почти чуваше нахлуващите на нейно място черни вълни на нощта. Дървета, храсти, трева, камъни, златната савана на север, гората на юг, всичко потъва. Променя се и цветът на звуците, музиката на деня е една, тази на нощта съвсем друга. Над руините подхвъркна шарена птица, раззина човка, дрезгавият ѝ крясък разцепи мрака. И пак само тишина; лагерът е твърде далече, за да стигнат до тук шумът от суетнята около огъня, песните на н'зуи, пръхтенето и цвиленето на животните. Няма вятър, та и растенията са се смълчали. Тишината е форма на развалините, също един вид застиналост. Все по-тъмно е, вавилонецът спря да рисува. Свали си капелата. На небето над древния град се показаха звездите и кривата сабя на полумесеца. В светлината от тях господин Бербелек се взря в птицата, която се дереше, кацнала на три скали от тях. Вместо нокти имаше маймунски пръсти, от опашката израстваше китка златна трева, хамелеонските ѝ очи се въртяха на всички страни, независимо едно от друго. В един момент птицата погледна господин Бербелек, зениците ѝ застинаха. Йероним размаха риктата. Какморфът излетя с крясък над руините.

— Стигнахме границата.

— По-добре почни да рисуваш сънищата си, естлос.

* * *

13 секстилис. Стигнахме Костенурковата река. На южния бряг почва царството на Кривата форма. Течението е буйно, реката дълбока. Правим салове. Какоморфията вече завладява хората, нощес двама воини н'зуи са се сраснали с гърбовете си, гръбнаците им са като спирали. Н'Те изпълнява племенни ритуали. Решавам да преместя главния лагер няколко десетки стадия на север, обратно навътре в джунглата. Н'зуи ще изсекат проход, тук ще оставим само пост при сала. Още преди съмване Зайдар се изкатери на върха на едно деформирано балсамово дърво; каза, че виждал светлина в далечината, във вътрешността на Сколиодои. Може да е градът. Шулима иска да отиде да види с очите си. Естествено, аз също; как бих могъл да откажа? Правим сал.

Господин Бербелек пръв стъпи на земята на Кривите земи. Не се обърна назад към сала, гребците н'зуи, развълнуваната Костенуркова река, Шулима, Зуейя, Зайдар и Шебрек, които скачаха от сала право на стръмния бряг; оправи раницата, манерката и кераунета на рамото, разгърна с риктата храстите и навлезе в сколиотичната джунгла. По нощното наблюдение на нимрода изчислиха посоката и разстоянието: вероятният град на какоморфите се падаше на около осемдесет стадия южно от Костенурковата.

Реката се наричаше така, защото някога е била пълна с блатни костенурки; сега това, което изпълзяваше от нея на брега, бяха асиметрични форми от кал, обли камъчета и зелени мускули от прогнили водорасли. Някои имаха дори коруби — от черен лед, топящ се на слънцето — и по няколко лапи. В ъгловатите глави се въртяха мозъци от чакъл.

Господин Бербелек определи продължителността на експедицията: ако не стигнат целта за три дни, се връщат, независимо от обстоятелствата. Осемдесет стадия през джунглата си е предизвикателство дори при равен керос. Почти всички участници в джурджата изразиха желание да влязат в земята на тайнствената морфа — само Верониеви и Ап Рек не се заинтересуваха; но понеже Н'Те категорично отказа да прати свои бойци отвъд реката, експедицията

трябваше да се ограничи само с разузнаване, в което да участват неколцина. Като се намери сигурен и безопасен път, ще помислят за масово навлизане. Наистина господин Бербелек можеше да принуди н'зуи, но предпочете да не опитва; какъвто и успех да постигнеше, рано или късно, щеше да го плати със загуба на част от отряда. Не си струваше усилието, негрите и без това намаляваха, както предрече естле Амитаче. Още в Марабрата какоморфата повлия на ховолите и хумиите — не искаха да ядат, копитата им пускаха корени във влажната трева, та нощем трябваше да ги качват на скалите. През нощта рогата на ховолите се бяха извили в най-причудливи форми, Папагалий разправяше как н'зуи се мъчат да разчетат в тях някакви послания от боговете си; нали самите негри бяха свикнали да морфират рогата на своите животни, та да отговарят на Формата на племето или рода. Дългата козина на хумиите пък почна да пуска пурпурни пъпки. Докато пътуваха към Костенурковата река, от тях разцъфтяха асиметрични цветя. Нощем върху тях се струпваха фосфоресциращи насекоми, издишвани от хъркащите негри. Един се задави и умря, докато спеше; Мбула Нокътя го разряза и извади белите му дробове — искряха толкова ослепително, че останалите трябваше да замижат. Гауер Шебрек купи за две драхми дробовете на умрелия от Този, който отхапва. Какоморфията засега не влияеше на белите, тяхната Форма беше по-силна, но пък и повечето от тях бяха аристократи. Господин Бербелек се боеше за Порте и Антон и за младите: Алитеа, Клаудия, Авел. Всъщност главно заради тях нареди лагерът да се махне от брега на Костенурковата. Нека си половуват в северната джунгла, там също гъмжи от всякакви какоморфи — току-що Ливий беше съсякъл дървена маймуна с крака на дракон; макар че от кераунета наистина няма голяма полза в тези гъсталаци. Зайдар раздаваше на желаещите копия, мечове и ножове. Това е джурджата: лице в лице със зверовете, мускулите потръпват, по острието има кръв — тяхната или твоята. Доколкото изобщо зверовете имат кръв; от маймуната летяха само трески. На гърба си тя имаше малка хралупа и в нея фигурка от обсидиан, бодливо яйце. Тобиас го прибра в дисагите си. През нощта то изчезна, някой ще да го беше откраднал.

Господин Бербелек вървеше през Изкривената джунгла с отмерена спокойна крачка, гледаше си в краката, заобикаляше стърчащите коренища и възлите на лианите, стараше се да ходи по

гола земя и камъни — нещо почти невъзможно в джунглата обаче. Нимродът бързо го изпревари: ще води той, единственият, който никога няма да загуби ориентация. Е, Шебрек беше взел компас. Скоро джунглата плътно се склучи над тях и напълно закри небето: преплетени, сраснали, впити една в друга корони на дървета и нещото, заело местата на дърветата. Изтезаваният керос бе приел какви ли не форми. Вече нямаше нито растения, нито животни, които Йероним да познае и назове. Преминавайки Костенурковата река, бяха преминали и границата на езика. Вече трябва да търсят приближаване в съединението, преобръщането и деформирането на познатото. Например: не дърво, а вдървен мускул, излизащ от земята на височина шейсет пуса; изпружен към небето крайник на погребан под джунглата исполин. Или друго: не лиана, а извит пламък (пари при докосване). Друга лиана — напрегната жила, в която пулсира тъмен гел. И трета — плитка човешки коси, дълга цял стадий. Или: птица с шест крила. (Зайдар я простреля, птицата падна, тутакси възкръсна и се зарови под дънера на крокодилово дърво.) И още: вкоренени камъни, снасящи яйца. Шебрек едва смогваше и вече не затваряше скицника нито за миг.

Засега никак не срещаха какоморфни хищници. Зайдар вървеше напред, Зуейя затваряше колоната. Само да не изскочи нещо направо от джунглата, да не се стовари отгоре, да не изскочи на просеката, да не сграбчи изпод земята за крака... Не, не, никакво мислене за това! Жертвата се разпознава като роба: уж с нищо не се различава, но само да я погледнеш и вече знаеш: този ще загуби, а този ще се предаде.

Шулима вървеше зад Йероним, изравнявайки се с него, когато джунглата позволяваше.

— Е, постигна своето: заедно навътре в Сколиодои.

Тя леко се усмихна.

— А ти не го ли постигна?

— Нали искаше да поискам.

— Горкичкият ми. Какво направих с тебе. А колко развлечения те чакаха във Воденбург и Вал дю Плоа.

Той се разсмя толкова силно, че нимродът се обърна назад към тях. Но господин Бербелек чувстваше, че заедно със смеха изхвърля от себе си в мрачната джунгла някаква нечистотия от душата си, отровна жлъч, изплюва стари струпей, гнила кръв. Без да спира, той притегли Шулима и я целуна. И сега ли се възпротиви? Работата беше там, че

по-късно не можа да си спомни, но пък и не го интересуваше — формата беше негова. Отдръпна се и спонтанно махна от гърдта ѝ пясъчен комар, който вече пробиваше загорялата кожа и се докопваше до кръвта ѝ.

Всички носеха шалвари със стеснени крачоли на глезените и високи югри или гамаши. Само след няколко минути по гърдите и гърбовете потичаше пот. Тя привличаше насекомите на Сколиодои, досущ както медът — пчелите; впрочем това може и да бяха някакви какоморфирани пчели. Размазваха ги още щом кацнеха. Понякога умираха от едно плясване, но се случваше и да удрят по няколко пъти. Охлюви с пеперудени крила, водни кончета с железни тела, паяци с ледени кости. Шулима свали от врата на Йероним черна гъсеница с членове, пълни с аер — рееше се във въздуха, ту свивайки се в кръг, ту изправяйки се. Може би наистина трябваше да се увият с ленен химатий, дебела риза, курта — но беше толкова горещо, задушно и влажно...

Колкото по̀ на юг навлизаха, толкова по-голяма ставаше смесицата от стихии. Скоро всички кашляха, плюейки влезлия в устата пясък: стъкловидни частички се издигаха във въздуха, проблясвайки в полумрака — твърда мъгла, нараняваща кожата. Въздухът миришеше и имаше вкус на стара пепел от изгоряло. Видимостта се влошаваше. Вода течеше по дънерите на деморфираните дървета, пръскаше от лианите, бликаше на високи фонтани от скрити извори и заливаше камъни и клони, и малки животни; течеше и по пътеките на големи колкото кучета капки: сплескани кълба мътна течност, търкалящи се тук и там из тъмния гъсталак, заобикалящи препятствията по пътя си, пълзейки по склоновете. Господин Бербелек проби едно с риктата. То засъска и се разля на мръсна локва. Беше Вода, хидор, но не във Форма на Вода. Колкото до Огъня, скоро пресякоха поредната тайнствена граница в Сколиодои и нататък козината на повечето срещнати животни се състоеше от милион малки пламъчета, кожа от огън, брони от лава искряха в мрака с даймонилен блясък. Тези какоморфи виждаха лесно, особено когато достолепно се носеха над главите им през мъглата от аер, хидор и ге, изпълняваща ролята на въздух тук. От време на време някой внезапно излиташе, скачаше или хукваше и хоп — докопваше жертвата си. Една такава жертва се взриви като мина,

върху ловците се изсипа трупен дъжд, а ивицата въздух между какоморфните дървета заискри в зелено.

Скоро видимостта падна до двајсет пуса, въздухът беше за гризана, краката потъваха в тресавища, джунглата бучеше, трещеше, гърмеше, виеше, стенеше, съскаше, хихикаше и шепнеше непонятни слова. Всичко се смесваше с всичко, заличаваха се граници, светът се превърна в една гигантска какоморфия.

— Почивка! — извика господин Бербелек.

Седнаха на поваления дънер на медна риба. Под короната на газовата палма над тях висеше огнен бегемот, от муцуната му падаха прозрачни камъни; трябваше да се преместят на дънера, защото, след като паднеха, те избухваха в изгарящ кожата сняг.

Гауер Шебрек изригна в ругатни, разбрал, че не може да отдели стилуса от ръката си, беше се сраснал с костта, така че софистесът вече имаше седем пръста на дясната си ръка.

— Кой още?

Шулима мина покрай дънера. Гауер имаше някакви проблеми и с ушите, от тях течеше лепкава гъста течност. Ребрата на Зуейя бяха изскочили над кожата, същински гребен от черно стъкло. Зайдар не можеше да си свали раницата, ремъците се бяха преплели с мускулите на раменете му. В брадата му бяха порасли червени цветенца. Като ги видя, той понечи да изругае, но не можа — беше останал без глас. Закашля се и от устата му излетяха бели перца, облак тежък пух. Облакът се понесе нагоре, десет, дванайсет, трийсет пуса; там високо дъхът на нимрода изгоря върху корема на бегемота. Бегемотът се прозина — аахрк — фонтани сняг. Амитаче пък се наведе над Бербелек, обърна го, нареди му да си вдигне ръцете. Той очакваше найлошото, но тя не откри никакво отклонение. Мълчаливо поклати глава. Накрая се съблече и тя — също засега удържаше Формата си.

— Колко делаче стигнахме? — попита господин Бербелек нимрода.

Ихмет показа с пръсти: петнайсет.

— Петнайсет стаидия? Не е зле.

— Не знам, не знам — вдигна глава Шулима. — Според мене вече се сътъмва.

— Цял тен сме връвляли? Невъзможно.

Бръкнаха в раниците да похапнат. Сушените плодове и сухарите се бяха запазили, но останалата храна, повече или по-малко, беше променила вида и консистенцията си, показвайки дори някакви признаци на живот: пушеното месо трепереше при докосване, питките бяха пуснали бодливи кълнове. Но поне водата в манерките си беше останала вода.

— Све едоно, ще трябва да прещонуваме тук — въздъхна господин Бербелек. — Утре ще дивим.

Дежуреха един по един, пръв Йероним. От тежкия и мръсен въздух му сълзяха очите. Не искаше да ги търка, нали и ръцете му бяха мръсни, затова видимият свят окончателно се разми, пред господин Бербелек плуваха само аморфни петна с тъмни цветове, които ставаха все по-тъмни, докато накрая нощта заля Сколиодои и вече светлина идваше само от огнените растения и животни.

Йероним събуди Шулима, беше неин ред, и каза:

— Тези светнили, дете ги е видял либретинът на Нокътя, нищо не онзавачат, сама виждаш.

Амитаче стана, изтръска от себе си пръстта, водата, огъня, всичко живо и всичко мъртво, което я беше налазило, докато спеше.

— Вярвам, че фъществува. Ако не град, нещо дгуро, ще поблезко.

— Но защо?

Тя седна на рибата.

— Дай рактата.

Измъкна от камъка черна висулка и я запали о пропъзлялата край тях змия. Надвеси мръсния пламък над пергалона и показа обозначената с червено територия на Сколиодои, прекара показалец край Костенурковата река.

— Колко делаче сме стигнали? Едва сме прекесили границата. А както виждаш, с всеки сдатий деморфацията е все по-силна, керосът постепенно се изкривавя, зачопвайки от реката, по-точно от едичинните кокаморфи преди нея. Виж и сметни. Щом това така расте — а ние сме още само тука, а там е уж гардът, също не толкова делаче, каво тугава има там, в сърцето, в центъра, в ядрото на Сколиодои?

— Столицата на Кривите земи? Люшката на побъркания крастистос?

— Наистина ли смяташ, че там е останал който и да жиф? Аз вече дори не питам за причината; питам какъв е максимумът на тофа Изкривяване? Как изглежда? Какъв е този свят?

— Това са най-малко чретстотин стаидия от Кощенурковата.

— Да.

Заспивайки, господин Бербелек се мъчеше да си спомни кога точно, в кой момент Шулима за първи път беше споменала Сколиодои и джурджата, с какви думи и как точно гласеше поканата й. Има нужда от стратегоса Йероним Бербелек, така твърди, ако ще да го възкреси — но за какво й е той? За превземането на Сколиодои?

Той заспа. Сънува както винаги плена в безкрайността, болката от разделянето, стремежа към нещо, което беше в ръцете му — макар че нямаше ръце, разбира се, изгубването сред неизказаното. Този път обаче запомни какво не е могъл да изрази; то остана наяве с него.

Сутринта не можаха да събудят Шебрек. Вавилонецът беше дежурил предпоследен; когато го беше заместила Зуейя, все още беше в своята Форма, ще да го е докопало малко преди разсъмване. Беше пуснал корени в земята. Не беше възможно да се изкопае, трябваше да го отсекаат. Чак тогава се съвзе — с крясък. Бъбреше несвързано нещо, не го разбраха. От ушите му течаха потоци лепкави сълзи. Можеше да ходи само заднешком, наложи се някой да го води, за да не се прекатури или подскочи прекалено високо — беше олекнал и по-силно бутане направо го издигаше във въздуха. Накараха го да изяде двойна порция, плодовете трябваше да му добавят тегло. Повърна връща лава, изгори гърдите и корема му. Кожата най-напред почервеня, после започна да свети. С овъгления си пръст се чешеше по изгорените места — черни букви в огъня и пак невнятното мърморене.

Като плюеше фонтани от пера, Ихмет Зайдар посочи на север. Господин Бербелек махна натам с бастуна.

15 секстилис сутринта. Това няма смилъс. Връщаме се.

В лагера в джунглата отсам Костенурковата река вавилонецът си възвърна Формата за няма и ден. Останаха белези по дланите му,

гърба, гърдите, но тях ще ги оправи технитесът на сомата. Но той ходи при лекаря на експедицията не заради тях.

— Мбула, ще можеш ли да изготвиш отрова, която да се задейства и да убие десет дни след приемането, и противоотрова също? Обаче тук и сега. Ще можеш ли?

Планът на Шебрек беше следният: да отрови Ходжриковите злодеи и да ги прати в града на какоморфите. Нека се върнат и разкажат — само това ще ги спаси. Пет дни натам и още толкова обратно — времето трябва да им стигне. Трябваше да има някаква полза от тия бандити, щом ги оставихме живи и ги храним и поим, нека поработят на ползу софии. Пленниците им бяха четирима: двама съгледвачи и двама ранени от основния отряд, за единия от които беше определена награда, въпросния Ластовичка. Вторият беше ранен лошо в бедрото, самият Мбула щеше да се занимава с него месеци наред, след като нямаше технитес. Значи, оставаха Хамис и другарят му Абе Хаджан.

— Добре, но откъде да сме сигурни, че няма просто да постоят няколко дни отвъд реката, после да се върнат и да ни надрънкат някакви врели-некипели? — съмняваше се Зенон.

Господин Бербелек и Шулима се спогледаха.

— Точно от това изобщо не бих се притеснявала. Повярвай ми, ще познаем дали лъжат, ходили ли са, или не.

Отровата на Нокътя беше във вид на черно вонящо мазило. Демиургосът бръкна в него с пръсти и насила ги напъха в устата, ушите, анусите и чрез пъповете във вътрешностите на двамата бандити. Те се въртяха, плюха, ругаха. Шебрек им обясни условието и показа противоотровата, даде им начертана на ощавена кожа карта и запаси от храна. Н'зуи ги съпроводиха до Костенурковата река и ги прекараха на отвъдния бряг.

Настъпи най-спокойната от цялата джурджа седмица за Йероним. Тук джунглата беше отчасти естествена африканска, какоморфия във флората се срещаше рядко и никога пълна; повече какоморфи имаше само във фауната, особено сред птиците, които все пак свободно прелитаха от Сколиодои отвъд реката. Възхитени от изключително ефектните екземпляри, момичетата решиха да си хванат няколко и живи да ги пренесат до Александрия, където ще ги държат в клетка — никой няма да има такива в цял Египет. Господин Бербелек

беше забелязал, че в антоса на Навуходоносор нищо не се задържа във формата си, колкото е по-диво, толкова по-бързо се морфира към кратистоса. Но момичетата не отстъпваха: дори затворените какорнеони отчасти да се морфират, все ще остане някакво чудо. Н'зуи оплетоха големи мрежи от лиани. Клаудия и Алитеа изчезваха по цели дни в джунглата заедно с четиресет-петдесет воители, понякога дори навиваха нимрода да им помага. Зайдар обикаляше джунглата преди и след смрачаване, почти не спеше или може би непрекъснато спеше, потънал в някакъв ловджийски транс, винаги по следа, външно съсредоточен върху нещо друго, а не върху това, което гледаше с немигащите си очи. В негово присъствие Верониеви убиха огромен какморф от аер и хидор, призрачен звяр, разтегнат между дърветата на няколко десетки пуса, въздушен октопод, който всмукваше, поглъщаше, смилаше в полет птици, насекоми, прилепи. За съжаление, октоподът се разтвори няколко дни след смъртта си, но Шебрек свари да го нарисува с Верониеви, стъпили гордо върху туловището му.

Господин Бербелек ловуваше малко, само когато и Шулима. А може би Шулима ходеше на лов, когато и той. По това време беше трудно да се разбере точно, едната Форма беше отражение на другата, но коя на коя? Дори когато вземаха Зуейя, беше достатъчно той да кимне и робинята се махаше от очите им, сега и той ѝ беше господар. Кимваше, теглеше Шулима или тя го теглеше, в зеленината, в червенината, в сенките и полумрака, в горещия гъсталак и ето ръцете вече по тялото, езикът по кожата, диво във формата на диво, джунглата в сърцето, нокти — хищни, не изящни, бивни — не зъби, месо, не тяло, звяр, не човек, глад, не влечение. Да, да, точно такова влечение си беше запланувал, това му беше обещала — без думи, без мисли, още във Воденбург, в това беше повярвал и това получаваше: тези зелени очи, които гледаха само него, тези дълги пръсти, които стискаха само неговото рамо, тези златни коси под неговата ръка, тази александрийска гръд под неговите устни, тази усмихната и неусмихната уста, която стене непристойни думички под морфата на Йероним Бербелек. В какморфната джунгла, на границата на Сколиодои. Ако там и тогава естле Амитаче беше заченала, каква ли сила щеше да се материализира в лоното ѝ?

Веднъж Ихмет Зайдар застреля извънредно ефектен какморф: хуманоидно тяло, гигантски крила на нощна пеперуда, ореол от черен

пламък около каменния лоб, опашка от ясна светлина, влачеща се на пъстра дъга през джунглата половин стадий след звяра. Чак когато Зайдар му отсече главата и н'зуи дотъттриха трупа в лагера, някой разпозна парцалите от дрехите и железния амулет на крака на какоморфа. Това беше Абе Хаджан. Господин Бербелек изпрати нимрода по следите на бандита да намери втория, ако и той се е върнал при Костенурковата река — защото той пък може и да няма крила, за да прехвъркне реката, а постът при сала не беше съобщил нищо за никакви опити на бандитите да се върнат. Зайдар се появи на разсъмване, теглеше на дълго въже морфирания Хамис. Той не можеше да се изправи, ходеше, подпирайки се с ръце. От челото му растеше огромен извит рог от кристал, пулсиращ с пурпурен блясък, явно много тежък, защото какантропът изобщо не вдигаше глава, най-много да я завърти наляво, разкривайки обраслия си с мъх лик и блуждаещите огньовете в пълните с кал очни ями. Страдаше от непрекъснатата диария, изхвърляйки фосфоресциращи раковини, по тази следа го беше намерил нимродът. От раковините започнаха да се излюпват малки гнойни ифрити; те литваха във въздуха и кръжаха около Хамис като ято заржи. Той ги отпъждаше с рога, тръскайки глава. Мбула Нокътя втри в тялото му противоотровата, но какантропът дори не забеляза. Все пак вавилонският софистес не се предаде. Привърза Хамис към едно дърво и почна да го разпитва, като го удряше с тояга, за да поддържа вниманието му. Колко далече стигнахте? Видя ли града? Кой живее в него? Как изглеждат те? Какво казаха? Какво искат? Видя ли града? Господин Бербелек слушаше с интерес разпита; доста по-трудно е да се лъже, когато се задават въпроси, отколкото когато се отговаря на тях. Тук вавилонецът издаваше истинските си намерения. След малко Шебрек захвърли тоягата и отиде за бич. Заудря разбойника, като повтаряше упорито: Говори! Говори! Н'зуи наблюдаваха мълчаливо. Хамис тръскаше глава, удряше с рога по дънера, огньовете се въртяха в черните очни ями, гнойните ифрити танцуваха край него в тесни спирали. От кървящата уста почна да излиза какологичен брътвеж: Град, град да, и живят, и жилият, в жежогон, като ходил и бил, и горили, цял, и в глуп, и в глуп, не ажбиа, гори, нико не жив, и каво на правит, гори, на троп, на труп, стоп, хруп-хруй, крой, бой, гори, гори, ти мине!

28 секстилис. Взех решение за връщане в Марабрата. Ще отидем по-далече на запад, там, където Костенурковата пресича откритите савани и Сколиодои се отваря чак до хоризонта. Хубаво ще бъде също така за известно време да се върнем на плосък керос, хората понасят тежко това Изкривяване, Алитеа се оплака, че има кошмари. Не питам какви.

* * *

— Семеен лов — измърмори Авел, яхвайки ксеврата. — Да, не бих имал нищо против такава традиция.

Алитеа върза под брадичката си панделките на капелата. Слънцето още не беше изгряло, върху златната трева още искреше скреж, когато чернокосата девойка излезе от шатрата в закопчана догоре дебела курта, яхна ездитното животно, нахлупи ниско шапката и надяна кожени ръкавици. Двойка следотърсачи н'зуи бяха потеглили още през нощта, без да чакат заповедта на господин Бербелек. Йероним смуши Облекчение с пети. Зад ездачите подтичваха дузина негри, накрая — две хумии, натоварени догоре: ловът може да продължи повече от един ден, да им се наложи да пренощуват някъде в саваната.

Лагерът спеше, навлязоха в тъмната равнина при пълна тишина, всяко пръхтене на животните се разнасяше гръмко като изстрел от кераунет; разбира се, никой не говореше, формата на лова е мълчание. Беше новолуние, единствено звездите сочеха къде е север, къде юг, къде са изток и запад, запад, накъдето бяха тръгнали ловците, силуетите на черните следотърсачи в най-гъст мрак, този черен мрак преди зазоряване, толкова гъст, че часовниците спират и мислите потъват в действителността; като нищо да заспят, ако не беше хапливият мраз.

Господин Бербелек яздеше, загърнат в също черна кируфа, с ниско нахлупена качулка. От време на време забавяше, друг път пришпорваше Облекчение. Изпреварвайки децата си, можеше спокойно да ги огледа. И двамата яздеха изправени, подсъзнателно

усвоили увереността от Формата на нимрода; стремената им бяха вдигнати високо по хердонски обичай, краката сгънати, поводите в лявата ръка, дясната свободна, за да може всеки момент да посегне към кераунета — само преди ден Авел свали ей така, след мигновено прицелване, хищен какоморф, който се беше нахвърлил на пасящите ховоли. Кераунетите (по два на всяко седло, отляво, с приклада към главата на ксеврата) бяха винаги заредени и със запънат ударник, всички ги чистеха съвестно по два пъти дневно, дори Алитеа. Зенон Лоте я беше водил няколко пъти на лов и май беше успял да я зарази с ловджийската треска, поне й беше дал възможност да я почувства. Така или иначе, тя твърдеше, че днес непременно ще убие първия си какоморф. Колкото до Авел, след Зайдар той имаше най-много убити какоморфи в сметката си. Негови бяха някои от най-екзотичните екземпляри, прибрани в колите на джурджата, по-точно останките им (когато почваше да гние, месото на какоморфите издаваше отвратителна воня).

Когато в този момент господин Бербелек изпревари сина си, догонвайки следотърсачите, видя на гърдите на Авел изскочилия отгоре върху дрехата амулет, който Н'Те му беше направил от костта на единия какоморф. Той лъщеше студено в светлината от звездите: тръбичка от сух лед, вътре в която непрекъснато ври бялата кръв на звяра, без да се излива от нито една страна. Авел твърдеше, че е достатъчно да се вдиша миризмата на тази кръв (показваше, залепвайки носа си до тръбичката, запушваше едната ноздра и отмяташе назад глава) и цялата умора от тялото се изпарява, а мисълта придобива кристална яснота.

Въпросните следотърсачи н'зуи, макар че в отсъствието на нимрода наистина ги използваша да намират и подплашват дивеча, сега имаха за задача само да доведат ловците до мястото, което Зайдар беше описал.

До разсъмване оставаше половин час, когато навлязоха — пръв господин Бербелек — под корените на аер смоковниците, събрани в тази гора на половин стадий от северния бряг на Костенурковата река, която течеше през саваната в широко плитко русло. Сколиозните смоковници висяха на десет-петнайсет пуса над земята, а корените им я докосваха, като балдахини под дънерите. Когато над саваната задухаше по-силен вятър, цялата гора се преместваше насам-натам на

няколко стадия, всеки път тънките коренчета се мъчеха отново да влязат в земята. Сигурно по този начин аер смоковниците бяха дошли по тези места от Кривите земи.

Ловците и животните се скриха под корените на какоморфните дървета, Йероним, Авел и Алитеа — под най-южното. Седнаха на рохкавата студена земя, приготвиха кераунетите, господин Бербелек избърса стъклата на бинокъла, Авел отвори бутилка „горчиво злато“ и почерпи баща си и сестра си, Алитеа бутна капелата си на гърба... После вече само замряха мълчаливо, нищо друго не им оставаше да правят, нито да говорят. Чакаха изгрева на слънцето.

Поне това мълчание да беше принудено, изкуствено, някак не на място; но не, то принадлежеше към Формата на момента и това беше добра Форма. Господин Бербелек запомни деликатния шепот на листата на аер смоковницата над главата си, скърцането на корените ѝ, от време на време силната пръдня на хумия, миризмата на земята, вкуса на студена влага, когато откъсна и ухапа златно стъбло, монументалния мрак на африканското небе — и близкото присъствие на спокойно чакащите свои деца, присъствието им като още един цвят, звук, мирис, макар и не цвят, нито звук и нито мирис, и все пак непосредствено чувствено усещане: Авел, Алитеа — тук и тук, под крилата на моя антос.

На линията на хоризонта вляво от господин Бербелек избухна червена светлина. Отначало водоравна кървава линия, после тръгна розово, все по-високо в звездосклона, гасейки съзвездията едно след друго, накрая хоризонтална вълна огън, от която цялата савана се разтнесе и залюля, разцепвайки се с трясък на две: на светлина и сянка. Изведнъж всичко наоколо потъна в сенки; ловците под аер смоковницата се озоваха в най-дълбоката. Тревожен шум огласи равнината, излезе вятър, дърветата затрепериха. От гроба си се надигаше бог. Една крачка, втора, трета, главата високо вдигната. Изчезна и последната звезда, небето стана тъмносиньо, ярка светлина прободете очите на всичко живо, що има очи. Над Африка изгря денят.

Господин Бербелек с бинокъла се наведе между корените. Авел протегна към сестра си ръка с бутилката „горчиво злато“. Тя завъртя глава. Свали ръкавиците, разкопча куртката.

Господин Бербелек свали бинокъла от очите си и взе кераунета. Това беше сигнал; синът и дъщерята взеха своите и клекнаха до баща

си.

Те се появиха на южния хоризонт, отчетливо изпъквайки в ярколилаво на фона му. Ще да летяха доста бързо, няма и минута и вече си личаха отделните силуети. Господин Бербелек с поглед преброи пет.

— Вторият отдясно, най-големият — каза.

Всички се прицелиха само в него; не беше сигурно дали три, дори шест куршума ще го свалят.

Когато стигнаха над Костенурковата и се приготвиха да кацнат на северния ѝ бряг, в едно уютно пясъчно място — както нимродът беше съобщил, че ще направят, това беше водопоят им — господин Бербелек долепи кераунета до бузата си и натисна спусъка. Гръм. Втори, трети. Вече посягаше към резервния кераунет. Жертвата се замята ниско над земята, останалите четири какоморфа панически се стрелнаха към небето и литнаха обратно на юг. Гръм, гръм, гръм. Алитеа се разкашля от пиросовия дим. Авел ѝ подаде бутилката; сега я взе. Н'зуи с кански крясъци се понесоха към реката, навирили щитове и курои. Господин Бербелек тръгна бавно след тях, Авел и Алитеа бързо го изпревариха.

Негрите се въртяха около блъскащото се в плитчината чудовище, бодяха го с куроите, удряха с куроти, отскачаха и пак се връщаха, но то не искаше да умре. Беше почти петдесет пуса дълго, сигурно тежеше над сто литоса. Глава на жена, туловище на чакал, крила на прилеп, крака (над десет) на крокодил, маймуна, паяк, гампард, опашка — не опашка, огромна китка папрат, на гърба верига кварцови скали, на хълбоците сиви термитници, в косите лиани; всичко това, умножено по десет и отровно виолетово. Какоморфът биеше по водата толкова яростно, че скоро всички бяха мокри. Закачи с крило един воин, пращайки го на двайсет пуса във въздуха. Отвори колосалната си червена паст и застана, еееуууииии, еееуууииииии, беше непоносимо да се слуша, когато за момент се обърна с гръб, господин Бербелек скочи и го намушка с халдейската кама в една от задните лапи. Чудовището положително нищо не усети. Въпреки това след няколко десетки секунди видимо отпадна, крилата паднаха във водата, то спря да се мятта, накрая отпусна глава и замря. Н'зуи виеха и ритмично удряха с куроите по щитовете.

Господин Бербелек се изкачи на брега, съблече мократа кируфа. Слънцето се облегна на гърба му, той въздъхна и се протегна.

— Бих хапнал нещо.

Докараха животните, забиха колчета в земята и направиха примитивна шатра. Ловците седнаха на персийски килим. Алитеа, съблякла куртата и разпуснала коси, се изтегна на хълбок и така, по елински, си похапваше медени питки и захаросани слибълки. Господин Бербелек и Авел наблюдаваха н'зуи, които опитваха всякак да изтеглят на брега гигантския труп. Няколко кучешки какоморфа — крила на скакалец, прибрани до калните хълбоци — наблюдаваха всичко това от отсрещния бряг, седнали на задниците си и изплезили бели като сняг езици. Господин Бербелек отвори бутилка вино. Алитеа тихо си затананика нещо, двусрична мърморинка, като почукваше в ритъма с чашата по купата с плодове. Авел се присъедини, цъкайки с език. Йероним извади лулата си, натъпка я, запали. Легна възнак, опря глава в едно от колчетата, чибукът легна на гърдите му, топлейки сърцето. Сколиотична пеперуда влетя в струйката дим, затрепка панически с трите си крилца и падна мъртва на килима. Господин Бербелек хвана насекомото с два пръста, вдигна го, премрежи очи. През тези крилца светлината причудливо...

— Какво е това? Ей, татко, къде сложи бинокъла?

Авел стана, сложи на очите си подадения му оптически прибор, обърна се на запад.

В началото всички решиха, че се връща някой от побратимите на убития какоморф, но фигурата в небето беше жълта, не виолетова, и имаше остри прави ръбове. Десет, петнайсет стадия? Без познания за реалната големина на създаването беше трудно да се определи разстоянието до него. Странно, то сякаш беше неподвижно, стоеше на едно и също място в небето, досущ завинтено към лазура.

Заредиха кераунетите и повикаха шестима от воините н'зуи, яхнаха ксеврите и тръгнаха край Костенурковата река, по течението ѝ и по лъчите на слънцето. Бинокълът се върна при господин Бербелек, така че именно той, когато след няколко минути спряха за пореден път, съзря дългата и права опашка на какоморфа, стигаща до земята. Но няколко стадия по-нататък вече с просто око можеше да се види, че това не е никакъв какоморф, изобщо не е живо същество — а гигантско хвърчило, полюшващо се на въже, чийто край изчезваше зад

хълма с гъста палмова горичка. Същевременно той видя и силуети на хора и животни сред палмите. Слънцето беше зад гърба на ездачите, та самите те бяха незабележими.

Господин Бербелек нареди да спрат, слезе от животното, настани Облекчение в тревата. Авел и Алитеа също спешиха своите и ги придърпаха да легнат. Бинокълът минаваше от ръка на ръка. Нови бандити? Това не изглеждаше вероятно, особено тук, на границата на Сколиодои; пък и за какво им е това хвърчило? Най-вероятно просто друга джурджа. Дали да пратят н'зуи на разузнаване? И онези си имаха негри, най-много чернокожи се суетяха сред палмите. Господин Бербелек обаче видя и бели, облечени в еднакви тъмни панталони и кафтани, с високи и закопчани догоре дори в тази жега яки.

Даде бинокъла на Авел.

— Върнете се два стадия, наблюдавайте. Ако не се появя, бързайте при Зайдар и естле Амитаче, съберете всички н'зуи.

Авел и Алитеа се спогледаха.

— Ами ако...

Господин Бербелек вдигна ръка. Повече нищо не беше казано.

Облече черната кируфа, без да я закопчава, но качулката нахлупи. Дръпна Облекчение за юздата, вдигна я и скочи на седлото. Тръгна ходом; не се обърна назад, за да види дали са изпълнили заръката му.

Не откъсваше поглед от бивака под палмите. Когато забележа внезапно оживление, спря ксеврата. Чакаше. Сега теоретично биха могли да го застрелят, спря ксеврата. Чакаше. Сега теоретично биха могли да го застрелят, но знаеше, че няма да го направят, защото предполагат, че щом стои сам наред полето като херолд, когото пращат от армия до армия, някъде зад него наистина има някаква войска, сила, най-малкото равна на тяхната; такава беше формата на поведение на господин Бербелек. Та чакаше спокойно, потупвайки Облекчение по зелената шия.

Десет, петнайсет минути, толкова минаха, и откъм палмите тръгна облечен в черно мъж на червеногрив сивчо. Черно до черно — когато се срещнаха под издигналото се в зенита си слънце, сенките се слепиха с меко плясване. Мъжът беше риж, имаше гъста брада и широк нос. Като за участник в джурджа беше определено блед, сякаш през цялото време се е крил в шатра или във фургон. Средна възраст, изправен гръб, амулет с кръст на гърдите — кристиянин. Съдейки по

морфата, роден в Хердон. Не е аристократ, но определено от висшите слоеве.

Той спря отляво на ксеврата.

Господин Бербелек свали качулката.

— Естлос Йероним Бербелек — каза и вдигна ръка за поздрав, пръстенът на Скакалеца проблесна на слънцето.

Хердонецът се поклони от седлото.

— Теофил Агусто, Йерусалим Бели, софистес от Кралската академея в Нов Рим.

Господин Бербелек посочи към небето зад софистеса.

— Решихме, че това там е какоморф — каза, благоразумно употребявайки множествено число. — Тъкмо бяхме свалили един. Това някаква примамка ли е?

Агусто погледна натам, сякаш за пръв път чуваше за хвърчилото.

— Не. Джурджа ли водиш, естлос? Ние не ловуваме. Е, ако не се налага, разбира се.

— Тогава?

— Аа. Искаме да надникнем колкото може по-навътре в Изкривяването.

Господин Бербелек отново погледна нагоре към хвърчилото.

— Човек ли сте закрепили към него?

— Да, един дулос, надарен с особено остро зрение.

— И по какъв начин ви предава какво е видял?

— Ще разкаже всичко, като го свалим. Освен това горе рисува карта.

— Картата може да оцелее.

— Подготвили сме всичко както трябва, естлос. Хвърчилото е конструирано от аервета, може да си ги виждал, кръжат тука на цели горички из равнината...

— Да.

— Така че не му трябва вятър, за да се държи във въздуха. Въпросът е да не духне внезапно вятър, докато пускаме и прибираме хвърчилото. Но с нас има два демиургоса на времето.

— Нямаше ли да е по-просто да използвате въздушна свиня?

— Крал Густав ни обеща да финансира застраховките и покупката на аеростат, ако тази експедиция даде конкретни резултати. Кацнахме на Брега на зъбите преди два месеца и се придвижваме на

изток край Костенурковата река. Ако имаш някаква информация за земите на юг от реката и природата на какоморфията им, ще ти бъдем извънредно признателни, естлос, ако я споделиш с нас.

— Защо сами не отидете там?

Софистесът замига изумено.

— Благоволяваш да се шегуваш, естлос?

— Наистина ли?

— Това е болна страна. Не бих се осмелил да направя и две крачки навътре в Изкривяването. Ние дори не нощуваме близо до реката, всяка вечер се връщаме на север при колите.

Господин Бербелек направи неясен жест с лявата ръка, пое и издиша въздух.

— Ако си достатъчно силен... Тук впрочем е безопасно, открит терен, можеш бързо да вземеш много стадии, а и Изкривяването няма чак такава опора в природата, както по-навътре на изток, в джунглата. Но дори в джунглата можеш спокойно да навлезеш десет стадия.

Софистесът помълча известно време.

— Ти си влязъл, естлос — прошепна най-сетне, без да гледа господин Бербелек.

— И аз, и останалите.

— Знаеш ли изобщо какво е това?

— А вие знаете ли?

— Не. Но се опасяваме, че е най-лошото. Крал Густав ни изпрати, защото самият кратистос Анаксегирос е разтревожен.

— И какво е най-лошото?

Теофил Агусто погледна право в очите господин Бербелек.

— Каква е причината светът да е такъв, какъвто е? Какво прави камъните камъни, водата вода, коня кон, човека човек? Формата, Формата, която организира Материята до конкретни Субстанции. Ако не беше морфата, щеше да има само еднородно блато безформена хиле, безкрайно тресавище на безкрайна вселена. Но къде е записана потенциата на дадена Субстанция, преди да стане Субстанция? Какво трябва да промени текнитесът на тяло, когато променя Формата на плешив във Форма на къдрокос брюнет, само веднъж обхващайки въпросния човек с антоса си? В какво се съдържат тези сили, които формират Формата? Наричаме това предполагаемо равнище на реалността керос, воськ, защото всяка морфа се отпечатва в него като

печат, но нито една завинаги и нито една не е в състояние да промени природата на самия керос. Какво обаче би станало, ако керосът бъде унищожен? Можеш ли да си представиш това, естлос? Това не би било дори краят на света; краят на света също има своя Форма. Това изобщо няма как да си го представим, защото това е смъртта на Формата като такава. Сега разбираш ли какво рискуваш, когато навлизаш в Сколиодои? Не здравето си, не живота, не тялото и не душата. Всичко това можеш да загубиш и пак да си останеш естлос Бербелек: болен, мъртъв, безтелесен, бездушен. Но ако се разпадне твоят керос... Тогава няма да може да се каже в съответствие с истината никакво твърдение за Йероним Бербелек, дори това, че Йероним Бербелек вече го няма.

* * *

Тази сутрин Авел се събуди с предчувствието за чудо, изпълващо спомените за нощните му сънища. Гореща енергия течеше във вените му, не кръв, а ручейчета малки мълнии, които гъделичкаха отвътре мускулите и кожата. Днес ще води лова, днес ще тръгне на лов, днес ще се реши!

Той се обръсна припряно над потока (точно по време на джурджата по лицето му се появи първата брада, а понеже нито един текнитес на тяло не му беше морфирал досега кожата да бъде вечно гладка, се наложи бързо да овладее неприсъщото на аристократите изкуство да оперира с остър бръснач върху собственото си гърло). Върна се в шатрата си и obu кожени шалвари и високи югри, уви главата си с труфа. Закачи на колана си и готския ханджар, пое си дълбоко дъх и излезе пред шатрата.

— Папагалий!

Знаеше, че няма кой да го спре: Зайдар не се беше върнал от лова с Марк, Юстина и Клаудия Вероний, баща му беше изчезнал за няколко дни с Шулима, Ливий си отспиваше след нощното ходене отвъд Костенурковата. Естлос Ап Рек и Гауер Шебрек най-много да помрънкат и да размахат предупредително с пръст.

— Дузина бойци, три хумии, запаси за пет дни, хайде, по-бързо!
— развика се на Папагалий още щом той дотича откъм колите.

Колкото може по-бързо да изляза от лагера, пресмяташе Авел; после вече ще бъде единственият бял, а без Н'Те лесно ще ги накарам да ме слушат. Да взема ли преводач? Не, по договор той остава в лагера; после може да имат претенции, че заради мене...

— Ти пък накъде си тръгнал?

Алитеа!

— О, я ме остави, проблеми ли ще ми създаваш? Ще ме обадиш ли на татко?

Но сестра му, още мокра след сутрешната баня, само с една лека памучна кърпа около бедрата и навивайки на палеца къдравите си кичури, гледаше Авел мълчаливо с иронична усмивка, лявата вежда леко вдигната — и той вече беше наясно, че няма да сломи тази й Форма.

— Уф, добре — въздъхна. — Обаче имаш само петнайсет минути, пришпори Антон. Обличаш се и яхаш ксеврата.

Тя го млясна по бузата и изтърча към шатрата си.

Той погледа след нея — как тичаше, белият плат залепваше за мокрите й крака, спъна се в някакъв камък, размаха ръце, за да си върне равновесието, развика се на слугата и се скри в шатрата си — и за секунда го зашемети картина от близкото бъдеще: Алитеа с разширени от страх очи, Алитеа, на която не мога да помогна, Алитеа, разкъсана от какоморф, жертва на моето безсилие, връщам в лагера осакатеното й тяло и го полагам пред баща ни. Горещата кръв го оглуши, трябваше да тръсне глава като зашеметен бик. Не, не, това няма да се случи. Впрочем и без това връщане няма, тя няма да ме послуша.

И защо мисля такива неща? Все едно се моля да ни сполети тази беда!

Потеглиха навреме, не се наложи да чака сестра си. Мина без драматичен сблъсък на волите, за каквото вътрешно се беше приготвил. Вдигна ръка, посочи накъде да тръгнат — и тръгнаха мълчаливо. Никой не се зачуди, никой не попита за нищо; просто поредният лов. Това, разбира се, беше най-голямата победа, триумф на наложената воля — толкова безапелационен, че дори остана незабелязан — и въпреки това Авел усещаше някакво неудовлетворение.

Веднага завиха към Костенурковата, към брода в нея. След час бяха вече в саваната на Сколиодои, стъблата на Изкривената трева стигаха над гърдите на ксеврите, н'зуи почти се скриваха в тях.

Авел предвидливо беше взел бамбукова рикта — сега бодна с нея най-близкия негър и посочи на юг, вдигайки лявата си ръка с изправени четири пръста. Н'зуи си размениха няколко кресливи вика и четирима разузнавачи бързо търтиха напред, към вътрешността на Кривите земи — след миг вече ги виждаха само като кратки вълни на повърхността на морето от трева.

Алитеа си оправи шапката. Присви очи, погледна небето.

— Тези облаци откъм Сколиодои... Мислиш ли, че пак ще вали дъжд?

Преди седмица над северната савана се беше изсипал сколиозен дъжд — сваляше косите от черепите, изплакваше очите от очните ями, заличаваше правите ъгли от дървените и каменните предмети, бялото от всичко, в което имаше бяло — Алитеа и Клаудия не свариха да приберат навреме клетките с какорнеоните и една трета от трофейните чудо птици издъгнаха. Авел беше любопитен как е понесъл дъжда Изкривения Хамис. Баща им го беше предал на хердонските софистеси — като се разбра, че какантропът не си възвръща човешката Форма, нямаше смисъл да го държат повече. Въпреки всичко Авел намираще това решение за некоректно в известен смисъл — „но това е наш пленник!“ — но не можеше да определи спрямо кого е некоректно.

— Виждала ли си Зенон? Вчера му услужих с моето копие на картите; днес още по тъмно се помъкна нанякъде.

Алитеа сви рамене. Наведе се над врата на ксеврата, пъхна дясната си шепа с печени меденки под муцуната на животното.

— Че защо да знам къде се мотае?

— Хе-хе, не ми се прави на невинно момиченце! — засмя са Авел. — Хубавичък арес отгатык Африка, хайде де...

— Свиня.

— Кучка.

— Заржояд нещастен.

— Въртиопашка.

Тя го наплю; той бутна с риктата шапката от главата ѝ, тя я хвана в последния момент.

— Аз ги подслушах — каза след пауза.

— Кого?

— Ее, татко и Шулима. Когато такава... в деня на Юпитер. Нали помниш, танцуваха на барабаните на н'зуи. Тогава чух разговора им в нейната шатра. Ама минаха на окски и не всичко разбрах... Но изглеждаше, като да иска да го наеме. Той питаше за цената. Тя се смееше, но работата беше сериозна, знам.

— Да го наеме? За какво?

— Като стратегос.

Авел я погледна удивен.

— Нещо си се объркала. На каква армия?

— Чух, ти казвам. — Алитеа стисна устни. — И той питаше за това. А тя: „Най-голямата“. И се смееше. Но беше сериозно, знам, познавам я.

— Объркала си се — повтори той. — Какво значи „най-голямата“? Закачали са се, а ти...

Ръмжене и размазано червено петно, дори не силует, само впечатление за цвят и скок, Авел не успя дори да се обърне — то изскочи от златните треви, от камъните, отпусната пружина, напред и нагоре, точно към Алитеа — рррагхрр! Ксеврата на момичето изцвили и подскочи, опитвайки се да се обърне към нападателя с гръб — не успя, но поне събори Алитеа от седлото и какоморфът се стовари върху празния гръб на животното. Замря за част от секундата, Авел се вторачи в него — какво е това? Що за Форма? Къде е главата, къде туловището, от какво е направено? Онзи оставаше неподвижен в опита си да се вкопчи по-здраво в ксеврата: беше ли с лапи, или току-що си ги създаде, беше ли с нокти, или сега му израснаха, червени куки от вроговена тъкан, рррракхр! — и в хълбока на мятащата се безпомощно и по-скоро ужасено ксевра, под ребрата, навътре, бодливата червенина смазва костите, вътрешностите, гръбнака на ездитното животно, то пада на земята пречупено надве, наоколо пръскат фонтани кръв и парчета месо. Авел бе улучен от някакъв твърд хрущял, това го отрезви. Но къде е Алитеа? Не я виждаше. Кресна на н'зуи, без думи, просто боен вик, празна форма на агресия. Извади някак кераунета и стреля почти напосоки, краят на дългото дуло беше на не повече от половин пус от червеното кълбо. Грохотът привлече вниманието на какоморфа. Пак моментна неподвижност, после — тшшшттррр, от вътрешността на гладкото туловище се изстрелват червени сталагмити:

струпей гребени, струпей зъби, струпей игли, струпей рокове, струпей остриета. Ей сега ще скочи отгоре ми, каза си Авел, ще ме убие. Тръсна глава, сграбчи ханджара. Няма да ме убие! Слава на естлос Авел Бербелек! Сина на Йероним! Курои се забиваха в чудовището и изхвърчаха обратно, раните зарастаха, червеното туловище оставаше гладко почти като едва докосната повърхност на езеро. Знам какъв е този какоморф, каза си Авел, знам: Кръв. Кръв във Формата на хищник. Какоморфът изрева повторно и се хвърли върху Авел, две дузини остри израстъци, насочени срещу един-едничък човек. Авел смушка ксеврата си с пети, стисна главата на стоманената кобра. Успя да види Алитеа как се изправя зад какоморфа и как черната струна на нейната ръката се усуква два пъти около червеното туловище, разрязва повърхността на Кръвта — и вдигна ханджара, закривеното острие блесна на слънцето — преди огромен струпей рог да пронизва тялото му като тъп кол болка, разкъсвайки вътрешностите, разцепвайки таза, преди огромната ръмжаща Кръв да рухне върху Авел, тонове течна гнилоч — все пак заби ханджара, още, още, докато ръката слуша волята, докато има светлина в очите, докато диша гърдта, докато още чува този рев — rrrrrrrraaaaaaagrrrrrrrrr!

Естлос Авел Латек падна в Сколиодои, в Кривите земи отвъд Костенурковата река, на 17 септембер 1194 година СУР. На шестнайсет години, втори двубой. Почит!

К КАТО БАЩА

18 септембер

Върнахме се в лагера. Авел разкъсан от какоморф, в безсъзнание. Мбула казва, че ще умре. Алитеа не излиза от шатрата му. Н'зуи бият барабаните си, ноц на светлини и шум. Отидох в саваната. Знам, че ще умре.

19 септембер

Още е жив. Мбула спи, Алитеа спи. Седях при него (глупост). Коремът му е разпран, гръбнакът смазан, краката строшени, лицето издрано, лявата ръка се държи само на кожа. Във вените вместо кръв — въздух, пулсът е накъсан. Много хрочки и черна жлъч, лошо. Силни маларични пристъпи. Според Мбула сигурно има много силна морфа, щом още е жив, макар и непрекъснато в безсъзнание. Само да дойде на себе си, да се върне душата му, волята ще натисне Формата, тялото е само жалка материя, и демиургосът ще го задържи на повърхността, докато се доберем до някой текнитес на сома. Той има много силна морфа, аристократична кръв. Само да дойде в съзнание! Какви ги брътвя.

19 септембер, следобед

Алитеа си поплаква при Шулима. Май се чувства виновна. Папагалий разпита тези н'зуи, които са били с тях (седмина са оцелели). Именно Алитеа е дръпнала какоморфа от Авел, сякла го е с ръката, какоморфът е бил течен, от кръвта на жертвите, която придобила някаква дива Форма. Съсирвал се и пак се разтичал, можело е най-

много да бъде разплескан, но не и убит. Децата са били обречени. Писано било.

19 септембер, през нощта

Но какво всъщност е това Изкривяване? Точка, в която керосът се е пукнал, от която по него са тръгнали пукнатини, които разбиват каквато и да е Форма — както се опасяват хердонците? Зайдар и Верониеви се върнаха. Зайдар ми припомни за Ал-Кааба: Черния камък, Ал-Хаджар ал-Асуад, това също е мъртъв предмет, място — а влияе на всички Форми наоколо. Казват, че е паднал от небето. Трябва да пиша, не мога да заспя. Алитеа седи пред шатрата, храни тия свои птици, ядосано върти питагорейско кубче. Ами ако и тя загине? Край на джурджата, повече никакъв лов, ще наредя да се върнем в Египет колкото може по-бързо. Луната набъбва на небето. Не мога да заспя.

20 септембер

Още е жив.

20 септембер, пладне

Още е жив. Мбула опита кръвта му, казва, че може да има заразяване, кръвта на какоморфа да се е смесила с нея, кръвта на Кръвта, и сега у Авел се борят две морфи, човек и Изкривяване. Не разбирам. Какво значи всичко това? Няма такава медицина. Може би трябва да се отдалечим от Сколиодои, да се върнем на гладък керос — но ме е страх да мърдам Авел.

20 септембер, още

Шулима ми се извинява, още една, която мисли, че вината е нейна. Мегаломания на нещастията, явно някаква мода.

20 септембер, полунощ

Антон ме събуди. Авел е дошъл в съзнание. Стоя пред шатрата, стонове, сянката на Мбула. Дотичва Алитеа.

21 септембер, пладне

Заспахме при него, Алитеа с глава на гърдите ми, лявата ми ръка е изтръпнала. Мбула казва, че ще се оправи. Н'зуи пак думкаха цяла нощ, Авел заспа на разсъмване. Позна ни, говори неясно, но не блънува, главата му е в ред, не се е побъркал, тялото ще издържи. Ще се оправи.

21 септембер, вечерта

Дълъг разговор, сега Мбула го храни. Все по-добре е, ще оздравее. Другите излязоха, разговаряхме на спокойствие. Разбира се, започна със самообвиненията. Това е лоша форма, особено сега; убедих го. Кой е най-големият триумф? Да не бяга, когато е очи в очи със смъртта. Понякога може да й плюе в лицето и да си отиде, понякога се налага да плати цялата цена; но не и бягство. В такъв огън се калява истинската Форма. Разбра. (Сега се питам: Лъгах ли го? Заблудих ли го? Наистина ли Коленица беше най-големият ми триумф?) Знаех, че чака тези думи. Нали бях същият като него, младостта не може напълно да се забрави, чак до смъртта си тъгуваме за това несъвършенство, за времето на големите възможности. Искаше да ме хване за ръката, но не можа. Аз стисках неговата, сигурно е почувствал. Изобщо не плака. Силен е, да. Мбула твърди, че трябва страшно да го боли. Следователно говорим така: бъдещето, Александрия, добре, ще им купя къщата, ще се преместя, къде ще

оздравее по-бързо, ако не в антоса на Навуходоносор? Някакви неловки шеги (още не може да се смее), разговори за александрийски романи, измисля ли, няма значение, вече е добре, ще бъде още по-добре. Щом Мбула разреши, се връщаме на север. Най-добрият текнитес в Египет — и след половин година няма да има и следа. И така, останах си коленицкият триумфатор, победил Магъосника. Ха. Имам прекрасен син. Алитеа ме дърпа да танцуваме. Страшно съм изморен.

24 септембер

Щеше да изгние по пътя към Александрия, погребяхме го в саваната край Костенурковата река.

III

Л ШУЛИМА АМИТАЧЕ

Ръбът на слънчевия диск докосна ръба на крепостната стена на Стария град. Виктиката най-сетне се измъкна от задръстването на Канопския път и сви в северната пресечка. Спря пред тясна сграда с олющена фасада. Господин Бербелек и Анеис Панатакис слязоха; посредникът направи знак на кочияша да почака.

Почука енергично на входната врата. Почти веднага я отвори стара робиня; две малки деца се бяха вкопчили в полата ѝ. Викаше на пахлави на някого в дъното на сенчестия коридор и се наложи Анеис да привлече вниманието ѝ с остро изкашляне. Чак тогава тя се обърна към гостите, поклони им се и отвори по-широко вратата. Двамата влязоха. Робинята се потътри навътре в къщата, продължавайки да крещи, този път явно викаше някого. Господин Бербелек погледна въпросително посредника; той чакаше, машинално подръпвайки брадичката си. От отворените врати вляво и вдясно непрестанно надничаха дулоси, прислужници, деца. По задръстения с вехтории коридор премина достолепно раиран котарак; след като изсъска на господин Бербелек, той се измъкна през притворената врата навън.

По стълбите от полуетажа слезе стара египтянка с черен химатий и сива пола. Изцапана с брашно жена я спря за момент, египтянката я отпрати с движение на главата. Косата ѝ беше бяла, нещо извънредно рядко в Александрия.

— Естлос. Анеис.

На господин Бербелек се поклони, Анеис изгледа хладно.

— Е, аз ще тръгвам — рече припряно Панатакис и се понесе към чакащата го виктика.

Двамата го погледаха как тръгва. Междувременно котаракът се върна и мъркайки силно, почна да се гали на египтянката. Някъде в къщата варяха медовина, ароматът идваше на вълни. Йероним усети устата му да се пълни със слюнка. Преглътна, прехвърли риктата в лявата ръка.

— Атина Ратшут — поде тя, загледана в котарака, но господин Бербелек я прекъсна с тих глас:

— Знам, Анеис ми разправи всичко. И че сте били ученичка на Антидектес. Надявам се, че Анеис не е бил прекалено настоятелен, той не различава молбата от шантажа.

— Всяка молба е шантаж — измърмори тя разсеяно и се огледа някъде навътре в полумрачната къща. Плачеше дете, някой свиреше на флейта.

Въздъхна, отбутна с крак котарака и си оправи дългата пола.

— Всъщност трябва вече да вървим, слънцето почти залезе, той ей сега ще стане. Моля.

Излязоха от къщата. Тя затвори вратата след тях. Господин Бербелек се загърна плътно с кируфата, нахлупи качулката. Удари с риктата най-близкия минувач, препречи пътя на следващия — така се вляха в потока пешеходци, течащ през стария еврейски квартал на Александрия.

— Може би все пак е по-добре да вземем виктика.

Тя завъртя глава.

— Няма смисъл, не е далече, до крепостната стена.

Известно време вървяха мълчаливо. Много амулети и камъни на паметта, с които жената беше окичена, тропача и дрънчаха при всяка нейна крачка. На челото си имаше линкурий — какви ли болести лекува урината на рис?

Когато я бутна мръсен и гол мъж, тичащ срещу движението на хората, господин Бербелек ѝ подаде ръка.

— Каза ти, че съм се занимавала с филонекрия, а, естлос?

Господин Бербелек не реагира.

— Знам, че там е умрял синът ти. Ако имаш намерение...

— Не — отрязва грубо той.

— Добре тогава. Добре. Когато душата напусне тялото, може да му се налагат само животински форми: храни се, за да се храни, диша, за да диша, съществува, за да съществува. Същото е с автоматоните.

Сега вече господин Бербелек гледаше белокосата египтянка със студена ярост.

— След като засегнахте тази тема — процеди, — бих искал да чуя мнението ви за спекулациите на Олог. Четохте ли вчерашния

„Герас“? Опитали сте се да създадете такъв кероматон, няма смисъл да отричате.

— Това беше преди повече от двайсет години.

— Няма значение. Някой друг може да е успял. И сега имаме Сколиодои.

Тя въртеше глава, амулетите подрънкваха.

— Не, не, не е възможно. Ти не разбираш, естлос. Олог пише глупости. Как кероматонът би могъл да предизвика такова нещо? Той имаше само една проста функция: генериране на определена аура. Такава беше идеята на Ваик Аксумеец: мъртъв предмет с жив антос. Механизъм за нагнетяване на кероса. Елкинг пише, че лунните ковачи на ефира умеят да го вкарват направо в кероса. Не виждаш ли, че това е противоположното на некромантията, естлос? Помисли за масово производство на калокагатични кероматони, часовникови механизми на красота и здраве. — С всяко изречение Атина все повече се разпалваше, бузите ѝ поруменяха, изправи се, лявата ѝ ръка започна да си играе с кичура бели коси. — Виж само, във всеки дом, във всяка стая, до всяко легло кероматон, то е същото, сякаш всеки си има частен кратистос, чийто антос може да моделира по желание, далече помощен от антоса на Навуходоносор, за бедни и богати, за силни и за слаби, за аристокрацията и за народа, здраве, красота, мъдрост...

— И затова убивахте пеленачета.

Енергията ѝ се стопи, тя млъкна.

Когато след пауза отново заговори, вече почти шепнеше; затова пък за първи път в гласа ѝ се усети следа от горчива злоба:

— Такава е природата на действителността. Само глупците се ядосват от това, че слънцето изгрява на изток и залязва на запад. Откъде да се вземе сила за промяната на чуждата Форма, която вече е постигнала ентелехия и цялата ѝ потенция е реализирана? Кероматон трябва да прави Субстанциите отново неосъществени, млади, податливи на формиране. А какво е най-вече силна потенция? Семената на растенията. Още повече — яйцата. Още повече — кученцата. Още повече — животинските и човешките зародиши, бебетата, децата на дулосите. И къде-къде повече — децата на аристократите.

— Трябвало е да ви разкъсат с коне.

— Наистина ли мислиш, естлос, че Ваик беше прокълнат заради тези бебета, а не защото кероматонът е макина на свободната демокрация?

— Какво общо има политиката със справедливостта? Вие сте убивали.

— А ти колко хора си убил, естлос? И в името на какво?

— От свое име, от свое.

Атина стисна устни. Когато обръщаше глава, господин Бербелек улови острия ѝ профил, контура на лицето ѝ, подчертан от вечерната сянка. Преди двайсет години... преди двайсет години е била красавица, наивните глупаци са коленичили пред формата ѝ, с топло докосване е благославяла младите механици на смъртта. Кой би се възпротивил на очевидната идея за доброто?

На крайбрежната улица — тоест на стъргалото, простиращо се между най-старата постройка в еврейския квартал, стените на Първата Александрия и морфирания във висока стръмна скала бряг на морето, още течаха няколко публични търга, тълпата не се беше разпръснала докрай. Господин Бербелек отваряше с риктата път на Атина през хорската гмеж. Крадците и изнудвачите ги заобикаляха отдалече, на един нахален скитник той изби окото. От северозапад, откъм Краля на бурите, духаше силен вятър с миризма на гнили водорасли, дрехите на минувачите плющяха, ветрееха се завесите и мрежите против москити по отворените прозорци, платницата на сергиите, знамената върху древните отбранителни стени. Над Северна Александрия се носеха вечерните кръсъци на чайки и халбатроси.

Атина Ратшут спря пред портата на скрито в сенките на стените старо здание, напомнящо квадратна кула. Постройката всъщност беше по-висока от зидовете, последният етаж се издигаше над тях — но той на практика не се виждаше откъм улицата, кулата се надвесваше над стръмния бряг, над вдигнатите от оронейския вятър вълни. На пръв поглед двата последни етажа сякаш бяха надстроени скоро над древна конструкция, явно се отличаваха с Навуходносоровата си архитектура.

Атина дръпна шнура на звънеца, веднъж, два пъти. Появи се мускулест роб. Позна египтянката. Поведе ги безмълвно през вестибюла по стълбите и по тесен коридор до помещение без прозорци на третия етаж, скри се за момент зад завесата в цвят бордо, но пак

излезе и с поклон пусна Ратшут вътре. Господин Бербелек чакаше мълчаливо. Отметна качулката, докосна окачения на врата му амулет, лъскавата тръбичка, пълна с бяла маса, за момент я допря до носа си. Дулосът не мърдаше, лицето му сякаш беше отлято от стар бронз. Господин Бербелек оправи с риктата гънките на шарения килим, върху който стоеше. Подредбата на жилището издаваше богатство, дори пирокийните лампи бяха закрепени за стените на изящни сребърни стойки.

Атина надникна иззад завесата.

— Влез, естлос. Времето до полунощ е твое. Той ми прави услуга, така че не го притискай.

И без да гледа Йероним, тръгна бързо към стълбите.

Господин Бербелек отметна с риктата драпираната материя и влезе в стаята. Стая — голяма зала: сигурно заемаше повече от половината етаж, отваряше се с ниска колонада към тераса, надвесена над стръмния бряг; тази част на сградата ще да е била построена и от оронейгес. Залата беше не само без една стена, а и без част от тавана, железни стълби водеха направо на покрива. През широкия правоъгълен отвор господин Бербелек зърна фрагмент от някаква дървено-метална конструкция, залязващото слънце се отразяваше с яркочервени блясъци в полираната стомана — и именно там се суетяха двама слуги, чистеха конструкцията и правеха нещо по невидимите ѝ отдолу части. Други двама, стар египтянин и млада негърка, слагаха на изнесената наполовина на терасата каобабова маса прибори, купи, чинии, чаши. Това изглеждаше доста сложна работа, защото тази маса, иначе голяма и масивна, беше отрупана с невъобразимо количество хартии, пергамент, стъклени и метални колби, реторти и флакони, мотаеха се два уранометъра, обикновени визьори, няколко линеала и кривки, най-различни уреди, чиито названия господин Бербелек не знаеше, а за предназначението им дори не се досещаше, освен всичко това пожълтели кокали, няколко черепа (не човешки), саксия с екзотично растение, голям свещник, рубиево питагорейско кубче, маслена лампа, златна миниатюра на Апис — Доалександрийския бик, мастилници, въглени, пера, тебешири, ножове, игли, ножици, счупена лула, цяла лула, наргиле, затиснат с камък мръсен джулбаб, пукнат глобус, блестящ лунариум, доста книги и свитъци, а в единия ъгъл имаше бавно въртящо се перпетуум-мобиле.

— Заповядай, естлос, моля, настанявай се. Тъкмо се канех да, хмх, да кажем, да вечерям, на драго сърце ще хапна в компания. Дори да не си гладен... заповядай, вземай си. Атина ми разказа за твоя син, естлос, лошо, лошо, разбира се, скромните ми познания са на твое разположение, ако могат поне малко да притъпят болката ти, макар че то никога не се... Сядай де, естлос, моля, не стой така на главата ми!

Господин Бербелек седна на подаденото му кресло. Прислугата някак беше успяла да опразни онази част на масата, която излизаше на терасата, и да сложи ястията. Пред Йероним също. Той седеше с гръб на запад, домакинът с лице към слизащото над древните стени слънце. Явно силната светлина му помагаше окончателно да се събуди. Откакто Антидектес се беше захванал с астрологията, бе преминал на нощен начин на живот.

Господин Бербелек остави риктата, изми си ръцете в поднесената му купа, изтри ги с кърпа. Негърката наля в чашите мляко и разрежено вино. Запалиха кадилница и на терасата се изля вълна кисело-розов аромат.

— Трябва да знаеш, естлос — продължи Антидектес, — че последната година не съм следил внимателно новините от юг, бяха ме погълнали малко по-различни въпроси, може би по-далечни от... макар че кой би могъл да знае, всъщност всички порядки проникват един в друг, само хаосът е истински откъснат от реалността, всеки порядък трябва точно да съдейства с всички други порядки, защото е и тяхно отражение, и небесните хармонии, макар че това май звучи прекалено питагорейски, небесните хармонии, колкото и в момента да са тревожно разстроени и разбити, ни носят информация за най-актуални, приземни неща, и тук не говоря за никаква източна магия, а за класическата софия, макар че суеверният народ никога не е могъл да долови разликата и всяка твърде мощна сила волю-неволю е обяснявал със загадъчни словеса, свещеният бърбреж гали ухото на роба, но защо не ядеш, яж, вземай си, знаеш ли например откъде идва този термин?

Стреснат от паузата в словесния водопад на софистеса, господин Бербелек замалко да се задави.

— Кой?

— Магия. Магове. И така, както пише Херодот, в страните на запад от земите на доалександрийските перси живяло племето мидийци, от което се отделила затворена каста свещеници,

култивиращи известни специфични ритуали, само отчасти зороастрийски. Именно те са се наричали магои, май на староавестийски. И кои са били първите магои, записани в историята — Зороастър, Астрампсихос, Останас, Гобриас, Пазатес, точно те. Свети мъже, неосъзнати текнитеси или още напълно диви кратистоси, основатели на религии, мъдреци. Аристотел обяснява много точно в Магикос, че никаква магия не съществува. Кои са тогава тези, дето днес се величаят като магои и говорят пред тълпите? Демиургоси тарикати, всеки специализирал се в някой ефектен фокус, например демиургосите на пирос, дето гълтат огън, или демиургосите на устрема, левитиращи над покривите, чудо голямо, магия, но хората искат да вярват, че на този свят има чудеса, че не всичко може да се обясни с разума, защото именно в това е тяхната надежда, живее в канавката между познатото и непознаваемото, където...

— В такъв случай какво уби моя син?

Антидектес замига, сякаш червеното слънце, което вече се бе скрило зад стените на Стара Александрия, го заслепяваше тъкмо сега. Остави в чинията парчето месо, което тъкмо се канеше да разреже. Слугите запалиха пирокийните лампи, той за момент се загледа в техните движения. Вятърът на Краля на бурите шумеше в хартиите по масата, поклащаше по-леките съдини, та звъняха тихо, развяваше полите на черната кируфа на Бербелек и зеления джулбаб на софистеса. Когато мракът покри града отвъд терасата и боботещото море, Антидектес, осветяван единствено от мръсно жълтата пирокийна светлина, най-сетне заприлича на изнурения угрижен старец, какъвто си го беше представял господин Бербелек от разказа на Анеис Панатакис. Беше обхванат от морфата на сухо разрушение, а ако имаше навика всеки ден да се храни толкова обилно, колкото сега пред Йероним, тази морфа ще да беше действително силна. Стърчащите от широките ръкави на джулбаба китки наистина бяха една кафява кожа, опъната върху птичи кости. А сбръчканата шия изглеждаше не подебела от ръката на господин Бербелек в китката. Каквото и да държеше Антидектес в редиците на живите, Материята беше на последно място.

— Бях придворен софистес на Хипатия двайсет и седем години, до деветдесет и първа... — поде той отново, този път бавно и някак меланхолично; погледът му се рееше някъде над лявото рамо на

господин Бербелек и почти не спираше върху лицето на гостенина. — През това време по заръка на Хипатия и с нейни пари бяха организирани четири експедиции в Кривите земи. Участвах в две от тях, третата и четвъртата. Изводите си представих в трактата *За Изкривяването*, който Академеята на Музея отпечата; впрочем той е достъпен в Библиотеката. Прочете ли го, естлос?

— Прочел съм всичко написано за Сколиодои.

— Мдааа.

— Описваш доста интересни какоморфии, очертаваш границите и проследяваш историята, но не си написал защо. Не си обяснил. Не съобщаваш причината.

— Сигурен ли си, че правилно задаваш въпроса, естлос? Не трябва ли по-скоро да питаш за Целта?

— Не е ли едно и също?

Антидектес се наведе напред в креслото и протегна ръка над парапета на терасата, сочейки пълното със звезди небе.

— Обясни ми тогава *това*. Кажу причината, естлос.

Господин Бербелек въртеше из пръстите си празната чаша.

— Следователно твърдиш, че Сколиодои е част от реда в света, а не го нарушава? Каква е тогава ентелехията на Изкривяването? Към какво се стреми то?

— А не питаш откъде идва, естлос? — усмихна се леко софистесът. — Задай си тогава следната гатанка: откъде идваме ние? Ако сега съществуваме в реда, в който съществуваме, а в бъдеще ни чака все по-голямо съвършенство, какво е било преди? Върни се — и още по-назад — и още по-назад. Какво виждаш, след като си се отдалечил толкова много от Целта? Сколиодои. Ето я нея, Първата градина, в която се е родило всичко, що е живо; а в сърцето му: мястото на началото — хиле, напълно отделена от морфата.

— Да, да, знам — рече господин Бербелек, въртейки из ръцете си гладкия кристал. — Всичко е възникнало от хаоса и така нататък, светът и животът, безумната зоология на Емпедокъл.

— Има различни космогонии. Другите казват, че всичко започва от превръщането на Огъня във Въздух, после във Вода и Земя. И пак обратно — всичко се връща към Огъня. Тоест светът се ражда и умира в Огън, в процес, който се повтаря безброй много пъти. В коя диастола на пламъка живеем ние?

— Така или иначе, само преди няколко десетки години нищо не е правило тази част от Африка по-особена. Какво се е случило там? Времето ли се е върнало назад?

Антидектес взе лулата, разбра, че е посегнал към счупената, взе другата, затърси с какво да я напълни. Появи се слуга. Господин Бербелек остави чашата си, чакаше.

— Разговарях с Рашел — каза, когато софистесът най-сетне потъна в облак ароматен дим. — Защо и на мене не разкажеш, каквото и на нея?

— Ти разговаряш с всички, нали? С всички, които са имали нещо общо с Изкривяването. Неколцина познати вече ми споменаха... Всъщност чаках да дойдеш. Това не ми харесва, естлос. Разбирам те като баща, но това доникъде не води. Държиш се така, сякаш преследваш убиец. Трябва да накажеш някого за смъртта на сина си, нали? И понеже си решен на всичко, хората се огъват пред тебе, един подир друг, като тръстики на вятъра... Представи си, че в буря в Средиземно море загива син на Навуходоносор и кратистосът решава да отмъсти за тази смърт. Вика всички мъдреци и ги пита наред: каква е причината? Откъде се вземат морските бури? Какво ги предизвиква? Къде да ударя? И мъдреците са длъжни да му отговорят, а кратистосът предприема действия според отговорите, които са му дали. Докъде бихме стигнали така?

— Може би вече не би имало смъртоносни бури.

— Ха!

— Е, аз не съм първият тук. Ксеркс заповядал да бичуват морето с железни вериги. Оливий изравнил със земята планината, която убила приятеля му.

— Наистина историята е пълна с разкази за безумството на владетелите.

Антидектес млъкна. Пушеше лулата със смръщени вежди, гризейки мундщука и мърморейки кисело под нос. Поглеждаше господин Бербелек през дима. Господин Бербелек чакаше търпеливо. В края на краищата те винаги говорят, това е по-силно от тях, жената не крие прелестите си, а софистесът се пъчи с познанията си, потайността и мълчанието не са свойствени на тяхната Форма; просто трябва да се почака.

— Еврейска алхимия! — излая най-сетне Антидектес. — Това смятам за източник на Изкривяването!

— Но как? — попита тихо господин Бербелек. — Кажете ми как са го направили.

Софистесът се изкашля, обърна се в креслото, остави лулата и почна да рови под хартиите, докато намери малък прав нож от черно желязо.

— Пуринична стомана — каза и прекара острието по показалеца си. — Наричат я пуринична, но всъщност това не е чисто ге; обаче няма начин да се постигне по-голяма пурификация на Земята. Все пак може да се дестилира чист хидор, а от векове има слухове, че луняните получават там горе чист аер и пуриничен ефир. Да предположим, че в края на краищата успеем и стане възможно да разполагаме свободно с всичките четири първоелемента в чист вид; пък може и с петия, звездния пемптон стоихейон, ураноиза. Че всеки ще може да бръкне в шкафа — Антидектес махна с ножа към празните алхимични колби и флакони — и свободно да си смеси Земя, Огън, Вода както му душа иска. Ще ги влее в една реторта и какво ще се получи? Аристотел отговаря: това, чиято Форма ще овладее тази Материя. Но питагорейските алхимици, еврейските нумеролози казват друго: това, на чието Число отговорят пропорциите на смесените елементи.

Антидектес остави ножа, намери чист лист хартия и стилус. Кимна на господин Бербелек да се премести по-близо.

— Левкип е твърдял, че най-малката частица материя е атомът. Ние обаче знаем, че съществуват пет вида материя. Най-малкото не може да се види, но за него можем да се сетим. Нищо не се дели безкрай; там, където свършва да се дели, става единство, основа и най-чист принцип. И така, имаме пет архе, от които е изградена Вселената: ге, студената и суха Земя; хидор, студената и мокра Вода; аер, горещия и мокър Въздух; пирос, горещия и сух Огън; и пемптон стоихейон, наречен от Аристотел ефир, а от Провега и Борелий — ураноиза.

Софистът начерта пет знака:

Г У А П У

— Защо обаче виното се различава от лимоновия сок, а стоманата от пясъка? Защото се различават пропорциите на съставките им. Количеството архе на отделните първоелементи е различно във

всяка Субстанция. Самият Аристотел е правил изследвания в тази област, описва ги в четвъртата книга на *Метеорология*. Според алхимиците обаче именно Числото определя Формата. Те разписват на числа целия свят и всичко, що съществува. Първите алхимически таблици са създадени още преди Питагорейските въстания; евреите са възприели метода и са създали свои Книги на живота върху нумерологичните кодове на свещените си текстове. И ето ги тези книги, цефери:

1Г1У

1Г1А

1Г1Г

Това са трите първи цефери на Земята, в които според еврейските алхимици хиле се свързва спонтанно. Това е блато на блатото, толкова просто, че дори е трудно да се говори за Формата му. За по-сложните Субстанции вече има разлики между отделните школи. В Египет надделяват Западните питагорейци и те са стигнали най-далече в опитите си. Ето например тяхната цефера на пясъка:

59Г1У6А14П

цеферата на маслото:

8Г171У7А66П

ето и цеферата на кръвта:

11Г449У7А19П

— Може би забелязваш някаква прилика между числата на тези цефери, а, естлос?

— Щеше ли да питаш, ако нямаше прилика?

— В такъв случай погледни тази цефера:

10Г20У4А22П

Там е работата, естлос, че такава Субстанция не може да съществува. Ако смесиш елементите в съответните им пропорции, архе най-напред щяха да се свържат другояче, ето как:

5Г10У2А11П

Пропорциите ще останат същите, но тази Форма е по-проста и винаги побеждава, също както сто архе ге не е някаква сложна Субстанция на първоелемента на Земята, а просто сто отделни архе ге. Това е алхимия доста по-тънка от предложението на древните, например на Емпедокъл, според когото кубчетата са били конструирани ето така:

2Г2У4П

Модерната алхимия все пак е единомушна, че всяка цефера трябва да се състои от неделими съвкупно количества. А според еврейските алхимици Формата е толкова по-силна, колкото числата са по-трудни за раздробяване. Разбира се, идеалът е числото на всяка стихия да е неделимо само по себе си, тоест цеферата да се състои само от евклидови числа, делими само на единица и на себе си:

2 3 5 7 11 13 17 19 23 29

И така нататък, до безкрайност; питагорейците продължават да търсят все по-високи, все по-мощни евклидиани. Такава, както виждаш, е цеферата на кръвта: чисто евклидова. Форма с поне едно евклидово число е по-силна от неевклидовите Форми. Форма с две евклидови числа е по-силна от Форма, базирана на една евклидиана. И така нататък. Колкото са по-големи числата, толкова по-сложна е Субстанцията. Имах тук някъде книга с таблици... Впрочем именно един от Бащите на Библиотеката, Ератостен от Кирена, е разработил метода... Ей сега.

— Няма значение. Сколиодои.

— Да. Имах някъде записано... Търпение, естлос. За тия евреи няма нищо свято. А, ето. Виж:

45095080578985454453 Г 7595009151080016652449223792726748985452052945413160073645842090827711 У
590872612825179551336102196593 А 4093082899 П

Това е цеферата на човека, иш, по-точно на човешкия зародиш, Субстанция в зачатие. Разбираш ли какво означава това, естлос? Песен сто трийсет и девета от тяхното Свето писание описва такова създание, „ще се роди тайно, из дълбините на земята“. Това е част от религията им!

— Но те не могат да направят това, не са в състояние да създадат човек, нито друго живо същество, като просто смесват първоелементите, нали? Всичко това са празни теории, хипотези.

Антидектес изгледа продължително господин Бербелек. Отбутна хартиите, отново потъна в креслото. Лулата му беше изгаснала, прислужникът я запали.

Софистесът се обърна към тъмното море, разбиващо се в подножието на стръмния бряг, и към жълто-розовата луна над него. Изпружи мършавите си боси крака.

— Основният въпрос — започна замислено — се свежда до това, е ли Формата именно такава нумерологична комбинация и нищо повече, равнява ли се морфата на Числото, и е достатъчно да се съберат съответно количество и пропорции архе и дадена Форма ще възникне от само себе си, Материята ще се организира по един неизбежен начин, образецът ще се отпечата върху кероса — или Формата е нещо повече, допълнителна информация и допълнителна сила, която сама събира и организира хиле в определена конфигурация, „вкарвайки“ в себе си съответните елементи и отхвърляйки останалите като скулптор, който извайва фигура от мраморен блок; неизбежната Материя е в блока, но знанието и волята — у скулптора, и ако ще хиляда пъти да хвърляме камъни на купчина в съответното количество и пропорции, няма да ни се получи статуя на Хермес. Този спор се води хилядолетия. Например Ерасистрат е извършил следния опит: измерил точно птица, затворил я и пак я претеглил след доста време, вече полумъртва, претеглил я с всички изпразнения и опадалите пера. И какво — второто тегло се оказало по-малко. Значи, наистина трябва да произтича еманация на някакъв невидим фактор, тази разлика все трябва да произлиза отнякъде — от теглото на живота? От теглото на Формата? Ето ги въпросите.

— Но докато алхимиците не разполагат с първоелементите, които така на сляпо да смесват...

— А трябва ли да разполагат с тях?

— Нали току-що сам каза...

— Ако Формата е само Число и нищо повече, не е необходимо да се връщаме към отделните архе на първоелементите, достатъчно е да се извършат някои *операции с числата*. Нали според питагорейците на това се основава властта над света. Да кажем, че се намери един алхимик, който не се стреми към пурификация на хиле и изграждане на всичко из основи, а е намерил метода за *нумерологичната рекомбинация на Вселената*. Най-малко на рекомбинацията на отделните Субстанции. Какъв е броят на възможните конфигурации на архе? Безкраен. Тук не се налага Формата да има някаква цел, достатъчно е да бъде нумерологично непротиворечива. Колко такива Форми има? Безкрайност — когато така механически се преобразуват числа, винаги, наистина винаги може още нещо да се прибави, умножи. Какво е името на безкрайността? Хаос.

— И отвъд Костенурковата река...

— В пустошта. Та никой да не разбере.

— Но как, конкретно по какъв начин? Какво значи „рекомбинация на Субстанциите“? Отива и произнася Число?

Антидектес пуфна с лулата, сви рамене.

— Не съм аз този, който се занимава с питагорейска алхимия, откритието не е мое, не мене питай, естлос. Аз само ти обясних. Кажми ми честно, нима моето описание не съответства на природата на Изкривяването? Нима не видя там точно това?

— Много такива описания съм чувал — отвърна господин Бербелек — и тъкмо там е въпросът — че всички подхождат еднакво добре, но нито едно не може да се потвърди, да се завари извършителят на местопрестъплението, да се види методът на Сколиозата. Сега искаш да почна да търся виновника сред евреите.

— Ти беше този, който дойде да ме пита, естлос.

— Защото, както сам каза, ходя при всички и изслушвам всички. Признай, защо не съобщаваши това обяснение в труда си?

Антидектес се засмя прегракнало.

— Е, bravo! Не се прави на наивен, естлос, да не мислиш, че те щяха да ми позволят да го публикувам? Повече от хиляда години управляват финансите на всички Хипатии, надникни в регистрите на дворцовите чиновници, заели са всички по-важни длъжности. Александрия, Рим, Изаион, Византион, Толоза, Кордоба, Хрем — имат

влияние във всички големи градове. Нали те вдигнаха и двете Питагорейски въстания — ама я се опитай да намериш нещо по въпроса в трудовете на историците? Нито дума. Как мислиш, защо Хипатия изведнъж спря да финансира експедициите в Кривите земи? Прочети *Йерусалимски войни* от Бен Шил, естлос. Беше изхвърлен не без причина от академента. Ами аз — уж за какво загубих мястото си в двора? Цялата афера с присвояването беше за прикритие. Предизвиках ги и сега...

По пътя към Парсеидите, двореца на Лоте, през нощна Александрия, в скърцащата и тресяща се виктика господин Бербелек размишляваше за загадката на юдеофобията. Вярно, евреите се смятат за избран народ и единствени запазват националната си Форма, дори поколения наред да живеят в силните антоси на кратистоси неевреи. Впрочем в историята няма отбелязан нито един кратистос евреин, ако не се брои онзи нещастен религиозен безумец на кръста; но и извънредно малко роби има евреи. Затова пък колкото искаш демиургоси и текнитеси, особено на сома и психе. Евреите са ядрото на управленската бюрокрация във всички следалександрийски държави, най-много са също така в банките и търговските компании — в еврейската Форма Числото е сила. И все пак това не е достатъчно да ги извиси над други нации. Ако омразата би се раждала от това, далеч по-ненавиждани биха били гърците, македонците, римляните, персите или дори хердонците. А не са. Следователно причината ще да е друга.

Всъщност имаше само една група, жертва на подобна неприязън, колкото всеобща, толкова и ирационална: питагорейците. Тази секта повече от две хиляди години, дори още приживе на Питагор, предизвиква страх, омраза, презрение, завист и нещо като набожна почит, каквато човек изпитва несъзнателно към Онова, Кое е Скрито. В началото те действат все още като открита политическа партия, но самият Питагор провокира тези реакции, въвеждайки сложна система от посвещаване, преподавайки иззад завеса и с маска на лицето, налагайки на последователите си обет за мълчание и спазването на ред религиозни забрани и обичаи, за които Аристотел пише нашироко в трактата *За питагорейците*. Древните, когато искат да очернят някого, пишат: *той е подозиран в принадлежност към питагорейците*. И ако един евреин може да бъде разпознат по име и лице, то питагореецът съществува изключително по подозрение. Някой е направил прекалено

бърза кариера, твърде лесно става любимец на владетеля или му върви непропорционално на силата на морфата — значи, са замесени питагорейците. Само преди десет години в Сицилия избухват големи размирици, когато сред хората се пръсва мълвата, че в едно от тамошните рибарски селища се бил появил самият Питагор, възкресен за пореден път с милостта на Хермес. Но дали въпросната секта все още съществува и функционира в действителност, не може да се каже със сигурност. Дори онези, които открито признават, че са нейни членове, положително го правят от желание да участват в една легенда, да се окичат с чужда Форма.

Така че това може би просто са две имена за еднакво универсални и дълбоко вкоренени в човека чувства като гняв, радост, любов, алчност, възхита. Само наивниците вярват в обръщането на морфата. Точно така във всяка по-голяма група деца ще се намери едно, на което всички останали ще се подиграват; и във всяка по-голяма група мъже ще се намери един, от когото всички останали ще се боят.

В двореца на естле Лоте отдавна беше прозвучал звънът за трета вечеря, обитателите и гостите вече си почиваха, гореше само всяка четвърта лампа, по коридорите царяха тишина и полумрак, господин Бербелек срещна единствено забързан нанякъде дулос с наръч чаршафи в ръце, босите крака стъпваха безшумно по хлъзгавия под. Коридорът в северното крило завиваше спираловидно; когато Йероним мина покрай затворената спалня на Алитеа, отвътре долетя приглушен смях. Бяха минали вече два месеца от смъртта на Авел — но всъщност едва когато Давид Моншебе се върна от Горен Египет, Алитеа излезе от депресивната смяна на настроения, в която се люшкаше още по време на обратния път.

Господин Бербелек отпрати Порте, събу югрите и съблече кируфата и шалварите, подир което се упъти към банското помещение. Шулима лежеше по корем на леглото и четеше на светлината от маслената лампа някакъв калиграфски свитък, дори не вдигна глава, когато той мина край нея.

— Той наистина й влияе добре — каза господин Бербелек по време на измиването. — Сутринта го срещнах на двора...

— Кой? — извика Шулима.

— Този твой Моншебе! — повиши тон Йероним. — Можеш да се поздравиш, каквато и цел да преследваш с тази интрига. Замалко да ѝ поиска ръката...

Срещата приличаше на случайна, но от онези случайни, които може да се планират: господин Бербелек отиваше към виктиката, която вече чакаше пред парадния вход на двореца, имаше среща с Анеис Панатакис в Канопис, за да посетят кристиянската болница за пажубозависими; но едва-що беше излязъл на стълбите, от сенките зад завоя цъфна Давид Моншебе. Любезен поздрав, размяна на баналности, господин Бербелек бързаше, но аресът упорито налагаше формата на лениво бърборене и така, от изречение на изречение, от спомен на спомен — Давид с тутуница в ръка, Йероним потропва с бастуна по ръба на каменното стъпало — стигнаха до вече небанални теми и възможно най-сериозен разговор. „От първия момент, когато зърнах дъщеря ти, естлос, оная вечер на приема у естле Лоте, когато ѝ целунах ръка...“ — „Опитваш се да ми кажеш, че си се влюбил ли?“ — Господин Бербелек много внимаваше да не се размее. Аресът примижа, обърна се гърбом към слънцето. „Да, май да“ — „И ми го казваш, защото...“ — „Тя изпитва огромен респект към тебе, естлос.“ — „Сериозно?“ — „Аз също. И не бих искал... С цялото ми уважение, естлос.“ — Господин Бербелек стисна силно подадената ръка, навеждайки се изпод черната качулка над младия Моншебе (странно: от приема на Летиция го беше запомнил по-висок). Давид се усмихна колебливо. Точно в такава Форма се разделиха — колебливата, плаха усмивка на египетския аристократ, трепването на устните, когато той вдигна очи към господин Бербелек, ето печата на неговата почит, знака за подчинение. Още не беше казал нужните думи, но вече молеше.

— Защо вечно ме подозираш в някакви интриги? И на всичко отгоре срещу тебе. Защо да желая злото на Алитеа? Давид е една от най-добрите партии в Египет. Дори по-късно да се ожени за някоя от дъщерите на Хипатия, Алитеа ще си остане Първата жена.

Господин Бербелек влезе в спалнята, шляпайки с мокрите си боси крака по гладката мозайка. Нощният вятър полюшваше белите завеси на химеройсовите прозорци, блясъкът на луната проникваше на разсеяни снопове през тънката материя; освен него цялата светлина в голямата стая идваше от лампата до ложето. Шулима лежеше върху смачканите коприни, лунната сянка — най-леката коприна —

покриваше голия гръб и продължението му. Изправените в ъглите старинни кадилници насищаха въздуха с тежък плътен мирис на горена кора от хиекс, невидимият дим се вмъкваше през ноздрите чак до мозъка — всичко изглеждаше по-меко, по-лениво, по-осезаемо, дори лунните лъчи, тръпка пробягваше, когато падаха на голата кожа.

Господин Бербелек мина покрай прозорците, отдръпвайки завесите и пускайки до пода феидичните мрежи; но около лампата вече се блъскаха дузина нощни пеперуди и други безименни насекоми. Тесен балкон, от който можеше да се слезе в дворцовия парк, обикаляше прозорците. Прозорци като врати, никакви капаци и стъкла, отворени стълбища — всички инстинкти на господин Бербелек крещяха срещу тази архитектура, особено след годините, прекарани във Воденбург. Но такъв беше антосят на Навуходносор, такива обичаи и естетика привличаше и само този, който упорито не му се поддаваше, ги смяташе за неестествени.

— Какво е това? Пак ли някакви древни мирни договори? Защо четеш тези неща?

— Не, не, това е копие от рапорт на командир на легион, който се загубил по време на южната офанзива на Упазуйос. Петстотин деветдесет и осма година от възцаряването на краля на Вавилон Набунасир — това е вече Александрийската ера, нали?

— Да, май да.

— Библиотеката твърди, че е автентичен. Оказва се, че тогава те са вървели през земите на Марабрата, ето, виж например тука...

Господин Бербелек въздъхна тежко и се изтегна на ложето.

— Ох, остави това сега, стига ми за днес.

Тя го погледна над свитька.

— А, беше ли при Антидектес?

— Опитва се да ме насъска срещу своите врагове. Впрочем ако теориите му бяха верни, оная експериментална мина, в която вложих няколко хиляди, да е излязла пълен провал. Нищо чудно и да излезе... Утре ме приема директорът на Библиотеката; вдругиден отивам в Пахорас, там още живеят хора, които са водили търговски кервани отвъд Костенурковата. Макар че само като се сетя за ония смрадливи колиби на фелаките от тръстика и нилска кал...

— Защо не се успокоиш най-сетне? Софистесите години наред си блъскаат главите над това. Какво искаш, да измъкнеш от тях с

шантаж нещо, което не знаят?

Господин Бербелек пхна пръсти в косата ѝ, изправи светлите къдрици.

— Синът ми умря, а аз какво? Да се върна към гешефта? Към приемите и оргиите в слънчева Александрия? Да забравя ли трябва?

Тя изпръхтя ядосано.

— Много са ти странни траурните ритуали. Мога да ти подсказа няколко значително по-добри начина за разчистване на сметки със собствената съвест. Например да посветиш това време на Алитеа. Или на мене. Или поне точно на парите: ако това е твоя борба, в нея възвръщаш силите си. В краен случай мога да те натупам едно хубавичко, току-виж те облекчило. Знаеш ли, че стенеш насън?

— Какво, какво?

— Стенеш, мърмориш, скимтиш през зъби. Трябва да те събудя, за да мога пък аз да заспя. Защо не се успокоиш най-сетне, колкото по-дълго ровиш в тази рана, толкова повече ще се възпали.

— А на мене ми се струваше, че точно ти ще ме подкрепиш. Колко години от собствения си живот си посветила на изследване тайната на Сколиодои? Дванайсет? Не ревнувай чуждите мании. Впрочем не ми се вярва вече да не се интересуваш. И защо всъщност четеш тия отживелици, а?

Шулима остави настрана свитъка. Премести възглавницата на другата страна на ложето, плъзна се върху легналия по гръб Бербелек, изпъна крака край неговите, подпря се с ръце на гърдите му, горещо тяло върху тяло студено и влажно. Той отстрани с ръка косите ѝ, да не му падат на лицето.

Тя го гледаше сериозно, дяляха ги едно-две дихания, познаваше тази сериозност.

— Е, ще се успокоиш ли? — попита го.

— Не — отвърна в нейния тон.

Търсеше в лицето ѝ и най-малкия знак за някакви чувства, мисли, настроение, но — както обикновено, когато тя слагаше алабастровата маска на естле Амитаче — не успяваше нищо да различи.

— И наистина искаш да научиш — прехапа долната си устна.

Той чак сега разбра.

— Ти знаеш — прошепна.

— Знам.

— Ти си знаела, знаела си.

— Знаех.

— И защо ме взе там?

— По-полека, по-полека. Най-напред — ооо, боли ме, пусни! — най-напред ето думата ми: не съм искала да ви сторя зло. Авел преспокойно можеше да не идва, държах само да преминеш отвъд Костенурковата река, исках да те видя в Изкривяването. Вярваш ли ми, Йерониме?

— Знаеш, че винаги ти вярвам. — Той хвана главата ѝ с две ръце, притегли я до своята, половин, четвърт дихание, антосите се сливат в един, ей сега дори сърцата им ще забият в общ ритъм. — На езерото в нощта на Изида. Какво ми каза. Изобщо не си посредник на кратистоси.

— Не съм казвала, че съм. Спомни си. Не казах.

— Защо се инатиш? Щом не си, лъжи на воля.

Тя се засмя прегракнало. Положи горещ длан на бузата на Йероним, прекара нокът по носа му, над устата, около окото. Изплъзваше се от Формата му, нищо не можеше да направи, ей сега и него ще накара да се смее.

— Ами ако кажа, че лъжа? Истина ли ще е, или лъжа?

— Истината е, че казваш, че лъжеш.

— Не се шегувай! Йерониме.

— Когато започваш да го казваш, все още е истина; когато свършиш, е вече лъжа.

— Ами ако получеше ей такова писмо: *Всичко написано тук е лъжа*.

— Няма значение какво ще пише там. Да кажем, че държа яйце, от което се излюпва пиленце. Петел ли ще бъде, или кокошка? В началото не може да се каже. Но аз казвам решително: „Петел“. И нека наистина бъде петел. И все пак — лъжа.

— Значи, намерението е решаващо.

— Винаги. Какво е лъжата без лъжеца? Един словесен пример.

— А истината?

— Също.

— Значи, дори ако по-късно се убедиш, че думите съвпадат с действителността...

— Щом са казани с намерението да се излъже...

— А фалшът, казан напълно убедено?

— Откъде знаеш, че е фалш, щом го смяташ за истина?

— После разбирам.

— Но тогава вече не настояваш, че е истина.

— Тоест как така? Едно и също твърдение веднъж е истина, втори път — лъжа?

— Знам, знам, аристотеловци биха ме убили с камъни. От мене не става софистес. Но лъжата и истината винаги зависят от това, кой говори и кой слуша. Например ти. Каква си ти в действителност? Каквото и да ми кажеш сега, знам, че ще ти повярвам, и това ще бъде истина.

Шулима тръсна глава и се отдръпна от него. Сви енергично крака и седна на гърдите на Йероним, разтваряйки ръцете му с колене. Седеше изпъчена, с ръце симетрично на бедрата, косите отметнати назад, главата вирната, гледаше отвисоко, без да се усмихва, десният профил осветен, левият в сянка, дясната гривна блести, лявата змия в сянка, невъзмутима поза на крал, на жрец, дори гърдите й почти не се повдигат в спокойно дишане, защо е толкова спокойна, когато гледа надолу към него, както се гледа влечуго, което току-що е настъпено, това, което пълзи в прахта, не заслужава никакво чувство, дори презрение или отвращение — в този момент господин Бербелек съвсем точно разбра защо онзи гепантроп без колебание се остави на ножа на естле Амитаче тогава, в майската нощ на приема на естле Летиция, защо беше легнал послушно в краката на Шулима, прекрасната, най-прекрасната, и чакаше смъртта.

— Родена съм през седемстотин и тринайсета година След Упадъка на Рим — започна на класически атически гръцки, полушепот, полупесенно. — В страната на пироса и хармонията. Първите двеста години кракът ми не е стъпвал на повърхността на Земята. Живеех в огън; живеех под зеленото око на Земята, под черната й зеница, полумесечен ден, полумесечна нощ, всичко беше по-голямо, практически безкрайно — времето, светът, щастието, младостта, мама. Четири века в короната на моята майка, до нея, да, мили мой, виждаш и ейдолоса на богиня, където и да отида, колкото и години да минат, нейната морфа ще остане в мене, ще остане същността ми. Леезе видя и разбра. Беше дошла да се закълне във

вярност — но верността ѝ беше: вечно мълчание; трябваше да умре. Защото за мене продължават да наказват със смърт. Наложих си друга външност, макар да знам, че физисът е най-маловажен; ако можех, щях да се маскирам по-добре. Но не мога, майка ми е твърде силна. Тя е най-силният човек, какъвто някога се е раждал. Преди да се обединят срещу нея и да я пратят в Изгнание, разпростря своя ред върху по-голямата част на Европа, половината Африка, част от Азия. Да, щеше да обхване цялата Земя и това щеше да е добре, щяхте да я благославяте. Прав си, не мога другояче да говоря, да мисля, но — вярваш ли ми, Йерониме?

Той взе ръката ѝ, целуна китката.

— Не мога да мисля другояче.

Тя издърпа ръката си.

— Гледай ме в очите. Аз съм дъщеря на кратиста Илеа Колотропийска, Илеа Потния, Илеа Жестоката, Лунната вещица. Наричам се Шулима Амитаче по баща, естлос Адам Амитаче, текнитес на психе. Стъпих на Земята, за да сложа край на Изкривяването на света.

Седем, осем, девет, броеше ударите на сърцето си Йероним; лошо.

— Как мога да ти се закълна във вярност и да преживея?

— Не искам никакви клетви!

Тя се изправи също толкова внезапно и в прилив на енергия, както преди, слезе от ложето и изтича до най-близкия прозорец; ако не беше мрежата, положително щеше да падне на балкона, може би да изтича в градината. Голяма нощна пеперуда пърхаше зад мрежата — Шулима удари с длан, насекомото падна.

Повече време ѝ отне да успокои дишането и гласа си.

— Обещах ти най-голямата битка на всички времена. Вече не можеш да избягаш от нея, вече я чакаш. В нея имаме два плана по отношение на тебе. Който и да се осъществи, няма да ни трябва Йероним Бербелек на колене, а Йероним Бербелек, който заплюва кратистоси в лицето. Аз искам такъв Йероним Бербелек.

Беше обърната с гръб към него, не го гледаше, когато казваше всичко това, загледана в александрийската нощ навън. Господин Бербелек седна, докосна с босите си стъпала студения под. Ароматът на хиексовия тамян забавяше движенията и мислите му. Стройният

женски силует в рамката на високия прозорец — само тази картина ясно и отчетливо се очертаваше в зениците му. Спомни си ирговата кама, оставена под кируфата. Твърде късно, твърде късно, за всичко е твърде късно, морфата на юношеска любов свиваше сърцето му. Авел, Алитеа — от вас се родих. Авел, Авел, Авел.

Господин Бербелек тръсна глава примирено.

— Какво тогава, какво, кой Изкриви Африка?

Жълтият блясък на луната правеше тъмната кожа на Шулима Амитае гладка и с цвета на хилядолетна бронзова статуя.

— Време е вече да се срещнеш с майка ми.

М ВЪЗНЕСЕНИЕ

Светлините на Кносос, ревът на морето, разбиващо се във вълнолома, крясъците на птиците, смрадта на големия град, огньовете на Лабиринта — всичко това вече беше зад гърба им. Младичка чернокоса пастирка изведе господин Бербелек — през маслинови и смокинови горички, лозя, по прашни пътечки и между вълните неоморфови жита — на зелените ливади, прострели се по склоновете на южните планини. Целият Кафтор е планини — скалисти и зелени, боговете го бяха преорали надлъж и нашир много пъти, безбройни земетресения, изригващи вулкани, изобщо това беше земя на голямо безредие и уморена природа — докато госпожа Илеа не го взе под крилото си. Тук ли беше почнал да расте антосът ѝ, оттук ли беше тръгнала по света? Няма единомислие по този въпрос между култовете и историците. И все пак този остров пръв беше отгледан на гръдта ѝ, още преди кратистата да тръгне на север, на изток, на юг, изглаждайки и подреждайки кероса, откъдето мине. Понастоящем Кафтор балансира на границите на три корони: на Магъосника от североизток, на Седемпръстия на изток и на Навуходоносор на юг. Но не е изтрита оттам цялата морфа на Лунната вещица, ни най-малко; нима не благодарение именно на нея можеха сега, в средата на зимата, във влажната зора на късия ден да кръстосват безснежните поляни, облечени единствено с леки палта, а тревата под краката им да е сочна и зелена?

Едва бяха свили наляво, на изток, когато над планинския хребет заискри назъбената линия на зората. Пастирката посочи с тоягата си напред, към хълмовете над Амнисос и пристанището долу, на север. Той не знаеше името ѝ, не му се представи; прибра монетата и само се усмихна мълчаливо. Откакто бяха напуснали Кносос, не бяха разменили и дума. Тя вървеше бавно, за което ѝ беше благодарен: въпреки защития на дъното на раницата плосък оронейгесов камък, тежестта на багажа караше господин Бербелек да се поти и да диша учестено. Само толкова, колкото можеш сам да носиш, беше казала

Шулима. И се приготви не за седмици, а за месеци; това не ти е посещение на голямо аристократическо имение, дори не джурджа. Ще напуснеш земната сфера, света на четирите стихии и човешките права.

Когато се изправиха на терасата на хълма над Амнисос, слънцето вече висеше на небето един пръст над хоризонта. Земята поляка се затопляше, от по-долните поляни се носеше към тях бяла мъглица, разпръсвана от утринния вятър.

— Площадът на олтарите — обади се водачката му и описа с тоягата кръг във въздуха. Обърна се към недълбок овраг и посочи китка стари смокинови дървета. — Илития. И на север — Амнисос, Диа.

Господин Бербелек ѝ кимна. С въздишка на облекчение стовари раницата от плещите си.

Кланяйки се още веднъж учтиво, пастирката си тръгна с бързи крачки, почти тичешком, надолу и към крайбрежието. Един от хълмовете я скри от погледа на Йероним.

Според Шулима лунният контрабандист трябваше да се яви на зазоряване. Сигурно наблюдаваше поляната от укритие, чакайки господин Бербелек да остане сам. Йероним тръгна бавно край хълма и оврага. Виждаха се около дузина големи камъни във формата на паралелепипед — древните олтари. След Прокуждането на Илеа бяха забранили всички култове, родствени на нейната морфа, особено тези в земите на антоса ѝ, но в религията подобни забрани често биват безрезултатни. Камъните не бяха обрасли с трева и не ги беше покрил мъх; върху някои от тях господин Бербелек видя следи от восък, от изгоряло, тъмни петна (засъхнала кръв?), надраскани рисунки. Отдалече се виждаха бичи рога. След толкова векове забраните не се спазваха особено стриктно. Например в града никой не се беше удивил, когато чужденецът беше попитал открито за водач до Пещерата.

От Площада на олтарите и края на оврага се разкриваше свободна панорама на Амнисос и тъмното разбесувано море чак до северния хоризонт; рибарска лодка с ромбовидно платно тъкмо минаваше край скалистото островче Диа. Господин Бербелек даде гръб на морето и слезе към смокиновата горичка. Входът в Илитийската пещера беше скрит зад най-старите дървета. Пътечката не беше кой знае колко отъпкана, но не беше и обрасла с трева. Той се наведе към

вътрешността на пещерата дали няма да зърне светлина, или нещо да проблесне в мрака. Почвата слизаше надолу не особено стръмно, сводът, също невисок, позволяваше да се ходи изправен. След тясното преддверие пещерата се отваряше в дълга и широка поне двацет пуса зала, което господин Бербелек видя, излизайки от стеснението и оставяйки навън светлината на зимния ден — защото в Илития пулсираше меко червеникаво зарево, видимо още при влизането. Някой беше запалил огън в дъното на пещерата.

Като се препъваше по издатините, потънали в маслени сенки, по едрият чакъл и парчетата скала, господин Бербелек тръгна към светлика покрай сталагмити, сталактити и яки широки сталактони, изваяни или естествено образували се фантастични фигури, каменни сънища за хора, зверове и даймони. Дори в тази слаба треперлива светлинка виждаше многото рисунки и щрихи по цялата повърхност на одимените стени. На земята се търкаляха парцали, изгнили пънове, угарки от свещи, може би дори кости, той се спъна и в тях.

До малкия огън клечеше старец, обърнат в профил към изхода. Трябва да беше чул приближаващия се господин Бербелек, но изобщо не се изви към него. На широките рамене беше наметнал дебела курта от необработена мечка кожа. В лявата ръка въртеше бавно глинена чаша. До него имаше чувал от юта.

Господин Бербелек клекна от другата страна на огъня. Бели рунтави вежди, груби черти, бледа кожа — старецът явно не беше тукашен, по-скоро от севера на Европа, аурата на Тор. Шията и брадата покриваше сложен морфинг, проблясващ през сбръчканата кожа като стомана и полирана животинска кост.

— Благослов от Господарката на благословите, Потния Атана, майката със сто имена — произнесе господин Бербелек на койне.

Старецът вдигна чашата.

— Под земята говориш на Илития — каза прегракнало.

— Говоря на тебе, епистатес.

— Под земята Илития слуша.

Господин Бербелек разбра, че той е опиянен от хашишов дим или някакво наркотично питие; защото не беше пиян. Йероним се мъчеше да надзърне в очите му, но старецът гледеше упорито в чашата, тежките клепачи покриваха бледосините ириса.

Господин Бербелек го хвана за ръката и го задърпа.

— Хайде, ставай, навън е ден, времето лети, нали имахме среща, няма не си й се заклел, излез на чист въздух, хайде, трябва да тръгваме.

— Да, в края на нощта, така й се заклех. Пий. — Бутна в ръката на господин Бербелек чашата с остатъци от тъмна течност на дъното. — Как иначе ще ги срещнеш? Както днес, така и преди пет, преди десет хиляди години. Тук, точно на това място, имаше малък лабиринт, права стена, завита пет пъти. Няма и следа. Колцина са погребани тук под името й, няма следи. Но погледни скалите. Виждаш ли ги? Излизат нощем, когато разпалиш хубав огън, нито малък, нито голям, и изпиеш млякото на Маковата богиня. Морфата им е прачовешка: глави на животни върху тела на мъже и жени, човешки глави на тела на зверове — даймони отпреди началото на света. Няма ли да ги поздравиш? Поклони им се. Ето, пий. Виждаш ли ги?

Треперливият отблясък от огъня подскачаше по стените, сталактитите, сталагмитите, сталактоните, купчините камъни, една конфигурация от сенки почти означава нещо, друга — протяжно бърборене на тъмнината.

Господин Бербелек изруга и захвърли чашата към дъното на пещерата.

— Ставай!

Старикът вдигна глава; изпъчи рамене и погледна наведения над огъня господин Бербелек, замига. Сенките подскачаха и по лицето и фигурата на Йероним.

— Да, естлос.

Излязоха на Площада на олтарите.

— Сега накъде?

— Натам, естлос.

— Главата ти оправи ли се вече?

— Да. Извинявам се. Стар човек съм.

— Почакай, трябва да си взема раницата.

По склона на североизток и после пак нагоре по обраслия с палми хълм на преморфираната планина (прекалено правилна изглеждаше), до извора на леден поток, между руините на крайморска наблюдателна кула и пак надолу, по склоновете край брега — така водеше господин Бербелек лунният контрабандист, старият Нану Агилатила, който, както твърдеше, помнел времената на крал Атапос

Четиринайсети, последния от династията на Кафторските Еверити. Сякаш засрамен от държанието си в Илития, за всеки случай не позволяваше на господин Бербелек да вземе думата и бърбеше безспир за отминалите времена.

— Нейните светилища, нейните лабиринти, Кносос, Фестос, Закрос, Малиа, Кидония, Ретимно, Гурния, Монастираки, тук се е родила, тук е излязла на света изпод земята, от сенките, тук е чула първите си имена. Какво ѝ е дал Изтокът, какво Египет — пола, място между небето и земята; но се е родила тук. Ако ти е писано да я видиш, естлос, па макар и отдалече... Ах, още има хора, които я чакат да се завърне, макар че няма да го кажат на глас на чужденец: Магьосника набива на кол, Седемпръстия праща на кладата, К'Азура реже глави, Навуходносор посича, толкова ги е страх от нея. Има такива хора — а всичко, което знаят за нея, са легенди за легендите. В мълчание. Забеляза ли, естлос, как единодушно не говорят тук за нея? Идвам в Кафтор два-три пъти в годината. Потъват все повече в това, в мълчанието, глухата тъга. А първите векове След Упадъка на Рим Кафтор в нейната аура отново става най-голямата сила в Средиземноморието, както преди четири-пет хиляди години, пак е начело на цялата търговия по море, колониите му са чак по бреговете на Европа и Африка; точно от тук, виждаш ли тези развалини, естлос, ей от тук всеки ден са отплавали стотици кораби, тук са докарвани най-големите съкровища на света, в нейните храмове, в лабиринтите, все още не са открити всичките им тайни, не вярвай в официалните версии, тя привлича технитеси на ге от най-далечни краища, векове наред работят в подземията, в пещерите на морското дъно, чувал съм, че има към тях тайни входи от планинските светилища; там се простира и най-големият лабиринт, вечната Форма на Земята, устояла на всички катаклизми, надлъж и нашир из Кафтор, дори под морското дъно: стотици стадии коридори, зали на пира, съкровищници, черни дворци, най-древни олтари, скални градове. Някога ще се върне.

По пладне спряха на върха на стръмния морски бряг, сто пуса над ревящите вълни, разбиващи се яростно в бивните на скалистия залив — никой кораб не може да влезе тук, никой не би се спуснал по отвесния бряг; и Агилатила за първи път млъкна, когато седнаха да хапнат: сирене и сухари, за пиене горчива агрита. Небето беше сиво, облаците ниски, подути от лошите ферменти на аера и пироса, силният

западен вятър ги гонеше към острова в масивни фронтове и тъкмо благодарение на това за миг се показваше мръсно сивото небе.

Старият контрабандист доволно се оригна и се изтегна възнак с ръце под главата. Господин Бербелек разбра, че това не е почивка на половината път, че са пристигнали. Седна до стареца върху дрехата си, задъвка стрък зимна трева. Две рибарски лодки дръзко лавираха из страховитите вълни напук на поривистия вятър, ниско свалените им платна ту се показваха, ту пак потъваха в тъмнозелените въртопи.

— Вече петдесет години й служа — обади се Нану. — Веднъж ми се удаде да видя царството й. Не съм глупав, знам, че тя дори не е чувала за мене. И за много такива като мене, които се задоволяват с плахата надежда, често заплащайки с живота си. Ние сме преходни; вие оставате. Какво мислите всъщност за нас?

Господин Бербелек дъвчеше стръка. Това „вие“ в устата на Агилатила обаче му направи впечатление, макар че се постара да не го покаже.

— Ти не искаш истината — измърмори.

— Искам я.

Старецът седна и впери поглед в него.

Господин Бербелек изплю тревата.

— Вие не сте хора. Не притежавате собствена воля. Командва ви чужда Форма Петдесет години — и какво срещу това? Дори не си я виждал. Ще умреш, ще те забравят, нищо няма да остане. Безусловно верни са само дулосите.

— Виж, естлос, вече са тук.

Агилатила стана и замахна с ръце.

През масата буреносни облаци на север се провидя каменна кула, падаща по парабола над морето към урвата. Господин Бербелек също стана, заяпа се в зрелището. Минаре планираше във въздуха странично, с купола напред; от прозорците и зъберите се развяваха дълги щандарти и плющяха във въздуха като рукати. Върху горната страна на кулата беше прикрепено тясното вретено на аеростат, десет пъти по-тясно от най-тънката въздушна свиня. Вретеното беше черно, камъните на кулата тъмночервени, огнен мрамор — чак сега господин Бербелек се досети, че цялата кула е от оронейгес. Нейният създател явно си беше харесал формите на раковина, спирала, отворени окръжности, асиметрични дъги — точно така се разполагаха в нея

водоравни и отвесни етажи, площадки, усукани в зеещи към въздушната бездна колонади, серпентинни тераси със статуи на богове, хора, зверове, даймони. На носовия купол се възправяше каменен ангел и с коса от кристал показваше посоката на полета, от крилата му се развяваха дълги десетки пусове бели ленти, разкъсани бинтове, които вятърът беше свалил от оздравяващ; ангелът беше без лява ръка, явно строшена от някакво небесно препятствие.

Кулата падаше все по-бавно, накрая стигна равнището на стръмния бряг и се обърна ребром. Скупчилите се на главната ѝ тераса хора (Агилатила вече си разменяше с тях гръмки поздравии и ругатни) хвърлиха към стръмнината няколко десетки въжета с куки. Господин Бербелек посочи черните бордове на аеростата и нарисувания по дължината им сребърен орнамент: преплетени тръни като верига стоманени мълнии.

— Не познавам този герб.

— Е, едва ли си смятал, естлос, че ще те закарам направо на Луната — засмя се старецът.

— Чий е този аеростат?

— Изгнаниците винаги са заедно. Кралят на бурите остава верен на Госпожа Илеа. Макар че тъкмо на него не му подобава. Ще прескочиш ли, естлос, или да те завържа?

* * *

Животът в Ороней всъщност не се различаваше от живота на повърхността на Земята. За една седмица господин Бербелек си спечели там един враг, един съюзник и неколцина поданици; освен това в него се влюби една ангелица.

Ангелите минаваха всяка сутрин и вечер покрай издигнатото в края на Ороней Лунно имение със странноприемница, отивайки да жънат вихрорасти. Пътниците, чакащи лунната ладия, излизаха на поляната пред сградата и зяпаха разбъркания им поход. Ангелите бяха хора аерова морфа, потомци на най-старите оронейски родове, напълно пропити от антоса на Краля на бурите. Носеха украсени доспехи от бронз и желязо, по краката и ръцете им висяха тежки вериги накити. Без тях щяха да са прекалено леки, естественото им

място беше някъде между небето и земята. Именно те се спускаха надолу към вихрорастите (стадии и стадии под платото), за да ги отглеждат и жънат в съответното време. Ангелите дори да паднат, пак не падат. Дори когато вървяха смесени с други земеделски работници, лесно се разпознаваха: косите им, ако не бяха увити около шията или късо отрязани, се носеха подире им на водоравни вълни, разбивайки се на рошав ореол, когато извъръщаха глави или правеха крачка назад — сякаш въздухът около тях беше с плътността на вода.

По полетата и пътищата на Ороней лежеше дебел слой ослепително бял сняг. Всеки ден, обикновено преди зазоряване, кратистосът изпращаше обилни валежи. Лунната странноприемница както всички други сгради (така разправяха оронейците, господин Бербелек не беше ходил в града) имаше на покрива и отзад големи резервоари, от които се черпеше дъждовен или снежен хидор. След пристигането на господин Бербелек в хана вече пребиваваха общо двайсет и петима пътници, чакащи ладията за Луната; като се прибавеха прислугата и постоянните обитатели, както и сезонно живеещи като Агилатила, се оказа, че водата няма да стигне за всички в такива количества, каквито им се искаха, и беше въведена дажба. Големината на дажбата зависеше, разбира се, от позицията, която беше успял да си извоюва всеки обитател — и така се беше установила и йерархия (то винаги се установява някаква), което пък беше станало причина за първите сблъсъци на воли.

Как разсъждава един роден дулос? „Стига глупости, няма да се бия за няколко канчета вода повече, нека тия идиоти се карат помежду си.“ И отстъпва, така че вече всички знаят мястото му — така се ражда Формата. Как разсъждава аристократът? „Никоя чужда воля няма да ограничи действията ми. Да не съм му се клел във вярност, та сега да изпълнявам прищевките му?“ Подчинението не му е в природата. Господин Бербелек поиска за себе си неограничен достъп до водата, а когато на това възрази една от хелтийските жрици, Ариана, той я принуди да му целува краката. Така се сдоби с верен съюзник. Затова пък за негов вечен враг се обяви дъщеря й Мариана. Повечето останали чакащи мълчаливо преклониха глава.

Освен петте жрици от Хелтия ладията чакаше и голяма група цигани. Кой всъщност участваше в тези секретни посещения на Лунната господарка? Нейните сподвижници, нейните агенти,

изповядващите култа ѝ и симетричните на морфата ѝ други култове, а така също разни изгнаници, бегълци от антосите на враговете ѝ кратистоси, търсеци убежище извън земната сфера, или софистеси, успели по някакво чудо да спечелят доверието на водачите и да си купят пътуването до Луната, знаейки добре, че най-вероятно никога няма да получат позволение да я напуснат, не и след това, което бе извършил Елкинг. Господарката все пак живееше от тайни, най-силна Господарката беше в неописуемото.

От откъслечни разговори на маса, прошепнатото от слугите и клюките, подслушани по време на разходките по снега, господин Бербелек конструираше историите на отделните пътници. Например двамата младежи анаксегировска морфа се оказаха издирваните от всички милиции на Хердон професионални богоубийци Ян и Хан Заржог. Хердонски компании ги бяха наемали, за да изтребват местните култове. Братята отивали в дивите места, намирали жреците, светилищата и вълшебните превъплъщения и налагали ритуал на подчинение и клетва за вярност към Анаксегирос или краля. Майсторлъкът бил да се намери такава Форма за ритуала, че никой туземец никога да не се усъмни в могъществото на отделните божества. Заржог бяха унищожили боговете по източното и западното крайбрежие на Хердон, оставяйки подире си пепелища от сънища, руини на мечти и трупове на безсмъртни. За тяхно нещастие, притежаваха чувство за хумор. Когато се разбрало, че свикнали да налагат клетва за вярност и към несъществуващи владетели, измисляйки в крачка малоумни религии и богохулни митологии за коренните полузверове, присъдата не закъсняла. Богораждането е доста по-мръсно и опасно занимание от богоубийството.

Господин Бербелек разменяше със спътниците си бегли любезности и предпазливи шеги. Няколко пъти ходи на разходка в компанията на Шарл Донт — стар софистес франкофон, самозван биограф на Илеа Колотропийска. Катрина, британска аристократка с весел нрав, също прекара с Йероним няколко сутрини; той подозираше, че изпълнява същите функции като Зуейя (сиреч на шпионин и агент на Илеа). Катереха се заедно най-горе на стената и надничаха в пропастта, Катрина се смееше и хвърляше в мъгливата бездна камъчета и снежни топки.

Лунната странноприемница беше само на стадий от стената, издигната по края на поднебесното плато. Този бент от земя беше висок почти сто пуса; по здрач и на разсъмване сянката му се разливаше по снега чак до входа на хана. На места бентът ставаше обикновена крепостна стена с порти, вратички и подвижни мостове, от които чрез сложни системи от подежни механизми ангелите слизаха във висящите градини и лозя. На стената се опираха и спиралите и платформите на Стълбите към небето. Там швартоваха пристигащите в Ороней въздушни свини. Кралят на бурите беше издал заповед аеростатите да не се приближават до самия град, в сърцето на антоса му с нагнетения в търбусите на свинете аер можеха да се случат странни неща, дори при такова малко количество аер, потребно за насочване височината на полета на оронейгесовите кули.

Ханът беше край пътя от града до една от главните порти на стената; непосредствено до него се издигаше на възбог арабската архитектура на Стълбите към небето, предназначени за лунните ладии. Господин Бербелек разпитваше каква може да бъде ролята на портата за град, към който водят само въздушни трасета. Впрочем градът, който се виждаше от странноприемницата като ослепително бяла грамада или накъсани сенки в облака от хилядите плющящи на вятъра щандарти, си имаше собствена крепостна стена и порти в нея. Все пак Формата на град без защитни стени и порти винаги би била някак крехка, непълна, по-слаба — и това господин Бербелек разбираше прекрасно.

Господин Бербелек разполагаше вече с доста свободно време и практически нищо не вършеше. В библиотеката на странноприемницата намери няколко издания и преводи на *Моето пътешествие на Луната* и какво видях там от Фердинанд Елкинг; беше я чел като дете, сега си я припомни. Също *Пътешествията на Гаудат* от самия Ян Гаудат, *Сънят на Сципион* от Цицерон, *Фарсис* на Ибрахим ибн Хасан. Така той отново изпита чувството за нереалност и приказност на цялата експедиция.

Може би в действителност никога не беше излизал от Воденбург, може би беше заспал в топлата вана, в полумрака на тясното банско помещение, след като най-сетне си беше прерязал вените, а всичко това е просто дълъг предсмъртен сън...? Или посмъртен. Философите пишат, че няма как да се провери истинността на подобни

предположения, но господин Бербелек виждаше ясно, че то не може да бъде реално: онзи Йероним Бербелек, в чиято Форма имаше самоубийство, не би сънувал този Йероним Бербелек, който води джурджи в дивите какоморфии на Африка, превива шиите на мъже и жени и владее всички прелести на дъщерята на Лунната вещица.

Размишляваше дали да не напише писмо на Алитеа. От Ороней до Александрия имаше въздушни свини всеки две-три седмици. Така би й написал неща, каквито не може да се кажат — формата на писмото е различна, позволява известна безлична искреност, прекалено притеснителна в разговор очи в очи с близък, още повече със собствената дъщеря. Напълно свободни можем да бъдем само в присъствието на съвършено чужди и непознати хора, чиито мисли и чувства не означават нищо за нас. Всяка любов е своеобразна клетва за вярност към чужда Форма — на майка, баща, на любовница или дете.

Тогава той не беше съумял да затвори сърцето си, колкото и да броеше, сбогуването му с Алитеа беше късо, сухо и безстрастно. „Ще се върна преди лятото. Ти каза, че не желаеш да се връщаш на север в Неургия. Можеш да останеш у естле Лоте колкото време искаш, нали знаеш колко те обича Летиция. За Давид ще си поговорим, когато се върна. Наел съм ти домашни учители. Пари винаги можеш да поискаш от Анеис Панатакис; и хич да не те баламосва, че точно в този момент митничарите са му опразнили хазната. Шулима остава. Ти слушай нея. И без това го правиш.“ Нямаше нужда да й заръчва точно това. Шулима щеше да се заеме с всичко. Тя, отражение на формата на Илеа, и Алитеа, тя пък отражение на формата на Амитаचे... В края на краищата в морфата на всяка жена се провижда богиня.

И сега, в писмото, ще й пише точно това: колко е горд да вижда в Алитеа нови и нови белези на Аристосовата ентелехия, предчувствайки най-върховния ѝ вид, цялата красота и сила, които самата тя още не усеща.

Разбира се, никога не изпрати такова писмо.

Очакването изглеждаше безкрайно; единственото действие, на което тук можеха да се отдават без остатък: да чакат. Някои гадаеха по облаците и звездите, по полета на птиците и въздушните свини; други се напиваха. Циганите играеха своите игри, напълно непонятни за другите. Хердонските богоубийци печеха огромни количества ужасяващо сладки кексове. Господин Бербелек пък отиваше на стената,

качваше се най-отгоре на портата и оттам гледаше за ладията, наблюдавайки междуременно работата на ангелите и ленивото полюшване на гигантските вихрорастаи.

Така го завари една млада ангелица. Сгушена в бяло наметало от някакво оронейско животно или може би птица, защото изглеждаше като изплетено от безброй гълъбови пера, тя приседна до него (при всяко мръдване се чуваше как хрущи невидимата ѝ броня) и почерпи господин Бербелек с тутуница. Тутунът беше страшно скъп в Ороней, защото не искаше да расте в короната на Краля на бурите, а свини от Хердон не идваха много често.

Господин Бербелек благодари. Тя знаеше гръцки. Запалиха.

Ангелицата размахваше крака с тежки обуца, повесени през заснежените зъбери. Йероним си спомни за Алитеа и Клаудия Вероний на борда на „Въставащ“.

— Имам дъщеря колкото тебе.

Ангелицата наклони глава, светлите коси се метнаха около нея в крива спирала.

— Защо отиваш там? Не си длъжен, по-силен си от тях.

Наистина ли на Луната отиваха главно сломени хора, с разбита Форма?

— Ще командвам армия за нея.

Ангелицата вдигна вежди.

— Иска да се върне ли?

Господин Бербелек сви рамене.

— Как се казваш?

— Лоилеи.

Тя му протегна ръка, перата зашушнаха от вятъра. Стисна силно китката ѝ.

— Йероним Бербелек.

На следващата сутрин тя пак се намери до него над портата. Този път — той видя — го търсеше.

— Естлос.

Той я погледна със съмнение. Тя се усмихна лукаво.

— Дядо ми се интересува от политика — каза и седна до него, на предишното си място. — Заръча ми да стоя далече от тебе.

— Не слушаш дядо си.

— Ха, вистулски гръм и мълния! И в колко битки си бил победител?

— Във всички. Освен последната.

— Дядо каза, че ще ми наредиш да се пробода с нож и аз ще се пробода.

Той реши да се позабавлява на неин гръб. Обърна се към нея, хвана я за ръката, наведе се.

— Лоилеи — прошепна.

Тя ококори яносини очи.

— Да...?

Чакаше, без да сваля очи от ангелицата. Без да мига, така че и тя не можеше да мига. Виждаше как започва да диша учестено. Ръката ѝ в хватката му затрепери, перата тревожно се разшумяха. Тя отвори уста, но не беше в състояние да издаде и звук. Той стисна по-силно. Тя изстена.

— Какво... искаш... да...

Йероним се засмя и пусна ръката ѝ.

Пак се обърна към облачната бездна. Извади тутуницерата и кибрит. Искаше да я почерпи, но когато протегна ръка, тя скочи и избяга, скокът ѝ беше дълъг четвърт стадий; скри се светкавично от погледа му — бяла на белия фон.

След два дни анонимен вестносец донесе в Лунната странноприемница за господин Бербелек първото любовно писмо от Лоилеи Икуца. Имаше адрес, на който да отговори. Той не отговори. На следващия ден донесоха второ. Истерия нямаше; ангелицата пишеше спокойно, че го сънува и ще го чака да се върне начело на армията на Илеа Жестоката. Той ѝ отговори да не чака. Лоилеи написа, че дори да не се срещнат насаме, той не може да я принуди да го забрави. Сега вече господин Бербелек изобщо не излизаше от Лунната странноприемница, за да избегне подобна „случайна среща“. Въздържа се да пише по-нататък. Писмата от ангелицата идваха всеки ден и ставаха все по-дълги. Тя описваше живота си, амбициите, надеждите, разказваше историята на рода си и на Ороней. Гръцкият ѝ беше изкуствен и доста беден, но някак успяваше да предаде цялата наивна искреност, с която Лоилеи изливаше сърцето си. Господин Бербелек трябваше да изгори тези писма; вместо това ги пазеше грижливо в подвързията на дневника си. Спомни си колко подобни обяснения в

любов беше получавал след всяка победа. Защо да се учудва? Това беше Форма на стратегос: завоюваше. Не беше специално планирано, не искаше, нямаше намерение. Но това беше в природата му.

В часа на най-тежките кошмари, някъде между полунощ и разсъмване, се раздаде протяжно бучене на гонг, тутакси завибрирал метално в стените, лампериите, подовете, килимите и мебелите в Лунната странноприемница, под завивките и в сънищата на обитателите му. Събудиха се веднага. Не се налагаше да ги подканят и да им обясняват какво означава този звук. Багажът им беше отдавна готов. Заслизаха през студения вестибюл и от покритата веранда към поляната и пътя към Стълбите, засипани със сняг, искрящ разноцветно от светлините на странноприемницата. Зарои се от дулоси и прислуга с лампи и факли. Пътниците вървяха мълчаливо, с наведени глави срещу вятъра, сред вихреците се парцали хидор — виелицата беснееше всяка нощ в Ороней. Господин Бербелек, хелтийките, циганите, Донт, Катрина, шпионите и изгнаниците, богоубийците и идолопоклонниците, две дузини фигури, загърнати с палта и кожи. Снегът пред господин Бербелек беше чист и гладък, всяка стъпка трошеше крехката му повърхност. Освен това потрескване и поскърцване обаче — тишина. Вместо думи — облаци пара от устите.

Дори и в дълбок сняг един стадий се минава за десетина минути. Край Стълбите към небето бяха запалени десетки лампиони. Най-силният блясък обаче идваше отгоре, от големия ясносин корпус на лунната ладия, кацнала на върха на Стълбите. Наричаше се „Уркайя“, което на езика, за който господин Бербелек не попита, означаваше „Подзвездна“. Беше построена в небесните корабостроителници за експедиции през сферите на Огъня и ефира, затова тези две стихии бяха в основата на конструкцията ѝ. Пиросът означаваше жар и светлина, ефирът — вечно движение по окръжност. „Уркайя“ пламтеше непрекъснато със звезден огън и сама се въртеше около оста си.

Влизаха във вътрешността ѝ по протегнат над черната пропаст въжен мост; вътре ладията беше по-тъмна от външната си част, та най-сетне можеха да отворят спокойно очи. Последен поглед надолу, докато вятърът още шиба лицето със замръзнал хидор: ярко осветената пътека и тъмната Ороней зад снежната завеса. Последен поглед към „Уркайя“, въртяща се около хоризонталната си ос, край която се влиза

в пастта на този полупрозрачен скорпион: грамадните щипци започват да се разтварят в ефирни платна, от пиросовите бордове бухат кълба пара, червено сияние пробягва около змийските пръстени на „Подзвездна“, спиралната опашка се завърта от хиляди фини ураноизови вечнодвигатели — разцъфваща роза перпетуа-мобилия. Пламтящ човек се показва от спряната на обратната ос глава на скорпиона и в облак снежна пара тръби с черен рог: уууууууууррррммм! Време е да напуснат Земята.

Господин Бербелек се извърна от нощта и навлезе в светлината.

* * *

3 януариус 1194. Пак започвам да пиша дневник. Със сигурност не владее перото толкова добре като Елкинг, но не бих си простил, ако не записвам. Най-големият глупак е този, който се доверява на паметта си.

Току-що напуснахме сферата на аера, ладията влезе във влиянието на пироса и ефира. „Уркайя“ има два търбуха: вътрешен, от ге, в който сме ние, и външен, ефирен, който се върти около вътрешния и през който виждаме отдалечаващата се повърхност на Земята, вече светла, защото слънцето изгря над главите ни — също както луната впрочем, която сега ще трябва да догоним. Преди три часа започнахме да разтваряме главните крила и продължаваме с това.

Става все по-горещо. Всички захвърлят дрехите. Луняните ходят голи, кожата им изглежда пареща при допир — като кожата на Шулима. Ползват странен гръцки диалект; разбираем е, но дразни слуха. Живеят в каюти в ефирната глава на „Уркайя“. Видях само неколцина, но екипажът е поне от три дузини. Това е огромна ладия. Минах по най-ниската ферма на вътрешния ѝ търбух и си изброих крачките: двеста и четиринайсет.

След вечеря, когато слънцето изпревари луната и се показва зад нея като пламтяща дъга, дойде чернокоса

лунянка с накити от ефир и каза, че капитанът иска да ме види, ще ме приеме в полунощ. На мене ми се беше сторило, че полунощ настъпи малко преди да излетим от Ороней, но те тук си имат други полунощи и пладнета, други цигани са проектирали часовниците на Луната.

Софистесът Донт ми шепне да внимавам да не разлютя случайно капитана (повечето пътници шепнат, макар че никой не подслушва); понеже във вените им тече Огън, било лесно да избухнат, та да съм се здрависал послушно и повече да не приказвам. Глупак. Облякох си кируфа от бяла коприна, камата с мантикорово острие без проблем се крие в ръкава ѝ. Мисля: ярост. Ярост. Ярост!

— Оронейците казват, че те изпраща Лакатойя.

— Кой?

— Вечерната дева. Дъщерята. Шулима.

Омиксос Жарник, хегемонът на „Уркайя“, прие господин Бербелек на полунощна закуска в частната си каюта на носа, сиреч в главата на ладията. И четирите ниски първоелемента винаги се стремят към центъра на Вселената, центъра на Земята и накъдето и да се движеха из ладията пътниците и членовете на екипажа, Земята — черна или зелена — беше винаги под краката им, под прозрачната черупка от пемптон стоихейон. Затова пък ефирните каюти на носа, цялата глава на скорпиона оставаше неподвижна, което сякаш противоречеше на самата природа на ураноизата. Омиксос разясни на господин Бербелек тази тайна на звездната механика, без да го питат, видял изпитателните погледи на госта и колко предпазливо стъпва по прозрачния под. Изкуството на ефирната алхимия е точно в това: справяне с вечното кръгово движение на архе на ураноизата. Не е възможно то да бъде спряно, но може да бъдат променяни орбитата и посоката му и „Подзвездна“ е точно такъв фин механизъм, съставен от милиони кръгови движения на ефирните тела. Движението на главата на ладията пък е „скритото движение“ на Провега: невидимо отвътре, видимо само при външно сравнение; възможно благодарение разполагането на главата на невидимата ос на „Уркайя“. Господин Бербелек се опита да си представи много точно от думите на хегемона

всичко това и след миг усети как току-що преглътнатата храна се връща обратно към гърлото му.

Ястията, сервирани от дулосите, бяха приготвени главно от извънземни продукти, във всеки случай това бяха вкусове и аромати напълно непознати на господин Бербелек. Изгаряха устата с жив огън, та трябваше често и по много да пие; пожела чиста вода, лунното вино също попарваше гърлото. И причината не беше, че ястията са люти или врели. Дори сладките, студени лунни плодове (преморфирани ябълки, круши, портокали, арфаги, сливи) се оказваха трудни за възприемане от земен организъм.

Омиксос отваряше с дългия нокът на показалеца черупките на каргатите — отвътре бухваше кратък пламък — и поглъщаше пламтящите плодове цели. И когато се смееше, а той се смееше гръмогласно почти без прекъсване, от устата, ноздрите и ъгълчетата на очите му изскачаха искри.

— Ритер на пироса, хипирес, Огнен ездач — обяви на господин Бербелек, когато той засъска от болка и си дръпна ръката, опарен от приветственото ръкостискане. — Ние ще тръгнем на бой, да.

Те ще тръгнат на бой — какъв бой? За това Йероним, разбира се, не можеше да пита; Омиксос приемаше, че господин Бербелек е в течение; сега да признае невежеството си би било признак на слабост от негова страна, акт на несъмнено самоунижение.

Хипироите бяха вид ритерска каста сред луняните. Понеже на борда на „Уркайя“ имаше само един Огнен ездач — капитанът й — господин Бербелек не успяваше да различи кое в неговата морфа е от хипироите и кое от личната негова, на Омиксос Жарник. Хегемонът беше почти еднакъв на ръст с господин Бербелек, под кожата му като полиран месинг се кълбяха мускули, точно като на анатомичен модел слизащи от широките рамене към яките ръце, през торса и хлътналия корем до изразително скулптираната мускулатура на бедрата и прасците. Хипиресът беше гол и абсолютно плешив, в идеално кръглата му глава се отразяваха светлините на Земята, Слънцето и звездите, проникващи през ефирните стени на главата на „Подзвездна“.

Каютата беше много скромна, сигурно за да не засенчва изумителната космическа панорама — никакви мебели, никакви украси, няколко килима и възглавници, разхвърляни по пода. Но

блясъкът на звездите, така или иначе, се засенчваше от постоянното сияние, което ладията излъчваше, а и горещината от пироса влизаше чак във вътрешността.

— Лакатойя, Вечерната дева — колко пъти вече съм я карал надолу и обратно горе? Последно май беше преди година и половина, да, и ми каза тогава, че изглежда, най-сетне е намерила нужния човек. Това вече стигна твърде далече, няма какво да чака, трябва да вземе решение още щом започна в океаноса, на южните острови и в Земята на Гаудат, в Южните ледове, кой знае какво става там в мраза и снежните виелици. Лакатойя искаше да сляза там направо от небето, но „Уркайя“ не би издържала на този студ. Знам, Господарката си има причини, стари омрази, защо пък да спасява онези, които я Изгнаха — ама това най-напред дойде при нас. Ще посетиш ли Обърнатата тъмница? Поискай да те заведат. Трябва да се нападне възможно най-скоро.

Да се нападне. Възможно най-скоро. Господин Бербелек мълчаливо гризеше грорехи. Използват ме, така си и знаех, че Шулима ще ме използва, сляпо оръдие. (Ярост!) Наистина ли не е искала смъртта на Авел? Със сигурност не ѝ е попречила на плановете. Ярост! Но от мене се иска именно ярост.

Отупа си ръцете, вдигна очи към кръглата сянка на Луната, която „Подзвездна“ гонеше по по-ниска дъга; Слънцето, което всеки ден обикаляше Земята, сега изобщо не се виждаше зад обикалящата Земята почти в същото темпо Луна — но тази промяна се дължеше на промяната в положението на ладията, а не на астрономическата механика. Все пак Слънцето е по-бързо от Луната и накрая ще излезе иззад нея (или изпод нея, ако ладията смени плоскостта на орбитата си). Тогава във вътрешността на „Уркайя“ ще опънат черни копринени завеси, за да не ослепеят земяните. Но какво ще правят в главата ѝ самите луняни?

— Нищо не беше решено — заяви господин Бербелек, търсейки с очи в нощта на Луната светлините на градовете на Илеа. — Ако цената съответства...

Омиксос Жарник избухна в смях, чак по бицепсите и гърдите му загоряха дузини малки пламъчета, сякаш излъчваше огън направо от порите на кожата.

— Искаш да се пазариш с нея? Ще подхвърлиш на Илеа цена и — „съгласна или не“! Ха!

— Щом дъщеря ѝ посвети толкова от времето си... Мисля, че ще бъде принудена да се съгласи.

— Ха! — Огненият ездач избърса златните искри от очите си. — Ще ми се да видя това!

— Кажи — господин Бербелек погледна хипиреса — каква е подходящата цена за първороден син?

— Аах!

Омиксос замълча за момент. Наля си вино, на госта — вода.

— Мъст — отговори най-сетне.

— Да.

— Кого обвиняваш? Илеа?

— Струва ми се, че те двете искат да купят моето отмъщение, че така са го запланирали. Не знам дали изобщо щях да летя натам сега, ако не беше то. Сам може би никога не бих помислил за „отмъщение“. Но сега виждам, че Формата е такава. И така изглежда от тяхна страна. Трябваше ли да умре? Не знам. Но помогна.

Омиксос стана сериозен, почеса се по голия череп. Поглеждаше изпитателно господин Бербелек изпод тежките клепащи. Над дясното му рамо изгриваше някаква особено ярка звезда — Венера?

— Правиш ми чест с искреността си — измърмори; наистина изглеждаше притеснен, това не беше ирония. — Какво мога да ти кажа, естлос? Виждам съм Госпожа Илеа само веднъж, отдалече, когато приемаше клетвата за вярност на хипироите. Не съм мъдрец. Но. Но да. Защо я наричат Жестока? Помисли. Изпрати долу, при най-големите врагове и в устата на най-голямата опасност единствената си дъщеря.

Господин Бербелек кимна.

До края на разговора Формата му се задържа в рамките на меланхолията. Когато стана да си върви, виждайки как хегемонът на „Уркайя“ му отваря вратата и благодари с кратък поклон за морфата на чистата откровеност, господин Бербелек разбра, че всъщност е спечелил и е подчинил хипиреса, макар изобщо да не беше планирал да стане така; че това също е метод и на трона се възкачва и по такива пътеки.

Въпреки болката стисна силно китката на Омиксос.

— Лакатойя е била права — каза Жарник. — Добър избор, естлос. Нали точно такъв ни трябва.

— Какъв?

— Кратистоубиец.

5 януариус 1194. Крилата са разтворени докрай, огромни платна ефир, дълги пет-седем стадия. Самите те не се виждат, светлината ги пронизва; само ребрата им, твърдата носеща конструкция, като жилки в колосални космически листа, само те се виждат на фона на звездите. Сега ще запиша как ми го обясниха: ефирът кръжи около Земята по орбити, зависими от концентрацията му, от скоростта и от вида архе, с който се е свързал (в случая със Слънцето това е пиросът). За да се изкачи от Земята до орбитата на Луната, ладията трябва да „хване в платната си“ ураноиза, която е все по-високо и по-високо, чак докато се изравни с епицикъла на Луната; опашката тогава служи като допълнително кормило. Така се плава през небесните сфери.

Прави са били да шепнат. През горещия въздух, изпълващ вътрешността на ладията, звуците изминаваха стотици пусове по тайни ефирени орбити, стичайки се, досущ планински ручейчета, към тъмните ъгли и отворените кръстовища на изработения от ге скелет на „Уркайя“. Който знаеше къде се пресичат невидимите орбити, можеше да подслушва всички. Така беше подслушана Мариана Хелтийката, когато се беше опитала да подкупи с прелестите си единия от циганите, за да ѝ изготви аерова отрова; циганинът попитал за кого е, тя премълчала, но всички добре знаеха за кого. Една от навигаторките на „Уркайя“ беше подслушала разговора и го беше разказала на хегемона. Нямаше разпит, процес, въпроси за вина и молби да признае. Омиксос заповяда Мариана да бъде изхвърлена от ладията.

Вързаха ръцете ѝ отзад, около левия глезен закопчаха пуринична верига. Лунните дулоси я завлякоха на кърмата, закрепиха веригата към опашката на скорпиона и бутнаха момичето в бездната. Видя се ясно всичко това през прозрачните стени на „Подзвездна“; луняните не

гледаха, но пътниците се събраха на кърмата. Ариана хлипаше безмълвно, притиснала чело към горещата ураноиза. Господин Бербелек стоеше зад нея и я държеше за рамото. Дъщерята на жрицата се въртеше на дългата верига около тресящата се от хилядите вечномакини опашка на „Уркайя“. Сигурно крещеше, защото устата ѝ беше широко отворена, но във вътрешността на ладията не се чуваше нищо. Първия час тя се мяташе така, мъчейки се да се отърве от веригата или да се закачи към опашката; напразно. После дрехите ѝ започнаха да тлеят на нея и да падат на все по-големи парцали. Бавно изгоряха и косите ѝ. Тя кашляше и се държеше за гърлото, малко аер и много пирос, дробовете не могат да издържат това. На третия час закачи с бедрото си епицикъла на едно от по-големите натрупвания на ураноизата и ефирът нахлу в тялото ѝ, разкъсвайки кожата и мускулите и трошейки костите. Огънят тутакси изгори раната. На четвъртия час припадна. На шестия дойде на себе си; вече пламтеше кожата ѝ, ефирът разяждаше кървящото тяло, от лицето беше останала кафява маска на черепа и кръвоносните съдове. На седмия час Слънцето излезе иззад Луната.

7 януариус. Догонихме Луната. Влизаме в сферата на нейния Въздух. Слънцето вече значително е изпреварило Луната, сферите на ефира пламнаха в алено, бяло и синьо. Вътре живеем в пашкула от черните коприни, само така сме в безопасност. Луняните ходят с оматори от въглеродни кристали, с тях изглеждат така, сякаш от очните им ями са израснали ъглести камъни. Казват, че това е краят на пътуването, днес-утре ще кацнем. Започнахме да прибираме платната, под нас е черната повърхност на Луната, изведнъж това става център на Вселената, не Земята, която е над главите ни, Космосът се е преобърнал, не разбирам това, два центъра са невъзможни. Опашката на скорпиона удря бясно, ефирната броня се върти в лунния аер. Падаме в мрак.

N

СВЕТЛИНАТА НА НАШАТА ГОСПОДАРКА

Гори, гори, гори всичко, въздухът, водата, земята, тялото на господин Бербелек. Дори когато стои неподвижно под черното небе — зелената Земя на плътно тъмния небосклон е единствен източник на светлина, нощта обгръща Луната, дълга двуседмична нощ, дори сега пиросът, свързан тук с всяка частица жива и мъртва материя, прониква през кируфата, през кожата до костите и сърцето на господин Бербелек. Всяко вдишване реже гърлото и раздира дробовете, всяко преглъщане на слюнката изгаря гръкляна, всяка крачка е като по жарава (луняните ходят боси!), всяко движение е движение през ада.

Разбира се, никакъв пламък не се вижда, няма пепел, кируфата не дими, кожата на господин Бербелек е леко почервенияла, като изгоряла от слънцето. Самото Слънце още не е изпреварило дотолкова Луната, че да се покаже на небето над ръба на Кратера на Мидас — но концентрацията на архе на пироса в лунната атмосфера не зависи от времето на деня или на месеца.

Защото, макар че кратиста Илеа е прекарала тук над петстотин години, така и не е успяла да привлече планетата към Форма, напълно съвпадаща с нейната природа — човешка, земна, животворна, подредена. Но Субстанцията се ражда от такава Материя, която е достъпна в дадения момент. Луната на Господарката на благословиите се ражда от Огъня на най-високата сфера на Земята, от чиста ураноиза, както и от по-нисши първоелементи, последователно освобождаващи се от ефирните цефери, в които са обвързани във всички небесни тела. Тези поля, тези градини и лозя, които господин Бербелек гледа сега от спелника, всичко това се е родило и израснало от елементите, самоочистили се от ураноизата в короната на Лунната вещица. Така за столетия и хилядолетия черната мъртва Луна преминава към Формата на рай — златната страна на урожай и щастие, която на Потния не й беше писано да създаде някога на Садара.

Засега обаче за господин Бербелек това е земя на страдания. Той ходи бавно и шепне, въздържайки се да диша по-дълбоко.

Спелникът минаваше по дължината на цялото имение на Омиксос, чак до източния склон на кратера. Подобни жили на ураноиза се виждат от Земята като по-светли ивици по лицето на Луната, места, по-силно отразяващи светлината.

Преди няколко десетки години повърхността на този спелник е била изгладена и сега той служи като главен вътрешен път на имението (тези лунни латифундии се наричаха имопатри). Той водеше от самата династосова горичка на югозапад, до Въртележката на североизток: белег от пуриничен ефир над почвата на Луната, досущ оголена кост, дълъг стотици стадии бял пищял.

От спелника, от височина няколко десетки пуса, се разкриваше кралска панорама към полетата с гриз и към градините, където работеха селяните и робите на Омиксос. Кратерът на Мидас даваше и едно от най-популярните лунни вина — именно с това мидаско вино хегемонът беше почерпил господин Бербелек в каютата си на „Уркайя“.

В зелената светлина от Земята цялата панорама изглеждаше като потънала в подводна сянка, сякаш имопатрата Мидас лежеше на дъното на океанос, чиито води чрез някаква тайнствена алхимична трансформация са направени годни за дишане.

Аурелиа Скра, която тичаше по хребета на спелника, беше изпреварила Йероним с почти стадий и сега се връщаше. Племенницата на Омиксос Жарник също беше роден хипирес, твърдите мускули на гладкото ѝ тяло без косми можеха да послужат като модел за статуята на Артемида Ловджийка. С колкото по-голяма енергия се движи хипиресът, колкото по-голяма стремителност притежава определена част от тялото му, толкова повече пирос излиза на повърхността на тъмната кожа. Тичащата в тръс Аурелиа с всяко движение на краката и ръцете изригваше огнени езици във въздуха, чиято яркост измъчваше очите на Йероним и оставаше задълго в тях; край ръцете ѝ, които размахваше силно, езиците бяха чак бели. Дори когато леко задъхана спря пред него, малки пламъчета танцуваха по гърдите ѝ, ръцете, главата.

— Вече е близо, отвъд палмите.

Той нямаше желание да ѝ обяснява, че общото между тези дървета с черупчести стволоче и червени горящи листа и морфата на палмите е само в названието.

Отвъд пирсовите палми от спелника се откъсваше ниско разклонение бисерен ефир, на разстояние половин стадий застроено с конструкции — ферми, кули и подеминици, край които се суетяха две дузини хора и още толкова дулоси. На кривите си оси се въртяха ураноизни вечномакини — неуморими лебедки спускаха долу, в ярко осветени шахти, връзки дебели въжета и черни вериги. Именно в такива дълбоки лунни мини се добиваше чист пемптон стоихейон, непримесен с архе на нисшите елементи; после с него се заемаха ефирените ковачи, демиургосите на ураноизата, и деформираха епициклите му, променяйки движението му от въртене по окръжност около Земята — както се движи с ефирната си природа останалата част от Луната — в движение по нова орбита: малка, с обиколката на показалец за бижутер да направи въртящ се пръстен, или с диаметър стадий — за Въртележката, или нещо средно, за някой промишлен перпетуум-мобиле. Някога Мидасовата ураноизна мина е носила много пари и е била доста по-интензивно експлоатирана; сега я отваряха и затваряха в зависимост от движението на цените на лунния пазар на ефир.

Аурелия изтича на площадката пред главната кула над централната шахта. Там вече я чакаха неколцина с наведени глави, дулосът коленичи. Преди господин Бербелек да стигне при тях, слизайки по спелника спокойно и с равномерни крачки, които хем прикриваха мъките на тялото му, хем придаваха форма на известно достолепие, те бяха успели да докладват на Аурелиа за инцидента и да покажат посоката; тя затича нататък, махвайки на Йероним да я последва. Господин Бербелек спря за момент в сянката на кулата, в грохота на ъгловатата вечномакина. Те пак склониха глави. Погледна ги с безразличие. Паднаха на колене, свободните и робите заедно. Той ги отмина мълчаливо. От някое време не си криеше лицето под качулката, връщаше се към обратните жестове, анонимността е форма на слабите.

Заклещено в ъгъла под терикона от натрошена руда, чудовището се мятеше безсилно. Господин Бербелек замига и съсредоточи погледа си. В действителност анайресът не се движеше, просто самият той беше движение, тялото му беше от ефир, високоенергийна ураноиза, ускорена в милион неравни епицикли. Всичко в него се въртеше, кръжеше около оста си, тяло около тяло, ако изобщо можеше да се

говори за тяло, къде са му ръцете, къде краката, главата, туловището, няма, няма, вечнодвижението замазва контурите, къде е кожата, къде мускулите, къде кръвта — и всичко това се върти и искри в кръстовищата на орбитите, трие се в земята и бие по въздуха, не членове, а снопове епицикли, не корпус, а ос на оси, не очи и уши, а големи кръгове бърз ефир, които пресичат пространството край страшилището като антени на насекомо: каквото докосне или каквото попречи на движението — организмът получава информация. Такова е единственото сетиво на анайреса, облакът ефирни частици, въртящ се в радиус от десетки пусове около създанието.

Още щом Аурелиа влезе в облака, чудовището се дръпна още по-навътре в ъгъла, разбивайки своите органи/орбити в събиращите се в ъгъла склонове на терикона. При това наежи с хрущящ трясък и грохот блестящите епицикли на ураноизните си остриета, бодли, куки — всички те във все по-шаметно движение, паническо торнадо ефирен боклук; колко ли ще да беше ужасено!

Аурелиа погледна назад към господин Бербелек. Озъбена в усмивка, възбудена. На гърба ѝ покрай гръбнака и около дългите мускули на плещите играеха сини и червени огнени езици.

— Естлос! Погледни!

И се хвърли напред, направо върху страшилището. Направи го толкова изненадващо, че за частица от секундата изчезна от погледа на Йероним, застанал прекалено близко; но тя, така или иначе, щеше да изчезне от погледа му, защото той трябваше да закрие очите и лицето си от огъня, който го перна като мека длан на Хелиос. Можа да пресъздаде скока на Аурелиа по спомена, запечатан в зениците му — да, в стълб от пирос тя се стоварва върху чудовището, дясната ѝ ръка бръква със замах в него и го разкъсва в празен хаос. Чу се гръм, сякаш е взривена ковачница или работилница на меканикос, и на всички страни, върху господин Бербелек също, който заслони лице с ръце, се посипа порой от ситни отломки ефир, освободен от морфата на убития звяр и полетял по отворени орбити.

Ритерът на пироса се обърна към господин Бербелек. Стиснала зъби, пъшкаше и бършеше от кожата си засъхналата кръв от хилядите рани. По-голямата част от вражеския ефир беше изгоряла в нейния огън, но пламтейки, беше наранила тялото на девойката. В най-

дълбокия разрез, върху левите ребра, цвърчеше ярка жар, нажежена до бяло резка от гърдите до пъпа.

— Ох — изпъшка тя и направи няколко колебливи крачки към Йероним. — Силно. Ей сега. Ще седна.

Господин Бербелек помахаше към миньорите при другия край на терикона. Те дотичаха, подхванаха хипиреса под мишниците, изведоха я извън спелника. Някой донесе цветдеяло и го постла на земята, друг дотътри многолитрова бутилка вино, двама дулоси домъкнаха каца пуриничен хидор и се заеха да мият Аурелиа още щом тя седна на цветдеялото. Господин Бербелек приседна до нея, кръстоса крака.

Отвсякъде прииждаха зяпачи, шумът от шепненето им нарастваше.

— Махайте се! — вресна господин Бербелек.

Когото погледна, се изнесе набързо, неспособен да издържи погледа на естлос. Не минаха и пет минути и дори надзирателите на подземниците бяха се изпокрили.

Скра изруга и пропъди дори дулосите. Въздъхна дълбоко и се изтегна възник на теменуженото цветдеяло. Йероним взе полека бутилката и чаша и си наля вино.

Бяха минали три дни, откакто господин Бербелек беше пристигнал на Луната. Три дни, защото три пъти бяха обиколили Земята, три пъти се бяха повторили над господин Бербелек очертанятията на кафявите континенти и зелените морета, винаги в подобни багри на светлина и сянка. Йероним беше видял всичко това още по-добре, защото черното небе с неподвижната Земя беше единственият покрив на лунните къщи, тук не строяха многоетажни сгради, а едноетажните не се нуждаеха от покрив. Дъждове валяха крайно рядко (после с месеци се разказваше за тях), нямаше и бурни ветрове, температурата беше постоянна. Веднъж в месеца, по изгрев-слънце, по повърхността на Луната минаваше дълга вълна гъста мъгла, която после се сбираше в локви пуриничен хидор — това беше Денят на Пречистването.

Луняните живееха в отворени пространства, рядко влизаха между стени. Династосовата горичка на Жарник беше точно това: горичка, но горичка от находчиво преморфирани дървета и храсти, нормален лабиринт в огнената лунна флора. Първите дванайсет часа господин Бербелек, едва-що слязъл от „Подзвездна“, която веднага

беше потеглила по-нататък, Омиксос беше успял само да зърне семейството си и да предаде Йероним под грижите на брат си, та през първия ден господин Бербелек лежа на своята жежка поляна, прогарян от пиросовия въздух на Луната, като ту заспиваше за кратко, ту се будеше, със Земята над главата си, наглеждан от домашните дулоси, които го поливаха с хладка вода, но и това не носеше облекчение, защото този изворноледен хидор също гореше кожата му, чак розов от разтворения в него пирос.

Такъв беше Денят на Пречистването на господин Бербелек. Легнал там и тихо страдащ, изгарян отвън и отвътре, насаме с хриптящото си дишане и с приказно красивата планета пред очите, Йероним минаваше през ритуала „пурификация на душата“.

Наистина ли това, което изпитва, тази неориентирана тиха ярост, бодливата макина на гнева в гърдите му, курдисана някъде там, под страшното слънце на Африка, наистина ли отмъщението го движи, желанието да отмъсти за сина си? И каква е тази жажда, ако не вид желание за удовлетворение на ранената гордост? Така отмъщават аристократите: с равенство на униженията. Страданието унижава, унижава слабостта — изпитана и показана, унижава тъгата, и любовта унижава — в чуждите и собствените очи. Защото не е това, умрелият да се почувства по-добре, когато този, който е причинил смъртта му, умре; умрелият вече няма нужда от удовлетворение. Вярно, възможно е да се вярва в едни или други закони, управляващи отвъдното, и да се действа съгласно тази вяра; но не такъв беше случаят с господин Бербелек, който беше свикнал да издава заповеди за смърт в такива количества, че просто не можеше да си позволи да подозира съществуването на каквито и да било отвъдни светове. Може да се търсят мотиви за отмъщение и в стремежа към справедливост. Но ако отмъщението е въздаване на справедливост, тогава то не е отмъщение; и ако справедливостта е отмъщение, то каква справедливост е тя? Все пак на господин Бербелек не му беше и хрумвало да търси спасение в мерките на справедливостта — тя е за дулосите. Отмъщаваме винаги заради себе си и за самите себе си.

Защото това също е Форма, и то колко мощна — баща отмъстител! Несъмнено по-силна от Формата на стар любовник. Нима са нужни допълнителни мотиви? Както беше планирал страстта към Шулима — когато още не я желаше — така и днес вече се виждаше с

нови лица: на Бербелек кратистоубиец, на Бербелек стратегос на Луната. Двете взаимно се изключваха, но това беше без значение; бащата отмъстител, все едно, минаваше в сянка. Ако сега убиеше Илеа, нямаше да е за отмъщение, я!

Да убие Илеа — защото думите на Омиксос Жарник продължаваха да звучат в ушите му. Не се интересуваше какво стои зад тях; въображението вече живееше свой собствен живот. Кратистоубиец! Чувстваше как тази морфа бавно, но неумолимо го притегля, както питонът — хипнотизирания заек.

Да убие Илеа — а не беше в състояние да извади нож дори на дъщеря ѝ. Така че, размишлявайки в днешната морфа — господин Бербелек, горящ мълчаливо в горичката на Мидас, под зелената Земя — не виждаше шанс за себе си. Доста по-правдоподобно му се струваше приемането на алтернативната Форма. Стратегос на Луната. Армията на Господарката. Най-великата битка на всички времена. Те знаеха, че ще го изкушат. Нямаше да бъде той, ако не приемеше. Отмъщение? Това също е егоизъм, само че с друг цвят. Пък и причината за смъртта на Авел беше същата както причината за смъртта на всеки човек. Авел умря, защото беше Авел. Ако беше някой друг, още щеше да е жив. Така или иначе, времето на Авел в този свят беше изтекло.

Но после господин Бербелек затваряше очи и бащата отмъстител пак надделяваше за момент. Това беше моят син! Ако не беше Шулима! Ако не беше Сколиодои! Ако не беше Илеа!

Огънят без пламъци го пречистваше от фалшиви мисли и случайни Форми.

Най-сетне той стана и се изпъна болезнено — Йероним Бербелек и всичко, което той е, и нищо, което не е.

Бяха му казали, че земяните се адаптират след седмица-две, пироят влиза в организмите им, пропорциите на архе се изравняват и накрая земните жители дори престават да изпитват болка в атмосферата на Луната. Така описваше това Елкинг. Господин Бербелек си каза: на втория ден ходя, на третия ям и пия, вода разговори, на четвъртия ден съм лунянин. Планът му се осъществи частично. Можеш да наложиш на тялото си морфа на игнориране на болката, обаче не можеш да наложиш на света морфа на игнориране на тялото. Освен ако си чак толкова безумен кратистос.

— Мислех, че имаш повече акъл. Те сами можеха да го претрепят с тояги. Не е ли така? Това твоё изпълнение май не е обикновено, а? Ето, пий.

Тя чешеше с лявата си ръка разжарената рана.

— Видях как баща ми така уби един. Това са най-слабите анайреси, от центъра на антоса й. Разбира се, че сами можеха да се справят. Но законът си е закон.

— И често ли така...?

— Неее. Почти никога. Но когато отново отваряме мина, все нещо ще изскочи от мрака вътре. Глупаво, немощно, объркано; колко му е да го заклешиш в ъгъла и да пратиш вестител в горичката.

Стана и си пое по-дълбоко дъх. Подскочи няколко пъти, удари се с юмрук по гръдната кост, размаха ръце, зашипяха пламъци.

— Някога, в началото, когато Господарката пристигнала на Луната — гола ефирна скала и разбеснял се в орбитални вихри Огън, те са били единствената естествена форма на живот тук. Анайресите. Добивани от Дълбините. Както се пръква нисшата гадост — от водата, калта, гнилочта, топлата земя, влажния боклук — нали и у вас там долу е същото?

— Да. Зараждането на живота, самозараждането. Глисти, мухи, хлебарки, дъждовни червеи.

— Именно. Живата морфа задвижва мъртвата хиле. — Аурелиа пак седна, наля си вино. — Та тогава тук е била само морфата на Господарката и ураноизната хиле. И на границата на антоса на Илеа, където равновесието е най-слабо и Формата е разбита, започнали да излизат от дълбините на морфираната Луна самородените твари на мръсните елементи. Хиляди, десетки хиляди анайреси обкръжавали хората, нападали, унищожавали реколтата, чупели още младите дървета. Опитали да се докопат до самата Илеа.

— Били са в сговор? Говориш така, сякаш са имали план.

— Да бе, като стадо. Не знам. — Тя се удари с длан по бедрото. — Така пишат историците. Във всеки случай са умрели много хора. И тогава Господарката измислила Огнените ездаци, за да пазят хората от анайресите. Родила Йерокрис Красивия. Ние можем да напускаме антоса на Илеа, в дивата Луна, в бездната от пирос и ефир, можем да воюваме в небесните сфери, под Слънцето и в мрака, в движението на космическите епицикли. Да откриваме и убиваме анайреси на самата

граница на нейната страна и отвъд нея, преди да са проникнали в населените земи; там, където се самозараждат, а още по-добре да бъдат убити още неродени, все така мъртви. И така от векове — стоим на стража. Антосът на Господарката вече обхваща почти цялата Ниска земя, границата е далече от тук, но е значително по-дълга от тогава. Пък и те вече не се раждат толкова често и не в такива количества.

— Накрая Илеа ще затвори в короната си цялата Луна.

— Да, един ден. Може би тогава ще станем като вас. Казват, че долу, на Земята, „ритер“ е само почетна титла, която можеш да си купиш, дори никога да не си воювал и да няма за какво да се воюва; че дори не-аристократи си купуват тези титли.

— Вярно е.

— Моите родители, дядовците и прадедовците, братовчедите и сестра ми, всички са хипирои. Нашите морфи са резки и силни, бихме могли да живеем сто, сто и петдесет години. Така се говори. Но никой не доживява. Хипироите умират в бой.

— И ти ще умреш така.

— Да. — Тя остави чашата и пак се изтегна на цветдеялото с ръце под главата. — Няма гробища. Когато Формата се пръска, пиросът побеждава и ни прави на пепел, земята ни поглъща, там, където сме загинали, ни поглъща Луната.

— Родови легенди... — измърмори господин Бербелек. — Но сигурно точно това ти е писано. А не си ли си представяла някога друго бъдеще? Нали знаеш, децата се бунтуват. Форма против Форма: копие или противоположност.

Тя се засмя.

— Точно това е моят бунт!

— Срещу какво? Срещу кого?

— Срещу самата мене. Аз си се представих и се избрах такава, каквата станах. Аз. Аурелиа Скра. Защото искам.

— И точка.

— Ее, любопитна съм, разбира се, как е там. — Тя посочи Земята в тъмното небе над тях. — Мислиш ли, че бих могла...? Но не да отида там с чичо и да се върна, а свободно да скитам по повърхността, преоблечена, в градовете, сред хората. Естлос? Обаче не е ли прекалено опасно? Какво бихте си помислили?

— Че си демиургос на огъня.

— Аз съм демиургос на огъня.

— Ха!

Господин Бербелек рязко се обърна на цветдеялото, наведе се над Аурелиа.

— А искаш ли?

— Какво?

— Защото аз ще се върна там. Рано или късно. Омиксос отдавна ги е уведомил, ще дойдат за мене. И каквито и планове да има Господарката за мене... щом ѝ е нужен стратегос... Аз ще се върна. С армия или без. Е?

От ъгълчетата на широко отворените очи на хипиреса захвърчаха искри, от кафявите ѝ устни заизлиза дим.

— Като каква?

Сега се засмя той.

— Не, малката, изобщо не мечтая за нощно телоизгаряне, да оставим пламтящите ложета на поетите. Като моя — като мой войник.

Тя седна.

— Няма да ти се закълна.

— Поисках ли това от тебе?

— Естлос...

Тя надушваше клопката, но беше твърде млада, за да я разпознае. А най-опасни са онези, които не се нуждаят от никакви клетви.

Замислено разчесваше горещата рана. Гледаше господин Бербелек, накланяше глава, издуваше буза, вдигаше морфираната от черен корал вежда. Той познаваше тази форма.

— Вечерната дева ме чака — каза. — Ще се върна там, с тебе или без тебе.

Протегна ѝ ръка. Тя го стисна енергично над лакътя.

Той се изви от болка. Гори, гори, всичко гори.

* * *

— Йерохарис, син на Йерокрис, сина на кратиста Илеа Колотропийска, Господарка на Луната, кириос, кириос, кириос, Първи хипирес, Огън в ръката ѝ, Хегемон на Луната — за естлос Йероним

Бербелек, Стратегос на Европа, на гости на ритера Омиксос Жарник, с поздрав и с дарове на земята, трижди, пристигна.

Екотът на гонга се носеше над горичката, на дълга вълна през огнените живи плетове и увитите около беседките гъсталаци на жарлианите. Беше шестият ден от пребиваването на господин Бербелек на Луната, часът на Хердон (Хердон светеше под границата на сянката, пресичаща Земята).

Йерохарис пристигна в ефирна каляска, теглена от чифт апокси, лунни коне с огнени гриви и опашки. Свитата му беше скромна: двама хипирои, секретар и дузина слуги. Слугите дотъряха от каляската ракла с дарове. Отвори я пред седналия под върба на поляната за пиршества естлос Йероним Бербелек. В раклата се въртяха ефирни шедьоври на лунните занаяти, яркозвездно пламтяха великолепни одежди с илеична кройка.

Господин Бербелек стана, склони глава. Йерохарис се приближи до него, широко усмихнат и експанзивен като всички хипирои, характерите им пламенни като телата, гореща сърдечност или адска ярост; приближи, стисна китката на господин Бербелек, потупа го по рамото.

— Естлос! Трябваше да се уверя със собствените си очи добър ли е този път изборът й!

Господин Бербелек се усмихна сдържано. В главата му избухна шрапнел на хиляди нови подозрения. „Този път“? Обаче нищо не каза.

В Мидасовата горичка веднага заплануваха голям пир в чест на внука на Господарката, но Йерохарис бързо заяви, че заминава, щом естлос Бербелек си приготви багажа. Какво ли толкова имаше Йероним да приготвя, целият му багаж все така се побираше в една раница, е, и раклата с дарове, която слугите на Хегемона на Луната веднага върнаха обратно в каляската. Нямаше дълги прощавания, кратки ръкостискания, с Аурелиа Скра също беше набързо, тя само се усмихна по-широко и очите й заискриха по-ярко. Господин Бербелек завърза кируфата, стегна добре ремъците на ножницата на камата, притисна към носа си бялата тръбичка на амулета, преброи до седем и напусна горичката.

Каляската — ажурна ураноизна макина без покрив, с шест огромни колела и шест още по-големи маховика, перпетуа-мобилия, които се въртяха непрестанно високо над нея. Защракваха ги на

долните оси по време на движение и ги приплъзваха нагоре за спиране. От ефир беше и цялата горна част на каляската, съставена от симетрични епицикли на ураноизни ветрила, отварящи се и затварящи балдахини, меко пляскащи хидропорни мрежи.

Така че дългото четиресет пуса и широко петнайсет возило на Първия хипирес всъщност не беше теглено от чифта апокси; тях кочияшът с помощта на поводите и огнения бич използваше за промяна на посоката, което нямаше как да се направи само чрез манипулиране на постоянните орбити на вечномакините.

Кочияшът подвижна, изплющя с бича, конете изпръхтяха — дим излезе от ноздрите им, перпетуа-мобилия се спуснаха върху зъбчатките на железните колела, потеглиха...

Йерохарис и господин Бербелек седяха в средната част на каляската, пред решетките, задържащи багажа, и зад спуснатото надолу купе за прислугата, пъхнато частично под седалката на кочияша. Подът на каляката също беше решетъчен, от породи твърдо дърво, но изяцно изрязани и образуващи по-сложни конструкции. Господин Бербелек наблюдаваше през тях Земята, която все по-бързо се носеше под тях. Скоро се качиха на спелника, ефирната кост на Луната блесна под краката им.

— Трябва да стигнем преди Диес Солис, Илеа иска да поговори с тебе и тогава да замине за раждането на Ракатош.

Господин Бербелек вдигна въпросително вежда.

Йерохарис махна с ръка на юг.

— Нов град, на хиляда стадия от екватора.

Чертаеха Лунния екватор на картите на планетата покрай линията на земното сияние и границата на Обратната страна.

— Мидас на колко стадия е от Лабиринта — шестстотин? — измърмори господин Бербелек. — Хм, бързо.

— Продадохме няколко такива карети в Земята на Гаудат, там имат големи равни пустини, в които не издържат и най-яките добичета.

— Йерохарис кимна към зеления фенер на небето. Южният трапецовиден континент още не се виждаше. — Но се оказа, че софистесите са прави, в толкова ниски сфери ефирът е нестабилен, след няколко седмици макините започват да се разпадат, ураноизата се изтръгва на по-високи орбити — всеки елемент се стреми към своята сфера.

— В Хердон май са тествали автоматони, задвижвани от аер с ефирна Форма.

Хегемонът се плесна по бедрото.

— Е, значи, скоро.

Стигнаха източния ръб на Кратера, слязоха от спелника в широк полукръг, за да се качат на рампата на Въртележката. Кочияшът дръпна украсената с дракони и мантикори ръчка и вдигна маховиците. Апоксите теглеха бавно към края на рампата. Колосалната Въртележка, вечномакина, конструирана на обръч бял ефир с дължина няколко стадия, се въртеше лениво като звезда: от дъното до върха на кратера за почти два часа. Но именно благодарение на бавното въртене возилото на Хегемона можа спокойно да се плъзне на една от платформите от ге в ураноизния обръч. Платформите непрестанно се изравняваха, трещейки на осите си, дебели колкото ствол на баобаб.

Пътниците излязоха от каляската. Господин Бербелек се приближи до парапета — дъното на кратера на Мидас вече се отдалечаваше, постепенно се сменяше панорамата на потъналите в бледозелено сияние поля, градини, лозя, горички. Господин Бербелек вдигна глава нагоре. Високо на ръба на кратера горяха огньовете на горната рампа, симетричен триъгълник, стърчащ към звездното небе.

Въртележката скърцаше и трещеше, в осите на платформата непрестанно нещо тропаше, ефирните ветрила на каретата попляскаха, цвилеха тревожно пиросовите жребци.

— Как е тя? — попита Йерохарис, застанал при парапета до господин Бербелек.

— Мм?

— Не сме се виждали повече от дваайсет години.

Господин Бербелек извади от джоба на кируфата тутуницера, бавно избра дълга тутуница, но преди да посегне към кибрита, хипиресът щракна с пръсти и изпод ноктите му бухна син огън.

— Благодаря. Когато последния път я видях, си беше наред.

Йерохарис сърдечно се разсмя.

— Ох, само по този сарказъм се познават мъжете в живота й! Дамиен и досега не може да реши дали да я намрази.

— Дамиен?

— Шард. Може да се срещнете. Но наскоро се премести в Ерц, отвъд Морето на гарваните.

Дамиен Шард, Дамиен Шард... — да, Анеис беше писал за него в докладите си. Предишният александрийски любовник на Шулима, уж загинал в океаноса. Не е загинал.

— Нямахте славата на велик стратегос.

Господин Бербелек издуха дима, той затрептя в наситената с пирос атмосфера.

Йерохарис изгледа някак странно Йероним.

— Тя какво всъщност ти каза, естлос? Това, че си стратегос, е допълнителен плюс; не търсехме стратегос.

Господин Бербелек се изправи и се обърна към хипиреса. Беше почти цял тук по-висок от него.

— Ще те лиша от властта — каза. — Ако Господарката ми повери командването. — Изтърси пепелта от тутуницата, протегна напред десния си крак, лявата ръка положи на парапета. — Такива са неизбежните последствия. Ще се подчиниш ли, когато тя поиска?

Около главата и по ръцете на Йерохарис избухнаха къси пламъци. Слугите прекратиха разговора си, секретарят направи две крачки към него. Въртележката трещеше шумно в лунната тишина.

Господин Бербелек не отместваше поглед. Бавно поднесе тутуницата към устните си.

— Ха! — засмя се тогава Йерохарис. — Ама ти всъщност изобщо не знаеш какво те чака! Естлос! Да не мислиш, че двамата преди тебе... че Господарката ги отхвърли? Не, продължихме да търсим, защото се оказаха твърде слаби.

— А ти?

— Аз си знам, че съм твърде слаб. Но тук не става дума за командване на битка.

— Търсите кратистоубиец.

Йерохарис наклони глава.

— Да, може така да се каже. Макар че, естествено, това ще е хиляди пъти по-трудно.

Господин Бербелек кипна. Историята не познава случай кратиста или кратистос да умрат от ръката на друг освен на още по-силни кратиста или кратистос, само тъпоумното простолудие разпространява легенди за Изидор Родийски и храбри овчари, възкачили се на тронове. По дефиниция който победи кратистос, действително е Най-могъщ. Хиляди пъти по-трудно? Що за глупост.

— Защо не ми го кажеш ясно и без намеци?

— Щом Шулима не ти е казала... Господарката ще знае как най-добре да те хване в мрежите си. — Хипиресът се ухили белозъбо. — Естлос. Впрочем това още е тайна.

— Ритерът Жарник знаеше.

— Да, някои хипирои вече участваха в първи сблъсъци.

Господин Бербелек хвърли фаса извън платформата, към далечните Мидасови поля. Наближаваха ръба на Кратера.

— Но ти искаше да ме видиш още преди да се изправя пред Господарката. Очакваш, че тя ще ми направи такова предложение и ти ще трябва да ми отстъпиш мястото.

— Така е, исках да се срещна с тебе преди нея. Докато си онзи Йероним Бербелек, за когото ми писа Шулима.

Когато слязоха от Въртележката на външния склон на Кратера на Мидас, пред очите им се разкри величествената панорама на лунното царство на Илеа, равнини, долини, реки, езера и морета, по-ниски кратери и по-ниски планини, чак до хоризонта, всъщност не толкова надалече, нали Луната е доста по-малка от Земята, 35 000 стадия обиколка — както Йерохарис информира господин Бербелек при едно от малкото спирания.

Кочияшите се сменяха на капрата, апоксите можеха да препускат без смяна десетки дни, не знаеха умора и нямаха нужда от сън, организмите им са синхронизирани с месечния слънчев цикъл, перпетуа-мобилия пък никога не се изморяваха. Така че препускаха през Луната почти без да спират, изящна макина от сребрист ефир, разпръснат върху хиляди фини орбити — ивица трептящо сияние за очите на луняните по пътя. Луната бе покрита с мрежа от Пътища на Господарката, някъде ползващи върховете на естествените спелници, другаде морфирани от шлака ге; мрежата ставаше все по-гъста с приближаването към сърцето на антоса на Илеа. Все по-голямо беше и движението по Пътищата — но те не намалиха ход. Всички участници в движението отстъпваха място на видимата отдалече каляска на потомъка на Господарката. Това наистина беше страна на хармония, на естествен ред, отпечатан в кероса толкова дълбоко, че едва ли вече беше предмет на закони. Господин Бербелек едва сега си даде сметка до кого всъщност седи в ефирното возило, кого беше предизвикал и кой беше отстъпил пред него, наистина се беше огънал и му беше дал

път: Владетелят на Луната, вторият по сила след кратиста Илеа, властелинът на военно могъщество, чиито истински размери Йероним едва започваше да предполага.

А те си говореха за банални неща, разказваха си вицове, Йерохарис описваше историята на местата, край които минаваха, господин Бербелек повтаряше смешните и страшните легенди за Луната, разпространявани на Земята. Йерохарис няколко пъти изпадна в меланхолични спомени за детството, прекарано с Шулима. Беше по-млад от нея с почти сто години. Тя първа го беше водила на разходки в пиросовите гори, най-напред с нея беше плувал по горящите морета на Луната, под нейно ръководство беше отстрелял първия си анайрес, на нея беше доверявал шепнешком първите си любовни трепети, по нейна заповед беше изпълнил първата присъда, изрязвайки сърцето на какантроп. Бяха от различни бащи (на Шулима — Адам Амитаче, текнитес на психе, дядо пък на Йерохарис беше аресът Уракс), но морфата на Илеа беше най-силна, та приликата преобладаваше.

— Помниш ли го? — разпитваше господин Бербелек.

— Кого?

— Баща й, естлос Амитаче.

— Беше умрял, преди да се родя.

— А, е, да. Участиа на смъртните, обикнати от богове.

— Поне допускаш, че наистина го е обичала — засмя се Йерохарис. — Благодаря и за това.

— Тя го е обичала, но той е *трябвало* да я обича. Между силните и слабите няма любов, приятелство, уважение, благодарност. Има само насилие.

— Така казват — измърмори Йерохарис. — Но може би за истински могъщите кратистоси и тази невъзможност става възможна.

В часа на Азия в Диес Солис — Слънцето наистина вече излизаше над Луната, прогонило я далече в ежемесечната надпревара около Земята — каляската мина покрай Тронния проход и навлезе на Абазон, централното плато, извиващо се край брега на Яловото море. От разтворения във водите му пирос високите вълни на това плитко море на слънце ставаха бледорозови на цвят, а нощем карамелени.

На Абазон се простираше Лабиринтът. Домът на Господарката, печатът на аурата й. Градът на Хармонията, столица на Луната, мястото на началото, където беше пристигнала след Прокуждането и

откъдето антосът ѝ беше започнал да превзема планетата; Четвъртият лабиринт. Земяните можеха да го забележат върху лицето на Луната като малка триъгълна мозайка, астрономична брошка, изплетена от стотици геометрични линии. Наблюдаващите през телескопи астролози рисуваха очертанията му с детайлна прецизност, десетилетия наред спорейки един с друг доколко е солидно това наблюдение. Защото Лабиринтът нямаше постоянна форма, променяше се във времето; принципът на регулярността беше негова Форма, не някаква конкретна физическа фигура. Тук беше центърът на Илеината корона, оста на морфата ѝ, разположена толкова дълбоко и здраво в кероса, че в някакъв смисъл самият Лабиринт беше Илеа — както бяха донякъде Магьосника страшните геоморфии на Уралските планини.

Лабиринтът се простираше на двайсет стадия край брега на морето и на петдесет навътре в сушата — равнобедрен триъгълник от ярки светлини и трептящ ефир. Влязоха в него от северозапад, между редици ураноизни мелници, обработващи лунното зърно от северните ферми. Там вече трябваше да намалят скоростта, кочияшът вдигна перпетуа-мобиля на каляската, апоксите сами затеглиха ефирната конструкция. Господин Бербелек зяпаше булевардите и площадите на Лабиринта. Стените му — плътни маси огнена растителност, естествени скални образувания, морфинги на Земята и Огъня; част от Лабиринта е под лунната повърхност. Стените му са в същото време и огромни сложни машини, окачени на паяжинни перпетуа-мобиля, греещи на небето над Лабиринта в рунически съзвездия — оборотите им определят промените в конфигурацията на Лабиринта. Така се местят улици, ручейчета преминават от едно корито в друго, династосови поляни и горички ту излизат на светло, ту потъват в мрак, цели квартали ту пропадат под земята, ту се издигат над Лабиринта върху спелникови скелети, около пиросовите баобаби се вият и развиват спиралите на въздушни домове, дворци огнена флора се обръщат с гръб към булеварда, самите булеварди сменят посоката си.

По това време те са пълни с хора и нервността на кероса влияе и върху морфите на пътниците в каретата, обкръжена от тълпата. Първият Хипирес се навежда към господин Бербелек, с лявата ръка го стиска за рамото, с дясната показва над огнените гриви на апоксите към центъра на Лабиринта.

Шумът е прекалено голям, Йерохарис почти вика право в ухото на господин Бербелек.

— После ще те разведа. Сега ме следвай плътно, да не се загубиш. Ще оставиш в каляската всичките си дрехи, всички предмети по тялото и в тялото. Ще изпразниш пикочния мехур и червата. Ще ти дам да пиеш пуриничен хидор; ако повърнеш пред нея, по-добре да е чиста вода. Накрая ще получиш шип от роза. Дръж го в ръка; ако усетиш, че ще припаднеш или че не можеш да мислиш, стисни юмрук. Кръвта е разрешена.

— Какво съм длъжен да...

— Няма етикет, няма ритуал. Ритуалът е издълбан в кероса. Ще се държиш както е трябвало да се държиш. Смяташ ли, че би бил в състояние да я оскърбиш по какъвто и да е начин?

— Знам, че не. Не сме хора. Не притежаваме собствена воля. Командва ни тяхната Форма.

— Тръгваме.

Никакви крепостни стени не пазят Лабиринта, нито вътрешни, нито външни, няма граница между града на обикновените луняни и градините, дворците и пещерите на Господарката. Няма порти, ровове, вратички, вериги, стража. Всеки може да влезе. И само от морфата му зависи какъв път ще избере, какъв път може да измисли разумът му. И толкова навътре ще навлезе през районите правилни градини и жилищни беседки: на Трите пазара, където всеки час се определят нови цени на всяка стока и цели състояния в ефир, злато и илеански блокчета сменят собственика си; по-навътре, в лунните академии, скрити в огнени жар-горички; още по-навътре, в храмовите канцеларии, където на тайни езици на забравени култове непрестанно се записват статистическите данни от цялата лунна икономика; още по-навътре, в жертвените светилища, в които на символична или смъртна цена господарката или нейните жреци текнитеси изпълняват или не изпълняват молбата на принеслия жертва; и най-дълбоко, в сърцето на Лабиринта, пред лицето на Илеа Жестоката.

* * *

— Господарке.

— Стани.

Става.

Тринайсет, четиринайсет, петнайсет, шестнайсет, седемнайсет.

— Броиш?

— Трябва.

— Ела.

Отива.

Високо в небето е осветената почти наполовина Земя, заслонена от ажурна вечномакина, която бавно се върти по наклонена ос точно над центъра на Лабиринта.

— По-висок си.

— Да.

Вървят през сенчести горички. Дърветата в тях са млади, ниски, пироят в листата и кората им пламти в дълбоко червено. По топлата влажна пръст се шмугват черни змии, десетки дребни тела. Господин Бербелек стъпва, загледан в краката си.

— Погледни ме в очите.

— Господарке...

— Погледни ме в очите.

Господин Бербелек вдига поглед.

— На мене няма да плюеш в лицето, нали?

Господин Бербелек избухва в смях.

— Добре. И без това днес не мога да ти отделя много време. Ще заминеш Оттатък, за Обърнатата тъмница.

— Господарке...

— Ще заминеш, Йерониме мой, ще заминеш. Знаеш ли защо изобщо се озова тук? Защо тя тръгна за Европа, защо те измъкна от Воденбург, върна те към живот, заведе те в Африка? Писа ми, че ако изобщо някой човек е в състояние да го направи, то това си ти, който се изправи срещу Магьосника и гледайки го в очите, въпреки месеците, прекарани в антоса му, се опълчи срещу най-могъщия кратистос на Земята. Такива хора, твърди като диамант — такива се намират по-трудно от самия диамант.

— Не беше така.

— А сега се противиш на мене. Добър избор е направила. Смей се, смей се.

— Прости ми, Господарке.

— Молиш ме за прошка? Никога не го прави.

— Толкова си красива.

— Заслепявам ли те? Изправи се! Ах. Да. Йерониме, Йерониме. Тя ми писа, че не си отишъл по-навътре в Сколиодои, че не си ги видял. Трябва да знаеш с какво воюваме, с какво ще воюваш ти. Не от разкази; да знаеш, значи да изпиташ. Изхвърли този шип.

— Не съм видял ли? Кого? Какво?

— Адинатосите, Невъзможните. Войната, рано или късно, ще избухне, планетите сменят орбитите си.

— Тези хора... Дъщеря ти ми обеща главите на виновните за Изкривяването.

— Това не са хора. Мислиш ли, че преди моето Прокуждане на повърхността на Луната щеше да се задържи и капка Вода, че дори най-лекият облак ефир нямаше да падне от тук към центъра на света, към своята сфера? Има повече от един център и повече от една Цел. Разлисти старите философи, Ксенофан, Анаксагор, Демокрит, те са били по-близо до истината.

Светлина и сянка, вятър, листа във вятъра, свободен лунен прах, насекоми и малки зверчета, на рояци, в стада — тази регулярност, този модел, как всичко се върти около нея, организира се чрез отражение на морфата редът в света наоколо — дори сребристите повърхности на малкото езерце, в което се оглеждат звездите, ефирната вечномакина и Земята. Тук е: центърът. Целта.

— Какво гледаш? Приближи се.

— Тези змии...

— Те принадлежат на Форма, която е по-стара от мене. Какво са боговете в действителност? Морфа на извечните сънища и кошмари, мечти и страхове. Аз я наследих, изпълних я, нея, съществуващата преди да се появя на света. Също както е съществувала морфата на стратегоса, преди още първият стратегос да проведе първата си битка. Приближи се.

Приближава се.

Целувката върху оросеното му с капчици пот чело го заварва неподготвен. Не усеща нищо.

Ала отровата вече се разлива в него като гореща вълна.

— Ти...

— Стой! Сега си мой. Иди, наспи се. Това е добър огън. Като се върнеш, ще ти разкажа за предопределението ти.

Двайсет и осем, двавет и девет, трийсет.

— Добре, добре. Върви.

Отива.

Е ДРУГ

19 януариус. Наистина бих искал да я опиша.

— Работата е там — каза ритерът Омиксос Жарник, готвейки се да стреля по нападащия анайрес — ти да знаеш и ние да знаем ще бъдеш ли в състояние да се изправиш срещу аретосовия кратистос — да се изправиш, да издържиш морфата му и да го убиеш. Дръпни се.

Грохотът от кераунета разтнесе равнината и голите скали на Луната. Летейки през толкова наситена с пирос атмосфера, нажеженият снаряд оставяше подире си права, ослепително червена огнена линия. Анайресът беше пронизан от острието на копие, дълго половин стадий — тррррраахт!, след което настъпи експлозия от ураноизен отпадък. Жарник раздруса триумфиращо тежкия кераунет с ефирно дуло и приклад във формата на сложно свита на кълбо желязна змия (прикладът трябваше да бъде в тон с доспехите на хипиреса). Омиксос наистина имаше право да се гордее — сполучливо попадение от такова разстояние не се случваше често.

При анайресите, с техните разпилени и вихреци се в милиони орбити тела, трябваше да се улучи право в сърцето, в оста, в тайнствената линия на равновесие на звяра, което се оказваше още по-трудно поради това, че анайресът прикриваше истинския си вид и посоката на движение на тъмното ге във външните епицикли. Тези самородни чудовища от Обратната страна съумяваха да стигнат дори до две дузини пуса диаметър. Хипироите шеговито ги наричаха джинове. Господин Бербелек видя днес как такъв джин се изправя от засада, от неподвижния си сън, смесен с праха. Но в същата секунда, когато апоксите го изненадаха, във въздуха се издигна стълб от ефир и ге, убийствен вихър, веднага нарязващ кожата, мускулите и костите, стотица неуморни триони. Ффрррас! — и край на касапницата.

Друг въпрос, че Огнените ездачи в пълно бойно снаряжение много приличаха на анайресите. Омиксос можеше и да не казва на

господин Бербелек да се дръпне — откакто те бяха с доспехите си, Йероним гледаше да бъде най-малкото на две крачки разстояние от най-близкия ритер. А те си ги облякоха веднага след като минаха Моста на апатията, още със Земята над главите и в короната на Господарката. По заповед на Омиксос три каляски излязоха извън пътя (то отдавна на него не се беше мяркал друг), кочияшите получиха половин час да се погрижат за апоксите, а господин Бербелек — да си изпъне краката; през това време хипироите слагаха доспехите. Обърнатата тъмница беше далече от Обратната страна, ще напуснат антоса на Илеа и ще минат през земята на анайресите, дълбоко навътре в дивата Луна.

Доспехите на Огнените ездачи бяха изковани от пуриничен ефир. По-голямата част от тях оставаше почти невидима в зеления полумрак на лунната нощ; в блясъка на Слънцето обаче издаваха формите си със серия от светлинки, ослепителни рефлекси, вълни сребристо сияние. Дори тогава изглеждаха като ажурна, лека като снежинка конструкция от сън, творба по-скоро на демиургос бижутер нежели на оръжейник, толкова деликатно ювелирно чудо, почти невъзможно наяве. Но впечатлението заблуждаваше.

Доспехите бяха изработени от ефир, което означаваше вечно движение по кръгови орбити — и точно това си облякоха ритерите с тренирана точност: епицикли на убийствени перпетуа-мобиля. Сглобките на изкусно проектираните вечномакини обгръщаха торсовете на хипироите, шеметно въртящите се обръчи ураноиза се спускаха спираловидно като змии по цялото тяло чак до петите. Около плещите и тазовете, около лактите и коленете, около глезените и китките, около шията се въртяха малки и големи маховици тежък ефир, организиран в изкусни конфигурации по наклонени оси, заемащи различни положения в зависимост от движенията на ритера. Всичко това трябваше да действа в пълен синхрон, за да не може ефирът сам себе си да изхвърля от пресичащите се орбити — и така действаше: шедьовър на военната часовникова прецизност.

Когато Огнен ездач стоеше неподвижно на място, доспехите се въртяха съвсем леко — околоръдникът с всеки удар на сърцето, околораменниците с всеки половин, околошлемът на четвърт удар, тези около пресеца — на една дванайста от удара на сърцето (в питагорейска хармония). Но когато хипиресът се движеше, тичаше или

удряше, или влизаше в бой, вечномакините забързваха, раз, два, четири, осем, шестнайсет, сто двајсет и осем, хиљада двајсет и четири пъти. Ускоряваха и множаха епициклите си, разпъвайки орбитите на границите на възможното, тоест чак до повърхността на почвата или до самото тяло на ритера. Ураноизните обръчи около плещите изведнъж се разширяваха до диаметър от десет пуса, набъбваха — вихри от черен лед, прозрачна сянка: ефир, натъпкан с мръсен ге.

Доспехите реагираха на най-малката промяна в морфата на хипиреса. Стигаше да вдигне ръка за удар — и околораменниците и перпетуа-мобиля на плещите се развихряха и набъбваха, за частица от секундата асиметричното въртене увличаше ритера подире си, щракваха невидимите предавки и деликатните механизми и ударът се стоварваше като огнен бич, хилядократно усилен в мощта си, изпразване на целия устрем, подсилен от доспехите. Грррърм! Така трошаха скали, разбиваха повърхността на спелниците и така разкъсваха на парчета анайресите.

Осмина ритери, водени от Омиксос, съставляваха свитата на господин Бербелек. На четирима Жарник нареди да тичат покрай, пред и зад каляските; тичаха в неуморния ритъм на перпетуа-мобиля, тазовите и коленните им обръчи — дебели и черни от натрупания баласт ге. Останалите четирима пътуваха в коли, стиснали кераунети и дебнеци за анайреси.

Това не ги предпази от засадата на едно приспано чудовище. Бяха вече на Обратната страна, на сто стадия от Кулата на сянката. Земята вече я нямаше на небосклона, но над хоризонта все още се виждаше ивица от слънчевия диск и скалистата повърхност на Луната се скриваше в лабиринти от дълбоки и тънки сенки. Нормален път тук нямаше, препускаха покрай колона черни статуи — те хвърляха най-дълги сенки. Господин Бербелек беше в средната карета. Когато изведнъж първата зави и се преобърна настрани, кочияшът на втората рязко сви вдясно и полетя по широка дъга, възможно най-далече от мястото на произшествието; третата пък отби вляво. Господин Бербелек беше прав, държеше се за облегалката и резбованата на райски птици основа на гюрука. Успя да види разбягалите се моментално по спирала хипирои и ритера от преобърналата се каляска как в страшния вихър на доспехите си, целият в червения пламък на Гнева, се стоварва в друг вихър, още по-голям. Ефир се сблъска с ефир.

По равнината огън премина ехото на суха гръмотевица, сякаш Зевс беше изплющял с бич. Омиксос Жарник, който беше в каретата на Йероним, викна на кочияша да обърне. Бяха завършили обкръжението. Омиксос скочи от засилилата се карета с кераунет в ръка.

Изправянето на ураноизното возило и поправката му щяха да траят доста време, а примамените от шумната гибел на своя побратим анайреси вече се събираха отвсякъде. Хипироите образуваха кръг около трите каляски и започнаха стрелба по нападащите твари, докато не улучеха или докато те не се приближиха на няколко десетки пуса — тогава ритерите на пироса се хвърляха отгоре им във внезапно избухнали ореоли от ослепителен огън и ги разпръсваха на ефирен прах.

— Работата е там — обясняваше Омиксос Жарник, — че Дамиен отказа, да, знаеше, че е твърде слаб, но предшественика му, първия, как се казваше, май Микаел, Господарката и него прие и изпрати в Тъмницата.

— И какво?

Хегемонът на „Уркайя“ спокойно зареждаше кераунета си. Доспехите отново се завъртяха затъпяващо лениво, господин Бербелек можеше да различи с невъоръжено око формите на ефирените макини, извиващи се по наклонени орбити около искрящото тяло на Омиксос: дантелени спирали, тънконоги паяци, вибриращите им паяжини, трептящи пеперуди, ленти без начало и без край, букети кристални топки, висулки остра като бръснач ураноиза, и пак ураноиза, оформена като дракони, лебеди, змии, скорпиони, мантикори, орли, водни кончета, мечове и секири, малки колкото палец и още по-малки, филигранни статуетки на легендарни рицари от древността.

— И остана там. Адинатосът го притегли, преморфира го, всмука го в короната си. А не беше никакъв кратистос, по-скоро някакъв невнимателен разузнавач, най-много текнитес, впрочем при адинатосите различават ли демиургоси и текнитеси, ха, че то може ли изобщо да се различи нещо или някой, софистесите на Господарката още спорят по въпроса. Внимавай.

Грохот. Омиксос свали следващия. Пак почна да пълни кераунета. Петпусовото му дуло беше изработено от ефир, което означаваше непрекъснато въртене около оста на изстрела — хипироите

твърдяха, че благодарение на това куршумите им улучват далече по-добре, червените линии на пироса във въздуха са значително по-прави.

— Трябва да вземем кучета — измърмори Жарник. Обърна се към кочияшите и дулосите, които работеха по повредената каляска. — Колко още?

— Готово! — викнаха те в отговор. — Само да впрегнем конете!

— Какво чакате тогава, чумата да ви...!

Господин Бербелек беше виждал въпросните кучета. Преди да напуснат Лабиринта, когато чиновникът на Господарката заведе Йероним в жар-горичката на хипироите, за да му изберат ескорт до Обърнатата тъмница (още не се знаеше, че „Уркайя“ се е върнала от Ерц и Омиксос е приключил със звездната служба), господин Бербелек забеляза няколко двойки пирогари да тичат в червения полумрак между огнените дъбясени. Очищата им светеха не по-лошо от капки разтопен метал, но сивата им козина, спечена от гореща пепел, позволяваше с лекота да потъват във всяка сянка. Едната двойка спря, озъби се, при което от пастта изригна син пламък, заръмжа на Йероним. Той свирна през зъби. Отдръпнаха се. Кучета, кучета, нали и аз имах кучета, грижех се за тях, ловувах във вистулските гори с най-добрите породи, обичах кучета... Кучета! Надия! Гробът в гората и глухото шушнене на Святовидовата зеленина, отново всичко се връща, Надия и гласът ѝ, лицето, уханието, думите, кучетата, кучетата, замалко да забравя. Господин Бербелек беше избягал от тази гора.

— Та виждаш ли, естлос, ветераните са единомушни в едно: адинатосите не може да се опишат. Дълго сме говорили за това, ти не мисли, че съм спрял да се притеснявам, притеснявам се; софистесите ни дадоха указания, когато тръгнахме на разузнаване отвъд сферата на Марс, да не вземем взаимно да се избием от невежество, тогава още оногова го нямаше в Тъмницата и никой не знаеше за какво всъщност иде реч. Впрочем то и сега не се знае, но — да, да, тръгваме, възсядай — но за тях може да се каже само това, че не можеш да ги опишеш. Естлос, ти май си бил стъпил на един от техните плацдарми на Земята? Колко навътре?

— Няколко десетки стадия. Но така е, само на малък отрязък от пътя до центъра. Само че там всичко се разпада, пълен хаос на Формата и ако така върви до центъра... няма какво да се описва.

— Може би затова ги наричаме аретеси? — засмя се Омиксос. — Не произлизат от земните сфери, няма как ни да ги представиш, ни да ги опишеш чрез човешката морфа.

— Но откъде сме сигурни, че това е атака, че ни мислят злото? Имало ли е някакви открити военни действия от тяхна страна?

— Че по какво ще отличиш тук войната от мира? Ще пратиш херолд с мисия за преговори, та да спазари цената на прехода? Извън аретесовата морфа той ще остане човек и тогава можеш да го питаш и да настояваш за отговор; но когато навлезе в антоса на адинатосите, още повече когато се приближи до тях на такова разстояние, че фактически да се разберат — кого ще питаш? Какъв ще се върне той? Няма да се върне. Не е възможно да се притежава човешка и адинатосова морфа едновременно. Ако ги разбираш, ако си в състояние да кажеш какви са, как мислят, защо са дошли тук, какво искат и това война ли е, или не, и знаят ли изобщо що е война — ако ти би разбрал всичко това, щях да бъда принуден веднага да те убия.

— Преувеличаваш.

— *Щях да бъда принуден веднага да те убия.* И тебе, и всекиго другото, който би могъл да ни зарази с тяхната Форма. Не знаеше ли, стратегосе? По какво се познава, че границите на аурите на кратистосите се местят? По това, че постепенно започваш по-добре да разбираш основанията, обичаите и идеалите на победителя, че това е неговата власт и че самият той ти се струва по-... по-естествен. Защо Господарката трябваше да бяга от Земята, защо се съюзиха против нея? Тя беше Майка на всички хора.

— Значи, може косвено. Както се прави с диваците. Отглеждат се мелези, обяснява им се за морфата, разпъната помежду им.

— И ти искаш да правиш това? Наистина ли го искаш, естлос?

Господин Бербелек не отговори, защото си припомни съдбата на разбойника Хамис. Не бяха знаели, когато изпратиха Хамис навътре в Сколиодои (не знаеше Йероним, Шулима е знаела прекрасно), но той беше точно техният херолд, техният Папагалий за разговори с адинатосите. И той беше отишъл под Формата на аретесите, и се беше върнал, и разказа — но какво разбраха те?

Доста много антропоморфа беше останала в Хамис, за да разбере какво е видял в действителност — и доста много беше поел от

аретесовата морфа, за да бъде в състояние да изрече каквото беше могъл да разбере.

— Все пак войната е винаги война — измърмори господин Бербелек. — Не са кацнали в Рим, в центъра на Европа, на Световния площад в Александрия, дори при вас на Луната. Избират най-дивите, изолираните земи.

— И какво трябва да означава това? Че не искат да ни навредят или че тъкмо готвят прикрита атака? — възмути се ритерът. — Кълна се в Шеол, господин Йерониме, самото им присъствие тук е война!

Как кратистосите се срещат и преговарят? Не се срещат.

Ако изведнъж Магъосника реши да посети своя съсед Святovid, то каквито и да са целите му, дори да се отправи сам, без войска и да изпрати авангард дузини херолди на мира — това е война, сблъсък на Форма с Форма.

Между чужд и чужд може да има само насилие.

Споразумение — само между същества с една и съща Форма.

Споразумение — това е победа на Формата на по-силния, след приемането на която по-слабият ще разбере ясно и отчетливо защо не е бил прав.

— Откъде всъщност идват те?

Омиксос нямаше как да се удари с желязната ръкавица по бедрото, затова изпусна черен дим.

— Отвъд сферата на неподвижните звезди. Но мигар там изобщо има някакви „къде“ и „откъде“? Това вече са празни забавления за софистеси.

— Но защо, с каква цел са долетели?

— Ох, естлос, ще ме умориш, що не вземеш сам да го попиташ? Сигурно ще ти обясни с думи прости, а ти ще ги кажеш на нас.

Господин Бербелек вдигна вежда.

— Извинявай — измърмори ритерът.

Ефирните каляски се носеха като просветващ керван край линията на сянката от черните статуи. Преди във всяка бяха впрегнати по четири апокса, сега разделиха осемте така: два, три, три. Статуите бяха на различни исторически и легендарни личности от миналото и митологията на Луната. (Освен от Алеята на героите, Обратната страна се пресичаше и от Алея на боговете, водеща към мавзолея на Йерокрис Красиви, и Алея на даямоните.) Но статуите се мяркаха прекалено

бързо и господин Бербелек не успяваше да ги разгледа и разпознае. Впрочем сребристият блясък на ураноизните макини леко го заслепяваше и цялата тресяща се панорама на тъмната Луна — пък и тъкмо бяха напуснали окончателно сферата на слънчевата светлина — му се сливаше в една грапава сянка: кратер, спелник, кратер, черна пустиня, кратер, пирогнище, кратер. Това вече бяха земи на толкова голяма концентрация на пирос и по-скоро пиросът толкова преобладаваше над ефира, че ако не бяха алхимичните перпетуамобилиа на каретите, смилаци неуморно огнената атмосфера и облъхващи лицата на пътниците с пуриничен Въздух, те отдавна щяха да лежат върху решетките на колите, сгърчени в мъченически пози, задушени, с изгорени гръкляни и дробове, с кръв в устите и ноздрите. Хипироите може би не, но господин Бербелек със сигурност. Кондензацията на архе на Огъня предизвикваше спонтанни огнени бури, бушуващи върху линиите на орбитите на надлунната ураноиза. Астрометрията на тези невидими епицикли разгаряше на повърхността на Луната плоски стъклени пирогнища и предизвикваше колосални изправвания на пиркавици. На няколко десетки хиляди години, когато астрологичната небесна механика води до сблъсъци, до съвпадения и разминавания на ураноизните епицикли, привнесеният от оборотите ѝ пирос се самозапалва в истински колосални по сила експлозии — оттам и това изобилие от кратери на повърхността на Луната и планетите, понякога гигантски като този, по чието дъно в момента пътуваха от часове; какви ли пламъци са били...! Астролозите, богати манияци от типа на Антидектес, непрестанно наблюдават небето, прилежно отбелязвайки всяко избухване между звездите. От тяхната питагорейска хармония по метода на дедукцията може да се определят принципите на създаване на Космическия часовник, някои твърдят, че могат да предвидят бъдещите обороти на Земния часовник, ха, дори да видят Целта, тоест Бог.

Разбира се, сега, след като аурата на адинатоса бе нахлула в земните сфери, часовникът се беше развалил, небесната математика вече не резонираше с приятни за човешкото ухо звуци.

Господин Бербелек се премести на тресящата се седалка на каретата под ефирната лампа, въртяща се под асиметричен абажур, отвори дневника си и почна да записва. Пишеше бавно,

размишлявайки същевременно, повдигаше стилуса всеки път, когато попадаха на серия по-големи неравности по пътя.

Онези най-древни философи, мъдреците преди Аристотел, за които тя говореше: Ксенофан, Анаксагор, Демокрит. Преди да тръгнем, проверих в библиотеката на академията в Лабиринта. Вярно е, знаели са. Ксенофан твърди, че световите са безкрайно много; Демокрит също: безкрайността на световите, зараждащи се и гинещи, от безкрайно многото атоми, които се движат и градят Земята, Водата, Въздуха, Огъня. Анаксагор пък е говорил истини, оказали се по същество пророчески: че Луната е населена, нейните планини, долини, пустини и пещери. Но и софически истини: че първите животни са се родили от влагата, топлината и земята.

Всичко това отдавна е казано и записано, някога е било очевидно; защо тогава се учудвам? Но най-трудно е да приемеш унижителните очевидности, да сломиш собствената си гордост. Ако Илеа е успяла да наложи на Луната своята морфа, да я противопостави на Земята — Центъра на Вселената, то сега имаме два центъра, две йерархии на сферите на Материята и можем да пътуваме по повърхността на Луната, притегляни към нейните недра, а не към сферата ге на Земята... но защо само два центъра, защо не три, четири, пет? Да прокудим следващия кратистос на Венера! Поредния — на Юпитер! Защо тогава да не съществуват други Центрове, други Цели и други Теологии извън синята сфера на Земята? В безкрайните светове, зараждащи се и гинещи. Съществуват.

Бяхме унижени. Едно от многото най-различни съвършенства — но колко струва такова съвършенство, колко струва такъв Бог? Душата може би ни дава самосъзнание, но волята за живот идва от другаде: от горещия тимос, чувството за гордост от настоящата Форма или въображаемата, към която се стремим. Че не прекланяме глава; че ще се изправим от калта за хиляден

път; че знам — от двете съвършенства нашето винаги е по-добро. Усещам как у мене се засилва този огън. Не беше нужно тя да ме трови със своя яд и нямам нужда от пирос в кръвта. Аз сам съблазних себе си. Знам към какво се стремя, какъв се избирам, какво ме привлича и къде е моето съвършенство, крайната пълна форма, от която не мога, не искам и няма да се отвърна. Кратистоубиец! За това съм роден, това е моята ентелехия. Вече живея с гордостта от тази морфа. Това не е високомерие. Зная си мястото. Кратистоубиец! Ще го направя.

* * *

Обърнатата тъмница се намираше на дъното на кратер с диаметър над седем стадия. Ефирна Изтезалня се въртеше безспир над склоновете на калдерата, отделяйки Тъмницата и адинатоса в нея от останалата част на Луната. На северния хребет на кратера се издигаше стражева кула; от нея над въртящата се Изтезалня спускаха с лебедки железен мост, по който софистесите, осъдените и кандидатите за кратистоубийци слизаха в аретесовата аура. В кулата от две години живееше Акер Нумизматик, вековен софистес на Лабиринта, един от многото допуснати от Господарката до тайната. Естествено, пазеше не той; петима Огнени ездачи бяха стражи.

Този ден Акер се събуди целият в ледени тръпки, с подута глава от протяжния басов звук, от който вибрираха всички стъклени и метални предмети в кулата. Стоновете на адинатоса се носеха из Луната на бавна вълна, прониквайки във всяка материя и мачкайки разума. Акер стана и отиде до прозореца, като ругаеше. Понякога този звук се виждаше, правеше бръчки по гъстия пирос, край които изгаряха разтърсените архе на Огъня. Този път обаче софистесът видя само една далечна огнена буря; небето над кратера тъмница беше чисто.

Друга светлина привлече погледа на Нумизматик. Отляво над склона, по Пътя на героите се придвижваше ивица сребрист блясък. Той примижа: както обикновено, си беше забравил някъде оптиката.

Позвъни за дулоса — така или иначе, в Тъмницата идват някакви гости.

На стари години Акер Нумизматик се беше измъкнал от лунния цикъл на спане и бодърстване и както често ставаше с вековните луняни, се върна към най-първичната морфа, към нощ и ден, измервани в часове; а с напредването на годините му часовете в този цикъл ставаха все по-малко. Той слезе на партера на кулата и завари там само един хипирес, ритера Хиратия; останалите още спяха. Хиратия тъкмо си обличаше доспехите, вече знаеше за гостите. Акер разпореди на прислугата да приготви стаи и студени закуски за посетителите. Обикновено това бяха софистеси или хегемони, които пристигаха, за да се запознаят с врага. Заминаваха си, преди Акер да успее два пъти да подремне и да се събуди. Впрочем понякога те му се сливаха в едно.

Той излезе на терасата под подемниците на моста. Веригите на макината подрънкваха от дълбоките монотонни стонове на адинатоса.

За първи път той беше забелязан на По-ниската страна, вече в границите на короната на Господарката — но от това не беше станал ни най-малко по-човешки. По данни от предварителните доклади, когато хората всъщност все още не знаеха за какво докладват, се разбра маршрутът му. Продължението на линията, начертана на картата, сочеше направо към Четвъртия лабиринт.

Това се случваше скоро след първия по-голям сблъсък с адинатосите, наречен по-късно Марсианската битка, макар че по това време Марс се намираше точно на противоположната страна на сферата си, в ниския епицикъл. Нищо чудно, че цялата случка беше интерпретирана като разузнаване за генералното нападение на адинатосите на Абазон. Йерохарис беше стоварил срещу разузнавачите на Изкривяването доста сили, цял енеон, тоест девет триплета хипирои. Все пак Господарката, по някаква само ней известна причина, беше забранила адинатосът да се напада в лице. Затова много набързо бяха събрани астромеканици, ковачи на ефир, текнитеси по звездна скулптура. След цяла седмица опити най-сетне затвориха адинатоса в ураноизната Изтезалня и с големи усилия го повлякоха към Обратната страна в Обърнатата тъмница.

От всяко живо създание, дори от най-глупавото и примитивното, би трябвало да се очакват човешки реакции поне на болка и

осакатяване; никой не повтаря доброволно самоубийствени действия. Но в адинатоса нямаше и толкова човешко. Изтезалнята беше изплетена от пуриничен ефир, сгъстен в облак милион дребни остриета, циклична буря от бели игли, ножове и куки. Адинатосът непрестанно се блъскаше в нея, сякаш опитваше да Изкриви чистия ефир. Изтезалнята го режеше, разкъсваше, късаше. Тогава той се дръпваше, разбит на дълги ленти хаос, за да се събере по-късно досущ пролетна буря, също неумолимо и с монотонно нарастващо темпо, под звуците на тази дразнеща слуха какофония — и така до следващото блъскане; непрестанно, безкрайно: Хаос в Мъки.

Отпивайки от ледената кахва, софистесът оценяваше сегашните очертания на сянката, наклона на скалите и положението на облаците жълт дим. Понякога движенията на адинатоса се забелязваха само чрез сравнение показанията на часовниците, разположени около кратера, и анализите на деликатните промени в наклона на орбитата на Изтезалнята. Понякога изобщо не се забелязваха. Източник на перверзно удовлетворение за Акер беше, че няколко пъти му се удаде да предвиди поведението на адинатоса напук на показанията на статистическите таблици от наблюденията. Всеки пореден път различните софистеси и хипирои гледаха Нумизматик все по-подозрително. Той вътрешно се заливаше от смях, долавяйки погледите, които му хвърляха — кой ще забележи първата какоморфия у досадния старик? Не би се учудил, ако те правеха залози. Старите хора са най-податливи на външни деформации — слаба Форма, слабо тяло, тук дори най-добрият текнитес на сома няма да помогне, всичко се разпада, гние, дегенерира: мускули, зъби, коси, памет, личност. Нумизматик гледаше Тъмницата над ръба на студената чаша. Може би това нямаше да бъде най-добрият край на старостта, но поне небанален. В библиотеката на Лабиринта беше чел за диваците на Земята, които отнасяли немощните старци в пустошта и ги зарязвали, плячка на всякакъв род мършояди. Ако, разбира се, старците преди това не отивали там по собствена воля.

Той влезе обратно в кулата, преди да го заболи гърлото. Гостите вече бяха вътре. Завари Хиратия леко да се покланя на висок земянин с бели одежди, тъмнокос аристократ с остър поглед, който тъкмо притискаше към носа си тръбичка с някаква бяла субстанция. Човекът от Земята не обърна никакво внимание на Хиратия. Придружаващите

го Огнени ездачи тръгнаха из кулата, обръщайки се към него на вратите; той игнорира и тях. Остана един с бърз околошлем на хегемон.

Той кимна на Акер.

Софистесът даде чашата на дулоса и се приближи към хегемона, демонстративно влачейки нозе.

— Естлос Йероним Бербелек, по желание на Господарката — рече хипиресът.

Не посочи по какъвто и да е начин земянина, но Формата беше очевидна.

— Още един? — попита Акер и изгледа оценяващо Бербелек.

Земянинът прихвана погледа и се усмихна криво.

— Може би най-напред да свършим работата и като се върна, да си разменим любезности. Натам ли?

Нумизматик пое въздух през зъби.

— Моментът не е подходящ. Днес ми се струва доста неспокоен...

Бербелек не прекъсна софистеса.

— Ето, чу ли? — добави след малко Акер, когато протяжният стон пак се разнесе из вътрешността на кулата.

Доспехите на хегемона и Хиратия зазвъняха.

— Моментът е подходящ — натърти Бербелек.

Изненадващо се наведе над Нумизматик и леко го стисна за рамото.

— Не се бой — прошепна на ухото му. — Нищо няма да му направя.

И излезе на терасата.

Хипироите го последваха, пръв хегемонът. Акер понечи да тръгне, но се поколеба, свърна в страничния коридор, отвори метален шкаф и извади ефирен аеромат. С вибриращата макина под мишница се потътри навън под сянката на вдигнатия мост.

Те стояха на стълбите. По знак на земянина Хиратия побърза да пусне в движение тежкия механизъм — да спусне на зъбчатите колела перпетуа-мобиля. Бербелек и хегемонът гледаха мълчаливо между опушените зъбери вътрешността на тъмницата, вътрешността на сребристия кръг на Изтезалнята. Бербелек започна да кашля.

Акер му подаде аеромата. Земянинът го повъртя из ръцете си. Нумизматик вече отваряше уста, когато Бербелек бързо нахлупи качулката и стегна връзките. Ураноизните вихри започнаха да духат горещ въздух право в лицето му.

Подвижният мост трополеше и скърцаше. Бербелек се омота плътно с въздългата си дреха и влезе по осемте стъпала между дебелия вериги. Мостът вече приближаваше. Акер си спомни за външните аеромати на кулата и се върна за момент в коридора, за да насочи горещия въздух към терасата. Когато пак излезе, мостът беше спуснат докрай (вече ги нямаше грохота и скърцането), а Бербелек с бързи крачки се спускаше по стръмния наклон към дъното на кратера. Мина край леко шумящата Изтезалня, над Първия часовник и прескочи на купчината шлака на склона на кратера; белите поли се развяха зад него, той се приземи с приклякване, върху дрехата останаха дълги петна чернилка. Без да се обръща, затича надолу по склона. Хипиресът отново пушна тежките механизми, мостът започна да се вдига.

Стояха между зъберите на стената, Акер и Хиратия, вгледани в една точка. Бялата фигура стигна до дъното на калдерата и зави към черния облак от прах и пушек, който се кълбеше на северозапад от вдлъбнатината.

— Откъде пък сега тази прашна буря? — попита хегемонът. — Искам най-сетне да го видя!

— Но ти го виждаш, виждаш го! — закикоти се Нумизматик.

— Виждам само кълбо боклук във въздуха.

— Защото нас не ни хваща аурата на аретеса. Гледай, естлос.

Земянинът вече беше само на няколко десетки пуса от облака. Би трябвало вихърът най-напред да вдигне дрехата му, но с нея почна да става друго: загуби белия си цвят, черните ивици се разляха на петна във всички оттенъци на сивото, после се и обезформира — ръкавите, полите, свалената качулка, с всяка крачка на Бербелек започнаха да се наслаждат едно върху друго, объркваха се и късаха, вихрушка пъстроцветни парцали, накрая дори вече не беше плат и сега земянинът крачеше облечен в същото кълбо прах-не-прах, воал прах във всички цветове на дъгата, като този, към който вървеше, а всъщност вече беше на границата му, вече го докосваше с ръка, глава, пета — и влезе, изчезна.

Хегемонът въздъхна шумно.

— Край с естлос.

Акер наклони глава.

— Сенките край него бяха добре подредени; да почакаме.

Хегемонът пръхна рой алени искри.

— Вярваш ли в такива работи? Може би и гадаеш по отражения на антос във вода и вятър? Софистес!

Нумизматик сложи изкривен от артритата показалец на устните си.

— Плутарх разказва как философът Анаксагор опитвал да излекува своя приятел, хегемона Перикъл от вярата в суеверия. Пратил на Перикъл овен, роден само с един рог. Ясновидецът Лампон, който бил в лагера, бързо разгадал вълшебното знамение и предрекъл на Перикъл победа и върховна власт. Раздразненият Анаксагор заповядал да разцепят черепа на еднорогия овен. После обяснил на всички присъстващи как тази аномалия е възникнала по естествени, анатомични причини. Бил прав, естествено, и обяснението му било прието, а ясновидецът Лампон се изложил.

Акер говореше много бавно, разтягайки дрезгаво думите и току плюеше през зъберите на стената, което още повече усилваше нетърпението на огнения ритер, ефирът на доспехите му премина на малко по-високи епицикли.

— Е, и?

— И скоро след това Перикъл станал върховен владетел — заяви Нумизматик.

— Никога не знам кога си измисляш — измърмори Хиратия.

От дъното на калдерата се разнесе нов стон, доспехите на хипиресите отговориха със своята музика.

Хегемонът направи знак с ръка срещу уроки.

— Непрекъснато ли стене така?

— Хм. Не смятам, че това е неговият глас.

— Какво?

— Разбира се, другите софистеси не са съгласни с мене. Но аз мисля, че звукът изобщо не принадлежи на неговата морфа. Както и полът впрочем — не знаем „той“ ли е, или „тя“; не принадлежат и говорът, ръцете, главата, кръвта, кожата, сигурно тялото изобщо, телесното е черта на земната морфа. Не съм сигурен също и че в морфата на адинатосите има място за смърт. Значи, и за живот, да. Не

знам дали в аурата им може да се казва, че някой живее или е умрял. Със сигурност не се нуждае от храна и нищо не отделя. Не знам също дали изобщо може да говорим за количество: че е един или че са много. Нито едното, нито другото. Време, пространство — че е тук и тук, тогава и тогава — също, това са категории на човешкото, на земните сфери. Колкото по-дълго го изследвам, толкова по-силно изпадам в несигурност. Налага се да се откажа от очевидността на човешката Форма, ако искам да стигна до истината. Например петте първоелемента — Земя, Вода, Въздух, Огън, Ефир, са основа на Материята в земните сфери, но извън сферата на неподвижните звезди светът може да бъде изграден от съвсем различно нещо. Пращахме част от осъдените тук долу именно с цел да ни донесат образец от оригиналната Материя на адинатоса, ако могат.

— И донесоха ли?

— Може би щяхме да научим най-много от наблюденията на преходните състояния, на фронта, където Формите се сблъскват и който трябва да разлага кероса до кости, там, на Земята, на границата на плацдармите им, където земните Субстанции се променят към аретесови Форми, а не обратното. Когато сетивата забелязват нещо повече от пълен хаос.

— Когато отвъд Марс приближавахме флота им...

— Флот, казваш. И със сигурност помниш добре, че си видял флот.

— Амиии...

Нумизматик посочи с пръст дъното на кратера.

— Кажи какво виждаш.

— Адинатоса.

— Не. Кажи какво *виждаш*.

— Облак прах.

— Това прах ли е? Това облак ли е? Кажи какво *виждаш*.

— Нещо, което изглежда като облак прах.

— Мислиш си: облакът прах прилича на това долу. Но по-преди — върни се и кажи какво виждаш.

— Не знам!

— Как може да не знаеш какво виждаш! Ослепя ли?

— Не мога да го назова!

— Защо?

— Знам какво имаш предвид. Никога досега не съм виждал, затова мога само да сравнявам. С нещо, което асоциирам. Облак прах.

— Но да го наречеш можеш. Как наричаш това, което никога досега не си виждал и не можеш да го опишеш?

— Аретес. Щом не мога да го опиша...

— Виждал ли си някога такъв камък? Откъде знаеш, че е камък?

— Има формата на камък.

— Аха! А това долу?

— Разбрах те. Няма форма.

— Какво е имало преди Формата?

— Хаос.

— Значи, какво е единственото название на всичко, което ни е истински чуждо?

— Хаос.

— Какво виждаш?

— Хаос.

— Какво виждаш?

— Хаос.

— Какво виждаш?

— Хаос, хаос.

Басовият стон утихна за момент и после заеча отново.

Дулосите донесоха на терасата подноси със сладкиши, плодове и вино. Хегемонът свали околошлема и го остави на зъбците между машата и каната.

— Не разбирам как може да съществува напълно аморфна Субстанция.

— Не може. Той има форма, своя Форма. Просто ние не сме в състояние да я разпознаем. Погледни небето. Ако родителите ти не ти бяха разказали, щеше ли да знаеш, че онази група звезди е Орион?

Хегемонът пи и си наля още вино.

— Хм. Ако не сме в състояние да забележим Формата им... Откъде знаем дали те забелязват нашата?

— Не знаем. Но — и Нумизматик пак вдигна показалец, усмихна се криво — пришълците са те.

Мрачният стон падна с още половин хармония. Зазвъняха купите, каните и чашите.

— И все пак — измърмори Хиратия — долавям в гласа му тъга, мъка, гняв, печал.

— Това не е неговият глас. Така ти се струва.

— Клавдий също го чува — не отстъпваше тя. — Следващия път ще донесе лира, това може да се изсвири, има мелодия, ще я изсвири и ще се убедиш.

— Тукидит Трети, История на готските войни. През онази нощ Замос и Илоксас, по прозвище Евексис, решили да изненадат готите и да нападнат лагера им. Свалили тежките доспехи и си омазали лицата с кал, прокраднали се с хората си през мочурищата. Никой не ги забелязал. Вече виждали огньовете на неприятелите и чували гласовете им. Чули и песните, които варварите пеели нощем, за да не заспят. Замос и Илоксас, естествено, не разбирали тези диви балади и все пак сърцата им се разтреперили в студената нощ, и воините заплакали безгласно в мрака. На зороряване, когато Замос дал знак, се нахвърлили върху смаяните готи. Хрониките не съобщават дали някой от варварите е оцелял.

— Ето го!

Хиратия се хвърли към макината, запуска с грохот и скърцане дългия мост.

На връщане той вървеше по-бавно. Беше гол, под опънатата кожа ясно се очертаваха ребрата. Спираше, свиваше се одве, плюеше и кашляше. От аеромата нямаше и следа. Косите му бяха разчорлени, кръв по ръцете. В лявата ръка стискаше кама с острие като пламък.

Скочи от стълбите на терасата и дълго време остана така, вдишвайки дълбоко и шумно топлия аер. При това гледаше диво ту хегемона, ту Хиратия, ту Акер. Стискаше толкова силно дръжката на камата, че цялата му ръка трепереше.

Софистесът огледа внимателно тялото на Бербелек. Пигментно петно на лявото бедро, допълнителна кост над дясната ключица и малък пламък, трептящ на челото — но само това.

Хегемонът направи крачка към земянина, искри на възбуда хвърчаха, съскайки, изпод ефирните доспехи.

— Видя ли го, естлос? — настъпи. — Как изглежда? Трябва да можеш да кажеш нещо! Забеляза ли те изобщо? Естлос!

Бербелек замаха с ръце, с тази с камата също. Всички се отдръпнаха на крачка. Но той успя да закачи с гърба на ръката си

околораменника на Хиратия, от раздраната ръка хлуйна кръв. Бербелек сякаш изобщо не усети. Вторачи се в хегемона, смръщи вежди, замига. Отвори уста, но не можа да издаде нито звук.

Акер Нумизматик бавно отиде при него, сложи изкривената си от артритна ръка на рамото на високия мъж.

— Спокойно — прошепна. — Полека. Всичко ще се върне. Ще си спомниш. Думите са в тебе, паметта е в тебе, естлос Йероним Бербелек е в тебе, ще се върне. Ела.

Естлос Бербелек ядно се дръпна. Целият се затресе, вибрациите стигнаха върха на резонанса. Бербелек помръдна няколко пъти устни и кресна:

— Сто деветдесет и четири! Сто деветдесет и пет!! Сто деветдесет и шест! Какво сте ме зяпнали? Някой да ме превърже, в Шеол да гори! Имате ли тук демиургос на сома? Или поне медик! Омиксос, в жилището, ей сега ще рухна. Налей ми от това вино. Кога се връща Вещицата в Лабиринта, вдругиден? Каква е работата с тези часовници? Старче, ти кой си, как се казваш?

— Акер Нумизматик, господине, софистес от Лабиринта, на вашите услуги.

— Дойде времето за любезности. Естлос Йероним Бербелек, стратегос на Луната. Трябва да повърна, май глътнах нещо там, усещам как ми се движи в стомаха. Още вино. Акер, да ми разкажеш всичко, което сте научили за него, всичко, каквото се досещате. А сега се дръпни. Богове, какви лайна.

* * *

— Господарке.

— Стани.

Става.

Земята, зелен лампион, виси точно над Лабиринта, над огнеплета и под спиралната вечномакина, точно срещу господин Бербелек; стана, вдигна глава, вдигна очи и сега мига полусляп. Това го нервира, криви се в яростна гримаса, върти се в ивицата светлина, досущ забодено към матовия полумрак насекомо.

— Спокойно. Покажи ми се. Така. Виждам, че няма и следа. Ти си точно този, когото търсехме, Йерониме.

— Знаеш цената ми.

— Не се бой.

Господин Бербелек се смее саркастично.

— Да седнем. Винаги съм обичала езера, предпочитам ги пред потоците. Неподвижното е повече себе си от онова, което се движи. Искаш ли да се разхладиш? Това е пуриничен хидор, пийни.

— Пих вече.

— Съпротивляваш се, това е добре. Знаеш, че това е първото нещо, което привлече вниманието й.

— На Шулима ли?

— Да. Легендата за стратегоса, който сломил морфата на най-могъщия земен кратистос. Ако някой такъв не устои под Формата на аретеса, ако не той нанесе удар на кратистоса на адинатосите — кой друг?

— Ти. Друг кратистос.

— Ах.

— Но вашият живот е прекалено ценен, нали?

— Аз, значи. Разбира се, ще се изправя срещу него. Но ти знаеш каква ще бъде моята борба: Форма против Форма. В това няма кой да ме замести. Обаче някой трябва да се доближи и да унищожи Материята.

— Не знаем дали те изобщо умират.

— Но със сигурност съществуват, щом съществуват; и не съществуват, щом не съществуват.

— И не знаем дали тук имат само един кратистос.

— В това впрочем също можем да бъдем сигурни. Моите астролози наблюдават движението на планетите. Нали аретесовият антос разваля и Формата на ефира и епициклите на небесните тела се променят. По този начин астролозите следят придвижването на флота им през звездосклона. И има само едно огнище на разстройство на небесната хармония.

— Може да са двама или трима.

— Двама кратистоси на едно и също място? По дефиниция не биха били кратистоси. Така или иначе, ще трябва да убиеш Най-могъщия.

— Може вторият да е кацнал на Земята.

— Това беше първият въпрос, с който изпратих там Лакатойя. Да провери обхвата, силата и закрепването в кероса на плацдармите на аретесите на Земята. Сигурно са кацнали там с доста сили, не изключвам демиургоси и технитеси, но кратистос няма. Просто — просто се *настаняват*.

— Такааа.

В това езерце живеят малки пирорибки с ярко блещукащи люспи. Господин Бербелек наблюдава хармоничните им движения, танца на малкия пасаж. Формата на вълната подводни огънчета и бързината ѝ отговарят на казаното от Господарката. Когато тя млъква задълго, пирорибките замират в безцелен дрейф и пасажът се разпада на дузини отделни поточета огън.

— Кога ще нападнем?

— Когато бъде сигурна в победата.

— По-силен ли е?

— Възможно е. Но проблемът е в това, че както и да маневрирам, колкото и хипирои да пратя и колкото и велик стратегос да ни води — в Космоса, на небето сама няма да мога да обкръжа адинатосите така, че да не могат някак да се измъкнат изпод моята морфа. Те трябва да бъдат обсадени поне от четири страни.

— Ако аз...

— Ако избягат от човешкия антос, нищо не можеш да направиш. Може би единственият ти шанс е да нанесеш удар именно под Формата на живот и смърт, на крехко тяло и скъпоценна кръв.

— Значи, какво?

— Такава беше втората цел на Шулима: да провери предпазливо готови ли са другите кратистоси да участват в настъплението срещу адинатосите. Ясно ти е колко трудна и рискована мисия е това. Ще се отнесат сериозно към Шулима само ако знаят кой я праща, коя е; но щом разберат, ще я убият, преди да си отвори устата.

— Смятам, че не е постигнала големи успехи.

— Трябва да разбереш природата на ситуацията. Това е гордиев възел, който никой Александър не може да разреже. Кратистосът, напуснал Земята, след завръщането си ще трябва да се бори отначало за всеки пус керос, завладян от короните на съседите веднага след изчезването на неговата. Кралете и народите в неговите земи ще станат

жертва на съседните владетели и цивилизации. Няма защо да се мисли дори за някакви пактове, клетви, примирия — такъв е естественият ход на нещата. Виж как водата тече надолу и запълва празните ниши; така и силата запълва всеки недостатък на сила, тоест слабостта. Никой кратистос няма да тръгне доброволно в Прокуждане само защото звездите точно в този момент леко са изменили пътя си по небето.

— Но ако тя им беше казала каква е реалната ситуация... Казвала ли е на някого?

— Забраних ѝ засега да разкрива коя е. И каква според тебе е реалната ситуация, драги ми Йерониме?

— Формата на човека може да бъде унищожена. И няма да има вече хора, а една голяма какоморфия.

— И това би ги накарало да се замислят?

— Не се смей! Ти си се замислила.

— За този вик ще ми платиш с кръв. Ох. Дали съм се замислила? Нали нахлуха в моята корона. Защиатавам се. Значи, съм се замислила.

Кръвта се разтича в кристално прозрачния хидор, тежък месест червен облак, сякаш някакъв жив организъм яде отвътре Водата. Червените пипала на чудовището гонят жар-рибките и понеже Господарката мълчи, червеното петно настига и поглъща някои от тях.

— На първо време имаш Краля на бурите — казва господин Бербелек, след като вече не диша така тежко.

— На първо време.

— И може би Урвалд от Земята на Гаудат.

— Може би.

— Шулима положително е установила някакви контакти. Знам, че е разговаряла с Магьосника.

— Май продължаваш да не мислиш като стратегос. Да предположим, че по някакво чудо събера тези няколко кратистоси и заедно ще затъпчем адинатосите в кероса. Какво ще видят останалите кратистоси?

— Лунната вещица начело на могъщ съюз. Да, права си, Седмата война на кратистосите.

— Нали ти казах: гордиев възел.

— Какво чакаме тогава?

— Удобен случай. Изключителен случай, изненадващо за всички стечение на обстоятелства. Когато живееш хиляди години, започваш да

очакваш изненади; накрая всеки шанс ще дойде доброволно при тебе и спокойно ще положи глава на коленете ти. Трябва да се чака търпеливо.

— Говориш за десетки години.

— Да.

— Може би стотици.

— Да.

— Май се досещам за третата цел на Шулима: да продължи да търси, да търси мои следовници.

— Йерониме, Йерониме.

— Вие сте толкова непоносимо търпеливи, готвите оръжието, без да знаете дали изобщо ще го използвате, това или пето, десето, стотното, само и само да имате някакво подръка, когато настъпи моментът; дотогава ще го остриете и лъскате, та да не ръждяса. Ами ако аз не искам да чакам? Тук ли ще ме държиш затворен? А? Ще ме излъжеш и ще ти повярвам. Можеш да имаш стратегос, можеш да имаш и послушно псе, но не и двете в една Форма. На какво разчиташ? О, тя е твое дете, да, Жестока майко, твое копие, по-слабо, но вярно. Познавам ви. Оpozнах ви.

Нейната кожа е изненадващо хладна на допир; това е нормалната температура на човешкото тяло, но на Луната изненадва като парещ лед.

— Отметни глава. Погледни нагоре, нима сърцето ти не се свива от болка само като виждаш? О, но ти знаеше, че ще трябва да платиш за всеки миг на гордост.

Вбесеният октопод на кръвта напада пирорибите, червеното чудовище размътва езерцето, тази вода вече не е чиста, кръвта на стратегоса приема в завихрения антос формата на пророчество — но чий все пак е този антос, кому предрича, защо е тази жертва...?

— А сега тръгвай, върви вече, изгуби се в Лабиринта.

Тръгва.

* * *

Понеже ритуалът е най-силната форма, вътрешният двор беше във формата на триъгълник. Зверовете излизаха от север, танцьорите

чакаха до южната стена. Натритите им с горещи масла тела лъщяха в светлината на вечномакината, която привеждаше в движение тази част на Лабиринта. Господин Бербелек спря за момент на втората тераса, под червените аерози на градината, която точно тогава плавно преминаваше над двора. Публиката свиреше и пляскаше, когато танцьорите прескачаха зверовете и се подреждаха в нови фигури, преди зверовете да успеят отново да се засият. Свиреше музика. Господин Бербелек чешеше нервно белега на шията си; допирът на кируфата, макар и ушита от най-фина земна коприна и нарочно незакопчана, дразнеше горещата кожа. Уловил погледа му, един продавач на жарбълки се дръпна встрани. Господин Бербелек вървеше в облак леден гняв; бездомните кучета, за които още дори не беше помислил да ги отпъди с ритник, се разбягваха със скимтене, сякаш ритнати.

На третата тераса имаше друг вид танци, макар и на същата музика. Той поспря и там, не знаеше тези стъпки, не знаеше този ритъм. Лунните обичаи бяха запазили нещо от естествената първичност и жестокост отпреди времето на цивилизацията и кратистосите, чиито следи никога не може да се изчистят докрай от Формата на човека. В сянката под дърветата продавачи разливаха в ефирни чаши и бокали горящо вино. Тук, на меката трева и топлата земя, танцуваха боси под звуците на флейти, барабани и китари. Тържество някакво, сватба, рожден ден, молитва към Господарката, празник на урожая? Не можеше да познае, беше чужд тук. Светлокоса лунянка с неприлично къса пола, почти до половината на прасеца, се приближи, танцувайки, до господин Бербелек, поклони му се леко със съзаклятническа усмивка и го задърпа сред танцуващите. Това беше толкова изненадващо и чуждо на актуалната му морфа, че инстинктивно вдигна ръка да я удари; едва се овладя. Жената му показа стъпките, поведе го в музиката, донякъде дори му наложи своята Форма, та той отвърна със суха усмивка на нейната. Смесиха се с другите танцьори. Тя го наблюдаваше с възбуждаща настойчивост — с широко отворени немигащи очи и загадъчна усмивка. След малко той вече престана да брой стъпките и да си тактува ритъма наум. Около зърното на лявата ѝ гръд се въртеше ефирна халкичка, която при допира с бялата коприна на кируфата издаваше протяжно свистене и

изкарваше от плата рой невидими искри, а това допълнително дразнеше кожата на господин Бербелек.

После отидоха при пепелните дървета, той пи от пламтящото вино. В бавно въртящото се дъно на чашата се смесваха течност и огън, не съвсем различими, Йероним също не беше съвсем сигурен какво минава през гърлото му. Не беше потен, но по цялото му тяло преминаха тръпки. Светлокосата лунянка се сгуши в него, целуна го по бузата, преди той да успее да извърне глава, поднесе към устата си ръката му и го ухапа по китката, тутакси засмуквайки мястото. Той я събори на земята, обля я с огън. Тя се усмихваше, облизваше устни.

— Белязала те е, влязла ти е в кръвта, винаги ви разпознавам, ще умреш за нея!

Ритна я, плю и се отдалечи, без да се обръща.

Тя викаше нещо след него, но той не разбираше думите, изкълчени от лунния акцент.

На четвъртата тераса нямаше много хора, там започваха лабиринтите на жилищните беседки. Музиката остана някъде далече, той се освободи от формата ѝ. Почна да ругае шепнешком по вистулски. Спря чак когато притисна разранената китка към устните си — друго беше намерението му, но и той пи от горещата кръв, солената гъста маса лепнеше по езика му. Вече е късно, няма да успее да изсмуче отровата на Илеа. Вървеше, загледан в небето, подреждаше в ума си заплетените съзвездия на вечномакините спрямо Земята и опитваше да изчисли къде би била в момента Абазонската спирала, кварталът в Четвъртия лабиринт, където е горичката на Омиксос Жарник — нали там се беше настанил за посещението си при Илеа Потния. А може би и за вечни времена, до края на живота си. Пленен! Лунен стратегос, ха! Господин Бербелек плю кръв.

Танците на небесните перпетуа-мобилия окончателно му завъртяха главата, та седна в първата отворена беседка. В нейните стени, обрасли с пиросови лиани, имаше отвори за каменни блокове с изрязани върху плоските им горнища шахматни дъски; фигурите чакаха по своите места. Това беше Лабиринтът на шахматистите. Едва седнал, господин Бербелек видя в отвора над блока да се появява мършава детска ръка. Йероним се поколеба, но бръкна в джоба и подхвърли на момчето (а може би момичето?) най-дребния илейски жетон.

В шахмата може да се играе по два начина: с противник или с неговите фигури. С противника се играе лице в лице, човек срещу човек, воля срещу воля, в този случай разположението на фигурите само отразява степента на подчиненост между двете форми. Интелигентността и опитът в играта не са без значение, разбира се, но ролята им остава второстепенна, не те решават изхода.

Но може да се играе и срещу фигурите, срещу абстрактен стратегически проблем, представен на шахматната дъска — няма значение от кого, може би от никого, от света, с чиито превратности се бориш слепешката, без да питаш за Причината и Целта. И в играта по този втори начин значение има само разумът; по този начин робът може да надвие кратистоса.

Из лабиринта с шахматните беседки търчеше момче и разнасяше направените ходове до разделените една от друга шахматни дъски. Партиите най-вероятно бяха съставени според разположението на заетите беседки и моментната подредба на свързаните с тях вечномакини на Лабиринта. Играчите положително се сменяха. Притиснал амурета до носа си, господин Бербелек спечели леко първите две партии, в третата се хвърли да мачка, затваряйки врага между два бойни слона, в четвъртата пък белите се предадоха още в началото, а петата беше най-трудна, и двамата играеха извънредно предпазливо, подсигурявайки многократно всяка фигура и строейки многоетажни клопки, господин Бербелек потъна в играта, забрави палещите си рани, страшната Господарка и нечовешката Форма, Изкривяваща света, сега пак виждаше само чистия и прозрачен стратегически проблем, предизвикателство за ума, и вълшебната красота на мисловните конструкции, той обожаваше тази красота и такава красота твореше, ясни и блестящи изваяния в ума, логически механизми на неизбежната победа; победи и сега; колкото до шестата партия, тя беше поредната безмилостна сеч.

Момчето вече за седми път протягаше ръка (интересно, все същото дете ли беше?), но господин Бербелек не намери повече жетони в джоба си. Пак притисна до носа си белия амулет. Опря гръб на стената, цялата в нажежени лиани, отметна глава. Земята засвети направо в очите му. Луната тъкмо минаваше над Азия, парцаливи сиви облаци закриваха Джун Гуо. Момчето се върна, без да е канено, хвърли върху шахматната дъска сгънат лист хартия: *Призив от майстор*

Геминес, персонален реванш, покана за Непознатия. Господин Бербелек се разкикоти безгласно и пъхна бележката в джоба.

Може да се играе по два начина и добре, че навреме си припомни: стратегосът е нещо повече от вожд с победна Форма на ред, храброст и подчинение. Всъщност стратегосът разиграва битките винаги в усамотение, в ума си, сам със себе си, именно там или печели победата, или претърпява поражение. Всеки проблем, когато е отделен от чуждата морфа и е съставен наново в мисълта, може да бъде разрешен и преодолян — както която и да е шахматна атака на онези невидими играчи. Няма значение с кого играе, би могъл да играе и с Господарката и пак да победи.

Той докосна един по един белезите си, сякаш извършваше очистващ ритуал, молитвен жест, пречупен кристиянски кръст. В последно време всички източват кръвта му, сякаш е жертвено агне. Неописуемият с човешки слова аромат на амулета изгаряше мозъка на господин Бербелек. Очите му се напълниха със сълзи, замига, зелено петно се разля на черното небе. Е, кажи ми, Йерониме, откъде у тебе тази печал, откъде този гняв, защо се гневиш? Мигар си разчитал на нещо? Не се дръж като дете. Никой няма да ти подари нищо доброволно. Разбира се, че не можеш да вярваш нито на Илеа, нито на Вечерната дева. Всички са врагове, разликата е само в това, че едни врагове се унищожават, а други се използват за унищожаване на първите. Постави си цели и състави план. Нещо, което ще се задейства еднакво добре при всякаква Форма. Можеш да го направиш. Неведнъж си го правил. За това си създаден, то е в природата ти. Шестнайсет, седемнайсет, осемнайсет, деветнайсет; добре. Ето как изглежда кръстословицата. Ей сега...

Кой е твоят най-голям враг?

О КАТО СТРАТЕГОС

— Предизвикателството, пред което сме изправени, по същество се свежда до един проблем: как да се стигне до общо настъпление на всички кратистоси на Земята срещу адинатосите, и то не под твое командване, а по тяхна инициатива. Всички трябва да се надигнат, във всеки случай повечето от земите по твърдото разделение на кероса: Европа, Азия, Северна Африка. Анаксегирос и Урвалд са добре дошли, но тяхното участие не е задължително: те са в безопасност толкова далече и така не заплашват с бързо запълване на празнотата, останала след чуждите аури. И не бива да командваш ти, нито дори някой зависим от тебе, за да няма никакво подозрение за опит да натрапиш волята си. Те трябва сами да се съберат, като пиркавица, спонтанно спускаща се по орбитите на ураноизата. Нещо трябва да ги привлече, някаква цел. Да се запитаме прочее: какви примери за подобни събития познаваме от историята? Ами, да речем, събитията, довели до твоето Прокуждане. В един момент си видяла всички срещу тебе; във всеки случай никой не е заявил открито друго мнение. Ще се обединят, ако се почувстват пряко застрашени. Това е очевидно. Но е очевидно и друго — не можем да чакаме адинатосите да навлязат толкова дълбоко, че какоморфията да стане всеобща заплаха за Земята. Да, имаш право, аз не мога да чакам. Но приеми моето нетърпение като свой неочакван шанс; макар че всъщност си го очаквала, нали? Е, тогава... Тогава ето какво трябва да се направи: да се обвърже недвусмислено присъствието на адинатосите в земните сфери с опасността, която кратистосите вече осъзнават и която вече е на прага им. Та да не могат да се надигнат срещу едного, същевременно надигайки се срещу другото. След това — след това да се провокира експлозията на тази пиркавица. Например как става така, че огнените бури никога не засягат Лабиринта и другите населени земи на Луната? Пращаш астромеканици да запалят фалшиви пиркавици на по-нестабилните орбити на ефира. Експлозиите ще се стоварят на и бездруго вече изпепелени пространства и в котилата на анайресите. Такааа. Не

питаш, защото знаеш кой е най-голямата вече съществуваща заплаха за Силните и върху кого да стовариш огненото опустошение. Не съм забравил. И знаеш, че тук няма да отстъпя пред нищо, че това е по-силно от всякакви клетви. Ще успея. Не може да не успея. Ще го направя; но не питай как. Знаеш, че умея да разигравам такива игри. Не е вярно, че не сте търсили стратегос. Имате нужда от стратегос, стратегосът е вашият единствен шанс, интрига и студена безлична измама, които не се основават на мощта на твоята морфа, които не са заразени от твоята морфа. Армия срещу армия, народ срещу народ, ред срещу ред. Достатъчно е да ми се отвори възможност. Достатъчно е да ми свалиш каишката. Свали ми каишката.

— Върви.

IV

II КРАЛЯТ НА ПЛЪХОВЕТЕ

Морската битка пламтя през по-голямата част от нощта. Общо на корабите имаше дванайсет нимроди и седем ареси — е, и един стратегос, така че всеки би могъл да предвиди изхода ѝ, но чудовището беше наистина гигантско. Неприлично разпореното му туловище сега се полюшваше върху спокойните вълни на океаноса, блестейки и искрейки в ясната светлина на изгряващото слънце. Ихмет Зайдар наблюдаваше трупа с дебела хашпура в уста, облегат на грубо стругования парапет. Все още беше възбуден от нощния бой, продължаваше да усеща вкуса на дивия лов, а в мускулите напрежението пред точния удар, енергията на радостно насилие. От наслагването на толкова смъртоносни аури керосът тук беше станал остър като пуриничен бръснач — един моряк от „Евзулема“ май се беше обезкървил, след като в разгорещената битка се беше ухапал по бузата. Ихмет Зайдар внимаваше много с кибрита. Меката топлина на хашиша нахлу в него като син дим и успокои нервите му.

Морският змей беше дълъг над един стадий. Така — мъртъв, полюшващ се безсилно на тюркоазните вълни — изглеждаше дори по-голям, отколкото през нощта, по време на битката, когато виждаха само части от него, и в моментите, когато нападаше. Ихмет никога не беше чувал за звяр, който да нападне сам цяла флотилия от единайсет кораба. Впрочем никога не беше чувал и за звяр на Въздуха, който живее във Водата — но това беше толкова безспорен какоморф, че Зайдар не очакваше да види в анатомията му никакви правила и елегантност на формата; нищо чудно да се окаже единствено по рода си създание и никой никога вече няма да види нещо подобно нему.

Ихмет слушаше как моряците се препират под палубата. Говореха за „проклятието на Магьосника“. Нимродът се усмихна под мустак. Не знаеше колко истина може да има в тези предположения, но стратегосът едва ли щеше да пропусне удобния случай за разпространяването на подобен слух. В края на краищата каква беше вероятността да бъдат нападнати от океаносов какоморф тъкмо сега,

тъкмо тук, в абсолютната морска пустош, където керосът е съвсем плосък, където се бяха събрали шестнайсет плъха на най-могъщите в този свят? Истински случайности — в тях най-трудно се вярва.

Битката беше започнала веднага след полунощ. „Апостол Филип“ беше в западния край на флотилията, а змеят ги беше нападнал от изток и дори след вдигането на тревога им бяха нужни повече от десет минути, за да се организират в отбрана. Все пак най-сетне естлос Бербелек наложи командването си и моряците престанаха да падат от вантите, корабите се подредиха в строй, а топчиите започнаха да обръщат пиросидерите много сръчно и уверено. Но въпреки двучасовата канонада в тежката аура на нимроди и ареси змеят не се предаваше. Проби дъното на „Шалабай“; добре, че на борда имаше неколцина опитни демиургоси, та корабът не потъна. Чудовището нападнаше от най-различни ъгли, като изплуваше винаги току преди да удари, та имаше време за най-много един изстрел, и то само от най-близките кораби. Бербелек заповяда да използват харпуните. Чудовището късаше въжетата и разтърсваше корабите. Все пак успяха да осъществят по-честа стрелба. Улучиха го в челото, то почна да кърви, някаква тъмна течност. Наду се като въздушна свиня и изскочи над вълните, устремено към звездите. Целеха го с харпуни от всички кораби, пиросидерите гърмяха един след друг; Ихмет запомни дивия крясък, с който натискаше спусъка на кераунета. Накрая аеровата морфа на звяра все пак се оказа твърде слаба за тежестта на корабите, свързани с него с въжетата на харпуните, и какоморфът беше извлечен отново на повърхността. Тогава Ихмет по заповед на Бербелек поведе отряд с куки, секири и триони; с тях тръгнаха и трима нимроди от съседните кораби. Скочиха върху тресящия се гръб на чудовището и го разсякоха покрай гръбнаците, от разклонените рога на квадратното чело до пъстрата опашка. Всички корабни светлини и сгурници бяха запалени, работеше се посред нощ в заревото от жълтия огън, от черното туловище излитаха някакви вонящи фонтани, хората бродеха в смрадлива мъгла сред летящите към небето парчета от аеровите органи на звяра, краката на моряците се хлъзгаха в лепкавите течности, пропадаха до колене в тресящите се като пача вътрешности на гиганта. Бербелек наблюдаваше всичко от мостика на „Филип“ — никой не падна от змея, никой не се нарани и никой не се удави.

Ихмет се ми два пъти после, но все му се струваше, че кожата и дрехите му са още в черна слуз; усещаше и вонята. Жадно вдишваше хашишовия дим. Самият въздух беше леден, твърд, грапав. Зора в първия кръг, във втория западен лист, насред океаноса.

Корабите бяха успели пак да се разпръснат. Зайдар броеше голите мачти, знамената и следите от бяла пяна по морската повърхност. Три, четири, пет, осем, от другата страна още пет — отплавал ли беше вече корабът на К'Азура?

От карохода на Навуходоносоровия вестносец към „Апостол Филип“ бавно се приближаваше лодка със златния герб на кратистоса, като заобикаляше отдалече трупа на какоморфа.

— Какъв студ.

Йероним се обърна.

Сътрудницата на стратегоса се беше увила плътно в бяла шуба от хумиева кожа. Усмихна се заговорнически на Ихмет и се наведе над парапета, хващайки се с кръстосани ръце.

Това съзаклятие между тях се градеше на шеги, намеци, кисели заяждания и размяна на недомлъвки, но най-вече на това, което изобщо не си бяха казали, сиреч на мълчание.

— Да бе, студ, на тебе никога не ти е студено — измърмори той. — Гореща си като новородено кутре.

Аурелиа поглади с ръка гладкия си череп, по тъмната кожа останаха следи от пръстите й.

— Дъждът ме изкарва от равновесие.

Преди разсъмване, вече след разправата с какоморфа, се беше изсипал кратък пороен дъжд, неочакваният силен вятър допълнително разпръсна корабите. Сътрудницата на Бербелек обикновено се криеше от дъжда; нимродът смяташе, че е по-скоро заради евентуалните клюки и за да не притеснява останалите, а не толкова от реален дискомфорт от общуването с вода. Ихмет се беше запознал с Аурелиа скоро след завръщането на Бербелек от Африка, преди повече от две години. Тогава стратегосът изобщо не я представи, просто: придружава ме и толкоз; придружаваше го, изпълняваше заръките му, грижеше се за безопасността му. Беше демиургос на Огъня — за Зайдар това стана болезнено очевидно през онази вавилонска нощ, когато беше изпепелила изпратените за нея убийци от Сивата гвардия на Седемпръстия: с горяща одежда, в облак дим и маранята на горещия

въздух, тя за миг изгори лицата на вавилонците и превърна гърдите им в черни кратери от органична сгур. Изпопадаха под ветрила от тлъсти сажди. Това беше едното лице на Аурелиа — Мълния. Второто се показваше в ситуации като сутрешната, когато валеше дъжд, когато се налагаше да бъде сред обикновени хора, а морфата ѝ я изключваше от всякакви публични ситуации в неловкост, мълчание, в плахо усамотяване в най-тъмния ъгъл на помещението, където може би никой няма да обърне внимание на деморфираните ѝ вежди, на подскачащите по кожата искри, на деликатната миризма на изгоряло, която винаги се носеше от нея, миризма на крематориум, от която ти се повдига. Природата на Аурелиа обаче беше съвсем различна, огнена. Тя я правеше изненадващо добродушна на моменти, караше я да избухва в смях, да възкликвава удивено или възхитено или да изпада във внезапен гняв като кобра в атака — така успяваше понякога да се забравя. Ихмет беше свидетел на тези взривове, защото това наистина бяха експлозии, и това неволно наблюдение беше породило взаимното разбирателство между персиеца и момичето. Той не питаше, не иронизираше, не се правеше, че не я вижда, и не я избягваше. Нали познаваше нимроди толкова диви, че се стремяха към животински форми, доцивилизационни, дочовешки; и толкова агресивни ареси, че насила ги оковаваха за през нощта, за да не си извадят един на друг очите или изтръгнат сърцата насън; познаваше демиургоси на психе, лишени от собствена психе. Разбира се, не беше казал това на Аурелиа — как ли би приела тя подобни сравнения? — но понеже той обикновено изобщо не говореше, тя можеше сега да се приближи и спокойно да го заприказва. Защото имаше и трета Аурелиа: просто едно самотно момиче, което предпазливо търси някакъв контакт с друг човек — както си представяше Ихмет, без да е сигурен така ли е — след като беше хвърлена в свят, ситуации и сред хора, напълно чужди за нея, чужди на сърцето ѝ и на разума ѝ. Той не можеше да каже защо така си представя, какви признаци са го накарали — докосването на морфата беше меко и нежно. Аурелиа плю зад борда и намигна на Зайдар. Сенки на хадесови пожари играеха в зениците ѝ. Юнга от намирацията се наблизо „Ацей“ изруга гърлено в утринната тишина и нимродът погледна натам.

— Понякога изглеждаш така, сякаш падаш направо от Луната — каза, докато следеше с поглед приближаващата се лодка с плъха на

Навуходоносор.

Все пак с крайчеца на окото си — крайчеца на окото на нимрод — забеляза как Аурелиа инстинктивно се изпъчи, като чу това, и се обърна надясно.

Разбра чак след седмия удар на сърцето: ако изобщо беше възможно да я видят сега, беше възможно точно там — Луната.

Издиша от дробовете си облак хашишов дим.

— А аз се замислих откъде той внезапно се сдоби с толкова познания за движението на небесните тела и живота в надземните сфери. Този негов Антидектес... — Ихмет подпря брадичка на ключените си длани. — И тази мания за унищожаване на какоморфията — уж след смъртта на сина му. Мдаа, прекрасно. А всъщност тя просто иска да си отмъсти за Прокуждането... Добре, че не му се заклех във вярност.

Видя как над черепа ѝ израстват електрическите дъги, а от ръкавите излизат ленти сив дим.

— Ти му служиш три години — каза тя тихо и това беше първата Аурелиа. — Обеща ли ти нещо? Заплата? Идеал? Враг? Защо тогава му служеше и защо сега реши да се откажеш?

— На нея няма да служа. Ще ме изгориш ли?

— Разказвах ми, че вие сте точно такива. Ако оказваш лоялност на човек, който на свой ред става лоялен към друг, който не ти харесва, значи ли, че вече не си длъжен да бъдеш лоялен към него? Що за лоялност е това тогава? Що за вярност? Ако всеки път избираш и решаващ както на тебе ти харесва, това не е вярност, а животинска изгода. Истинските господари не се избират. Те избират. Смяташ, че можеш да напуснеш? Иди и му го кажи.

— Трябваше по-рано да се досетя. Поне миналата зима в Александрия, когато те заварих в термите с Амитаचे и нейния арес, цялата форма на ситуацията тогава, как ме погледнахте... Ха! А аз не можех да разбера защо той не уби онази змия. Манат ще да ме беше заслепила, това е. Шулима се е умилквала на Магьосника, за да го унищожи... още в Херсонес... кратистосите никога не забравят и не прощават... в тази игра нямам намерение да вземам...

— Остави ножа на мира.

Коженото палто от хумий започна да тлее на раменете на Аурелиа. Тя се обърна с лице към нимрода, отдръпна се от парапета.

Най-близкият моряк се намираше на няколко десетки пуса, дремеше зад неразвито докрай дебело въже. Лодката с плъха на Навуходоносор излизаше иззад кърмата на „Ацей“. Вятърът полюшваше леко гривата на мъртвия морски змей.

Ихмет не се изправи, не загърби парапета. Сложи празните си ръце симетрично върху перилото. Гледаше как вътрешностите на чудовището променят цвета си в лъчите на изгряващото слънце.

— Ще повярваш ли, че когато го срещнах за първи път, беше понисък от мене и дори в разговорите на маса не го слушаха внимателно, току го прекъсваха? Беше благородно: да помогна на Бербелек Коленички, когато имаше нужда от помощ, да му придам сила, когато вече нямаше. Но после започна да изпълва поредните Форми, които му предлагаша, всяка по-голяма от предишната: на любовник, на баща, на хегемон на джурджа, на отмъстител, на стратегос. Тя е някакъв вещерски текнитес на психе, нали? Шулима. Миналия месец в Аргенторатийската пушилня той вече говореше за себе си: кратистоубиец, кратистоубиец. Ще се изправи срещу Магъосника и ще загине.

Аурелиа се примъкна до Зайдар, той усети вълна горещина.

— Обаче си му верен — прошепна. — Държиш на това.

— Тебе те нямаше, когато през секстилис превзе Данциг с не повече от сто души отряд. Оцелелите защитници сами се хвърлиха върху скалите. Усещаше се, че ето, идва Историята; ние сме крачка след нея. Това не е, като да конвоираш керван и да защитаваш кораби.

— Няма да го напуснем.

Нимродът внезапно се обърна и я хвана за раменете. Формата беше вече съвсем друга, Аурелиа само отметна глава и се засмя гърлено (Аурелиа трета).

Ихмет я целуна по парещата китка.

— Имам внучки... май си по-млада и от тях.

— Господин Зайдар, вие пък! — примлясна тя звучно.

— Господин Зайдар е прекалил с хашиша, трябва му огън, да загаси неговия, охо, тогава ще ти задими дупето!

Тя духна парещи искри в лицето му. Ихмет изруга, взе да гаси мустаците и брадата си. Тя си тръгна, смеейки се. Събуденият моряк ѝ подвижна нещо по галски. Тя му изпрати въздушна целувка.

— Още преди пълнолуние! Ще видиш! — извика Ихмет. — В лова винаги ми върви! Ха!

Тя махна с ръка, без да се обръща.

Нимродът гледаше как завива към кърмата и изчезва зад стълба на мачтата. Виж я ти лунянката. Нали така ги описва Елкинг? „С горещи тела и изпепелени души.“ Достатъчно беше да погледне естле Амитаче в очите. Змия, Змия. От първия момент, когато я видях там, в цирка — усмивка, жест, поглед, още тогава опита да ме омотае в мрежите си, да ме манипулира. Естлос Бербелек не видя това, защото той копнееше да бъде манипулиран; но човек става зависим точно така: вече не вижда себе си, а отражението си в чуждите очи, оттам черпи морфа. Дори когато по-късно, в Африка, Амитаче му се поддаваше — поддаваше му се, понеже искаше Йероним Бербелек точно такъв: който да принуждава към покорство. Тя и по-скоро Господарката ѝ, Лунната вещица. Сега Бербелек предизвиква в Европа нов ураган на историята, вдига високите вълни на стари омрази, сякаш, видите ли, сега е модерно, вярно и единствено правилно да обърнат гръб на Магьосника и да развоят знамената срещу Москва; че такава е Формата в края на века. Всички знаят защо прави това, всички знаят името му и отмъщението му, да, Бербелек сам е толкова явен елемент от историята, че никой не пита за нищо. И аз не попитах, морфата надвиваше: Завръщането на Бербелек. Това е модерно, вярно и единствено правилно. А Вещицата прекрасно знае това: никой няма да търси скрит мотив, когато има явен, очевиден. Тя се нуждаеше от някого, който да ги поведе срещу Магьосника — и намери Йероним Бербелек, идеалното оръдие. Само трябваше да го върне към живот. Да го привлече към Формите на мощта, а и да му размъти главата с тия приказки за всеобщата какоморфия, за убийството на сина му, такава голяма лъжа, неопровержима заради чудовищните си размери — и готово: безопасно отмъщение с чужди ръце. А Шулима продължава да му мъти главата, все едно присъства или не, трови неговото психе черният плъх на Илеа. Няма изход от този омагьосан кръг. Ихмет плю зад борда. Аз трябва да я убия, ще убия Змията. Преди тя да го изпрати на смърт. На него няма защо да споменавам, той е сляп. Все пак някой трябва да го защитава от Луната. Не Аурелиа я.

Лодката на Навуходоносор минаваше бавно край разперената върху морските вълни паунова опашка на морския змей.

* * *

Аурелиа Скра слезе по кърмовата стълба на първата долна палуба, зави по главния коридор и застана пред летящата врата към пътническите каюти. Когато „Филип“ не превозваше пътници, те бяха резервирани за капитана, Ото Прюнц, който беше и собственик; сега всичките бе заел стратегос Бербелек, нали вече беше съсобственик на „Апостол Филип“, както и на целия търговски флот на Търговска къща „Нюте, Икита те Бербелек“. Пред вратата пазеха двама хорърни, подпрели тежките пирозъбни кераунети на сгънатите в лактите ръце — тези „акули“ с дула като асиметрични раковини обикновено се зареждаха с гвоздеи и чакъл; в тесни помещения като тукашното един само изстрел покосяваше всичко живо наоколо.

Хорърните отдадоха чест на Аурелиа. Тя изтупа пепелта от кожата си и влезе.

Вляво салонът и каютата на собственика, вдясно луксозните кабинни. Корабът леко се залюля от стъпките ѝ, тя инстинктивно забалансира с цялото си тяло. През илюминатора розетка влизаха косите лъчи на изгриващото слънце; тя не замижа — никога нищо не я заслепяваше. Отвори, без да чука, вратата вляво.

— ... на влиянието на Трети Пергам, ако Марий Селевкидит Без Корона се изправи пред портите на Амида. Там се сблъскват антосите на Магьосника и Седемпръстия. Когато завършиш тази победна кампания в Европа, естлос, ще те посрещнат с отворени обятия, казвам ти.

— От чие име?

— Аз винаги говоря от негово име. Освен когато казвам, че не е. Всички се разсмяха.

Аурелиа влезе и тихо затвори вратата. Няколко глави се обърнаха към нея, но никой не коментира идването на мургавото момиче.

Обширното помещение беше изпълнено с невидим дим от харказов тамян, тя сбърчи нос. Отиде до отворения шкаф с вина (босите ѝ крака не вдигаха шум, когато ходеше по кожите в Норд и персийските килими) и си наля чаша мидайско.

Когато се обърна, видя стратегос Бербелек, наведен над отворена на масата карта, да чертае с показалец по морета, планини и градове.

Приблѳжи. Той реши, че виното е за него, и взе чашата от ръката ѳ. Тя кимна.

Бербелек пи, остави чашата зад Урал и погледна въпросително Якуб ибн Заза, плъха на кратистоса Ефрем-от-Пяскув. Плъховете седяха в кожени кресла, разположени както дойде около овалната маса. Бяха шест — очите, ушите и гласовете на Силите, с които естлос Бербелек беше сключил вече един или друг съюз.

Якуб ибн Заза, ейдолос на Ефрем-от-Пяскув, чиято корона се допира от север до короните на Седемпръстия и Навуходоносор и който наслагда своята морфа върху целия Джазират ал-Араб чак до Източния океанос.

Естле Анна Ормицка, ейдолос на Святовид, Господаря на Горите и Полянните, изтласкан отвъд Вистула от армиите на Москва, сега смачкан между земите на готите, келтите, нордлингите и хуните и антоса на Магъосника.

Ритерът Олаф Опетнени, ейдолос на Тор, чиято корона се простира от Балтик до Северния лед и в чиято морфа се раждат поравно горещо безумие и студена красота.

Лapidес, ангел на желязото и бронза, ейдолос на Юлий Кадеций, Краля на бурите, василевс на Ороней.

Естле Рабитиа Швейг, ейдолос на Рупърт Млади, Протектор на готите, границите на чиято аура съвпадат с границите на Готланд, от Тор до Лео Виале, сега вече и до Ерик Хелвет.

Мусия, ейдолос на Мавзалема, най-слабият от тризнаците на Инд, заселил се най-далече на север, Спящия любовник, в чиято морфа всеки намира любовта на живота си, с корона, опираща в короните на Ефрем, Седемпръстия и Магъосника; преди триста години Магъосника отвлякъл, преморфирал и разпнал дъщерята на Мавзалема и оттогава принцовете на Инд воюват с уралските орди.

В отговор на погледа Якуб ибн Заза само сви рамене.

Стратегосът вдигна вежда.

— Селевкидитите висят на врата ни вече сто години — въздъхна плъхът на Ефрем. — Но официално не короната на Пустинния старец ги защитава. Те просто тръгнаха на поклонение до Камъка и не се върнали. Седят в антоса на Ал-Кааба. Естлос, може би трябва да привикаш посланика на Камъка, хе-хе.

Аурелиа погледна картата. Тя беше керографска: цветовете, линиите и описанията по нея отразяваха подялбата на световния керос, отразяваха актуалното равновесие на силите на кратистосите, показваха огнищата на антосите им, посоките на спадане напрежението на морфата и границите на аурите. Картата обхващаше Европа, Северна Африка и по-голямата част от Азия. В центъра се разливаше виолетовото петно на антоса на Магьосника, с черни петолъчки бяха обозначени трите уралски крепости, Москва и Роцовград Аралски. Сибирските пътища на племената под знака на Дядо-Мразовата морфа почваха и свършваха някъде извън източния край на картата. Бербелек постави чашата си точно в центъра на петното.

— Селевкидите нямат армия — рече стратегосът. — Марий не само е Без Корона, ами и Без Меч.

Аурелиа си спомни изгорените от слънцето до жълта кост стени на древните цитадели, грубите постройки, издигащи се някъде сред горещите пясъци, и мършавите стражи по бойниците, покривите, кулите, увити в черни бурнуси, само очите им светеха под тюрбаните. На гърбовете им стърчаха нащърбени кераунети с абсурдно дълги цеви, покрити с пирографирани стихове от Корана на пахлави. Тези полудиваци я гледаха презрително, докато огънят не погълна покритите им с пясък одежди. Пясък, пясък, навсякъде пясък, във въздуха, във водата, в кожата, страшни пясъчни бури направо от сърцето на пустинята. Някои от тях само слепи феномени от аер и ге, други — обхванати от Форма на живот, истински джинове, по-опасни от най-големите лунни анайреси. В такива дни всички се крият в постройките без прозорци с два пуса дебели стени и там изчакват да мине воят на геозооните, денем, нощем, денем. Такъв е животът на пустинните народи. Но не на скитащите племена, признаващи само морфата на Камъка, пръснати из пясъчната пустош под слънцето. Именно те бяха прехвърлили Бербелек и хората му във Вавилон и обратно, мълчаливи ездачи на камили и хумии с вечно закрити лица, с Форма твърда като скала, огладени от най-свирепите хамсини. Тя беше чувала, че знаят езика на джиновете, че разговарят с пустинята, с развихрените пясъци, жените им излизали в безлунните нощи в хамадата, лягали под звездите с виещите джинове и зачевали иганази, Даймоните на хамсина, в чиито жили на черни буци се претака Земята,

така както в жилите на хипироите тече Огън. Тази нощ естлос Бербелек отиде на хълма с развалините на Ал-Раза, за да се срещне и договори с Марий Селевкидит. Тя го последва тайно, пазейки го дори против волята му, както беше наредила Господарката. И тогава видя прокудения монарх в истинската му морфа, с одежди от пясък, от чакъл и пръст, аристократ иганази — ето как Мария Селевкидитска беше прекарала самотното си бягство през хамадата и от чие семе беше родила потомъка на древния народ. Тази нощ естлос Бербелек склучи с тях почетен съюз — слово, ръкостискане и смесване на кръв, чието съдържание тя не знаеше. Но колко такива клетви беше виждала вече — може би ги склучваше от името на Господарката (в което се съмняваше), но все пак се кълнях на него и вярвах в неговата Форма.

Аурелиа си наля още една чаша мидайско.

— Няма да отваряме втори фронт в Пергам — продължаваше стратегосът, — докато Седемпръстия и Йоан Чернобрадия не обявят неутралитет. На практика не съществува и първи фронт, аз препускам от едно стълкновение към друго и местя насам-натам по няколко стотни, ако ми позволи местното кралче.

Естле Анна шумно затвори ветрилото си.

— Естлос, прекрасно знаеш, че не е така — кратистосът не вика краля и не му казва: „А сега ще се подчиняваш на Йероним Бербелек“. С времето те всички ще започнат да изповядват неговите убеждения и ще победи Формата на новата храброст, на съпротивата срещу Магъосника и на надеждата за победа; но това няма да стане веднага, а най-дълго ще трае при аристократите. Разбира се, колкото повече победи им дадеш и по-голяма надежда, толкова по-бързо ще стане всичко. Но в този момент вече трябва да започнеш пряко да се договаряш с кралете.

— Ако официално се наемеш при някого като стратегос — измрънка Олаф, — веднага ще имаш армия на разположение.

— Ако се наема — отвърна кисело Бербелек, — тутакси ще почнете да подозирате този крал в тайни амбиции. Аз ще имам армия, но времето... времето, всичко това отнема толкова много време!

И удари с юмрук по масата, та пергалонът се скъса.

— Какво значение имат няколко години повече? — въздъхна Якуб и прокара пръсти през дългата си прошарена брада. — Максим няма да ти избяга, естлос.

— Ти не разбираш — отбеляза саркастично естле Рабитиа, — нетърпението е най-силното му оръжие, ако не го предаде на останалите, всичко отива по дяволите.

— Как беше този афоризъм на Комарх? — Якуб се почеса под гърбавия нос. — „Вече не бяхме млади, но поне си останахме нетърпеливи.“

Стратегосът размаха пръст към него.

— Ти! Ти, Ефрем, той е длъжен да знае най-добре! Мигар не пращаше стотици шпиони отвъд Нил и Сухата, мигар не подкупваше египетските и аксумейските кервани? С всяка година Изкривяването става все по-силно, Сколиодои се разлива все по-навътре и по-широко, семето на Магьосника става по-силно. Накрая ще се възгризат толкова дълбоко, че няма да им трябва подкрепата на Рог; той няма защо да ги вика вече, сами си викат помощ от звездите. Чухте ли какво каза Антидектес за орбитите на Сатурн и Венера? Ще чакаме ли небето да се стовари върху главите ни, а?

— Може да викат, може и да не викат — усъмни се на напевен гръцки Якуб. — Вярно е, че Рог е имал баба еврейка и се е занимавал с питагорейство, вярно, че от векове отглежда в Урал някакви недоносени какоморфии, но...

— Но какво? — излая стратегосът. Извърна се от масата към стария арабин. Деляха ги поне шест пуса, но Бербелек беше толкова висок, че и без това изглеждаше, като да се накланя и надвисва застрашително над плъха на Ефрем. Якуб ибн Заза сви устни, отклони поглед и се намести още по-дълбоко в креслото. — Но какво? — повтори сърдито Бербелек. — Знаете, че това е негова работа, но предпочитате да не влизате пряко във война, от която няма да получите никакви земи, нали? Ти и Рабитиа, само вие двамата тук не граничите с Магьосника. И искате да се откажете като другите? — Махна с ръка, показвайки невидимите кораби на плъховете. — Богове, проявете малко въображение! Един ден той ще стигне вашите граници и тогава какво — какво ще кажете например на Анаксегирос? „Чакай, не е твоя работа, още не ти Изкривява Хердон“? Кретени! Страхливци! Кратистоси със сърца на дулоси! Гнийте си в крепостите, чакайте адинатосите да се изправят пред портите ви. Пфуй!

Мълчаха сконфузено.

Стратегосът грабна от Аурелиа втората чаша и изпи на екс останалото в нея мидайско. Лунното пировино вече не му действаше. Аурелиа знаеше, че отровата на Илеа завинаги е вкарала Огъня в тялото му, в тялото и в душата — от вика на естлос Бербелек се тресяха абажурите на лампите.

Всички тези тиради, обиди, мятането над картите, всичко това все пак подейства. Тя беше присъствала и на предишните срещи на плъховете в океаноса (първия път се отзоваха само трима). После се връщаха при господарите си винаги леко обърнати към Формата на Бербелек, с отпечатък от морфата му в мислите, думите и държането си, отнасяха това свидетелство на кратистосите; отразената вълна се връщаше с по-голяма мощ. Разбира се, самите кратистоси никога няма да се поддадат на Формата на стратегос, колкото и да е силен — но оттогава вземат тази Форма предвид, включват я в плановете си и ги променят спрямо нея. Ето нов инструмент. Защо да не го използват за Прокуждане на Магъосника? Може би наистина ще спечелим нещо? Наистина Максим го прекали с тези аретесови какоморфи, не биваше да Изкривява кероса. Нека дадем шанс на стратегоса. После по-голям. И още по-голям. Ако му провърви — само глупавият не се възползва от Формата на победата.

Следователно естлос Бербелек няма право да претърпи нито едно поражение. За ново възстановяване вече няма да му стигне времето. Той трябва да върви от виктория към виктория, всеки път все по-ефективна.

Засега това му се удаваше, но Аурелиа знаеше (двамата със стратегоса се спогледаха, той се усмихна заговорнически, от нейните очи се посипаха искри), че няма да е вечно така, дори кратистосите не побеждават безкрайно. Най-могъщата кратиста също — тогава всички се обединяват против нея.

Крайната цел на всяка Победа е Поражението — както целта на Живота е Смъртта. Кой по-добре от Йероним Коленички може да осъзнава това?

„Апостол Филип“ подскочи от вълнението, шпангоутите затрещяха, естлос Бербелек тръсна глава и се обърна към Лапидес.

— Значи, трябва да имам своя армия — рече тихо. — И ще имам. Въпросът е: кога?

— Това неизбежно върви бавно — отвърна ангелът. — Иначе пазарите ще рухнат.

Аурелиа все още не беше убедена дали не би било по-разумно просто да се прехвърли армия от Луната на Земята. Но дори тя си даваше сметка за всички политически усложнения, които би предизвикала на Земята появата на въоръжени отряди на Господарката. Омиксос и Лакатойя веднага отхвърлиха тази идея. Затова пък безпроблемно можеше да се осигурят от Луната анонимни средства, за да се финансира земна армия. Така че от две години през Ороней течеше контрабанден поток от безчислените богатства на Лабиринта. Илеа Жестоката купуваше армия за Бербелек.

— В момента сме ангажирали две трети от нелегалната средиземноморска търговия — продължи ангелът. — Твоят Анеис Панатакис, естлос, прехвърля лунно злато и диаманти по Нил и с кервани до Аксум и Агоратеум, а през Източния океанос до Индия и Джун Гуо, там цените още се държат. Британският пазар вече е рухнал. Няма нищо по-скъпо от една война.

— Кристоф трябваше да отвори линия до Ипон.

— Ритерът Нюте се оказа неспособен да убеди господин Икита, май Императорът издал указ за затваряне на границите. Освен всичко останало, сиреч без да смятаме загубите от падането на цените, не можем да извадим повече от определеното за годината количество суровина, в противен случай всички ще се досетят откъде идва по пътя на простото изключване.

— Кратистосите вече знаят — измърмори Бербелек.

— Също не всички — отбеляза Олаф. — И със сигурност не знаят кралете и аристокрацията. Простият народ също. Ти не разкриваш нищо дори пред своите хора. И правилно постъпваш. Колцина биха те последвали, естлос, ако знаеха, че черпиш от съкровищницата на Луната?

— Илеа финансира това, защото е най-силно изложена на опасността от адинатосова деформация.

— Може би да, може би не — покима Якуб. — На твоето място, естлос, не бих бил толкова сигурен в мотивите на кратистата.

— Ама моля ви, тогава вие ми дайте войска или фондове, отворен съм за предложения!

Те се засмяха вежливо.

— Истината е — каза Анна Ормицка, — че Илеа просто използва ситуацията.

— Естествено — изфуча стратегосът. — Също като мене, също като вас. Нали в това е работата. Щяхте да сте много недоверчиви, ако някой действаше безкористно!

— Но нали знаеш какво ще си помислят повечето. Изгонихме Илеа, получихме Магъосника. Ще се отървем от Магъосника...

— Тя не възнамерява да се връща.

— Само така казва.

— Откога Вдовеца е гаранция за сигурност от Илеа? А преди всичко ще се отървете от Сколиозата. Тук няма алтернатива, не можете да сътрудничите с адинатосите, не можете да създадете равновесие и да затворите границите пред какоморфията.

— Затова приехме твоето предложение, естлос — избоботи басово Олаф. — Отворихме фронтове за тебе и обмисляме плана ти. На тези срещи вече идват най-големите врагове на Илеа. Оцени това.

— Трябва да развееш щандарта на Луната, кириос — обади се Аурелиа, носейки трета чаша вино.

Всички се обърнаха към нея.

— Рано или късно... — вдигна рамене Лапидес.

— Когато тръгнете срещу адинатосите в надземните сфери, ще се наложи да използвате нейния флот, нейните хора. Искате да криете до последния момент? Собствените ви крале ще ви обявят за предатели.

— Този съюз може да се разпадне — измърмори Якуб. — Още нямаш гаранции от повечето кратистоси. И преди всичко — още не си победил Магъосника, естлос. А няма да оставим зад гърба си него и Сколиодои. Всичко по реда си.

— Но нали знаете как ще изглежда това. — Лапидес отхапа пшеничена бисквита. — В последния момент всеки кратистос ще почне да пресмята как да се измъкне и в отсъствието на другите да заграби колкото може повече за себе си.

— Затова казвам: да не убиваме Магъосника — настоя Якуб. — Ако го изгоним от Земята и той избяга при своите адинатоси, никой няма да пресмята, защото опасността ще си остане реална: ще отидат да го довършат, него и тях.

— Танц по острието на бръснача — сви устни Лапидес.

— Мавзалема не е съгласен — каза сухо Мусия. — В сметката влиза само незабавна екзекуция на Рог. Това е неотменимо условие.

— Достатъчно е да бъдем мнозинство — заяви Бербелек и приседна на края на масата. — Тогава останалите няма да посмеят да направят нещо във ваше отсъствие. Защото, надявам се, никой не се съмнява, че трябва да ликвидираме не само Магьосника, ами и неговото семе.

— О, като изключим Седемпръстия, наистина няма да намериш друг да симпатизира на Вдовеца — отбеляза Якуб ибн Заза. — Но не става дума за това. Всички сме съгласни, че той е срам за света, черният кратистос, и отрова за кероса. Обаче съществуват определени обичаи, неписани закони, начин на взаимодействие между Силите, определена форма на отношения между тях. И ако сега ги нарушим и се върнем към традицията на Войните на кратистосите, традицията на Прокуждането на най-слабите и на най-силните... Какво може да попречи на стоварянето за една нова коалиция срещу, да речем, Йосиф Справедливи и Хуратите или Меузулек Абаносовия?

Стратегосът скръсти ръце на гърдите си.

— Нима Йосиф изведнъж се е захванал с черно питагорейство и се е сдушил с адинатосите? — попита студено.

— Ох, това са подробности, винаги ще се намери някакъв претекст.

— Подробности? Щом нямаме право да се борим срещу какоморфията, хайде веднага да се предадем?

— Никой не се предава. Казвам само, че по този начин нарушаваме традицията и конституираме нова. Но тя наистина ли ще ни хареса?

— Какви мъдри думи, шапка ти сваляме, само една дреболия: имаме ли някакъв друг изход? — ядоса се Лapidес. — Толкова векове беше мирно и тихо, още след последната Война на кратистосите, значи, приемаме съществуващото положение за дадено навеки. Само че никой Бог не ни го е гарантирал. Трябва да се борим. Формата на света винаги е била само отражение на моментното съотношение на силите между Силните.

— Дааа — прозя се Якуб. — Странното е само, че всички, които тук сме съгласни с това, сме или стари врагове на Магьосника, или

съюзници на Вещицата. Какво стечение на обстоятелствата, а! Хе-хе-хе.

— Сутринта приех обща делегация от Уриана и Анаксегирос — каза Бербелек. — И утре ще преговаряме. Има и други, които не са дошли да слушат празни обещания. Ще се присъединят.

— То се знае — кимна Якуб, разглеждайки края на старателно сплетената си брада. — Щом видят, че побеждаваш. Ще се присъединят към победителя, да.

* * *

След като плъховете си тръгнаха, останаха за малко сами. Порте надникна през вратата на каютата, но още щом понечи да попита за закуската, улови погледа на господаря си и на бърза ръка се изнесе с дълбок поклон, само побелялата му глава се мярна през откренатата врата. Аурелиа сама разтреби след гостите и махна пепелниците.

Стратегосът отвори широкия илюминатор да влезе хладният въздух и с тежка въздишка се отпусна в най-голямото кресло, протягайки краката си в кожени югри чак до средата на салона.

— Сериозно говорех — обади се Аурелиа и загаси кадилницата. — Трябва да развееш щандарта на Луната, кириос.

— Рано е, много е рано — измърмори той. — Още съм твърде слаб. Името на Илеа ще ги изплаши.

— Никога няма да има подходящо време, никога няма да я затъмниш така, че то да е без значение.

— Рано е.

— Хората започват да се досещат, кириос. Зайдар ме разпозна. Кой знае какво си въобразява.

— Довечера ще поговоря с него. — Той се протегна, креслото заскърца. — Антидектес?

— Спи, легна си на разсъмване. Ще ти трябва ли?

— Кой следва?

— Навуходоносор. Да остана ли, кириос?

— Седни тук. О, Боже, цяла нощ не съм спал, очите ми се затварят. На война като на война. Колко е часът? Мислиш ли, че ги убедих?

— Да. Добре лъжеш, кириос.

Той я погледна с подозрение.

— Добре съм лъжел... А ти кога стана такава умница?

— Защото всичко това за Магьосника е лъжа, нали, права ли съм?

— Защо смяташ така?

— Знаех си!

— Добре, добре, не ми подпалвай килима. Къде допуснах грешка?

— Не си сгрешил, кириос. Просто... Не знам как да го кажа. За да лъжеш толкова последователно, трябва малко да си се променил, лъжата трябва да влезе в морфата, за да звучиш достоверно. Не можеш да лъжеш против себе си, защото си личи, значи, най-напред трябва да приемеш Формата на тази лъжа, и когато сега ги насъскваш срещу Магьосника...

— Е?

— По-рано ти изобщо не го мразеше, кириос.

— Какво ли не научава човек за себе си.

— Той е враг, няма съмнение, и ти имаше причина да отмъщаваш; но това по-скоро беше възхищение и уважение. Омразата си я внуши заедно с лъжата. Нали видях. Аз съм с тебе от трийсет месеца, живея в твоята морфа, вече дори говоря като тебе. Много добре лъжеш.

— Но всичко това може да се окаже истина! Нали никой няма понятие защо те са се домъкнали в земните сфери. А Рог наистина пращаше агенти и плъхове, цели експедиции в Сколиодои, впрочем не само в африканското; сега вече знаем, че именно той насилствено е завладял садарийските пътища и факториите в Златните царства, той е убивал александрийските търговци. И последното Питагорейско въстание беше финансирано именно от Москва. И неговата баба наистина е била еврейка. И наистина от векове отглежда в уралските си обори какоморфи, които дотогава никой не е и сънувал.

— Виждаш ли колко умело лъжеш? Сам си си повярвал.

— Но това може да бъде истина!

— Дори да е. Ти не знаеш. Лъжеш, кириос.

Той потърка чело, на кожата останаха червени следи.

— Аз съм стратегос. Измамата е в природата ми. Измами врага, нека ти обърне гръб, тогава ще нападнеш. Искреността и простотата са поражение.

— И се справяш отлично, уверявам те.

— Чумата те взела, какво искаш от мене?

Тя извърна поглед, наведе глава.

— Не знам. Може би не трябваше да слушам разговорите за делата на кратистосите... Формата на Огнените ездаци е друга: лице в лице, на бой до смърт. А всички тези интриги започват да ме усукват, да ме изкривяват. Вече не съм сигурна как бих се държала в битка. Кириос, дай ми дума, че ще ми позволиш да се бия.

— Доспехите ти още ли са здрави?

— Настройвам ги всеки път, когато се връщаме в сферата на ефира. Дай ми дума, кириос. Какви са ти плановете сега, обратно в Рим?

Той сви устни, впери поглед в тавана.

— Имам нужда от някаква шумна, символична победа. Която все пак е възможна с малко сили. Кога трябва да дойде първата вноска за Византийския хорър?

— Казах ти, кириос. На двайсети.

— Времето, времето, о, Шеол, времето е все по-малко. Видя ли Венера къде влезе днес? А онова чудовище през нощта? Всичко се Изкривява.

— Баща ми казваше, че ще минат двайсетина години, преди адинатосите да започнат редовните нападения на Луната и Земята.

— Даа, знам, Господарката може да чака. Но не е длъжна. Попитай когото и да е от стратегосите кое е по-добре: да атакуваш врага, когато е слаб и дезориентиран, или когато вече се е окопал, укрил зад стени, с подготвени подкрепления. Защото вие продължавате да не разбирате едно нещо: ние наистина може да загубим тази война, не една битка, а цялата война, човекът може да се подчини на адинатоса; и антропоморфата ще изчезне завинаги, няма да останат нито памет, нито дори руини, словото, всичко ще изчезне, ще се претопи, ще се деформира всичко човешко. За това не лъжа.

— Да, ти вярваш в това.

* * *

Ейдолосът на Навуходоносор идваше за първи път на свикваните от стратегос Бербелек срещи. На предишните покани Златния изобщо не отговори. Затова пък сега беше изпратил океански кароход с личен вестоносец. Плъхът на Навуходоносор се оказа някоя си естле Игнатиа Ашаканид и още щом прекрачи прага на каютата, Аурелиа разбра, че естле и стратегосът се познават. Бербелек не беше изненадан, понеже преди срещата корабите си бяха разменили дипломатически любезности и той знаеше самоличността на всички очаквани плъхове; и все пак Формата на здрависването им издаваше определено нещо повече от иронична любезност.

Стратегосът прие естле Игнатиа на частна закуска. Но понеже на нея присъстваше и Аурелиа, за равновесие с ашаканидката седна и мълчаливият ѝ племенник индуска морфа — изненадващ избор като за довереник на египетски кратистос. Така че един срещу друг седяха Аурелиа и индиецът, Бербелек и ашаканидката. Ястията сервираха корабните дулоси под надзора на Порте. Отвориха останалите илюминатори, нахлу топъл резлив утринен бриз, мирисът на море изтласка тежките ухания на масла и тамяни. Самият бриз не беше достатъчно силен, за да разклати „Апостол Филип“, но при такова струпване на демиургоси и текнитеси на море и вятър винаги беше неспокойно, сблъскваха се фронтове и вълнуваха океаноса, така че в капитанския салон на „Филип“ дрънчаха прибори, плискаха се течности, няколко кръгли плода изпаднаха от купата и се затъркаляха по масата, Аурелиа ги хвана в последния момент, преди да паднат. Това беше грешка, от ръката ѝ изригна лазурен огън. Естле Игнатиа прекъсна на половин дума най-новите александрийски клюки, след като току-що беше предала на Бербелек закачливи поздравии от Алитеа и Шулима и общите египетски познати. Тя замига бързо и се втренчи в Аурелиа. Аурелиа бавно остави плодовете и сведе очи. Би поруменяла, ако руменецът не беше за нея противоречие само по себе си. Вместо това завърза по-стегнато хумиевия кожух и поиздърпа широките му ръкави.

— Не ти ли е топло с този кожух, мило дете? — обърна се към нея естле Игнатиа.

Аурелиа се удари по бедрото, после размисли и сви рамене.

Самата естле беше облечена с лека кафторска рокля с къси ръкави и бял корсет, стегнат под гърдите; ленената дреха стигаше до пода. Естле беше толкова красива, колкото следваше да се очаква от живо отражение на Навуходносор Златни: блестяща медна кожа, черни коси като фараонска перука, класически александрийски гърди с много тъмни зърна, лице с чертите на Изида — царствен нос, високи скули, вежди като лястовичи крила... Това беше красота тъй близка до лунния идеал, че подежда и на Аурелиа. Естле Игнатиа нямаше нужда от специално изтъкване; позата ѝ, тонът на гласа, жестовете и изразът на лицето бяха само естествено допълнение на морфата. Достатъчно беше да я погледнеш — и вратът сам се превиваше, погледът се свеждаше към земята, гърлото пресъхваше.

Говореха само стратегос Бербелек и ашаканидката.

— Както виждам, много работа сте свършили. Впечатлени сме от последните ти успехи, естлос, сериозно. Руид, Агнация, Данциг, и то със силите на Вистулия, готите, нордлингите. Истински стратегос на Европа, няма спор. Има само един проблем, хм, благодаря, а той е, че Златния участваше активно в Прокуждането ѝ и знае, че тя не е забравила това.

— Не разбирам вашия страх. Всъщност тя е тази, която трябва да се бои и да иска гаранции: ще отвори за вас сферата си, ще се разкрие за удар — всички вие и тя, сама; такава коалиция не е имало дори преди седемстотин години.

— Минаха седемстотин години и тя владее Луната. Минаха седемстотин години, но какво прави тя? Купува си армия на Земята. Получава един от най-способните стратегоси.

— Не съм ѝ се клел във вярност.

— О, наистина ли? Това би било нещо ново за Майката. Но да, да, напълно ти вярвам, естлос. Нима любовникът на Вечерната дева трябва да се заклева и на самата Жестока?

Аурелиа усети промяната в морфата на Бербелек; нито един мускул не му трепна, но за нея промяната беше очевидна. Плъхът на Навуходносор хвърля в лицето на Бербелек името на Лакатойя, истината за самоличността на естле Шулима Амитаке. Вече няма връщане назад — тези двамата ще се разделят или като съюзници, или като врагове.

— Винаги се възхищавам на смелостта — склони глава пред естле Игнатиа стратегосът.

— О, никой повече не би приел твоя покана, ако сега ме убиеш или плениш — усмихна се ашаканидката.

Кимна към роба да ѝ долее лимонова вода.

— Пък и един плъх не би струвал колкото главата на дъщерята на Илеа — измърмори Бербелек.

— Именно. Обаче не забравяй, естлос, че двайсет години Навуходоносор дори с пръст не я пипна.

— Той не знаеше.

— Знаеше.

— Не, не знаеше. Ах, всъщност да. Нали аз я предадох. Неволно. Заради Библиотеката. Книгата, която не трябваше да съществува. Съобщих им кой съм. Как се казваше библиотекарката... Береника? Позволих ѝ да се оттегли, тя е докладвала. Грешката е моя.

— Нищо не знам за това, естлос.

— Шулима жива ли е още?

— Разбира се. Помисли, естлос. Тя може да изиграе ролята си само жива.

— Заложница.

— Естествено. Докато войната свърши и всички се върнат на Земята, към стария ред. Тогава естле Амитаче ще може да напусне Александрия. За какво му е на Навуходоносор да си навлича гнева на Илеа? Шулима ще си отиде свободна, недеформирана.

— Значи, това е неговото условие.

— Сколиодои е трън в петата на Египет. Навуходоносор, без съмнение, ще се присъедини. Ако получи гаранции за сигурност и изгода.

— Обсъждал ли е това с други кратистоси?

— Положението на естле Амитаче? А трябваше ли? Помисли, естлос. Тя от няколко години практически непрекъснато пребивава в короната на Златния, живее под негов надзор.

Стратегосът почука с ножа по чинията с оризов пастет, раз, два, три, четири, пет; поглеждаше замислено към външно невъзмутимата египтянка.

— Ако намекваш, че от самото начало това е бил планът на Илеа и Шулима съзнателно се е връщала в Александрия, за да служи като

гаранция за сигурност на кратистосите...

— А ти трябваше ли непременно да знаеш това? Не трябваше.

— Грещиш, грешите, това не беше планирано, Господарката предвиждаше настъпление чак след няколко десетки години.

— Тогава какво правиш тук?

— Тя е единствената ѝ дъщеря, единственото живо дете.

— Ненапразно я наричат Жестока. Впрочем какво можем да знаем ние за чувствата на кратистосите?

Бербелек тръсна глава.

— Чувствата на кратистосите... наистина би било по-добре, ако изобщо нямаша такива, както пише в поемите и пиесите. Уви, това не е истина.

Аурелиа реши, че в този момент естлос Бербелек има предвид Максим Рог, който беше приел морфата на Магьосника само от гняв и отчаяние след смъртта на жена си. Колко века вече отмъщава на света и хората? Кошмарът, деформиращ половината Азия и Европа, планини, реки, гори и градове, езици, религии и народи, плодящ в мрака на Урал безименни какоморфии на човеци и животни, е отражение на една много конкретна Форма. Само че стратегосът не беше прав: точно за това се пишеха най-много драми и балади — за Траура на Вдовеца. Аурелиа също беше виждала няколко улични представления по темата. Още Ксенофан е писал, че хората са създали боговете по свой образ и подобие.

На чаша вино (някакъв разводнен сироп от долината на Рона) разговорът за малко си върна първоначалната лекота на тона и темите, шегите и баналностите. Преди да се сбогуват обаче, стратегосът пак смени формата му.

— Може би все пак той изобщо още не е взел решение, няма мнение — каза, подавайки на естле Игнатиа запалена тутуница. — Хипатия ще изпрати ли войска срещу Сколиодои? Навуходоносор ще се присъедини ли към набега през звездните сфери? Сигурно като останалите чака най-напред да види в чия полза ще бъде победата. Само че какво ще прави, ако това са адинатосите?

— Не забравяй, естлос, че Навуходоносор си има Седемпръстия на източния фланг.

Бербелек издиша син дим и гърлено се разсмя.

— Това ли е цената? На южния фланг пък си има Сколиодои. И ще се пазари за своя шанс за оцеляване?

— Защо не? Египет заема ключова позиция: между Сколиодои, Седемпръстия и Магьосника, събира трите аури. А виж ти какво спазари с Вещицата!

Сега и двамата се разсмяха.

Аурелиа не разбираше за какво се смеят, затова за всеки случай мълчеше. Индийският племенник на естле Игнатиа пък изобщо нищо не разбираше и мълчеше по принцип.

— Дреболия, наистина дреболия! — продължаваше да се смее стратегосът. — Аурелиа, запиши. И така, каква е конкретната цена, естле?

— Смъртта на Магьосника — весело му намигна египтянката. — И падането на Вавилон.

— Уредено. Записа ли?

Аурелиа потупа с показалец слепоочието си.

— Да, естлос. Следващата седмица сме свободни. Още на Диес Меркури ще разрушиш Великата стена в Джун Гуо и край.

— Значи, се разбрахме! — зарадва се ашаканидката и стана от масата. — Колко е приятно да се преговаря със сюзерен, който не трябва да иска съгласието на господаря.

Бербелек целуна египтянката по китката и я изпрати до вратата. Хорърните отдадоха чест. Естле помаха с ветрилото. Индийският племенник се поклони тромаво.

След завръщането в салона Бербелек изхвърли фасата през илюминатора и плю след него.

— Или на стари години е оглупяла, или тук има някаква интрига, която още не виждам.

— Кой?

— Илеа, кой друг? Навуходоносор тъкмо си купи Месопотамия срещу живота на Шулима.

— Наистина ли смяташ да нападнеш Седемпръстия?

— Имам ли друг изход?

Аурелиа прекара ръка по голия си череп, в очите ѝ заподскачаха искри, черен дим заизлиза от ноздрите ѝ. Бербелек я погледна и смръщи вежди. Тя не сведе поглед.

— Ако Лакатойя умре в плен на Навуходоносор — каза тихо, — ще направиш всичко, за да избегнеш гнева на Господарката.

През илюминатора нахлуваше ослепителното слънце, очертавайки силуета на стратегоса и осветявайки лицето на Аурелиа; тя не замижа. Корабът трещеше и скърцаше, полюляваше се върху вълните, моряците подвикваха, дрънчеше веригата на лебедката, на мостика удариха втория нептун. Минута, две, три. Аурелиа гледаше нажежена естлос; знаеше, че сега той превърта мислено цифри като набожен питагореец.

— Май наистина твърде дълго си с мене.

Тя коленичи и целуна пръстена на подадената ѝ ръка.

— Кириос.

* * *

Ще убия Змията, ще я убия. Той се усмихна под мустак, минавайки покрай хорърните. Сега е моят звяр, няма да ми се изплъзне. Ще му кажа, че така или иначе, трябва да замина за Александрия. Не може да ми забрани. Няма да се досети, няма право да се досети. После ще ми благодари. Дори да не го направи, аз му дължа тази услуга. Имам дълг. Манат, Аллах, Ормузд, дарете ме със спокойствие и сила. Почука. Старият Порте го пусна вътре. Лунянката не беше при Бербелек. Заедно с капитана Ото Прюнц и Хайнемерле Трепт той се беше навел над отворени навигационни атласи. Трепт записваше нещо в пилотския си дневник, дори не погледна към нимрода. Той усети как дланите му се овлажняват от пот — но в тяхно присъствие това беше нормално.

— Естлос.

— Хайде, ела — кимна стратегосът.

Минаха под издадената част на кърмата. Вратите и прозорците бяха широко отворени, приглушен отблясък от залеза топлеше въздуха в каютата и когато двамата се спряха в прохода, сенките им нарушиха реда на светлината и полумрака. Някой извика на дулоса да запали лампите. Стратегосът трябваше да се наведе, за да не си удари главата, сянката му красиво се огъна.

— Отплаваме ли? — попита Ихмет, без да гледа Бербелек, а някъде в океаноса.

Прокара дясната си ръка по черния хердонски кафтан, приглаждайки невидимите гънки и избърсвайки потта.

— Още не, още няколко тура; те преговарят и помежду си и условията непрестанно се променят. Казал ли си на някого за Аурелиа?

— Не, естлос.

— Тази кампания в края на краищата е насочена срещу Сколиодои и неговите жители, знаеш това. Финансирани сме от Луната. Там пострадаха първи. Това пречи ли ти?

— Аа, значи, трябва да бъда откровен!

Стратегосът се засмя и го тупна по рамото.

Ихмет го погледна разсеяно.

— Сега нямаше да ми се правиш на сърдечен приятел, естлос, ако наистина искаше откровеността ми.

— А ти нямаше да се издадеш за Аурелиа, ако наистина искаше да ми навредиш. Казвай, нямам време.

— Пусни ме. Пътувах с тебе, защото го исках. Не ми плащаш, не съм ти се клел във вярност, не съм давал дума.

— Как да те пусна? Не ти плащам, не си ми се клел във вярност, не си давал дума. Заповядай, върви където желаш. Защо ми искаш разрешение?

— Ако си тръгна без обяснение...

— Но какво е всъщност обяснението ти? Компанията на Аурелиа ли ти омръзна?

Ихмет смръщи вежди, покашля се.

— Не искам да участвам в това. Смятам, че си станал жертва на интригата на Илеа, естлос. И това ще свърши зле за тебе.

— Интрига с цел...?

— Да отмъсти на враговете си. Може би да се върне на Земята.

— И ти сега ще ме зарежеш тъкмо в такава главоболна ситуация!
— засмя се стратегосът.

Нимродът оголи зъби, отметна глава, пръстите на ръцете му хищно се изкривиха, мускулите набъбнаха, ноздрите му се раздуха, той издаде гърлен прегракнал крясък.

— Насъскан! — Плю. — Насъскан!

Стратегос Бербелек го гледаше внимателно, стана изведнъж сериозен. Все още стоеше прегърбен под еркера, но сега изглеждаше, като да се е навел някак бащински загрижено над готовия да го нападне подивял персиец. Нищо че беше определено по-млад от нимрода.

— Още днес ли? — измърмори.

— Да!

— Къде?

— Ще се върна в Египет. Имам някои неуредени въпроси...

— Аха. — Стратегосът погледна към морето, червено от заревото на потъващото Слънце. На няколкостотин пуса от „Филип“ два галеона се полюшваха на вълните. Той кимна към тях. — „Брута“ на Меузулек се връща днес в Сали, там естлос Ануджабар ще те качи на първия кораб на Африканската компания за Александрия.

— Благодаря.

— Ела след десети нептун, ще ти дам писма за Алитеа, Шулима и Панатакис.

— Ще ги връча възможно най-бързо, естлос.

— Не се съмнявам.

За момент постояха мълчаливи; нямаше вече какво да си кажат. Бербелек машинално махна от кафтана на Ихмет парченце засъхнала смола. Огледа се за капитана и пилота, които го гледаха нетърпеливо. Махна им с ръка да почакаат още.

— През цялото време ме озадачаваше... — поде полугласно.

— Ммм?

— От самото начало, помниш ли, във Воденбург, в цирка... Още щом я видя и веднага си припомни Кримската клетва, и първата ти мисъл: да убия, да я убия.

— Кого?

— Ти си нимрод, знам, но не можеш така да се държиш във всички подобни ситуации. Добре, чувствал си се длъжен да ми благодариш. Но това пак не обяснява... Дълго мислих по този въпрос. Знаеш ли, че тя е участвала в черните олимпиади? Сто звяра. Даа. Ако изобщо можем да говорим за някакви закони на Формата между хората... хората и животните... Например в стадо диви кучета. Едно време отглеждах кучета, знаеше ли? В стадото кучета — може да бъдат няколко дузини, но пусни в него втори лидер и веднага ще разберат,

морфата ще се обърне срещу морфата, то е като с магнитите, няма начин да се избегне това притегляне и отблъскване. Просто не се търпят взаимно. Кратистос и кратистос, арес и арес, стратегос и стратегос. Нимрод и нимрод. Формата натрапва направо физическо отвращение. Помниш ли как ми реагира? От една дума, жест, поглед. Не го разбираш, но знаеш, че трябва да нападнеш пръв. Бил ли си някога на Кафтор?

— Често съм плавал до Кносос и Кидония.

— Там все още може да се намерят древни рисунки, бронзови статуетки, излъскани от времето и ръцете на десетки поколения вярващи. Образи на Илеа Потния как върви по тамошните хълмове, из тамошните гори, там е текла кръв заради нея. Вгледай се. И в най-грубите рисунки. Формата ще ти разкаже много.

— Със сигурност ще го направя, естлос.

Стратегосът се върна в каютата, изправи гръб и се протегна с шумно охкане.

— Как го каза веднъж, Ихмет? Какво ще правиш, когато вече не работиш? Ще практикуваш щастие?

— Такива намерения имах.

— Знаеш ли какво е щастие според Аристотел? Да се постъпва в хармония с природата, присъща на човека. Завиждам на хората, които добре познават своята природа. Надявам се, че ще бъдеш щастлив.

— Ще направя всичко за това, естлос.

— Е, хайде върви, върви вече. Писмата след десет, не забравяй. Ще ти дам лодка до „Брута“. Поздрави всички от мене. Сбогом.

Р ПРАВИЛАТА НА ЕКЗЕКУЦИЯТА

Първата линия на бегемотите се огъна под огъня от пиросидерите от външните окопи. Над Житните ями се развяваше щандартът на Ашавила, стогодишен арес от азиатските степи — летящият от там картеч разкъсваше туловищата на бегемотите, смазвайки костите им и разкъсвайки черните сърца. Очите на всички — без Аурелиа — сълзяха обилно от пиросовия дим, стелец се над подстъпите към Коленица; сиви кълба закриваха стените на крепостта.

На коленицкото минаре се беше настанил нимрод с далекобоен кераунет и докато „Облаколом“ не разруши джамията, московският ловец успя да свали стотина и повече вистулци, в това число трима ездачи на бегемоти. Тогава един от морфезооните излезе от контрол и избяга от престрелката на север, отвъд реката. Селяните от околността разказваха после за беснеещия из местността звяр, сякаш дошъл от ада, който прегазвал селца и гори. Аурелиа помоли стратегоса за разрешение да се включи в отряда, изпратен за укротяване или убийство на бегемота. Йероним Бербелек ѝ отказа. Тя заяви на всеослушание, че все едно, няма да я спре да участва в битката. Той сви рамене, дори не вдигна очи от хердонския си оптикум. Ашавила тъкмо беше излязъл от окопите зад пожарищата на Житните ями и налетя към вратите на Коленица, пробивайки си път с оцелелите си двайсетина войници към върха на хълма, към крепостния ров; разкъсаният от картечния град от гвоздеи и камъни щандарт на ареса — парцал на сиво-зелени ивици — плющеше в утринния вятър, като ту изчезваше, ту пак се появяваше от прахоляка на битката и пиросовия дим.

Йероним Бербелек вдигна дясната си ръка.

— Сега! Напред!

Изсвириха двоен сигнал. Аурелиа си запуши ушите, тъпанчетата ѝ се пукаха от пронизителния стон на тръбата: тръбачът беше точно под върха на хълма, където беше разположен оптикумът на стратегоса. Аурелиа и без бинокъл обхващаше с поглед от мястото си почти

цялото поле, тоест онази негова част, която не беше закрыта от града. Виждаше движенията на отрядите като местене на пешки по стратегическа карта, линиите на окопите и защитните ровове като успореден орнамент върху зеления барелеф (пролетта по традиция беше потопила Вистулия в сочна зеленина дори тук, на земите, изключени от съприкосновението със Святовидовия антос). Трети ден наблюдаваше битката от там, от гледната точка на стратегоса, и се чувстваше почти като стратегос. Ето и сега: знаеше откъде и накъде по сигнала ще нападне мазовийската кавалерия, още преди петдесетте конници да излязат на слънце от сянката на горичката на запад.

Разтегналите се в две редици бегемоти послушно отстъпиха встрани. (Имаха само четиринайсет от тези морфезоони, естлос Бербелек не успя да наеме повече от южните гарнизони, освен това един загина, а един избяга.) Кавалерията изскочи иззад линията на гърбатите чудовища, изкачи в галоп коленишкия склон, мина през напуснатите окопи и ето я вече в гърба на Ашавиловата групичка. Огънят от пиросидерите откъм крепостните стени се пренесе върху конниците, но повечето куршуми не улучваха и атаката не намали темпото си, не обърка посоката (нямаше право!) и се стовари върху отварящите се градски порти, преди да се затворят зад хората на степния арес.

Бегемотите също не останаха бездейни: след като пропуснаха конете, изобщо не се отдръпнаха, ами — тръбата призоваваше: Напред! Напред! — достопочтено се потътриха след тях; а зад бегемотите нахлу пехотата, вдигната от по-долните окопи. Щурмът заля хълма като тройна океаносова вълна, всяка следваща по-бавна, но и по-голяма от предишната. Аурелиа наблюдаваше всичко това, неволно прехапала устни и стиснала юмруци, опряна на насипа откъм северната част на хълма. Събраните там офицери и пратеници подвикваха на вистулски, московски, галски и гръцки и гърлено се смееха. Над яката на кожената курта на лунянката изскачаха отделни искри. Само стратегосът стоеше неподвижен и мълчалив при масивния оптикум.

И за втори път вдигна дясната си ръка.

— Сега! Като един!

Аурелиа успя да си запуши ушите. Песента на тръбата се носеше над бойното поле. Очакващите сигнала щурмови отряди изскачиха от

окопите със стълби, въжета и куки и от всички страни се понесоха към крепостните стени на Коленица. Дори Аурелиа, все пак вече свикнала с морфата на Бербелек, беше изумена от съгласуваните действия на войниците. Те стигнаха до крепостния ров почти едновременно.

Стрелбата от кераунетите и пиросидерите от по-далечните окопи се засили, за да прикрива нападащите; защитниците на града отвърнаха отгоре подобаващо. Но дори тази канонада, гласът на тръбата и виковете на войниците не заглушиха рева на бегемотите. Обсадните зверове, под чиито стъпки земята се тресеше, стигнаха до рова; тук един от тях рухна и се търколи в калната вода. Останалите бегемоти тържествено настъпваха напред, въпреки раздраните си хълбоци и одраните до кост чела, без да обръщат внимание на потоците черна кръв, белязващи всяка тяхна крачка, въпреки непрекъснатия обстрел, който откъсваше от тях димящи в утринния хлад парчета тъмно месо. Ездачите на бегемотите се криеха на гърбовете им зад железни щитове и дърпаха юздите през сбруята от железни вериги.

Разбира се, кавалерията не можеше да превзема градове и да води улични боеве, задачата ѝ беше само навреме да стигне до портите и да ги овладее. Щом пристигна първият бегемот, тя се оттегли по насипа и препусна по безопасния път между окопите. От изстрелите, които я сподиряха в гръб, паднаха още няколко ездачи и животни.

В това време бегемотът трошеше портата на трески. Отгоре изляха върху гърба му врящо олио. Стъпкал останалото от металните прегради, той с рев се понесе навътре в града, мъкнейки подире си знаме огън и дим; така се загуби от погледите на обсаждащите.

Ето вече настъпваха следващите зверове, подире им тежката пехота с пилозъбите, секатовниците и вълчите човекоядни морфезоони на вериги, с двама армейски ареса в редиците. По техните щандарти от зъберите стреляха най-яростно, но пък благодарение на тези високо вдигнати знамена атакуващите вървяха бързо и уверено и като широк поток се вливаха през градските порти.

Ббаах! — всички на хълма подскочиха. За втори път се обади построеният през нощта в близката горичка катапулт, голяма тромава машина от дървесина и въжета, вдигана и спускана няколко пъти за час. Тя мятеше над Коленица приготвени от Антидектес Александриец огромни бурета с алхимически пиросови смеси, които в движение се

разпадаха в небето над града и изливаха смрадлив дъжд над покривите и улиците. От три опита веднъж тази гадост се запалваше и тогава от лазура течеше истински ад. Една десета от града вече гореше; и повече ще пламне.

Аурелиа очакваше фонтани от пламъци — този път напразно. Ех, ако с това можеха да се заемат лунните меканици, ако имаше поне един триплет хипирои...! Тя си спомни за редиците катапулти върху маховиците на перпетуа-мобиля от блестяща ураноиза, които се самозареждаха ежеминутно; за хвърляните от небето по враговете пиркавици, след които остават само черни кратери и горещо стъкло; за Ездачите на огъня, които за няколко мига биха сравнили този град със земята...

— Ще се предадат! Предават се! — въодушевяваше се зад гърба ѝ капитан Полянски. Естлос Лудевиг Полянски беше изпратен от краля на Вистулия, за да „надзирава начинанията на стратегос Бербелек-от-Острог и да вземе в опека поверената на стратегоса войска“. В действителност не надзираваше нищо и не беше поел опека над никого: още от първата си среща с Бербелек го следваше послушно като куче, жадно за похвали. — Виждате ли какво става там? Влязохме ли? Развяха ли бялото знаме?

Той минаваше хаотично от вистулски на гръцки и Аурелиа разбираше всяко второ негово възклицание.

Стратегосът отдели око от окуляра, изправи се и се протегна.

— Отбой — рече на гръцки заради Олаф Опетнения и Хасер Обол, исмаилит. — Приберете отрядите от там. Върнете бегемотите. Пехотата остава при портите, осигуряваме входа и южната стена. Огън по четвърта и пета кула. Почивка, ранените, доклад; офицерите при мене по пладне.

— Ама... — възмути се естлос Полянски.

— Да не мислиш, че Крипер не е подготвил втора отбранителна линия вътре? Толкова ум поне е наследил от Слънчицето. Всеки ден, всеки час са нова надежда за подкрепления. Спряха, оттегли ги, но вълната се връща. Погледни. Газят се един друг. Вече не са толкова устремени. Искам рапорт как изглеждат от земята тези вътрешни укрепления. И вестоносец веднага щом съзрете „Облаколом“. Порте, кахва.

— Веднага, господарю.

Слязоха към шатрите. Тази на стратегоса нито беше по-голяма от останалите, нито беше в центъра на лагера, всъщност беше разположена в задната част. Газеха в кал, всяка нощ падаха обилни дъждове (това много помагаше на защитниците и нищо чудно да беше тяхно дело). Преди да влязат в шатрата на Бербелек, остъргваха югрите от буците глина и стъпкана трева, за тази цел в земята бяха вкопани дъсчици с остри ръбове. Само Аурелиа ходеше боса.

За седем души тази шатра беше определено възмалка; трябваше веднага да насядат. Само старият Порте остана прав, суетеше се около печицата. Оставиха платницето полуотворено. Отпред застана на стража висок хорърен в пълно въглеродно снаряжение, със секатовница през рамото.

За съжаление, това беше само един от едва десетимата войници на Хорър, останали в момента на разположение на Йероним Бербелек.

Хасер Обол, хилядник от византийския Хорър, проследи погледа на Аурелиа.

— Днес или утре — каза. — Така или иначе, вече плаваме към Данциг.

Войската на Обол беше предварително платена и теоретично от началото на годината се намираще под командването на Бербелек. Най-напред обаче трябваше да бъде дислоцирана на бойното поле. Дотогава със стратегоса беше само хегемонът Хасер с десетина хорърни, повече символично, отколкото като военна помощ. Неговата шатра беше до Бербелековата. Над конуса от тъмно платно се развяваше щандартът на Хорър: червен юмрук в черно зъбчато колело на бял фон. Намерението на стратегоса беше той да накара Крипер Чуждибрат да се замисли. Явно беше успяло, щом Чуждибрат бързо-бързо беше поискал подкрепления.

Естлос Бербелек седна в ъгъла, разкопча кируфата и кръстоса крака. Аурелиа се чудеше откъде е тази любов на стратегоса към африканските одежди. Слугата му подаде чаша гореща кахва. Бербелек, без да му мигне окото, пиеше парещата течност.

Еднооката Яна-от-Гнезно, заместница на Бербелек от времето, когато той беше един от полевите маршали на Вистулия, възбудено чертаеше по картите, разтворени върху сандъка, който тя най-напред си премести с ритник до нестабилната масичка. Яна се струваше на Аурелиа по-стара дори от Порте. Черна превръзка пресичаше косо

разораното ѝ от бръчки лице, закривайки лявата очна кухина, през посивелите коси, сплетени на дълга плитка. Беше се присъединила към стратегоса веднага след изтичането на договора ѝ в армията на Казимир IV, тоест миналото лято, след първите набези на Бербелек към предните гарнизони на Москва. Оттогава беше на издръжка на Луната. И което беше по-важно, си даваше сметка за това, за разлика от повечето хора на Йероним. Не правеше впечатление на особено засегната от този факт и все пак още от първата среща с Аурелиа се отнасяше подчертано неприязнено към нея. През тази половин година двете не бяха си разменили повече от няколко изречения. Аурелиа беше любопитна да узнае откъде е раната на Яна — и мигар не е могла да плати на някой текнитес на тяло, но не смееше да я попита. Може би пък наистина вистулката да изпаднаше вече в старчески маразъм.

— Знам, че Слънчицето стои с половината от Трети уяд на линията Бужна — мърмореше Яна на себе си ли, или на естлос Бербелек, който току я поглеждаше над ръба на чашата с кахва. — Поблизо са гарнизоните в Колно, Чертиче и Нижви, но те няма да мръднат от там, имат заповед да си седят на задниците и да пазят своите земи. Остават Трепей и Третия. Да предположим, че Чуждibrат им е пратил тревожен призив още когато пресякохме границата... Като сложим дъждовете... Четири дни.

— Но само кавалерията ли имаш предвид? — поиска да се увери Олаф.

— Да, конницата на Трепей може да цъфне още след четири дни. Втората кавалерийска полустотня с Йобало, която ти изпрати отвъд реката — обърна се тя към стратегоса, — унищожава все по-активното им разузнаване, групи от по дузина конници вече. Засега са само редовни патрули, но всеки момент някой може да изпрати тук още по-голяма. Пфуй, ако бях на мястото на Трепей, отдавна да съм пратила един, ей така, от родителска загриженост. Колко вече пленихме — десетима съгледвачи? И слепец би ги видял. Във всеки случай аз със сигурност.

— Йобало има заповед да отстъпи.

Естлос Бербелек сърбаше бавно кахвата.

— Йобало няма да си играе на иди ми — дойди ми. Познаваш кавалеристите. Впрочем може пък вече да няма шансове.

Чугунената печка излъчваше горещи вълни, Аурелиа подсъзнателно все обръщаше лице натам. Порте ѝ се ухили широко, оголвайки жълти зъби. Запарваше едновременно кафе, пажуба, добавяйки към всяка напитка разни екзотични подправки, които НИБ редовно му доставяше в тенекиени кутии с герба на Търговската къща. Скоро шатрата се изпълни със смесица от остри миризми, чак хорърният надникна вътре.

Пажубата беше за капитан Полянски. Напоследък беше станала много модна в Средна Европа (което естлос Бербелек използва като пореден аргумент, за да докаже аретесовото влияние на Магъосника).

— Всъщност аз вече трябва да ви напусна... — Полянски потърка озадачено носа си. — Рог би си направил от моето присъствие тук изводи, които...

— Да, да — прекъсна го Яна, — всички знаем: авантюрата на жадния за мъст стратегос, частната конница на Йероним Бербелек, в случай на поражение Казимир и Святовид си измиват ръцете.

— Че какво? — възмути се Полянски. — А може би той ще остане, за да свидетелства пред Трепей за Тор?

И посочи Олаф Опетнения.

Плъхът на кратистоса на Норд сви рамене.

— Тор от години води открита война с Магъосника. Няма какво да крие. На драго сърце ще посрещнем стратегос Бербелек на северния фронт.

— Да бе, води война! Рог никога не е тръгвал с войска към Норд, само по празниците се поступват на границата и си пращат корсари по корабите.

— Я се успокойте! — кресна стратегосът. — Че ей сега всички ви ще изгоня! Не победихме, но не сме и загубили... още. През нощта ще командвам настъпление, ще подсилим бегемотите с пиросидерите и ще влезем навътре в града. Само дано Крипер не е спретнал там някакви чудеса. Кога ще докладва Бартош?

— Аз ще дойда с тебе, кириос — обади се Аурелиа. — Щом искаш лично да командваш атаката... ще дойда с тебе.

— Не знам дали идеята е добра, така да рискуваш, естлос — каза Олаф и внимателно сложи на коляното си чашата с те.

— Настъпление под плътната морфа на стратегос, в това още има шанс — заяви Бербелек. — Без допълнително подкрепление... не

виждам надежда за бърз прелом.

Аурелиа клатеше глава. Димът на потискания гняв започна да дразни гърлото ѝ.

— Целият Византийски хорър ще доплава тук най-късно след две седмици, а първата стотица може да цъфне всеки момент. Не разбирам, кириос. Това е глупаво. Магьосника няма да избяга, адинатосите няма да избягат. Почакай.

— Ако не превземем града в следващите три дни, ще трябва да отстъпим — каза стратегос Бербелек, след като остави празната чаша и бръкна в джоба на кируфата за тутуницера. — Вземи и прочети учебниците по военно дело какво казват за обсадите. Съотношението на силите трябва да бъде най-малко три към едно в полза на обсаждащите, всъщност се препоръчва десет към едно. А при нас какво е? Едно към две или три. Имам осем добри пиросидери, дузина бегемоти, малко повече от сто кавалеристи и петстотин редовна пехота, още петстотин набързо приготвени доброволци, които на практика само лежат в окопите, гърмят с кераунети, изяждат запасите и провокират свади. А Крипер Чуждибрат си седи в Коленица с батальон хиляда и петстотин бойци от Трети уяд; там е вече почти седем години, прекрасно се е укрепил, беше готов, нали фронтната линия беше на двайсет и повече стадия западно от Коленица. Истински успех е, че изобщо успяхме да го обкръжим в редовна обсада. Какво е тази моя атака? Лудост. Самоубийство. Краен риск. Е, може би, ако имах предател там вътре, тотална изненада и отворени порти... Но така? А на него му е достатъчно да чака подкрепления.

— Тогава защо...?

— Защото трябва да удържа тази победа. Знаеш ли какво ще пишат всички вестници в Европа, когато Йероним Бербелек отнеме Коленица от Магьосника?

— Значи, цялата тази битка е заради вестникарските заглавия...?

— За това, което те отразяват.

— Трябваше да почакаш Хорър, кириос — повтори тя.

— Не. Онзи вече знае, че съм тръгнал срещу него. Въпреки всичко сега можах да пресека фронта и да обсадя Коленица; още малко и щях да бъда принуден най-напред да спечеля редовна война, за да мога изобщо да припаря до стените на града. Има си подходящо време за всичко и точно сега се отвори такова време — сега мога да изградя

Форма на победата, която ще ме понесе сама нататък като ефирен епицикъл. Година по-рано или година по-късно щеше да бъде твърде рано или твърде късно, щях да удрям глава в стената.

— Това си е особено умение, нещо като мореплаването — измърмори ейдолосът на Тор. — Да уловиш в платната вятъра на Историята, когато духа в твоята посока.

— А на кои умения прилича — заскърца Яна — умението, позволяващо винаги така да се обръщаш, че да не останеш издухан от Историята?

Разменил две думи със стражата, в шатрата влезе изкалян вестоносец с доклад за сражението. Козирува на стратегоса и почна да бълва поток от развален гръцки с цифри, имена и описания на позиции. Аурелиа махна с ръка и излезе пред шатрата. След малко при нея дойде Олаф Опетнения; все още държеше чашата с димящ те.

Аурелиа погледна под око нордлинга.

— И какво ще каже Тор?

— Тор няма да каже нищо. Тор само ще удари с юмрук по масата.

— И?

— Как мислиш, защо дойдох тук с вас?

— За да докладваш на Тор струва ли си да заложи на Йероним Бербелек. Ще превземе ли Коленица и как ще го направи, и какво би си помислил Тор.

— Това също.

Тя смръщи вежди. Какво се опитваше да й внуши? Ако това наистина беше някаква тайна на кратистоса, Олаф нямаше съзнателно да я насочва към нея. Нали знае, че ще предаде всичко на стратегоса? Значи, лъже. Но как в действителност звучи тази лъжа?

— Боят ли се вече от него?

— Ако наистина е способен да победи Магьосника... помисли. Илеа може и да не се върне, той обаче ще остане тук. И от чии земи ще пожелае да си вземе за свое владение?

Аурелиа гледаше плъха откровено недоверчиво.

— Вече се боят от него!

— Той иска да убие кратистоса, нали? В такъв случай, естествено, са се разтревожили.

— О, Майко! Не вярвам. И какво, ще го оставят на произвола на Магьосника?

— Не, защо, Вдовеца наистина е най-голямата заплаха, той и Изкривяването трябва да бъдат премахнати. Обаче после?

— Стратегосът ще трябва да се изправи срещу Мощта на адинатосите, не се знае дали изобщо ще се върне, ще се върне ли като Бербелек. Най-вероятно това е самоубийствена мисия.

— Ето, сама виждаш. А тук вече ще има огромна власт, огромна слава и знаменито име. Защо да зарязва всичко това — заради една почти сигурна смърт? Човекът не познава такава мотивация.

Аурелиа вече открито зяпаше Олаф, от полуотворената уста излизаха облаци гореща пара.

— От какво всъщност се опитваш да предпазиш стратегоса? Какво иска Тор от него?

Той сви рамене, сведе очи към вътрешността на чашата.

— Нищо, нищо, просто си помислих.

Без дума повече тя заряза ейдолоса на Тор пред шатрата на Бербелек.

Нейната шатра се намиреше в другия край на лагера (по настояване на естлос Йероним). Вървеше бързо, гледайки в краката си, да не се подхлъзне в калта. А в кал тънеше всичко: оръжието, шатрите, животните, хората.

Смяташе, че на Земята ще я изненада например студът, буйната — древна в реликтите на телеологията си — флора и фауна, всички тези видими и невидими забележителности от хилядолетната история на човека и десетките хиляди години история на живота — от което Луната беше лишена; че ще я изненадат богатството и мощта на ниските първоелементи, че ще ѝ се наложи да се сражава с непрекъснатия напор на хидора; накрая, че ще я изненадат земяните, хора с толкова разнородни морфи. И наистина я изненадаха — всъщност след тези две години не можа да свикне с нещо друго: с хаоса. С панаира, бъркотията, дисхармонията, вездесъщото безредие, небрежността, нехайството, странното непостоянство и недълговечност. Тя се чувстваше лично засегната от всичко това.

И сега, докато вървеше през лагера на вистулските войски, едва сдържаше гримасата на презрение и отвращение. И това ми било образец на войнишка дисциплина! Морфата на могъщ стратегос! Как

ли би изглеждала тогава земната армия, оставена на самотек, в морфата на демокрацията или друго извращение на властта? Обратната страна на тази мисъл изглеждаше така: на какви ли чудеса би била способна армия, сама подвластна на Хармонията, лунна армия — ако плюс това бъде подчинена на Формата на стратегос Бербелек? Нямахше сила, която да попречи на Аурелиа да участва в Ефирната битка!

Срещнатите войници учтиво ѝ отдаваха чест; дори медиците от лазарета се покланяха. (В лазарета тъкмо внасяха ранените и умиращите от сутрешната атака.) Всички познаваха Аурелиа Скра като демиургос на Огъня и приближена на стратегоса, а екзотичният ѝ вид и деморфираните вежди бяха достатъчни да ѝ осигурят тук, във Вистулия, името на маг.

Само Антидектес Александриец знаеше истината.

— Я ела за малко! — повика я старият софистес от своята кола.

Тя зави неохотно.

— Какво има?

Той махна с ръка над главата ѝ, към коленицкия хълм.

— Нова рецепта. Тъглови цефери, призмена нумерология. Виж как се пренася пожарът въпреки дъждовете. До утре целият град ще изгори.

Тя се обърна към Коленица. По неравната линия на стените на фона на бледия лазур пълзяха тлъстите червеи на дима и пепелта, които още силният вятър бързо разгаряше и разносяше.

— Досега успяваха да гасят — измърмори тя. — Носи се слух, че имат вътрешен някакъв демиургос на облаци.

— Не е там работата. Все по-открито се говори за подкрепленията на Трепей, да не мислиш, че не съм чул? Имам хора — кимна към своите дулоси и прислужници, двама от тях бяха вистулски цигани, — които разбират тукашния език. Нека дойде един сух ден. Знаеш ли колко отдалече се виждат в небето пушеците от горящия град?

— И почна да се боиш, а? — Аурелиа плю, калта в краката ѝ тихо засъска. — Хорър всеки момент ще пристигне.

— А ако не пристигне?

— През нощта стратегосът ще поведе генералния щурм.

— Прекрасно! С моя късмет още в първата минута ще отнеса някой рикошет. И кой тогава ще ми осигури безопасен полет до —

знаеш къде — кой?

— Да не би пък аз? — взмути се лунянката.

— Не почиташ клетвата на господаря си?

Антидектес чак замаха с мършавите си ръце. Беше по-висок от Аурелиа и както беше на стъпалата на шатрата си, се извисяваше над нея с два пуса. Момичето трябваше да вири глава. Само да махне още веднъж, каза си, и ще му опуша лапите.

Споразумението между Бербелек и Антидектес от самото начало не ѝ харесваше. Стратегосът имаше нужда от египтянина главно за да убеди плъховете на колебаещите се кратистоси, че именно Магъосника стои зад Изкривяването и адинатосите в небесните сфери. Аурелиа продължаваше да се съмнява дали софистесът говори това напълно убедено, или му е платено да лъже — в такъв случай прекрасно беше приел формата на лъжата. Така или иначе, цената беше закарването на Луната и свободен достъп до библиотеките в Четвъртия лабиринт. Естлос Бербелек му беше дал дума. Разбира се, мъртвият естлос Бербелек няма да я спази — но все пак на Антидектес оставаше Аурелиа Скра, лунянката, която все някак ще трябва да се върне в родината си...

— Слушай — поде тя, поела си дълбоко дъх, за да угаси вътрешния огън, — стратегосът е жив и ще бъде жив, а ако ти почнеш да разпространяваш такива пораженчески...

Спря, защото забеляза, че софистесът вече не я слуша. Зяпаше в някаква точка над главата ѝ — не Коленица, нещо още по-високо, над града и вляво от него. Тя се обърна.

От северозапад, над тъмнозеления масив на гората летеше копие от тъмночервен камък. Аурелиа присви очи. Успоредно над камъка се простираше черното вретено на аеростата, сребърни мълнии играеха около него като трънен орнамент. Над носовия купол на минарето се пъчеше еднорък ангел, белите бинтове на крилата му се развяваха от вятъра, утринното слънце проблясваше в кристалната коса в ръката му. Спускайки се, „Облаколом“ описваше широка дъга, за да не попадне в обсега на пиросидерите от Коленица.

Аурелиа се озъби на Антидектес в нещо като гореща усмивка. Нямаше нужда да говори, войниците бяха видели кораба и оживено викаха. Вистулците наизлизаха от шатрите, навириха глави към небето. Дори тръбата се обади. Аурелиа не познаваше този сигнал.

Коленицките картечари спряха за момент обстрела, и без това символичен.

Оронейгесовият аеростат се спусна в полето зад главния лагер на вистулските войски. Увисна на трийсетина пуса над повърхността. Вятърът го люшкеше и той се мъчеше да запази стабилност. Екипажът хвърляше котвените вериги. Войниците се разтърчаха да вбият в земята железни колове. Аурелиа ги последва; видя, че натам тичат и хора от шатрите на стратегоса и хегемона Хасер Обол.

В това време по въжетата, спуснати от вертикалната кула на „Облаколом“, заслizaха дузини мъже и жени във въглеродните доспехи на Хорър.

* * *

Да ѝ строша врата, да ѝ откъсна главата, както бих направил с отровна змия. Нимродът въртеше из главата си нимродски мисли. Ще убия Змията, ще я убия. Над главата му прелетя пъстра птица, градината на резиденцията на Йероним Бербелек припомни на Зайдар с приятните си за ухото звуци какофоничните мелодии на истински дивата природа. Ихмет ненавиждаше парковете, градините, градските езера и подвижните менажерии. Вратите на имението и стражите се скриха зад завоя на алеята. Той оголи зъби. Да хапя и да хапя, хапя, хапя! Слънцето се изкачи високо над Александрия, той примижа с дясното око; лявото беше в безопасност в сянката. Неволно ускори крачки. Знаеше, че тя е тук, братовчедът на Анеис Панатакис му беше съобщил.

„Хипотамия“ влезе във вътрешното пристанище на Александрия на седми мартиус с два дни закъснение заради силните пролетни бури (Ороней пак обръщаше ветрове срещу ветрове, сблъскваше облаци с облаци, Кралят на бурите си поемаше дълбоко дъх). Зайдар нае виктика от пристанището и най-напред се отправи към складовете на факторията на Анеис Панатакис. През последните години те се бяха разраснали до размери, сравними с размерите на складовете на Африканската компания. Магазии на Панатакис имаше по всички крайбрежия, сега през неговите ръце минаваше лъвската част от търговския обмен между Хердон и Северна Африка, както и Западна

Азия. Старият Анеис все така ръководеше делото от своята канторка без прозорци в задната част на най-стария склад. Но заради ранния час и факта, че беше някакъв кристиянски празник (а Панатакис се беше оказал кристиянин), Ихмет не го намери там. Затова остави в кантората писмата от Бербелек до него и всички останали александрийски адресати, без естле Амитаче и естле Алитеа Латек. Хората на Панатакис щяха най-бързо да ги доставят. След това даде на виктикаря адреса на Бербелековата резиденция.

Докато пътуваше насам — първо с „Брута“, после с „Хипотамия“ на Африканската компания, има време да обмисли всичко. Противно на очакванията, много рядко се случва човек наистина да се замисли над формата на живота си, гледа на него като на нещо цялостно — като на статуя: има глава и крака, но означава нещо едва когато е възприеман цялостно — и го оценява хладнокръвно, съзнателно избира как да изглежда животът му завършено. Може би това в крайна сметка отличава аристократите от простолюдието и дулосите? Право казва Провега: „Робът по това прилича на животното, че не е господар на Формата си; аристократът по това прилича на боговете, че сам я определя, той и никой друг“. Имаше ли право Ихмет Зайдар да се нарече аристократ? Той не си правеше илюзии за това: никога дори не беше правил опит да победи природата си на нимрод, вървеше през живота от една ловна възбуда към друга; някак непълен и осакатен, когато нямаше дивеч, върху който да се съсредоточи и спрямо който да ориентира дните и нощите си. Винаги обаче — такъв се виждаше, загледан в пенливите вълни на Средиземно море — винаги дивеча избираше той, не друг, и негов беше Ловът. Докато не пропадна в морфата на Йероним Бербелек. И вече не беше сигурен в нито един свой избор, инстинкт и държание. Статуята губеше симетрията и равновесието си, накланяше се опасно на една страна. Той виждаше промяната дори само в сравняването на спомена за своите намерения. Преди три години, когато престана да плава на океанските параходи, пътеката на бъдещия му живот беше права и ясна. Имаше достатъчно пари, можеше да прекара тези последни няколко десетилетия на каквото искаше лов, където искаше. И всъщност никога не взе конкретно решение да се откаже от този план и вместо него да се постави на разположение на естлос Бербелек, на заповедите му. Впрочем това изглежда точно така при почти всички хора. От ден на

ден, от месец на месец, от година на година, от Форма до Форма, натрапвани след смесване на външни Форми, чужди... Но може би ще дойде такъв момент на стари години или дори на смъртното ложе, когато, поглеждайки назад, ще видим завършения вид на нашия живот, и тази фигура чак тогава ще ни изненада: ама че грозотия, ама че цапаница, смесица от хаос и случайности, без смисъл, без цел, без значение, без красота.

Ихмет не се заблуждаваше, че сам може да постигне някаква необикновена хармония и калокагатия. Но понеже вече беше по-близо до края, нежели в началото, можеше да назове досегашния образ и поне да се старае да спазва някаква последователност. Последователност — ето първото изискване на всеки лов и първата черта на всеки нимрод. Не агресия, не диващина, не насилие — те повече подобават на един арес. А нимродът трябва да не напуска веднъж избрания път на лова често години наред. Дивечът, определен веднъж за жертва, не може да се зареже наред преследването; това е *немислимо*. В този смисъл той наистина е роб на своята природа. Може да се каже, че е най-верен на жертвите си. Не предаде естле Амитаचे нито за миг, от първата им среща във воденбургския цирк. Дали стратегосът беше имал нещо общо с това? Зайдар искрено се съмняваше. Кръвта кипеше във вените му, това беше гласът на кръвта. Ще я убие, ще убие Змията.

Имението на естлос Йероним Бербелек се намираше на двайсетина стадия източно от южния край на Пелусийския мост, в самия край на квартала с дворците на александрийските аристократи Парсеиди. Парсеидите се простираха край бреговете на Мареотското езеро почти на една трета от дължината им. По-нататък на юг вече започваше Горна Александрия, исмаилитските, негърските, циганските, пергамските, индийските и джунгуоските квартали. Имението и домът на Бербелек се криеха от тяхната врява и миризми в гъстата зеленина на краймареотските паркове. Тук цените на терените бяха много високи, а понеже решаваща за престижа беше големината на градината, по-голямата част от дома на стратегоса беше построена върху оронейгесови основи, сиреч във въздуха, над лазурните води на езерото. Зайдар беше ходил там вече два пъти. При първото му посещение сградата още не беше достроена, градината не доморфирана, а високата ограда не довършена. Но оттогава беше

изминала година и вилата беше сред най-изисканите. Самият Бербелек беше успял да поживее в нея някъде общо около месец. Със сигурност обаче не без значение за сегашния ѝ вид имаше фактът, че в нея живееше постоянно естле Шулима Амитаचे.

Зайдар завари Парсеидите изключително добре пазени. Почти като във военно време по улиците се разхождаха конни (зебри и еднорози) патрули, а край вратите и по дължината на стените, живия плет и оградите Хипатия беше поставила собствени постове; на граничните кръстовища стояха Крокодилите на Навуходоносор. От моста нимродът забеляза също военни лодки да кръжат по източните заливи на езерото. Но мамелюците на Бербелек го познаха и това беше достатъчно за гвардейците на Хипатия. Той предупреди пазачите за скорошното идване на пристанищните дулоси с багажите му, плати на виктикаря и прекрачи прага на имението.

Вилата беше ниска, едноетажна, покривите ѝ отначало се криеха в зеленината. Чак когато Ихмет зави два пъти и излезе пред оборите, видя фронтоната на сградата, по-скоро по-ниската ѝ, наземната част, „долната челюст“ и мраморната котва на брега на Мареот. От тази основа към езерото се надвесваха дъги от напечен от слънцето камък, скритите под тях стълбища водеха към обширни коридори и салони, разположени върху блокове червен оронейгес над водите на залива, обрасъл с тръстика и цъфтящи хелофити. Някои от тези салони, както си спомни Зайдар, имаха подове от дебело воденбургско стъкло, в други пък нарочно бяха оставени тесни процепи и овални отвори, а „мазетата“ на вилата стигаха досами топлите вълни и цялата тази въздушно-наземно-водна архитектура...

— Ти се върна!

— Здравей, здравей, наша черна Артемидо!

Двамата се прегърнаха. Зуейя отстъпи крачка назад, за да разгледа Ихмет по-добре.

— Още миришеш на море. И тая брада — би могъл най-сетне да се обръснеш!

— Няма да се позная в огледалото.

— О-хо! А тези блеснали очи — някой нов лов, а — я кажи — какво отстреля?

— Е де, нима господарката ти позволява така да нападаш гостите? На стария човек може да му се пръсне сърцето. Чакай сега аз

да те огледам. С всяка година по-млада и по-страшна. А какво си направила с косата си?

— Седемдесет и седем плитчици. Домашният дулос ми ги плете. Тази форма я донесоха хуратите. Тазгодишна е. Не ти ли харесва?

— Я се обърни.

— Опитах се да навия естле Амитаче. Естле Латек я склони този нейният...

Тя се строполи с прекършен врат. За по-сигурно нимродът я ритна леко по слепоочието, черепът се пукна като кокосов орех, соковете изтекоха.

Още веднъж се огледа — никой не се виждаше, нищо не помръдваше в прозорците на двореца, никой не пресичаше двора. От оборите се чуват приглушени гласове, цвилене на обезпокоени коне (подушиха кръвта?), но вратите са затворени. Подхвана трупа под мишниците и го завлече в близките храсти. Върна се, засипа с пясък червеното петно. Огледа обущата и крачолите си — чисти, за трети път обходи с поглед наоколо. Никого, нищо, никой.

В надвисналия над брега на езерото централен вестибюл срещна сенешала на дома. Той повика слуга да заведе Зайдар при естле Амитаче. Тръгнаха по широките светли коридори, изпълнени с мирисите и звуците от езерото. Дребните късчета от подовата и стенната мозайка проблясваха ослепително; прозорците бяха широко отворени, през тях нахлуваха на златни вълни африканският въздух, жега и ангелско сияние. Ихмет се подмладяваше с всяка крачка. По-лек, по-бърз, по-силен, по-малко смъртен.

Завариха естле Шулима Амитаче в надводния перистил, чиито четири все по-дълги тераси слизаха до самата вода; на най-високата излизаха над дузина врати на задните дворцови зали. Хидорови дървета, морфирани от папрати, смокини и палми, заобикаляха перистила, част от тях бяха вече толкова високи, че сенките им напълно скриваха мрамора. Между дърветата се мяркаха ибиси и фламинго.

Естле Амитаче седеше до маса от хевоево дърво на втората тераса вдясно. Беше се навела и пишеше нещо, видимо увлечена, нимродът видя само загорелия ѝ гръб и разпуснатата златна коса. На коленете ѝ, върху белия лен на дългата рокля, бе положила глава млада лъвица. Шулима я галеше механично с лявата си ръка.

— Естле... — обади се слугата.

Нимродът вби тилната му кост в мозъка.

Хвърли се към лунянката. Не носеше никакво оръжие — не знаеше къде и в каква ситуация ще завари Шулима — но пък и откога се нуждаеше от оръжие? Ухапа се по езика, за да усети вкуса на кръвта. Лов! Светът се покоряваше на неговото възжеление.

Лъвицата скочи на крака, озъби се. Той се прехвърли на втората тераса. Хищницата се хвърли към него с глухо ръмжене. Нимродът приклегна, нанесе удар нагоре и косо с ръка, сгъната като клин. Тя влезе като в глина, тялото не оказа и най-малко съпротивление на Ловеца. Изтръгна кълбото горещи черва. Блъсна звяра на мраморния под, сграбчи го за кожата на гърба, трааахх, пяна на пастта, три-четири-пет, разби главата. Лъвицата потрепери няколко пъти в предсмъртен гърч, опашката биеше мокрия под на терасата.

Нимродът се обърна към жената. Тя беше станала, подпираше се на масата, вперила широко отворени зелени очи в окървавения нимрод, в нечовешки диво разкривеното му лице. Не бягаше, не понечи да се защити някак, ръцете ѝ бяха спокойно отпуснати край тялото. Само гърдите се вдигаха и отпускаха в ритъма на паническо дишане — разбира се, че беше ужасена.

Той тръгна към нея.

— Не! — изкрещя тя.

Нека си вика, дори...

Зад гърба му — боси стъпки по камъка — все по-близо. Отскочи. Ударът преряза въздуха.

Назад! Кой? А, познава го, Ихмет никога не забравя лицата, това е естлос Давид Моншебе от Тива, годеникът на естле Алитеа Латек, аресът. Арес! О, Манат!

Сбиха се на прага на терасата — секунда-две, не повече. Нимродът ритна ареса в глезена и му счупи крака, оголената кост щръкна на бели игли. Аресът докопа главата на Зайдар, одра половината му лице. Юмрукът на нимрода докосна дясното рамо на младежа и ръката изхвъркна от ставата. Аресът бръкна с отворена десница в гръдния кош на персиеца, гръдната кост и ребрата се натрошиха на хиляди парчета, разкъсвайки дробовете на Зайдар, пробождайки сърцето. Сякаш отвръщайки на този удар, нимродът

закачи с левия си палец шията на Моншебе, изтръгна гръкляна, артерията, сухожилията и мускулите.

Строполиха се на студения мрамор.

Нимродът не усещаше този студ, не усещаше тялото си; болката също идваше после — ще успее ли изобщо да дойде? Кръвта слепваше клепачите му, с лявото око не виждаше нищо, светът си отиваше от него в светлата зора, слънцето и зеленината, и водата, лазурното небе и лицето на навелата се над него естле Амитаचे.

— Той не трябваше да бъде тук, не трябваше да бъде тук, о, Майко, не издържам това пак, Йероним не можа ли да те прати порано?!

Никой не ме е изпращал. Какво. Ти трябва. Но не. Разочарована. Няма никакъв. Тя чакаше. И все пак. Боли.

* * *

Огънят не прилича на никоя друга стихия, Огънят се различава от цялата останала Материя по природата си. Единствено той създава сам себе си: от пламъка пламък, от искрата — пожар. Единствено той се ражда от употребата на сила. Единствено той може изобщо да бъде създаден; другите стихии няма как, но Огънят — да, има много начини за това. Останалата Материя съществува сама по себе си, независимо, Огънят винаги се нуждае от някаква основа, гориво, носител. *Общо казано* — пише Теофраст от Лесбос, — *винаги всичко, което гори, е сякаш в процес на възникване, като движението, затова дори когато възниква, в същото време заниква, ако няма гориво, и само умира. Ако Движението беше стихия, в Материята щеше да бъде с образа на Огън.*

Аурелиа чувства, че всъщност Движението Е стихия — и тя му се покорява, затваря се в неговата морфа. Окологръдникът, околораменниците, околошлемът, вихръкавиците — поредните части от доспехите като органи на жив часовник, сега въртенията на колелцата му ще съвпадат с ритъма на сърцето ѝ, сега ще се обединят в една обща хармония.

Разгорещена, развихрена, излъчваща механична енергия, тя излезе пред шатрата. Обстрелът, предшестваша атаката, не спираше, пиросидерите гърмяха една през друга, а кераунетовата стрелба

изобщо не преставаше. Аурелиа подгъна колене, околокрачните и околораменните епицикли подхванаха големи маси кал, за миг тя се почувства като Голем, като джин, иганази, но веднага промени морфата, ажурните предавки на бронята щракнаха, а устремът, добавен от вечнодвижението ѝ, двайсеткратно удължи скока на Аурелиа, изпращайки я като огнена комета над половината лагер чак на гористия склон срещу разрушените порти на Коленица.

Тук за бой се готвеше стотня хорърни; по-надолу, под склона, демиургосите на зоона, без да бързат, подреждаха в боен строй сънените бегемоти. Аурелиа се приземи в полуклек, потъвайки цял пус в меката пръст — фонтани кал изригнаха на всички страни, разнесоха се ругатните на окаляните воители. Тя се изправи. В здрача на ранното смрачаване ефирните доспехи се явиха като сребристорозов облак, ореол от небесно сияние, трептящ около жената. Само долу, около стъпалата, прасците и коленете ѝ, където вихрите бухваха черни от загребаната ге и хидора, земяните виждаха истинската природа на доспехите, по-скоро движението им, природата на движението, хармонията на шестия първоелемент, мощта на стремителността. Ефирно-калните окологлезенници разсичаха поравно глина, трева и камъни.

Настъпи естествена суматоха. Хорърните се отдръпнаха и насочиха към Аурелиа кераунети и секатовници.

Към нея пристъпи висок брадат мъж със знак на стотник върху въглеродния нагръдник.

— Ти коя си?

Аурелиа изведнъж изпита желание да им каже истината — за Луната, за Господарката, за това, че всъщност служат на Стратегоса и Лабиринта, но тук точно навреме се появи хегемонът Обол и изкушението изчезна.

— Стратегосът те вика — викна на Аурелиа.

Не видя изражението на лицето ѝ, замъглено от бързия околошлем. Тя кимна.

Естлос Бербелек беше вече на коня си, висок хумий албинос. От седлото му гледаше Коленица с бинокъл. Аурелиа забеляза, че беше само с лека броня, шлемът висеше на седлото.

До него на як петнист жребец седеше херолд с дръжката на развят щандарт в ръка (беше подпрял долния край на стремето).

Въпреки надеждите на Аурелиа това не беше щандартът на Луната, а на Острог: Червен скакалец.

— Знам, че те изкушава.

Тя склони глава.

— Кириос.

— Но изглежда, ще трябва още повече да те разочаровам. Те знаят, че Хорър е тук, но не знаят колко са. Виж — вече четвърт час не стрелят.

Тя изруга.

Той се разсмя.

— Значи, какво правим? Пак ли ще си прибереш доспехите в совалката?

— Дай заповед за атака.

Бербелек свали бинокъла от очите си, намигна ѝ хулигански, изправи се на седлото — и наистина вдигна ръка.

Тръбата засвири.

В този момент долетя на коня си Яна-от-Гнезно, подире ѝ капитан Полянски и стотникът на вистулската пехота.

— Северната стена — изрече тя задъхано. — Двайсетина московци опитаха да избягат през северната стена, искаха да се предадат. Чумата да ме тръшне! Мислиш ли, че с Крипер се е случило нещо?

Тууумп! — поредният котел с Антидектесовата микстура полетя към града. Фонтан от пламъци се изля върху вече горящите покриви. Аурелиа огледа панорамата на Коленица и полята около нея. Само движението я интересуваше — неподвижното не съществуваше. Плъзна невиждащ поглед по гъсто застроенния град, по нащърбените му стени — от там вече никой не стреляше, не се забелязваше никаква активност.

Чу се трикратно изсвирване на стотника на Хорър. Бяха готови. Стратегосът пришпори белия хумий, херолдът заби пети в хълбоците на петнистия кон, Яна тържествено изруга. Сред рева на бегемотите, непрекъснатата канонада от пиросидерите и кераунетите, цвиленето на конете сред хрущенето на въглеродните доспехи на хорърните — така започна последният щурм.

Тя погледна наляво и надясно: равни редици хорърни, като на учение. Еднакво облечени, с еднакви движения, дори еднакви на ръст

— по-високи са само десетниците им. Раз-два, раз-два, една морфа, нечовешки равна крачка — дори лунянката я побиха тръпки. Не, това не беше редова атака на крепостни стени, удар в пробит отвор, такъв строй тук не би имал смисъл; тук ставаше дума единствено и само за сплашване защитниците на града.

Традициите на Хорър идваха направо от законите и обичаите на Лакедемон. „Направо“ ще рече непрекъснато приемственост: почти две хиляди години. По-скоро обаче вместо за традиции би следвало да се говори за определен модел на живот: чрез непрестанна смяна на Материята, от която се състоеше, Хорър запазваше векове наред една и съща форма — Формата на непобедена армия от наемници. В действителност тя неведнъж беше побеждавана (при неблагоприятни условия или безнадеждно съотношение на силите), но морфата беше останала. Едни войници умираха, наемаха се нови, от най-различни религии и националности, с най-различни езици, от антосите на най-различни кратистоси — но Хорър, неговите технитеси на сома и психе, стратегоси и ареси, неговите хегемони и леонидаси методично и неотвратимо месеха всички воители в един вид. Подробностите на този вид с времето се променяха, защото се сменяха техне и методът за водене на война, но сърцевината си оставаше същата. В Хорър всеки започваше от най-ниското стъпало и дори най-висшите му Командири се подчиняваха на една и съща Форма. Тя съдържаше между другото абсолютно послушание, задължителна лакедемонска диета и упражнения, както и спазване на поетите задължения. Историята беше отбелязала случаи на отстъпления на отделни воители, но никога на Хорър като цяло. Те му оставаха верни по силата на лакедемонския патриотизъм, но по отношение на Формата, не на страната.

Хорър използваше както краткосрочни, така и дългосрочни договори. След края на Войната на кратистосите Рим, временно лишен от протекцията на кратистос, сключи така наречения Вечен договор, по силата на който Хорър оттогава трябваше да стане допълнение и противовес на политически обвързаните Легиони; беше такъв и до днес. Договорите сключваха отделните Колони на Хорър — единайсет европейски, седем африкански, седем азиатски; никога съвместно, за да не може отделното поражение да доведе до унищожаване на цялата формация. Колоните невинаги действаха на свой терен: половината Хорър Аксумейски от десетки години се разполагаше на Британските

острови. Договорите невинаги съдържаха клауза, позволяваща им при определени условия (например безконфликтен период) да преминат на служба при суверен, който предлага по-високо възнаграждение. А дори да съдържаха, това често беше свързано с предизвестие от няколко месеца до няколко години.

Стратегос Бербелек беше наел целия Хорър, който в момента беше на разположение. Постепенно, в най-близките тринайсет години, на неговите заповеди ще се сберат десетки хиляди отбрани воители. Само че той не разполагаше с тези тринайсет години. И броеше, вкиснат, всеки изминал ден.

Коленица трябваше да падне днес.

Пресякоха последната окопна линия, бегемотите охраняваха пътя към портите. Ако това беше някакво коварство на Крипер Чуждиграт, точно сега трябваше да се обалят пироксидите на града. Нищо. Продължиха напред. Аурелиа се придвижваше с дълги скокове до белия хумий (зад нея шумяха пламъци, червени щандарти). Не свалеше очи от стратегоса. Той се усмихваше криво под мустак.

В Коленица забиха храмови камбани. Първо една, после към нея се присъединиха втора и трета; скоро биеха може би всички, явно ще да е било планирано предварително.

Бегемотите стигнаха насипа пред портите, двойната редица гигантски туловища осигуряваше на пехотата безопасен подход към стените. Вистулските войници от завезтия плацдарм току зад портите занадничаха сред зъбците и каквото беше останало от стените и почнаха да дават на галопирация към града стратегос някакви знаци, викаха нещо. Естествено, в целия този шум нямаше как да бъдат чути и разбрани.

В този момент Аурелиа вдигна поглед и забеляза раздвижване зад зъбците на четвъртата кула, югоизточната.

Посочи натам на Бербелек, с огън и жест.

— Предават се!

Коленица развя бяло знаме.

Вистулската армия вдигна радостна врява. Стратегосът вдигна дясната си ръка и тръбачът изсвири „Готови!“, а стотникът на хорърните изсвири продължително. Но това също можеше да бъде уловка. Продължиха да вървят.

Йероним Бербелек влезе в Коленица, предвождан от двата най-едри бегемота, които, разрушили докрай южната порта на крепостта и стената край нея, веднага почнаха да тъпчат високите улични барикади.

Зад прозорците и по покривите на сградите наоколо като нищо можеха да се крият московци с кераунети. Стратегосът слезе от коня, не се скри зад вистулците, всеки спокойно можеше да го улучи, както беше на белия хумий, с блестящ нагръдник, гологлав и с открито лице. Под родовия си щандарт можеше да бъде видян и разпознат отдалече.

Никой не стреля.

От оцелялата след бегемотите странична барикада дотърча Сеоц Ногач, старият стотник на галската пехота.

— Няма ги, естлос! Изтеглиха се преди двайсетина минути, всички. Ей там бяха картечниците — нищо, помъкнаха ги с тях. Погледни, естлос!

Отляво, от най-близката пресечка изскочи кон в пълно бойно снаряжение, за седлото му беше вързан бял чаршаф. Подкованите копита чаткаха шумно по паважа. Конят изцвили, завъртя се на място и запрепуска обратно, подире му белият чаршаф се развя като саван.

Стратегосът скочи от хумия. Кимна към Обол и Яна.

— Пехотата да претърсва квартал след квартал. Първо стените и кулите — ще води Сеоц. Хорър след мене. Спирате обстрела. И някой да спре тия дяволски звънари. Да вървим!

По улиците нямаше жива душа. Облаци дим от горящите квартали (северозападния, западния) досущ привидения се носеха по небето във внезапно настъпилото безветрие; и те се движеха горе-долу в тази посока, под пелена от пепел, към заревото на пожарите. Аурелиа се измъкна на половин крачка пред стратегоса. В тази пустош и мъртвило, в тежките вечерни сенки, във вонята на земния град тя привиждаше десетки неясни заплахи, заплахи очевидни и само предчувствани, за себе си и за него. Това вече не беше война, а нещо друго, нещо повече, така не се постъпва на война.

Припомни си една от любимите приказки на баща си: „Не е достатъчно аз да победя. Враговете ми трябва да загубят“.

Стратегос Бербелек вървеше бавно (зад него черните редици на Хорър, настръхнали с двойните си и тройни дула и кривите остриета) и се оглеждаше наоколо, като спираше на всяко кръстовище.

Далекогледът в лявата ръка потупваше по високите кончови на кавалерийските югри. Йероним любопитно надничаше напред в пресечките, покрай които минаваха. Добре ще да беше ги запомнил. Усмиваше се иронично.

Пазарният площад. Поне площад, към който се събират улици. По средата два кладенеца с ниски стени. Но преди всичко — хора. За първи път срещаша живи защитници на Коленица.

Впрочем това не бяха коленичани, а войници от Урал и Москва: двайсетина въоръжени, приседнали на кладенците или изправени край тях. Повече войници имаше назад, в двете малки улички — двамина на коне, всички с оръжие в ръка. Аурелиа търсеше да види щандарта на Ашавила. Ситуацията беше най-малкото странна, всички изглеждаха така, сякаш чакат нещо. Нима наистина чакаха идването на Бербелек? По-късно тя щеше много пъти да се пита: какво ли е било ставало там? Какво ли се е било случило в Коленица, преди Бербелек да влезе в града с войска, та завариха именно такава ситуация, каквато завариха, този безмълвен застинал театър при кладенеца и готовите за бягство войници, струпали се в северните улици? Какво са си били казали, какво са помислили, какво са правили — преди да падне завесата пред тишината, пълна с ужас?

Но това беше по-късно — а сега Аурелиа изскочи пред стратегоса, без да се колебае, защити го с огнен вихър. Хорърните се разделиха на две и нахлуха на площада към стените на сградите, навлязоха вътре през врати и избити прозорци, чуха се първите изстрели и викове на ранени и убивани, трясъкът на чупени мебели, въглеродните воини навлизаха все по-навътре, завземаха поредните къщи, поредните етажи...

Стратегосът нищо не чакаше, вървеше към кладенците. Скупчилите се там московци — седем мъже и две жени — скочиха на крака, все така безмълвно и без какъвто и да е обяснителен жест, с щуращи се очи, безизразни физиономии, некоординирани движения, плешив уралец посегна към кераунет, подпрян на кладенеца...

Аурелиа се засили на бедрените си епицикли, стовари се върху него в облак алена жар, дрехата на уралеца мигом пламна, още преди тя да разпори мъжа с дясната вихръкавица покрай гръбнака, а вдигнатата орбита на ураноизата на левия околораменник му отрязва главата.

Ония се разбягаха на всички страни, спъвайки се в своите и чуждите крака.

— Ей, ти! — изрева Бербелек.

Тя се обърна.

Посочи й едного от бягащите мъже, висок брюнет с доспехи, украсени с пера на феникс; той бягаше заднешком, без да сваля очи от Бербелек, по-скоро ходом, отколкото тичешком, с малки крачки — и сега замря на място.

— Ти! — изрева втори път Бербелек и дори Аурелиа се изплаши.

Тя отиде бавно при стратегоса, бронята успокоена, пламъците студени. Застана вдясно зад него.

— Крипер! — процеди Бербелек и посочи с дясната си ръка в ръкавица покрития с пепел паваж в краката си.

Чуждибрат пристъпи напред, ляв крак, десен крак, раз-два — стратегосът не сваляше очи от него, не свали и ръката — все по-близо, устните му трепереха, искаше да не гледа лицето на Бербелек, но не можеше и само стискаше юмруци, и все по-силно се тресеше, след последната крачка почти се олюля, сякаш последните остатъци сили го бяха напуснали, и рухна на колене пред Бербелек, с протяжен животински стон обгърна краката му, притисна глава към тях ниско, все по-ниско, все по-надолу, докато накрая зацелува, зализа, олигави калните обуца на Бербелек, а Бербелек го гледаше отвисоко, странно замислен. Аурелиа не разбираше какво означава неговата лека гримаса, ироничното нацупване на устните, усмивката, не е усмивка, какво чувства той, когато потупва така Крипер Чуждибрат по главата и мърмори успокоително:

— Добре, добре, хайде, свърши вече, знам, Крипер, знам, но няма да трае дълго, няма да боли, сега, сега...

Тази нощ за първи път не валя дъжд и Крипер Чуждибрат горя чак до разсъмване.

Σ

ФЕРУС, АЕРЕУС, ЕТЕРЕУС

„Облаколом“ хвърли котва пред барбакана в Острог още през нощта, разлаялите се кучета събудиха домашните. Аурелиа спеше като пън на палубата на оронейгесовия аеростат, за нея тъкмо беше започнала лунната нощ, тялото настояваше за почивка, тялото и разумът, няколкостотин часа летаргия всеки месец. Накрая я събудиха със сила, защото стратегосът пращаше „Облаколом“ на следваща мисия и всички пътници трябваше да се преместят в имението. Тогава тя за първи път видя семейното имение на Бербелекови-от-Острог.

Видя гори. Каменният барбакан, свързан чрез въздушен мост с останките от крепостната стена, беше отворен към югоизток, защото оттам се изкачваше на върха на хълма пътят от реката и езерата, на това място някога са били портата и защитните кули. Сега от всичките тези груби фортификации беше останал само барбаканът и именно към него привързаха траповете и железните котви на „Облаколом“. На дрейф той винаги се обръщаше с ангела срещу вятъра. Събудиха Аурелиа след четири часа, духаше от изток, та когато тя слезе от десния борд на върха на барбакана, видя безкрайната панорама на девствените гори, простиращи се чак до южния хоризонт, до едва видимата от тук линия на планината, потънала в мъгли. В този час на деня слънцето багреше всичко посвоему, най-вече полагайки меден блясък върху зеленото, зеленото и зеленото — Аурелиа стоеше над море от зеленина. Полусъннена, прозявайки се, тя се остави да я отведат по вътрешните стълби на барбакана през двора на имението и на етажа в западното крило, където, без думица да каже, се пхна в ухаещата на земна пролет постеля и отново се унесе в огнения си сън.

За пореден път се събуди посред нощ, на крака я вдигна препълненият мехур, за момент тя се чудеше къде е и какъв е този леден затвор, чак когато пипна студената тухлена стена, си спомни Бербелек, Земята и Острог. Излезе в тъмния коридор. Ухапа се по езика, кожата я засърбя, в бледото сияние от собствената пот различи стълби и врата към задния двор, а там започваха запусната градина и

ниска рядка гора. В имението положително имаше бани и санитарни помещения, но лунянката не смяташе да ги търси. Клекна зад ниска върба. Червената от пирос урина изгори тревата, разнесе се остра миризма на пушек. Докато се връщаше през двора, забеляза тъмна фигура на пейката до стената. Спря, стисна юмруци, стана по-светло. На пейката седеше стара жена, увита в пъстър шал; в прошарените коси блестеше коралов гребен. Гледаше Аурелиа, примижаваше. Размърда се, оправи с лявата ръка гънките на полата, с дясната повика лунянката; проблесна пръстен със син камък.

Аурелиа бавно се приближи.

Старицата кимна отново и тя приклепна до пейката; сега старата можеше да я огледа, без да си извива главата. Прокара ръката си с ледени кокалести пръсти по бузата на Аурелиа, по голия череп, обратно по бузата, по шията, ключицата, гърдите, раменете. Някъде навътре в гората зави вълк. Жената се усмихна топло, Аурелиа отвърна на усмивката.

Старицата я отпрати с кимване.

— Под стълбите, бяла врата, червена каса — каза на гръцки, когато Аурелиа вече беше гърбом към нея.

Гласът ѝ беше мек и звънлив, почти момичешки.

За трети път Аурелиа се събуди в Острог за закуска — ароматите на топлите ястия плуваха из имението заедно с лъчите на утринното слънце, устата ѝ се напълни със слюнка още щом излезе от санитарията под стълбището. Тя се върна в спалнята, за да си облече нещо. Оказа се, че докато е спяла, са ѝ взели всички дрехи, дори обущата и кавалерийската курта, която беше спечелила от хуратския стотник. Останали ѝ бяха само ефирните доспехи, прибрани в сандъка совалка. Затова пък в куфара под ложето намери доста поли и рокли, някои доста скъпи на вид, пелерина, кожен елек, сандали и кожени боти. Сигурно никога повече нямаше да има случай да облече подобни неща — а не беше изчезнало в нея детското любопитство, желанието лично да опознае всичко, което е различно — затова си облече светложълта рокля, хердонска кройка, с висока яка и дълги ръкави, без деколте, но стегната под бюста. Нави ръкавите до лактите и слезе в трапезарията.

Там закусваше крал Казимир IV.

— Кириос.

— Стани, Аурелиа, изправи се.

Стратегос Бербелек седеше отдясно на краля.

Кралят беше без всякакви регалии, в проста бяла риза, но тя знаеше, че е Казимир, познаваше лицето му от гравюрите във вистулските и готските вестници, познаваше и монархическата морфа.

— От Луната, така ли? — измърмори кралят и остави вилицата на масата.

— Ела, приближи се — повика я с ръка стратегосът.

— Кириос.

Аурелиа примигваше, все още сънена, неизлязла напълно от горещия си сън — всъщност за нея лунната нощ не беше свършила. Какъв ли разговор им беше прекъснала? Докато слизаше, чу гласове, но нали не разбираше вистулски... Освен тях двамата на високата дъбова маса седяха Антидектес и мрачен брадат мъж с верига на бюрократ на гърдите. Зад столовете им стояха прислужници във вистулски цветове.

Кралят я гледаше внимателно, скръстил ръце, издул месестите си устни.

— Казват ми, че там живеете като Саламандрите. Умееш ли да бълваш огън, а?

Бюрократът се наведе към Казимир.

— Естлос...

— Замълчи — тросна се кралят. — Искам да знам за какво си залагам главата. Този капитан, как му беше името, а, Полянски, ако е писал истината в докладите си — Илеа не ще да я е изпратила без цел тук, хората вече започват да приказват, още не знаят, ама говорят за Полуденица и Пепелна дева и как от дъха ѝ пламнала и изгоряла половин Коленица, такива работи — ами ако Илеа може да стовари тука армия от онези... как бяха де?

— Хипирои.

— А, хипирои. — Казимир извади от ръкава си кърпа и се изсекна. — А може би? Каж ми — как те викат?

— Ритер Аурелиа Скра, кириос.

— Щото Йероним ми разправя разни страшни приказки, ама засега Магъосника ми е наблизно, а Илеа — чак там, в небесата.

— Той и небесата е отровил — измърмори Антидектес и си досипа от маковицата.

Аурелиа погледна стратегоса. Естлос Бербелек сви рамене.

— Ако искаше, отдавна вече да сте в краката ѝ — каза тя. — Кириос.

Сведе глава.

Кралят и бюрократът размениха няколко думи на вистулски; включи се и стратегосът. Казимир след миг вече удряше с юмрук по масата, чак сребърните прибори подскачаха. Слугите се дръпнаха към стената. Дори софистесът спря да яде. Тогава стратегосът се засмя и сложи ръка на рамото на краля. Аурелиа замря. Кралят се обърна към Бербелек и тихо започна да му обяснява нещо. Естлос Бербелек кимаше. Аурелиа отстъпваше към вратата. Кралят отново се изсекна. Стратегосът изсипа сол на дъбовия блат и почна да рисува по нея нещо с върха на ножа си. Казимир IV гледаше това с мрачна физиономия, дворцовият бюрократ също. Аурелиа излезе, босите ѝ крака стъпваха безшумно по старинния паркет.

В коридора я спря Яна.

— Защо се намъкна там? — изсъска и повлече Аурелиа за лакътя обратно към западното крило.

Луниянката чак сега видя войниците в кралски униформи, разположени при стълбите, вратите и в преддверието, имаше и на двора. Графитночерното на хорърните ѝ се мярна само един-два пъти; стратегосът беше взел в „Облаколом“ само десетицата на Хасер Обол. Минаха покрай редицата вътрешни бойници. В двора на имението, в сянката на развалините на старата крепост се виждаха високите коли на кралската свита.

— И какво си се наконтела така? Трябва да са те взели бог знае за кого, та са те пуснали там. Нали спеше? Нали сега спиш?

— Къде са кухните?

— Чакай, ще пратя да ти донесат нещо топло. Ама защо, защо се навря там? — Яна не можеше да преживее това; викаше и току подръпваше превръзката на лявата очна яма. — Какво им каза, а? Всичко можеш да развалиш!

— Е, кое е това всичко?

По заления от слънце двор между колите търчаха кучета, расови и помияри, псета, пършива морфа, с изплезени езици, цяла глутница, вдигаха облаци прах и току избухваха в лай до небето — и това беше всъщност единственото движение. Налягалите в сенките войници

спяха или се преструваха на заспали. В безветрения въздух дърветата стърчаха неподвижно с увиснали клони. Само леко движение в небето — Аурелиа вдигна глава — щъркел кръжеше над барбакана.

Двете седнаха на каменна маса под дъб с разкошна корона. Хванатата пътом от Яна прислужница им донесе кана мляко и мед, самун хляб, купа с пушени меса, втора с горещ гулаш и трета с рибена супа.

— Кое всичко, кое всичко — опяваше Яна, докато режеше енергично хляба. — Най-доброто доказателство е, че сама не си даваш сметка. Ей, ти въобще на себе си ли си?

— Извинявай, очите ми се залепват.

— Мили боже, какво дете си още...

Аурелиа прихна сух дим. Една сажда падна върху току-що донесените сирене и яйца. Яна-от-Гнезно полека я изтри с палец, който пък избърса с ръкава на блузата си, веднъж, втори път, трети — три водоравни черни линии.

— Дете и пак дете. Не знам каква роля ти е отредил, но повече можеш да развалиш от невежество, така че — яж, защо не ядеш — поне да те предпазя за в бъдеще.

— Хм, от какво? Той откъде се взе тук? Кралят на Вистулия. Не знаех, че отиваме в Острог за среща с него; естлос Бербелек просто искаше да се отбие къщи. Стратегосът има тук все още някакво семейство, нали?

— За какво според тебе му беше тая победа в Коленица?

— За да убеди Казимир. Ще му даде войска и ще тръгнат заедно с Тор срещу Магьосника. Нали? Именно затова.

— Опитай се да помислиш като стратег. И като кратистос.

— Че защо? Не съм такава.

— Тогава ми повярвай: можеше да развалиш всичко.

— Кралят склони.

— Каквоо?

— Казимир прие всичко. Във всеки случай ще приеме. Сто на сто. Подай ми този — благодаря. Ще се съгласи, естлос Бербелек вече го нави.

— Аха. Така значи. Навил го. Виж ти.

— Съмняваше ли се? Ще победи Магьосника, ще победи адинатосите.

Яна се закиска, тръскаше и въртеше глава така, че чак прошарената ѝ плитка се усука около шията ѝ.

Аурелиа изяде супата и поотпусна връзките на хердонската рокля.

— Много смешно, да.

— Ти наистина ли мислиш, че плановете на Йероним са такива?

— Нали събира армия и съюзници, организира нападение, наговаря кратистосите срещу адинатосите, видях и чух всичко.

— Помисли, глупаче: от това набира мощ, такава морфа му се е отворила, че дори Илеа плаща в аванс за войска, каквато си е пожелал. Йероним щеше да е идиот, ако не се възползва, и завършен идиот, ако не отхвърли веднага след това всичко.

— Хммм, значи, казваш, че планът е такъв: да измъкне от Господарката колкото може повече, да вземе колкото може по-добра позиция и да я задържи на всяка цена. А останалото са само лъжи, захвърляни след износване.

— Не всички търсят само славна смърт на бойното поле. Има ритери, но има и такива, които ги пращат на бой.

— Не — възрази Аурелиа. — Има ритери и има такива, които ритерите следват в боя. Този Йероним Бербелек, за когото говориш — кого би увлякъл, откъде би черпил сили, как би побеждавал? Пред какво е свел глава крал Казимир? Във Форма, основана на лъжа, сила няма. Защо превзе Коленица, защо Чуждибрат се предаде? Отмъщението беше истинско, ненавистта беше истинска.

Яна поля своята порязаница с мед и сега облизваше лепкавите си пръсти.

— Излъгали са те великите текнитеси на психе, момиче — млясна състрадателно.

— О, вярвам, че точно това смяташ за истина! — Сега пък Аурелиа се засмя, очите ѝ заискриха. — И може би естлос Бербелек съзнателно ти е позволил да мислиш така. Защо не? Измамите са вътре в тебе. Попитай Антидектес от какво са най-страшните болести — проказа, скорбут, шарка, рак, откъде се вземат у хората. Няма да нападнат човек със силна Форма. Сомата отразява разцепването на морфата и вътрешното безумие, тъкани се бунтуват срещу тъкани. Така лъже тялото. Ето — махни тая превръзка, покажи ми се. Повече, повече. Имаш пари, защо не си наела текнитес на сома? А може би

никой вече не може да се справи с толкова изкривена Форма? А? В тебе има лъжа.

Яна хвърляше късчета месо на кучетата, те се стекоха под дъба от целия двор, хапеха се и се блъскаха в краката ѝ, тя изритваше по-агресивните от каменната пейка — но все пак продължаваше да ги храни.

— Е, де. Бива си го характерчето ти, париш. Да не би пък Святовид да те е докоснал като оная старица? — Примижа от слънцето, което вече слизаше под клоните, и лицето ѝ се сдоби с още стотина бръчки. — Старата Яна и младата Аурелиа. Кой е прав? Боговете хвърлят заровете. Боговете не хвърлят заровете. Скоро ще разберем, когато Йероним ще трябва да избере как да постъпи. Е, колко ще заложиш?

— Ама ти облог ли ми предлагаш?

— Тъхъ.

— Не искам пари.

— Знам. На едно желание.

— Какво?

— Каквото и да е.

— Не. Дала съм клетва.

— Тогава нещо, което да не наруши клетвата ти.

Аурелиа си обърса устата.

— Добре. Ти също едно желание.

— Да. Едно желание.

— Ще те прогоня в Хердон, в Земята на Гаудат.

— Да бе, сигурно.

Яна се усмихна криво. Хвърли на кучетата последното парче месо и погледна Аурелиа. Тя се прозяваше широко.

— Толкова ли те отегчих?

— Трябва да си легна, че ще клюмна в чинията. Лека нощ.

Когато се събуди за четвърти път, вече не можа да заспи. Кралят и хората му си бяха заминали и имението изглеждаше пусто. Всъщност колко ли хора живеят постоянно тук? Като си заминат и стратегосът с хората си — ще останат само тишината и пустотата, и зелената светлина на гората. Работата беше там, че Аурелиа се събуди в най-тихото време, веднага след разсъмване, и ходеше из пустите коридори и залите с високи тавани и стени от старо дърво (партерът на главната

част на вилата беше изцяло от дърво, върху каменни основи, почернели от времето). Въздухът блестеше ослепително, чак трептеше от пролетното слънце, нахлуващо през всеки прозорец, бойница, цепнатина, но когато Аурелиа влизаше в сянката на тези стени, които помнеха раждането и първата смърт на Святовид, я пронизваше почти осезаем студ, обгръщаше я грапавата тъкан на студа, саван от тъмна влага, пара излизаше от устата ѝ и тутакси ставаше на капки. Така според Антидектес Александриец аеровите цефери се превръщат в хидорови, горещото и влажно архе в архе студено и влажно, защото дори първоелементите се раждат и умират.

От вестибюла с окачени по стените глави на горски зверове тя излезе във вътрешния двор — сред вихрушка от летящи насекоми, в ярката горещина — към градината, към гората. По маркираната с прогорени в кората руни пътечка слезе направо при рибните развъдници на Острог. Покритата със зелени килими водна повърхност приличаше на равни поляни, простиращи се между гъстите редици на дърветата. Рошав мъж лениво ровеше с чворест прът в едно от езерата. Като видя Аурелиа, зяпна, замря и едва не полетя след изтървания в тъмната вода прът. Аурелиа се върна в гората. Тези дървета тук — всичко, което расте, расте диво, дори посаденото и отглежданото от човека: ябълки, пшеница, лук — полудиви, стремящи се към свобода, към прастари форми, дочовешки, безцелни. Тук, дълбоко в антоса на Святовид.

Само след двайсетина крачки, когато светлината в просеката изчезна между дънерите, тя окончателно се изгуби. Вървеше, водена от неравностите на земята, от сплетените коренища, от лабиринти погъста или по-рядка растителност. Вече не можеше да избегне докосването на гората, промъкваше се през влажна зеленина, паяжини полепваха по кожата ѝ, треви се усукваха около краката ѝ. И всичко беше толкова студено и мокро... Земята, намираще се на Земята, в света на калта и хаоса. Но същата морфа се отразяваше и извън аурата на Святовид — кал и хаос в телата и умовете. Хората такива едни някак недоправени, недооформени, разпънати между една и друга морфа, без прави линии и остри ръбове, непрестанно се мъчат да помирят правдата с лъжата. Такива ли сме били някога всички, оттук ли сме, оттук ли ни е измъкнала Господарката? Нима Вселената се е родила от Лъжа? Но се стреми към съвършенство, постепенно

замества недостоверното с достоверно, неистинското с истинско. Еволюцията и промените ще приключат тогава, когато се стигне до Истината, която може да бъде само една, неизменна. Междувременно живеем в Лъжа, живеем с Лъжа, живеем, защото Лъжем.

Аурелиа се спъна в ръбестите камъни. Между обраслите с мъх дънери се откри хълм, настлан с плоски павета. На средата му — тя приближи, наклони се — беше поставен най-големият камък, одялан във формата на призма с гладки стени. Сега, естествено, и те обрасли с мъх. Призмата беше висока три пуса, но купчина боклук я закриваше до половината. Тя разрови с крак — някакви кости, черепи, клекна да види — всички еднакви, бръмбари и стоножки се разпълзват през пустите очни ями и под челюстите, когато троши останките; не са човешки, черепите са дълги, тесни, с ниски плоски чела и зъби на хищници — вълци? Лисици? Кучета? Някои са съвсем овехтели, но други, особено най-отгоре са неочаквано пресни, още със следи от кръв по тях, червеите още не са ги оглозгали. Кой ги носи тук и с каква цел? Лунянката ги дръпна изпод камъка, удари по него с пестница, после избърса саждите. Както предполагаше, в камъка беше издълбан надпис. Не знаеше вистулските думи, макар че азбуката беше латинска. Само една й се наби в очите: BERBELEK. Значи, стоеше на гроб. Намери арабските цифри: 1161–1179. Някой роднина на стратегоса. Затърси имена сред фамилиите непосредствено до тях. NADIJA. REGINA. SLUVA. А може би това са просто вистулски думи, които не разбира. Стратегосът никога не беше споменавал за нищо такова. Друг клон на семейството? Но има ли той изобщо друго семейство?

От гроба тръгнаха няколко пътеки, тя избра най-утъпканата на пръв поглед. След десетина минути излезе при реката. Блатистият бряг слизаше стръмно към мътната жълта вода. Пътеката водеше надясно, където на стадий по-нататък брегът слизаше към широк брод, стигащ до овална поляна на отсрещния бряг с десетина дървени хижи. Едно от острогските селца, ленно владение на Бербелекови. Комините вече пушеха, между постройките щъкаха хора. Аурелиа се качи по-нагоре между дърветата и седна на паднал дънер, почти скрита зад високите треви. От това място можеше спокойно да наблюдава земния живот. Често това беше главното й и единствено занимание, когато пътуваше със стратегоса по суша, въздух и море по половината земно кълбо: криеше се в сенките и гледаше и слушаше. По цели дни и нощи

нямаше какво друго да прави. Дори да искаше да поговори с някого, никой нямаше да я разбере; дори сред тези, които знаеха гръцки.

То и с естлос Бербелек не беше писано да се срещне в Острог. Затова пък научи от Порте, че вече чакат само връщането на „Облаколом“, стратегосът имал нови уговорени срещи — и с крале ли? Хасер Обол се изпусна, че масово се прехвърлят две Колони африкански Хорър на вавилонската граница. Наистина ли стратегосът се канеше да удари фронтално Седемпръстия? Без подкрепата на Египет, без подкрепата на Ефремовите исмаилити и индийските принцове, без съюз с Македония? А може пък вече да я е получил? Все пак трябва да организира атаката от нечий земи. От чии ли? Да не би да разчита на отстъпчивостта на Навуходоносор? И то сега, когато Хипатия държи в плен Лакатойя?

Не я притесняваше, че не успява да вникне в плановете на стратегоса, защото в края на краищата затова беше стратегос все пак — да прави планове, които други да не успяват да разгадаят — а това, че през тези няколко дни, откакто се беше събудила до връщането на „Облаколом“, естлос Бербелек не се беше видял с нея нито веднъж. За момент дори си помисли, че Яна-от-Гнезно може да е била права — и съзнанието, че изобщо това бе могло да ѝ хрумне, изстреля Аурелиа за няколко часа в острогските гори тилилейски, където не се налагаше да търпи ничий поглед, срамът си беше само за нея. На Луната щеше да обикаля бясна спелниците и пирогницата, докато капне и телом, и духом; тук само ходеше бавно край тъмни потоци и по оврази и внимаваше да не предизвика някой пожар. Срещна няколко ловци. Положително я бяха видели повече хора, отколкото тя тях. Вдигаше за поздрав празни ръце. Дали и тук бяха разказвали страшни приказки за нея? Може би крал Казимир правилно се досещаше. Но ако Господарката ѝ беше забранила с гласа на някой из своите хегемони, Аурелиа нямаше да тръгне с Бербелек. Следователно Господарката е искала тя да съпровожда на Земята Стратегоса на Лабиринта.

Най-често в Острог я виждаха те — ловците и дивечът; които, нали не беше нимрод, не умееше навреме да забележи и разпознае, особено хищниците: светеци очи в мрака и внезапно шумолене в хрусталаците. Горите на Святовид бяха пълни с животинки — диви, най-диви, с недокоснати от човешко хитроумие морфи, безцелни, служещи само на Гората. Скоро разбра, че няма начин Святовид и

гората да бъдат разделени, че и самите вистулци не ги различаваха. Тя попадеше на изработени от тях грубо издялани статуи, стълбове с тотеми като въртящи се оси на избуялата зеленина, забити тук и там по някакъв загадъчен план, с неизменни от хилядолетия форми — печатът на антоса на Святovid, но по-стар от самия Святovid. Спомни си едно от богохулствата на Антидектес: няма богове, има само техни Форми, готови за запълване от първата срещната Мощ, родени заедно с раждането на човека.

В имението, освен десетимата хорърни, Яна и стратегоса, плюс неговите прислужници, който явно не излизаше от покоите си в източното крило, имаше само неколцина стари вистулци, а с тях Аурелиа, естествено, не можеше да се разбере. От Порте знаеше за съществуването на някаква стогодишна „стопанка на имението“, чиито покои се намирали под Йеронимовите — това ще да беше онази естле, която беше видяла през нощта на второто си събуждане.

Срещна я още веднъж, в последната нощ.

Веднага след като мръкна, заваля дъжд; Луната се оглеждаше в локвите из двора, удивителна картина. Аурелиа седеше на каменната маса под дъба и си хапваше от Святovidовите круши, наслаждавайки се на въздуха след нощния порой — знаеше, че няма да може да опише неговото ухание, когато се върне вкъщи.

Плюеше семките на крушите към кладенеца.

Белокосата естле изникна от сенките в градината. Ръкавите на роклята ѝ бяха високо навити, ръцете целите в нещо черно, нереалното сияние на Луната сгъстяваше всички цветове. Старицата спря при кладенеца, бутна кобилищата да спусне кофата долу, дървото шумно заскърца. Аурелиа наблюдаваше мълчаливо. Естле извади кофата и се наведе да си измие ръцете. Тогава лунянката най-сетне разпозна този цвят, блясъка на това черно.

Скочи от масата.

Естле се обърна към нея.

— А, ти ли си.

— Затова, значи, ги държиш тука, цели глутници кучета.

— Аурелиа, нали?

— Кой беше това?

— Дъщеря ми. Приближи се.

Приближи се.

Естле си изтръска ръцете.

— Трябва да го пазиш.

— Пазя го.

— След това той никога вече не беше същият. Само нея обичаше. Не вярвай в това, което сега говорят за него.

— Кой...

— Естле Орланда Слува от Москва. Но ще умра тук, в Острог.

Смъкна ръкавите на роклята, остави кофата. Отблизо Аурелиа виждаше много черни петна в гънките на плата, цялата рокля беше в кръв — сигурно като при първата им среща, но тогава Аурелиа не беше обърнала внимание.

— Това няма да помогне, естле.

Естле Орланда вече и не гледаше лунянката.

— Разкъсаха я — монотонно занарежда с момичешкия си глас.

— Той я научи да ловува, вземаше я със себе си, мислех, че...

— Така ли?

— Всичко се промени. — Старицата примига. — Погледни. Гориш.

— Естле.

— Трябва да го пазиш, той все някога ще се върне тук, вече ще съм умряла, но ще се върне към себе си, никой не се ражда стратегос, Аурелийо, никой не се ражда триумфатор и тиранин.

* * *

— Трябва да съм обезумял! След всичко, което преживяхме над Леда...! — възкликна Омиксос Жарник. — Погледни тези птици, естлос. Ако се спуснем още по-ниско, ефирът няма да издържи, лодката ми ще се разпадне.

— Но ти хвърляше котва дори на повърхността на Земята, след сума ти часове — отбеляза стратегос Бербелек. — Над Леда също слезе на половин стадий.

— И втори път няма да направя същата грешка — заяви хегемонът на „Уркайя“.

Аурелиа погледна надолу през ураноизния под на хегемоновата каюта на носа на „Уркайя“. Въртящият се корпус на въздушната ладия

(крилата приборани, опашката изпъната) беше на почти два стадия от пъстроцветната джунгла. Летяха от югозапад. Ако вярвах на картите на стратегоса — напуканите пергалони на естлос Бербелек закриваха половината пейзаж — та ако им вярвах, те се намираха точно над географския център на африканското Сколиодои, петстотин стадия южно от Костенурковата река и осем хиляди от крайбрежието на Западния океанос. От тази височина положението на този център можеше доста точно да се определи с просто око — с настъпващото Изкривяване джунглата губеше формата на джунгла и зеленината дори не преобладаваше вече в нея, всъщност там не доминираше нито един цвят, те виждаха от небесните простори някаква хаотична смесица от всички възможни багри и отсенки, болезнена за очите светлинна галиматия. Растяха ли още там изобщо някакви дървета? Не можеше да се каже. Скали, растения, животни, вода, огън, движение или неподвижност, форма или край на формата, облаци твърд въздух или скулптури от пушек и пламък — притвориш лявото око и виждаш едно, притвориш дясното — виждаш друго, затвориш и двете — о, може би това е истинско!

Колко часа вече летяха така в небето над Сколиодои, раздрусвани от бурните ветрове, които изригваше Изкривяването, завивайки постепенно съгласно енергичните указания на стратегоса — малко повече на север, малко повече на изток — тук, тук, погледнете, ето тук ще се разиграе най-тежката битка, обсадата. Аурелиа притискаше чело до топлия ефир, опънала се на гладкия под и сложила ръце над очите си, за да вижда по-добре пъстрия хаос под „Уркайя“. Наистина, никакво сравнение не можеше да има с Леденото Сколиодои или с няколкото значително по-слаби плацдарма на адинатосите, открити на самотни островчета в Източния и Западния океанос, някои толкова малки, че нямаха имена и не присъстваха в нито един морски път. На въпроса откъде тогава има толкова прецизни карти на океаносовата Сколиоза, стратегосът призна, че Вечерната дева ги е изготвила преди няколко години въз основа на съобщенията за новите морски чудовища, които сама е събирала, и на наученото от океаноските щурмани за теченията; ето защо е посетила всички най-големи европейски пристанища. Така Аурелиа със закъснение се усети, че какоморфът, нападнал корабите на плъховете, не ще да е изненадал

естлос Бербелек; че естлос Бербелек най-вероятно нарочно е избрал точно това място за срещата им. Той имаше карти.

„Уркайя“ се издигаше към ефирните сфери, разтваряше крила, оставяше се на ураноизните цикли да я подеват и пак прибираше крила, обиколила Земята, за нова дестинация — така падаха към ослепително белия Южен лед, към зелените бездни на Океаноса, към жълтите пясъци на Африка.

Леденото Сколиодои е една огромна снежна веевица, беснееща върху стотици стадии бяла вихрушка, закриваща земята, леда и всичко върху леда. Лунната ладия се спусна точно над този вихър, това беше почти като сблъсък с анайрес, дребни остри късчета лед бомбардираха ефирната броня на „Уркайя“: непрестанно трррррштррррърккк, сякаш стържеха с бордове по острите гърбове на ледените рифове; всички във вътрешността на ладията ги побиваха тръпки. След завръщането в небесната сфера Аурелиа с чичо си и звездните навигатори излезе в ефира, за да види причинените повреди. Повърхността на ураноизния корпус, обикновено гладка като млад бисер, сега приличаше на сгур, белег върху белег, където и да погледнеш или пипнеш — драскотини, бразди, пукнатини. По-лошото беше, че сблъсъкът с адинатосовата деморфа беше оставил следи и в самата конструкция на ладията, върху хармонията на механизмите и прецизността на вечномакините й: тук и там, едно-две дребни изкривявания на орбитата, увеличаване или намаляване на епицикъла, а разликите се натрупват и изкривяването също... Омиксос беше потресен. Почти седмица останаха в земна орбита, та меканиците на „Уркайя“ спокойно да настроят ефира на ладията. Аурелиа се възползва от случая да си дооправи доспехите. Занимание се намери и за бордовия медик: вследствие стълкновението с Ледената Сколиоза почти всички дулоси на „Подзвездна“ се оплакваха от най-различни какоморфии: замръзнали очни ябълки, топящи се нокти и зъби, непрекъснати болки в ставите; езиците им залепваха за небцата; накрая една от робините умря и когато софистесът направи аутопсия, се видяха пълни със сняг дробове и червена висулка, пробила сърцето. Хегемонът Жарник отсега решително отказа да прави нови опити за максимално приближаване до местата, откъдето бяха навлезли адинатосите. По-скоро не би следвало да се очаква, че стратегосът ще успее да го убеди или че ще се окаже толкова глупав да издаде такава заповед.

„Уркайя“ не се спусна на повече от стадий дори над безлюдните острови наред Океаноса. Антидектес много искаше лично да слезе на бреговете им и да види отблизо „неродено Сколиодои“, както се изрази, „гол и беззащитен адинатос“. Но му беше отказано. Кръжаха над островите на безопасно разстояние. Макар че беше ли то наистина безопасно, нямаше как да разберат предварително. Островът, разположен в десетия западен лист, беше обиталище на летящи риби; хидоро-аеровите какоморфи се рееха на плътни пасажи ята. Излюпили се в подморските си котила, те се струпваха в рифовете около атола, шумно пробиваха водната повърхност и излитаха като златно-лазурен фонтан в небето, стотици, хиляди аериби, когато ятото изписваше по небето сложна спирала, люспите им ослепително искряха под тропическото слънце. Веднъж ятото срещна по пътя си двайсетина чайки и тррхх — видяха само падащия към водата облак окървавени пера... Ритерът Жарник тутакси вдигна „Уркайя“ с още един стадий.

Стратегосът и софистесът се видяха принудени да наблюдават островите с далекоглед. Мощната лунна оптика, монтирана в челото на кораба, позволяваше да се нивелира това разстояние, но така или иначе, погледът си оставаше отвън, без да се проникне в центъра на Сколиодои и да се разбере истинската му същност — сега виждаха само този привиден хаос като блещукащата повърхност на океаноса. „Докато не я пробиеш, не се потопиш дълбоко и не отвориш очи под водата — казваше Антидектес, — няма да разбереш истината за живота на океаноса; ослепен от слънчеви отблясъци, ще пишеш глупави статии за формата и цвета на вълните.“ Антидектес беше готов да се спусне дори в Сколиодои на Леда.

Искаше да проведе различни експерименти. Още във Вистулия беше купил десетина животинки в дървени клетки — кокошки, котки, кучета, змии и гризачи — и ги беше взел на „Уркайя“. Аурелиа си спомни колко проблеми имаше с пренасянето им от „Облаколом“ на „Уркайя“. Оронеигесовият аеростат и лунната ладия се срещнаха на уговореното място, петдесет стадия над покривите на Уук. Нощта беше тъмна, облаци закриваха светлините на града, светлината на Луната в трета четвърт и слаба, и бледа. На тази височина духаше леден вятър. Между оронеигесовата кула и ефирния скорпион бяха опънати дузини въжета и мрежи. В скорпиона можеше да се влезе само през отвора в главата му, та в тази посока беше насочен ангелът, косата

му проблясваше студено, ефирът на „Подзвездна“ гореше яркосиньо. От прозорците и балконите на минарето се надвесваха оронейци с факли и лампи, вятърът гасеше пламъците, пак ги палеха, люлееше корабите, ту отдалечавайки ги един от друг, ту приближавайки ги, мрежите се опъваха и пак се отпускаха дълбоко в процепа светлина и мрак между ангела и скорпиона, а вихърът разнасяше ругатните и тревожните подвиквания на минаващите по въжените мостове. И наистина един от робите на стратегоса при прекачването падна от опънатата между корабите мрежа и с крясъци изчезна във ветровития мрак. Той пренасяше клетката с плъховете и те паднаха заедно с него. Антидектес изригна порой от ругатни.

Понеже знаеше, че „Уркайя“ ще лети над Сколиодои, си беше приготвил план.

— Ликотово въже с дължина три стадия — показва на Аурелиа. — Сигурно ще стигне. Ще го спускам в самото сърце на Изкривяването. Имам най-добрия цигански часовник, би трябвало да издържи, ще запиша всичко, до минута. Какви промени, след колко време и като повторя, на какво разстояние от центъра и дали по-бързо, или по-бавно, ще начертая точни карти на напрежението на аретесовата морфа. Ако водим такива наблюдения всяка седмица, всеки месец, дори всяка година, ще получим конкретно, тоест нумерологично изразимо познание за силата и темповете на разширяване на Сколиозата, а след няколко години дори за евентуалната промяна на това темпо, за ускоряване или забавяне. Бих могъл да изчисля ще настъпи ли и кога денят, когато наистина нечовешката Форма ще завладее цялата земя: всички Сколиодои ще се обединят и слоят — и последното островче на стария свят с планините, реките, поляните, цветята, животните и хората, техните градове, занаяти и изкуства, историята им, езиците и религиите, ще бъде погълнато. Няколко клетки с животни. Помогни ми.

Но в края на краищата той не можа да осъществи никакъв експеримент. Когато след слизането си над Южния лед „Уркайя“ се върна за няколко дни в небесната сфера и обикаляше Земята в традиционния епицикъл на дрейфа, от лунната сфера се появи „Елоа“, ладията на Господарката, огромна нощна пеперуда от черен ефир. Сви колосалните си крила, ускорявайки така въртенето на дългия объл корпус, и приближи идеално кръглото си чело до бялата глава на

скорпиона. Съединиха се в ефирна целувка, светлина се преля в светлина, отровна опашка и тежкия корем. На борда на „Уркайя“ се появи Йерохарис, Първи хипирес, Хегемон на Луната. За Аурелиа това, разбира се, беше голямо събитие, дотогава тя беше виждала само няколко пъти главнокомандващия на хипироите, внука на Господарката, но никога отблизо и никога той не беше я удостоявал с поглед. Той и този път изчезна заедно със стратегос Бербелек в каютите на Омиксос, там обсъждаха сума време планове на кампанията; Аурелиа отново не беше допусната до тайната.

Тя остана отвън, символична охрана, в прохода към вътрешния скелет на „Уркайя“. От мястото си виждаше как корабните дулоси пренасят от единия кораб на другия имуществото на Антидектес — осъществяваше се най-голямата мечта на стария софистес: ще полети на Луната, ще се отворят за него Портите на Лабиринта. Макар че сега, застанал отстрани и надзираващ пренасянето, не изглеждаше особено щастлив.

— Животните оставям, изхвърлете ги, ако почнат да пречат. Жалко, че вече няма да провера хипотезите си.

Дъвчеше замислено зърна кахва. Аурелиа проследи погледа му. Антидектес си гледаше в краката, надолу, където под бясно въртящия се борд на „Подзвездна“ блестеше ослепително зеленият тънък сърп на Земята: част от Азия, Източния океанос и Земята на Гаудат. Аурелиа си спомни как тя пък беше гледала след отдалечаващия се щит на Луната, когато напускаше нейната сфера преди две години и половина заедно с естлос Бербелек. Натрапи се неприятната мисъл, че всъщност изобщо не се различава толкова от Антидектес Александриеця, че и двамата ги движат едни и същи даймониони, него може би по-силен, щом е готов от божествено любопитство да напусне завинаги своя свят. Досега не беше изпитвала особена симпатия към него: той знаеше коя е и от самото начало се отнасяше презрително към нея, държейки я на разстояние. Чак след доста време тя видя, че се отнася така почти към всички. Разбира се, това не го правеше по-симпатичен. От различните забележки на стратегоса беше подразбрала какъв е Антидектес: подкупен и с много политически врагове, подкупен и потънал в дългове, и времето му изтичаше. От друга страна, не се беше продал на естлос Бербелек за пари. Макар че наистина на Луната кредиторите нямаше как да го докопат.

— Ама всъщност не вярваш във всичко това, дете им го наприказва — хем попита, хем заяви Аурелиа. Софистесът не вдигна поглед. Тя си каза: сигурно го виждам за последен път, на стратегоса също вече не е необходим, мога да говоря каквото ща. — Интересно до каква степен софия, всички тези мъдрости, събрани в големите библиотеки, са плод на подобни поръчки.

Той се усмихна под мустак.

— За мъдростта се плаща, очевидно е. По-лошо, когато плащат за глупостта. — Хвърли в устата си поредното зърно. — Питаш дали съм им казал истината. Не знам кое е истина, така че със сигурност не съм лъгал.

— Лъжеше, когато каза, че знаеш.

— Да не би да не подкрепяш плана на своя стратегос?

— Адинатосите трябва да бъдат унищожени.

— Но Магьосника е само нещастна жертва?

— Все пак не той е докарал адинатосите. Нали?

Антидектес я погледна със саркастично задоволство.

— Ах, как ги обичам тия ревностни любители на истината! Винаги имах няколко такива в академеята и като ми се развалеше настроението, отивах при тях и им задавах някакъв прост въпрос, например: „Какво е битие?“ или „Какво е добро?“, „Кой ти е приятел?“. И веднага ми се оправяше настроението. — Сдъвка и изплю кахва. — Искаш ли да знаеш в какво вярвах, но не им го казвах? Не искаш. Откъде у адинатосите този интерес към земните сфери? Какво толкова са могли да видят, да усетят там, извън сферата на неподвижните звезди, че да предизвика интереса им и да ги докара тук? Редът е неизменна хармония; това, което се повтаря, не удивява, милионкратното въртене на Слънцето около Земята не е никакво събитие. Знакът е промяната, знакът е нередовността, знакът е нарушаването на хармонията. Преди петстотин и четиресет години кратиста Илеа Колотропийска напуснала сферата на Земята и се установила на Луната. Днес там имате цели градове, свят, затворен в собствената йерархия на сфери, втори ред, наложен върху реда в земните сфери, втори център на Вселената, към който се подреждат първоелементите. Послушай тази музика. Чуваш ли как звучи това? Свещен ритъм, извечна мелодия, разкъсана от увеличаващия се с вековете дисонанс, скърцане, пронизващо цялото небе. Тррррррр!

Точно това са чули, точно това са усетили — че някой, нещо руши реда в тези сфери — и са долетели. Но къде точно? Къде се е случила първата среща, първата битка? И не постъпват ли всъщност като медик, който се мъчи да намери източника на болестта? Накъде са се насочили най-напред? Стратегосът казваше, че държите пленник. Мдаааа. Тя трябва поне да се досеща чия е вината. Разбира се, че иска на всяка цена да ги прогони.

— Замълчи.

— И сега ми кажи, Огнена: лъжа ли? Лъжа ли? Кажи, лъжа ли? Е? Сбогом.

Аурелиа изхвърли в ефира клетките с животинките и каквото беше оставено от софистеса още щом „Елоа“, в която той се качи, разтвори черните си крила и се устреми обратно към Луната. Сега малко съжаляваше, щеше да е добре да пусне кокошка или куче в този кипящ бульон от багри и форми. Да провежда задължителните наблюдения и експерименти, редовно подновявани на серии, нямаше желание, но би било полезно да провери колко е силно всъщност това Изкривяване. Нали ще им се наложи да влязат в бой под аретесов антос на тях: хипироите; в тази война хората ще се сблъскат с нещо нечовешко, а в първите редици ще бъдат Огнените ездачи — ако не на Земята, то със сигурност в ефира, ако не тази година, то следващата, ако не под командването на стратегос Бербелек, то под нечие друго, на друг хегемон. Аурелиа чувстваше, че тази битка е предназначена за нея, че е родена за тази битка.

Зад гърба ѝ (тя не вдигаше глава от ураноизния под) Омиксос и стратегосът обсъждаха стратегията на атаката.

— Южният лед и тези острови в океаноса наистина са толкова отдалечени и откъснати от населените земи, че там е трудно да се осъществи каквото и координирано нападение — каза Омиксос. — Но то и няма нужда да се организира — щом са откъснати, докато остават такива. Онези наистина са избирали места с минимален шанс за контакт с цивилизацията, добре укрити плацдарми.

— Обаче тук, това вече стига до Златните царства, отпечатва се върху Аксум, Египет, Хуратия. От тук могат да организират пряка атака и тук са най-силни. Ние трябва да ударим тук, в Африка.

— Знам, естлос, знам. Но... сам виждаш.

Вече отминаха центъра на Сколиодои, летяха към Костенурковата река. Аурелиа наблюдаваше как под „Уркайя“ се променят цветовете на не-джунглата — как не се променят, защото за промяна е необходимо да се наруши някаква регулярност, а където няма регулярност или тя е толкова опасно абсолютна, за никаква промяна не може да става дума. Стратегосът ѝ беше говорил за „град на адинатосите“, за слуховете, които местните диваци разнасяли — за огромни конструкции, изкуствени съоръжения, здания, издигнати във вътрешността на Кривите земи. Мъчеше се да открие каквото и да е от това, пробилото повърхността на кипящата какоморфия. И наистина, от време на време се появяваха отстъпления от монотонната шарения на аморфната дивост, обекти, издигащи се над нея, дребни разлики: нещо като скала, нещо като кост, нещо като водна арка; уж нощ, уж торнадо и нощта вътре в него — прелетяха над него и тя погледна. Понякога над Сколиодои се мяркаха птици. Какоморфи, разбира се, но все още прилични на птици — с крила, някои и с клюн — та можеше да бъдат причислени към тази Форма. Тя наблюдаваше внимателно полета им. Ако слизаха твърде ниско, се променяха в движение в друга Форма и повечето падаха в не-джунглата като камък, може би действително се вкаменяваха. Веднъж видя обратния процес: част от неподвижна червено-жълто-черна какоморфия се промени в сянката от „Уркайя“ в крилата костенурка и излетя във въздуха; крилата тутакси станаха на многоцветни медузи, а корубата задимя — и какоморфът отново рухна в Сколиодои.

— Сражения в джунглата — нищо по-лошо от това. Как да ги обкръжи човек? Откъде ще тръгнеш, естлос? От Аксум?

— Златните царства ще се отворят пред всяка достатъчно силна армия. Разбира се, Аксум също, трябва да се тръгне от изток, Ефрем ще бъде. Я покажи картата. Нали виждаш как са разположени планините, реките и пустините? Ще тръгнем така, ето, от тук и от тук, така.

— Да ги изтикаме до Западния океанос.

— Да.

— Обаче погледни разстоянията. Десетки хиляди стадии. Сухи периоди, дъждовни периоди, снабдителни линии, мила Господарке, дори само снабдяването е проблем, достоен за Одисей. Ти говориш за кампания с мащабите на Александровата, естлос.

— Така е. Ще продължи дълго, знам. Със сигурност доста по-дълго от война в ефира.

— А и тази джунгла... Не мога да си го представя. Погледни: който влезе там...

— Мислил съм за това. Търсих решения. Допитах се до астромеканиците в Лабиринта. Йерохарис ми донесе най-новите изчисления. Вие на Луната така предизвиквате изкуствени пиркавици, изтегляте ги безопасно в пустошта. Изпразвания от съединения на епициклите на Огъня, мълнии от чист пирос направо от небесните сфери. Това ако ни се удаде...

— Май възнамеряваш да подпалиш половината Африка.

— Да изгоря Сколиодои.

— Кириос...

— Знам. Затова Господарката иска аз да вземам решенията. Но това не е толкова просто: софистес Акер Нумизматик твърди, че най-напред тези места трябва отново да се обхванат със земна морфа, да се наложи антос на стария ред, където огънят гори, водата тече, а въздухът разнася пламъците, иначе мога да мятам пиркавици колкото си искам и да не запаля и една тревичка. То там вече и няма трева. Офанзивата трябва да се състои, така или иначе. Сега гледай. Трябва да ми провериш следните трасета.

Аурелиа слушаше този разговор и разбираше думите, но вече не можеше да си представи нищо по-вълнуващо. Космически светкавици, които подпалват половин континент — това положително ще бъде прекрасно и страховито зрелище.

Тя отново се чувстваше като малко момиченце, което, скрито зад живия плет на жар-горичката, подслушва разговорите на възрастните, вълнуващите разкази на хипироите за битки с анайреси от Другата страна и дълги плавания през високия ефир, до сферите на Меркурий, Венера, към палецото Слънце, свещената сфера на хипироите, където някои ритери на пироса обезумяват, наляга ги убийствен копнеж, те прикачват икароси към доспехите си и политат направо към Слънцето, не е възможно да ги спреш, това е гласът на огнената кръв... Ужасяващи, вълнуващи, непонятни разкази, разпространявани шепнешком сред децата и идващи после в сточасовите сънища на малката Аурелиа, лунните сънища, които са като Омирови песни, само веднъж да ги сънуваш не стига. Тя знаеше, че следващия месец ще ѝ се

присънят битката в африканската не-джунгла и Зевсовата пиркавица, стоварваща се от нощното небе върху това сплъстено кълбо какоморфия, което сега се премества под вирборда на „Уркайя“.

Гласовете им идват от другия бряг на този сън наяве.

— После ще полетиш непосредствено над Амида, както се уговорихме. В момента орбиталните карти на Зауралието не са най-важното нещо. Ясно ли е всичко?

— Да, естлос.

— След колко ще бъдем над оазиса? Той вече чака там.

— Ще излезем в ефира, ще хванем силен северен епицикъл, три часа, естлос.

— Значи, съвсем скоро. Заповядвай!

Аурелиа гледаше как окъпаното в слънце Сколиодои се отдалечава от тях, слиза надолу под ураноизната броня на издигащата се ладия, и отбеляза тогава едно странно нещо: погледът обхващаше все по-големи пространства, променяше се мащабът на видения хаос, но ако не бяха външните знаци — изкривяването на хоризонта, трептенето на въздуха, накрая облаците — нямаше да може да го установи. Сколиодои оставаше едно и също — от всякаква височина, в каквато и мярка да се простираха вълните на неговата какоморфия: пусове, стадии или десетки стадии. Все същата еднаква, безименна аформа.

От ефира, където влязоха за кратко, се върнаха пак в сферите на пироса и аера, и пак пироса, както се стори на Аурелиа, когато въртящата се „Подзвездна“ с прибрани крила и изнесени напред скорпионовии щипки се носеше над безкрайния бял пясък на Северна Садара, най-старата пустиня там, цялата трептяща от зноя, който излъчваше. Аурелиа чакаше края на тази монотонност от симетрични дюни и сенките от хребетите им — все по-дълги с падането на Слънцето до равнището на лявата скорпионова ръка. Пурпурни лъчи пронизваха развихрения ефир.

Оазисът на ревнивия скелет се намираще на самата граница на дивата Садара, границата на антоса на Навуходоносор Златни, 3000 стадия на югозапад от Александрия. Стратегос Бербелек го беше избрал за място на срещата, защото от Прокуждането на Илеа оттам не минаваха никакви търговски пътища и нямаше опасност от случайни свидетели. Самият Оазис беше всичко на всичко един кладенец под

пясъците, един дъвен пилон, паднал и наполовина засипан с пясък и изгладен от ветровете и джиновете като кост, и десетина порести камъка. По времето на Илеа там растяха палми, зеленееше се трева, пееха птици — от всичко това вече нямаше и следа.

„Уркайя“ се приземи до пилоната и заби скорпионовата си опашка в земята. От муцуната на ладията спуснаха ликотови мрежи. Аурелиа слезе преди стратегоса. Скочи на горещия пясък, пропадайки в него до глезените. Хората пред разположените между камъните шатри наблюдаваха безмълвно и си засенчваха очите заради синята светлина на лунната ладия, някои правеха жестове срещу уроки, други плюеха в пясъка. Негрите, които в отделения за тях лагер наброяваха няколко дузини, бяха приклекли и държаха кожените щитове пред себе си.

Аурелиа не изчака да свалят багажа от „Подзвездна“ и побърза след естлос Бербелек. Тук слязоха само те двамата. Яна, Хасер Обол с неговите хорърни, дори Порте и слугите, и дулосите бяха пратени от стратегоса по-рано с „Облаколом“. Порте се беше прибрал в Александрия, но къде бяха отишли воините? Аурелиа предполагаше, че стратегосът все пак се е огънал под натиска на Навуходоносор и наистина подготвя нападение на Вавилон.

— Естлос.

— Кралю.

Йероним Бербелек стисна китката на Марий Селевкидит. Кралят Без Корона пръв излезе от шатрите да го посрещне, подире му пристъпи цялата въоръжена свита, Аурелиа разпозна цветовете на Пергамската диаспора. Над шатрите се вееше щандартът на Селевкидитите и друг, с Четирите меча, символ на Четвърти Пергам, известен дотогава само от драсканиците по градските стени в Египет, Вавилон, Македония и Рим: три стрoшени меча, четвъртият, със златна ръкохватка — цял. Е, Оазисът на ревнивия скелет не беше Площадът на света и все пак издигането на щандартите беше безпогрешен знак. Сърцето на Аурелиа заби по-бързо. Амида от половин век се намираще под антоса на Магьосника, Пергам — на Седемпръстия. Всичко или нищо: връщането назад беше вече невъзможно.

Марий заведе стратегоса в своята шатра. Аурелиа вървеше плътно до него. Обкръжиха я амиданци с джулбаби, аби и бурнуси, целите в пясък, с мръсни тюрбани и труфи, буйни бради и тежки кераунети в ръце, а в поясите криви ханджари. Тя, следвайки примера

на стратегоса, беше облякла бяла кируфа. Никога не носеше оръжие, огънят го унищожаваше прекалено лесно. Не я познаваха, в техните очи беше жена, чужда морфа, без оръжие.

Иганази обаче външно не се различаваше от обикновените хора. Ако не бяха извънредно масивното му тяло, широките плещи и якият врат, както и гъстите твърди коси, можеше спокойно да бъде взет за човек. Аурелиа вървеше непосредствено зад него и когато погледна надолу, видя, че Марий е бос и въпреки теглото си не само не потъва в пясъка, ами и не оставя никакви следи. Можеше и трябваше да крие това, но най-близките му хора винаги ще знаят, че е какъвто е, земен даймон, иганази, гесомат.

В шатрата вече бяха запалили маслени лампи и благовония. Робините топлеха вода. Селевкидит посочи с жест всички да излязат, но Аурелиа, въпреки тежкия поглед на стратегоса, реши този път да не се оставя да я изгонят, нахлупи качулката на кируфата и бързо отиде в ъгъла на шатрата, където седна зад опорния стълб и спуснатия от него персийски килим. На килима седеше синьо-зелен папагал; само той напълно игнорира Аурелиа. Робините, целите в цветни татуси и с лица, покрити с труфи, окичени с евтини накити, които подрънкваха на всяка крачка, подадоха на Марий и естлос Бербелек вода за умиване на ръцете, хашиш, кахва, канелени питки и плодове. Входното платно на шатрата бе спуснато и вече само треперливата светлина на лампите проблясваше в душния интериор. На Аурелиа ѝ се догади от тежката мазна миризма на благовонията, но тя не издаде звук и чак след известно време една от робините по собствена инициатива ѝ донесе чаша гореща кахва. Шатрата вече се изпълваше със сладкия мирис на хашиша с подправки. Кралят и стратегосът си размениха първите любезности и така — от пустинното мълчание към пустинния шепот — започна военният съвет. Говореха на гръцки, Аурелиа разбираше всяка дума.

Думите бяха прозаични, изреченията къси, тонът безстрастен. Тя щеше да запомни най-вече този тон. Изглеждаше, като че всичко е предрешено: това вече става или скоро ще стане, онова започва да става. Дати, места, имена, числа. От подслушаните откъслеци тя си изграждаше картината на започващата война. Няма да има щурм на Амида и обсада на града — въстаниците ще влязат, смесили се с други пътешественици, с търговските кервани и докарваните роби. Ще

превземат гарнизона, ще завладеят градските стени и ще държат отворени портите в очакване на Бербелековия Хорър от запад, от Пергам и Александрета. Три колони хорърни ще акостират в Пергам по знак от „Облаколом“ — сега изчакват в Средиземно море на корабите на Търговска къща „Нюте, Икита те Бербелек“, както и на Анеис Панатакис и Африканската компания. От Пергам до Амида има над 4000 стадия. Спирайки или сваляйки всички чужди въздушни свини и пощенски птици (с това ще се заеме скорпионът на Омиксос Жарник), получаваме най-малко шест дни предимство; линията на египетските хелиографи не минава оттам. Кое тогава е по-добре — обсада на могъщия Пергам до победен край или нападение на Амида без бавене, само и само Марий да бъде коронован? Тук също започваха различни предположения, варианти и планове. Дали Амиданското въстание ще увлече достатъчно хора, за да осигури на Марий армия, способна да поеме контрола над цялата страна? А след петдесет и осем години поделби на несъществуващата държава ще се възвиси ли нейната Форма с достатъчна мощ, за да преодолее антосите на Магьосника и Седемпръстия, Формата на техните държави? Вярно е, че тук е границата на техните аури, но кой би могъл да гарантира, че Кралят без корона ще се окаже достатъчно силен Крал с корона? Стратегосът подхвърляше иронични коментари по този въпрос, Марий само издухваше хашишов дим. На Аурелиа се струваше, че и двамата се отнасят към проблема като към незначителна шега; когато за пореден път стигаха до него, само се споглеждаха и свиваха рамене. Какво ще направи Максим Рог? Какво ще направи Седемпръстия? Ако Четвърти Пергам не получи бързо подкрепа от някой съсед — а измежду Вавилон, Уралската империя, Македония и Египет всъщност можеха да разчитат най-вече на последния — ще бъде смазан само за няколко месеца. Все пак стратегосът изглеждаше убеден, че Египет ще окаже подкрепа. Започна се дълъг диалог за политическите последствия от преврата. Чуха се имената на дъщерите на Хипатия в комбинация с неприлични шегички. В плана на естлос Бербелек влизаше и смяната на династичния ред в Александрийска Африка.

Нима Яна беше права — е, несъмнено тя по-добре познава Йероним Бербелек. Аурелиа разбра, че това не е въпрос на избор, на вяроност, не е въпрос на истина или лъжа. Просто хладна логика на сила и слабост. Ето пред какъв парадокс се беше изправила Лунната

вещица: тези, които са твърде слаби, за да се противопоставят на Формата ѝ, несъмнено са слаби и за да се изправят срещу кратистоса на адинатосите; а достатъчно силните са прекалено силни и нямат нужда от Илеа; сами са си Мощ. Кой тогава ще тръгне в небесния бой и ще убие Бащата на Изкривяването?

Само боговете и безумците се жертват за човечеството — останалите са способни на жертва само за тези, които смятат по-добри от себе си.

Аурелиа слушаше мълчаливо и без да мръдне, качулката на кируфата скриваше лицето ѝ, само искри проблясваха в сянката. „Ако стратегосът предаде Господарката, няма да позволя, не мога да позволя да се отърве. Нали затова съм изпратена тук? Ще сторя каквото подобава на един ритер — преди да се наложи да изпълня заповедта на Яна.“

На разсъмване Марий Гесомат вдигна лагера и потегли с хората си в дълъг керван от камили и хумии срещу изгряващото слънце, на път през Садара, Нил и Еритрейско море и на север през Ефремовия Джазират ал'Араб — до Амида, града на предците си. Още нямаше армия, но имаше щандарти.

В Оазиса на ревнивия скелет останаха само четири хумия и два от тях бяха предназначени за стратегоса и лунянката. Аурелиа отказа, никога не беше яздила. Щеше да тича край животните заедно с негърските воители. Свали кируфата, да не ѝ пречи. Воините се ухилиха с криви зъби. Стратегосът ѝ беше казал, че са от племето н'зуи, а този, който ги предвожда, е новият им командир Н'Те; неотдавна бил убил баща си и е на голяма почит. Само той имаше кераунет. Тъкмо той най-радостно се хилеше на Аурелиа.

Стратегосът записа още нещо в дневника си и даде знак с риктата. Негрите подеха песен, прилична на стон. Риктата сочеше на север, към морфата на цивилизацията, към Египет и Александрия. Слънцето се изкачваше все по-нагоре над хоризонта, в огромния му ярък диск, към който единствено Аурелиа можеше спокойно да гледа, се топяха фигурките на амиданските въстаници, за миг проблесна златото по Мариевия щандарт — и всички изчезнаха.

Стратегосът пришпори хумия, Аурелиа скочи до хълбока на животното, под краката ѝ пясъкът се превърна в стъкло — тичаше в огън и оставяше след себе си следи на мълнии.

Т ДЪРЖАВОРОДСТВО

— Роклята много ти отива.

— Благодаря, естле.

— Това е перука, нали?

— Да.

— Момент, ти май...

— Ритер Аурелиа Скра.

— Ах, да, наистина. Татко ми писа за тебе.

— Естле.

— Алитеа, за тебе съм Алитеа. Май един път си ми спасила живота.

— Два пъти.

— Ха, точно така, без излишна скромност. Трябва да ми разкажеш всичко. Ние защо чак сега се срещаме?

— Чух за годеника ти. Искрено съжалявам.

— Текнитесите на сома са непрекъснато до леглото му, той ще оздравее. Само съм любопитна ще го позная ли изобщо. Обичаш ли хремитско вино?

— Естле.

— Заповядай.

— Много си красива.

— Благодаря. Години труд и Навуходоносор. Ела да седнем в кариума.

Музикантите смениха мелодията, чуха се ръкопляскания, няколко двойки излязоха от залата за танци в перистила. В черната повърхност на Мареотското езеро се отразяваха милионите звезди и ясночервеният лунен сърп. Факлите в лодките на стражите образуваха дъга край брега на източния залив в тъмната египетска нощ. Над тях, по Пелусийския мост се мяркаха плоските сенки на пешеходци и животни, виктики и коли — Александрия никога не спи.

Кариумът се помещаваше на третата тераса, току до водата. Двете седнаха под арка от черни лилии — цвете джунгуонски

морфинг, с ухание повече животинско, нежели растително.

Естле Алитеа Латек отпиваше от виното и гледаше замислено галерията живи статуи.

— Придружаваш го навсякъде и сигурно...

— Не навсякъде.

— Но никой друг не е по-близо до него, нали? Всъщност защо избра тебе?

— Не зная, естле. Бях млада, наивна.

— Това лошо ли е? — Алитеа тихо се засмя. — Аз съм по-млада от тебе.

— Вие сте различни.

— Ние? Земните жители?

— Вие, аристократите.

— Някога ритерите са били смятани за аристократи.

— В действителност си по-стара от мене.

— Наивността е много ценно качество.

— Но никой истински наивен не знае това, нали?

Засмяха се в приятелска морфа, Алитеа тупна Аурелиа по рамото и за момент направи карикатурно сериозна физиономия. Лунянката се смееше със златни искри и бледосин дим, от главата ѝ по цялото тяло се спускаха пламъчета. Алитеа остави чашата с вино и раздуха с ветрилото си искрите, та полетяха към нощното небе. Двете ги гледаха, докато изчезнат отвъд терасата. Няколко обаче завиха и паднаха върху лъсналото от масла тяло на една жива статуя, дулосът инстинктивно потрепери. Момичетата отново се разкикотиха. Лунянката свали черната си перука. Алитеа се ококори. От смях чак се разхълца; това определено не беше първата ѝ чаша вино тази вечер. Аурелиа я тупна по гърба. Алитеа подскочи опарена на скамейката; халката от лявото ѝ зърно блесна ярко и падна сред лилиите.

Двете се наведоха и затърсиха диамантения накит.

— Завчера, когато се върнахме от града и заварихме татко вкъщи — започна Алитеа, като разгръщаше черните стъбла и не гледаше Аурелиа, — а трябва да знаеш, че не знаехме за пристигането ви, вратарят зъб не обели... Не тръгнах след Шулима, но чух гласа на татко и се върнах по коридора. Първите им думи... Ами след джурджата Ихмет Зайдар беше напълно подчинен на баща ми, не би

направил това без негово съгласие. Кажи ми, Аурелиа, давал ли му е стратегосът такава заповед?

— Каква?

— Знаеш. Да... Шулима.

— Не.

— Ще се закълнеш ли?

— Нищо такова не съм чула. Ихмет...

— Какво Ихмет?

— Не, нищо, не знам.

Диамантът блесна в каменната саксия, Алитеа вдигна халката. Седна, извади кърпа от широкия колан на полата си, избърса я и си я закачи.

— Без съмнение, си даваш сметка коя е естле Амитаче — измърмори Аурелиа, докато си слагаше отново перуката.

— Да.

— Е, коя е?

— Нейна дъщеря.

— Навуходоносор я държи тук като зложница.

Алитеа отвори ветрилото пред устата си.

— Досещах се.

— Ти много приличаш на нея, да знаеш, в лицето, фигурата, по гласа, вчера разговаряхме, дори по гласа, само цвета на косата, ако си я преморфираш в такова светло злато като Лакатойя — съща дъщеря.

Алитеа наведе очи.

— Казвала ми го е.

— Така ли?

— Но няма да се съгласи, знам, че няма. Впрочем баща ми ще побеснее. Навуходоносор положително би искал да ми отмъсти.

— За какво говориш?

— За тази твоя идея със замяната. Няма да стане.

— Каква идея? Просто отбелязах, че си приличате — като майка и дъщеря, като две сестри.

— А, така ли. Е, казвала ми го е, и то не веднъж и дважд. Понякога си мисля... — Неочаквано Алитеа се разсмя нервно, чак ветрилото се раздруса. — Не би трябвало да съм толкова искрена с тебе, всичко ще му кажеш.

— Това е добре, нали?

— Шулима беше убедена, че именно татко е изпратил Зайдар тук. И той не отрече. Скараха се за нещо друго.

— Скарали са се?

— Те все така...

— Какво каза стратегосът?

— Охо, сега пък ти ме разпитваш.

— Моля те.

Алитеа въздъхна дълбоко; наклони главица и погледна лунянката над ветрилото.

— „Планът на Господарката не е и мой план.“

— Така ли каза?

— „Целите на Господарката са и мои цели, но планът на Господарката не е и мой план.“

— И какво отговори Лакатойя?

— Ето тогава почнаха да се карат. Шулима повтаряше, че той трябва да има страна, от която да потегли за нападението, трябва да има сигурна база и изходна точка както за атака на Сколиодои, така и за атака на Магьосника. А ако Навуходоносор не отвори Египет за стратегоса, какво ще му остане? И така нататък. Че Златния и сам ненавижда Вдовеца; че не става дума да се бият първо с Македония на Чернобрадия и после с Вавилон, а да ги разделят и може би дори да ги обърнат срещу Урал; че Навуходоносор трябва само да бъде попритиснат и посплашен и ще склони. Цяла тирада беше. Спрях пред вратата и не влязох, не исках да се здрависвам наскре скандала.

— Но той какво й отговори?

— Че така или иначе, ще има такава страна. Шулима само иронизираше: „Хуратия? Македония? А може би Рим?“. А стратегосът: „Ще създам нова“. И тресна вратата. Добре, че не се натъкна на мене.

Аурелиа отвори уста, огледа живите статуи и я затвори. Хвана Алитеа за ръката и я задърпа към най-далечния ъгъл на третата тераса, докдето не достигаха отблясъкът от факлите и лампионите, нито светлината от прозорците на двореца. На това място перистилът се спускаше под плитката вода, снежнобелите плочки на мозайката светеха под вълните на езерото, в плиткото достолепно се разхождаха кривоклюни ибиси. Естле Латек носеше сандали на котурни, но Аурелиа беше боса. Газеше в студения хидор.

— Слушай — прошепна тя, обръщайки гръб на двореца и кариума, на светлините, гласовете и музиката. — Може да ме наречеш наивна, но нямаше да ти кажа всичко това, ако не беше това, каквото смятам, че си.

— Какво пак...

— Шшт. Слушай. Те винаги питат: тя смята ли да се върне? Мисли ли за отмъщение? Неин ли е този ден? На това ли служи войната на стратегос Бербелек? А аз казвам, че не, няма да напусне за по-дълго Луната, а и не може, какво би станало с всички нас, с хората и животните, имопатрите и градовете, нали ще паднат на Земята. Така че не. Това е истината. Но сега виждам, че е имала друг план. Мисля, че знам какво каза стратегосът. Чуй. Това беше нейна страна. Тук биеше сърцето ѝ, от Златните царства до Кафтор; най-силно тъгува за Египет. Ако дъщеря ѝ умре тук като робиня на Навуходоносор... И Навуходоносор би бил убеден, че Илеа ще жертва всичко, за да му отмъсти за това... Помисли. Така — бързо и без борба, би спечелила Египет за своята морфа; така би го отворила за стратегоса. По-нататък. Кой би седнал на трона на Хипатия? От името на Господарката, от морфата на Господарката, когато Лакатойя вече я няма? Помисли, естле. Единствената дъщеря на Стратегоса на Лабиринта, победителя на Магьосника, и същевременно съпруга на Наместника на Горен Египет, взел на Тива и Александрия. Лакатойя те е избрала и морфирала по свой образ и подобие, по неин образ и подобие. Това би било твоето наследство — в случай че тя умре. Сега всичко трябва да променя, планът се е променил, стратегосът променя плана.

Алитеа замислено притисна със затвореното ветрило лявата си ноздра. Само преди минута вдигаше вежди и клатеше глава; сега гледаше лунянката спокойно и може би дори леко развеселена.

— Ами адинатосите? Съюзът срещу какоморфията?

— Разбира се, естле, това е главната цел.

— Не се надява стратегосът да оцелее.

— Да. Ако наистина проведе в ефира атака срещу кратистоса им... Оставаш ти.

— Авел загина в Сколиодои.

— Това от самото начало трябваше да бъде жена. Морфа на жена.

— Можеше да загина аз.

— Не знам. Можеше ли?

— Защо не някоя лунянка, тя сигурно има и други деца, защо не някой от Лабиринта, когото познава?

— Египтяните, въобще земяните трябва да приемат върховенството. Така ми се струва; ти сама прецени. Някой от тях, свързан с тяхната кръв — но всъщност морфа на Господарката. Друго тяло и име на същото божество.

— И аз бих родила на Давид дъщери.

— Да.

— Начало на Колотропийската династия. След краха на Уралската империя... На изток, на юг, до Костенурковата река и отвъд нея, всички Златни царства, и на север, връщане в Кафтор, празния трон в Кносос...

— Ти виждаш всичко това.

— Виждам. — Алитеа тръсна глава и отметна тънките плитчици, на които беше сплела косата си, изправи се, погледна право в очите хипиреса. Докосна с ветрилото гърдите на Аурелиа. — На кого служиш? Кому принадлежиш? Защо ми издаваш всичко това?

Аурелиа сведе глава.

— Именно затова. Аз съм ритер на Господарката, първо на нея дължа лоялност.

— Тоест?

— Под каквото и да е име и в каквото и да е тяло да се прояви.

Аурелиа падна на колене пред естле Латек, кафторската рокля моментално подгизна от ледената вода на Мареот. Притисна лице до бялата ленена пола на естле.

— Деспойна.

Алитеа бързо я стисна за раменете, вдигна я.

— Стани! Току-виж те видели! Не съм тя.

— Погледни Лакатойя. Тя също не е.

— Замълчи. Трябва да помисля.

Аурелиа енергично си изстиска полите, засъскаха облачета пара. Погледна над перистила. Естлос Бербелек даваше прием с театър, музика и танци за елита на александрийската аристокрация; почти всички бяха приели поканата му. Вестниците в Александрия пишеха за „финансираната с частни средства армия на Йероним Бербелек“ и за „историческата победа на Гърма от Вистулия в Коленица“. Количеството фантасмагорични слухове за намеренията на Бербелек,

които Аурелиа беше чула до този момент (а още нямаше полунощ), прехвърляше всякаква мярка; клюкарите си противоречаха с всеки следващ разговор, пирамидата на абсурда растеше.

Може би тъкмо Формата на тази вечер провокира Аурелиа да сподели на дъщерята на стратегоса предположенията си; но може би и Формата на внезапна сърдечност и фамилиарност, когато двете заедно се смееха и търсеха халката за зърното на Алитеа. Дребните неща предопределят големите. Колкото по-дълго естле Латек мълчеше, потънала в размисъл, толкова по-силна ставаше увереността на Аурелиа в собствените преценки. Жестът на китката. Тонът на гласа. Вирването на главата, леката усмивка, погледът с широко отворени очи, тези очи, също зелени. И морфата на неподвижността. Като снощи, когато Вечерната дева беше погледнала Аурелиа. „Разкажи ми“ — две думи, само толкова беше казала. Аурелиа беше говорила цял час.

— Ела.

— Естле.

— Разкажи ми подробно. Навуходоносор, Шулима, стратегосът, условията. Не какво предполагаш, а какво си чула.

Върнаха се в балната зала. Аурелиа внимаваше да не говори високо, само да шепне; а и инстинктивно спря, за да пропусне естле Латек на половин крачка пред себе си. Така се промъкваша между гостите, между прислугата, дулосите, музикантите и танцуващите, в този час всички вече се бяха смесили, планираният от домакина ред се огъваше под натиска на моментните връзки и групирания. За четвърти път свиреха ямедия, защото за нея викаха най-шумно. Ямедия беше компромис между класическите корей, изпълнявани от наети професионалисти, и „ритмите на простолюдието“ от северните морфи. Танцуваха над двайсет двойки. В колонната зала зад водните огледала от време на време избухваше смях: там се изявяваха група комедианти от Крокодилополис, чието представление вулгарно осмиваше Хипатия и египетските аристократи — и тъкмо аристократите се смееха най-шумно. Всички пирокийни лампи горяха с високи пламъци, под огледалата бяха окачени допълнителни лампиони: светлината пронизваше пъстрите одежди, вмъкваше се под кожата на гостите, сенки нямаше, светлината беше толкова много, че се изливаше като бурен поток навън, в перистила и върху езерото, заедно с шумната

музика. Когато аристократите се забавляват, за това научава половината Александрия.

Алитеа и Аурелиа се измъкнаха край стените, спирайки за по-дълго само веднъж, когато старият Кадий Птолемей запита естле Латек нещо за баща ѝ и не прие „Не зная“ за отговор. Наистина Аурелиа не виждаше никъде нито стратегос Бербелек, нито Вечерната дева.

Застаналият пред входа в централната зала сенешал прошепна нещо на ухото на Алитеа; хипиресът не разбра припрения пахлави. Естле отговори на същия език и посочи с ветрилото си някъде навътре в двореца. Сенешалът се поклони и кимна на една от чакащите робини. Тя хукна да изпълни заповедта.

Естле Латек заведе лунянката в лявото крило. Между плочите на пода в страничния коридор проблясваха под пирокийните лампи вълните на Мареотското езеро. Това явно бяха вече частните покои на естле. Посрещна ги прислужница негърка; Алитеа я отпрати с дискретен жест.

Завиха към ъгловия кабинет. Две от стените му, подът и таванът бяха изработени от дебело воденбургско стъкло с втвени червени жилки на оронейгес. Стените се отваряха хоризонтално с помощта на скрити механизми и пускаха влажния въздух вътре. Още щом седнаха, естле ги отвори още повече. Усили пламъците в абажурите на лампите, оцветени в сребристорозово, и из стаята запулсираха цветни сияния.

Край каменните стени имаше библиотечни шкафове, секретер и дълбоко кресло с висока облегалка; край стъклените стени бяха нахвърляни куп пъстри възглавници, кръгли и триъгълни, по формата на Златните царства.

Алитеа седна с въздишка на креслото и повика с жест лунянката. Аурелиа се разположи в нозете ѝ (стъклото беше много студено). Вдигна глава и забеляза някакво движение в мрака над прозрачния таван. Таванът също отчасти се управляваше механично, можеше да бъде откряван тук и там към стъклените надстройки. В тази над креслото биеше с ледени крила какоморфна птица, трите ѝ лапи се разтваряха в закривени клюнове и в момента всички, полураззинати, дращеа стъклото. Явно беше усетила пироса в Огнената ездачка.

Естле Латек хвана брадичката на Аурелиа и я обърна към себе си, за да я гледа.

— Слушам те, Аурелийо — рече меко. — Вярвам ти. Сега още можеш да ми признаеш всичко, все още нищо не се е случило. Откажи — и ще забравя.

— Не лъгах, деспойна.

— Защото след малко ще се наложи да платиш. Разбираш ли ме? Харесвам те.

— Не излъгах.

— Добре.

Естле Латек погледна нагоре. Събра ветрилото и го мушна в колана на полата си. Аурелиа разбра, че естле се оглежда в стъклото. Алитеа свали обещите от ушите си, откопча халките от гърдните зърна, тежкото колие от шията си, изхлузи гривните от ръцете си и повечето пръстени; хвърли цялата бижутерия върху секретера. Напльончи кърпа и изтри боята от лицето и гърдите си. Накрая разкопча катарамата от драконова кост на колана си.

— Ще се прибереш в стаята си — каза на Аурелиа. — Ще се преоблечеш. Свали всички украшения, облечи нещо, което ще ги накара да се замислят. Носиш ли някаква ефектна лунна дреха?

— Имам доспехи.

— А, наистина, той ми писа... Но не прекалявай. Може само част от тях.

— Да, деспойна.

— Обърни се към сенешала да ти покаже естле Игнатиа Ашаканидка; не може да си е отишла. Покани я тук от мое име. Всички да разберат, ако е възможно. Не отговаряй на никакви въпроси. Ще чакам тук. Ти ще останеш вътре. Разбра ли?

— Да, деспойна.

— Върви сега.

Аурелиа се прибра в покоите си почти бегом. Е, не беше битка, но все пак нещо толкова привично, колкото е възможно. Смъкна роклята, свали перуката и накитите. Уми се набързо в пригответения леген с парфюмирана вода. От сандъка в спалнята извади права дълга пола египетска кройка, подобна на Алитеината. Върза я високо под бюста, по лунному. От сандъка совалка измъкна десния околораменник и дясната вихръкавица: сложи си ги, донастрои ефира. Стисна юмрук, махна с ръка. Огнените епицикли озариха стаята като блясък на мълния.

Гостите ѝ правеха път, Формата на безмълвно смущение бавно се разпространяваше пред нея. Всяка поредна крачка на ритера беше все по-енергична — когато стигна до сенешала и се наведе към него, вече излъчваше треперливо сияние, порите на кожата изпускаха пирос от напрежението в мускулите.

Естле Игнатиа Ашаканидка тъкмо танцуваше с някакъв аристократ горноегипетска морфа. Аурелиа сложи лявата си ръка на гърба на аристократа и го задържа по средата на движението. Внезапната тишина в залата трябваше да изостри вниманието му, но той явно беше прекалено увлечен от партньорката си. Обърна се ядосан. Бялата ураноиза на подулия се околораменник разряза ризата му и кожата на гърдите. Той отскочи, съскайки.

Аурелиа гледаше ашаканидката.

— Естле Алитеа Латек те моли за малък разговор, естле.

Госпожа Игнатиа ѝ хвърли бърз оценяващ поглед, все още леко задъхана от танца.

Изравни дишането си и се озърна търсецо.

— Летиция, бъди добра.

И кимна към Аурелиа.

Двете излязоха всред шум от възбуден шепот. Тепърва тръгват ключките! Несъмнено точно това беше търсила естле Латек.

Завариха Алитеа полуизтегната на възглавниците в стъкления ъгъл на стаята. Подпряла глава с ръка, тя ядеше смокини от сребърна купа; с лявата ръка въртеше питагорейско кубче. Усмихна се и кимна дружелюбно на естле Игнатиа. Аурелиа затръшна шумно вратата и застана до нея. Забеляза, че сега креслото е от другата страна на секретера, а от него беше изчезнала цялата бижутерия.

Красавицата Игнатиа погледна още веднъж лунянката и естле Латек — мигът се проточи — най-сетне подви полата си и седна до Алитеа.

— Не знам дали баща ти би одобрил тези демонстрации — измърмори.

— Доверието на Луната в стратегос Бербелек не е безгранично — каза естле Латек. — Особено не би трябвало да се понрави на Илеа Жестоката да загуби дъщеря си.

— Хмм, не разбирам.

— Мигар Златния не знаеше? Господарката също постави условия на стратегоса.

— Все още не...

— Ами покушението на нимрода Зайдар? Шпионите на Навуходоносор, без съмнение, са му донесли всичко. Кой, мислиш, е пратил Зайдар? — Алитеа все така се усмихваше. Гледаше естле Игнатиа, въртейки между пръстите на лявата си ръка отворения механизъм на кубчето. — А сега си представи следното. Естле Амитаче умира като пленница на Навуходоносор. Стратегосът изпраща доклада си на Луната; ще напише каквото ще напише. Как ще реагира Вещицата?

Естле Игнатиа, видимо ужасена, се обърна към Аурелиа. Лунянката остана невъзмутима, гледайки безстрастно в нощта и далечните светлини на Александрия през дебелото стъкло.

— Отстранен ли е? — попита естле Игнатиа Аурелиа или Алитеа, и двете. — Кой сега издава заповеди? Ти ли, естле? Шулима?

— Още не. Но положението вече не е толкова еднозначно, както явно ви се е струвало. Как точно формулира Навуходоносор исканията си?

— Вавилон срещу подкрепа за стратегоса. Естле Амитаче е гарант до победата над адинатосите. Обаче това не...

— Но дава ли си той сметка, че без участието на Египет никакво настъпление не е възможно? Накрая срещу него ще се изправи целият съюз против адинатосите. Бербелек превзе Коленица, ще отнеме още земи от Магьосника, войната вече ще върви по реда си — Магьосника си е спечелил достатъчно много смъртни врагове, които само чакат подходящата форма, историческия момент.

— В какво всъщност се мъчиш да убедиш Златния? — ядоса се естле Игнатиа.

— Шулима още не е писала на майка си. Както знаеш, аз съм най-близката ѝ приятелка тук. — Алитеа се усмихна сладко. — Навуходоносор има още шанс — Илеа може и нищо да не узнае, никакъв шантаж.

— Да пропадне в Шеол, Шулима няма нищо общо с това, Шулима не е предмет на пазарлък! Трябва да имаме някаква гаранция, когато напуснем Земята!

— За Илеа нещата не стоят така, уверявам те. Ако Навуходоносор се беше присъединил без условия... Но нали твърди, че няма да напусне Земята, че няма да участва в нападението на Сколиодои — за какви гаранции говорим тогава? Главата на Вечерната дева за главата на Седемпръстия — това е истината. Припомни си Зайдар. Малко трябва всичко да се обърне срещу Златния. Ако ви се е струвало, че стратегос Бербелек контролира всичко това, сте се заблуждавали. Никой не може да контролира гнева на Илеа Жестоката. Спомни си съдбата на Оеа.

* * *

Аурелиа си припомни „Песен за Оеа“, една от страшните приказки в Лабиринта. Оеа бил финикийски град на африканския бряг на Средиземно море. При владичеството на Господарката в Златните царства един от нейните любовници на връщане от Рим спрял за няколко дни в Оеа. Там спечелил бас с местен аристократ (легендите не са единодушни за какво е бил басът); униженият аристократ отровил любовника на Господарката. Илеа пристигнала при следващото Пълнолуние. Всички жители на Оеа били разпнати, градът изгорен и сравнен със земята, самата земя пропаднала в морето. Тринайсет нимроди заминали в четирите краища на света да търсят оцелели роднини и приятели на аристократа отровител. Още не един век Господарката си отмъщавала на всеки намерен потомък на нещастниците.

— Не ме плаши — измърмори ашаканидката. — Какво толкова стана днес, та тя — кимна към Аурелиа — изведнъж си сменя господаря, а ти си допусната до тайните на Силите?

Алитеа лапна смокиня и намигна лукаво на ейдолоса на Навуходоносор.

— Ами помисли — прошепна.

Госпожа Игнатиа поклати глава.

— Кога Шулима ще прати това писмо?

— Да ти съобщя деня и часа ли искаш? Малко ли са шпионите? Скоро, скоро. Побързай.

Ашаканидката стана.

— Естле — поклони се на изтегналата се Алитеа.

Естле Латек ѝ помахаша приятелски за довиждане.

Аурелиа затвори вратата след нея, отиде при дъщерята на стратегоса, клекна до възглавниците.

— Деспойна, аз не исках да...

Естле Латек я изгледа толкова свирепо, че ефирът на хипиресовия околораменник се ускори. Естле отмести купата със смокините, скочи, изтича до секретера, наведе се, дръпна нещо отдолу, разнесе се скърцане на метални механизми и стъклените панели на стената и тавана се отвориха — ала се отвори и каменната стена. Частта от нея зад секретера се отмести в сянката, въртейки се на невидими оси, а от сянката излезе един от гостите — дългокос мъж с кафява туника и черни шалвари. Той огледа изумено хипиреса и се поклони на естле Латек, която междувременно беше седнала на креслото и кръстосала крак връз крак, разголвайки глезена си и част от прасеца. Аурелиа, спряна от нея с жест, остана на мястото си. Лунянката не пропусна да отбележи, че мъжът има по шест пръста на ръцете.

— Гауер, Гауер — измърка естле Латек, почуквайки с питагорейското кубче по ръкохватката на креслото. — Нали чу. Какво да правя с това?

— Естле.

Гауер Вавилонеца се поклони отново.

— Кажу ми, плъхо.

— Чакам да ми обясниш причината, заради която ми позволи да чуя това, естле.

— Колко бързо ще получиш с хелиографите отговор от Нов Вавилон?

— Седемпръстия никога не спи. Петнайсет часа.

— Ще потвърдиш намеренията на Навуходносор.

— Ще потвърдя. — Той се усмихна под мустак. — Такава ми е съдбата.

— Колко е часът? Отдавна мина среднощ.

Естле притисна нокът до лявата си ноздра, погледна вавилонеца с премрежени очи. Пирокийната светлина падаше върху левия ѝ профил, лявата гърда — класическа александрийска линия, лявото бедро под гладката тъкан на полата; тъмният Мареот и заревото на

Александрия бяха зад гърба ѝ. Аурелиа за миг се усъмни Алитеа ли вижда, или Вечерната дева. Примига, веднъж, втори път.

— В момента стратегос Бербелек вече контролира Амида и Пергам — заяви естле. — Марий Селевкидит ще бъде коронован за крал на Четвърти Пергам. Йероним Бербелек точно получи опорната точка, за да повдигне Земята. Докато не се съберат войските — именно това е този кратък момент, Гауер — аз имам предложение за Седемпръстия: или той, или Навуходоносор. С кого да се съюзят Селевкидит и стратегос Бербелек, а кой ще стане тяхна жертва и чия страна ще бъде разкъсана от Пергам, Аксум и Ефремовите исмаилити — е, и от втория враг или съсед — Египет или Вавилон? Нека Седемпръстия избере.

Гауер поклати глава.

— Никога няма да нападне Магъосника.

— Не питам за това. Питам ще се закълне ли, че ще спазва неутралитет към Бербелек, ще признае ли Царство Пергам и ще изпрати ли войски в Египет, ако се наложи. Нали чу какво е условието на Златния към съюзниците: Вавилон да падне.

— Да.

— Какво да?

— Да, Седемпръстия ще положи такава клетва.

Естле Латек се наведе напред в креслото към ейдолоса на вавилонския кратистос.

— Сигурен ли си?

— Естле — въздъхна Гауер, — за съжаление, аз винаги съм сигурен.

— А когато падне Магъосника...

— Ако падне Магъосника, естле, ако.

— Ако.

— Ха!

— Ето така. Да. Добре.

Естле пак се облегна назад в креслото.

— И все пак има едно допълнително условие — започна.

— Досещам се.

— Сериозно?

— Говори, естле, трябва да го чуя.

— След падането на Навуходоносор кратистос Седемпръсти, като съюзник, съсед и главен член на съюза, ще получи решаващ глас по въпроса за политическото бъдеще на Египет; това той трябва да си осигури предварително, в договора със стратегоса.

— Чух.

— На трона трябва да бъде качена нова Хипатия. А Вавилон ще запази право на вето при избора ѝ.

— И кой трябва да бъде тази нова Хипатия?

— Ох, Гауер, Гауер, в момента я гледаш.

Вавилонецът млясна звучно, изду буза.

— Това всичко ли е?

— Достатъчно е — засмя се Алитеа.

— Значи, петнайсет часа, естле.

— Върви.

Той се поклони за трети път и излезе.

Аурелиа чакаше търпеливо. Естле Латек въртеше из пръстите си полираното от толкова много пръсти преди нея ликотово питагорейско кубче, сребърните символи, гравирани на страните му, проблясваха на светлината от пирокийните лампи. Кубчетата на Питагор си оставаха забранени на Луната. Аурелиа съвсем наскоро се беше запознала с тези играчки. Но дали наистина бяха само играчки? Легендата гласеше, че първото е проектирано от самия Питагор, но истината, естествено, не знаеше никой. Кубчетата, обикновено дървени и големи колкото детско юмруче, бяха с формата на правилен многостен, състоящ се от няколко или няколко десетки по-малки многостени. Всяка страна на всеки от тях (и следователно всяка страна на главния многостен в свободна конфигурация) има съответно число, сбор от по-малки числа, маркиращи ръбовете. В резултат количеството нумерологични и геометрични комбинации беше необикновено голямо; за всяка комбинация съществуваха множество философски и религиозни интерпретации. Питагорейците от следалександрийската ера използваха кубчетата, за да упражняват разума на децата и обучаването им на менталните правила на сектата. В опростена версия, без символните обозначения, кубчето се беше разпространило по Земята именно като детска играчка, популярния пъзел. Но дори в този си вид, когато се използваше за редовни упражнения, той влияеше на морфата на разума. Аурелиа знаеше, че някои земни софистеси, особено от

източните школи, твърдят, че чрез дългогодишна тренировка на разума с кубчето на Питагор може да се постигне Форма, позволяваща да се види най-дълбоката структура на действителността, да се съзре Числото на Бог.

Естле Латек излезе от унеса си и се сети за Аурелиа. Остави кубчето, кимна на ритера.

— Ти май наистина каза истината.

— Предупредих те, деспойна: ще предам всичко на стратегоса.

— О, предай му, предай му. Нали току-що му сервирах на тепсия Египет и Вавилон? Няма да му се досвиди тази дребна награда.

Тя намигна на Аурелиа и стана, протягайки се като котка. Стана и Аурелиа.

— Трябва да се отбия при оздравяващия — измърмори естле, поглеждайки разсеяно какоморфната птица в орниториума над тавана. — Това изведнъж се превърна в политически въпрос, време е да определим деня на сватбата.

Но изведнъж се поколеба, спря и се обърна на пета към Аурелиа. Държейки се на разстояние от въртящия се ефир около дясната ѝ ръка, прегърна лунянката и я целуна по лявата буза.

— Благодаря ти.

— Аз наистина не трябва...

— Не си на Луната. Хвърли това и върви да потанцуваш. Ще се учудиш колко партньори ще намериш. Ти си ритер на Господарката — но не ти ли е хрумвало, че силата също е красота?

У ЗА ЧОВЕШКАТА ПРИРОДА И ЦВЕТЯТА НА ХИАЦИНТ

Малко преди кралската корона да легне на слепоочията на Марий Селевкидит, от тълпата в подножието на зикурата изскочи мъж с черен джулбаб на Пилигрим на Камъка и преминавайки вихрено край хорърните и пергамската гвардия, заби кама в гърдите на коронясания Селевкидит. Острието прониза плаща и туниката, за да изскочи обратно със стържене, нащърбено от удара върху торса на аристократа иганази. Марий изригна пясък и чакъл, за момент целият се скри в облака пустинен прах. Когато той се разсея, скелетът на атентатора без кожа и мускули вече се търкаляше надолу по каменните стъпала. Тълпата утихна.

И ето как пред очите на Аурелиа окончателният триумф се изплъзваше от ръцете на стратегос Бербелек: победата, от която зависеше всичко, се превръщаше в поражение.

По небето на запад, откъм Александрета и Средиземно море, отдалечено на над 2000 стадия от Амида, се кълбяха черни облаци, цял фронт. Кралят на бурите беше обещал на Лунния стратег бурята на столетието, която да възпрепятства мореплаването поне за месец, та нито един кораб с войски от Урал и Македония да не пристигне навреме в обсадения Пергам — и ураганен вятър бушуваше вече и над Амида, като развяваше бясно големите щандарти с Четирите меча, гъсто наредени по Етеменанкския зикурат и по обиколката на големия Площад на Аталидите долу. Сега, когато всички бяха затаили дъх, в тишината като в окото на циклон ясно се чуваше всяко плющене на огромните платна, пукането на дръжките, свистенето на вятъра между зданията.

Една, две секунди... Тази неподвижност ей сега ще експлодира, ей сега Амида ще се разтресе от рева на вбесените — измамани, подведени, ужасени, отвратени — жители на Пергам; вместо да тръгнат след господаря си, ще се изправят срещу него, ще се понесе нагоре по стъпалата вълната разгневена тълпа. Не чудовище и не даймон, не ужаса на пустинята, от който треперят децата, не тогава

трябваше да видят увенчан със свещената корона. Нали освобождението от вавилонското робство трябваше да им донесе благороден и мощен виктор, красив аристократ висока морфа — и Марий беше такъв, докато не се прояви гесоматичната му природа. Аурелиа, хорърните, гвардията, кралската свита на върха на зикурата, скупчена около коронования Марий и зад гърба му — всички те почти физически чувстваха как в кероса наоколо се пречупва Формата на народа, разклатената канара се люлее и всеки миг ще рухне в пропастта, вече се чува ехото от грохота на прииждащата лавина; мравки плъзваха по кожата и кръвта бумтеше в слепоочията.

— Клетва!

Горе потръпнаха от резкия вик на стратегоса и отместиха очи от тълпата в подножието. Йероним Бербелек не чака никого: приближи и коленичи пред Селевкидит, прегърна коленете му и притисна чело в камъка. Аурелиа разбра първа. Пристъпи встрани, пред Марий, и също коленичи; околоколенниците ѝ се врязаха с раздиращ писък в гранита, на всички страни полетяха отломки. Без да вдига глава, хипиресът виждаше кой още коленичи: двама леонидаси, седмина хилядници на Хорър, после гвардейците като един паднаха пред Марий, вълната ставаше все по-бърза, ето миг и всички бяха на колене.

Тя чу припрения шепот на стратегоса; пак нищо не разбра. Той шепнеше на иганази.

Марий си сложи короната.

През площада се носеше развълнуван шум, още не думи, но оживление на гигантската маса хора — бяха се събрали поне петдесет хиляди амиданци. Аурелиа не знаеше какво означава този звук, към каква морфа се склони тълпата, нямаше и възможност да провери, нито тя, нито никой от коленичилите пред Марий Селевкидит. Би трябвало да се изправят и да се огледат надолу; но точно това нямаха право да сторят. Стратегос Бербелек също не знаеше.

Все още на колене, той вдигна нагоре ръката си, свита в юмрук.

— Крал Скала! — извика с пълно гърло. — Крал Петра!

Аурелиа повтори след него, пускайки по вдигнатата си ръка вълничка чист Огън. С колкото аер и пирос в гърдите имаше:

— Крал Скала! Крал Скала!

Хорърните и гвардейците послушно подхванаха вика.

Тя броеше скандираните думи. Шумът на тълпата долу, която бяха загърбили, се надигаше досущ приливна вълна, все по-високо и по-високо, докато достигна върха на зикурата и ги потопа във Формата си — така изведнъж вече не им се налагаше, а поискаха, искрено пожелаха да извикат радостно заедно с хилядите гърла триумфа на възродения народ.

Защото такава беше очевидността.

— Скала! Скала! Скала! Скала! Скала!

* * *

„Пергам“ означава „крепост“. Май никой друг град в бившата Александрийска империя не беше обсаждан толкова често и толкова упорито, нито един друг не беше изгарян и възстановяван, така че като резултат никой друг град не беше толкова добре укрепен и защитен. Който го превземаше, сам виждаше най-добре какви промени и укрепления са нужни за успешна отбрана. Преди половин век, когато Пергам за пореден път беше превзет, този път от Магьосника, бяха издигнати повечето съществуващи до днес фортификации, включително двойната крепостна стена и гигантските мостови кули на река Каикос.

Голата равнина, окръжаваща града, и стръмният хълм, около който беше построен, бяха ставали сцена на толкова битки, толкова ареси и стратегоси бяха оставили там отпечатъците на своите аури, че керосът ѝ сигурно завинаги беше запаметил смъртоносните форми. Никой не живееше в Равнината на кръвта, никой не отглеждаше добитък и не сееше жито. Хората умираха млади вследствие на всички възможни и невъзможни болести, дори случайните пътешественици, стигнали дотук, чупеха ръце и крака на правия път, трошаха си главите след спъване в шнуровете на сандалите си, животните се нахвърляха свирепо върху всичко, що се движи, а растенията израстваха бодливи и отровни, ако изобщо израстваха.

Наместникът на Пергам плащаше големи заплати на технитесите на калокагатия, само и само да се заселват вътре в града; то само благодарение на тях в Пергам можеше да се живее. Напоследък градът беше започнал дори да си възвръща славата на център на софия и

медицина. Именно тук беше отгледал земеядните си гевולי текнитесът по зоон Барлук Мешува, тук през 1174 година СУР един хипократски демиургос за първи път беше извадил сърцето и белите дробове от жив човек и ги беше присадил на жив човек. След упадъка на държавата на Селевкидите и подялбата на Третото царство границата на земите и антосите на Магьосника и Седемпръстия минаваше на 1000 стадия източно от Пергам. След премахването на митата търговията между Урал, Македония и Вавилон нарасна двукратно; голяма част от нея минаваше през пристанищата на Кафторско море и по суша — от Тигър, Ефрат и Марат, през Пергам. Това беше един богат град.

Аурелиа Скра видя за първи път Пергам на четиринайсети юниус по залез иззад челото на „Уркайя“, когато лудешки въртящият се скорпион на чичо Омиксос слизаше по стръмна дъга над разположения в Равнината на кръвта лагер на Хорър. И го видя в развалини. Градът беше разрушен, каквото не беше съборено, гореше: от руините се издигаха видими отдалече високи стълбове дим, самото небе беше придобило цвета на пепел. Но Пергам все още се съпротивляваше, не спираше да се бие, златният щандарт с Четирите меча все още не плющеше над стените му.

Стратегосът не беше планирал едновременна атака на изток и запад — по време на първата кампания Пергам трябваше да бъде само отрязан, за да не пречи при превземането на Южните земи — но внезапният политически ход, даващ възможност за съюз с Вавилон, принуди Бербелек да раздели силите и да нападне в движение; такива шансове не се изпускат. Обаче не можеше да се намира едновременно на две места, Амида беше по-важна, сърцето на възродената държава, домът на Селевкидите, нали Амида беше изтръгнал от Седемпръстия. Сега идваше да превземе Крепостта; да я превземе и колкото може по-бързо пак да я укрепи срещу пристигащите на помощ войски на Магьосника. Пристигат, независимо от това, ще спазва ли Седемпръстия въпросния набързо сключен съюз.

Защото, щом види, че силата е с него, че независимо от декларациите на естле Латек Пергам продължава да се брани, каква полза ще има да спазва дадената дума? Бащата на Аурелиа често казваше, че честта е това, което хората са получили от боговете вместо истинска сила. Да запазиш честта си или да я загубиш, можеш единствено спрямо равен на себе си. Никой здравомислещ не очаква

честно поведение от страна на дулос или кратистос. Спрямо по-силния се държим така, както ни позволява неговата Форма; на по-слабите от нас Формата на държане определяме ние. Кучето може да ти е благодарно, ти можеш да си мила с кучето, но няма как да се закълнеш във вярност на кучето.

„Подзвездна“ изплю пътниците си отвъд главното южно укрепление. Там беше издигнат временен пилон за акостиране на въздушни свине. Стратегос Бербелек разполагаше с четири аеростата, без да се брой оронеевият „Облаколом“. Той ги използваше за прехвърляне на хора, за снабдяване и въоръжаване; тежките пиросидери на Хорър, столитосовите разрушители на крепостни стени, се очакваха с особено нетърпение. Всичките четири аеростата трябваше да се купят, никой не се решаваше да ги даде за военни цели. Златото за тях беше дошло от Лабиринта, но сега те официално принадлежаха на Търговска къща „Нюте, Икита те Бербелек“. Още същата вечер и през нощта, на светлината от факли и огньове, се приземиха две свини, докарани от Амида поредната стотня хорърни (Втората салическа колона, току-що прехвърлена в Амида) и резервни патрони и пирос от кафторските и александрийските складове за муниции на НИБ. Грохотът на пиросидерите не стихваше.

Грохотът на пиросидерите не стихваше, земята се тресеше от взривовете на мощните пиросови заряди. Аурелиа обходи всички точки, от които беше обстрелвана Крепостта. На Луната тези пиросидери не бяха познати, нито обсадните макини, там никога не се беше налагало обсаждане, антосът беше един, Господарката беше една, анайресите не строяха укрепления. А пиросидерите на Хорър бяха най-мощните макини за унищожение, известни на човека; за докарването и насочването им към целта се използваха бегемоти или ховоли във въпрягове по десет. Металните дула, дълги повече от трийсет пуса, се въртяха върху лафети, които трещяха при всяко движение като пукащ се Лед. В метала се жигосваха символите на цеферите на пиросовите смеси, подходящи за дадена пиросидера. Най-големите, столитосовите, бяха номерирани с цефери на алхимични пермутации от най-висш ред, подготвени специално за Хорър от питагорейците от Южен Хердон:

Само те осигуряваха най-голяма далечина и сила. Това беше почти пуриничен пирос и след всеки залп, когато въздухът вибрираше от носещия се над равнината грохот, а оръдието потъваше в сив облак аерови изпарения, от която очите плувваха в кисели сълзи, всеки път Аурелиа усещаше да я пронизва тръпката на някакво първобитно, нечовешко удоволствие, несравнимо с нищо, изпитвано досега. Това е пирос, мислеше тя, горене на пироса — архе на Огъня във вените, и мускулите ми също се будят и също искат да експлодират, да влязат във Формата на тази алхимична трансмутация. Така ли изглежда смъртта на хипиреса, за която толкова са ми разказвали: сссxxx! — и остава шепа пепел. Така ли си отиваме ние, в екстаза на Огъня?

Лунянката реши да стои настрана от пиросидерите и да не се излага на това страховито изкушение, затова се върна в лагера. Тук тя си оставаше анонимен член на свитата на стратегоса, през лагера всеки час минаваха десетки, стотици хора, всяка минута някой нахлуваше на запенен кон или зебра и се втурваше в шатрата на стратегоса, около шатрите на леонидасите на поредните колони хорърни също кипеше. Аурелиа преброи пет колони, изглежда, това беше най-голямото струпване на воители на Хорър през този век, ако не изобщо от Войните на кратистосите насам. Докъдето поглед стига — еднакви войници с еднакви движения и жестове, с идентични въглеродни доспехи, когото и да попиташ за нещо, ще отвърне еднакво на другите, със същия акцент. Още преди десетина дни бяха сключили около града тесен пръстен. Обсадата траеше през цялото време, докато стратегосът вървеше към Амида с александретския десант на Хорър, когато превземаше ключови крепости, мостове и проходи в източната, вавилонската окупационна зона, когато Марий пое короната в Амида и започна набързо да организира структурите на новата държава.

От платформата на пилона за акостиране, където не достигаше стрелбата от Крепостта, стратегос Бербелек наблюдаваше в момента постиженията на Хорър; Аурелиа се катереше подире му. Първата вечер от пристигането им, четиринайсети юниус, беше разрушена третата мостова кула на Пергам; оставаха четири, две селинусови и две цетиеви. Двеста стадия на запад, в пристанището в устието на Каикос чакаше флот плоскодънни кораби, готов да нападне Портата Каикос, когато падне и последната кула.

Падането на кулата изглеждаше като падане на дърво, свалиха я с един-единствен точен удар на столитосовката в основата: тя се наклоняваше много бавно, описвайки достолепна дъга във въздуха и преди да докосне земята, се разпадна на части като детска играчка. Но когато рухна на нея, тя се разтресе досущ ударена от юмрука на Хефест.

— Така се срива мощта на Магьосника — измърмори естлос Бербелек, свалил оптикума от очите си.

— Не се радвай толкова, нали ще трябва да я възстановиш. — Яна-от-Гнезно плю през рамо. — Едно знам: никога, ама никога не можеш да бъдеш сигурен от коя страна на барикадата ще се озовеш в края — и намигна заговорнически на Аурелиа. — Ето например настоящия наместник на Пергам. Какви ли не предложения му правихме, но той ще се защитава до последно. Някога беше водач на въстаници. Предаде хората си и за награда Вдовеца го направи свой наместник в Пергам. Той знае, че сега никакви гаранции от горе няма да му осигурят живота. — Яна плю втори път. — Що за свят, мили Боже, вече и от гадостите няма полза.

Тази нощ, загледана от пилоната на аеростатите в огньовете на Бербелековите войски, сключили пръстен на цели стадиуми около стените на Пергам — докъдето стигаше погледът, чак до тъмния хоризонт — и в мръсноаленото зарево над обстрелвания град — димът закриваше звездите над Каикос, Аурелиа беше убедена, че обсадата на Крепостта ще изглежда както обсадата на Коленица, само че в пропорционално по-голям мащаб и ще продължи пропорционално по-дълго. Обаче през тези няколко месеца след Коленица беше настъпила промяна, която лунянката някак не бе забелязала — може би се беше намирала твърде близо до стратегос Бербелек, а може би промяната бе протекла твърде бавно — и от всички хора на стратегоса тъкмо Аурелиа Скра се оказа най-силно изненадана.

На шестнайсети юниус паднаха останалите четири оцелели мостови кули. Пиросидерите на Хорър улучваха нечовешки прецизно, топчиите на Бербелек систематично съсипваха лицето на града, отронваха големи парчета от централния хълм. Южната и източната външна стена бяха в развалини. Вечерта Първа византийска колона под командването на леонидас Преруга с вихрена атака по земя и от въздуха превзе Портата на Каикос. Хорър се придвижваше на нови

позиции отвъд редутите на терасите по хълмовете на Каикоската долина. Йероним Бербелек изпрати херолд с предложение за почетно предаване на Пергам; той беше застрелян, когато стигна градските порти. Но през нощта по реката и през проломите в рухналите стени самите пергамци започнаха да напускат обсадения си град. Изведнъж всички се бяха оказали пламенни привърженици на Селевкидите. Разпитваха ги за броя, разположението и въоръжението на защитниците, за запасите и настроенията.

На седемнайсети юниус стратегос Бербелек обиколи няколко пъти Пергам откъм източния приток на Каикос, Цетий. Защитниците ще да са виждали Бербелек — до него яздеше знаменосец с Червения скакалец. Хорърните викаха до небето, бучаха рогове. Веднага след това се проведеха три бързи атаки: изток, изток, югоизток. До вечерта превзеха и пространството между външната и вътрешната стена. „Уркайя“ слизаше от небето право върху оцелелите позиции на пергамските пиросидери, ударите на опашката на ефирния скорпион разбиха метала и камъка. Меканиците на Хорър започнаха да копаят проходи под вътрешните стени. След залез пристигнаха първите единици от новосформираната Армия на Четвърти Пергам. Стратегос Бербелек им нареди да лагеруват нашироко на север от града, всеки трябваше да разпали по един огън.

През нощта срещу осемнайсети се надигна атаката от запад, цели три колони хорърни — в сиянието от безбройните факли, под нестихващата канонада на хердонските многоцевни кераунети, над водите на Каикос, горящи от изсипаните в тях алхимически отрови, под стотиците червено-черно-бели щандарти на Хорър и десетките щандарти на хорърните ареси, в такова напрежение на смъртоносни аури, че сърцата на хората се пръскаха, от ушите и носовете бликаше кръв, течеше и от очите, а последните защитници на Крепостта умираха по стените й просто от ужаса. Нощта беше тъмна и задушна, бурите над Средиземно море вече ги нямаше, във въздуха се носеше пепел, знойният пъкъл на пламтящия град правеше нощта още по-непрогледна. С изплетените си от хидоро-гесови цефери графитни доспехи, в чиито меки плочки потъваха куршумите и отломките от шрапнелите, хорърните се сливаха с матовия мрак. Над бойното поле се носеше един непрестанен монолитен грохот, който заглушаваше дори рева на бегемотите. Столитосовките биеха над главите на

атакуващите, от кръжащата над Крепостта „Уркайя“ падаха пиросни бомби, макините се разбиваха в стените, стените се разбиваха в макините. Железната морфа на Хорър беше обхванала всички нападатели, дори доброволците под знамето на Селевкидите, никой не отстъпваше, не можеше да се отстъпи, отстъплението беше немислимо, поражението беше немислимо, възможна беше само победата — Йероним Бербелек се катереше към Пергам на гърба на кафяв гебегемот, обгръщаше с поглед и антос бойното поле — възможна беше само победата.

Пергам видя зората на осемнайсети юниус под щандартите на Четирите меча и Скакалеца, главата на уралския наместник окачена на южната кула; мълчаха пиросидерите и кераунетите, вдигаха се лагерите в Равнината на кръвта, черните редици на Хорър се вливаха в града. Пергам беше паднал.

„Уркайя“ отнесе в Амида вестта за победата; веднага се върна с пратеник на Марий, новоназначения канцлер на Краля Скала. Стратегосът тъкмо беше свършил с приемането на клетвите за вяност от пергамската аристокрация и посрещна канцлера в залата за аудиенции на оцелелия по чудо дворец на наместника, седнал в тлеещо кресло от костите на феникси, от дясната му страна бяха леонидасите на Хорър, от лявата Аурелиа с пълно бойно снаряжение на хипирес, заобиколен от хорърните на Обол, в ръка с трофеен жезъл, инкрустиран с очи на феникси.

Формата на момента принуди канцлера да коленичи.

— Естлос.

— Говори.

— Поздравления и почести от крал Марий Селевкидит. Народът празнува вестта за освобождението на древната си столица. Снощи в Амида пристигна с пълномощия от Нов Вавилон естлос Сайед Пети Катриб. Кратистос Седемпръсти пита за часа и мястото на преговорите за подробния мирен трактат между Вавилон и Четвърти Пергам.

— Това е в прерогативите на краля.

— Да, естлос. Сайед Катриб обаче се интересува и от условията за новата подялба на кероса. Марий Петра би искал да знае под чий антос в края на краищата ще се озове Четвърти Пергам. Кратиста Йезабел Милосърдна е мъртва от четиресет години. Кратистос

Седемпръсти пита: пряко с кратистос Рог ли да преговаря? Ще има ли нова война за кероса? Кой ще се засели във Флореум на Пергам?

В традицията на Втори и Трети Пергам кралят не попадеше под непосредственото влияние на кратистата, за разлика например от Египет, където Хипатия живееше само на няколко стадия от кулата на Навуходоносор, или във Франкония, където кратистос Лео Виале непрестанно посещаваше кралския двор — но вече в Джазират ал'Араб пустинните принцове се движеха с племената си край границата на короната на Ефрем. Подобно беше положението и тук: Селевкидите пребиваваха в Амида, кратистата — в Пергам.

Всъщност именно на антоса на Йезабел Ласкавата, Йезабел Милосърдната и Прощаващата се приписваше вината за поражението на Селевкидите и подялбата на третото царство. Ако тукашните аристократи не бяха размекнати от толерантната морфа на кратистата, нямаше да се покорят на нашествениците и преди всичко нямаше да провокират нашествието със слабостта си. Нищо чудно тогава, че Йезабел беше избягала и накрая беше умряла в самота (сърцето ѝ се било пръснало от отчаяние). Що за кратиста, що за противоречие в Мощта — сила на слабост. На Аурелиа ѝ стигаше да я сравни с Илеа. Вещицата е могъща не защото е жестока, а жестокостта е атрибут на могъществото. Йезабел не беше си направила изводите от примера с Кристос, чието милосърдие явно беше преминало всички граници на безумството, на болестта на морфата. Тези, които прощават, трябва да бъдат способни на най-големи жестокости, когато се наложи.

Аурелиа веднага съзря целия подтекст на канцлеровите въпроси. Наистина, какво от това, че са завладели земята, щом в кероса все така най-силно се отпечатва морфата на окупаторите? Царство Пергам не е държавица като Неургия, която може безкрайно да балансира на границите на големите антоси.

Няколко часа по-рано, когато пътуваха в ранната студена утрин по улиците на града, Аурелиа се вглеждаше в пергамците, уж поздравяващи победителите и размахващи знамената на Селевкидите. Още по-възторжени и ентузиазирани бяха амиданците на Площада на Аталидите — всичките с шест пръста на ръката. А щом толкова се вижда в телата им, какво ли е останало от Магьосника в умовете на пергамците? Този народ трябва да се отърве от Формата на окупатора. Но как да го направят, ако Кристалният Флореум ще остане

празен и в кероса на страната все така ще се сблъскват короните на Седемпръстия и Магьосника?

Разбира се, могат доброволно да се оставят на Формата на единия, а тъй като Вдовеца не влиза в сметката...

Все пак съществуваше още една възможност.

Никой не се ражда стратегос, никой не се ражда виктор и тиранин — и не всички кратистоси се раждат кратистоси.

— Кириос — прошепна Аурелиа, навела се над рамото на естлос Бербелек, — това е заговор между Седемпръстия и Магьосника, искат да те обвържат с Пергам, за да не...

Стратегосът я погледна и тя млъкна.

Той кимна на канцлера.

— След няколко дни ще се върна в Амида и лично ще обсъдя този въпрос с Марий. Във всеки случай той може да бъде сигурен, че царството му вече няма да бъде под морфата на окупаторите. А сега ще ме извиниш, но ме чакат още спешни въпроси за уреждане. Аурелиа, последвай ме.

Излезе с бързи крачки в атриума в отдалечената част на двореца.

— Забравяш се! — скастри ритера, след като спряха под водната палма. — Не те взех на Земята, за да ми даваш политически съвети!

Лунянката стисна юмруци, подулите се вихръкавици чак засвистяха, стисна юмруци и не се уплаши от гнева на стратегоса.

— А за какво ме взе, естлос? Да стоя до тебе и с мълчаливото си присъствие да одобрявам от името на Господарката всяко твое решение — за да си мислят те, че Господарката одобрява? Няма да правя това! Щом си решил да я предадеш...

Йероним Бербелек се засмя.

Аурелия пламна.

— Господарю! Умолявам те!

Стратегосът махна снизходително с ръка и приседна на мраморния бордюро около имплувиума. В басейна плуваха малки червени рибки; той погледа замислено танците им.

— Успокой се — промълви. — Откъде ти хрумна това предателство?

— Да не мислиш, че не виждам? Всички вече го виждат! Ти си стратегос на Луната и трябва да се грижиш за интересите на Луната. Нима Йерохарис не ти е казал? Дори аз знам от клюките в

„Подзвездна“: адинатосите пак са опитали да кацнат на Другата страна. Господарката ти даде злато, Господарката ти даде войска, Господарката ти даде сила, за да убиеш аретесовия кратистос. А ти какво правиш?

— И какво правя аз? — той вдигна вежда.

С лявата ръка бъркаше в имплувиума.

— Магьосника — разбирам, трябва някак да ги обединиш, да ги склониш на страната на Илеа, да ги обърнеш срещу Изкривяването. Но ти вече не мислиш сериозно дори да нападнеш Урал, нали? Какво остава за войната в ефира. Просто използваш...

— Охо! А мога ли да знам защо смяташ така?

— Яна ми отвори очите — саркастично тръсна Аурелиа. — Всеки човек, който е достатъчно силен да убие кратистос, особено кратистос на адинатосите, е и достатъчно силен, за да си уреди на Земята могъщество, сравнимо с това на кратистос.

— Така е.

— И защо би се отказал от това? А сега Марий изпраща канцлера си и открито те моли да станеш протектор на Четвърти Пергам. Всъщност ти вече си протектор, без твоя Хорър Пергам няма да издържи и месец. Наистина ли мислеше, че този спектакъл в Амида ще заблуди някого? Кълнеш се във вярност на Марий и го короноваш! Кириос!

Стратегосът вдигна очи. Зад колонадата на атриума се тълпяха дворцовите дулоси, но на бърза ръка се дръпнаха под погледа му. Естлос посочи с мокра ръка надписа, изкован в свода над входа за представителната част на двореца. *Ethos antropou daimon*.

— Характерът на човека е неговата съдба. Интересно защо нашият бивш наместник е позволил да се запази тази мъдрост на Хераклит. Тя напълно отговаря на неговия случай. Как мислиш, Аурелийо, така ли е в действителност? Наистина ли характерът на човека е неговата съдба?

Аурелиа ясно усещаше как стратегосът я въвлича във формата на маловажна приятелска беседа. Но нищо не можеше да направи; как да отговори с вик на такива думи? Това вече би била неразумна истерия.

— Не знам — измърмори.

— Ти имаш добро сърце и силен характер. От какво те е страх? Постъпи, както ти диктува твоята природа.

Той погледна през отворения комплувиум небето, бледосиво, заслонено от тъмни ивици дим.

— Още няма пладне. Свали тия доспехи, официалната част свърши. Да се разходим из града, повикай Обол.

— Кириос...

— Какво, да ти се закълна във вярност ли?

Тя поклати глава.

— Не, знам, че между нас не може да става дума за чест. Докато мога да ти вярвам, трябва да ти вярвам.

Той пак се засмя. Хвана една рибка и я погледа как панически се извива в ръката му.

— Господарката ще те възнагради.

* * *

Статуята на Атина Полиада лежеше в мазна кална локва, строшена до коленете; Атина нямаше и глава. На обгореното тяло седеше хорърна с разкъсан въглероден нагръдник и бинтоваше с лявата си ръка дясната, помагайки си със зъби. Като видя стратегоса, скочи да козирува, бинтът падна в калта. Естлос Бербелек посочи с горящата рикта подножието на склона, развалините на гимназиона, над който продължаваше да се кълби черен дим.

— Там е пренесен лазаретът.

Портикът на Пергамската библиотека беше почти две трети сринат, стърчаха само колоните, най-отдалечени от Свещения кръг. По-скоро от това, в което Свещеният кръг беше превърнат под антоса на Магьосника: площад с фонтан и няколко статуи в центъра на правителствения комплекс. На север от площада се намираше главното здание на Пергамската библиотека, на запад — храмът на Атина, каменното стълбище на който плавно слизаше в полукръг зад него надолу по склона към града. В светилището на Атина под властта на Урал беше настанена милицията. От тях беше останала купчина димящи развалини: там беше паднала една от набързо приготвените бомби на „Уркайя“. По-голямата част на най-старото здание на библиотеката, издигнато още по времето на Александрийските Аталиди, беше в не по-добро състояние. Естлос Бербелек искаше да

влезе през западния портик и се натъкна на издигащ се над човешки бой куп развалини. Всичко беше мокро, хлъзгаво от мръсната влага, в пукнатините на плочите се събираше вода.

Обиколиха колонадата.

— Какво пак, по-добре да бяхте помогнали, вместо... Ааа! Е, какво ви трябва?

Десетина души изнасяха отвътре книги и папируси, дулосите ги подреждаха на купчини в двора. Мъжът, който командваше операцията, нисък старец, византийска морфа, видя най-напред хорърните, придружаващи стратегоса (Бербелек беше взел четирима войници) и чак след това самия стратегос. Той не го познаваше лично, но естествено, разпозна морфата. Поклони се дървено.

— Естлос. С какво мога...

— Ти ли си Метон Месита?

— Да.

— Търся спешно едни текстове, вашата библиотека притежава копия от тях. Кой отговаря за каталозите?

— Както виждаш, естлос, моментът не е от най-подходящите... Горните хранилища изгоряха, мазетата са под вода... Цяла нощ гасихме пожарите, което огънят не погълна, съсипа водата. Още не знаем колко ще успеем да спасим. Ако не бяха тия непрестанни ветрове откъм морето, всичко щеше да изгори. Самото възстановяване на библиотеката...

— Това да не те вълнува, най-вероятно изобщо няма да възстановяваме града. Обаче положително...

— Какво?

— Положително си в състояние да ми посочиш човека...

— Какво правиш!? Дръпни се!

Това вече не беше към стратегоса, а към Аурелиа, която междуременно се беше отдалечила и както обикаляше неравните барикади от книги и папируси (отвътре изнасяха и сандъци с глинени плочки и рула полуизтлели тъкани), се натъкна на оригиналните Римски писма на Провега и на комплекта комедии от Лигайон на гръцки. Наведе се и почна да ги прелиства. От ръката ѝ ще да беше изхвъркнала несъзнателно искра, защото един том от съседната купчина се запали.

Лунянката бързо се дръпна. Дотърча брадат вавилонец с мокър парцал и загаси пламъка.

— Ама ти какво си въобразяваш? — чу се ужасеното му възклицание от сплъстената тук-там изгоряла брада. — След всичко това да ми идваш с огън! Веднага изхвърли тутуницата!

Преди да напуснат двореца, Аурелиа съгласно нареждането на естлос Бербелек беше свалила доспехите. От дворцовия гардероб си беше избрала шарена индийска пола, прилично дълга, но връзваща се ниско на ханша. Не беше забравила съветите на Алитеа и беше намерила също няколко безполезни, за сметка на това красиви допълнения: огърлица от сребро, която блестеше върху тъмната ѝ кожа, широки цигански гривни, светлосини напръстци от кожа на василиск. Плезейки се в огледалото, накрая беше увила около главата си и аксумейски тюрбан, червен като мидайско вино. И коя беше сега? Новото облекло или преоблеченото в него? Как би била преоблечена в голотата си? Каква би останала без тяло? Може би бяха прави тези, които я наричаха Пепелна дева, защото пепелта ще бъде последната ѝ форма. Ние всъщност не познаваме морфата си, докато не я сблъскаме с чужда морфа.

— Не пуша — тросна се тя.

Брадатият май вече не ѝ обръщаше внимание; полуизвърнат, си разменяше гневни викове с останалите библиотекари на непознат за Аурелиа език. Тя го огледа внимателно. Беше по-млад, отколкото изглеждаше на пръв поглед, мръсната туника, разчорлената коса и опушената кожа много добре го маскираха. Но ако се съдеше по рубиевия пръстен на шестия пръст и гнева в присъствието на стратегос Бербелек, можеше да бъде дори аристократ.

— И по-точно *Зимна повест* на Лудвиг Хун — обясняваше в това време на Метон Месита естлос Йероним. — Частта, в която се описват бракът и сватбата на Максим Рог. На тази тема има и поема от Абаша Мшчислович, която понякога се добавя към *Зимна повест*. Освен това версията на преданието за Изидор Родийски отпреди Провега; тогава то още не е смятано за легенда; Тукидид Втори описва убийството на кратистос Петър Акантиец като исторически факт. Знаем, че освен в *Слава* на Тукидид, за това се пише и в *Херсонски дневници* — имали сте били пълното им издание.

— Естлос...

— Кажи кой.

— Още не сме стигнали до древната история. В момента...

— Сам ще отида.

— Ще предизвикаш пожар, естлос, сериозно говоря.

— Тръгвам. Аурелиа, ти остани.

Стратегосът подхвърли на лунянката пирориктата (тя я хвана във въздуха над книгите, като в последния момент се сдържа да не замахне огнено с ръка), стисна Метон за лакътя и го задържа към подземията на библиотеката. Хорърните го последваха.

Брадатият изгледа продължително Аурелиа, смръщил вежди. Притискайки горещата рикта до хълбока си, тя внимателно се измъкна от лабиринта пергаменти и хартии, като накрая се озова върху изпочупените плочи на Свещения кръг, зад разрушения портик на библиотеката. Вавилонецът си избърса ръцете с парцал, хвърли го в локвата и последва момичето.

— Аурелиа, нали? — Май се усмихваше, така се бяха подредили бръчките по опушеното му лице; брадата криеше останалото, та за усмивката можеше само да се предполага. — Не се страхувай, ние така си крещим.

Наистина ли правеше впечатление на изплашено девойче? Тя само се усмихна в отговор.

Той ѝ протегна ръка. Тя му подаде своята. Тогава я изненада — наведе се и целуна отвътре китката ѝ.

— Естлос Кикур Ашамадер. Това не е треска, нали? Чух, че в града е избухнала зараза, мнозина текнитеси на тяло са починали. Най-добре да се махнем от тия пожарища, не мога повече да издържам тази смрад; каквото можеше да гори, изгоря, останаха само древните камъни. Естле. Моля.

— Аз трябва да чакам...

— Ще им отнеме доста време. Моля.

Седнаха най-горе на стълбите зад развалините на храма на Атина.

— Заповядай, хердонска смес. — Тутуницерата на Кикур беше вече почти празна. — Тук можем да запалим, естле.

— Не пуша — повтори Аурелиа, едновременно по детски развълнувана и уплашена от факта, че той я смята за аристократка, а тя не възразява.

— Хм, стори ми се, че изпускаш дим.

— Аз...

— Виж, северният акведукт рухна.

Той си сви тутуница и посочи надясно, към квартала на богатите. Оттам също към небето се издигаха черни стълбове, пожари бушуваха в цял Пергам.

Намираха се на върха на хълма, почти два стадия над реката. Пред тях се разстилаше унила панорама: на разрушения град, същинско поле от оголени кости, архитектурни чукани, стърчащи от калта, от разпорената земя, от разбитата улична настилка. А отвъд назъбения пръстен на укрепленията — Равнината на кръвта, която изобщо не беше с цвят на кръв, а на пепел. Дори водите на Каикос не се отличаваха с по-светъл цвят.

Западният вятър се задържаше (морето още не се беше успокоило след пароксизмите на Краля на бурите) и носеше над хълма на Атина мазна смрад на смърт и изгоряло. Приказките за заразата бяха верни, Аурелиа знаеше, че стратегосът е заповядал да горят труповете на изток отвъд реката. Разбира се, имаше жертви и сред победителите, Хорър със сигурност ще обяви нов набор тук — но несравнимо по-силно бяха пострадали защитниците и гражданите. Впрочем в антоса на Магъосника обикновено беше трудно да се различат гражданите — по-близо до Урал цареше такова послушание, че по заповед на хегемона всички грабваха оръжие против нашествениците, мъже, жени и деца, стари и луди. По същата причина нямаше да има проблем с въоръжени нелегални или партизанска съпротива: след поражението жителите се предаваха със същото послушание.

Все пак пушеците от тези изгаряния бяха по-слаби от дима от пожарите. Пергам беше застроен гъсто, особено по-бедните квартали, където основният материал беше дървото, и беше невъзможно бързо да се спре разбушувалият се пожар. Между кривите обгорели развалини Аурелиа съзря кръжащата над града „Уркайя“: в ефирния скорпион луняните наблюдаваха как се придвижва огненият фронт и съобщаваха промените в щаба на Медийската колона, на която стратегосът беше възложил борбата с огъня.

Огън, огън, огън, не може непрекъснато да мисля за него. Аз съм красива аристократка от свитата на Бербелек Завоевателя, аз съм

земянка, не познавам огъня. Пфуй!

— ... че има млада дъщеря и...

— Какво каза?

— Но не виждам прилика, все пак са различни морфи.

— Ах, не, Алитеа остана в Александрия.

— Така си и мислех. Но сигурно ти е казал какви са му намеренията, а? Това шега ли беше — че няма да възстановява града?

Аа, ето каква била работата — опитва се да измъкне от мене тайните на стратегоса.

— Ти си вавилонец, естлос, живееш отскоро тук, какво всъщност правиш в пергамската библиотека?

Кикур извърши сложен жест с ръката с тутуницата.

— Семейството ми ме изпрати. Династически усложнения в двора в Нов Вавилон, а като софистес в емиграция никому не преча. Знаеш как е. Имахме оживена търговия с Пергам и сега не знам какво ще стане. Да бягам? Магьосника ще си поиска своето. Може би наистина най-разумно...

— Чу ли за кои текстове разпитваше?

— Стратегосът ли? — Кикур погледна Аурелиа. — Хм, какво се опитваш...

Тя сви рамене.

— Вестници не четеш ли? Може пък при Вдовеца да не пишат за това. Това не е война за възвръщане земите на Селевкидите; това е част от голяма кампания против Магьосника, създаде се съюз на кратистоси и крале от Европа, Азия и Африка. Бягай от тук, естлос, във Вавилон ще си на сигурно място.

— Нали Седемпръстия...

— Вече не. — Тя сложи пирориктата върху бедрата си, между пъстрите шарки на полата пламнаха очищата на пепелните птици. — Вестниците ще пишат за това утре.

— Аха. — Той вдъхна дим, погледна по-внимателно Аурелиа. — Интересуваш се от политика, а, естле?

— Тоест от какво? — изсмя се тя. — Интересувам се от света. Само робите, лудите и самоубийците не се интересуват от политика — на тях им е все едно как живеят.

— Исках да кажа... Всъщност откъде си, не мога да позная акцента ти. Ако извиниш любопитството ми, естле.

Аурелиа сложи син пръст върху долната си устна.

— Истинска загадка, моля ви се. Досети се, естлос.

Той премрежи лявото си око.

— И какво ще получи, като отгатна?

— Ха, а аз, ако не отгатнеш?

— Красотата никога не е по-болезнена от времената на войни и разруха. Беше ли вече в Кристалния флореум, естле? Проверих, оцелял е. След залез се изпаряват Мъглите на Йезабел, никога не си виждала подобно нещо. Няма да напуснете града, преди да се стъмни, нали?

Тогава Аурелиа изведнъж я осени: той се опитва да я съблазни!

Избухна в смях.

Кикур изгърва тутуницата. Гледаше с широко отворени очи искрите по кожата на Аурелиа, които вече угасваха, виещия се около лицето ѝ дим. Като потисна смеха си, тя се наведе над него и го стисна за рамото. Той потрепери.

— Извини ме, не биваше. Не съм аристократка. Аурелиа Скра, Огнен ездач, ритер на Илеа Жестоката. Да, на Лунната вещица. Добре де, извинявай, извинявай.

— Моля те — въздъхна той дълбоко и също се засмя, — няма за какво! От Луната, а? Печелиш, никога не бих познал. Макар че, от друга страна, Елкинг наистина пише... И какво искаше за награда, естле?

— Нали ти казвам, че не съм...

— Е, това е интересно, бих си заложил главата, хм, кажи, мигар един дулос може да се преструва на свободен човек пред истинските свободни? Не би бил дулос. Но аз исках нещо друго...

И двамата едновременно се обърнаха, чули зад гърба си плюене. Три стъпала над тях беше приклепнал висок исмаилит с черен бурнус, един от пустинните воители, доведени по нареждане на Бербелек от Марий Селевкидит. Лицето му почти не се виждаше от увитата няколко пъти около главата му мръсна труфа, само сините очи проблясваха. Черният тюрбан беше изкривен, под него стърчаха мазни коси. Исмаилитът държеше на коленете си стар кераунет с много дълга цев, покрит с матови инкрустации, тук-там образуващи думи на арабски. От пазвата му се показваше дръжката на кама. Мъжът бъркаше там, за да извади и пъхне между пластове труфа в устата си изсушените листа на някакво растение. Дъвчеше ги и плюеше шумно.

Ръцете му бяха покрити с татуировки, ноктите на палците морфирани като на хищна птица.

Естлос Ашамадер кимна мълчаливо на Аурелиа. Те се качиха обратно към Свещения кръг, подминавайки черния бедуин.

Кикур хвана Аурелиа под ръка. Тя се сдържа да не си измъкне ръката. Кожата му беше толкова студена... Прокара пръсти по мускула над лакътя му, натисна, усещайки формата на костта отдолу — сега тя го водеше, той нагаждаше крачките си към нейните. Бяха еднакви на ръст.

— ... все още е опасно на улиците, но аз не излизам сам, повиках хора, за да помогнат да спасим Библиотеката и ако искаш... — Урч! Забахай! — Ако не заминаваш днес, естле, не заминаваш, нали?

— Не, по-скоро не, не мисля.

— Нямах представа какво ставаше тук по време на обсадата, компанията ти щеше да ми е много приятна, дори само за една вечер, ще видиш, като се изкъпя и преоблека в чисти дрехи, ще заприличам на човек. Ще ми разкажеш всичко за Луната, току-виж съм ти повярвал, ха-ха!

— Няма да повярваш, и по-добре.

— Чудесно! Селинунтовата странноприемница е разрушена, аз живея в двора на един приятел, при северните цистерни. Ти къде...

— В двореца на наместника.

— О! Е, да. — Той спря пред развалините на портика на Библиотеката и вдигна ръката на Аурелиа към устните си. Гривните задрънчаха. Притиснал устни до горещата ѝ китка, не сваляше очи от нейните. — Ама че бързо бие сърцето ти.

— Не се заблуждавай, нашата кръв винаги е по-бърза.

— И ще се забърза още повече.

Вече и двамата се усмихваха. Колкото е по-лек тонът и думите по-шеговити, толкова повече истина в усмивката и морфата на тялото. Сега вече решават трепкането на миглите, полувъздишката, шумоленето на коприната и слънчевият лъч, играещ си върху извивката на гърдата ѝ.

— Няма ли да ревнува? — прошепна той.

— Кой?

— Стратегосът.

— Може би.

— Обичам да ревнуват.

— Виж, я по-добре първо се измий.

— Щом само...

Изскочиха от развалините, задъхани: двама мъже, еднаква войнишка морфа, еднакво опушени, дори в еднакво скъсани и изкаляни джиби.

— Викаше ли ни, естлос?

Формата се пръсна като сапунен мехур, Кикур и Аурелиа се дръпнаха един от друг, усмивките им угаснаха, Ашамадер пусна ръката на лунянката. Обърна се към мъжете:

— Къде бяхте? — сгълча ги.

— Падна таванът в...

— Няма значение. Връщаме се в Шигеда. Мардук, на какво сте заприличали!

— Естлос, ами ти...

Кикур ги смрази с поглед.

— Сега е трудно да се повярва — каза на Аурелиа, — но тези двамата доскоро са служили в сивата гвардия на Седемпръстия. Пристигнали да лекуват приятеля си при пергамските текнитеси. Дължат много на нашия род.

Аурелиа потропа с пирориктата по една паднала колона.

— Обаче аз най-напред трябва да поговоря със стратегоса. Извини ме, естлос.

Кикур погледна зад развалините към вътрешния двор на Библиотеката и помахна на Аурелиа. Мъжете го последваха.

Стратегос Бербелек обсъждаше там нещо с Метон Месита. Двама хорърни бяха нарамили големи овързани наръчи книги. Видял Аурелиа и естлос Ашамадер, Метон ги посочи на стратегоса.

Бербелек нареди нещо накъсо на хорърните и отиде при Аурелиа. Тя му върна пирориктата. Бербелек изгледа лунянката, после вавилонеца и после пак нея. Вдигна вежда. Толкова очевидна ли беше Формата? Аурелиа се усмихна несигурно и се удари по бедрото.

Кикур отвори уста, но не успя и дума да каже, спрял от погледа на стратегоса. Бербелек удари с риктата кончова на югъра и се отдалечи, хвърляйки през рамо поглед към осаждените хора на Ашамадер, веднъж и дважд, и трети път.

Кикур въздъхна шумно, после с театрален жест избърса потта от челото си, размазвайки сивата пепел по цялото си лице.

— Е, щом преживяхме това, вече само ще ни върви. Естле, ще разрешиш ли! — И се обърна към Урч и Забахай. — Обаче ако през това време са ни отмъкнали крантите, ще ви откъсна главите. Впрочем ще трябва да ми обясните откъде нашият несломим виктор познава голтаци като вас.

Двамата се спогледаха смутено.

— За първи път го виждаме, естлос. Щяхме да го запомним.

* * *

— Хиацинт, юноша с много добродетели и необикновена хубост, се прославил с достойнствата си из цял Лакедемон. Събуждал пламенни чувства и у смъртни, и у безсмъртни; самият Аполон не останал равнодушен към чара му. Приятелството и любовта между смъртен и бог, дори да са истински, винаги са опасни за смъртния. Веднъж Хиацинт и Аполон се състезавали кой по-далече ще метне диска. Хиацинт го пратил високо и далече, ала богът го надминал. Юношата поискал по-бързо да метне още веднъж и да се хареса на любимия си, та се завтекъл към мястото, където паднал дискът. А дискът отскочил под такъв ъгъл, че ударил Хиацинт по слепоочието. Юношата се строполил с разбита глава. Бликащата от раната кръв оросила растящите там цветя; керосът не издържал товара на божественото отчаяние и петната алена багра завинаги влезли в морфата на тези растения. Погледни. Затова ги наричаме така.

— Красиви са.

— Заповядай. Само внимавай да не ги подпалиш.

— Благодаря.

— В друг вариант на легендата Зефир, който ревнувал Хиацинт, духнал внезапно и отклонил фатално полета на диска. Хм, знаеш ли защо ти разказах това?

— Ох, досещам се. Всички му го казват, най-настойчиво Яна: досега никой смъртен не е спечелил от интриги със Силите, да не извършва самоубийство заради плана на Господарката и така нататък, и така нататък. Ти ли си следващият, Кикур?

— Не, не, аз се притеснявам за тебе, не за стратегос Бербелек, не ме е грижа за него. Казваш, че те обича, че те уважава, че си се сприятелила с дъщеря му. Възможно е. Вярвам, че е така. И все пак накрая — накрая те възвишено ни оплакват, но именно нашата кръв попива в земята.

— Аз съм ритер!

— Знам, непрекъснато го повтаряш, сякаш те е страх да не забравиш. Но преди всичко си Аурелиа; ако само имаше воля, щеше да се изтръгнеш от тази Форма и...

— Махай се!

Той отскочи, тези пламъци бяха истински, ръкавите на ризата му, още незакопчана, почнаха да тлеят.

— Значи, така. Разбирам. — Той огледа цъфналата поляна. Като намери трептяща завеса от цветна светлина, отиде там и се потопи в дъгата, докато дясната част на тялото му се стопи в нея. Примижа и погледна Аурелиа. — Не трябваше да се съмнявам, когато каза, че не си аристократка. Не си. — И кихна силно. — Пипнах хрема заради тебе — измърмори и си избърса носа, — докара ми треска. — Усмихна се криво. — После цял ден треперя от студ. — Огледа за последен път поляната. — Един ден тук ще растат огнени аурелиси.

И с тези думи изчезна в дъгата.

Аурелиа до края не погледна Кикур. Седеше на земята, кръстосала крака, и въртеше из ръцете си хиацинта. Над безкрайната слънчева поляна танцуваха пеперуди. Една кацна на черепа ѝ, лазурносините крилца се разпериха върху гладката тъмна кожа. Аурелиа миришеше откъснатото цвете. Тези около нея бяха смачкани и изгорени, нали само преди минута хипиреската беше правила тук любов с вавилонския аристократ. Ашамадер плащаше луди пари на пазачите на Флореума не само за да го пускат по всяко време на денонощието, но и да си затварят очите пред подобни дребни вандализми. Тя и за миг не си беше помислила, че е първата, която той води тук.

Засмя се тихо на себе си — на хиацинта, спомнила си колко настойчиво я беше разпитвал Кикур за подробностите из живота на Луната. Беше сигурна, че ще ги промени и украси, когато разказва за тях, за нея. Защото беше ясно, че ще го направи; видя как, докато я слушаше, се наслаждаваше на бъдещото удоволствие, виждаше ситата

му усмивка, която не беше предназначена за нея. Не успяваше да се сдържи.

Работата беше там, че и тя не успя да се сдържи. Можеше да тръгне със стратегоса за Амида, но предпочете да остане в разрушения Пергам, да се опива от радостното желание към земния аристократ. Каквото и да беше видял в нея, беше различно от всичко, което тя беше виждала в себе си до днес. Удовлетворението на Аурелиа може и да не бъде по-благородно, но пък не по-малко наситено.

Луниянката завърза египетската си пола и минавайки през дъгата, излезе на пясъчен път, който се виеше между геометрични безкрайности светлина. Измина коридора, дълга спирала от хиляди багри, без да срещне жива душа. Откакто беше започнала обсадата, Флореумът беше затворен за посещения; впрочем и преди това пазачите не пускаха случайни минувачи. Аурелиа замислено прокарваше цветето по лицето си. Хиацинтът беше сред обикновените растения по тези поляни. Вчера луниянката прекара няколко часа в бродене из ливадите с диви цветя, напразно търсейки скритите покои на кратистата, в които може да попадне само слепец — поредната легенда, разказана от Кикур. В тази покои се намирало и Завещанието на Йезабел заедно с прочутите Скъпоценности на светлината: нематериални накити, изработени от древните майстори на Огъня, с блясък, непоносим за смъртните.

Кристалният Флореум на Йезабел Ласкавата беше построен през 599 година на александрийската ера от технитеса Бараксидес Пеулипа съгласно коментарите на Провега към Аристотеловите *Оптически изследвания*, както и истинската *Теория на огледалата* от Евклид, трактата на Архимед *За омото и свещта* и различните произведения на учениците на Провега в областта на математическата и физическата оптика. Флореумът се състоеше от сто и шестнайсет големи зали, чиито стени и тавани бяха кристални огледала с небивала чистота и гладкост. Геометрията на съотношенията им и архитектурата на светлината, пронизваща Флореума, беше изчислена от Бараксидес и софистесите му така, че във всяка зала границите ѝ да останат невидими за човека — безкрайността се отразяваше в безкрайност. Посетителите влизаха и излизаха през чупки и процепи между огледалата, замаскирани с игра на светлината и ярките отражения.

Във Флореума винаги беше лятно пладне: железният купол затваряше достъпа на истинските слънчеви лъчи, но сиянието идваше от някъде другаде. Чрез стъклена междуогледална хидравлика течеха непрекъснати потоци ослепителна мъгла: водна пара, преморфирана във Форма на светлина. Независимо че Флореумът не беше пострадал пряко при тази обсада на Пергам, никоя нежива Субстанция не може да се опази от разпад и деградация толкова векове. Бяха се пропукали дузина огледала, унищожавайки илюзията за дузина поляни. Кикур показва на Аурелиа една такава зала: един пръснал се свят, сколиоза на светлината и образа: протягаш напред ръката си и тя изчезва, за да се появи усукана и изкривена в неправдоподобни какоморфии на стотици далечни хоризонти. Кикур ѝ показва и поляни с повредена кристална хидравлика, та се бяха пръснали невидимите стъклени тръби. По здрач, когато студена сянка се спускаше върху железния купол на Флореума, разликата в температурите предизвикваше напрежение на конструкцията, тогава се отваряха ситните пукнатинки в стъклото и над светлата поляна, върху пеперудите, цветята, птиците и топлината на земята направо от лазурната безкрайност се изливаха облаци течна светлина.

Той я предупреди да не гледа направо в тях, защото ще ослепее — ала какво може да ослепи един ритер на Огъня? И тя погледна. Светлината изпълзвяваше от нищото, от невидим отвор във въздуха — плаха ларва, свита в юмрук ръка на ангел на Слънцето. Аурелиа влезе в нейната хватка. Кикур извика след нея. Тя отвори уста и вдъхна Мъглата. Прекалено силен екстаз, за да бъде наречен болка. Лунянката се обърна към Ашамадер. Той закриваше очи с длан. Тя се приближи до него, жена феникс, прегърна го силно, светлината изтичаше от всички пори на кожата ѝ, целуна го — златист блясък лумна между впитите им устни. Там за първи път съединиха телата си, в ярката светлина, в облака влажен огън.

Разбира се, всяко такова изтичане на Мъглата на Йезабел от системата на кристална хидравлика предизвикваше необратима загуба в светловодите на Флореума. Някои неща са обречени на унищожение и забрава поради изключителността си; неповторимостта спада към дефинициите на чудото. А простото е вечно.

Колко продължи взаимното увлечение на Аурелиа и Кикур? Може би седмица. Разпадът на Формата започва от дреболии, на които

извън Формата не бихме обърнали внимание. Интонацията на гласа при маловажни въпроси. Бързината, с която вдигаме глава, когато другият влиза в стаята. Решителността при изразяването на желанията. Ритъмът на дишането под неговия, под нейния поглед. Последният път Кикур беше избухнал във внезапен гняв, събуждайки се посред нощ и виждайки Аурелиа да седи до него в ложето и да го гледа с огнена настойчивост — за нея това си беше още ден, беше му казала, че няма да заспи. И гледаше как той спи. Или излизаше в града.

И сега, излязла от Флореума, тя примижа заради мрака — във външния свят вече се стъмваше, падаше душната пергамска нощ. Вдигна глава. Жълто-розовата Луна висеше в небето над източния хоризонт, над кривата щърбина на оцеляла част от градската стена. Лунянката слезе по железните стълби на улицата и бързо прескочи на другата страна, за да не попадне под копитата на ховолите. Дулосите и работниците работеха без прекъсване, разчиствайки развалините и поправяйки укрепленията. Ремонтът на жилищните домове явно не беше приоритет за василевса на Пергам, определен от Краля Скала.

Десет дни след края на обсадата градът продължаваше да прилича на затворен във формата на войната. Последните пожарища бяха потушени едва преди ден. Огньовете за кремация все още горяха край реката — макар и вече само нощем, за да не понижава техният злокобен дим допълнително духа на пергамци. Когато тя погледна натам сега, видя само петно беззвезден мрак. Стратегосът беше докарал с бързата „Уркайя“ текнитеси на сома от Александрия, Рим и Византион, за да сложат край на ширещата се зараза — беше се стигнало дотам, безумци от бедняшките квартали сами да палят домовете си. Останалите аеростати, оронейгесовият също, бяха ангажирани с транспортирането на войските. С въздушни свини и кораби от пристанището на Каикос хорърните напускаха Крепостта стотня след стотня, без да знаят накъде отиват. Не знаеше и Аурелиа.

Дворецът на наместника се намираше в северния комплекс на Хълма на Атина; Аурелиа зави на запад, загърбвайки Хълма. През нощта и без това нямаше какво да прави там. След като новият василевс се нанесе, охраната беше усилена, няколко нощни разходки на лунянката предизвикаха всеобща тревога. Затова пък, което беше характерно, нощните посещения на вавилонския аристократ не учудваха никого.

Аурелиа слезе на речните кейове. Тук в таверните и крайбрежните странноприемници животът никога не спираше. Работеха дори изгорелите таверни, храната и напитките се сервираха на временно сковани маси, под открито небе, на светлината от мръсните лампиони и опушващите всичко факли. Аурелиа знаеше, че всичко това е резултат от войната, но не можа да не направи сравнението: такава мръсотия, хаос и дегенерация, подобна дисхармония би била невъзможна на Луната. Тя седна под едно солно дърво на маса, от която се откриваше гледка към долното пристанище, където в момента табор хорърни се качваше в тесен кароход. Наблюдаваше работата на моряците и пристанищните работници. Ако стратегосът не смяташе да загуби току-що завоюваните земи, то толкова масираното изтегляне на войските от Пергам при опасността от очакваното контранастъпление на Магьосника можеше да означава само едно: силите на Урал ще бъдат събрани някъде другаде.

Дулос ѝ донесе вино с нисък поклон. Сигурно наистина правеше впечатление на аристократка, особено в сравнение с останалите клиенти, повечето в евтини дрехи, прикриващи пресни рани и несъвършенства на ниска Форма. Срамът от тялото е недостъпен за хората с недостойна морфа (тялото на роба не е негова собственост), нито с благородна (съвършенството не познава срама); всички останали биха искали да бъдат различни, но не успяват да се променят. Те извъръщаха поглед, когато тя спираше своя върху тях. Която и да беше, оставаше чужда, дошла с армията на Селевкидит — а техните души все още принадлежаха главно на Магьосника. Бяха освободени, а сега в мрачно мълчание чакаха да ги освободят от тази свобода.

Само един войник ѝ се усмихна открито; тя отвърна с усмивка, без да му мисли, обръщайки се в полупрофил към него и изправяйки гръб. Няма значение как в края на краищата ще запомни Кикур, той ще си остане в морфата ѝ завинаги — незначителна случка, но заради това трайна. Впрочем той не беше лош човек, поне не лош земянин. Мислеше за него с иронична разнеженост. Беше си избърснал брадата заради нея, нарушавайки вавилонската морфа. С часове шепнеше на ухото ѝ шеговити цинизми и вулгарни комплименти. Колко лесно я размиваше с грубия си хохот. Тя вече тъгуваше за хладното докосване на Ашамадер.

Войникът с жест ѝ предложи още вино. Отказа му. Стана и без да се оглежда назад напусна пристанището.

Всъщност в какво се състои моята служба? — се питаше, докато изкачваше стръмните улички на Пергам. Какви са моите задължения? Трябва ли да остана със стратегоса докрай, тоест до окончателното му предателство, окончателната победа или окончателното поражение? И как да преценя? Вече дори не съм сигурна в облога с Яна. Дали стратегосът някога ще каже открито: „На тази дума няма да удържа“? Пък и дори да каже — той е стратегос, откъде бих могла да зная какво означава това в действителност? Ох, Господарке, ами аз исках само да видя Земята...

Покрай нея профучаха хидорови коли, някъде в града беше избухнал нов пожар. Тя тръгна след тях. Гореше една от оцелелите фактории за пергамент. Египет от векове вече не блокираше износа на папирус, а и вистулската хартия непрестанно поевтиняваше, но сред аристокрацията продължаваше да е на мода оригиналният пергамент от телешка кожа. Който сега положително доста ще поскъпне. Гледаше обреченото на неуспех гасене на пожара. Може би наистина няма смисъл да се възстанови градът в тази проклета равнина...

Аурелиа се върна в двореца на разсъмване. Подмина няколко прислужници, не очакваше да ги завари будни по това време. В атриума срещна Яна-от-Гнезно, която безцеремонно си миеше жилестите крака в имплувиума.

— Мислех, че си в Амида.

— Току-що кацнахме, стратегосът те търсеше, заминаваме окончателно, стягай се. Какво си се нагиздила така, обеци, гривни, халка, а? Пак ли си ровила в гардероба?

— Чумата да те тръшне, тъпа бабо.

— Гори, гори, може пък да ти се проясни главата.

Аурелиа плю виолетов пламък и сви към покоите си.

„Покои“ беше силно казано — малък кабинет с коридор без прозорци, тясна спалня встрани. В кабинета завари естлос Бербелек; наведен над масата, пишеше нещо припряно със стилус от въглен.

— А, ето те! — Обърна се, засиял, и за момент на нея ѝ се стори, че смята да я прегърне за добре дошла. Но Формата тутакси се дръпна. — Исках да ти оставя писмо; знам, че не спиш. Как е естлос Ашамадер?

Тя махна с ръка.

— Яна казва, че тръгваме.

— Да, още преди обяд. Отбих се само за минута, нямам време дори да се срещна с василевса. Тук да се е случило нещо, което трябва да знам?

— Вчера пристигна пратеник от Йоан Чернобради. С официално писмо. Поради неутралитета на Вавилон, с който Македония има неотдавна сключен съюз, и така нататък, дрън-дрън. Накъсо: няма да се намеси във войната с Магъосника; колкото до Навуходоносор, да, с удоволствие ще ти помогне.

— Прекрасно. Ха, на Алитеа планът току-виж наистина успял. Дяволица! Трябва да ѝ пиша. — Той си спомни за писмото, което тъкмо пишеше; смачка го и го пхна в джоба. — Така или иначе, днес потегляме. Сбогувай се с твоя Адонис и хайде.

— Накъде? Видях, че отпращаш Хорър. Да не мислиш, че Магъосника няма да поиска своето? Какъв е планът? Къде ги прехвърляш?

— Не ти трябва да знаеш.

— Трябва! Естлос.

Бербелек въздъхна, почеса се по носа.

— Затвори вратата.

Тя се подчини.

— Един час преди разсъмване — измърмори — се будят призраците на искреността. Така да бъде, какво искаш да знаеш?

„Ще ме излъже“, каза си тя.

— Кога ще почне настъплението срещу Урал.

— Настъпление срещу Урал. Това е невъзможно, разбира се, няма да има никакво настъпление срещу Урал. И не ми крещи за предателство, а помисли малко — как би изглеждало. Сигурно имаш някъде тук карти — а, ето, дай ги. Не тази. Погледни колко голяма територия контролира Максим Рог. Истинска империя. Европа, Азия, ако не е Дядо Мраз, ще стигне и до Северен Хердон през протока Ибн-Кади, тука почти се е добрал до Африка. Сега си представи, че аз наистина почна такава кампания. Магъосника си седи в уралските крепости. Да речем, че всичко става, както съм го намислил, и жъна победа след победа. Завземането на тези територии, разгромяването на всичките му войски и затварянето му в Урал ще продължи — колко?

Десет, двайсет години? Империиите се сгромолясват като елѳанти: земята може и да се затресе, когато най-сетне рухнат, но това продължава и продължава, и продължава. А да очаквам само безпроблемни победи би било лудост от моя страна. Дори да включим всички съюзници, пак няма да имаме голямо превъзходство. Ами обсадата на Урал? О, Шеол, та той е превърнал в крепост цялата планинска верига!

— Много убедително аргументираш невъзможността да победиш, естлос — установи сухо Аурелиа.

— Каква ти тук победа?! Ти май наистина прекалено дълго си с мене. За какво става дума в края на краищата: за Магъосника или за Изкривяването?

— Те няма да те последват в ефирната война с Вдовеца зад гърба си. Особено сега, когато им втълпи, че именно той отговаря за Сколиодои. А нали точно затова им го втълпи.

— Няма да тръгнат. Я се успокой! Ама че си гневлива! Малко повече вяра. Вече са обединени, това е най-важното, вече не се разбягват само като чуват за Илеа. Сега виж. Офанзивата ще тръгне от линията Вистула, от Вистулска Галиция. Тук, тук и тук. Тор, готите, келтите, хуните, част от моя Хорър.

— Но нали казваше...

— Обаче не и за това, да превземам територии и да поставям на колене армиите на Империята. Нейната цел е само така да съберат силите на Вдовеца и да създадат илюзия за такава заплаха за него, че той да вземе решение да помогне на войските си и да пренесе антоса си по на запад. Ще направи както първия път — ще се премести в Москва. А Москва — Москва не е непристъпна, това не са уралските крепости.

— От Вистула до Москва има много път, той няма да седи и да чака.

— Да, няма. Но и работата не е в това — да си пробиваме път стадий след стадий през армиите под антоса на Вдовеца, а веднага да ги лишим...

Отдясно, от спалнята се чу сподавено кихане. И двамата се обърнаха натам. Сърцето прескочи и кататонично замря. После Аурелиа се метна — хипирес с бойна корона от пламъци — и дръпна вратата, тя се удари в стената, едната панта изхвъркна.

В спалнята стоеше естлос Кикур Ашамадер полугол, само по шалвари. Бършейки си носа, гледаше с характерно ококорени очи пламтящата Аурелиа.

— Исках — запъна се, — исках да ти се извиня, мислех, че ще се върнеш по-рано, и съм заспал, извинявай, моля те, не се гневи, Аури.

— Ние всъщност не се познаваме — каза ниско зад гърба на Аурелиа стратегосът. — Естлос Йероним Бербелек-от-Острог.

Кикур се приближи до него, стисна му ръката.

— Естлос Кикур Ашамадер, това е чест за мене, наистина.

Йероним Бербелек покима.

— Не се съмнявам, не се съмнявам. Аурелиа, сигурна ли си, че там няма още някой? Например под леглото, а?

Аурелиа падна на колене пред стратегоса.

— Кириос. Умолявам те да ми простиш.

Кикур местеше поглед от девойката към Бербелек и обратно.

— Най-добре ще бъде — измрънка, отстъпвайки към вратата за коридора, — аз вече да си...

Стратегосът вдигна очи към него.

— А можеш ли да ми кажеш, прекрасни младежо, кога се събуди? Не и когато си чу името, а?

Кикур посегна зад гърба си, отвори вратата и все така отстъпвайки в някакъв странен полупоклон, и вече дори без да гледа Бербелек, взе сконфузено да обяснява:

— Ама аз наистина нищо не чух, впрочем какво разбирам аз, какво ме засяга, защо пък да, не съм чул, мога да се закълна, а за Вавилон и без това, ама това е глупаво, самата идея, естлос, какво значение има дали...

Стратегосът го наблюдаваше с любопитство.

Положи лявата си ръка на главата на Аурелиа, прокара пръсти по искрящата ѝ кожа. Тя вдигна очи към него. Стратегосът не сваляше поглед от Кикур.

Аурелиа се изправи.

— Нали ви казвам, нищо не съм чул, о, Мардук, какво искате от мене, полудяхте ли, Аури, какво значи...

Бербелек гледаше как хипиресът безшумно сподиря потъващия в сянката на коридора вавилонец — меките стъпки на босите Аурелини крака, бедрата ѝ, хипнотично олюляващи се както никога дотогава, се

скриха от погледа му в тази сянка. Нищо не видя той и нищо не чу — само след миг облъхна лицето му сярна жега, сякаш там, в тъмното, за момент се бяха отворили портите на ада.

Ф ОЧИТЕ НА ВДОВЕЦА

Москва, черно разсъмване. Сами сред врагове, с антоса на Магъосника в гърлото. От небето трябва да падне Хорър, но още не, още не под това слънце; може би никога. Дясната вихръкавица на Аурелиа окончателно се разпадна, отрязвайки ѝ два пръста. Прекалено дълго вече е на Земята, това не е нейната сфера, не е нейната стихия, не биваше да напуска за толкова месеци родния край...

Но, но! (Още при самата мисъл пироят разпалва вените.) Но днес ще убият кратистоса!

Ако го убият. Разчесвайки раните на пръстите, Аурелиа се вглеждаше в устремите към небето кули на княжеския кремъл, белите шапки от сняг контрастираха със засъхналите мазни сажди по стените.

— Ами ако ни отнеме няколко дни? — попита. — Не си взех совалката, нали каза, естлос, никакъв багаж. Няма да свърши работа и аматорска настройка, нужен е най-малкото демиургос на ураноиза. Сега не мога и да я сваля. Следващия път сигурно ще ми отреже главата.

— Нали ти предложих да останеш с Яна и Хорър.

— Но тогава щеше да си още по-сигурен, че Господарката те е отписала.

— Нищо такова не твърдя.

— Разбира се. Извинявай. Кириос.

Сарказмът беше позволен.

Аурелиа обърна гръб на прозореца, на зимния град навън, и погледна стратегоса, който седеше приведен на дървен сандък до отворения капак над стълбите. Налагаше се да седи така, нямаше как да стои изправен, скосеният покрив беше твърде нисък. Аурелиа също се движеше внимателно, всяко случайно докосване на ефирните доспехи до дървената постройка можеше да има катастрофални последици; трябваше и да контролира настроенятия си, емоциите и

рефлексите си, защото те веднага се отразяваха върху скоростта и вида на морфочувствителната броня.

Стратегосът беше взел още само двама хорърни, но им разреши единствено къси кераунети, така наречените хердонки, които се произвеждаха в отвъдокеаносовите фактории на Густав с по три, четири, пет дула. Но те оставяха и това оръжие тук, на тавана, когато стратегосът ги пращаше в града, за да установят контакт с разни хора. Беше избрал тях, защото владееха московски.

— Ако ѝ вярваше — заяви Аурелиа, — изобщо нямаше да си тук. Глупаво е да рискуваш така. Три дни в сянката на кремъла, в сърцето на антоса на Рог. Търсиш си белята, естлос.

— Трябва лично да се срещна с този Бабушкин.

— Да бе, и като го погледнеш, веднага ще различиш истината от лъжата.

Сарказмът беше позволен, беше си извоювала правото да иронизира и да се подбива през онази нощ, в онзи задушен час преди разсъмване преди половин година. Това обаче не означаваше, че може да се отнася с неуважение към стратегоса, особено пред чужди хора.

— Ще погледна и ще усетя човека. Успокой се най-сетне. Май идва някой.

И се наведе още по-надолу през отворения капак в пода.

Аурелиа премина много бавно от другата страна на отвора, зад вдигнатия капак и кимна и на хорърните да заемат позиция. Те приклекнаха в тъмните ъгли между ниския таван и кривите стени, вдигнаха предпазители на тежките кераунети, сложиха пръст на изкусно изкованите спусъци. Те също се движеха, сякаш стъпили в мед или в замръзваща кал: подът скърцаше шумно на всяка крачка, старите дъски пукаха под краката, а семейство Бардьони, което живееше долу, имаше прекалено остър слух. Сградата имаше три етажа и теоретично принадлежеше изцяло на естлос Бербелек като част от зестрата на първата му жена. От години се управляваше от московска юридическа кантора, а стратегосът нямаше никакво намерение да разкрива, че е собственик, и да действа под истинското си име. Въпреки това естлос Бербелек имаше ключове за всички врати и добре познаваше околността, знаеше как да се качи на тавана по покривите на съседните къщи, знаеше също така, че главният вход е отворен и може свободно

да се влиза и излиза; не знаеше само колко ужасяващо силно трещят дъските на таванския под.

Точно така трещяха и стълбите под краката на Гаруша Бабушкин от Книпороските Бабушкини. Плешивият дворцов писар подаде глава през отвора в таванския под и видя тъмните дупки на седемте дула. По-лошото беше, че погледна право в очите надвесващия се над него стратегос Бербелек и спонтанно се дръпна назад, но понеже стоеше на стълби доста стръмни, полетя надолу презглава с гръм и трясък, трошейки по пътя си две стъпала и положително не една кост в тялото си. Обаче не извика, трябва да му се признае.

Аурелиа, която не успя да сграбчи писаря за яката с вече безефирната си десница, скочи заедно с него и го помъкна обратно на тавана. Хорърните затвориха капака и сложиха резето. После всички замряха и нададоха ухо.

Междувременно Бабушкин се помъчи да се скрие някъде подалече на тавана. След първата крачка подът скръцна и всички се обърнаха към него — дулата на кераунетите в ръцете на хорърните в синхрон с главите им, Аурелиа гневно настръхнала в ярката ураноиза, стратегосът с ръка, свита в юмрук, над главата. Бабушкин спря с повдигнат крак, загуби равновесие. Аурелиа този път свари да го хване за бечата шуба. Така замряха за сума минути.

Тишина.

— Вие ли сте Гаруша Бабушкин, служител на министъра на Запада — най-сетне прошепна на гръцки естлос Бербелек, без да става от сандъка.

— Да — отговори Бабушкин.

Аурелиа пусна яката на шубата.

Стратегосът не позволи на писаря да погледне настрани.

— Лунно псе, безименно дете на Господарката, верен слуга, заклет от Нану Агилатила през пролетната еквиноция на осемдесет и шеста година във вода, мед, кръв и секира.

Бабушкин изненадващо тръсна глава, ухили се широко и направи крачка към стратегоса.

— Аз! — излая. — Аз!

Стратегос Бербелек протегна дългата си ръка, стисна врата на плешивия писар и го придърпа към себе си, почти превивайки го одве.

— А аз кой съм, знаете ли?

— Казаха ми.

— Какво ви казаха?

Бабушкин си облиза устните.

— Дошъл си да го убиеш. Йероним Коленицки. Господарката те е пратила да донесеш война. Естлос.

— Страх ли ви е от мене, Бабушкин?

Бабушкин понечи да се засмее, но не му стигна въздухът.

— Естествено — изграчи най-сетне. — Пусни ме, естлос.

— Обяснете ми едно нещо, Бабушкин. Как така страхливец като вас може да се крие сред най-висшите чиновници на Вдовеца, сред плъховете и доносниците му, а сега вече и в сърцето на антоса му, под носа на самия кратистос — и да остане верен на Илеа Жестоката?

— Не съм страхливец!

— Ох, Бабушкин, Бабушкин. Всеки ден им лижете задниците.

— Пусни!

— Седите си на това ваше бюро, сред купища бумажки, от сутрин до вечер преписвате колони цифри, роден сте под морфата на Рог, и през ум не ви минава да се възпротивите на началника, дребен писарушка, дори сънищата ви са симетрични, балансираны и патриотични, перверзиите еснафски, мечтите книжни и пороците статистически, чукате Бабушкина, когато на Магъосника му стане, биете Бабушкина, когато над Урал загърмят бури, плодите Бабушкинчета със зъркелите на Вдовеца, веднъж сте разказали антикратистов виц, още се тресете от страх — как такъв московски изрод изобщо се е решил на предателство?

Писарят се нахвърли на стратегоса, като риташе и размахваше ръце. Стратегосът го държеше в желязна хватка.

Обаче Бабушкин взе да къдне Бербелек — по московски, гръцки и уралски, все по-гръмогласно, та Аурелиа трябваше да му затисне устата. Той я ухапа по ръката и тутакси изрева няма, защото пламъкът ожари езика и небцето му.

Естлос Бербелек и хипиресът размениха въпросителни погледи.

— Хм, може би все пак, може би въпреки всичко... — измърмори стратегосът.

— Корав е — потвърди Аурелиа.

— Сега да, ама пред Магъосника?

— Но той никога не го е виждал.

— Толкова години в кремъла... Хм...

— Коров е — повтори лунянката. — По уралски.

— Пусни го.

Пусна го.

Бабушкин дишаше тежко.

— Вий... Млъсници!

— Хайде, хайде. Кажете каквото знаете.

— Ничо няма да ви каша!

— Клел си се, Гаруша! Господарката те пита!

Министерският чиновник си пое дълбоко дъх, преглътна. Изпъчи се, оправи шубата от бечка.

— Тъй. Запофет. За Гошподалката. Неска в тесет шаса в Парутната зала, шетвълти еташ на Алсенала, под Кулата на кана. Плиема платеничи на шимати и шигити.

Стратегосът извади от джоба си часовник и погледна колко е часът.

— Охрана?

— Както опикнофено. И будашките на Жужето сетят в галнизоните пот клемъла.

— Донесе ли заразница?

— Не, пошледния пат половината Мошква ше лажболя.

— Къде...

— Тихо!

Аурелиа клекна над капака. Трп, трп, трррк! В момента, когато капакът взе да се повдига, тя го дръпна рязко и го отметна с трясък.

На стълбите стоеше старият Бардъони с клонеста тояга в ръка. Зяпнал шашнато с беззъбата си уста, мигаше панически, заслепен от Аурелиа.

— Естлос! — викна тя подканящо, без дори да поглежда стратегоса, околораменниците ѝ вече набъбваха, ускорени за ужасяващ удар.

Естлос Бербелек се поколеба, но за кратко.

— Да върви — рече. — Няма да чакаме повече, и без това няма да успее навреме.

— Изчезвай! — кресна лунянката на стареца.

Той едва ли разбра думите ѝ, но намеренията сто на сто. Изтърва тоягата и с неистови крясъци се смъкна надолу.

Стратегосът стана от сандъка. Отиде до прозореца, протегна се, изправи гръб — само на това място можеше да го направи.

Кимна на хорърните.

— Птицата!

Единият стовари на колегата своя кераунет и отстранявайки от пътя си окончателно объркания Бабушкин, изчезна зад купчината боклуци край стената. Появи се с карамбусова клетка в ръка. Отметна парцала, който я покриваше, и развърза карамбусовата мрежа; полеките от въздуха влакна бавно се понесоха нагоре и се скупчиха под тавана в старите паяжини.

Аурелиа, която не можеше да спи в дългите зимни московски нощи, изследваше структурата на паяжините. Стратегосът ѝ показваше характерните черти. Впрочем точно от формата на най-новите творения на паяците разбраха, че кратистос Максим Рог наистина вече е пристигнал в Москва и това не е само клюка; вистулската офанзива беше постигнала своята цел. Просто паяците плетяха мрежите си, следвайки модела на антосовия печат на магьосника — в пентаграми, мандали, уралски звезди, точни досущ астрологичните конструкции на небесата.

Пуснатият от оронеигесовата клетка ястребец разпери крила. Хорърният го подаде на стратегоса. Орнитоморфът беше тежък, естлос Бербелек се подпря с лакът на прозоречната каса. С другата ръка поглади главичката на ястребеца. Птицата впери черните си очи в стратегоса.

— Надолу, надолу, надолу — заповтаря Бербелек. — Вземи, вземи, вземи.

Ястребецът наклони глава наляво, надясно, наляво.

— Надолувземинадолувземинадолунадолу — закряка.

Стратегосът бутна прозореца — мразовитият въздух нахлу на тавана, от всички обаче се затресе именно потъналият в кафявия си кожух Бабушкин. А около тялото на Аурелиа започна да се кълби в ефирни епицикли топла пара, над главата ѝ затрепка бяла мъглица.

Стратегосът протегна ръката си навън и подхвърли ястребеца над гърбавия комин. Огромният орнитоморф изкряка още нещо невнятно, след което отлетя, издигайки се с няколко маха на крилата над столицата, и се скри от очите на Аурелиа над лабиринта от бели покриви.

Аурелиа, Мъгливата дева, се обърна отново към Бабушкин.

— С него какво да правим?

Бабушкин ѝ показа Обърнати рога.

Стратегосът завъртя глава.

— Да не ти влиза в кръвта — рече, наведен над лунянката. — Силата е в самата мощ, във възможността за избор, а не във вече направения избор. Можем да го премахнем — но защо? Освен това е верен слуга на Господарката. Нали, Бабушкин?

— Имам шена и деча.

— Това предложение ли е, или заплаха? Но не се страхувай, вече е решено, не можеш да ни навредиш. Хайде, изчезвай.

Писарят се извърна на стълбите, пристъпи от крак на крак, облиза си устните — пред очите им се пречупваше от една Форма в друга — и в края на краищата не мръдна от мястото си.

— Ше пойда с фас.

— Имаш жена и деца.

— Майната им.

Стратегосът се разсмя и вдигна ръце нагоре.

— Небето чу, земята чу. — Кимна на хорърните. — Блокирайте входа.

Те наместиха няколко сандъка върху капака, отгоре стовариха и ръждясал котел.

— Виждаш ли — измърмори Аурелиа на естлос Бербелек и посочи чиновника, — готов е да рискува живота си. Разчита новият режим да го направи поне министър за награда, дето е бил верен и предан. Толкова искрен егоизъм трябва да разсее и последните ти съмнения, естлос.

Бербелек запали тутуница. Опрял се на прозоречната рамка, тръскаше пепелта навън, върху заснежения покрив.

— Един стратегос знае — поде бавно, — че най-добрите планове са тези, които не изискват от изпълнителите им да постъпват против природата си, а съгласно нея; тем паче това го знае кратистосът. Най-трудно се забелязва лъжата, изтъкана от множество дребни истини, където фалшът е само в начина на композирането им, в разума на стратегоса. Винаги е по-добре да използваш за постигането на дадена цел предмет, създаден именно за това, а не такъв с противоположно за

случая предназначение. Нож, за да пререже, въже, за да завърже, Бабушкин, за да предаде.

— Не разбирам. Каква полза има Господарката да ти пробута агент, за когото знае, че е разобличен и насочван от Магьосника?

— Не шъм...

— Млъкни!

Бербелек изтръскваше пепелта навън, искриците прогаряха черни пътечки в снега. Над Москва проечаха храмови камбани. От север, иззад кремъла, литнаха ята врани, граки и гарвани. Стратегосът ги проследи през завесата сивкав дим.

— Каква полза би имала? Първо, почти нищо не би загубила, малко войска, един стратегос, просто би почакала няколко, няколко десетки години следващия кратистоубиец. Второ... Имай предвид, че това е единственият подходящ случай толкова лесно да се отърве от мене, после би й се наложило да приеме моите условия за съюз. Второ — може да спечели всичко, да получи непосредствена власт над света.

— Ти за какво...

— Кой би се противопоставил на един съюз между Урал и Луната?

— Ти полудя. Естлос.

— Тъхъ.

— Те се ненавиждат. Господарката и Магьосника.

— Не вярвай в неща като омраза и любов между кратистоси. Има само различни пътища към могъщество: такива и такива, с тези и срещу онези, и обратно. Помисли: кой би се противопоставил на подобен съюз? Това е най-силният възможен аргумент.

— Но как... Не разбирам.

— Предполагам, че нейният първоначален план е бил точно такъв. Затова е пращала Лакатойя при Магьосника. Имало е дълги преговори, той дори е приел Шулима в свитата си, сега знам, че Ихмет Зайдар, Манат да го награди, в който и ад или рай е попаднал, е видял тогава в Херсонес реални неща. Може би съюзът е почнал даже да действа, в малки мащаби, в Африка, опитали са се заедно да спрат Сколиодои с методите на питагорейската нумерология, но без резултат. Нещо трябва да се е случило и Илеа е решила лично да завземе Египет, пратила Шулима; дъщерята за трона на Александър. Ние не разбирахме защо Рог изведнъж нахлу на запад, цялата тази война,

обсадата на Коленица, а това е било само част от доволно по-тежка борба. И тези негови съюзи с Йоан Чернобради, по-тесните връзки с Вавилон, така се е застраховал. Но Господарката изобщо не е искала война с Урал, струва ми се, че не беше доволна от моята стратегия, изненадах я и не можа да откаже. А сега ѝ се отваря възможност да се върне към първоначалния си план. Знае, че ще нападна, знае къде и кога, знае, че само аз мога да го направя, лично, със собствените си ръце. Достатъчно е да прати кратко предупреждение на Максим: ето го жадния за мъст стратегос, който се изплъзна от контрол. Ще паднем направо в капана, там вече ще ни чакат многохилядни орди, докарани от най-дълбоките уралски леговища. Илеа ще спаси живота на Магьосника. Разбираш ли какво е за кратистоса такъв дълг? Все едно да ѝ се е заклел във вярност. И кой после ще се възпротиви на съюза между Урал и Луната?

— Щом вярваш в това, естлос, защо изобщо дойде в Москва?

— Трябва ли да повторя? Най-добрите планове, плановете на кратистосите и стратегосите, не изискват от нас нищо освен това, което и без това не бихме направили по собствена воля.

— Май аз по-топре да си вълвя...

— Късно е. Вече са тук. Я някой да ми премести тука оная масичка.

Стратегос Бербелек хвърли фаса и се покатери на прозореца, излезе на леко наклонения покрив. Керемидите затропаха под югрите му, посипа се сняг, тухленочервените поли на хумиевия кожух се развиха от студения вятър. Под барикадата от сандъци се чу силно тропане, Бардъони се опитваха да влязат на тавана, той дори не се обърна натам.

Аурелиа изскочи след него, вятърът изтръгна от епициклите на доспехите ѝ ленти лепкава пара. Тя погледна в посоката, в която и стратегосът.

„Уркайя“, изплувала от кълбящите се облаци, увиснали ниско в мръсно сивото зимно небе, се спускаше към стратегоса по плавна дъга. С частично отворените си ефирни крила приличаше повече на костелива харпия — харпия, обгърната от лазурносин пламък, дълга повече от стадий. Крилата се прибираха при спускането към дългата шия на звездния скорпион, към отворените хриле до яката на ураноизната броня. Защото колкото повече „Подзвездна“ забавяше и се

снишаваше над града, толкова повече разчиташе на спиралната си опашка, която се въртеше толкова бързо, че човешкото око я виждаше размита в облак ярко сияние.

Синьото сияние падаше върху покритите със сняг покриви, улици, дървета и не особено далечните кули на кремъла. Десетина прозореца се отвориха, но любопитните московци тутакси се прибраха, ослепени от блясъка. Двамата хорърни се изкатериха на покрива, мъкнейки три тежки чувала и Бабушкин. „Уркайя“ беше вече толкова близо, че вихрушката от бясно въртящата се скорпионска опашка вдигаше облаци сняг, оголвайки тъмните стени и покриви — така се показва недодяланата, болезнено праволинейна и аскетична архитектура на Москва на Вдовеца. Потресеният чиновник почна да се свлича, изкрещя, замаха с ръце; Аурелия за втори път го хвана за яката на шубата.

— Ама къте вшъшношт...

— Как къде! — засмя се добродушно стратегосът, закопча хердонското си палто и си сложи ръкавиците от кожа на василиск. — Към кремъла, към кремъла, да убием Магъосника!

Лунната ладия намали съвсем и накрая спря, увисвайки във въздуха на трийсет пуса над потъналия в боклуци заден двор на сградата, боклуците се вдигаха високо във въздуха, засмукани от снежния циклон. Скорпионът отвори паст, от нея блесна гореща светлина. Аурелия — единствено тя — видя там, в дъното на коридора от светлина, чичо си Омиксос Жарник, сред ритери, редици от хипирои във въртящи се доспехи, с ефирни кераунети и щандарти на Луната от червено пироплатно с горящите символи на Лабиринта.

Хорърните бутнаха втрѐ Бабушкин, хвърлиха подире му багажа и оръжието, после скочиха и те, стратегосът след тях и най-накрая лунянката. Скорпионът вече се издигаше и въртеше още с отворена паст, Москва прелиташе под Аурелия като едно размазано петно.

Омиксос ѝ подаде родовия кераунет. Тя пое уверено тежкото оръжие. Чичо ѝ — лицето му почти не се виждаше зад раздутия околошлем — я потупа по рамото, ефирът се удари в ефир и заскърца.

— На бой!

* * *

— Сега! Сега, сега, сега!

Скорпионът удря с опашка стените на Арсенала. Кремълът се тресе из основи. Кулата „Тимур“, ударена първа, когато от нея започва стрелба по „Уркайя“, пада под тежестта си с грохот от срутващите се камъни и в лавина от хилядите литоси развалини. Извън това още никой не стреля, мълчат дори пиросидерите и картечниците от кремълските казарми на булашките на Иван Джуджето — още нямаше и минута, роговете от Часовниковата кула още не бяха заечали тревожно.

Скорпионът разпаря южната стена на Арсенала с механично ритмични удари, раз, раз и раз. На нивото на четвъртия етаж се образува отвор колкото главата на скорпиона. „Уркайя“ се вмъква в него.

По време на битката лунната ладия излъчва такъв пулсиращ блясък, такава горещина лъха от пирефирната ѝ броня, че натрупаният наоколо сняг се топи със съскане и се стича на кристални потоци по зданието, водата се превръща в сребриста мъгла. Корпусът на „Подзвездна“ потъва окончателно в нея, само нечовешки ярък блясък искри от горещия облак.

От този блясък в Арсенала скачат пламтящите Огнени ездачи с Аурелиа в първата дузина; Йерохарис е пратил на тази мисия общо двайсет и седем пироритери, пълен енеон. Изскачат вече развихрени, пришпорвани стремително от тежките ураноизни епицикли, обгръщащи бедрата, колената, рамената им.

Аурелиа е в триплета, командван от чичо ѝ, трети ритер в него е братовчедът на Скра, Тимотей Фаетон. Омиксос сочи наляво. Тримата тичат към западните врати на залата с двайсетпусови скокове, всяко стъпване отваря в пода звездоподобни рани. Мрамор лети из въздуха, отломки рикошират от бързия ефир, веднъж, дваж, триж, накрая осакатяват дебелите стени, съсипвайки фреските и жалеините дарове.

Друг триплет веднага пробива на долния етаж: клекнали, хипироите въртят юмруци в пода, от ужасяващо виещите вихръкавици се вдига сив прах на смилан камък.

Три други триплета, засилили се, изобщо не спират и влетяват през прозореца в отсрещната стена; излезли навън, развихрят гигантските епицикли на околораменните си ураноизи и падайки, разпарят северната стена.

Триплетът, пратен към източните порти, изпреварва четирима стражници в униформи на барласки войници. В полет ритерите разкъсват канещите се да стрелят московци, смляната от ефира плът с костите и барласките кожи хвърчи на всички страни. Триплетът оставя зад себе си облак мокро червено.

През това време Омиксос стига до вратите. Хич и не спира да отвори — с ритник разпаря тежките крила. Хипироите скачат вътре, всмуквайки в епициклите на доспехите си торнада трески, които впрочем веднага пламват.

По стените има още повече картини и старинни оръжия. Жарник сочи: към стълбите. Там се появяват неколцина войници. Тимотей грабва с лявата си ръка бронзова статуя на Тамерлан в човешки ръст — маховата ураноиза обхваща Фаетон с дебели кръгове — и я праща по войниците. Статуята ги смазва о стената, избива отвор в нея.

Тичат към стълбите. Колкото по-дълги скоковете, толкова по-малко значение има надолу и нагоре. С устрем, получен от ураноизните въртения, се оттласкват от стените, мебелите, постаментите, перилата, колоните, разбивайки с вихробоуца дърво, желязо и камък. Всичко това придружено с непрекъснато стържене и свистене на летящите отломки; след преминаването на ритерите във въздуха увисва гъста завеса от смлените материали, остра миризма на изгоряло.

На третия етаж в коридорите вече се изсипват отряди булашки. Гърмят кераунети. Развихрените до максимум доспехи на хипироите отбиват куршумите по въртенето на епициклите си. Булашките крещат, десетниците надуват свирки, пиросът експлодира, Арсеналът се тресе под ударите на скорпиона и Ездачите, пада мазилка. Зад прозореца в отсрещната стена на коридора — размазано петно: падащ хипирес, с развята подире си червена огнена грива.

Омиксос скача срещу войниците — пода, статуя, сандък, тавана — и на петия скок се стоварва върху тях, разперил ръце, надутите му доспехи докосват стените на коридора, в ореол от огън: сссшшшшшш! — и късове горящо месо политат към лампериите, мозайките и платната на майсторите.

Аурелиа и Тимотей навлизат в помещенията вдясно и вляво. След втората съборена стена Аурелиа попада в жилищната част на кремъла, в баня, голи жени с писъци се надигат сред парата. Дори не

успяват да видят засилилата се лунянка зад завесата от прах, дим, огън и ефир — наклонените орбити на маховата ураноиза ги закачат, когато хипиресът преминава в съседното помещение. Няколко отрязани крайници, пукната на две глава, разпорен корем — не вижда и не чува Аурелиа какво оставя след себе си. От пробитите кранове и тръби удря ледена вода.

Аурелиа е вече в прохода между Арсенала и Кулата на хана. Иззад затворените железни врати през тесни отвори върху ритера се изсипва град от куршуми. С желязото може да има проблеми. Аурелиа изтръгва решетката на прозореца вдясно, изскача навън, забива вихръкавица в покритата с лед стена (ледът мигом се превръща в пара). Вихробоуцата мелят древния зид, пуриничен ефир срещу нечиста ге — и нисшият първоелемент се подчинява на висшия. Огненият ритер изтичва към кулата, оставяйки подире си широка лента изгоряло върху отвесната стена.

Стоварва се вътре заедно с прозореца, с рамката и решетката, и отломки от зида. От огъня на хипиреса пламват килимите и гоблените. Войниците се извързват към нея, набързо подреждайки се някак в тясното пространство в три редици, няколко десетки дула зейват срещу лунянката. Тя, приклепнала на стената зад малък рубиев бюст на Магьосника, се ухапва дълбоко по езика и изригва пламък. Пиросът от орбитата на околошлема описва все по-широки кръгове, червените спирали стигат до войниците и ги омотават. Последен залп — защото всички вече горят, отчаяни крясъци изпълват пасажа, хората се търкалят по пода, тичат слепешката, един изскача през пролома от прозореца, пада, след него се точи огнена плитка.

Аурелиа не им обръща внимание. Обръща се и скача навътре в кулата, това е нейната задача.

На третия етаж — двама. Хукват, тя ги разсича в движение.

На втория етаж — никой.

На първия етаж — неколцина чиновници. Подпалва бюрата заедно с тях.

На партера — войници, които бягат през отворените главни порти. Позволява им това. После затваря с резето и събаря част от тавана, окончателно блокирайки достъпа до кремъла. Същото прави и със задната порта.

Проверява подземията. Намира две ужасени аристократки с няколко дулоси, скрити зад потънали в паяжини етажерки. След секунда размисъл ги оставя живи, но погребани в подземията след срутването на стълбите.

Лунияката се връща в Арсенала.

Хипироите явно са завладели всички горни етажи, проходите са затворени. На партера още се бият, там са се промъкнали на помощ тежковъоръжени булашки и уралски бойни морфезоони, пуснати от веригите. С тях има двама ареси.

— Дадохме жертви — казва ритерът Жарник. — Доспехите не издържат на картечниците, внимавай и за торолази, плюят някаква киселинна отрова.

Поглеждат през прозореца на кадифения антишамбър на третия етаж на Арсенала. Иззад златния купол на Храма на Земята идва лазурно сияние, над кремъла се носи ритмичен грохот, от който звънят стъклата на прозорците. Прозорецът, от който гледат, се пръсва след третия гърмеж. Това е „Уркайя“, разрушава казармите на булашките.

— Тимотей?

Омиксос сочи с пламтящия си показалец надолу.

По хлъзгавите от кръвта стъпала, през дима и сивия прах слиза стратегос Йероним Бербелек; виждат първо керемиденочервените поли на хердонското му палто.

— Къде е тази Зала на роговете?

Ритерът Жарник намалява оборотите на доспехите си и скланя глава пред стратегоса.

— Моля, последвайте ме, естлос.

Докато върви, Бербелек подравнява маншетите на ръкавите на палтото и ризата. Закопчава се догоре, до шията, изтупва пепелта от плещите си. Сега Формата ще бъде най-важна. Аурелиа го наблюдава през успокоения околошлем. Естлос прехваща погледа ѝ.

— Трябваше да наредя на Бабушкин да ми излъска югрите, щеше да направи нещо полезно — праща крива усмивка на Аурелиа.

Тя не отвръща на усмивката.

— Нямахте предателство — казва. — Вманиачен си на тема лъжа, кириос.

— Имаше, имаше. За щастие, не аз бях предаденият.

Те излизат в зала с под от хиексово дърво, пълна със старинни доспехи и щандарти. Дървото е на много места нарязано и потрошено, доспехите разбити, щандартите изгорели или горят. През избитите стъкла на прозорците нахлува леден вятър.

В залата има шест двукрили врати; всички са отворени или откъснати от касите с изключение на северната средна врата, от бронз и ликотово дърво, от горе до долу в сложни барелефи. Над тях са окачени рога на безименен какоморф.

Пред вратата с кераунети на рамо и адски виещи доспехи пазят четирима Огнени ездаци.

— Двама влязоха и още не са се върнали — рече ритерът Абласос. — Той остана вътре, пред другата врата съборихме северните галерии, не може да избяга.

— Затворена ли е?

— Сама се затваря. Скрити механизми в зида. Кириос?

— Само да не ме застреляте случайно — подхвърля стратегосът и си оправя гънките на палтото. — Не се чудете, ако онези двамата налетят върху вас: за това време сигурно са успели искрено да го обикнат. Аурелиа, отвори.

— Ще дойда с тебе, кириос.

— Не.

— Кълна се. Сам няма да влезеш.

Стратегосът се вглежда в нея известно време, тоест за два удара на невидимата „Уркайя“, защото се сипе мазилка и зидовете се тресат.

— Оставаш на вратата. Няма да мърдаш, дори да ми вади сърцето. Дай дума на ритер.

— Кириос...

— Дай дума.

Аурелиа стисва челюсти, около главата ѝ избухват пламъци.

— Не мога. Няма да дам. Не.

Стратегосът кима.

— Добре. Можеш да влезеш.

Лунянката вдига чукчето на кераунета, проверява пироса върху наковалничката. Чичо Жарник вдига ръка. Аурелиа шепне молитва към Господарката. Пламва, пиросът във вените ѝ гори.

Ритва бронзовата врата.

Влизат.

Трупове. По западната стена висят десетки най-различни екзотични рога, на източната стена има галерия кристални прозорци към панорамата на Москва, двете стени са дълги по няколко десетки пуса. Повечето рога са паднали, лежат на купчини, размесени с трупове на мъже и жени в скъпи одежди. Трупове, трупове. Кристалът от красивите прозорци покрива мозаечния под в срещуположния край на залата, из кристала броди висок черноко... кириос, кириос, кириос, не гледай кратистоса!

Аурелиа вдига към рамото си спиралния приклад на кераунета и стреля в слепоочието на Магьосника. Веднага сваля и пак зарежда оръжието.

Йероним Бербелек клати глава. Отива към оногова, закрива целта й.

Няколко изречения с гласа на кратистоса на непознат за лунянката език — стратегосът отговаря. Известно време двамата разговарят по московски. Аурелиа не сваля очи от затвора на кераунета. Не разговаряй с него! Убий го! Не разговаряй! Това е кратистос! Удряй в движение! Не мисли! Не разговаряй с него! Аурелиа не сваля очи от затвора на кераунета. Къде се дянаха онези двама хипирои? Дали не им е заповядал да си прережат гърлата?

През това време несъзнателно се е дръпнала към стената и рогата над нея пламват. Тя не ги поглежда. Стъпки, хрущене на мачкан кристал, шумолене на платове, спокойни гласове на двама мъже. Тя стисва зъби, слуша през монотонния съсък на пламъка, през шума на полудялата кръв.

Преминаха на гръцки.

— ... но това бяха твои псета, ти си ги отгледал, морфата е твоя.

— Да. Напоследък дори мислих за това. Когато се ожени за нея — кратистос и смъртна — не можеше да не знаеш.

— Ах, все пак едно нещо не разбираш: това беше любов. От нейна страна, естествено, но също и от моя.

— Миранда Аюда Каржанка.

— Днес вече само историците.

— Аз съм чел много. Драми, поеми, стихотворения — приказки за простосмъртните. В най-старите източници не се споменава никакво покушение.

— Повече от хиляда години, да, преди повече от хиляда години. С това покушение, хм — как мислиш, кучевъде?

— Нямаше никакво покушение.

— Покушение нямаше, но има Вдовец. Колкото по-силно я обичах, толкова по-малко Миранда оставаше в Миранда. Вече не можеше да издържа нито ден далече от мене. И понеже тя не би била в състояние да ме убие... Може ли да се ненавижда толкова красив плъх? Но може ли да се обича толкова красив плъх? Как го правиш, кучевъде?

— Вечерната дева положително би била в състояние да ме убие.

— А, Шулима, тя. Да. Имаш късмет. Но твоята първа...

— Това беше нещастен случай. Кучетата.

— Винаги са нещастни случаи. Ти обаче познаваш тази ужасна болка след смъртта ѝ, тази страшна омраза, отчаянието, което е омраза. Познаваш я, познаваш.

— Не мразя хората.

— Това е по-благородно, отколкото да ги презираш. Необходими са послушание и страх, и йерархия на силната власт, ред на подчинение, в който никога няма да настъпи смесване между силни и слаби, господари и роби, любов и покорство. Знаеш го.

— Магьосника е един.

— Може да не вярваш, но тази морфа вече чакаше мене. Тук, по тези земи, у тези хора, в тяхната история, езици, религии — чакала ме е, беше готова, необходима, целесъобразна. Тук именно през нея минава пътят към божественото съвършенство. Вдовецата бе причина да се осъществи тази потенция, която е по-стара от него, правилно прочете кероса. Погледни. Дъга през зимата.

— Това е лунната ладия, разрушава ти бестиария.

— Прекрасно. Преди векове имах намерение да се оженя за Господарката, но си представих кой би могъл да се роди от такава връзка и си останах с моята власт. Нямам понятие кой е докарал в света Изкривяването, но това не съм аз. Какво казват кратистосите от бившите ѝ земи за това нейно завръщане?

— Не се връща.

— Връща се, връща се. Чувах, че Навуходоносор ще помаже твоята дъщеря, кучевъде, възпитаничката на Лакатойя. Връща се. Погледни. Пак се измъ...

Дишането им, хрущящият под стъпките им кристал, шумът от внезапните им движения — Аурелиа вдигна поглед.

Йероним Бербелек изважда камата с острие като пламък от гърдите на кратисто... на човека, който беше кратистос. Вади, поглежда я замислено и пак я забива — един, два, три пъти, четири пъти — кърваво петно се разлива върху бялата риза на мъжа. Този път Йероним Бербелек хвърля камата, отстъпва крачка назад. Прекарва машинално лявата си ръка по идеално гладката материя на палтото си.

Максим Рог отстъпва назад несигурно, спъва се в натрошения по пода кристал. Ръката му попада върху сложения до прозореца стол, сяда — но всъщност рухва безволно на него. Ризата му е вече цялата червена.

Йероним Бербелек стои над него с камата до тялото, от закривеното острие падат карминови капки, кап, кап, кап. Йероним Бербелек стои и чака, не сваля очи от бавно дишащия Рог.

Максим обръща поглед към Аурелиа.

— Гърлото ми пресъхна — казва и сочи близката маса.

Аурелиа оставя кераунета, отива до масата, подава на Рог чаша вино. До края на живота си ще се чуди защо го е направила.

Максим взема чашата, но не успява да я вдигне към устата си. Ръката му пада на ръкохватката.

Усмивва се на естлос Бербелек.

Аурелиа едва след доста време разбира, че Рог е мъртъв.

— Кириос... — промълвя, но стратегосът не реагира.

Аурелиа се връща за кераунета. От рогата огънят се прехвърля върху дрехите на убитите, цялата купчина трупове гори, сладникавата миризма притъпява разсъдъка. Тя изведнъж се усеща страшно изморена. Огънят по нея угасва, доспехите забавят въртенето си.

На вратата се обръща и поглежда назад. Започнало е да вали и първите снежинки кацат по лицето, ръката, по окървавената риза на Рог. Сега, след смъртта — колко дребно, слабо, стърчено изглежда тялото му, мръсната Материя, освободена от оковите на Формата; в черните коси е имало цели побелели кичури, хиляди бръчки са браздили лицето, сини вени се надигат под кожата.

Аурелиа излиза от Залата на роговете. Събралите се хипирои стават, забавят доспехите, вдигат кераунетите за салют. В първия момент тя не разбира, докато не проследява погледите им. Йероним

Бербелек е излязъл тихо след нея, те виждат окървавената кама в ръката му в лъскава ръкавица от кожата на василиск.

Аурелиа следва стратегоса, докато вървят бавно през опустошените горящи зали на Арсенала. Боевете догарят, вече не се чуват и ударите на скорпионовата опашка на „Уркайя“, от които земята се тресеше. Понеже стратегосът мълчи, хегемонът Жарник сам изпраща триплетите на поредни задачи.

Когато чуват вик от вътрешния двор на кремъла, спират, завиват към галериите на Стария княжески палат. Часовникът едва е ударил десет и четвърт, но вече се смрачава. Това е краят, планът на стратегоса е изпълнен. От северозапад в облачното небе постепенно навлиза черният кръг на Оронейя, колосалният диск на въздушната страна на Краля на бурите. Всички гледат като хипнотизирани. Изглежда, че Оронейя се придвижва много бавно, но пред очите им кварталите един след друг потъват в мрак, тъмнина пълзи по скованата в лед река. Оронейя продължава да се снижава, дългите няколко стадия завеси на вихрорастите почти докосват зикуратите и минаретата. Минута? Две? Четвърт час? Във въздуха танцуват снежинки. Наистина ли вече се смрачава?

Върху потъналата в сиви сенки Москва се стоварват от въздуха въглеродните легиони на Хорър, отряди от бронзови ангели. Камбаните бият, светват хиляди прозорци. Никой още нищо не знае, но всички усещат. Върху костеливите кули на кремъла се развяват щандартите на Острог. Максим Рог е мъртъв, няма го вече Магъосника — след неговата Форма е пусто, ужасяваща свобода свива сърцата.

Първи се обаждат московските псета: вой на черна печал се понася над заснежения град. Господин Бербелек вдига за миг очи от камата, която почиства. Воят се усилва. Господин Бербелек полира халдейското острие. Раз, два, раз, два, раз, два, три. Кой ще успее да назове усмивката, трепкаща по устните на господин Бербелек?

V

X

КРАТИСТОУБИЕЦ

Мъглата се стелеше около файтона. Господин Бербелек не поглеждаше навън, и бездруго щеше да види само сенките на воденбургската архитектура, които впрочем бързо оставаха назад, сенки и светлини: между плоскости от камък се мяркаха парцаливите ореоли на пирокийните фенери, самите те също невидими в мъглата. Файтонът беше висок и солиден, теглеха го четири коня; със затворените си врати и спуснат гюрук приличаше малко на старинна каляска. На вратите блестеше емблемата на НИБ. До кочияша с черна пелерина седеше графитен хорърен; други двама с трицевни хердонки в ръцете висяха отзад. Разсечената мъгла веднага се сплиташе след тях на ленти и масури — но вече значително по-подредени и симетрични, лягаше по очертанията на улиците и площадите в нощния Воденбург, покрай студените зидове и влажните настилки; така оставаше още дълго след файтона.

Господин Бербелек — як мъжага със скъпо палто, с лице загоряло и тъмни очи под буйни вежди — прелистваше шумолящите вестници. Изданията бяха от тринайсети, четиринайсети и петнайсети октобер 1198 година, специално за него бяха запазени и предишни броеве, от дните, когато беше извън града. В „Гласът на Неургия“ пишеше подробно за офертата на младия кратистос Ерик Хелвет към княза: след отпътуването на Краля на бурите, в резултат от преместването границите на кварталите К'Азура и Лео Виале на юг в кероса на Неургия се беше образувала празнота, която, рано или късно, трябваше да бъде запълнена. Един от коментаторите дори спекулираше, че пристигането на Йероним Кратистоубиеца („най-известния днес жител на княжеския град Воденбург“) може да има нещо общо с това. ЙЕРОНИМ ПОСРЕДНИК. На следващата страница таблица с цените на храните. Гладът на Изток и новите граждански войни, избухващи една след друга върху руините на Уралската империя, влияят върху пазара дори тук, в другия край на Европа. ХЕРДОН В ЛАБИРИНТА. *Както съобщават нашите отвъдокеански*

кореспонденти, крал Густав с разрешението на кратистос Анаксегирос е изпратил на Луната мисия за установяване на дипломатически отношения с Лабиринта. Кратиста Илеа е отговорила положително; в двора в Нови Рим очакват пратениците на луняните. Във „Вечерен ездач“: традиционната карикатура на канцлера Льоке. Стои на пристанищната стена на Воденбург и разплакан, маха за сбогом на корабите под знамената на Четирите меча. Наистина новият ред в Александрийска Африка е причина много емигранти от юг да напуснат Воденбург, както и значително да спадне рентабилността на онази част от търговията, която дотогава традиционно е преминавала през местното пристанище. Следващата статия обобщаваше най-недвусмислено това: **ЙОАН ЧЕРНОБРАДИ ПОДПИСВА СИЦИЛИАНСКИЯ ДОГОВОР! НОВАТА ОС Е: РИМ — МАКЕДОНИЯ — ПЕРГАМ.** Алпийските мита са премахнати; тази зима пергаментът пак ще поевтинее.

Чат-чат-чат, конете тичаха равномерно, студената нощ извикваше спомени за топли нощи. В Хердон ще бъде отворено посолство на Луната, но в Пергам вече живее ейдолосът на Господарката, Лакатойя, Вечерната дева. В земите на Марий Гесомат, под антоса на Краля на бурите, близо до гарнизоните на трите Колони на Хорър, издържани от Лабиринта, тя за първи път може да обяви публично истината за себе си — че е дъщеря на майка си; там може да се разкрие пред света. Кратистос на Четвърти Пергам вече е Юлий Кадеций, на него съгласно тайния договор с Кратистоубиеца се падна керосът на страната на Селевкидите — от Кафторско море до изворите на Ефрат и Тигър. Ороней почива в руините на Крепостта, в прокълнатата Равнина на кръвта — антосът на Краля на бурите ще я излекува. Бяха пощадени само Хълмът на Атина, Библиотеката и кристалният Флореум — земята на Въздуха и Огъня се установи на другия бряг на Каикос. Господин Бербелек си спомни горещата нощ, в която беше посетил естле Шулима Амитаче в новата ѝ столица. Отвсякъде се бяха събрали изповядващите стария култ и агентите му, до Флореума вече не можеше да припари никой без разрешително от всички стражи; в този разрушен град се влизаше наистина като в лабиринт. Дори Кратистоубиеца трябваше най-напред да прати херолд; разрешението се получи чак по здрач. Въведе господин Бербелек много млада хелтийка с лабрисова огърлица. Вместо по спирална пясъчна пътека

вървяха през дузини безкрайни слънчеви поляни, от светлина в светлина; очевидно Шулима беше почнала да манипулира архитектурата на Флореума. По поляните се гонеха деца какви ли не морфи, от най-малки до юноши, господин Бербелек видя и бавачки с бебета. „Откъде са?“ — попита хелтийката. — „От всички страни на кероса — отговори тя, — от Формата на всеки кратистос.“ Излязоха на африканската поляна. От акациевата горичка изтичаше сребрист поток, между акациите лудуваха маймуни, в саванната трева се мяркаха жълтите гърбове на тапалопи, наблюдаваха ги лениво изтегнати под дърветата гампарди. Отвъд потока, от просторния лазур плуваха бавно кълба гъста светлина, ослепително бяло мляко. От него най-напред излетяха две пъстри птици, хелтийката клекна, птиците описаха кръг над господин Бербелек, той вдигна глава — не беше забелязал кога от мъглата на Огъня е излязла Лакатойа. „Естлос.“ „Естле.“ Усмивнаха се от първия поглед, но на него не му харесаха лекотата, баналността на тази усмивка. Вместо да целуне китката на Шулима, той я прегърна през кръста, притегли я към себе си, целуна я жадно, хищно. Тя не се противи, но когато после я отблъсна на ръка разстояние, срещна същия студен жадеитов поглед на естле Амитаче, който след фаталната джурджа се беше надявал никога повече да не види. Формата на ситуацията ставаше болезнено очевидно. Той отстъпи крачка. Шулима приседна в тревата, подвивайки лепената си пола. Потупа мястото до себе си. Той не реагира. Изглаждаше гънките на ризата и оглеждаше лъчезарната поляна (над главата му в регулярни кръгове се въртяха пеперуди). „Преустройваш Флореума?“ „И без това се налагаше.“ „Нека отгатна: Кралят на бурите.“ „Ами да, често ме посещава.“ „Да. Разбира се. Извечният съюзник на Лабиринта.“ „Няма да намериш ни следа от лъжа в устата ми. Нима съм казвала някога, че те обичам? Аз съм дъщеря на Лунната вещица Илеа Жестоката, каква морфа си очаквал от мене?“ Господин Бербелек можеше само да премрежи очи. Богове, тя беше все така прекрасна, още по-прекрасна, в милиони отражения, в тази най-ярка светлина.

Мъглата се съгъстяваше, но той вече виждаше през прозорците на колата високите сенки на сградите от княжеския комплекс, конете забавиха ход, изкачваха се нагоре по стръмното; приближаваха двореца на Грегор Мрачни. Господин Бербелек извади от вътрешния джоб на палтото си поканата, написана собственоръчно от княза на телешки

пергамент. Вчера във Воденбург се получи, препратена от имението в Острог, друга покана: от Александрия, за тържественото кръщение на новородената внучка на естлос Йероним Бербелек, дъщеря на Хипатия XV и Наместника на Горен Египет. Господин Бербелек не беше присъствал на раждането ѝ (за този ден беше свикал съвета на астромеканиците в четвъртия Лабиринт), но беше ходил в Александрия половин година преди това, за годеща и възкачването на Алитеа. Навуходоносор Златни, който беше вече толкова слаб, че антосът му се простираше едва двеста стадия извън Александрия, не можа да откаже и за първи път от три и повече векове напусна кулата си в Меноут, за да благослови новата Хипатия. За него това беше окончателно унижение и символ на краха му: да седи на една маса с Кратистоубиеца, срещу човека с кръвта на Сила по ръцете си. Гравюрите с брачното тържество обиколиха света, господин Бербелек беше видял тази картина във вестниците в Европа, Хердон, Земята на Гаудат: кратистосът и Кратистоубиеца вдигат наздравица в чест на младата брачна двойка, но не гледат младоженците, а са впили взор един в друг. Затова пък Алитеа се усмихваше лъчезарно с тази своя детска усмивка, съумяваше, стига да искаше, имаше такава усмивка в арсенала си. Бяха я изобразили облечена с червена египетска пола между наклонени пилони, с букет житни класове в лявата ръка и питагорейското кубче в дясната, все така усмихната като Изидата.

Господин Бербелек помнеше съвсем различното изражение на лицето ѝ, когато коленичи пред него няколко месеца по-рано заедно с наскоро излекувания Давид. Бяха намерили Йероним в най-далечния ъгъл на перистила в александрийския дворец, тъкмо беше свършил със закуската под сянката на водната палма, над Мареот се събуждаше пурпурната зора; беше извърнал поглед от гледката и те вече бяха в краката му, не можа да избяга от тази Форма. Алитеа знаеше с какво настроение баща ѝ се е върнал току-що от Пергам и Шулима, господин Бербелек нямаше да се учуди, ако Шулима веднага беше изпратила съответното писмо до Алитеа. „Татко.“ „Я се изправете, какви ги вършите!“ „Благослови ни, кириос.“ „Алитеа, знаеш, че няма да се противопоставя, това е твоят живот.“ „Но си се противопоставял и се противопоставяш. Не искам нещо да се случи с него. Дай ми дума.“ Тогава той изпадна в ярост: „Вън! Махнете се от очите ми!“ Моншебе бе понечил да скочи, но тя го беше задържала за ръката. И останаха на

колене. „Татко.“ „Как можа да го помислиш, кой съм аз, та да пратя да убият мъжа на собствената си дъщеря!“ „Не, разбира се, не. Но нима Шулима ни събра? Ти знаеш, каквото Шулима сватоса, е изпълнено с любов. А под морфата на стратегоса се изпълняват планове, за които той още не е помислял. Някой ще забележи гримасата ти и ще поиска да ти се хареса... Давид веднъж вече едва избегна смъртта от ръката на твоя васал. Благослови ни, кириос. Искрено. Нося детето му. Трябва да повярвам, че от цялото си сърце ни желаеш щастие.“ Той и до днес не знаеше по какво всъщност е могла да разбере това, и сам не знаеше радва ли се на радостта им, или презира коварството на Шулима. Всички гравюри от сватбата представяха безстрастното сурово лице на Кратистоубиеца.

Заскърцаха железните врати, колата влезе в двора на палата. Светлините от десетките високи прозорци и пирокийни фенери най-сетне пробиха мъглата. Хорърните скочиха от стъпенките, откъм мраморното стълбище дотичаха прислужници с униформи в червено и черно. Когато отвориха вратичката и подложиха ликотовата стълбичка, в града долу храмовите камбани започнаха да бият десет часа; звукът идваше приглушен, прояден от тъмната влага. Поредната воденбургска нощ на мъгла и камък.

* * *

Господин Бербелек направи иронична гримаса на отражението си в златното огледало, премести пирориктата в лявата си ръка, оправи маншетите на бялата риза и черния кафтан, преброи наум до четири и влезе в Залата на предците.

Неургците се поклониха като един, сякаш под една морфа. Той махна любезно с пирориктата. Никой не беше съобщил за пристигането му; господин Бербелек вече беше от тези, чието идване се обявява с глухо тупване, внезапна тишина, заразителен шепот. Той познаваше този шепот, нали това беше неговата корона, неговият черен антос: „Кратистоубиеца, Кратистоубиеца, Кратистоубиеца“.

— Естлос.

— Естлос.

В Залата на предците, под погледите на предците от тъмните платна се състоя официална вечеря, след което минаха в един по-камерен салон на втория етаж вече само двамата: господин Бербелек и князът на Неургия. На вечерята имаше над двайсет аристократи; господин Бербелек бързо се ориентира по какъв признак са били подбрани — макар че не всички му бяха представени по име, морфата им (тези огненочервени коси) беше повече от очевидна: князът беше поканил на вечерята с Кратистоубиеца най-близките си роднини. Господин Бербелек вечеря под изпитателните погледи на две дузини неургци. Те се усмихваха, разговаряха помежду си, разменяха си клюки и шеги, всъщност поглеждайки го само бегло и крадешком. Но той не се съмняваше. Тези, които бяха разговаряли с него — а в разговорите на вечерята май почти всички бяха успели да разменят някоя и друга дума с него — бяха подемали банални теми без значение. Но Формата се проверява именно така: най-чиста е там, където липсва съдържание.

Господин Бербелек седеше на почетното място, отдясно на княза, който беше на челото на масата. Отдясно пък на Кратистоубиеца седеше внучката на княза, бледоликата Румиа Неург. За тези четири години и половина, минали от предишното му посещение във воденбургския дворец, от плахо девойче тя се беше превърнала в сериозна съдържана жена. Кожата ѝ, май никога не виждала слънце, косата като яростен пламък, аскетичната ѝ рокля със стегнат затворен корсет и черни напръстци — външно всичко я отличаваше от Алитеа, но именно към Алитеа, към дъщеря му, се устреми първата асоциация на господин Бербелек. Бавната промяна, която настъпва пред очите ни, е незабележима: ние се променяме заедно с променящото се. Само когато в паметта липсват междинни картини, се появява истинският контраст. Та той си припомни онази Алитеа, която го беше придружавала тогава в предишното му идване в двореца — как беше заспала във фойтона и трябваше да я пренесе спяща в леглото...

— За какво мислиш, естлос?

— Това трябва да е знак, че идва старостта — когато миналото започва да побеждава настоящето — тръсна глава той.

Румиа замря с ножа над съомгата.

— Аз също помня, онази година замръзна целият Рейн, ти ни посети, преди да заминеш, естлос, със сина и дъщерята. Ох, прости

ми.

— Авел, да.

— Моля за извинение, моля за извинение, толкова ми е мъчно.

Той махна с ръка със салфетката, избърса си устата.

— Няма причина да ти е мъчно. Тази форма винаги ме е карала да се замисля. Какво всъщност се крие зад такива изрази на съчувствие? Всичко друго, но не и съчувствие, на него са способни само най-близките, с които ни свързва приликата на Формата. За утешаване на скърбящия ли говорим тогава? И то в моменти на толкова силно напрежение на чувствата: след смъртта, по време на погребението, кремацията. Чудя се как не се стига до сбиване край гробовете. Всъщност като помисля, тъкмо това би се харесало на Авел, нещо като посмъртна почит. Хмм.

Тя докосна ръката му.

— Просто исках да се извиня, че напомних за Авел.

— Но защо да се извиняваш? Защо да не си спомням за него?

Мигар той беше престъпник, лош човек, подъл и низък?

Тогава тя се усмихна леко и наклони глава встрани.

— О, не, естлос. Той имаше големи мечти. Разказвал ми е...

— За какво?

— Помислих си: какъвто бащата, такъв и синът.

— По-скоро обратното — измърмори едва чуто господин Бербелек.

В малкия салон на втория етаж не беше прокарана пирокийна инсталация, прислугата донесе маслени лампи и свещници, в камината вече пламтеше огън, пукаха в устата на пламъците дървата. Господин Бербелек и князът седнаха в креслата, обърнати в полупрофил към огнището, от което лъхаше горещина. Прозорците бяха с тежки завеси. Вавилонският килим поглъщаше стъпките на прислугата. Светлината не достигаше дори отсрещната стена, където зад египетски амфори и старинни франконски доспехи растяха месести сенки. Дулос подаде на аристократите лули, запалиха. Сместа съдържаше пажуба, хашиш и новата сибирска трева. Известно време и двамата мълчаливо пускаха дим.

Забравена от прислугата машина беше заседнала в жарта и бавно се беше нагорещявала — князът я докосна и си дръпна ръката, съскайки.

Господин Бербелек се наведе и спокойно извади машата, кожата на дланта му дори не почервения.

— Да. — Князът кръстоса крак връз крак. — Казват, че Лунната вещица ти е вляла Огън във вените, а, естлос.

Господин Бербелек обърна пирориктата върху коленете си, мъртвите очи на фениксите блеснаха ослепително от живия огън.

— Може би само стопи леда в тях — засмя се. — Не, не е вярно. Там всеки издишва пирос, пирос им гори и под клепачите. Това ги пречиства, по някакъв начин изгаря всичко излишно, извънмерно, непотребно, случайните мисли, чувства и черти, пурифицира тялото и морфата. От това те понякога изглеждат наивни като деца, друг път са жестоки като деца.

— Разправят, че там имаш дом.

— Мм?

— На Луната.

— Тя ми подари имопатра... малко земя. Някой път при пълнолуние ще ти покажа къде, естлос.

— Ще се заселиш ли там?

— Питаш ме за плановете ми? — Господин Бербелек се засмя отново. — Ти ги знаеш, княже, дори вестниците пишат за Ефирния флот. Ще има голяма война с адинатосите.

— Ще има, няма да има — измърмори князът. — И кой знае кога? След година, след две, след десет, след век. Нали ти самият ни разказа как нямало начин да склониш за каквото и да е повече от двама кратистоси наведнъж. Кой ще предвиди кога ще задухат благоприятни политически ветрове? Но преди всичко: няма ли да се оправят без тебе? Толкова кратистоси, Илеа също — ами приказките, че щял си да влезеш направо в аретесова Форма, но това си е чисто самоубийство, нещо по-лошо — ще изгубиш себе си, и ако ти, естлос, би...

— Но в какво всъщност се опитваш да ме убедиш, скъпи княже?

Естлос Неург погледна странно Кратистобиеца, премрежвайки очи зад зеленикавия дим.

— Знаеш ли Химна на падащите от Гвидон Кордобеца?

— „Падам и виждам как небето се отдалечава от мене...“

— Да. „Не тоз владее, който ражда, и не тоз, който руши. Владее този, който може да руши.“

— Но това не е вярно. — Господин Бербелек пропусна дим през зъбите си. — Владее този, който може да защити от разрушение, когато всички други го искат.

Князът сви рамене.

— Така или иначе, сега те знаят, че не са в безопасност, не са, докато си жив.

— Ох, осъзнавам това. Току-що моите хорърни заловиха поредния атентатор.

— Страх ги е — значи, притежаваш властта. Не си кратистос, но можеш да им се изпречиш като равен.

— Ее, да не преувеличаваме...

— Чуй ме, естлос. — Князът остави лулата и се наведе към господин Бербелек, в отблясъците от разигралия се огън червената му коса заискри пиросно. — Откакто не сме васали, гледаме да задържим тази крехка независимост, балансирайки между Силите; и така век след век. След всяка промяна в равновесието трябва отново да търсим начин да си възвърнем независимостта. Понякога това си има цена, например приемането на Формата на Грегор Мрачния. Сега опитваме да се изчистим от нея, може да ни се удаде да ускорим процеса с помощта на текнитесите на калокагатия. Защото крайната ни цел е свободата. Ще попиташ какво е свобода. Свобода е да можеш да си избираш форма. Разбира се, няма да направим от робите аристократи — но можем максимално да увеличим различията между обикновените хора.

— Изумен съм, княже — рече Кратистоубиеца, леко развеселен. — Говориш точно като онези безумци от сектата на демократите. Какво би казала за това твоята Иакса?

Князът на Неургия тръсна глава.

— Ние сме прагматици, не възнамеряваме да се бунтуваме срещу естествения ред на нещата. Управление на народа е нещо като управлението на аристократите, само че по-мръсно и по-малко ефективно, защото би се нуждало от една лъжа повече. Нали по дефиниция аристократ е този, който има по-силна Форма, който успява да наложи волята си. Демокрацията е противоречива сама по себе си: за управлението е нужна йерархия, а щом се създаде йерархия, вече не всички ще бъдат равни. Светът, животът, човекът, всичко съществува

благодарение на установената йерархия; равенството е последната какоморфия, в която неминуемо се разтопява всяка Форма.

— Но нали говореше за свободата да я избираш.

— Както казах, ние сме прагматици. Княжество Неургия е малко, сигурно най-малкият суверенен феодал в Европа: Воденбург и няколко десетки градчета, няколко села. Обаче знаеш ли, естлос, какъв беше търговският ни баланс за миналата година?

— От икономическа гледна точка имате прекрасно разположение.

— След като Грегор Мрачни си отиде, само във Воденбург бяха регистрирани повече открития и въведени повече нови технологии, отколкото в Европа и Африка, взети заедно. Към нас се стичат софистеси от целия свят. Академеята се разширява с небивали темпове; давам пари за нея, така че съм в течение. Знаеш ли, че тя е единствената в света на печалба? Миналата година въведохме система за кредитиране на разходите за наука. Изкупуваме от мозъците на младежта и тези изобретения, които още не са направени. Търговците използват именно Воденбург, но не заради сигурното пристанище, ниските мита, хубавите пътища и удобното разположение — макар че всичко това помага — а заради нашите фактури, които след превръщане повишават двукратно, дори три- и четирикратно стойността на материалите и суровините. Стъклото е само най-известната ни експортна стока. Попитай съдружника си, естлос Нюте. Впрочем ти положително си добре ориентиран в бизнеса на Търговската си къща.

Князът отново се изправи в креслото и кръстоса крак връз крак.

— И знаеш ли, естлос, кое е източникът на този успех. *Разнообразието*. Смесицата от Форми. Неслучайно Воденбург е наричан Столица на бродяги. Който се затваря в една Форма, се обрича на щастлива съдба; а от хилядите Форми все някоя е по-близо до Целта. Това е цялата тайна: широко отворените врати. А кое е противоположно на разнообразието? Доминирането на една Форма. Униформизацията.

— Както разбирам, не възнамеряваш да приемеш офертата на кратистос Ерик Хелвет?

— Ще се защитаваме до последния момент — обяви естлос Неург, след което се усмихна широко на господин Бербелек. — А какво

може да бъде по-добра гаранция за свободата от официалния съюз с Кратистоубиеца?

Стратегосът потупа с горещия чибук по дланта си.

— Такаааа. Значи, все пак. Румиа, нали?

Князът кимна.

— Тя е най-добрата кандидатка. Разбира се, ако по някаква причина не ти...

— Не, не, защо? Чувствам се поласкан, наистина.

Настъпи тишина. Князът вече не се усмихваше. Сплел пръсти, наблюдаваше господин Бербелек, загледан в пламъците.

— Готови сме на значителни политически отстъпки — произнесе бавно. — Титла — да речем, Хегемон Протектор. Ако не искаш в двореца, можеш да се настаниш в Градините. Дори правото първи да наследят трона за децата ти с Румиа, естлос. Ако не започнеш тази ефирна война, сигурно ще надживееш всички ни. И княжеството ще стане твое.

— Вие май наистина сте отчаяни.

— Много дълго обсъждахме това предложение. Ако изборът се свежда до кратистос и кратистоубиец...

— Най-важно е разнообразието, нали така.

— Да.

Господин Бербелек остави лулата, изправи се и се протегна. Махна с пирориктата, тя изсвистя, остави червена следа във въздуха. Разходи се из салона, напред-назад.

Князът на Неургия остана до камината, наблюдаваше стратегоса изпод рижите си вежди.

— Естествено, не си длъжен веднага да отговориш — рече. — Ще чакаме до последния момент. Ако искаш да поговориш с Румиа...

— Опитвам се все още да си го представя — промълви господин Бербелек. — Румиа, Воденбург, после децата и така десетилетия, пресмятаме приходите в хазната и градим тук Александрия на Севера...

— Ако всичко се подреди успешно.

— Мдаааа.

Господин Бербелек спря при вратата. Въртеше из пръстите си пирориктата, сведе поглед и за дълго го задържа в яростния пламък на фениксовите очи.

Към действителността го върна покашлянето на княза.

— Помислих си — каза тихо и хвана бравата, — че според плана на боговете трябваше да направиш това предложение не на мене, княже, а на Авел, моя син. Днес виждам ясно, че точно така е трябвало да стане: той и Румиа, щеше да се върне от Африка съвсем друг човек, щяха да си допаднат. Можеше да имаш протекторат с кръвта на Кратистоубиеца. Така им беше писано, такава беше Целта, така трябваше да стане и той да е сега тук до мене. Но пътьом нещо се разпадна в основата на Съдбата, случайност, която разруши предначертаното бъдеще, дреболия, която зачерта късмета... Но можех ли да му забраня? Можех ли да го предпазя от риска, да спечеля живота вместо него? Румиа би се омъжила само за аристократ със силна Форма, по-силна от нейната. Така че остава само безпомощната мъдрост... Така става с бащите и синовете. Лека нощ, княже.

* * *

— Ах, ах, извинявай, мислех, че си у вас, не исках да те събудя, ама тия стражи вдигнаха шум.

— Не спя, станах по тъмно. Влизай, Кристоф. Впрочем аз съм си у нас.

— С хорърни на входа и по стълбите? Тук ли живееш сега?

— Тъхъ.

Естлос Нюте влезе и затвори вратата, отиде до широко отворения прозорец.

— Какъв студ — измърмори. — Току-що пристигам от Бурдигала, не знаех, че толкова бързо ще се върнеш във Воденбург. В Бурдигала вече има сняг. И защо си се пренесъл тук?

Махна с ръка към апартамента, голите му стени и пода от черна прошнина.

Всъщност те се намираха на втория етаж на старата магазия, която НИБ вече година не използваше. Търговската къща „Нюте, Икита те Бербелек“ беше подписала дългосрочни договори с лунните и оронейските търговци и взела под аренда целите Северни докове, осигурявайки си така цялото складово пространство, което един ден би й било нужно; сега си докарваше приход и като даваше под наем

магазините. НИБ все пак притежаваше и няколко склада в горното пристанище. Част от тях продадоха, част дадоха под наем, а въпросната сграда ритер Нюте реши да преустрои като частна странноприемница на фирмата. Но понеже това не беше приоритет, засега бяха ремонтирани само помещенията в предната част, а етажът си стоеше немебелиран. Господин Бербелек беше наредил да донесат нещата му, но стаите не получиха от това вид на уютно жилище. Не помагаха и широко отворените прозорци, през които хлуеше студеният вятър откъм залива; вятърът, крясъците на чайките, миризмата на сол и смола, подвикванията на матросите и докерите. Кратистоубиеца седеше край сложен до стената секретер, подпираше се с десния лакът на парапета и пийваше кафява, преглеждайки някакви измачкани бумажки. Беше с една от своите бели африкански одежди, йерусалимският ритер не познаваше добре формите на южното облекло.

Той приседна до него и надникна през рамото на господин Бербелек.

— На какво е това? На гръцки? Тц, не е гръцки.

— Ще бъдеш ли така любезен... Благодаря.

— Извинявай. Слушай, ако имаш минутка време...

— Да?

— Всъщност смятах да ти пиша, но все едно, непременно трябва да поговорим. Къде държиш документите на Къщата? У вас ли ги остави?

Господин Бербелек въздъхна и остави чашата.

— Май ще продам къщата. Вече опитвах да се вмъкнат през покрива, ходят между комините, трошат ми керемидите.

— Убийци ли?

— Ха, де да бяха просто платени убийци...!

Откакто се беше върнал във Воденбург, господин Бербелек живееше като в постоянна обсада. В началото му беше дори забавно — подвикващите под прозорците деца, приношенията, оставяни от разни луди (бележки, предмети, писма, кичури косми и части от тялото, някакви уродливи статуетки), шествията журналисти, софистеси, изгаряни от амбиции нисши аристократи... Старият Порте почти не мърдаше от вратата. Затова накрая господин Бербелек се принуди да сложи пред сградата пост от хорърни. Но това само влоши

положението, със същия успех можеше да провеси от прозореца и щандарта на Кратистоубиец. Тълпяха се младежи, минавачите заговаряха хорърните, съседите се оплакваха от натрапниците. В двата края на улицата пресметливи търговци отвориха сергии — исмаилити, евреи, цигани, индуси — на които продаваха фантасмагорични мними сувенири: парче от острието на камата на Кратистоубиеца, палтото му, рубиевата ръкохватка на Четвъртия меч, флакончета с кръв от Магьосника, балсамирани части от тялото му, мумифицирани митични седми пръсти на Седемпръстия (на дузини!), съкровища от Лабиринта, портрети на Лунната вещица; и хората купуваха! В пазарните дни по улицата не можеше да се мине с файтон или на кон. Господин Бербелек някак понасяше всичко това, макар вече да му беше болезнено ясно, че ще трябва да се изнесе, този дом не беше подходящ за Кратистоубиеца, той беше надрасъл старата си Форма. Възрастните хора не носят детски дрехи, старите жени не се обличат като девойки. Само глупаците си затварят очите за морфата. И все пак капката, която препълни чашата, се оказа нашествието на демократите. Сектата се беше активизирала в Неургия това лято; те не атакуваха веднага дома на господин Бербелек. Но след като го бяха решили, спасение нямаше. За тези фанатици той беше олицетворение на идеалите на култа им, път за осъществяване на безумните им постулати. Нали първото условие на демокрацията е премахването на кратистосите; аристокрацията пречи на изграждането на истински полиси. Познаваха целта на Кратистоубиеца по-добре от самия Кратистоубиец. Джурджа в името на демокрацията! Тя ще изколи всички кратистоси, ще изгони кралете и от сега нататък ще управлява Люд. Прокрадваха се под прозорците на дома, хвърляха по тях камъчета, пращаха писма, манифести, просителни петиции, оставяха сандъци с книги от древни и нови философи, врели-некипели. Опитваха да спират колата му, изненадваха го в града, намъкваха се на приемите, в които той участваше, един дори се беше наврял през комина, та господин Бербелек го застреля, когато безумецът падна в жарта. Уви, не е достатъчно да се игнорират безумците. Преди три нощи млада демократка се подпали пред дома му, дълго крещя, обхваната от пламъците, разбуди всичко наоколо. Колко жалко беше всичко това: още в началото бяха изневерили на собствените си идеали и признали

безкрайното превъзходство на Кратистоубиеца. Вярно беше писал Платон: не всички книги са безопасно четиво за неоформените умове.

Изслушал разказа на господин Бербелек, Кристоф покима няколко пъти.

— Аз ти казвах. Направи си имение извън града, държа още един свободен парцел. Съмняваш се, че можеш да си го позволиш? Имаш ли изобщо представа за доходите си след последното предоговаряне на дяловете?

— Наех от Панатакис счетоводител, голям хитрец, проверява ми всички сметки. Няма да ми се сърдиш, нали?

— Хе, и аз бих те посъветвал същото! Е, ще строиш ли?

— Князът иска да живее в двореца му.

— Още по-добре! — Естлос Нюте чак скочи. — Чакай, ще донеса документите.

Изтича (течението блъсна вратата подире му) и веднага се върна с дебела папка под мишница.

— Бррр, как не ти е студено тук!

Примъкна масичка до секретера, отвори всички документи; тежкият кръст на верижка се залюшка над стройните колони цифри. Господин Бербелек наблюдаваше хердонеца, учуден и поразвеселен.

— Гледай — Кристоф сочеше с напљунчен пръст сметките една след друга, — всичко изчислихме. Хердон вече се отваря, Пергам, така или иначе, също е отворен, е, ако Седемпръстия не превърти, но с Алитеа в Египет и твоите хорърни под носа му би бил самоубиец, значи, Хердон и Пергам, но ти лесно можеш да убедиш Неург, знам, че можеш, само помисли, Воденбург като единствен в Европа, а и имаме четиресет и седем процента във факторията за въздушни свини на Балтазар, още оронейгоса от Краля на бурите, и той твое приятелче, а, хехе, ето, сам виждаш...

— За какво говориш, Шеол те взел?

— Помниш ли колко спечелихме от хердонския монопол? А сега се отваря хиляда пъти по-голяма възможност: Луната, Луната, всичките й богатства, цялата икономика и целият лунен пазар, няколко десетки милиони души, пресметнахме, погледни. Първо: установяваш пряк търговски обмен. Имаме голямо предимство, години контрабанда, по-голямата й част минаваше през НИБ. Не можем да загубим тази позиция! Второ: нека Неург разреши на канцлера да отвори

княжеството за луняните. Върху стените на пристанището ще поставим пилони за лунните ладии. Обаче обърни внимание: в момента те изцяло контролират превозите, всички аеростати, които могат да стигнат до Луната, са техни, тия техни ефирни машини... И трето: трябва да започнем да създаваме собствен ефирен флот. Консултирах се със софистесите от Воденбургската академия. Твърдят, че това е невъзможно в земните сфери. Значи, първо трябва да построим град в орбита, в сферата на пироса и ефира, ето ти предварителния проект, бюджетът също е временен, първо трябва да поговорим с луняните. Между другото, къде е тая, как беше, а, Пепелната дева, плешивата мургавелка, дето все подире ти ходеше?

— Трябваше да се върне на Луната. Работата е там, Кристоф, че те не могат дълго да стоят на Земята. Това се отнася и за всички ефирни машини. Всеки първоелемент се стреми към своята сфера. Тук ураноизата излиза от епициклите. Лунните ладии трябва да се настройват наново след всяко по-дълго пребиваване в земните сфери. Умножи този бюджет по две. Чакай, я да видя — наистина ли с такъв капитал?

— Всеки момент можем да разполагаме. — Кристоф се ухили на господин Бербелек. — Ще обиколиш банките, домовете на аристократите — кой ще откаже на Кратистоубиеца? После ще са ти благодарни.

— Аха, значи, така трябва да изглежда това...!

— Че какво! — възмути се естлос Нюте. — Не можеш да кажеш, че ти предлагам лоши условия. Ето ти дващсетгодишната прогноза за печалбите. Виждаш ли? Това е твоето участие. Ако всичко се уреди, ще станем най-богатите хора в Европа заедно с кратистосите, кралете и старите аристократи.

— Е, да, богатството.

— Само не ми чети морал! Помня как преди десетина години ми благодареше, че те научих да искаш все повече.

— Но това беше преди десетина години.

— Тоест? — побесня Кристоф. — Изведнъж ми заявяваш, че парите вече не те интересуват?!

Кратистоубиеца удари с длан по блата на секретера и естлос Нюте млъкна, дръпна си ръцете, сви се на стола.

— Успокой се — каза тихо господин Бербелек. — Още не съм взел решение. Виждам, че някакъв наш кораб влиза в пристанището; иди се заеми с него. Бумагите остави на мене. Довечера у Орифлемови.

— Да. Добре. Извинявай.

Естлос Нюте излезе и внимателно затвори вратата.

Господин Бербелек се помъчи да прочете още малко от писмото на Аурелиа, отвори пак дори писмото от Яна, което беше пристигнало с месец закъснение, защото също бе минало през Острог (в писмото Яна пак не обясняваше по каква причина изведнъж е решила да отглежда безглавци в Земята на Гаудат), но това нямаше смисъл, погледът му се местеше по редовете.

Мислите сами се обръщаха към политическите главоблъсканици, към игрите между кратистосите, с които в последно време все по-силно се ангажираше; вече се формираха очертанията на възможната коалиция, празното място след Магъосника трябваше да бъде запълнено, а Кратистоубиеца помагаше да се начертае нова карта на кероса и войната с адинатосите беше една от основните карти в преговорите — тези, които бяха обещали помощ на Илеа още преди краха на Магъосника, сега бяха в по-добра позиция. Изведнъж се беше оказало, че съюзът с Лунната вещица си струва, струва си и да се спечели благосклонността на Кратистоубиеца... Мислите летяха към ефирния военен флот, който събираха в лунната орбита, към отрядите на Хорър, към Аурелиа, Омиксос и Йерохарис, към Господарката...

Разбира се, знаеше, че разумният човек би избрал предложението на княза или на Кристоф, или една от хилядите безопасни възможности — и така трябва да постъпи господин Бербелек.

Обаче — хайде, помисли, Йерониме, ти, който създаваше държави, короноваше крале, срина империята на Магъосника, ти, с кръвта на кратистоса по ръцете, пред когото треперят Силите — ти каква Цел имаш сега? Спокоен щастлив живот на аристократ в тази държавичка на търговци, огненокоси дечица, власт в кукленското княжество? Може би и богатство, злато, още повече злато, гешефт, гешефт, гешефт — мастилени битки между колоните от цифри?

Някога Кристоф му беше подарил книга с кристиянски писания: главно скучновата история на евреите и религиозен брътвеж. Но във всяка книга има поне зрънце мъдрост:

Когато бях дете, говорех като дете, чувствах като дете, мислех като дете. Когато станах мъж, преодолях всичко детско.

Дори древните гърци са познавали законите на Формата. Човек не може да излъже себе си.

И говори като Кратистоубиец, чувства като Кратистоубиец, мисли като Кратистоубиец.

* * *

Лунарната криптомантия имаше дълга и безславна традиция на Земята, дори вавилонските астролози не можеха да се похвалят с големи успехи в тази област. От своя страна лунните им колеги, отлично информирани, нямаха причина (нито възможност) да се отдават на наблюдения на Четвъртия лабиринт от разстояние, така че и техният опит нямаше как да се използва. Все пак господин Бербелек беше донесъл няколко стари храмови книги от Библиотеката на Лабиринта, които му беше намерил Антидектес Александрийски, и сега си помагаше с гравюри точно от тях, докато наблюдаваше през кристален телескоп от покрива на магазина северния бряг на Болнавото море. Точно тази нощ не валеше дъжд, мъгла не покриваше градовете, нито облаци — небето; нямаше право да пропусне този удобен момент. Беше наел телескопа от Воденбургската академия. Закрепиха го на масивен триножник, двама дулоси въртяха медните обръчи, насочвайки оптикума съгласно указанията на господин Бербелек. Светлините на пристанището и корабите малко му пречеха, та нареди да сложат висок параван от западната страна. Поривите на вятъра го разклащаха често и той тропаше ужасно, това също пречеше. Изобщо напоследък почти всичко пречеше на Кратистоубиеца или го дразнеше.

Освен него и дулосите на плоския покрив имаше четирима хорърни със заредени пирозъбни кераунети; стояха в ъглите, графитните доспехи криеха фигурите им дори в ярката светлина на пълнолунието.

Господин Бербелек вече беше пратил да донесат гореща кахва и водка. След два часа наблюдение все още нямаше изводи. Разчиташе евентуално самата Господарка да реши... Все едно, господин Бербелек няма да заспи, кошмарите ставаха все по-отровни, сума време след като се събудеше, не беше в състояние да изрече нищо на нито един човешки език; не искаше да заспива. Във Воденбург би един часът, той се протегна на ликотовото столче. Придвижването на ефирните макини, които движеха лабиринта на Илеа, ще рече и актуалното състояние на Лабиринта също, бяха непосредствено отражение на флукуацията на морфата на Потния. Антосът на Илеа Жестоката разцъфваше над розовите води на лунното море като конфигурация от небесни ураноизни конструкции, това всички луняни го знаеха. Проблемът беше в правилната интерпретация на тези форми. Разтворените на покрива на магазина край господин Бербелек книги съдържаха гравюри с картите на Лабиринта, изготвени в дни на изключително важни събития: големите триумфи и поражения на Господарката, раждането на децата ѝ, смъртта на сина ѝ, първото нападение на адинатосите и други такива. Господин Бербелек седеше, преплел пръсти на врата си, нощният вятър обръщаше тежките страници на лунните книги.

— Заповядайте, естлос.

Антон отбутна с крак инкунабула и остави подноса с филджан димящо кафе, бутилка пажубовка, чаша и солница.

Господин Бербелек си сипа водка и я гаврътна на един дъх.

— Естлос...

— Какво има, Антоне? — Кратистоубиеца се сопна на прислужника, изненадан, че още е тук. Но се овладя, видял как слугата панически отскача. — Е?

— Ако имате малко време сега, естлос...

— Кажи де, кажи.

Антон се огледа нервно, сякаш се боеше дулосите или хорърните да не подслушват.

— Бих искал да ви помоля за разрешение, естлос...

— За?

— Искам да се оженя.

Господин Бербелек замръзна, както си беше с наведената бутилка пажубовка в едната ръка и чашата в другата, и избухна в смях.

Антон се сконфузи още повече. Господин Бербелек забеляза, че сега той се опитва незабелязано да се махне от покрива, и след като си довърши наливането, замахна към слугата да се върне.

— Хайде сега, къде си тръгнал да бягаш. Ако съм се присмял на някого, то не беше на тебе, по-скоро на себе си. Познавам ли я?

— Братовчедка е на една от придворните на естле Латек. Египтянка, сега си пишем. И тъкмо...

— Да се преместиш в Александрия?

— Естлос, твоят дворец там е почти пуст, добре ще е да има някой да наблюдава робите.

— Не казваш името ѝ.

Антон сведе очи.

— Мандиса, дъщерята на Хепус и Издихар, от Аблатеп.

— Мандиса. Мандиса, тоест Сладка. Хм. — Господин Бербелек въртеше из устата си резливата пажубовка. — Нали знаеш, че Порте и Тереза остават тук.

— Да, естлос.

— Това е един от тези избори, които определят целия ти живот; един от малкото, който извършваме съзнателно. Насам или натам — господин Бербелек размахна чашата наляво и надясно, — към такъв Антон или друг Антон.

— Да. Знам. Наистина всичко съм обмислил.

— Имаш разрешението ми. Пиши ми датата на сватбата, няма да забравя за подарък. Не се бой, няма да се явя лично.

— Защо, бихме били поласкани, естлос! Само че...

— Знам, знам, под аурата на Навуходносор Кратистоубиеца на сватба няма да е добра поличба. — Господин Бербелек дръпна две глътки от студената водка. — Я ела. Ела де. Застани тука. Чакай... Ето сега. Наведи се и погледни в окуляра. Кажки какво виждаш.

Антон предпазливо приближи око до телескопа.

— Не знам, естлос. Някаква фигура... не знам какво е.

— А на какво ти прилича? Хайде, какво ти идва на ума най-напред?

— Мрежа. За ловене на риба. Ама свети.

— Мрежа.

— Или нажежено желязо за жигосване на добитъка и лудите.

— Оо.

— Извинете.

— Не, благодаря. Да ти наля ли? Ще се стоплиш. Ето.

— Кхкк! Ух. Мога ли да попитам... ти гадаеш ли по звездите, естлос?

— Сигурно няма да повярваш, ако ти кажа, че в това се състои правенето на политика.

— Естлос...

— Такаа. Е, кажи сега, Антоне, какво бъдеще виждаш за тебе и Сладката? Не в звездите, а в мечтите си, в плановете.

— Ами какво, ще се вземем, ще имаме деца...

— Ще се вземете, ще имате деца — и какво?

— Как какво? Не разбирам, естлос.

— И само толкова? Това ли е всичко? — Господин Бербелек се усмихваше иронично. — В това ли Антон, синът на Порте, ще намери спокойствие, щастие и задоволство?

— Не съм се замислял, естлос, наистина. Разбира се, като дете всеки мечтае за разни необикновени приключения, за слава, богатство, власт. Бог знае какво ще постигне. Но нали всяко дете пораства. Всичко това са приказки, а в живота има тежък труд и вечна умора, и въшки в леглото, ще прощавате, естлос. А аз с вас видях с очите си повече, отколкото половината аристократи. Естлос. Детето не разбира може ли да скочи от високо и да не се нарани, може ли да се хвърли срещу бегемот и да не загине, може ли да стане леонидас, или крал. Но се учи.

— Ха! Но хората стават леонидаси и крале, Антоне.

— Знам, естлос. Но човек и това бързо се научава да разбира: кой ще бъде крал, а кой не. Само най-малките дечица бъркат дулосите с аристократите.

— Е, е, внимавай, сега говориш като софистес — засмя се господин Бербелек.

Антон остави чашата.

— От пажубовката ще да е... В Сколиодои я варят, нали? Изкривява езика и разума.

— Не преувеличавай, не в Сколиодои... Впрочем в края на краищата всеки алкохол е плод на Изкривяването, катализатор на дружески какоморфии...

Господин Бербелек стана, огледа покрива, прескочи отворените книги. Погледна Антон.

— Разчисти тук и свали всичко долу.

— Естлос.

— А като имаш вече деца и внуци — усмихна се господин Бербелек, — не забравяй да им разкажеш и за това: когато една нощ пиех водка с Кратистоубиеца на покрив над Воденбург...

— С времето ще се научат да различават приказките от реалността — възрази Антон, без да го гледа.

— Даа.

Формата вече беше счупена, мигът отмина, повече в този тон не може да се разговаря.

Господин Бербелек слезе на етажа в магазинята. Закачените по голите стени маслени лампи горяха с наполовина спуснати фитили. От този полумрак той мина в пълен мрак, защото затвори след себе си вратата на ъгловата стая, която беше предназначил за кабинет. Прозорците вече бяха затворени. Извика дулосите.

Съблече хумиевото палто и жилетката, от оставената на парапета купа си избра зимна ябълка, захапа я; избърса с ръкава на копринената риза потеклия по брадата сок. Дулосите се суетяха зад него. Той гледаше светлините на пристанището, светлинната сигнализация по корабите, хвърлили котва в залива, Луната, отразена в тъмните вълни. Но постепенно в стаята ставаше все по-светло и отражението на господин Бербелек закриваше нощната панорама. Кратистоубиеца яде ябълка.

Седна пред секретера. Извади от чекмеджето чист лист висококачествен пергамент. Натопи перото в мастилницата. ПОСЛЕДНО ВОЛЕИЗЛИЯНИЕ НА ЙЕРОНИМ БЕРБЕЛЕК, СЪС СОБСТВЕНАТА МУ РЪКА НАПИСАНО НА ДВАДЕСЕТ И ПЪРВИ ОКТОБЕР ХИЛЯДА СТО ДЕВЕТДЕСЕТ И ОСМАТА ГОДИНА СЛЕД УПАДЪКА НА РИМ.

Няма защо да драматизирам — помисли си, като гледаше как на върха на перото се събира черна капка — но щом вече съм взел решение, не мога да си затварям очите пред последиците от него. Защото е истина, че дори да успея, дори да убия кратистоса на адинатосите и да остана жив — със сигурност няма да остане жив господин Бербелек. Колко навътре успяхме да навлезем в

африканското Сколиодои? Леонидасите и кралете, и кратистоубийците също трябва да умеят да различават приказките от реалността.

А дори да оцелее нещо — не господин Бербелек, късче, отражение, сянка — то по-скоро като Антон ще потърси дребно спокойствие и дребно щастие, мечти и чувства бавни, меки, деликатни — като снежинка, която успокоява пламналата кожа, снежинка, Лоилей, май така се казваше — докосване и любов на ангелица, може би ще може да издържи — той, който и да е. Ако изобщо нещо оцелее.

Черната капка падна върху пергамента.

Всичко ще бъде наред. Но ако нещо се случи, ето каква е последната воля на естлос Йероним Бербелек-от-Острог, наречен Кратистоубиеца:

Изпълнител на цялото завещание да бъде естлос Кристоф Нюте. Земното и лунното ми имущество, парите, скъпоценностите, движимите и недвижимите имоти, както и акциите и дяловете в търговски дружества оставям на моята единствена дъщеря, естле Алитеа Моншебе п. Латек, доколкото няма да наследи нищо повече...

X КАТО МАГЪОСНИКА

В деня, в който тя пристигна във Воденбург, падна първият сняг и улиците се покриха с киша, животни и возила хвърляха по минувачите тежки мокри парчета. Жената, която се представи в Третата странноприемница на Скела като естле Юнона фон Ферщек, си беше облечена зимно: кожени шалвари, нордлингова курта, хермелинова шуба с голяма качулка. Нареди да ѝ занесат багажа в покоите, но самата тя дори не надникна там. Нае файтон и даде адреса на Кратистоубиеца. Плати с британски денари. Във файтона си свали качулката (косата ѝ беше по-бяла от сняг) и нервно пушеше тутуница.

Учуди се открито, че файтонджията зави към пристанището, но нищо не каза. Спряха на старата каменна тераса над товарния док, в сянката на масивната магазия. Жената извади от ръкава писмо с гербов печат от шлака и заръча на кочияша да го даде на Кратистоубиеца. Кое то той, естествено, нямаше как да изпълни; даде писмото на един хорърен, който се показа след тежките удари по високата врата на магазията. Жената остана във файтона. Продължи мълчаливо да пуши.

Изпуши една, запали следваща, после още, една след друга, пак заваля сняг, наложи се да доплати на файтонджията. Той седеше на капрата, увит в закръпена наметка. Жената си сложи качулката, сега се движеха само ръцете ѝ в еленови ръкавици. По крайбрежието се гонеха деца, замерваха се със снежни топки и подвикваха вулгарни стихчета за Кратистоубиеца, Магъосника и Лунната вещица. Стана пладне, от воденбургските минарета се разнесе езан за последователите на Мохамед. Жената чакаше.

Чак след седмата изпушена тутуница на страничната врата на магазията се появи стар слуга, воденбургска морфа. Хорърен със заредено оръжие го пусна да излезе и застана на прага. Старикът се приближи до файтона.

— Естлос ви очаква.

Жената хвърли недопушената тутуница в снега и го последва. Освободи файтона с едно махване на ръката в ръкавица.

Влязоха в магазина. Стариият слуга веднага се насочи към стълбите. Складовите клетки бяха празни, само в една от най-крайните тя забеляза неколцина хорърни без доспехи, те я изгледаха, като минаваше.

На етажa беше по-топло, тя отметна качулката, развърза шубата. Миришеше на някакви африкански благовония. В главния коридор се извисяваха натрупани сандъци, денкове, куфари. Дулоси окачваха по стените московски гоблени.

Стариият почука и влезе в стаята в дъното на коридора; пред вратата ѝ също имаше хорърен на пост. Известно време двамата мълчаливо се гледаха, войникът, лакедемонска морфа, и белокосата естле. Върху графитовия му нагръдник беше изобразен Ахил, приготвящ се да хвърли копие.

Слугата отвори вратата.

— Влез, естле.

Тя влезе. Кратистоубиеца стоеше зад отрупана с книжа маса, обърнат към отворения към снега, пристанището и морето прозорец, и прелистваше голяма книга, която държеше в лявата ръка.

Вдигна очи от нея.

— Порте.

Стариият слуга се поклони и излезе, внимателно затваряйки вратата.

Жената съблече шубата, хвърли я на софата, свали ръкавиците, тях хвърли върху шубата. Огледа се из стаята, сви рамене и седна.

Кръстоса крак връз крак, сплете ръце на коляно.

— Какво четеш?

— Старовремски астрологически врели-некипели — измърмори той. — Какво ли не измислят хората... Аристарх от Самос, Селевк, дори Питагор, всички твърдят, че планетите кръжат около Слънцето — представяш ли си? — Земята също. Макар че някои неща може да бъдат полезни. Трябва да прочета пак трактата на Архимед За изчисляването на пясъка, в него е пресмятал диаметъра на сферите на неподвижните звезди, но май е сбъркал с няколко десетични точки. Но теорията за епициклите на Аполоний Пергски частично се е потвърдила, както и картите за приливите на ефира на Алкивиад от Геруя, така че...

— Къде го погребяхте?

— В Африка. В саваната, край Костенурковата река. Имам карта на мястото, ако...

— Дано изгниеш в Шеол.

— Защо си дошла?

— Знаеш.

Той вдигна очи за втори път от книгата.

— Още ли те преследват? Добре, ще те препоръчам на княза, ще те вземе под своя закрила в двореца.

— Бях сигурна, че благородният Кратистоубиец ще ме защити — процеди тя.

— О, да, бива те да използваш хората, няма спор. Какви всъщност си ги забъркала там?

— Ами, всичко е клевета.

— Хм.

— Точно ти си длъжен да ми повярваш, велики стратегосе. Колко хора си унищожил така с твоите тайни планове? Някои жертви накрая сигурно сами си вярват, че са виновни. Не и аз.

— Разбира се. Ти никога.

Тя тръсна глава и отметна коси.

— Ох, виновна съм, виновна съм. Че изобщо изпратих децата при тебе.

— Кажы това на Алитеа.

— Ще й пиша, не се бой; това е първото нещо, което ще направя.

— Защо не замина направо за Александрия? Хипатия също щеше добре да се погрижи за тебе, ако не и по-добре. Ах, да, не си сигурна дали няма да те изхвърли от града! Затова първо писмо. В писмата винаги си била най-убедителна.

— Човек се променя, не познавам сегашната й Форма — измърмори тя. — Аз съм някоя друга, тя е някоя друга.

— Но в мене беше сигурна, а? — усмихна се иронично Кратистоубиеца.

На вратата се почука. В стаята надникна десетникът на хорърните. Размени бързо с Кратистоубиеца няколко думи; накрая се поклони ниско и се върна в коридора.

Жената стана, отиде при масата. Прекара ръка по блата, картите и книгите, докосна с върховете на пръстите си ураноизовата астролабия, ясносиньото перпетуум-мобиле, обречено на трагична

смърт... Кратистоубиеца я наблюдаваше изпод спуснатите си клепачи. Тя не се приближи още, той беше по-висок от нея повече от пус.

— Да — прошепна тя, — сега пак коленичат пред тебе, сега пак си могъщ, още по-могъщ.

— Нима не ме обичаше точно такъв? — отвърна той също тихо. — Мигар не ме напусна именно защото загубих тази морфа?

— Аз ли те напуснах? — Тя си пое дълбоко дъх. — Така ли си запомнил това? Ти беше този, който си отиде, ти избяга от нас! Четири месеца, още не се беше съвзел от Коленица, едва се държеше на краката си. Посред зима, мраз като Тор, Позен засипан, но ти вземаш шейната и дим да те няма. Не можа да понесеш нашето присъствие, никого от близките ти, който те помнеше отпреди Коленица. И за какво всъщност те обичах: не за победите ти, завоеванията и славата. Обичах те за това, какъвто беше извън тях.

Кратистоубиеца затвори шумно книгата и избухна в смях. Смяхът беше звучен, гърлен, сигурно са го чули чак в пристанището.

— Направо ти повярвах! И богатите ги обичат извън златото им! — Остави книгата и спря да се смее. — Но не можеше да ме обичаш извън тези победи, когато тези победи вече ги нямаше.

Тя вдигна глава, искаше да го погледне в очите, но не издържа дори секунда. Обърна поглед към морето.

— Само че сега вече го няма дори това „извън“ — рече. — Виждам само Кратистоубиеца. Йероним Бербелек само би замърсил морфата.

— Ще пия вечерта за нещастния му живот.

Той пак я раздразни.

— Смяташ, че Магьосника тогава те пусна, защото си демонстрирал такава сила? Че си го победил? А на мене какво каза? Помисли. Какво е победата за кратистоса? Не убийство, не унищожение, на това е способен всеки роб. Кратистосът побеждава, като налага своята Форма.

Тя обхвана раменете си с ръце, сякаш студеният вятър откъм морето най-сетне се вмъкна под куртката ѝ.

— Позволих ти да си отидеш, да заминеш, защото видях прекрасно, нали те познавам така, както никой друг — видях, че не Йероним Бербелек се върна от Коленица.

— А кой?

— Плъх на Магьосника! — извика тя. — А сега си се издигнал хилядократно повече.

Той пак се разсмя.

— Смей се, смей се! — нахвърли се тя, вече без да извърща очи.

Той я гледаше с любопитство, наклонил леко глава.

— Те те търпят — говореше все по-бързо, изливайки вистулските думи, — защото си им нужен. Избрали са си суровина, изковали са си оръжие... Впрочем бих искала да се запозная с този ковач. Ти вече не забелязваш това; само някой, който отдавна и добре те е познавал... Чета вестниците, всичко съм премислила — и сега виждам, че ти беше прав. Вещицата имаше нужда от кратистоубиец за адинатосите, но знаеше, че всеки, който е достатъчно силен, за да победи кратистос, е прекалено силен и за да го контролира, и той няма да отиде на сигурна смърт на бой, в сърцето на какоморфията, ами ще си придобие богатство на Земята. Как да се разреши този неразрешим парадокс на Формата и силата? Именно така: да се намери един нещастник в момент на падение, на слабост — и тогава да му се наложи Формата. И ти се надигна и си такъв, какъвто тя искаше да станеш. Но когато изпълниш задачата... Ще те изгонят или ще те убият. Защото само едно не могат да търпят: кратистоубиеца, вечна заплаха за тях, човека, за когото вече съвсем сигурно се знае — и който съвсем сигурно знае това за себе си — че е в състояние да се изправи срещу кратистос, да вдигне ръка срещу него, да го убие. Ти си трън в петата на всеки кратистос, дамоклев меч над главите на Силите. Няма да има място на Земята за тебе. На Луната Впрочем също, нали не очакваш милост от Илеа Жестоката? Нима някога ти е обещавала награда, вечен живот на спокойствие, убежище? Не е. И няма да ти обещае. Дори ако по някакво чудо оцелееш, ако преживееш Ефирната война — те ще те прокудят, Йерониме, ще те убият.

Той кимна. Протегна ръка към лицето ѝ, към бледата буза.

— Знам.

Тя се дръпна от това докосване. Той се усмихна, вече без капка ирония.

— Права си, във всичко си права. Но разбери: *такава ми е природата*. Искам това, сънувам тази битка, тя е моята цел.

— Какви глупости ми...

— Пиши ѝ колкото може по-бързо. Може да успееш за кръщенето на внучка си. Сега ще отидем в двореца, ще те представя на княза. Хрема ли пипна? Ето, вземи, издухай си носа. Порте! Гореща кафява! И затвори проклетите прозорци. Прати за багажа на естле в...
Къде си отседнала?

Ψ

ФЛОТОВЕ, АРМИИ, ХОРЪР

Ррдумм, ррдумм, ррдуммммммм, войната се излива през границите на Златните царства и се тресе земята под краката на звяра.

От Ам-Шаса и Ам-Туур, от Източните царства и от пустинните миражи, от сърцето на Садара, от там излязоха армиите на Египет. Най-напред стотици, хиляди диваци, негри, полуживотинска морфа. Както бяха наети, така и ги подкараха: племена, села, семейства. Вървяха пеша, боси, с джирити, щитове, лъкове, курои и духавки, с кожени вързопи на гърбовете и главите, под ужасяващата дандания на варварската си музика. След тях наемници от Север и Изток, уралски и индийски също; дълги върволици коли, животни, военни макини. Нощем димът от походните огнища затулва четвъртината звездосклон. Следва Колоната на Хорър с целия си табор и всички помощни отряди. После войските на Горен и Долен Египет, формирования с многовековна традиция под древни щандарти, хески и нехески мамелюци, Гвардията на Анубис, Крокодили, заклели се във вярност на Навуходоносор. Сред тях е самият Навуходоносор Златни, зад муселинови завески в дом, полюшващ се на гърба на бял елефант, морфиран до невъобразима големина, заобиколен от десетки други елѳанти, боядисани в жълто-кафявите цветове на Египет, още и на хиляди ездачи на бойни зебри, ксеври и еднорози. Бият барабани, трепери земята. Пастири, следващи на половин ден армията, водят големи стада добитък: месо за войските. Походът пресича златната савана, оставяйки подире си цели стадии широк път от стъпкана трева и изровена земя, всички зверове са избягали, бягат от надвисналата война. Войските се придвижват денем, нощем спират в гигантски лагери, кратковременни градове от шатри и огньо̀ве. Бавно, но неумолимо вървят на юг, към Сухата река, към Кривите земи.

От хаджджарските градове и Ребоеум, от Западните царства тръгнаха армиите на хуратите, незначително по-малобройни от египетските. Колона Хорър придружаваше и тях. Също толкова многочислени са отрядите от наемници на Морските лю̀де. Лигатор III

Хурат лично предвожда армията си. В клетка от злато и коприни пък, пазен от слепи Безименни, върху платформа, теглена от шейсет и шест ховола, се движи кратистос Йосиф Справедливи. Понеже никой не е виждал лицето му, из нощните биваци се носят слухове за мълчалив непознат, който се прокрадва под звездите край шатрите и огньовете и подслушва в сенките разговорите на хуратите. А който изрече в негово присъствие лъжа, никога повече няма да изрече и дума. На границата на светлината се сбират хиени и чакали, пустинни вълци, в небето се вият лешояди. Но с всеки изминал ден хуратите виждат все повече зверове, които не могат да назоват. На южния хоризонт се трупат облаци с лоши цветове, виолетово, жлъчно, черно.

От изток, от най-далечните сухи пясъци на Джазират ал'Араб, от земята на живите хамсини и хабуби, от сянката на Ал-Кааба, преплавали Еритрейското море и пресекли Нил, вървят към Сколиодои армиите на исмаилитите, пустинните принцове, за първи път от стотици години обединени от един хегемон племена и полуразбойнически фамилии — стотня подир стотня, подир стотня увити в черни и бели бурди и бурнуси конници върху едногърби камили, хумии, коне и зебри, със старинни едноцветни кераунети на седлата, с толкова плътно омотани труфи под тюрбаните, че само очите им се виждат. Предвожда ги Хамуд Каср Сваления-от-кола. Плячкосват и палят селцата на диваците по пътя си, селцата и градчетата, поробват останалите живи, унищожават керваните на събирачите на пустинна сол. Стига се до няколко сблъсъка с аксумейски съгледвачи. Някъде сред хилядите увити в пустинни одежди конници се крие стар кратистос, един от тези ездаци е Ефрем Пясъчния, Бащата-брада, който е играл шах и е записвал словата на кратистоса Пророк Мохамед, а в нощта на смъртта му срещнал се с него дори лице в лице; неговият удар е разцепил Ал-Кааба. Синевата над исмаилитите остава чиста, нито капка дъжд не вали над тях. Подир армията се мъкнат оглупели джинове, по залез се виждат на хоризонта, кълба червен прах, мръсни вихри ге.

Под юниусовото слънце, под африканското небе армиите крачат в неподвижния въздух и стигат до границата на Изкривяването, една след друга, в интервал четири и седем дни, три и пет хиляди стадия. Преминават границата и навлизат в Сколиодои, докдето им позволява какоморфната джунгла: до края ѝ и малко навътре, докато не започват

да умират хора, твърде много хора. На това място правят лагерите. Стратегосите очакват нападения на адинатосите от дълбините на какоморфията, така че се издават заповеди за построяване на всякакви отбранителни съоръжения, които са възможни в тези условия. Обикновено брадвите не биха послужили тук за нищо, но в антоса на човешките кратистоси дърветата падат от тях, а огънят поглъща най-близките храсталаци — така в дивото сърце на Африка се издигат три временни поселища, градове на Силите, фронтови гарнизони на фронта на Аретесовата война: Навуходоносоровият Апореум, Йосифовата Мита, Ефремовият Исаф. Войната с Различното не е за унищожение — Различното и без това не е подвластно на унищожение, човекът може да унищожават само като човек. Затова войната с Различното е в това, да бъде то направено по-малко различно, по-човешко. И едва тогава то може да бъде унищожено, едва по този начин.

Значи, боят се водеше в кероса, антропоморфията срещу какоморфията, антосът на кратистосите срещу Изкривяването. Колко дълбоко вече може да се навлезе в джунглата? Можеш ли да назовеш тези дървета? А тези животни? А това небе? Можеш ли вече да разкажеш сънищата си? Изпращаха навътре в джунглата отряди от по няколко десетки войници, после според описанието на разяждащите ги болести чертаеха фронтовата линия, плановете за атака; а войниците бързо си възвръщаха морфата в горещата прегръдка на аурата на кратистоса. Започнаха да изкореняват джунглата в две посоки от Исаф, пробивайки пътища към центъра на Сколиодои. Нощем какоморфията ги поглъщаше, денем хората си ги възвръщаха. Все по-навътре и по-навътре. Край Мита в клоните на дърветата се появиха маймуни с Форма на маймуни, на земята се върнаха мравките и термитите с Формата на мравки и термити.

На 14 квинтилис адинатосите организираха контраатака, щурмувайки пряко Апореум; може би усещаха слабостта на Навуходоносор. Битката продължи нощ, ден и част от втора нощ. Загинаха над хиляда и петстотин души; още толкова никога не си възвърнаха Формата и чак до смъртта си безумстваха. После вестниците в Александрийска Африка писаха за Армията на безумците. За щастие, самият Навуходоносор остана жив. Благодарение на това египтяните изобщо можаха да запомнят

Апорейската битка, благодарение на това беше тя разказана и запомнена. Вестниците писаха за чудовища от Шеол, отряди метаморфни създания, нито зверове, нито растения, нито живи, нито мъртви, за вълната побесняло Изкривяване, в която дори най-твърдите хорърни губеха разума си и Формата, изпадайки в тежка деменция и разболявайки се внезапно. Някои от пратените на по-предни позиции напълно се изгубиха в настъпващата какоморфия, смесиха и обединиха Формите си с нея; така вълната ставаше все по-силна. По едно време почнаха да се смесват дори стихии, Водата на мястото на Въздуха, Въздухът на мястото на Земята, Земята на мястото на Огъня, светът около Апореум се обръщаше наопаки — изглеждаше като че вече нищо не може да се възпротиви на такава перверзия. Трябва да се отдаде нужното на Навуходносор Златни обаче: той не се огъна, не отстъпи пред Сколиозата, елефантите му стояха невъзмутими, хегемоните издаваха от гърбовете им смислени заповеди, думите продължаваха да имат смисъл, командите продължаваха да имат смисъл, армията запази Формата на армия. Тук, най-близо до кратистоса, пироят гореше като пирот и тялото умираше като тяло. Обаче какоморфията не биваше да се допуска прекалено близко, относително безопасно разстояние си оставаше трийсет, четиресет пуса. Ето как в хода на самото сражение беше изработена набързо нова тактика, примитивна, но единствено възможна: заграждащ огън от всички пиросидери и кераунети от валовите, издигнати около позициите на Навуходносоровите Крокодили. Адинатосите пък, ако изобщо прилагаха някаква стратегия в този хаос, тя също беше безхитростна: да се залее агресора с Изкривена материя, да се залее с Изкривена Форма. Вечерта на 15 квинтилис обаче в редиците на какоморфните създания бяха забелязани зачатъци на формация и първи опити на организирани военни маневри. По това си пролича победата на Навуходносор: **Сколиодои искаше да воюва като човек!** Вестниците писаха за паническото отстъпление на адинатосите и чудодейното възраждане на африканската природа.

Към края на квинтилис, когато антосите на кратистосите се връзаха вече на десетки и стотици стадии навътре в Кривите земи, на небето над Африка загоряха нови съзвездия. Скоро те започнаха да се виждат и през деня. В Апореум, Мита и Исаф отговориха на това, запалвайки в саваната големи пироглифи. Стратегосите издадоха

заповед армиите да се изтеглят от Сколиодои. Бяха прекратени всички работи, дори определените за вахти виреха глави в мълчаливо очакване. Така минаха денят, вечерта и нощта. На заранта небесата избухнаха. Първата пиркавица удари на петдесет стадия южно от Мита. Не видяха как Огънят слиза от своята сфера, никакъв белег не остана върху лазура от слизането на пироса. Просто за няколко мига цялото небе стана ослепително бяло — и тези, които гледаха, действително ослепяха — след което над Мита се разрази грохот на хиляди бури и по лагера зашиба горещ вятър, вихър, носещ чиста архе на пирос. Няколко шатри пламнаха, на някои хурати се подпалиха дрехите и косите. Само те се притесниха от това; останалите гледаха на юг, над джунглата от шарена какоморфия, където хипнотично бавно към Слънцето се издигаше колосален стълб тъмночервен дим, извиващ се на върха във формата на гъба с вълнообразна шапка.

Астромеканиците на Господарката работеха без прекъсване, следвайки заповедите на Кратистоубиеца, пускаха по една пиркавица на всеки час — час и половина, в зависимост от настройването на небесните сфери. Мита, Исаф, Мита, Апореум, Мита, Апореум, Исаф, Мита, Мита, от зори до мръкване и после през нощта, която пиркавицата пронизваше всеки път, оставяйки в зениците смъртоносно червен отблясък, изрязвайки в меката тъмнина милиони остри като бръснач сенки, разбуждайки всички животни и хора, цялата джунгла. Стратегосите наредиха лагерите да се преместят на десетки стадии от границите ѝ, вятърът беше много променлив, всеки момент от Сколиодои можеше да нахлуе вълна от поглъщащ всичко огън. Пратиха нимроди да се качат по върховете на дърветата и да съобщават за напредването на огъня. Нощният хоризонт плуваше в черен дим, южните звезди изобщо не се виждаха. Когато вятърът духнеше от онези места, миризмата на изгорено лютеше в ноздрите. На разсъмване заваля черен сняг: парцали пепел, разнасяни от теченията горещ въздух. От Изкривяването бягаха в саваната животните, сами и на стада, животните и създания с не толкова конкретна Форма, все по-уродливи и по-трудни за описание какоморфи. Кераунетите стреляха вече почти непрекъснато, хората убиваха чудовищата като в някаква ужасяваща джурджа, стотици, хиляди какоморфи, изкарвани направо пред дулата им. Нимродите съобщаваха за короната на огъня върху

целия южен хоризонт, за Изкривената джунгла, която се гърчеше и морфираше под пироса, досущ изгарян жив червей.

Сколиодои гореше.

* * *

— Господарке.

— Покори се.

— Повикала си ме.

— Когато преди те повиках, не дойде.

— Нямах време.

— Йероним Бербелек нямал време. Не се приближавай!

— Не се приближавам.

— Виждаш ли този камък над потока?

— Да.

— Развий ризницата.

— Тежко.

— Чисто ге. Но Формата — Формата трябва да е такава.

— Кривият меч. Знаех си.

— Сколиоксифос. Вдигни го. По-високо. Погледни на земята.

— Какво е това?

— Сянката му. Сколиоксифос Изкривява всичко, дори светлината. Ако го вземе човек с по-слаба Форма, ръката му няма да е дълго ръка. Ако не можеш просто да го закачаш за зъба на ефеса, го завивай в тази пуринична ризница. Трябва да издържи достатъчно дълго.

— Хм. Острието е съвсем тъпо.

— Сколиоксифос не служи за рязане на Материя.

— Имам такава кама...

— Твоята кама е за хора. Сколиоксифос реже кероса, без значение на кого или какво е морфата, която в момента се отпечатва в него. На човек ли, на адинатос ли, на кратистос, на Бог, на самия свят. Използвай го много внимателно, трима велики текнитеси се побъркаха, след като изковаха това оръжие.

Господин Бербелек замахва със Сколиоксифос няколко пъти във въздуха и го стоварва със замах върху голям камък край ручея.

Камъкът се стопява, изтича във водата, там със съскане се разделя на хиляди огнени змийчета, които тутакси излитат в небето над горичката на Господарката, минават като червен облак през зеления щит на Земята.

— Така.

— Знам, че те изкушава. По-добре си върви.

— Нищо не знаеш, жено. Можеш само да се надяваш.

— Тръгвай.

— Софистес Антидектес смята, че си ги докарала умишлено, че така започва планът ти да си възвърнеш властта над Земята — без да се налага да напускаш Луната. Ти оставаш тук, а твоята морфа неумолимо ще погълне Долното царство. Прави са били да те подозират от самото начало. Твоята дъщеря, моята дъщеря, ти — една и съща Господарка. Досега бях склонен да мисля, че просто използваш ситуацията, както би постъпил всеки кратистос; не си могла да знаеш за адинатосите, не си могла да планираш нещо, което идва отвъд неподвижните звезди. Но сега започвам...

— Тази макина в небето над нас — нейните перпетуа-мобиля се въртят около оста на сърцето ми, няма да успееш и да вдигнеш меча, ефирът ще те смели в архе.

— Още не днес, но все някога ще видя страх по лицето ти.

— Напусни.

— Можеш само да се надяваш, че няма да остана жив след срещата с аретесовия кратистос. Но аз ще остана жив, виждал съм късмета си и ти казвам, че ще оживея и ще се върна, ще се изправа пред тебе и...

— Махай се!

— Не знам кога, но един ден, лице в лице...

— Вън!

— Ще ти благодаря за всичко, което си направила за мене.

— Йерохарис!

— Довиждане, Илеа.

Тя има дълги черни коси, леко азиатски очи, тежки и кръгли гърди, широки бедра, тъмно лоно; прилича и не прилича на дъщеря си. Има дълги черни коси, леко азиатски очи. Има дълги черни коси. Дълги черни. Черни. Имаше дълги черни коси, леко азиатски очи, тежки и кръгли гърди — но не, не беше видял това, това е само

спомен. Той се обръща назад, погледът потъва в гъсталака природървета, твърде късно.

Но ще има още случай да огледа Господарката, тя няма да му се изплъзне. Стисва по-здраво Сколиоксифос. Ще има дълги черни коси...

* * *

На 13 секстилис 1199 година СУР флот от сто трийсет и пет ефирни ладии под хегемонията на Кратистоубиеца напусна сферите на Земята и Луната. На борда на ладииите се намираха четиринайсет кратистоси и кратисти, две хиляди сто осемдесет и седем Огнени ездачи, двайсет и девет най-опитни лунни астромеканици.

Казват, че часовниците в целия свят се върнали с три секунди назад, когато флотът напуснал сферата на Земята.

Казват, че Луната сменила цвета си — от розов на почти жълт — когато Илеа Жестоката я напуснала.

Казват, че на Земята след тръгването на тринайсетте Сили дълги седмици беснели яростни бури, океаносовите течения сменяли посоката си, рибните пасажи сменяли привичните си места, десетки хиляди земяни обезумели, разболели се от проказа и рак, хора и животни се раждали с допълнителни крайници, с разцепени гръбнаци, без най-важните вътрешни органи, растенията цъфтели и давали плод прекалено рано или прекалено късно, а от калта, от земята, водата и топлината почнали да се пръкват отдавна забравени зверове и твари. Всяка нощ по небето падали рояци звезди.

В „Мамерута“, по-черна от доспехите на Хорър, най-голямата лунна нощна пеперуда, в която господин Бербелек разположи командването на флота, бяха настанени и стотина лунарни астролози. От вътрешността на разделената на сегменти глава на пеперудата те наблюдаваха безспирно със сложни машини от опушено стъкло движението на небесните сфери и промените във въртенето на планетите. След това с ликотови астралабии, задвижвани от ефирни перпетуа-мобилия, изчисляваха нарушенията в небесната хармония, откривайки астрономическите места на Изкривяването. Така се чертаеше траекторията на Аретесовия флот.

Кратистоубиеца и неговите щабни офицери — хегемоните на хипироите и капитаните на звездните ладии, плъховете на кратистосите и софистесите от Лабиринта — се стараеха от тези данни да предвидят посоката на по-нататъшното придвижване на адинатосите, за да се избере най-доброто място за битка. Астролозите разполагаха с доста прецизни записки за маршрутите на адинатосите през последните десетина години. Но не можеха да открият никаква последователност в тях, Изкривяването сякаш се беше местело през ефира хаотично, безцелно — никаква човешка мисъл не се забелязваше в него.

Което, естествено, следваше да се очаква, въпреки това силно затрудняваше организирането на успешна засада. Кратистоубиеца беше планирал стратегията на атаката с максимално използване предимствата на Лунния флот. По ониксово-огледалните стени на Сляпото око в главата на „Мамерута“ беше начертал орбити, епицикли и лъкатушещи траектории. Там често влизаше Аурелиа (когато не спеше), гледаше как с фениксовата рикта мести по изкуственото небе изкуствените планети, керамичните армади и отрядите филигранни крилати Огнени ездачи. Аурелиа се озова на борда на „Мамерута“, защото „Уркайя“ на ритера Омиксос Жарник не влезе в състава на Лунния флот, беше получила друга задача. Многократно спускала се в земните сфери и прекарала там стотици часове, „Подзвездна“ се нуждаеше от генерална пренастройка. Понеже и без това трябваше за по-дълго време да бъде оставена в лунна орбита, стана естествен кандидат за мисията, планирана от Академеята на Четвъртия лабиринт: някой най-сетне трябваше да навлезе отвъд сферата на неподвижните звезди, да излети извън царството на ефира и да надникне в невъобразимия за човека свят, в деморфичните бездни, откъдето бяха дошли адинатосите.

И щом натам ще се отправи „Уркайя“, значи, и хегемонът ѝ, Омиксос Жарник. А щом Жарник — ще лети и Аурелиа Скра. Господарката също даде за мисията своя ейдолос. Бързо се сдоби с място на „Подзвездна“ и софистесът Антидектес Александрийски, с помощта на Академеята на Лабиринта, което пък не зарадва особено много Аурелиа. Така или иначе, сега всичките ѝ мисли изпълваше предстоящата голяма битка с адинатосите; няма гаранция, че ще

оцелее в нея, за да участва в експедицията на „Уркайя“. Няма гаранция, че битката ще бъде спечелена и някой човек ще оцелее.

Междувременно „Подзвездна“ трябваше да бъде пренастроена и частично изменена. Лунните софистеси бяха подготвили планове на различни механизми и устройства за сигурност за очакваните усложнения в отвъдния свят. Скорпионът на Жарник щеше да остане най-малко четири месеца в орбита над Абазон.

Аурелиа имаше достъп до главата на „Мамерута“, защото ритерът Омиксос Жарник беше в щаба на Кратистоубиеца и неговата каюта също беше в главата на черноефирната нощна пеперуда.

Всяко влизане на хипиреса в Сляпото око отвличаше вниманието на стратегоса от разиграваната върху стените, тавана и пода битка, деликатното сияние от голата пиросна кожа разхвърляше из помещението хиляди сенки. Нищо че Аурелиа никога не забравяше най-напред да успокои сърцето и дишането си. Чак когато Кратистоубиеца уж преставаше да ѝ обръща внимание, тя можеше свободно да разговаря с него. Стараеше се също да не го гледа директно, не се приближаваше много и се измъкваше от неговите погледи.

Кратистоубиеца ѝ показваше с пирориктата актуалното положение на Сколиозата.

— Не слизат в подслънчевите сфери, сега се движат по епицикъла на Юпитер. Слънчевият ефир ще ни отнесе ето тук, а Цветето ще отворим непосредствено под сферата на Юпитер. И ще ги приклеим там, стига да не обърнат изведнъж. Но дори да обърнат, юпитеровият ефир е толкова бърз... шансовете ни са големи.

Аурелиа добре познаваше принципите на звездоплаването, закони, създавани векове наред от Евдоксос, Аристотел, Провега, Орте Хасан, Борелий и други. Около Земята се въртят сферите на ефира, съгъствания от ураноизни орбити, които съставят достатъчно хармоничната небесна механика. Всяка сфера си има звезда — планета или Слънце, изградена от цефери, характерни за дадената сфера, свързващи ураноизата с архе на другите първоелементи; в Слънцето например главно с пироса. Сферите се движат с различна скорост и под различни ъгли. Движението не е чак божествено съвършено, както са си представяли първите философи и астролози, понеже ефирът не се придържа към един център, почти винаги отива по деферентите,

макар и минимални, и прескача в орбити на още по-големи епицикли. Провега направо твърди, че за ефира не съществува такова нещо като „начален деферент“ — има само епицикли с отклонение и ексцентрицитет, които са видими или незабележими за човешкото око.

И по тези епицикли обикалят около Земята Луната, Меркурий, Венера, Слънцето, Марс, Юпитер, Сатурн. Отдалечавайки се от Земята, навлизаме в сфери с различна средна скорост и посока на въртене на ураноизата. Тогава се вдигат платната, отварят се крилата и чрез манипулиране на ъгъла им на наклон и с помощта на нумерологията на цеферите на материала им се улавя ефирът, летящ по орбитата, по която ладията следва да поеме. За да се движи през небесните сфери или против движението им, е нужен внимателен халс в епициклите на по-лекия ефир. Така се плава по небето.

От анализа на придвижването на Изкривяването се виждаше, че и адинатосите са зависими от небесната механика; ако не беше така, Кратистоубиеца нямаше да може и да мечтае да ги нападне изненадващо и обкръжи в открития Космос. Но пред него продължаваше да стои извънредно сложна навигационна задача.

Аурелиа гледаше как изпробва по ониксовото небе поредните варианти на обкръжаващата маневра, наречена Цвете. Лунният флот трябваше да се разтвори пред Изкривяването като цветна пъпка напролет и да се затвори около адинатосите като хищна росянка. Красотата на маневрата беше в това, че след като флотът заеме изходна позиция, тоест след слизането на адинатосите от по-бързите епицикли, всички следващи движения и на Лунния флот, и на Аретесовия ще се подчиняват само на небесната астрометрия и Цветето трябва да се затвори само като някакъв прецизен механичен капан, смъртоносно перпетуум-мобиле. Аурелиа почти можеше да забележи вече тази красота, дотолкова беше обхваната от аурата на стратегоса, че разпознаваше неговата Форма дори в още несъществуващото, само помисленото. Най-хубав е този план, който се изпълнява сам. Богът на стратегосите не е създал света. Той само го е провокирал към съществуване.

— Проблем номер едно. — Кратистоубиеца притискаше длан до студеното небе. — Как да се приближим така, че да ни забележат чак когато за тях вече ще бъде късно, когато макината се затръшне? Не можем да се приближаваме в плоскостта на еклиптиката, Слънцето

стопроцентово ще ни освети, ако не при първата, то при втората обиколка. Дали адинатосите наблюдават небосклона? Ще забележат затъмнението на неподвижните звезди. Единственият ни шанс е скоростта. Ще се спуснем върху Изкривяването с пълна скорост на пиросните цефери, ефира на Слънцето. Но софистесите и механиците ми предричат значителни загуби след навлизането в сферата на Юпитер, при толкова рязък халс ураноизата от по-високите орбити ще ни среже крилата.

Кратистоубиеца говореше с гръб към нея, с вирната глава и разперени ръце, сякаш прегърнал ониксосклона — същински Атлас на този Космос, от чието решение зависи оцеляването на Слънцето, планетите, звездите. По-късно Аурелиа разбра, че в известен смисъл това е било точно така.

— Проблем номер две: как да координираме удара, като сме толкова разпръснати? Не мога да пратя лодки с куриери, твърде далече е, твърде бавно. Не мога да подавам светлинни сигнали, ще се издам пред адинатосите. Трябва да съставя план за дни, за седмици напред, план за всяка част на флота, за короната на всеки кратистос и да бъда сигурен, че ще бъде правилно изпълнен чак докато разтворим Цветето.

— Нито един стратегос не може да наложи морфата си върху такива пространства, кириос. Това е все едно да водиш бой едновременно по цялата Луна.

— Знам. А като вляза в Сколиозата, вече и дума няма да става да водя. Ще ви помогна с това, което планирам сега. Едва ли смяташ, че съм можел и да си помисля да ги командвам, да поведем в бой армиите на кратистосите, да им наложа своята хегемония?

Аурелиа разумно потвърди, че не смята.

— Тогава ето го и третия проблем — изброяваше естлос Бербелек. — Как да ги доведем до мястото без жертви по пътя? Четиринайсет кратистоси и кратисти в един флот, това няма как да стане. Наистина е нужен велик стратегос да реши тази главоблъсканица. Бих могъл да ги разпръсна по още по-голямо пространство, но тогава напълно ще изгубя контрол. Изобщо не виждам армадите на Илеа и Маузалема, макар че астролозите ми сочат азимутните звезди. А и без това непрестанно ми пращат от там хипирои с послания да побързам, почти ми заповядват да променя курса. Естествено, всяка Сила иска да наложи своя план.

Всички кратистоси държаха да се върнат колкото може по-бързо, но Илеа със сигурност бързаше повече от когото и да било. Другите най-много да загубят влиянието си за известно време в едни или други земи, някой народ ще се изплъзне от Формата им — но ако закъснее Илеа, целият свят е обречен: градовете и горичките, факториите и мините, полетата и лесовете, реките и моретата, и облаците на Луната, всичко ще рухне на Земята. Колко дълго отпечатъкът на Господарката в кероса на Луната може да издържи в нейно отсъствие? Половин година? За толкова беше сигурна, беше проверила навремето, пътувайки по Луната и сферата ѝ. Но всеки ден повече носи риск. Така че, ако Кратистоубиеца не докопа Аретесовия флот до три месеца, Илеа ще наруши строя и ще се върне на своя отговорност. А върне ли се тя, ще я последват и другите Сили.

Така че Кратистоубиеца имаше много точен срок: 13 ноември 1199 година СУР.

— Ами ако не успеем, кириос? Ако те пак си променят трасето? Ако ни забележат и тръгнат да бягат?

— Какво да се прави, втори път със сигурност няма да ми се удаде да събера такива Сили, толкова кратистоси под едно знаме. Нито на мене, нито на някого друго в най-скоро време. А адинатосите могат да водят войната си в движение до безкрайност: пробег на Луната, дребни Изкривявания на Земята, година след година... Ако това е война. Надявам се, че поне Ефрем, Йосиф и Навуходносор през това време ще се справят с Африканското Сколиодои. Разбира се, ако синхронът по време не бъде идеален, а няма никаква причина да бъде, такава атака може да бъде предупреждение за адинатосите. На Луната има един стар софистес, сигурно вече не е съвсем с всичкия си, живее в кула в Обърнатата тъмница, та той твърди, че във Формата на адинатосите няма време и пространство, и ако е прав, те са победили или претърпели поражение още когато са навлезли в сферата на неподвижните звезди, в земната сфера, вече се е случило.

— Ще се случи.

— Случва се. Не, и така не, другояче. Случава се.

— Какво?

— Случва се извън времето. Как се говори в безвремие? Как се говори в безпространствие? Колкото повече мисля за това...

С него се случваха такива разпади, бягства в дълги отклонения, размишления по някакви сложни въпроси, отнасящи се до адинатосите, Господарката или естеството на действителността, най-често всичко това едновременно; размишления в началото необикновено логични, но после още по-логични и още по-логични, докато накрая Аурелиа слушаше тази суха безсмислица с трудно скривано неудобство, отстъпвайки безмълвно към изхода, и така бягаше от Сляпото око, леко уплашена, че допирът до тази мисловна какоморфия ще остави трайни следи в нея. Случава се, говорява, бивява, слушава — езикови категории на нечовешка Форма — блъскаха се в главата ѝ, отразяваха се на мисленето. Тя си спомни лудата естле Орланда. „Пази го.“ „Пазя го.“ Но как да го опазиш от нещо такова?

Ден-два се съдържаше да не се върне в Сляпото око. После, така или иначе, се връщаше, уж само наднича от любопитство — дали той още е там, под ониксовото небе и сребърните звезди, и чертае с пирориктата фреските на космическата стратегия. Стоеше. Или не; тогава тя си отиваше посърнала.

Почти толкова време, колкото в Сляпото око, Кратистоубиеца прекарваше пред оптикума на пеперудата, загледан в озвездения мрак, през който пътуваше „Мамерута“. Понякога му се удаваше да види най-близките ладии. Ако не бяха от тъмен ефир, от черни ураноизни цефери, бяха изкуствено затъмнени сега, петна плоски сенки, от това разстояние повече от двайсет стадия обикновено напълно невидими без помощта на астролог.

Лунният флот летеше, пръснал се на повече от десет хиляди пуса пространство. По-събран строй не беше възможен по очевидни причини. Още когато напуснаха сферата на Луната, бяха разтегнати в астрономическа процесия, половин дузина съзвездия между авангарда и ариергарда. С времето строят се разхлабваше още повече; накрая първият и последният кораб дори не бяха в един и същи епицикъл. Флотът се раздели на петнайсет армади, струпани около ладииите на Силите и на Кратистоубиеца. Кратистоубиеца се стараяше да държи „Мамерута“ горе-долу в средата, най-малкото заради неминуемото закъснение на съобщенията. Всеки ден астролозите наново му рисуваха на черното стъкло актуалния строй на флота, обозначавайки с

разноцветни тинктури предполагаемите граници на антосите на Силите.

Курсът оставаше постоянен, но всичко останало в небесната картина се променяше. В колкото по-високи сфери навлизаха, колкото по-далече от Земята, толкова по-бързи — при сравнима ъглова скорост — бяха тук вълните на ефира. Ако крилата на лунните ладии можеха да подхванат и да предават на ладииите цялата скорост на ураноизата, флотът щеше да се придвижва в пълна хармония с въртенето на небесните сфери (поне дотолкова, доколкото му позволява презсферният курс). Но не беше така. Картината на съзвездията и положението на планетите се променяха всеки час.

Докато не отминаха сферата на Слънцето, най-голяма промяна причиняваха неговите изгреви и залези, когато то ги догонваше и изпреварваше в своя епицикъл. Тогава „Мамерута“ беше заливана от яростни бури ту интензивен блясък, ту също толкова интензивен мрак. Именно затова цеферите на ладийните брони, предназначени за толкова високи звездоплавания, тези тумбести лунарни пеперуди, бяха толкова черни: за да останат в плоскостта на еклиптиката, трябваше да прелетят непосредствено край слънчевия диск, през огнен пръстен. Флотът продължаваше да ускорява и ако циганските часовници бяха верни, в този момент вече бяха достигнали половината от скоростта на Слънцето, в цикли от блясък и мрак потъваше „Мамерута“ на всеки петдесет часа.

Господин Бербелек наблюдаваше феномените на ефира, невидими от Земята и Луната. На границата и между сферите, където ефирът е най-рядък, но и където се смесват и сблъскват епицикли с различна скорост и посока, се образуваха от само себе си, самородни уж-живи перпетуа-мобилия. Не анайреси, но нещо подобно на тях. Ангели, небесни даймони, сплели във въртенията си цефери нечист ефир. Софистесите от Лабиринта казваха, че това са „уроборосови цефери“: единични частици толкова дълги, с толкова силно Число, че обхваща цели епицикли — нажежен искрящ кръг с диаметър цели стадии. Господин Бербелек ги дебнеше през тъмния оптикум с истинска страст на ловец. Тук, във високите царства, дори даймоните имаха форма на свършени геометрични фигури.

Наблюдаваше как след преминаването на флота в орбитите на ефира се създават нови случайни епицикли от ураноиза, избита от

извечните си обороти. Засега слабо видими и само в определен час, когато Слънцето ги осветяваше под съответен ъгъл, с времето със сигурност ще нараснат, за да обхванат повече дисхармоничен пемптон стойхейон. Може би точно така някога са се образували планетите — астролозите познават и такива ереси.

Наблюдаваше той, поглеждайки надолу между стъпалата си през черната броня на „Мамерута“, Земята, която от ден на ден ставаше все по-малка. Балон, диня, ябълка, арфага, костилка, точка. Защото някъде дълбоко в тила на господин Бербелек си стоеше тази мисъл, като крив гвоздей, забит в основата на черепа: няма да се върна, няма да се върна, виждам я за последен път.

Наблюдаваше ученията на хипироите, маневрите на Огнените ездачи в чистия ефир. На втория месец от полета Йерохарис, Огънят-връката-Й, нареди репетиция на обходната маневра, на генералната атака, която ще настъпи, след като Цветето се затвори, когато короните на кратистосите ще щракнат челюсти около Изкривяването. Хипироите прикрепиха икариси към доспехите си и се изсипаха от лодките в междусферния ефир. Много важна беше координацията на маневрата в толкова голямо пространство — операцията щеше да се проведе за първи път в историята, защото за първи път се налагаше в Космоса да се реализират толкова сложни тактики, дори сблъсъците с адинатосите до този момент се ограничаваха до точкови удари, набези през какоморфията и разполагане на барикадни пиркавици. Сега за упражняване на последния елемент не можеше и дума да става, затова на астромеканиците им остана само изкуството на светкавичното изчисляване на унищожителната астрометрия на небесата с абаци и тригонометрични таблици.

Та единственото, което господин Бербелек можеше да наблюдава през затъмнения оптикум, беше бавният танц на ритерите на пироса, пространствената хармония на триплети, енеони и фаланги, разгръщащи се на фона на звездите в симетрични композиции от сенки, линии и плоскости на космическия фронт, мълчаливата поезия на военната математика. Икаросите, полупрозрачни крила от най-фина нумерология, се разгъваха зад хипироите на десетки, стотици пусове, според преминаването на ритерите на по-бързи епицикли, по-резки траектории и необходимостта да улавят все по-гъсти вълни ефир. Скоро звездосклонът се изпълни с нажежените силуети на пеперудите

сенки и големите им крила, изрязващи в сферите на неподвижните звезди ъгловати петна от мрак. Необикновена опитност в астрометричната навигация изискваше съгласуването на една такава маневра, не само за да не се сблъскват хипироите и да не си закачат икаросите, а и да не плават на едни и същи епицикли; а в огъня на битката всичко това щеше да се усложни хилядократно.

Кратистоубиеца ги наблюдаваше по цели часове. При него идваха някакви хегемони на хипироите, докладваха му. Той утвърждаваше заповедите на Йерохарис. Когато се въртяха над главата на „Мамерута“ калейдоскопите на армиите на ефира, когато в светлината на препускащото под корема на пеперудата Слънце проблясваха доспехите на Огнените ездачи, сребърни звезди, изчезващи в мрака почти веднага, господин Бербелек си мислеше: това е моята армия. Това е моята армия, това са моите воители, мои ще бъдат битката и триумфът или поражението на човека, и Формата на света — аз на мене, чрез мене, за мене, в мене, с мене.

На 21 октобер Лунният флот започна да се спуска в сферата на Юпитер, Цветето започна да се разпуква с геометричната прецизност на питагорейското кубче. От момента, в който предаде последните си заповеди към навлизащите в своите епицикли армади, господин Бербелек повече не надникна в Сляпото око. Изхвърли картите и астралабиите, повече не се съвещаваше с щаба си, Аурелиа вече не го срещаше по коридорите и във вътрешността на „Мамерута“. Черната пеперуда се носеше с разтворени на цели стадии крила, тласкана към целта си от вълните ефир, и вече нищо не можеше да се промени, нищо ново да се измисли, стратегията на Кратистоубиеца се изпълняваше.

Само веднъж, на 25 октобер, когато, минавайки край каютата на чичо си, погледна нагоре към главата на пеперудата, перпендикулярно на оста на въртене на ураноизната ладия, Аурелиа долови в тъмния кристал неясното отражение на силуета на Кратистоубиеца. Той беше наведен напред, опрял чело в стената, дясната ръка вдигната към лицето. Отначало тя помисли, че си хапе ръката, така изглеждаше това движение; после забеляза в кристала отражението на нещо бяло, във формата на малка тръбичка. Притискаше я към ноздрите си. Може би и той беше доловил отражението на Аурелиа, защото отпусна ръка,

изправи се, обърна се и се отдалечи с енергична крачка — висока широкоплещеста фигура в перспективата на маслената сянка.

Тя никога повече не видя господин Бербелек.

* * *

Той не можеше да спи. Този вой, този виещ стон, това хлипане, носещо се над тъмните лунни скали, всеки път будеше едва задрямалия Акер. Сякаш адинатосът само чакаше старият софистес да си легне, сякаш усещаше мига, когато заспива — и резонансът на аретесовата песен отново се удряше в кулата. Акер не беше спал вече стотици часове. Това нямаше да бъде проблем в младостта му, но сега, когато у него надделяваше първичната морфа, животинската, паметта на тялото от времената на Земята, когато ритъмът на живота се определяше от бързите изгреви и залези на Слънцето — сега невъзможността да заспи се превръщаше в истинско мъчение. Както от прекаленото усилие мускулите се мъчат и отказват да се подчиняват, така и разумът, лишен от почивка, излиза от контрол.

Акер с часове се влачеше из кулата, нагоре и надолу по стълбите и наклонените плоскости, обикаляше затворените зали, от прозорец до прозорец и около кулата, и около кратера на Обърнатата тъмница, около Изтезалнята, с тихо фучация аеромат на лицето, все по-далече и по-далече, чак докато Хиратия не тръгне след него и не го върнеше насила.

— Той не ми дава да заспя, не иска да ми позволи да заспя — повтаряше и повтаряше, а посещаващите го софистеси и хипиресовите стражи на Тъмницата се споглеждаха с разбиране.

Хиратия намираше в това източник на злобно удовлетворение.

— Значи, сега чуваш? — иронизираше. — Сега разбираш? Как се мъчи.

— Това са отгласи от битката.

— Какво, какво?

— Приклепени от аурите на човешките кратистоси, те се борят да оцелеят.

— За какво говориш?

— Времето и пространството също принадлежат на Формата на човека. Така виждаме света: всичко, което съществува, съществува в пространството и времето: някъде, някога. Значи, този тук затвореният и онези от Сколиодои на Земята, и ефирният им флот — всички адинатоси всъщност се намират на едно място? Това ли искаш да кажеш?

— Не! Не разбираш ли? Те нямат „място“ във Формата си, не за всяко битие може да се каже, че се намира някъде. Къде се намира градът, който си представяш, мъртвите, които помниш, предметите, за които мислиш, които сънуваш? Нито никъде, нито навсякъде, нито тук, нито там, нито в главата ти, нито извън нея.

— Ама той вие така от самото начало, години вече, а битката, дори вече да е започнала...

— Време — и то не принадлежи на тяхната Форма. Няма „начало“, няма „сега“ и „тогава“.

— Значи, всички те...

— „Те“ ли изобщо?

— Акер!

— Тия песни на страдание... Кратистоубиеца му нанесе удар, агонизира, тоест Субстанцията му се разпада. Сигурно затова изобщо го виждаме, както и да го виждаме, затова е толкова половинчата и слаба формата на Сколиодои на Земята, затова не е погълнало земните сфери. Кратистоубиеца нанесе удар, човекът побеждава нечовешкото.

Акер Нумизматик надничаше от терасата на кулата надолу във вътрешността на кратера, наблюдаваше показанията на уредите, разположени по ръба. Все по-лесно му ставаше да вярва на най-налудничавите хипотези. Да предположим, че Кратистоубиеца наистина влезе в сърцето на Изкривяването, в центъра на Аретесовия флот, че се добере до кратистоса на адинатосите. Да предположим, че го убие. Какви са шансовете естлос Бербелек да се върне на същото място и в същия момент, от който излезе, че ще попадне в същата Форма на пространството и времето? Че няма да излезе например в света на адинатосите? Тоест всъщност никъде? Или тук, в Обърнатата тъмница? Или където и да е, когато и да е другаде?

Колкото повече мислеше за това, толкова по-трудно му беше да си затвори очите за страшната действителност. Спомни си колко леко естлос Бербелек слезе и излезе от кратера, от морфата на затворения

адинатос, как тя се стече по него почти без да остави следа. Припомни си разказа на хипироите как бяха хванали този адинатос, за появата му на Луната и набега към Лабиринта. Спомни си и самия господин Бербелек.

Накрая софистесът бръкна в джоба и извади старинна тежка монета. Повъртя я из костеливите си пръсти. На аверса — Господарката, на реверса — Лабиринтът. Любопитството ще е сигурно последното от морфата, което ще изгуби; по-скоро няма да е вече Акер, нежели софистес. Опита се още в последния момент да убеди себе си да се върне в привычната старост, в човешката немощ. Но много трудно му беше да намира убедителни аргументи, тази морфа вече почти нямаше какво да му предложи. Може пък просто да не се беше наспал... По-добре да заложи на изпитания метод. Подхвърли монетата във въздуха. Не без усилие хвана тежката златна пара, погледна блестящата ѝ повърхност. Лабиринтът.

Обърна се към кулата — никой не гледаше насам, Хиратия беше изчезнала още преди малко. Той бързо-бързо задвижи механизма на подвижния мост, защраквайки зъбчатите колела на големите перпетуа-мобилия. Сред стърженето и скърцането на лебедките и веригите започна да се спуска към насипа в кратера. Акер си сложи маската на аеромата и стиснал в потна шепа старинната монета, стъпи на моста. Дори не почака да спре.

Това, което не беше нито облак прах, нито мъгла, ни пясъчна буря, ни стадо анайреси, Затвореното, от което вече не можеше да откъсне поглед — дали беше усетило приближаването му? — сега се изду, сякаш беше вдъхнало дълбоко от пиросовата атмосфера на Луната, и започна да се придвижва към купчината сгур, по чийто склон се смъкваше Акер Нумизматик.

Песента на адинатоса стана по-силна и интензивна.

— Идвам, кириос — пъшкеше старецът. — Ето ме.

Сухата изгоряла пръст на Луната хрущеше под нозете му. Откъм кулата се чуха гласове — още не викове, но някой явно беше излязъл на терасата, ей сега ще види спуснатия мост, ще погледне през Изтезалнята. Софистесът не се обърна.

Стената на Субстанцията на хаоса се приближаваше все по-бързо. Той замижа, спря, чакаше, замрял на място. Не искаше да се остави на ефектната какоморфия да го заблуди, прекалено точно

Ω

ГОСПОДИН БЕРБЕЛЕК

Господин Бербелек си слага ефирните доспехи. Немаше достатъчно големи, наложи се лунните демиургоси на ураноиза да ги изковат и настройат специално по мярка за господин Бербелек. На гърба, над лопатките, на междуефирните кости са прикрепени пъпките на икаросите, той почти се прегъва под тежестта им. Между пъпките слугите прикрепват ризницата със Сколиоксифос, при всяко мръдване гардът се трие в бързодвижещия се фланец на бронята. После вихръкавиците, околошлемът, господин Бербелек с мърдане на веждата и устните оправя бялата маска на аеромата под него — две крачки по еластичния език, изплезен от широко отворената уста на пеперудата и той излиза на ръба на звездната бездна.

Пред него, под него, над него, докъдето стига погледът, на тъмния звездосклон кипи битка. Седми час клане в небесните сфери, от непрестанния грохот се тресе дори „Мамерута“, всички имат восък в ушите и общуват с жестове, цепеща черепа какофония се носи през ефира, сякаш трепери дори сферата на неподвижните звезди. „Мамерута“ държи остър курс през огъня на битката, горят раздраните ѝ крила, скърца и стене въртящата се конструкция, на гладкия език равновесието едва се удържа. Астрологът на Лабиринта за последен път показва звездите на азимута, господин Бербелек вдига ръка, дулосите дърпат страничните пиромрежи, езикът започва да вибрира, гореща вълна от близката пиркавица разстройва оборотите на пеперудата, някой изпада от пастта ѝ, паническият крясък се стопява в грохота на сражението... Господин Бербелек скача в бездната.

Пада стремглаво. Напряга морфочувствителните икаросови кости, ураноизните микромакини променят орбитите на връзките и крилата веднага започват да разцъфват, раз, два, четири, осем, шестнайсет, трийсет и два, плоскостите дантелена сянка се развиват зад него от изкусно свитите пъпки, с всяка секунда все по-бързо. След двайсет секунди той вече се е прострял на почти половин стадий; падането към центъра на света, към невидимата Земя, е забавено. Сега

чрез деликатно напъгане на морфата ще насочва ъгъла на наклон на крилата, прихващайки ураноиза само от онези епицикли, които ще го понесат към избраната цел.

Целта — той не я изпуска от очи. Няколко минути по-рано отук са минали два енеона на Йерохарис, очиствайки пътя на господин Бербелек, поне тази негова част, която са могли да изчистят; заедно с тях, под щандарта на внука на Господарката, тръгна на бой и Аурелиа Скра. Икаросите не са монолитно тъмни: ако човек се взре, може да различи фините орнаменти в крилата, симетричните бримки на вените на аеро-гесовата алхимия — различни за различните формации Огнени ездачи. Господин Бербелек се вглежда за ритерите на Йерохарис. Там са. Проверява положението на съзвездията, чертаещи пътя към изчисленото от астролозите сърце на Изкривяването. Там е. Напъга икаросите. Промяната в посоката на полета означава промяна във височината и интензивността на звука, с който космическият ефир се сблъсква с ефира на доспехите — най-добрите навигатори управляват със затворени очи, вслушвайки се само в музиката на небесните сфери.

Отляво над рамото на господин Бербелек е пламтящият Юпитер. Планетата, голяма колкото половината Луна, а от това разстояние колкото африканското Слънце, гори вече пети час. Улучена е от извънредно мощна пиркавица и на повърхността ѝ са се взривили алхимични трансмутации, които постепенно обхващат с огнена корона целия Юпитер, от полюс до полюс. Астромеканиците на Господарката не са предвидили това; Юпитер е сложен възел от ефирно-хидорови и ефирно-гесови цефери, никой не е предполагал, че това нещо ще се запали. Сега след планетата се носи крива огнена опашка, дълга хиляди стадии. Очевидно астромеканиците на Лабиринта точно сега откриват какво са кометите. Зноят на Юпитер минава през ефира на бързи вълни, от които икаросите се сбръчкват и усукват. В тези сфери и бездруго има твърде малко архе аер, малкият аеромат духа сега в ноздрите на господин Бербелек лютивва смес от бедни на Въздух цефери.

Сражението се води на стотици стадии площ, така че е невъзможно да се види как умират отделните воители и как се разпада всеки кораб; самите схватки не се виждат, само косвените резултати от тях. Когато през ефира удря пиркавица, цветовете на целия звездосклон за момент се обръщат наопаки и палеца белота поразява

зениците. Веднага след това идва гръмотевицата и повеят сух пирос, който отнася хипироите от епициклите им и троши скелетите на икаросите. Астромеканиците водят обстрела покрай границите на аурите на кратистосите, отвън навътре към затвореното Цвете. Но понякога небесните меканици грешат в изчисленията си или адинатосите изкривяват в своята морфа траекторията на Огъня и звездна мълния минава през битката, поразявайки хората, които напират от другата страна. Точно преди да напусне „Мамерута“, господин Бербелек научи вестта, че по този начин е била улучена ладията на Святovid и цялата армада на кратистоса е станала плячка на адинатосите — господин Бербелек обръща за миг очи към съзвездието Бик, там трябва да се появят на мястото на Святovid съседните Сили, Кралят на бурите и К'Азура. Който си е въобразявал, че успешното затваряне на Цветето означава виктория, се е заблуждавал: ако аретесовият кратистос не загине, подобно дълбоко навлизане на човешките кратистоси в неговата морфа може да завърши с превръщането на Лунния флот във Втори аретесов флот.

Междувременно Цветето е затворено толкова плътно, че короните на кратистосите се застъпват, проникват една в друга. Някои се изтеглят, за да не воюват помежду си. Курсът на „Мамерута“ е разчетен така, че господин Бербелек да влети в центъра на Аретесовия флот под антоса на Господарката.

Цветето вече е толкова плътно затворено, че господин Бербелек може с просто око да види флота на адинатосите и той вече не е само рошаво кълбо сенки на фона на звездите. Откакто Юпитер гори, пространството на битката е в грапаво ръждивочервено сияние, всеки обект има две форми: предюпитерова, в която трепти във всички нюанси на червеното, и задюпитерова, в която се разтопява в тъмно петно без очертани граници.

Господин Бербелек лети стремглаво към пастта на карминовия левиатан, лявото крило в пламъци, дясното в сянка.

Изкривеният флот във Формата на Илеа Колотропийска се явява като стадо геометрични китове, грамадни цели стадии, и ята звездни риби с кръгли челюсти от ускорена ураноиза. Китовете изхвърлят от мозаечните си хриле спирали пирос, които палят пикиращите към тях хипирои; хипироите пък разпарят магмените им търбуси, режейки по дължината на паралелните епицикли. Същият отломък от Изкривения

флот, когато пресича антоса на Маузалема, се показва пред очите на екипажа на „Мамерута“ като кристална гора град, със структура, отговаряща на папиларните линии на Маузалема. Още по-рано беше ято космически ифрити. А още по-рано не се поддаваше на никакво разбираемо описание.

Двайсет, осемнайсет, седемнайсет стадия, фунията на звездорибята паст расте пред господин Бербелек. Разбира се, това е едва повърхността на Изкривяването, така изглежда това, което изобщо има вид. А господин Бербелек трябва да стигне до самата сърцевина. Тук Господарката е стигнала най-дълбоко, тук Огнените ездачи са ударили в най-широк клин. Убитите адинатоси (адинатоси ли са това, или ладиите им, убити ли са, или само изблъскани от агресивната морфа?) падат от юпитеровите епицикли в по-нисши сфери. Господин Бербелек лети край парчета изтерзана Материя, нито жива, нито нежива, ни човешка, ни нечовешка. От хипироите обаче няма да намери и трупове, убитите ритери на пироса веднага изгарят и се превръщат в облаци от пепел. Господин Бербелек се пита кои от неизброимите кратки като миг припламвания, пробождащи мрака на високото небе, бележат смъртта на някой Огнен ездач. След ритерите остават черни крила, тутакси подхващани от бързия ефир, и разстроени, разпадащи се доспехи.

Веднъж му се струва, че през грохота на битката и воя на прорязваната ураноиза чува вик на хипирес, и обръща глава натам — безкрил пламък във формата на човек полита към Изкривяването; trrrrrrrrrrrраск! — наблизко пиркавица прогаря черно-червеното небе, когато мракът се завръща, господин Бербелек вече не е сигурен какво точно е видял.

Седем, шест, пет стадия, тук хипироите на Йерохарис са разгонили ято триосни акули, сега по тези орбити висят облаци спирални зъби от всеелементни цефери. Господин Бербелек си пробива път през облаци свободно реещи се гигантски зъби с хрущене, от което косата му се изправя и очите сълзят под маската на аеромата. Всяко пробождане на икаросите усеща като леко подръпване на кожата на гърба, болката бързо става непоносима. Посяга над по-бавния вече околораменник и изтръгва от ризницата Сколиоксифос. След първия удар облакът от зъби се събира в светлозелена мъгла от капки, през

която господин Бербелек прелита вече безпрепятствено; мъглата вони на гранясало масло.

Две, едно, пада в пастта на левиатана. Вдясно вижда забито в хранопровода черно крило с Йерохарисов орнамент, в туловището на адинатоса все още похърква сребърният окологръдник на изпепеления ритер.

Макар и заклещен в звездорибешкия тунел, господин Бербелек се носи все по-бързо. Тук вече Формата на Илеа отслабва. Хранопроводът на левиатана, вместо да се стеснява, се разширява. Господин Бербелек разперва крила. Подминава газов октопод в обръчи от изкривена ураноиза. Едва след малко осъзнава, че това е един от Огнените ездаци, който е отишъл твърде навътре.

Под краката на господин Бербелек удря поредната пиркавица, астрономическа мълния от чист Огън, прогорила туловището на един от левиатаните. Тук, пред очите на човека, Огънят се стопява в гъсто мляко, то завива като широка река през звездосклона и е засукано от зърното на каменна свиня, от чиито уши...

Господин Бербелек отсича главата на астроглигана. Лазурни пера се полепват по икаросите. Млякото запява с женски глас, истерично кикотейки се на всеки нов куплет. Блясъкът на Юпитер вече не е червен, а черен. Пред господин Бербелек се отваря ефирна мозайка от петстенни квадрати, ураноизен лабиринт, въртящ се по правите ъгли.

Господин Бербелек започва да брои. Едно, две, три, четири, пет, шест, седем, осем, девет, десет, единайсет, дванайсет, тринайсет, четиринайсет, петнайсет, шестнайсет, седемнайсет, осемнайсет, дивинайсе, днайсе, днайсе и едно, днайсе и две, днайсе и дри, днайсет и чедри, днайсе и пие, днайсе и непие, найсе две шеш, шешнайшебенц, бденц, бденц, бденц; не й добре.

Господин Бербелек плуда през потоци шчернилка, всяка шарчка го носи в по-гъста шчернилка, пространството, изстранството и розстранството бързо се обеззвездяват, господин Барбелек се опитва да озвети източника на тази ослепителна тъмнина, в която като в тиня е потънал вече до кръста, до гърдите, краката му са затънали здравата, не може да мръдне нито предния, нито задния, няма да мйъдне ни шарчка по-нататък, хррруп! — пукнаха се костите на икаросите, скъсаха се палатната им, айфирът се гърчи, когато господин Блебелек стоне от болка.

Удря с млеча в шчернилката и това за монент помага, забавеният господин Бербелек тръгва отново към фунията на бялскравата бзедна, която нестанно бльва цвестя. Йебето е пълно с цвестя с различни красотни, звукни, арматни, бхри и техло. Затворно и отворно едновременно, мами господин Бербелек с несъществуващи посоки, би икскал да плува натшам и натшук, и натшуюк, нононо плюва вече само в единствената възможна посока: ето го новото дъно, новата шреда, новият шентър на света. Не е усетил кога е перепулувал границите на Формите — и сга пада.

Пада, пада, пада, махмахайки с ръки, ноги и ейфири. Зголиокзивос удрит по сулучайни нища в безматерията, годин Блебелек се рашкъшва на четири, вечи шлъжи текал от очшите му, не мжше да спре, пада, пада, пада, би могъл да жабий Зголиокзива в шебе ши, поне да ни паднаше в хняздото на кракракракратистоса, нононо и за това ням врем и само кудо так папапада, вратят се в розума на годинбал Авелелелелек пошледни мишли:

— Бденц! Бденцва! Бденцче! Бденцнайсе! Бдавайсе! Бдавайсе и тли! Тшийсе и тши! Тшийсе и чтири! Читрийши! Читрийши фет! Читрийши шеш! Читрийши шедм! Читрийши ошм! Четиресет джевенч! Пестнидесет!

И се стовари, пестникът на господин Бербелек се стовари за пестнидесети път. Биеше се на сляпо, защото това беше първият му рефлекс, след като не мислеше и не осъзнаваше, и вече почти издъхваше: съпротивата. Съпротива, борба, унищожение, унижение на врага. И веднага мотивите се върнаха при него, мотивите, намеренията и основанията, всичко онова, което изисква време за размисъл, нещо преди и нещо след.

Така че той най-напред вдигна Сколиоксифос и после удари, вече не с гол пестник, останал без ефир и кожа, а с Меча на Деформата:

— Раз! Два! Три! Четири!

Върна се и пространството, върна се разликата между удряне и ударен, рязкото и отчетливо разделение на господин Бербелек и останалия свят. Господин Бербелек сечеше със Сколиоксифос всеощезърнестодлъбокоизкривундено...

Откъсна поглед — вече различаваше погледа от останалите сетива — и се озърна наоколо. Пред очите му, при всяко мигване, се появяваха Субстанции, които му бяха все по-добре познати — не се

замисляше как е възможно и не му се стори подозрително това — в очите му дълбоката Сколиоза се кондензираше във Форми, които той вече можеше да посочи и назове: под, стени, прозорци, огън, вода, светлина, сянка, пепел, куршум, тръби, пирамида, пламък, коса, звезди, крило, решетка, перпетуум-мобиле, тояга, въже, верига, статуя, маса, свещник, амфора, трон, коприна, килим, кръв.

Кръвта течеше все по-силно, смесваше се с кръвта на господин Бербелек, той чуваше сега и нещо като хъркане, полуживотинско, полумеканично, повей от пламтящи мехове. В ритъма му се тресяха цялото помещение, плоскостта, площадката, на която стоеше той, и околните мозайки от светлини и сенки, и самият въздух, гъстият аер, залепващ по гърлото и в носа. Това е вече краят, рамото го болеше от размахването на тежкия Сколиоксифос, онзи спря да хърка, това е вече краят. Зад прозореца изгрява димящият Юпитер, виждам на звездосклона сенките от икаросите на хипироите, все по-близо, това е пак моментът, когато стоя в покоите на победения кратистос. Двайсет и три, двайсет и четири, двайсет и пет. Той въздъхна дълбоко, замига. С чукачето на лявата си ръка обърса заливащата очите кръв, обърна глава, вдигна очи. И с последния удар на кривото острие господин Бербелек разбра израза на лицето на умиращия адинатос.

Декември 2002 — юни 2003

Издание:

Автор: Яцек Дукай

Заглавие: Други песни

Преводач: Силвия Борисова

Година на превод: 2015

Език, от който е преведено: Полски

Издание: Първо издание

Издател: Издателство „Колибри“

Град на издателя: София

Година на издаване: 2015

Тип: Роман

Националност: Полска

Печатница: Печатница „Инвестпрес“

Редактор на издателството: Андрей Велков

Технически редактор: Симеон Айтов

Коректор: „Колибри“

ISBN: 978-619-150-690-3

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/822>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на *Моята библиотека* и нейните всеотдайни помощници.

МОЯТА БИБЛИОТЕКА

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.